

NMHH

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
elnök

Ügyiratszám: PC/17915-64/2017.

Tárgy: Piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (3(a)/2014. piac)

Ügyintéző: Zágonyi László

Függelékek: I. függelék: BU-LRIC+ modell dokumentáció
II. függelék: Fogalmak, rövidítések, szolgáltatás leírások

HATÁROZAT

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: **Elnök**) a „Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” megnevezésű nagykereskedelmi piac azonosítására, az érintett piacon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, az érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók számára jogszabályban meghatározott kötelezettségek előírására hivatalból indított eljárás során

megállapította,

hogy a fenti piacon a következő hat elkülönült piac azonosítható:

- 1.a Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Debrecen, Gyöngyös, Komló, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Százhalombatta, Székesfehérvár, Szolnok, Tatabánya településeken, valamint Budapest 4., 9. és 21. kerületében (továbbiakban: **1.a számú piac**).
- 1.b Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Magyarország területének az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak nemzeti felosztási tervéről szóló 3/2011. (IX.26.) NMHH rendelet (a továbbiakban: ANFT) 1. sz. mellékletének 2.1.3.¹ pontja alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú számozási területein

¹ A számozási körzethez tartozó települések listáját lásd a Hatóság www.nmhh.hu honlapján az „NMHH a szakmáért”, „Azonosítógazdálkodás”, „Azonosítónyilvántartások”, „Körzetszámokhoz tartozó települések” rovatban.

- az 1.a piac részeként azonosított települések és fővárosi kerületek kivételével (továbbiakban: **1.b számú piac**).
- 2.a Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Ajka, Aszód, Balatonfűzfő, Bátonyterenye, Békéscsaba, Csömör, Domony, Dunaújváros, Erdőkertes, Fót, Halásztelek, Iklad, Kazár, Kerepes, Kistarcsa, Mogyoród, Nagytarcsa, Pécel, Salgótarján, Szada, Szeged, Szigethalom, Taksony, Tura, Várpalota, Veszprém, Vizslás településeken (továbbiakban: **2.a számú piac**).
- 2.b Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Magyarország területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 32, 33, 57, 62, 63, 66, 68, 88, 89, 95 hívószámú számozási területein a 2.a piac részeként azonosított települések kivételével (továbbiakban: **2.b számú piac**).
- 3.a Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Ecser, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés településeken (továbbiakban: **3.a számú piac**).
- 3.b Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Magyarország területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29 hívószámú számozási területén a 3.a piac részeként azonosított települések kivételével (továbbiakban: **3.b számú piac**).

Az Elnök ezen érintett piacokon a fennálló verseny hatékonyságát elemezte és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosította az alábbi szolgáltatókat:

Az 1.b számú érintett piacon a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaságot (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.; cégjegyzékszám: 01-10-041928, a továbbiakban: **Magyar Telekom**);

A 2.b számú érintett piacon az INVITEL Távközlési Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (székhelye: 2040 Budaörs, Edison u. 4., cg: 13-10-040575, a továbbiakban: **Invitel**);

A 3.b számú érintett piacon a UPC Magyarország Telekommunikációs Korlátolt Felelősségű Társaságot (1095 Budapest, Soroksári út 30-34. Haller Gardens. ép., cg: 01-09-366290, a továbbiakban: **UPC**)

Az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacokon az Elnök nem azonosított jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat. Ennek megfelelően az Elnök a HF/44-11/2011. számú határozatban a „Nagykereskedelmi hozzáférés a helyhez kötött hálózat (fizikai) infrastruktúrájához (beleértve a részleges vagy teljes átengedést” elnevezésű piacokon a Magyar Telekom, az Invitel és a UPC jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását az 1.a, 2.a és 3.a számú piacok tekintetében megszünteti.

Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra (továbbiakban külön: **Kötelezett Szolgáltató** vagy **Kötelezett**, illetve együttesen: **Kötelezett Szolgáltatók**) a jelen határozatban (a továbbiakban **jelen határozat** vagy **Határozat**) az I. pontban meghatározott kötelezettségeket írja elő.

Az Elnök az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacokon a HF/44-11/2011. számú határozatban korábban kirótt kötelezettségek alkalmazását a II. pontban foglaltak szerint megszünteti.

I.

A) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra a HF/44-11/2011. számú határozatában kirótt, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 102-103. §-a szerinti „átláthatóság” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

A.1. Referenciaajánlat készítésével és közzétételével kapcsolatos kötelezettség

A Kötelezett Szolgáltató az Eht. 103. §-a szerinti kötelezettség keretében köteles jelen határozatban foglalt tartalommal referenciaajánlatot készíteni és azt a Határozat közzétételétől számított 90 napon belül az Eht. 67. §-ában foglaltaknak megfelelően az Elnöknek jóváhagyásra benyújtani, aki határozatában a referenciaajánlatot az Eht. 67-67/A. §-ok szerinti eljárásban hagyja jóvá vagy tartalmát megállapítja. A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlat benyújtásával egyidejűleg köteles a jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában foglalt kötelezettség körében teljesítendő költségszámításoknak, illetve – amennyiben szükséges – a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. a) pontjában foglalt kötelezettség körében az esetleges további kiegészítő szolgáltatások indokoltságára vonatkozó részletes műszaki indokolásnak a referenciaajánlathoz csatolt, Eht. 67. § (2) bekezdés szerinti dokumentumban való benyújtására az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének igazolásával egyidejűleg.

A jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. a) pontjában foglalt kötelezettség körében az esetleges további kiegészítő szolgáltatások indokoltságáról és referenciaajánlatban történő szerepeltetéséről az Elnök az Eht. 67-67/A. §-ok szerinti referenciaajánlat jóváhagyása iránti eljárásban hozott határozatában dönt.

E kötelezettségének a Kötelezett Szolgáltató az Elnök által a „Központi hozzáférés helyhez kötött nagykereskedelmi biztosítása tömegpiaci termékekhez” elnevezésű, 3(b) számú piacra vonatkozó PC/17920-13/2017. számú határozatban (a továbbiakban: **3(b) piaci határozat**), az átláthatóság kötelezettség keretében előírt referenciaajánlat készítési kötelezettségre is tekintettel úgy köteles eleget tenni, hogy a referenciaajánlat tervezetét a 3(b) piaci határozatban előírt referenciaajánlat tervezetével együtt, egy dokumentumban köteles az Elnökhöz jóváhagyásra benyújtani.

A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti esetben, az ott meghatározott eljárás és határidők szerint a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmet az Elnökhöz benyújtani, melyhez köteles csatolni a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatás részletes tartalmával és a kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételekkel kiegészített referenciaajánlatot. A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás részletes tartalmát és a kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételeket csak a referenciaajánlat I. D.10.2. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárás alapján történt módosítását követően köteles feltüntetni a referenciaajánlatában. A Kötelezett Szolgáltató ezt megelőzően a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatással összefüggésben a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontjában foglalt kötelezettségekhez kapcsolódó eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket köteles feltüntetni a referenciaajánlatában.

A referenciaajánlatnak a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott, a jelen határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt szolgáltatásokra vonatkozóan – a 3(b) piaci határozatban foglalt kötelezettségére is tekintettel – tartalmaznia kell:

- a) a referenciaajánlatban használt definíciókat, az alkalmazott rövidítéseket és azok feloldását;
- b) az alap-, felhordó hálózati és kiegészítő szolgáltatások leírását, a szolgáltatások lehetséges műszaki megoldásait, az alkalmazható átviteli utakat;
- c) a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában foglalt réz érpáras hurok átengedés, valamint a jelen határozat rendelkező rész I. D.4., I. D.6. pontjaiban foglalt szolgáltatások esetén a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetséges pontjait (cím, kiszolgált hálózat típusa, kiszolgált települések, elérhető helymegosztási lehetőségek), a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt szolgáltatás esetén a hozzáférési aggregációs pontok címét és az általuk kiszolgált településeket a referenciaajánlat benyújtásának időpontja szerinti állapotnak megfelelően;

Amennyiben valamely hozzáférési lehetőség a jelen határozat rendelkező rész I. D.11. pontjában foglaltak alapján a későbbiekben visszavonásra kerül, akkor a Kötelezett Szolgáltató a visszavonásra vonatkozó információt (a visszavonás pontos idejét is feltüntetve) köteles referenciaajánlatában közzétenni a referenciaajánlat benyújtásának időpontja szerinti állapotnak megfelelően.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen pontban foglalt információknak a referenciaajánlat benyújtását követő változása esetén nem köteles módosítani a referenciaajánlatát, ugyanakkor köteles az információkat a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. b) és I. A.2. e) pontjaiban foglaltaknak megfelelően frissíteni és közzétenni.

A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen pontban foglalt kötelezettséghez kapcsolódóan a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. b) és I. A.2. e) pontjaiban előírt közzétételi kötelezettséghez kapcsolódó internetes címet (URL) a referenciaajánlatban feltüntetni.

- d) az interfészek megjelölését;
- e) a közös eszközhasználattal összefüggésben
 - a közös eszközhasználat feltételeit;
 - a felek közötti felelősség-megosztást a műszaki és jogi szempontokra is kiterjedően;
 - a közös eszközhasználat esetén a költségek felek közötti megosztásának elveit, a költségek elszámolásának módját, a helymegosztás esetén a jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában, illetve a rendelkező rész I. és II. számú mellékleteiben meghatározottak figyelembe vételével;
- f) a helymegosztással összefüggésben az Eht. 107. § (2) bekezdésben foglaltakat, a csatlakoztatható berendezések listáját és/vagy a Jogosult Szolgáltató berendezéseivel kapcsolatos műszaki követelményeket az Eht. 107. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembe vételével, valamint a berendezés alkalmassági vizsgálat során a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazott, az Eht. 107. § (5) bekezdésével összhangban meghatározott vizsgálati szempontokat. A helymegosztással kapcsolatos rendelkezéseknek a távoli hozzáférés biztosításával kapcsolatos feltételeket is tartalmazniuk kell;
- g) a kábelhely megosztással összefüggésben a kábelhely infrastruktúrához való hozzáférésre és a kábelhely infrastruktúra használatára vonatkozó szabályokat, műszaki feltételeket, így különösen
 - a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1.-I. D.8.4. pontjaiban felsorolt tevékenységekhez kapcsolódó eljárásokat és határidőket;

- a kábelhely-infrastruktúrához való hozzáférés, a Jogosult Szolgáltató kábeleinek behúzása, üzembe helyezése, fenntartása, hibaelhárítása, eltávolítása során követendő eljárást és határidőket;
 - a tartalékként fenntartott férőhely maximális mértékét a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.7. pontjaiban foglaltaknak megfelelően;
- h) a szolgáltatásokkal kapcsolatos elszámolás módját (számlázás, fizetés), az alkalmazott díjakat, az alkalmazott díjazási elveket, a garanciaszerződésben, illetve garanciavállaló nyilatkozatban megkövetelt kötelezettségvállalás mértékét;
- A hálózati szerződés alapján a Jogosult Szolgáltatót terhelő bármely esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettség – ide nem értve a kártérítési igényeket – szerződésszerű teljesítésének biztosítására létrejött garanciaszerződésben, illetve a garantor által kiállított garanciavállaló nyilatkozatban olyan mértékű kötelezettségvállalás írható elő, amely arányos az igényelt hálózati szolgáltatások ellenértékével, a szerződésszegés súlyával, jellegével, a Jogosult Szolgáltató esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettsége mértékével, továbbá amely alkalmas az esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettség teljesítésének kikényszerítésére, ugyanakkor nem lehet olyan fenyegetően magas, amely visszatartja a Jogosult Szolgáltatót a hálózati szerződés megkötésétől, illetve fenntartásától.
- i) a felek közötti együttműködés részletes szabályait a felek közötti kapcsolattartás, az információnyújtás, a titoktartás, az előfizetővel szembeni felelősség elhatárolása tekintetében;
- A Kötelezett Szolgáltató köteles a felek közötti együttműködés szabályai között valamennyi szolgáltatás esetében rendelkezni a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató, illetve a Jogosult Szolgáltatóval szerződött előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltató jogairól, kötelezettségeiről, az előfizetővel szembeni felelősségviselés módjáról.
- j) a felek közötti együttműködés részletes szabályait az üzemeltetés, hibaelhárítás, karbantartás során;
- A Kötelezett Szolgáltató az üzemeltetés, hibaelhárítás, karbantartás feltételeit úgy köteles kialakítani, hogy azok lehetővé tegyék a Jogosult Szolgáltató számára a hozzáféréssel érintett szakaszon a felsorolt tevékenységek Kötelezett Szolgáltatótól történő igénybevételét.
- k) a felek közötti együttműködés részletes szabályait az előrendelés, a Jogosult Szolgáltató ajánlattétele, a hálózati szerződés megkötése, a hálózati szerződés módosítása, a hálózati szerződés teljesítése és a hálózati szerződés megszűnése során;
- A Kötelezett Szolgáltatónak mind a keretszerződéssel, mind az egyedi szerződésekkel kapcsolatos részletes feltételeket fel kell tüntetnie a referenciaajánlatban.
- A Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltató ajánlattételéhez szükséges adatlapokat kialakítani és azokat a referenciaajánlatban feltüntetni.
- A Jogosult Szolgáltató ajánlattételével összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában köteles feltüntetni:
- a szerződéskötés elektronikus formán kívüli kezdeményezésére rendszeresített helyiségeket, azok nyitvatartási idejét,
 - a szerződéskötés elektronikus formában történő kezdeményezésének módját.

- l) a szolgáltatóváltással² és/vagy szolgáltatásváltással³, valamint az előfizetői hozzáférési pont áthelyezésével⁴ kapcsolatos eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket;

A Kötelezett Szolgáltató a szolgáltatóváltáshoz és a szolgáltatásváltáshoz kapcsolódó eljárások feltételeit úgy köteles kialakítani, hogy azok biztosítsák a Jogosult Szolgáltató(k) számára a szolgáltató- és szolgáltatásváltás egyidejű lebonyolítását.

A Kötelezett Szolgáltató az eljárásokra vonatkozó határidőket a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet (vagy a jelen határozat hatálya alatt esetlegesen e rendelet helyébe lépő új jogszabály) előírásait figyelembe véve úgy köteles kialakítani, hogy azok biztosítsák a szolgáltatóváltás és/vagy szolgáltatásváltás számhordozással együttesen történő, a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet (vagy a jelen határozat hatálya alatt esetlegesen e rendelet helyébe lépő új jogszabály) szerinti határidők betartását biztosító lebonyolítását is.

A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen pontban foglalt kötelezettséghez kapcsolódóan a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. c) pontjában előírt közzétételi kötelezettséghez kapcsolódó internetes címet (URL) a referenciaajánlatban feltüntetni.

- m) a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. és I. D.11. pontjaiban foglalt kötelezettségekhez kapcsolódó eljárások részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket, a referenciaajánlat I. D.10.2. pontban foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárás alapján történt módosítását követően a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás részletes tartalmát és a kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételeket, valamint a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. g) pontjában előírt közzétételi kötelezettséghez kapcsolódó internetes címet (URL);

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében elérhető sáv szélesség választék referenciaajánlat benyújtását követő változása esetén nem köteles módosítani a referenciaajánlatát, ugyanakkor köteles az információkat a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. g) pontjában foglaltaknak megfelelően frissíteni és közzétenni.

A referenciaajánlat I. D.10.2. pontban foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárás alapján történt módosítását követően (melynek eredményeként a módosított referenciaajánlat tartalmazza a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás részletes

² Szolgáltatóváltás során az adott előfizetőt kiszolgáló Jogosult Szolgáltató személyében úgy történik változás, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás nem változik.

³ Szolgáltatásváltás során a Jogosult Szolgáltató személyében nem történik változás, a Jogosult Szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett, a korábbtól eltérő nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével biztosítja adott előfizető számára.

⁴ Az előfizetői hozzáférési pont áthelyezése során a Jogosult Szolgáltató által a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével kiszolgált előfizető előfizetői hozzáférési pontja azon a földrajzi területen belül kerül áthelyezésre, ahol a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező része szerint jelentős piaci erővel rendelkezik vagy korábbi kötelezés alapján szolgáltatási kötelezettsége az áthelyezés időpontjában még fennáll és az előfizető számára a Jogosult Szolgáltató az új előfizetői hozzáférési ponton a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett – a korábbival azonos, vagy attól eltérő – nagykereskedelmi szolgáltatás felhasználásával nyújtja a kiskereskedelmi szolgáltatást.

tartalmát és a kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételeket) a Kötelezett Szolgáltatónak az I. D.10.2. pontban foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket nem kell feltüntetnie a referenciaajánlatban.

- n) a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.1. pontjában foglalt kötelezettségben előírt elektronikus kapcsolattartás pontos megvalósítási módját, az ehhez kapcsolódó eljárásokat;
- o) a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában foglalt, a működést támogató rendszerekben található meghatározott információkhoz való hozzáférés biztosítására vonatkozó kötelezettséggel összefüggésben a Jogosult Szolgáltató számára a szolgáltatás létesíthetőségéhez, a megrendeléséhez, valamint a hibakezeléshez kapcsolódóan elérhető információk pontos körét, továbbá a hibakezeléssel kapcsolatban a Jogosult Szolgáltató tájékoztatásának módját és az átadott információk körét;
- p) a számhordozhatóság feltételeit, az ehhez kapcsolódó eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket;
- q) a teljesítménymutatók vállalt értékeit;

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának a)-g) pontjaiban foglalt kötelezettség alapján kialakított teljesítménymutatók vállalt értékeire vonatkozóan köteles számszerű követelményt megadni a referenciaajánlatában. A Kötelezett Szolgáltató ezen felül minden olyan, a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított teljesítménymutató vállalt értékét köteles feltüntetni a referenciaajánlatában, amelynek teljesülését az adott szolgáltatás tekintetében általános jelleggel vállalja.

A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen pontban foglalt kötelezettséggel összefüggésben a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. c) pontjában előírt közzétételi kötelezettséghez kapcsolódó internetes címet (URL) a referenciaajánlatban feltüntetni.

- r) a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának a), d), e), f) pontja alapján kialakított teljesítménymutatók vállalt értékének, valamint a referenciaajánlatban – a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontjával összhangban – meghatározott további határidők bármelyikének Kötelezett Szolgáltató vagy Jogosult Szolgáltató általi elmulasztása esetén a másik felet megillető kötbér mértékét („késedelmi kötbér”), valamint a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának b), c), g), pontja alapján kialakított, továbbá a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában meghatározott teljesítménymutatók be nem tartása esetén a Jogosult Szolgáltatót megillető kötbér mértékét („minőségi kötbér”);

A késedelmi kötbér, illetve a minőségi kötbér mértékét a polgári jog irányadó szabályaira is figyelemmel akként kell megállapítani, hogy az arányos legyen a kötbérkövetelésre okot adó szerződésszegés súlyával, alkalmas legyen a nem szerződésszerű teljesítés miatt sérelmet szenvedett felet ért kár részbeni vagy teljes megtérítésére, és a szerződésszerű teljesítés hatékony előmozdítására.

- s) a mintaszerződéseket;

A referenciaajánlatban foglalt a)-s) pont szerinti rendelkezéseket a Kötelezett Szolgáltató a jóhiszeműség, tisztesség követelményét és a Jogosult Szolgáltató esélyegyenlőségét biztosítva köteles meghatározni.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatban foglalt feltételeket a jelen határozat rendelkező rész I. B., I. C. és I. D. pontjaiban foglaltaknak megfelelően köteles meghatározni.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D. pontjában foglalt szolgáltatásokat az Elnök által az Eht. 67-67/A. §-ai alapján jóváhagyott, a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontjával összefüggésben illetve jelen határozat időbeli hatálya alatt bármikor az Eht. 67/B. §-a szerint módosított referenciaajánlatban foglaltak szerint köteles megajánlani és nyújtani a Jogosult Szolgáltatók részére.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján az Elnök által első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépéséig továbbra is köteles megfelelni a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: **Hatóság** vagy **NMHH**) által a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. A) pontjában foglalt kötelezettség alapján benyújtott, a jelen határozat közlésének időpontjában hatályos referenciaajánlatában (a továbbiakban: **közléskor hatályos referenciaajánlat**) foglaltaknak azzal, hogy a közléskor hatályos referenciaajánlat HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.3. pontjában foglalt szolgáltatáshoz kapcsolódó rendelkezéseit a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat közlését követően már nem köteles alkalmazni.

A.2. Honlapon történő közzététellel kapcsolatos kötelezettségek

Az Eht. 102. §-a szerinti kötelezettség keretében a Kötelezett Szolgáltató köteles internetes honlapján nyilvánosságra hozni a következő információkat:

- a) A referenciaajánlatát a jóváhagyásról, illetve tartalmának megállapításáról szóló határozat kézhezvételét követő 5 napon belül⁵.
- b) A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. c) pontjában előírt, a hozzáférés lehetséges pontjaival kapcsolatos adatokat, a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlatának jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat kézhezvételét követő 5 napon belül. Ezt követően a Kötelezett Szolgáltató minden negyedévben – március 31-én, június 30-án, szeptember 30-án és december 31-én – köteles megújítva közzétenni az aktuális állapotot tükröző adatokat.

A jelen pontban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését megelőzően a hozzáférés lehetséges pontjaival kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatalával összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató továbbra is a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglaltak szerint köteles eljárni.

- c) A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. q) pontjában foglalt kötelezettség alapján a referenciaajánlatban feltüntetett teljesítménymutatók vállalt és a vizsgált adott negyedéves időszakban ténylegesen megvalósult értékeit, a számítás módját és a számítás alapjául szolgáló adatok forrását. A Kötelezett Szolgáltató az általa nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozó értékek mellett köteles megadni az általa, illetve az irányítása alatt álló bármely vállalkozás által nyújtott – tartalmában a nagykereskedelmi szolgáltatásokra ráépülő – megfelelő kiskereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozóan vállalt és a vizsgált adott negyedéves időszakban ténylegesen megvalósult értékeket ugyanolyan szerkezetben és részletezettséggel. Az adatokat a Kötelezett Szolgáltató negyedéves rendszerességgel (a január 1-jétől március 31-ig, április 1-jétől június 30-ig, július 1-jétől szeptember 30-ig, illetve október 1-jétől december 31-ig terjedő időszakokra vonatkozóan a lejáratot követő első hónap végéig) köteles internetes honlapján nyilvánosságra hozni. A Kötelezett Szolgáltató az

⁵ Az Eht. 67/A. § (4) bekezdésével összhangban.

adatokat első alkalommal a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában foglalt kötelezettség alapján jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését követő első teljes negyedéves beszámolási időszak leteltét követő hónap végéig köteles közzétenni.

A jelen pontban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését megelőzően a teljesítménymutatók vállalt és ténylegesen megvalósult értékeinek nyilvánosságra hozatalával összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató továbbra is a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglaltak szerint köteles eljárni.

- d) A referenciaajánlat I. D.10.2. pontban foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárás alapján történt módosítását követően (melynek eredményeként a módosított referenciaajánlat tartalmazza a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás részletes tartalmát és a kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételeket) legkésőbb a módosított referenciaajánlat hatályba lépésének napjáig a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt kötelezettséghez kapcsolódóan a Kötelezett Szolgáltató által biztosított, az előfizetői hozzáférési ponton telepíthető berendezések listáját, illetve a berendezések jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában foglalt rendelkezéseknek megfelelően kialakított díjait. A Kötelezett Szolgáltató a közzétett információkat köteles folyamatosan frissíteni, azoknak minden esetben az aktuális állapotot kell tükrözniük.
- e) A jelen határozat rendelkező rész I. D.11. pontjában foglalt kötelezettséggel összefüggésben előírt információkat a jelen határozat rendelkező rész I. D.11. pontjában meghatározottaknak megfelelően, az ott előírt rendszerességgel.
- f) A jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában foglalt kötelezettséggel összefüggésben kialakított információs felülethez való hozzáférés módját, az információs felület működésének ismertetését (beleértve a felület elérhetőségével kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában meghatározott teljesítménymutatók értékeit), az információs felület kezelésének módját a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján a jelen határozat közzétételétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépésétől számított 150 napon belül. Ezt követően a működési feltételek változása esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles a változással kapcsolatos tájékoztatást a honlapján, a jelen f) pontban előírt dokumentációval azonos elérési helyen közzétenni a változást megelőzően legalább 30 nappal. A honlapon elhelyezett működési feltételeknek minden esetben az aktuális állapotot kell tükrözniük.
- g) A referenciaajánlat jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárás alapján történt módosítását követően (melynek eredményeként a módosított referenciaajánlat tartalmazza a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás részletes tartalmát és a kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételeket) legkésőbb a módosított referenciaajánlat hatályba lépésének napjáig a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt kötelezettséghez kapcsolódóan a Jogosult Szolgáltató által igénybe vehető sávszélesség értékeket, az újonnan elérhető és megszűnő sávszélességekkel kapcsolatos – a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2. és I. B.2.3. pontjában előírt – tájékoztatást és az egyes sávszélességekhez kapcsolódó – a jelen határozat rendelkező rész I. C. pontjában foglalt szabályok alapján kialakított – díjakat. A Kötelezett Szolgáltató a közzétett információkat köteles folyamatosan frissíteni, azoknak minden esetben az aktuális állapotot kell tükrözniük.
- h) A jelen határozat rendelkező rész I. B.2.4. pontjában előírt tájékoztatást. A Kötelezett Szolgáltató a közzétett információkat köteles folyamatosan frissíteni, azoknak minden esetben az aktuális állapotot kell tükrözniük.

A Kötelezett Szolgáltató köteles biztosítani, hogy a nyilvánosságra hozandó adatok a nyitó honlapjáról legfeljebb két egyértelmű menüpont lépésben elérhetőek legyenek. A Kötelezett Szolgáltató az információk közzétételének helyét/helyeit azonosító internetes címet/címeket (URL) legkésőbb az adott információ első közzétételével egy időben köteles a Hatóságnak bejelenteni elektronikus levélben az atlathatosag@nmhh.hu címen. Amennyiben az URL címben változás áll be, a Kötelezett Szolgáltató az erre vonatkozó bejelentését a változást követő 3 napon belül az atlathatosag@nmhh.hu címen köteles megtenni.

A jelen A) pontban kiszabott átláthatóság kötelezettség az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a jelen határozat közzétételét követő naptól terheli.

B) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra a HF/44-11/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 104. §-a szerinti „egyenlő elbánás” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

B.1. Egyenlő elbánás a szolgáltatás külső igénybevevői tekintetében

A Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozat rendelkező rész I. D) pontjában foglalt kötelezettség teljesítése során biztosítania kell, hogy a lényegét tekintve azonos szolgáltatásokat nyújtó más szolgáltatók vonatkozásában lényegét tekintve azonos körülmények között lényegét tekintve azonos feltételeket alkalmaz.

Az egyenlő elbánásnak ki kell terjednie a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos összes tevékenységre, így különösen a következő területekre:

- Információkhoz való hozzáférés;
- Információk kezelése (titoktartás);
- Nyújtott szolgáltatások;
- Szolgáltatásnyújtás feltételei, eljárásai (megrendelés, teljesítés, üzemeltetés, karbantartás, hibaelhárítás, elszámolás, felelősségelhatárolás);
- Nyújtott szolgáltatások minősége, szolgáltatási garanciák;
- Szolgáltatók közötti pénzügyi elszámolás;
- Szolgáltatások ellenértéke.

B.2. Egyenlő elbánás a saját részre, illetve a Kötelezett Szolgáltató által irányított szolgáltató számára és más szolgáltatók számára nyújtott szolgáltatások esetén (külső-belső egyenlő elbánás)

A Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozat rendelkező rész I. D) pontjában foglalt kötelezettség teljesítése során biztosítania kell, hogy legalább ugyanolyan minőségű szolgáltatásokat és ugyanolyan tartalmú és részletezettségű információt nyújtson mások számára, mint amelyeket saját szolgáltatásaira, illetve bármely általa irányított más szolgáltató szolgáltatásaira alkalmaz.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltatók számára nyújtott szolgáltatások esetében alkalmazhat más rendszereket és eljárásokat, mint amelyeket a saját szolgáltatásaira alkalmaz, a Kötelezett Szolgáltatónak azonban ebben az esetben is biztosítania kell, hogy a Jogosult Szolgáltatók

számára nyújtott szolgáltatások működésükben, minőségben a belső teljesítéssel egyenértékűek legyenek.

B.2.1. Műszaki lemásolhatóság követelménye

A Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozatban előírt nagykereskedelmi szolgáltatások tartalmát, illetve a szolgáltatások nyújtásának feltételeit úgy kell kialakítania, hogy az lehetővé tegye a Jogosult Szolgáltató számára a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatásoknak megfelelő műszaki (működésbeli, minőségi) jellemzőivel rendelkező szolgáltatások Jogosult Szolgáltató általi nyújtását (műszaki lemásolhatóság). A szolgáltatásnyújtási feltételek kialakítása során a Kötelezett Szolgáltató köteles figyelembe venni a szolgáltatásnyújtással összefüggésben a Jogosult Szolgáltatónál felmerülő eljárások észszerű időigényét.

Műszaki lemásolhatósági vizsgálat

A Kötelezett Szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatás tervezett bevezetését⁶ megelőzően minden olyan esetben köteles a szolgáltatásra vonatkozó műszaki lemásolhatósági vizsgálatot végezni, ha a bevezetni tervezett kiskereskedelmi szolgáltatást új hálózat típus⁷, vagy átviteli technológia⁸ alkalmazásával valósítja meg.

Amennyiben az új kiskereskedelmi szolgáltatás kizárólag a sávszélesség és/vagy a szolgáltatás vállalt minőségi jellemzői tekintetében tér el a meglévő kiskereskedelmi szolgáltatásoktól, akkor a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2. pontja, illetve I. B.2.4. pontja szerint köteles eljárni.

Amennyiben a műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményeképpen a Kötelezett Szolgáltató azt állapítja meg, hogy

- a tervezett új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag nem lemásolható, akkor köteles az Új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének feltételei a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását követően cím a) pontja szerint eljárni, illetve az Elnök az a) pont szerint jár el
- a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag lemásolható, akkor köteles az Új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének feltételei a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását követően cím b) pontja szerint eljárni, illetve az Elnök a b) pont szerint jár el

Új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének feltételei a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását követően

a) Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató olyan új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését tervezi, amellyel kapcsolatban a lefolytatott műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményeképpen azt állapítja meg, hogy a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával

⁶ Az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetésének körébe a műszaki lemásolhatóság tekintetében beletartozik a meglévő kiskereskedelmi szolgáltatások műszaki lemásolhatóságot érintő jellemzőinek módosítása is.

⁷ A hálózat típust a hozzáférési hálózatban alkalmazott jelátviteli közeg, valamint a hálózati topológia határozza meg. Hálózat típusok például: HFC, FTTH-PON, FTTH pont-pont, FTTC stb.

⁸ Az átviteli technológiát a hozzáférési hálózatban alkalmazott jelátviteli megoldás, szabvány határozza meg. Átviteli technológiák például: GPON, DOCSIS 3.0., VDSL stb.

műszakilag nem lemásolható, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatások nyújtását lehetővé tevő nagykereskedelmi szolgáltatásokat kialakítani és azokat feltüntetni a referenciaajánlatában. A Kötelezett Szolgáltató ezzel összefüggésben köteles a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Eht. 67/B. §-ában foglaltaknak megfelelően az Elnöknek benyújtani. A Kötelezett Szolgáltató továbbá az Eht. 67/B. § (3) bekezdése szerinti dokumentumban köteles az Elnöknek benyújtani:

- A tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás részletes bemutatását;
- A műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményét és az ehhez kapcsolódó indokolást;
- A műszaki lemásolhatóság követelményének teljesítése érdekében a referenciaajánlatban szereplő vagy szerepeltetendő nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében tervezett szövegszerű módosításait.

Az Elnök a kérelmet az Eht. 67. §-ában és a 67/A. §-ában foglalt szabályok szerint bírálja el. A Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatást a módosított referenciaajánlat hatályba lépése utáni 45. napot követően vezetheti be. Ezzel összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában jogosult kikötni, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő, a módosított referenciaajánlatban feltüntetett nagykereskedelmi szolgáltatást csak attól a naptól nyújtja a Jogosult Szolgáltató(k) számára, amikor a Kötelezett Szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésre kerül, azzal, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás Kötelezett Szolgáltató általi bevezetésének napját a hálózati szerződésben rögzíteni kell és a hálózati szerződés ilyen tartalmú rendelkezése esetében a Kötelezett Szolgáltató akkor sem vezetheti be ezen időpontnál korábbi időpontban az új kiskereskedelmi szolgáltatását, ha a módosított referenciaajánlat hatályba lépése utáni 45. nap egyébként eltelt.

b) A Kötelezett Szolgáltató jogosult a referenciaajánlatának a fenti a) pont szerinti, a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésére tekintettel történő módosítása mellőzésével bevezetni a kiskereskedelmi szolgáltatást abban az esetben, ha a műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményeképpen azt állapítja meg, hogy a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag lemásolható. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének tervezett időpontját megelőzően legalább 90 nappal a Hatóság részére benyújtani adatszolgáltatását, amelyben a következő adatokat, információkat köteles feltüntetni:

- A bevezetni tervezett új kiskereskedelmi szolgáltatás bemutatása;
- Az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének tervezett időpontja;
- Az új kiskereskedelmi szolgáltatás esetében alkalmazott hálózat típus, illetve átviteli technológia ismertetése;
- Annak részletes bizonyítása, hogy a meglévő nagykereskedelmi szolgáltatásokkal biztosítható az új kiskereskedelmi szolgáltatás lemásolhatósága.

A Kötelezett Szolgáltató adatszolgáltatása alapján az Elnök az Eht. 53/A. §-a alapján hatósági ellenőrzési eljárásban vizsgálja, hogy a jelen határozat rendelkezéseinek megfelelően vezeti-e be a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlata módosításának mellőzésével az új kiskereskedelmi szolgáltatást. Amennyiben az Elnök az adatszolgáltatás alapján azt valószínűsíti, hogy a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag nem lemásolható, akkor az adatszolgáltatás beérkezésétől számított 30 napon belül általános hatósági felügyeleti eljárást indít, és amennyiben eljárásában megállapítja, hogy a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával műszakilag nem lemásolható, akkor az új tervezett kiskereskedelmi

szolgáltatás bevezetését megtilthatja. Ez esetben a Kötelezett Szolgáltató jogosult az a) pont szerint a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Eht. 67/B. §-ában foglaltaknak megfelelően az Elnöknek benyújtani. Ezen eljárásra az a) pontban foglaltak értelemszerűen irányadók.

Egyéb esetben, ha az Elnök azt állapítja meg, hogy az adatszolgáltatás alapján az általános hatósági felügyeleti eljárás megindítására okot adó körülmény nem áll fenn, akkor e döntést az Eht. 53/A. § (2)-(3) bekezdésének megfelelően az ügyiratra feljegyzi és a döntés tartalmáról a Kötelezett Szolgáltatót hivatalos levélben értesíti. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatást a hivatalos levél kézhezvételét követően bevezetheti.

A fentiekén túl az Elnök a műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos kötelezettségek megfelelő teljesítését hatáskörében eljárva bármikor felügyelheti, ellenőrizheti, és azok megsértése esetén a jogszabályban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

B.2.2. A korábban alkalmazottól eltérő sáv szélességű kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése esetén követendő eljárás (jelen határozat rendelkező részének I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatás esetén alkalmazandó szabályok)

A Kötelezett Szolgáltató a jelen pontban foglalt szabályokat a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárást követően módosított referenciaajánlata hatályba lépését követően köteles alkalmazni.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a korábban alkalmazottól eltérő sáv szélességű helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás (a továbbiakban jelen pontban: **új kiskereskedelmi szolgáltatás**) bevezetését tervezi és az új kiskereskedelmi szolgáltatással megegyező sáv szélességű, a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt hálózati szolgáltatás nem elérhető a Jogosult Szolgáltatók számára, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles az új kiskereskedelmi szolgáltatással megegyező sáv szélességű nagykereskedelmi szolgáltatás (a jelen pontban a továbbiakban: **új nagykereskedelmi szolgáltatás**) kialakítására és azt köteles legalább az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően 60 nappal a Jogosult Szolgáltatók számára elérhetővé tenni. A Kötelezett Szolgáltató az új nagykereskedelmi szolgáltatást mindazon előfizetői hozzáférési pontok tekintetében köteles biztosítani a Jogosult Szolgáltatóknak, ahol az új kiskereskedelmi szolgáltatást a saját előfizetői számára elérhetővé teszi.

A Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően legalább 60 nappal köteles a honlapján – a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. g) pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított felületen – külön tájékoztatást elhelyezni az új nagykereskedelmi szolgáltatás elérhetőségéről, valamint köteles frissíteni az elérhető sáv szélességeket és díjakat tartalmazó táblázatot. A Kötelezett Szolgáltató honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- Az új nagykereskedelmi szolgáltatás megnevezése, a szolgáltatás által biztosított sáv szélességek;
- Az új nagykereskedelmi szolgáltatás földrajzi elérhetősége oly módon, hogy az alapján az érintett előfizetői hozzáférési pontok pontosan beazonosíthatóak legyenek;
- Az érintett hozzáférési pontok, helymegosztási helyszínek;
- Az új nagykereskedelmi szolgáltatás elérhetőségének pontos dátuma.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában jogosult kikötni, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatást csak attól a naptól nyújtja a Jogosult Szolgáltató(k) számára, amikor a Kötelezett Szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésre kerül, azzal, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás Kötelezett Szolgáltató általi bevezetésének

napját a hálózati szerződésben rögzíteni kell és a hálózati szerződés ilyen tartalmú rendelkezése esetében a Kötelezett Szolgáltató akkor sem vezetheti be ezen időpontnál korábbi időpontban az új kiskereskedelmi szolgáltatását, ha a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján a Kötelezett Szolgáltató által a honlapján elhelyezendő tájékoztatás közzétételének napjától számított 60. nap egyébként eltelt.

B.2.3. Valamely sáv szélességű kiskereskedelmi szolgáltatás megszüntetése esetén követendő eljárás (jelen határozat rendelkező részének I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatás esetén alkalmazandó szabályok)

A Kötelezett Szolgáltató a jelen pontban foglalt szabályokat a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárást követően módosított referenciaajánlata hatályba lépését követően köteles alkalmazni.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató egy vagy több hozzáférési aggregációs pontjához tartozó teljes szolgáltatási területén, vagy a teljes hálózata tekintetében valamely sáv szélességű helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás megszüntetését tervezi (a továbbiakban jelen pontban: **megszűnő kiskereskedelmi szolgáltatás**) és az adott területen ezt követően más szolgáltató számára sem teszi lehetővé a hálózatának felhasználásával a megszűnő kiskereskedelmi szolgáltatást nyújtását, akkor a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő sáv szélességű, a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás (a továbbiakban jelen pontban: **megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás**) nyújtását a következő feltételekkel vonhatja vissza:

Visszavonás igénybevétel hiányában

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs pont(ok)hoz tartozó hozzáférési hálózaton a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nincs igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás elérhetőségét a visszavonással kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. g) pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított felületen elhelyezett tájékoztatás közzétételét követően 30 nappal megszüntetheti. A tájékoztatás honlapon történő elhelyezését követően a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nem köteles új igényeket befogadni.

A Kötelezett Szolgáltató honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- A megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás megnevezése;
- A megszüntetéssel érintett földrajzi terület oly módon, hogy az alapján az érintett előfizetői hozzáférési pontok pontosan beazonosíthatóak legyenek;
- A megszüntetéssel érintett hozzáférési pontok, helymegosztási helyszínek;
- A megszüntetés pontos dátuma, illetve ütemezése.

Visszavonás élő igénybevétel esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs pont(ok)hoz tartozó hozzáférési hálózaton a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében van igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a megszüntetés tervezett időpontja előtt legalább 6 hónappal a megszüntetéssel kapcsolatos szándékáról köteles a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő Jogosult Szolgáltató(ka)t értesíteni, valamint köteles az ezzel kapcsolatos tájékoztatást a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. g) pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított felületen közzétenni. Ezt követően a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás

elérhetőségét a bejelentést követően 6 hónappal megszüntetheti. A tájékoztatás honlapon történő elhelyezését követően a Kötelezett Szolgáltató a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nem köteles új igényeket befogadni.

A Kötelezett Szolgáltató Jogosult Szolgáltatók számára megküldött, illetve honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- A megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatás megnevezése;
- A megszüntetéssel érintett földrajzi terület oly módon, hogy az alapján az érintett előfizetői hozzáférési pontok pontosan beazonosíthatóak legyenek;
- A megszüntetéssel érintett hozzáférési pontok, helymegosztási helyszínek;
- A megszüntetés pontos dátuma, illetve ütemezése.

Amennyiben valamely, a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő Jogosult Szolgáltató a megszüntetést követően csak úgy tudja biztosítani a saját előfizetői számára az ÁSZF-ben vállalt sávszélesség értékeket, hogy a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatásnál magasabb sávszélességet biztosító – a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt kötelezettség alapján kialakított – nagykereskedelmi szolgáltatást vesz igénybe, akkor a Kötelezett Szolgáltató a megszüntetést követően, legkésőbb a Jogosult Szolgáltató megszüntetéssel kapcsolatos értesítését követő 12. hónap végéig tartó időszakban az érintett előfizetői hozzáférési pontok tekintetében csak a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozó díj(ka)t követelheti a Jogosult Szolgáltatótól.

A Kötelezett Szolgáltató a szolgáltatásváltás során köteles a Jogosult Szolgáltató számára olyan szolgáltatásfolytonossági feltételeket biztosítani, mint amelyeket a saját előfizetői számára nyújtott szolgáltatásokra alkalmaz.

B.2.4. A korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése esetén követendő eljárás

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatást vezet be, vagy meglévő kiskereskedelmi szolgáltatása esetében a vállalt minőségi jellemzőket módosítja (az érintett kiskereskedelmi szolgáltatás a jelen pontban a továbbiakban: **új kiskereskedelmi szolgáltatás**) és ennek következtében az új kiskereskedelmi szolgáltatáshoz kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatások⁹ esetében nem teljesülnének a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt, a teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjével kapcsolatos követelmények, akkor a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének napjától köteles biztosítani a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának megfelelő vállalt minőségi szintet a kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatások teljesítménymutatói tekintetében.

Az előző bekezdés szerinti esetben a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetését megelőzően legalább 60 nappal köteles honlapján tájékoztatást közzétenni a teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjének változásáról, a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. h) pontjában foglaltaknak megfelelően. A Kötelezett Szolgáltató honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- az érintett nagykereskedelmi szolgáltatások megnevezése,

⁹ Kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatás: a jelen pont alkalmazásában minden olyan, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.7. pontja alapján megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatás, amely az új kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához felhasználható.

- a kapcsolódó teljesítménymutatók vállalt minőségi szintje a módosítást megelőzően és azt követően,
- vállalt minőségi szint módosulásának kezdő dátuma.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában jogosult kikötni, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatást csak attól a naptól nyújtja a Jogosult Szolgáltató(k) számára, amikor a Kötelezett Szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésre kerül, azzal, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás Kötelezett Szolgáltató általi bevezetésének napját a hálózati szerződésben rögzíteni kell és a hálózati szerződés ilyen tartalmú rendelkezése esetében a Kötelezett Szolgáltató akkor sem vezetheti be ezen időpontnál korábbi időpontban az új kiskereskedelmi szolgáltatását, ha a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján a Kötelezett Szolgáltató által a honlapján elhelyezendő tájékoztatás közzétételének napjától számított 60. nap egyébként eltelt.

B.3. Teljesítménymutatók (KPI-k)

A Kötelezett Szolgáltató köteles legalább a következő fő teljesítménymutatókat (KPI¹⁰) kialakítani, minden olyan, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.8. pontjaiban foglalt szolgáltatásra vonatkozóan, amelyre az adott teljesítménymutató értelmezhető:

- a) a szolgáltatás létesítésének időtartama (a szolgáltatásra vonatkozó jogosulti ajánlattétel kézhezvételétől a szolgáltatásnyújtás megkezdéséig terjedő időszak);
- b) az éves rendelkezésre állás értéke (a rendelkezésre állás értéke az adott szolgáltatásra vonatkozó használhatósági időnek a naptári évre vonatkoztatott aránya. A használhatósági időbe nem tartozik bele a hibák és karbantartások miatti szolgáltatás kiesési idő.);
- c) 24, illetve 72 órán belül elhárított hibák aránya (a Kötelezett Szolgáltató által 24, illetve 72 órán belül elhárított hibák és a Kötelezett Szolgáltatónak a Jogosult Szolgáltató által bejelentett valós hibák aránya az adott szolgáltatás vonatkozásában);
- d) szolgáltatóváltás¹¹ megvalósításának időtartama;
- e) szolgáltatásváltás¹² megvalósításának időtartama (az egyidejű tömeges szolgáltatásváltás kivételével);
- f) előfizetői hozzáférési pont áthelyezés¹³ megvalósításának időtartama;

¹⁰ KPI (Key Performance Indicator): a kiskereskedelmi, illetve nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásához kapcsolódó teljesítmény szintjét mérő mutatószám.

¹¹ Szolgáltatóváltás során az adott előfizetőt kiszolgáló Jogosult Szolgáltató személyében úgy történik változás, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás nem változik.

¹² Szolgáltatásváltás során a Jogosult Szolgáltató személyében nem történik változás, a Jogosult Szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett, a korábbtól eltérő nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével biztosítja adott előfizető számára.

¹³ Az előfizetői hozzáférési pont áthelyezése során a Jogosult Szolgáltató által a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével kiszolgált előfizető előfizetői hozzáférési pontja azon a földrajzi területen belül kerül áthelyezésre, ahol a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező része szerint jelentős piaci erővel rendelkezik vagy korábbi kötelezés alapján szolgáltatási kötelezettsége az áthelyezés időpontjában még fennáll és az előfizető számára a Jogosult Szolgáltató az új előfizetői hozzáférési ponton a

g) A jelen határozat rendelkező rész I. D.6 pontjában foglalt szolgáltatás következő transzport minőségi mutatói:

- késleltetés (az L2 WAP szolgáltatás végpontjai¹⁴ között a jelátvitel maximális időtartama, ezredmásodperc [ms] egységben kifejezve),
- késleltetés ingadozás (az L2 WAP szolgáltatás végpontjai között a jelátvitel időtartamának maximális változása, ezredmásodperc [ms] egységben kifejezve),
- keretvesztési arány (az L2 WAP szolgáltatás végpontjai között elvesztett Ethernet keretek maximális aránya, százalékban kifejezve),

a jelen határozat I. D.6.2. pontjának megfelelően kialakított minőségi szinteknek megfelelően.

Az a)-g) pontokban felsoroltakon túl a Kötelezett Szolgáltató kialakíthat további teljesítménymutatókat is, annak meghatározásával, hogy a teljesítménymutató a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.8. pontjaiban foglalt szolgáltatások közül mely(ek)re vonatkozik.

A Kötelezett Szolgáltató köteles meghatározni a fentieknek megfelelően kialakított teljesítménymutatók vállalt értékeire vonatkozó számszerű követelményt („vállalt minőségi szint”).

A fenti a)-c), f) és g) pontok szerinti teljesítménymutatók esetében a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjaiban foglalt szolgáltatásokra vonatkozóan vállalt minőségi szint nem jelenthet alacsonyabb minőséget, mint amit a Kötelezett Szolgáltató, illetve az irányítása alatt álló bármely vállalkozás az adott nagykereskedelmi szolgáltatásra tartalmában ráépülő, az adott teljesítménymutató tekintetében legmagasabb minőségi szintű kiskereskedelmi szolgáltatása esetében a saját előfizetői számára biztosít.

A fenti c) pont szerinti teljesítménymutató (72 órán belül elhárított hibák aránya) esetében a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az – a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató közötti egyeztetés időigényét is figyelembe véve – biztosítsa a Jogosult Szolgáltató számára az elektronikus hírközlési előfizetői szerződések részletes szabályairól szóló 2/2015. (III.30.) NMHH rendelet 22. §-ában (vagy a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet 22. §-a helyébe lépő új §-ában illetve a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet helyébe lépő új jogszabály tartalmilag megfelelő §-ában) foglalt határidőknek való megfelelést.

A fenti d)-e) pontok szerinti teljesítménymutatók esetében a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az biztosítsa a Jogosult Szolgáltató(k) számára a szolgáltató- és szolgáltatásváltás egyidejű lebonyolítását is.

A fenti d) és f) pontok szerinti teljesítménymutatók esetében – a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I. 24.) NMHH rendeletben (vagy a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet helyébe lépő új jogszabályban) előírt határidőket is figyelembe véve – a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az biztosítsa a szolgáltató- és/vagy szolgáltatásváltás számhordozással kombinált lebonyolítását is.

B.4. Szolgáltatási szint megállapodás és szolgáltatási szint garancia (SLA, SLG)

Kötelezett Szolgáltatótól igénybevevett – a korábbival azonos, vagy attól eltérő – nagykereskedelmi szolgáltatás felhasználásával nyújtja a kiskereskedelmi szolgáltatást.

¹⁴ L2 WAP szolgáltatás végpontjai: azok a végpontok (az előfizetői hozzáférési pont, illetve a Jogosult Szolgáltató hálózata felőli végpont), amelyek között a Kötelezett Szolgáltató az L2 WAP szolgáltatást biztosítja.

A Kötelezett Szolgáltató a hálózati szerződésben köteles megállapodni a Jogosult Szolgáltatóval a Kötelezett Szolgáltató által a hálózati szerződés alapján nyújtott szolgáltatások vonatkozásában a szolgáltatási szintről („szolgáltatási szint megállapodás”, SLA).

A szolgáltatási szint megállapodás keretében rendelkezni kell legalább a következőkről:

- a) A jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának megfelelően meghatározott teljesítménymutatók és vállalt minőségi szintek.
- b) A Kötelezett Szolgáltató által a Jogosult Szolgáltató részére fizetendő, a Jogosult Szolgáltatót a jelen határozat rendelkező rész I. B.3 pontja szerint vállalt minőségi szintek be nem tartása esetén megillető kötbér (SLG) mértéke. A kötbér mértéke arányos kell legyen a Kötelezett Szolgáltatónak a kötbérigényre okot adó szerződésszegése súlyával, továbbá alkalmas kell legyen a nem szerződésszerű teljesítés miatt a Jogosult Szolgáltatót ért kár részbeni vagy teljes megtérítésére, és a szerződésszerű teljesítés hatékony előmozdítására.
- c) A Jogosult Szolgáltató Kötelezett Szolgáltató általi, a vállalt minőségi szintek teljesülésével kapcsolatos tájékoztatásának tartalma és a tájékoztatással kapcsolatos eljárás meghatározása, a következőkkel összhangban:
 - A Kötelezett Szolgáltató naptári negyedévekre vonatkozóan, legkésőbb az adott negyedévet követő hónap végéig köteles írásban tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót a vállalt minőségi szintek teljesülésével kapcsolatban („szolgáltatás minőségi beszámoló”).
 - A szolgáltatás minőségi beszámolónak tartalmaznia kell legalább a következőket:
 - a Jogosult Szolgáltató által az adott negyedévben igénybe vett szolgáltatásokra vonatkozó teljesítménymutatók ténylegesen megvalósult értékeinek kimutatása, a számítás alapjául szolgáló adatokkal együtt;
 - a Kötelezett Szolgáltató által a Jogosult Szolgáltató részére, a vállalt minőségi szint be nem tartása esetén fizetendő kötbér mértéke, a kötbér számításának bemutatásával;
 - a vállalt minőségi szint be nem tartása esetén az ezt előidéző okok ismertetése.
- d) A szolgáltatások minőségével kapcsolatos viták rendezésére, a szolgáltatás minőségi beszámoló alapját képező adatok független szakértő általi auditálására vonatkozó eljárás szabályai.
- e) A Jogosult Szolgáltatót megillető kötbér kifizetésének módjára, határidejére vonatkozó szabályok.

A jelen B) pontban kiszabott egyenlő elbánás kötelezettség az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a jelen határozat közzétételét követő naptól terheli.

C) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra a HF/44-11/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 108. §-a szerinti „költésgalapúság és a díjak ellenőrizhetősége” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. D.1., valamint I. D.2.-I. D.7. pontjaiban előírt alapszolgáltatásokat és felhordó hálózati szolgáltatásokat – a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatáshoz kapcsolódóan biztosított előfizetői

végberendezés díjának kivételével – a hatósági BU-LRIC+ költségszámítási módszerrel jelen határozathoz kapcsolódóan megállapított költségalapú díjakon köteles nyújtani. Az alapszolgáltatásokat és a felhordó hálózati szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltató a következő díjakon köteles nyújtani:

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt „Kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából” elnevezésű szolgáltatás havi díjai az érintett kábelhely infrastruktúrától függően:
 - Oszlopsor megosztás: 82 Ft/db/hó
 - Alépítmény megosztás: 21028 Ft/km/hó
- A jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában foglalt „Réz érpáras helyi hurkok és alhurkok teljes és részleges átengedése” elnevezésű szolgáltatások havi díjai:
 - Réz érpáras helyi hurkok teljes átengedése: 1610 Ft/hurok/hó
 - Réz érpáras helyi hurkok részleges átengedése: 143 Ft/hurok/hó
 - Réz érpáras helyi alhurkok teljes átengedése: 979 Ft/alhurok/hó
 - Réz érpáras helyi alhurkok részleges átengedése: 143 Ft/alhurok/hó

A réz érpáras helyi hurkok teljes átengedésére vonatkozóan meghatározott díj a használaton kívüli helyi hurkok teljes átengedésére is alkalmazandó.

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában foglalt „FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése” elnevezésű szolgáltatás havi díja:
 - FTTH pont-pont újgenerációs hozzáférési hurkok átengedése: 1379 Ft/hurok/hó

A díjat a Kötelezett Szolgáltató az FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak kialakítása céljából telepített, használaton kívüli kábelek átengedésére is köteles alkalmazni.

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt „Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése” elnevezésű szolgáltatások havi díjai az előfizetői szakasz megvalósításától függően:
 - Fényvezető szálal előfizetői szakasz átengedése: 961 Ft/előfizetői szakasz/hó
 - Koaxiális kábeles előfizetői szakasz átengedése: 477 Ft/előfizetői szakasz/hó

A díjakat a Kötelezett Szolgáltató az újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak kialakítása céljából telepített, használaton kívüli kábelek átengedésére is köteles alkalmazni.

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt „Helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosítása” elnevezésű szolgáltatás havi díjait az Elnök első alkalommal a Kötelezett Szolgáltató jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárást követően benyújtott referenciaajánlatának jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatában állapítja meg. A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatásra vonatkozó díja(ka)t az Elnök a szolgáltatás pontos tartalmának ismeretében a hatósági BU-LRIC+ modell felhasználásával állapítja meg, amelynek során figyelembe veszi a hozzáférés szintjét, valamint az alkalmazott technológiát. Az Elnök a díjak megállapítása során a szolgáltatásnyújtás szempontjából releváns, az előfizetői hozzáférési pont és a szolgáltatás átadási pont közötti valamennyi, a BU-LRIC+ modellben modellezett aktív és passzív hálózati elem költségét – az adott szolgáltatás hálózati elem használata mértékéig – figyelembe veszi, az előfizetői hozzáférési ponton elhelyezett berendezés kivételével. Az Elnök a díjak megállapítása során – amennyiben a kialakított szolgáltatás több hálózat típuson is elérhető – valamennyi hálózat típusra vonatkozóan önálló havi díja(ka)t

határoz meg. Az Elnök a referenciaajánlat jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatában a referenciaajánlatban megajánlott helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés díjai mellett meghatározza és a referenciaajánlatban rögzíti a referenciaajánlatban szereplőtől eltérő sáv szélességű helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférések díját (közvetlenül, illetve a fel nem sorolt sáv szélességek esetén az adott sáv szélességre vonatkozó díj meghatározásának módszerével).

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjában foglalt felhordó hálózati szolgáltatások havi díjai a következők
 - Kábelhely megosztás havi díjai az érintett kábelhely infrastruktúrától függően a következők:
 - Oszlopsor megosztás: 82 Ft/db/hó
 - Alépítmény megosztás: 21028 Ft/km/hó
 - Sötétszál átengedés havi díja: 2150 Ft/km/hó
 - Hullámhossz megosztás fix és változó havi díjai:
 - Fix díj 2 lambda esetén: 15852 Ft/2 lambda/hó
 - Fix díj 4 lambda esetén: 27794 Ft/4 lambda/hó
 - Változó díj: 2713 Ft/optikai szál/hó
 - Átviteli kapacitás biztosítása fix és változó havi díjai:
 - Fix díj 1GE/10GE port esetén: 20629 Ft/2 port/hó¹⁵
 - Változó díj 1GE link esetén: 389 Ft/link/km/hó
 - Változó díj 10GE link esetén: 3890 Ft/link/km/hó

Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatáshoz kapcsolódóan az előfizetői hozzáférési ponton elhelyezett berendezést a Kötelezett Szolgáltató biztosítja, a Kötelezett Szolgáltató a berendezés költségét havi díjban köteles téríttetni. A havi díjban a berendezés vállalati számviteli politika szerinti amortizációja és tőkeköltsége vehető figyelembe. A tőkeköltséget az eszköz teljes élettartamára számított átlagos nettó eszközértékből kiindulva, a Hatóság honlapján legutoljára közzétett tőkeköltség-szorzó (WACC-szorzó) felhasználásával kell kiszámítani. A Kötelezett Szolgáltató az egyes berendezésekre vonatkozóan megállapított díjat a referenciaajánlatában nem köteles feltüntetni, ugyanakkor a felajánlott berendezések díját köteles a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. pontjában foglaltaknak megfelelően a honlapján közzétenni, továbbá a Jogosult Szolgáltató kérésére köteles a költségalapú díjak kialakítására vonatkozó számításokat és az azok alapjául szolgáló adatokat (a berendezés beszerzési ára, valamint a díj megállapítása során figyelembe vett bekerülési értékek és eszköz élettartamok) átadni a Jogosult Szolgáltató számára. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató vitatja, hogy a számított díjak megfelelnek a jelen pontban foglalt költségszámítási szabályoknak, a Jogosult és/vagy a Kötelezett Szolgáltató az Eht. 57. §-a alapján kérheti(k) a Hatóságtól jogvitás eljárás lefolytatását.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. D.1. pontjában előírt és a jelen határozat rendelkező rész I. D.9. pontjában foglalt feltételeknek megfelelően kialakított kiegészítő szolgáltatásokat költségalapú díjakon köteles nyújtani. Ezen költségalapú díjakat a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályok szerint köteles kialakítani.

¹⁵ A fix havi díj az átviteli szakasz két végén elhelyezkedő két port költségét fedezi.

A Kötelezett Szolgáltató a kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozó költségalapú díjakat köteles a referenciaajánlatában meghatározni és a jelen határozat közlésétől számított 90 napon belül az Elnökhöz jóváhagyás végett benyújtani.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlathoz csatolt, az Eht. 67. § (2) bekezdés a) pontja szerinti dokumentumban köteles alátámasztani, bizonyítani az Elnök számára, hogy az általa a jelen határozat rendelkező részének I. D.9.1., illetve I. D.9.2. a) pontjai szerint a referenciaajánlatában meghatározott kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozóan kiszámított díjak költségalapúak, és azokat jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályok szerint alakította ki. E kötelezettségének a Kötelezett Szolgáltató az Elnök által a 3(b) piaci határozatban, a költségalapúság kötelezettség keretében előírt hasonló kötelezettségére is tekintettel úgy köteles eleget tenni, hogy a referenciaajánlathoz csatolt, az Eht. 67. § (2) bekezdés a) pontja szerinti dokumentumot a 3(b) piaci határozatban előírt hasonló dokumentummal együtt, egy dokumentumban köteles az Elnökhöz jóváhagyásra benyújtani.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató költségalapú díjai megfelelnek az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, az Elnök a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatának jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatában jóváhagyja azokat.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. D.9.1., illetve I. D.9.2. a) pontjai szerint a referenciaajánlatában meghatározott kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozóan nem nyújtja be az Elnökhöz költségalapú díjait, vagy a benyújtott kérelem (illetve az Eht. 67. § (2) bekezdés a) pontja szerinti dokumentum) hiányos, nem bírálható el, és az Elnök által elrendelt hiánypótlás sem vezetett eredményre, továbbá, ha a Kötelezett Szolgáltató által kialakított díj nem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, az Elnök a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazandó díjak tekintetében a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatának jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatában az Eht. 108. § (5) bekezdésében foglaltak szerint dönt. Ennek során a hatékonysági követelmények teljesülésének ellenőrzéséhez, illetve a díjak megállapításához figyelembe veheti az adott piacon működő más hazai elektronikus hírközlési szolgáltató(k) adott szolgáltatásra vonatkozó díjait, illetve díjelemeit.

Az Elnök által jóváhagyott vagy megállapított alapszolgáltatásokra, felhordó hálózati szolgáltatásokra és kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozó díjak – a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás díjai kivételével – a jelen határozat rendelkező rész I. A) pontjában, az átláthatóság keretében előírt és benyújtott referenciaajánlatok jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat közlését követő hó első napjától lépnek hatályba és alkalmazandók azzal, hogy a HF/44-11/2011. számú határozatban előírt szolgáltatások tekintetében a Kötelezett Szolgáltató ezen időpontig köteles az Elnök HF/22230-25/2011. számú (Magyar Telekom), HF/22231-20/2011. számú (Invitel), illetve HF/22414-21/2011. számú (UPC) határozatában a Kötelezett Szolgáltatóra vonatkozóan jóváhagyott vagy megállapított díjakat alkalmazni. A Kötelezett Szolgáltató tekintetében a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatásra vonatkozóan – az Elnök által a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárást követően benyújtott referenciaajánlat jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatában – megállapított díjak a módosított referenciaajánlat hatályba lépésével megegyező napon lépnek hatályba és ettől az időponttól kezdve alkalmazandók **(a költségalapúság kötelezettség díjak alkalmazására vonatkozó részkötelezettsége)**.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában nem szereplő, a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. b) pontja alapján kialakított kiegészítő szolgáltatásokat ugyancsak költségalapú díjakon köteles nyújtani. Ezen költségalapú díjakat a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályok szerint köteles kialakítani. A Kötelezett Szolgáltató

a Jogosult Szolgáltató kérésére köteles a költségalapú díjak kialakítására vonatkozó számításokat átadni a Jogosult Szolgáltató számára. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató vitatja, hogy a Kötelezett Szolgáltató számításai megfelelnek a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályoknak, a Jogosult és/vagy a Kötelezett Szolgáltató az Eht. 57. §-a alapján kérheti(k) a Hatóságtól jogvitás eljárás lefolytatását.

D) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra a HF/44-11/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 106. §-a szerinti „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen határozat rendelkező rész I. D.1. pontjában felsorolt hálózati szolgáltatások nyújtására, valamint a szolgáltatások igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására az erre vonatkozó igény esetén a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.12. pontjaiban foglalt feltételeknek megfelelően.

D.1. Hálózati hozzáférés biztosítására, hálózati szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettség alapján kötelezően nyújtott szolgáltatások.

A Kötelezett Szolgáltató a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében – amennyiben a Kötelezett Szolgáltató hálózatában értelmezhető – az alábbi hálózati szolgáltatások nyújtására köteles a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén:

1. Alapszolgáltatások

- a) *Kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából;*
- b) *Réz érpáras hurkok és alhurkok teljes és részleges átengedése;*
- c) *FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése;*
- d) *Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése;*
- e) *Helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés*

2. Felhordó hálózati szolgáltatások

- a) *Kábelhely megosztás;*
- b) *Sötétszál átengedés;*
- c) *Hullámhossz megosztás;*
- d) *Átviteli kapacitás biztosítása;*

3. Kiegészítő szolgáltatások

A Kötelezett Szolgáltató köteles lehetővé tenni, hogy a Jogosult Szolgáltató a hálózati szolgáltatások igénybevételével nagykereskedelmi szolgáltatást is nyújthasson. A Kötelezett Szolgáltató – a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.6. pontjaiban foglalt korlátozásokat, illetve a referenciaajánlatban jóváhagyott indokolt műszaki korlátozásokat kivéve – nem korlátozhatja a Jogosult Szolgáltató által

nyújtott azon szolgáltatást, amely a Kötelezett Szolgáltató által a Jogosult Szolgáltató részére nyújtott szolgáltatásra épül.

A Kötelezett Szolgáltatók az egyes szolgáltatásokat a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.12. pontjaiban foglalt rendelkezéseknek megfelelően kötelesek nyújtani.

D.2. Kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából

A Kötelezett Szolgáltató – kábelhely rendelkezésre állása esetén – köteles kábelhely megosztást biztosítani a Jogosult Szolgáltató számára hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén.

A kábelhely megosztást a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférési hálózatában található kábelhelyek esetében köteles biztosítani.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján kábelhely megosztást csak abban az esetben köteles biztosítani, ha azt a Jogosult Szolgáltató a kábelhely felhasználásával kiépített előfizetői hozzáférési pont(ok)on előfizetői szolgáltatás Jogosult Szolgáltató, vagy más, a Jogosult Szolgáltatóval szerződött szolgáltató által történő nyújtása érdekében igényli.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató kábelhely megosztásra vonatkozó igénye csak olyan kábelhely szakasz felhasználásával teljesíthető, amely nem a Kötelezett Szolgáltató tulajdona, de azt használja, vagy azzal kapcsolatban egyéb jogokkal rendelkezik, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles ezt a Jogosult Szolgáltató felé jelezni. A Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltató számára azokat a rendelkezésre álló információkat megadni, amelyek alapján a Jogosult Szolgáltató az érintett kábelhely szakasz elhelyezkedését, valamint a kábelhely tulajdonosát azonosíthatja. A Kötelezett Szolgáltató szabad kábelhely megléte esetén nem akadályozhatja meg azt, hogy a Jogosult Szolgáltató kábelhely megosztást vegyen igénybe a kábelhely tulajdonosával való megegyezést követően, továbbá a kábelhely megosztás megvalósíthatóságához szükséges mértékben közre kell működnie a kábelhely megosztás megvalósításában.

A kábelhely megosztási kötelezettség nem vonatkozik a Kötelezett Szolgáltató által tartalékként fenntartott üres kábelhelyre. A tartalékként fenntartható üres kábelhely nem lehet nagyobb, mint az adott kábelhely szakasz teljes férőhely kapacitásának 20%-a. Alépítmények esetében, ha az adott alépítmény szakaszon az alépítményben elhelyezkedő minden üres kábelvezető cső férőhely kapacitása meghaladja az alépítmény szakasz teljes férőhely kapacitásának 20%-át, akkor a legkisebb férőhely kapacitású üres kábelvezető cső tartható fenn tartalékként.

A Kötelezett Szolgáltató a kábelhely megosztás biztosítása során köteles megfelelni a jelen határozat rendelkező rész I. D.8. pontjában foglalt további rendelkezéseknek.

D.3. Réz érpáras helyi hurkok és alhurkok teljes és részleges átengedése

A Kötelezett Szolgáltató köteles a réz érpáras hozzáférési hálózata réz érpáras helyi hurkainak és alhurkainak teljes és részleges átengedésére, valamint a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén.

A Kötelezett Szolgáltató az átengedést a réz érpáras hozzáférési hálózata által lefedett szolgáltatási területen köteles biztosítani. A hálózat által lefedett szolgáltatási terület – a meglévő előfizetői hozzáférési pontokon túlmenően – kiterjed mindazokra a földrajzi címekre, amelyek esetében a

Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítéskor nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen.

A Kötelezett Szolgáltató a réz érpáras helyi hurkok és alhurkok teljes és részleges átengedésére csak abban az esetben köteles, ha azt a Jogosult Szolgáltató az átengedett (al)hurokhoz tartozó előfizetői hozzáférési ponton előfizetői szolgáltatás Jogosult Szolgáltató, vagy más, a Jogosult Szolgáltatóval szerződött szolgáltató által történő nyújtása érdekében igényli.

D.4. FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése

A Kötelezett Szolgáltató köteles az FTTH pont-pont hálózata újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedésére, valamint a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén.

A Kötelezett Szolgáltató az átengedést az FTTH pont-pont hálózata által lefedett szolgáltatási területen köteles biztosítani. A hálózat által lefedett szolgáltatási terület – a meglévő előfizetői hozzáférési pontokon túlmenően – kiterjed mindazokra a földrajzi címekre, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítéskor nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen.

A Kötelezett Szolgáltató az FTTH pont-pont hálózata újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedésére csak abban az esetben köteles, ha azt a Jogosult Szolgáltató az átengedett hurokhoz tartozó előfizetői hozzáférési ponton előfizetői szolgáltatás Jogosult Szolgáltató, vagy más, a Jogosult Szolgáltatóval szerződött szolgáltató által történő nyújtása érdekében igényli.

D.5. Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése

A Kötelezett Szolgáltató köteles a pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózata előfizetői szakaszainak átengedésére, valamint a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén¹⁶.

A Kötelezett Szolgáltató az átengedést a pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózata által lefedett szolgáltatási területen köteles biztosítani. A hálózat által lefedett szolgáltatási terület – a meglévő előfizetői hozzáférési pontokon túlmenően – kiterjed mindazokra a földrajzi címekre, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítéskor nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen.

A Kötelezett Szolgáltató a pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózata előfizetői szakaszainak átengedésére csak abban az esetben köteles, ha azt a Jogosult Szolgáltató az átengedett előfizetői

¹⁶ Réz érpáras előfizetői szakaszok esetén az előfizetői szakasz megegyezik a jelen rendelkező rész I. D.3. pontjában foglalt réz érpáras helyi alhurkokkal, ezért erre az esetre a jelen rendelkező rész I. D.3. pontja szerinti kötelezettség vonatkozik.

szakaszhoz tartozó előfizetői hozzáférési ponton előfizetői szolgáltatás Jogosult Szolgáltató, vagy más, a Jogosult Szolgáltatóval szerződött szolgáltató által történő nyújtása érdekében igényli.

D.6. Helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosítása

A helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférést (L2 WAP) a Kötelezett Szolgáltató a következő hálózatrészeire kiterjedően köteles biztosítani:

- a) Pont-multipont (FTTC/B/H) újgenerációs hozzáférési hálózataira kiterjedően¹⁷.
- b) Azon hozzáférési aggregációs pontjaihoz tartozó hozzáférési hálózatrészek tekintetében, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató vektoringot alkalmaz.¹⁸

az alábbi I. D.6.1. és I. D.6.2. pontokban meghatározottak szerint.

D.6.1. A szolgáltatás részletes tartalmának, igénybevételi feltételeinek kialakítása

A jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.1. pontjában foglaltaknak megfelelő jogosulti igény esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés részletes tartalmát, igénybevételi feltételeit kialakítani a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontjában szabályozott módon.

D.6.2. Hozzáférés biztosítása

A Kötelezett Szolgáltató köteles a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárást követően referenciaajánlatában megajánlott helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosítására, valamint a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat biztosítására a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén. A szolgáltatásnyújtással kapcsolatos kötelezettség a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontja szerinti eljárást követően módosított referenciaajánlat hatályba lépésének napjától terheli a Kötelezett Szolgáltatót.

A helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférést a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférési aggregációs pontban köteles biztosítani. A Kötelezett Szolgáltató ennél egy szinttel magasabb hálózati aggregációs szinten (az Ethernet aggregációs hálózat és a gerinchálózat határpontján) is biztosíthatja a hozzáférést, amennyiben a magasabb hálózati aggregációs szinten történő hozzáférés nem eredményez a Jogosult Szolgáltató helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételével nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatásának műszaki jellemzőit korlátozó változást.

A Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. a) és b) pontjában meghatározott hálózatait által lefedett szolgáltatási területen köteles biztosítani. A hálózat által lefedett szolgáltatási terület – a meglévő előfizetői hozzáférési pontokon túlmenően – kiterjed mindazokra a földrajzi címekre, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítésekor nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen.

¹⁷ A kötelezettség a HFC és az FTTH-RFoG megvalósítású hozzáférési hálózatokra nem terjed ki.

¹⁸ A kötelezettség az érintett hozzáférési aggregációs pontokhoz tartozó hozzáférési hálózatrészek egészére kiterjed, függetlenül attól, hogy a Kötelezett Szolgáltató a vektoringot az érintett hozzáférési hálózatrészek egészére, vagy azoknak csak egy részére alkalmazza.

A Kötelezett Szolgáltató köteles hozzáférést biztosítani abban az esetben is, ha Jogosult Szolgáltató a hozzáférést az előfizetői szolgáltatás más, a Jogosult Szolgáltatóval szerződött szolgáltató által történő biztosítása érdekében igényli. Így többek között a Jogosult Szolgáltató a szolgáltatás igénybevételével jogosult harmadik fél megbízásából forgalmat átadni és/vagy átvenni.

Helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés minimális műszaki feltételei

A Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) megállapodása alapján kialakított helyi szintű, L2 nagykereskedelmi szolgáltatásnak a következő minimális műszaki feltételeknek meg kell felelnie:

- Az L2WAP szolgáltatás L2 szintű, Ethernet protokollon alapuló szolgáltatás, a szolgáltatáshoz való hozzáférés mindkét végponton (a Jogosult Szolgáltató hálózata felől és az előfizetői hozzáférési ponton) Ethernet interfészen biztosított.
- A szolgáltatás lehetővé teszi a Jogosult Szolgáltató számára, hogy az előfizetői hozzáférési ponton az L2 WAP szolgáltatás igénybevételéhez szükséges *Layer 2, vagy integrált Layer2-Layer3* berendezéseket (például modem, ONT) saját maga biztosítsa, azokat a helyszínen telepíthesse, konfigurálhassa. A Kötelezett Szolgáltató műszaki követelményeket határozhat meg a Jogosult Szolgáltató berendezéseire, illetve a konfigurálás során alkalmazható beállításokra vonatkozóan. E követelmények kizárólag a Kötelezett Szolgáltató hálózatával való együttműködés biztosítását szolgálhatják. A Kötelezett Szolgáltató emellett köteles biztosítani a Jogosult Szolgáltató számára a berendezések Kötelezett Szolgáltatótól történő igénybevételének a lehetőségét is.
- A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy a Jogosult Szolgáltató mindazokat a sávszélességeket (névleges és garantált le- és feltöltési sebességek) biztosíthassa az előfizetői számára, amelyeket az előfizetők a Kötelezett Szolgáltatótól az adott előfizetői hozzáférési pontokon igénybe vehetnének.
- A szolgáltatás (látszólagosan) versengésmentes sávszélességet¹⁹, vagy megfelelően magas szolgáltatásminőséget (QoS) biztosít a Jogosult Szolgáltató számára. A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy az L2 WAP szolgáltatás igénybevételével nyújtott különböző előfizetői szolgáltatásokhoz (internet, hang, video, üzleti adat²⁰) eltérő, az adott szolgáltatásnak megfelelő minőségi szinteket lehessen rendelni. A megfelelően magas szolgáltatásminőség legalább olyan szintű szolgáltatásminőséget jelent, mint amit a Kötelezett Szolgáltató a saját kiskereskedelmi területe számára biztosít.
- A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy a Jogosult Szolgáltató különböző prioritásokat rendeljen a forgalomhoz (például az Ethernet protokoll p-bit használatával). A Jogosult Szolgáltató által választható prioritási szintek száma legalább négy.
- A Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén a multicast kerettöbbszörözési funkció biztosításával lehetővé teszi, hogy a Jogosult Szolgáltató multicast forgalmat bonyolító szolgáltatást (például IPTV) tudjon nyújtani.

¹⁹ Látszólagosan versengésmentes sávszélesség ((ostensibly) uncontented bandwidth): az az adatátviteli kapacitás, amely esetén az adott hálózati szakaszon versengés nincs, vagy mértéke elhanyagolható az előfizetők számára nyújtott szolgáltatások szempontjából. Versengés (contention): az az eset, amikor az adott, több előfizető adatforgalma által közösen használt hálózati szakaszon az előfizetők által egy időben igényelt adatátviteli kapacitás meghaladja a rendelkezésre álló teljes adatátviteli kapacitást.

²⁰ Üzleti adat: üzleti alkalmazások, nem „best effort” jellegű adatátviteli igényvel.

- A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy a Jogosult Szolgáltató előfizetőnként legalább négy VLAN-t használjon.
- A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy a Jogosult Szolgáltató saját előfizetőit azonosítsa (például VLAN azonosítóval, vagy port és DSLAM azonosítóval).
- A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy a Jogosult Szolgáltató a 3. és magasabb hálózati rétegekben saját biztonsági eljárásokat alkalmazzon. A szolgáltatás emellett a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén biztosítja az alapvető Layer 2 szintű biztonsági eljárásokat, így különösen a végfelhasználók közötti közvetlen kommunikáció tiltását és a duplikált MAC címek kiszűrését.
- A szolgáltatás lehetővé teszi, hogy a Jogosult Szolgáltató hiba esetén információt kapjon az érintett előfizetői hozzáférések aktuális paraméter értékeiről, a hibakezelés elősegítése érdekében.

D.7. Felhordó hálózati szolgáltatások nyújtása

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató által igénybevett, a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.6. pontjaiban foglalt alapszolgáltatásokhoz kapcsolódóan köteles a következő felhordó hálózati szolgáltatásokat nyújtani a Jogosult Szolgáltató számára, a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén:

- kábelhely megosztás;
- sötétszál átengedés;
- hullámhossz átengedés;
- átviteli kapacitás biztosítása.

A Kötelezett Szolgáltató a felsorolt felhordó hálózati szolgáltatások közül a Jogosult Szolgáltató által kiválasztott szolgáltatást köteles nyújtani. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató által választott szolgáltatás nyújtása az adott hálózati szakaszon objektív műszaki okok miatt nem megvalósítható, a Kötelezett Szolgáltató köteles erről a Jogosult Szolgáltatót tájékoztatni. A Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles megvizsgálni, hogy a Jogosult Szolgáltató által meghatározott pontok között másik felhordó hálózati szolgáltatással, vagy a szolgáltatások valamely kombinációjával megvalósítható-e az összeköttetés és a vizsgálat eredményéről köteles a Jogosult Szolgáltatót tájékoztatni.

A felhordó hálózati kábelhely kötelezettség nem vonatkozik a Kötelezett Szolgáltató által tartalékként fenntartott üres kábelhelyekre. A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában e körben foglalt rendelkezések a felhordó hálózati kábelhely megosztásra megfelelően alkalmazandók.

A felhordó hálózati szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltató a következő hálózati szakaszokra kiterjedően köteles nyújtani:

- az alapszolgáltatások nagykereskedelmi hozzáférési pontja és a Kötelezett Szolgáltató adott földrajzi területet ellátó központja (hozzáférési aggregációs pontja) között, ha a nagykereskedelmi hozzáférési pont a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózatának valamely köztes pontján helyezkedik el és a központban (hozzáférési aggregációs pontban) a Jogosult Szolgáltató helymegosztással rendelkezik, vagy ott helymegosztást igényel,
- az alapszolgáltatások nagykereskedelmi hozzáférési pontja és a Kötelezett Szolgáltató hálózatának legfeljebb 25 km távolságban lévő, a Jogosult Szolgáltató által meghatározott pontja között, ha a nagykereskedelmi hozzáférési pont a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózatának valamely köztes pontján helyezkedik el, a 25 km-es távolságot a Kötelezett

Szolgáltató hálózatának az adott pontig vezető legrövidebb felhasználható nyomvonala alapján számítva,

- a Kötelezett Szolgáltató központja (hozzáférési aggregációs pontja) és a Kötelezett Szolgáltató hálózatának legfeljebb 25 km távolságban lévő, a Jogosult Szolgáltató által meghatározott pontja között, ha a központban (hozzáférési aggregációs pontban) a Jogosult Szolgáltató helymegosztással rendelkezik, vagy ott helymegosztást igényel, a távolságot a Kötelezett Szolgáltató hálózatának az adott pontig vezető legrövidebb felhasználható nyomvonala alapján számítva.

A Kötelezett Szolgáltató a felhordó hálózati kábelhely megosztás biztosítása során köteles megfelelni a jelen határozat rendelkező rész I. D.8. pontjában foglalt további rendelkezéseknek.

D.8. Kábelhely megosztás különös szabályai

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.7. pontjaiban foglalt kötelezettség alapján biztosított kábelhely megosztás során – a jelen határozat rendelkező rész I. D.9. pontjának kábelhely megosztással kapcsolatos kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozó rendelkezésein túlmenően – köteles megfelelni az alábbi, a Jogosult Szolgáltatóval való együttműködésre vonatkozó rendelkezéseknek.

D.8.1. Információszerzés

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató információszerzésre vonatkozó igénybejelentése esetén köteles az igénybejelentésben meghatározott földrajzi helyen elhelyezkedő kábelhely infrastruktúrájára vonatkozóan a kábelhely megosztás megvalósíthatóságával kapcsolatos információkat megadni nyilvántartásai alapján.

A Jogosult Szolgáltató igénybejelentésében meghatározott földrajzi hely a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt kötelezettségen alapuló igénybejelentés esetében két földrajzi pontot összekötő szakasz, vagy egy, a határvonalaival meghatározott terület, amely megfelel a kábelhely megosztási kötelezettség jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában meghatározott kiterjedésének. A jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjában foglalt kötelezettségen alapuló igénybejelentésben meghatározott földrajzi hely a kábelhely megosztás jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjaiban meghatározott kiterjedésének megfelelő két földrajzi pont közötti szakasz.

A tájékoztatásnak ki kell terjednie a kábelhely infrastruktúra földrajzi elhelyezkedésére, a nyomvonala, a lehetséges hozzáférési pontokra és az infrastruktúrát alkotó különböző elemek műszaki jellemzőire. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató nyilvántartásaiban rendelkezésre áll, a kábelhelyen rendelkezésre álló férőhelyre vonatkozó adatokat is meg kell adni. A Kötelezett Szolgáltató a tájékoztatást abban az esetben köteles megadni, ha az igénybejelentésben a Jogosult Szolgáltató az előző bekezdésben foglaltaknak megfelelően meghatározta a földrajzi helyet.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató igénybejelentése két földrajzi pontot összekötő szakaszra vonatkozik és a Kötelezett Szolgáltató kábelhely infrastruktúrája a Jogosult Szolgáltató által megadott végpontokban nem rendelkezik hozzáférési ponttal (például megszakító létesítménnyel, kábelaknával), akkor a Kötelezett Szolgáltató a megadott végpontokhoz legközelebbi, a kábelhely infrastruktúrához hozzáférést biztosító pontokra vonatkozóan köteles megadni az adatokat.

Az információkat két végpont közötti kábelhely infrastruktúrára vonatkozó információszerzés esetében a Kötelezett Szolgáltató legkésőbb a Jogosult Szolgáltató információszerzésre vonatkozó igénybejelentésének kézhezvételétől számított 5 napon belül, határvonalaival megadott

területre vonatkozó információszolgáltatás esetében 10 napon belül köteles megadni a Jogosult Szolgáltató részére. Amennyiben az információszolgáltatás az igénybejelentés hiányossága miatt a Kötelezett Szolgáltató megítélése szerint nem lehetséges, a Kötelezett Szolgáltató az igénybejelentés kézhezvételétől számított 5 napon belül megfelelő, észszerű határidő tűzésével – amely nem lehet kevesebb, mint 5 nap – felhívhatja a Jogosult Szolgáltatót az igénybejelentés pontosítására. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató számára az információszolgáltatásra vonatkozóan meghatározott 5, illetve 10 napos határidő a Jogosult Szolgáltató hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válaszában Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételétől kezdődik. A hiánypótlásra irányuló felhívás Kötelezett Szolgáltató általi kiküldésétől a hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válasz Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételéig tartó időszak nem számít bele az információszolgáltatásra vonatkozóan meghatározott 5, illetve 10 napos időtartamba.

A Kötelezett Szolgáltató a tudomására jutó információk alapján köteles folyamatosan aktualizálni nyilvántartásaiban a kábelhely infrastruktúra megoszthatóságát befolyásoló adatokat, így ezek között a szabad férőhelyre vonatkozó információkat, különösen abban az esetben, ha a Kötelezett Szolgáltató vagy a hozzáférés más igénylője hálózatépítést hajt végre a kábelhely infrastruktúra felhasználásával.

D.8.2. Helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató nyilvántartásaiban rendelkezésére álló információkból nem állapítható meg, hogy a kábelhely rendelkezésre áll-e, vagy a Jogosult Szolgáltató vitatja a Kötelezett Szolgáltató információ szolgáltatásának tartalmát, a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetében a Kötelezett Szolgáltató helyszíni megvalósíthatósági vizsgálatot végez.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetén köteles lehetővé tenni a Jogosult Szolgáltató helyszíni vizsgálat során való jelenlétét, illetve független szakértő bevonását a helyszíni vizsgálatba.

A helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat tartalmát a jelen határozat rendelkező részének II. számú melléklete, a vizsgálat lebonyolításához kapcsolódó határidőt a jelen határozat rendelkező rész I. D.10. pontja tartalmazza.

D.8.3. Igény elutasítása

A kábelhely megosztásra vonatkozó igény elutasítása során a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.10. pontjában az egyedi hálózati szerződések megkötésére vonatkozóan megfogalmazott rendelkezéseknek megfelelően köteles eljárni az alábbiak figyelembe vételével.

A kábelhely megosztásra vonatkozó igényt a Kötelezett Szolgáltató a következő okok alapján utasíthatja el:

- a) a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésében meghatározott pontok közötti teljes szakaszon, vagy valamely részén a Kötelezett Szolgáltató nem rendelkezik kábelhely infrastruktúrával;
- b) nincs szabad férőhely és az a szolgáltatásnyújtáshoz, vagy az előrelátható szolgáltatás-fejlesztési igények megvalósításához nem szükséges, használaton kívüli kábelek eltávolításával sem biztosítható;
- c) van üres férőhely az alépítményben, de az nem átjárható és az átjárhatóság nem állítható helyre;
- d) egyéb objektív, műszaki ok.

Amennyiben a kábelhely megosztásra vonatkozó igény elutasítására az a) pontban foglalt okból került sor, akkor a Kötelezett Szolgáltató az elutasítási ok megjelölésével tájékoztatja a Jogosult

Szolgáltatót. Amennyiben az elutasításra a b), c), vagy d) pontban foglalt okból került sor, a Kötelezett Szolgáltató köteles az elutasítás okát részletesen ismertetni a Jogosult Szolgáltató számára.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató eredeti igénymegjelölésében meghatározott földrajzi pontok között nem lehetséges a kábelhely megosztás, akkor a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén köteles megvizsgálni, hogy az eredeti igénybejelentésben meghatározott végpontok közelében – a Jogosult Szolgáltatóval egyeztetett távolságon belül – találhatóak-e olyan végpontok, amelyek viszonylatában megvalósítható a kábelhely megosztás és erről a Jogosult Szolgáltatót az elutasításról szóló értesítésben tájékoztatni.

D.8.4. Használaton kívüli kábelek eltávolítása

Amennyiben a helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat eredményeként a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy a Jogosult Szolgáltató által igényelt kábelhely szakaszon vannak olyan, a Kötelezett Szolgáltató, vagy más szolgáltató tulajdonában lévő, használaton kívüli kábelek, amelyek az adott szolgáltató által nyújtott szolgáltatásokhoz, vagy az előrelátható szolgáltatás-fejlesztési igényeinek megvalósításához nem szükségesek és eltávolításukkal az igényelt kábelhely megosztáshoz szükséges férőhely biztosítható és az eltávolítás fizikailag megvalósítható és a hálózat épségét, egységét, működését nem veszélyezteti, akkor – amennyiben az adott kábelhely szakasz tekintetében a Jogosult Szolgáltató igényt jelent be és a felek az adott kábelhely szakasz megosztása tekintetében szerződést kötnek – köteles azokat eltávolítani.

Amennyiben a kábelek nem a Kötelezett Szolgáltató tulajdonában vannak, akkor a kábelek eltávolításával kapcsolatban a jelen határozat alapján felmerült igényről, valamint az eltávolítás feltételeiről a Kötelezett Szolgáltató tájékoztatja a kábelek tulajdonosát. A kábelek eltávolítására a tulajdonos hozzájárulását követően kerül sor, amennyiben az eltávolítás fizikailag megvalósítható és a hálózat épségét, egységét, működését nem veszélyezteti. A Kötelezett Szolgáltató a tulajdonos értesítését és a tulajdonos hozzájárulással kapcsolatos nyilatkozatát dokumentálni köteles, az időpontokat utólag ellenőrizhető módon.

A kábelek eltávolítását a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.10. pontjának „Hálózati szerződés teljesítése” részében foglalt határidőn belül köteles teljesíteni.

A kábelek eltávolításának költsége nem terhelhető a Jogosult Szolgáltatóra. Az eltávolítást végezheti a Kötelezett Szolgáltató, illetve azt a kábel tulajdonjogával rendelkező szolgáltató számára is lehetővé kell tennie, amennyiben azzal a Kötelezett Szolgáltató hálózatának épségét, egységét, annak működését nem veszélyezteti, indokolt esetben a Kötelezett Szolgáltató által biztosított felügyelet mellett.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetén köteles lehetővé tenni a kábelek eltávolíthatóságának megállapításánál a Jogosult Szolgáltató, valamint a Jogosult Szolgáltató igénye esetén független szakértő jelenlétét.

D.9. Kiegészítő szolgáltatások nyújtása

A jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.7. pontjában meghatározott kötelezettségekhez kapcsolódóan a Kötelezett Szolgáltató köteles mindazokat a kiegészítő szolgáltatásokat nyújtani, amelyek szükségesek a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.7. pontjaiban meghatározott hozzáférési szolgáltatások Jogosult Szolgáltató általi igénybevételéhez.

D.9.1. A Kötelezett Szolgáltató csak olyan kiegészítő szolgáltatások igénybevételét írhatja elő a Jogosult Szolgáltató számára, amelyek az adott hozzáférési szolgáltatás igénybevételéhez

nélkülözhetetlenek. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató is képes valamely kiegészítő szolgáltatás körébe tartozó tevékenység elvégzésére anélkül, hogy az a Kötelezett Szolgáltató hálózatának épségét, egységét, működését veszélyeztetné, akkor a Kötelezett Szolgáltató nem kötelezheti a Jogosult Szolgáltatót a kiegészítő szolgáltatás igénybevételére és a Kötelezett Szolgáltató köteles lehetővé tenni a Jogosult Szolgáltató számára, hogy a fenti tevékenységet saját maga is elvégezhesse, indokolt esetben a Kötelezett Szolgáltató által biztosított felügyelet mellett.

A Kötelezett Szolgáltató a következő, a hálózatában értelmezhető kiegészítő szolgáltatásokat alakíthatja ki:

- Műszaki vizsgálatok:
 - Berendezés alkalmassági vizsgálat
 - Réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálat
 - Nem réz érpáras előfizetői szakasz átengedés megvalósíthatósági vizsgálat
 - Helymegosztás megvalósíthatósági vizsgálat
 - Távoli hozzáférés megvalósíthatósági vizsgálat
 - Kábelhely megosztás helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat
 - Sötétszál átengedés helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat
- Helymegosztással kapcsolatos szolgáltatások:
 - Fizikai helymegosztás
 - Távoli helymegosztás
 - Kábel bevezetés helymegosztáshoz
- Csatlakoztatási szolgáltatások:
 - Hozzáférési link helymegosztáshoz
 - Hozzáférési link távoli hozzáféréshez
 - Kábel átadása hozzáférési link nélkül
- Egyéb kiegészítő szolgáltatások:
 - Kábelek telepítése, eltávolítása kábelhely megosztás esetén
 - Szakfelügyelet biztosítása
 - Hordozott szám beállítás

A fenti szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének II. mellékletében meghatározott definíciók szerint és tartalommal köteles nyújtani.

D.9.2. A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontjában felsoroltakon kívül csak a következő esetekben és feltételek szerint írhatja elő a Jogosult Szolgáltató számára további kiegészítő szolgáltatások igénybevételét:

- a) Amennyiben az adott kiegészítő szolgáltatás a Kötelezett Szolgáltató álláspontja szerint az adott hozzáférési szolgáltatás nyújtásához minden esetben, vagy előre meghatározható esetekben nélkülözhetetlen.
Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató az erre vonatkozó részletes műszaki indokolást a referenciaajánlathoz csatolt, Eht. 67. § (2) bekezdés a) pontja szerinti dokumentumban köteles az Elnökhöz benyújtani és köteles az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtásának részletes feltételeit a referenciaajánlatban szerepeltetni. Az Elnökhöz benyújtott műszaki indokolásnak legalább a következőket tartalmaznia kell:

- a kiegészítő szolgáltatás leírása: a műszaki jellemzők, a szolgáltatás keretében végzett tevékenységek részletes ismertetése, külön jelezve a szolgáltatás egészének, vagy egyes elemeinek Jogosult Szolgáltató általi megvalósíthatóságát;
- az alap-, felhordó hálózati szolgáltatások felsorolása, amelyekhez a kiegészítő szolgáltatás kapcsolódik;
- a kiegészítő szolgáltatás nélkülözhetetlenségét alátámasztó részletes indokolás.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató által benyújtott dokumentumban foglaltaknak az Elnök helyt ad, a referenciaajánlatot az adott kiegészítő szolgáltatás szerepeltetésével hagyja jóvá. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a műszaki indokolást nem nyújtja be, vagy a műszaki indokolás a hiánypótlást követően is hiányos, vagy az abban szereplő indokolás alapján a kiegészítő szolgáltatás igénybevételének nélkülözhetetlensége nem bizonyított, az Elnök a referenciaajánlatot az adott kiegészítő szolgáltatás nélkül hagyja jóvá.

- b) Amennyiben az adott kiegészítő szolgáltatás a Kötelezett Szolgáltató álláspontja szerint egy adott esetben a hozzáférési szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlenül szükséges.

Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltató számára a kiegészítő szolgáltatás nyújtására vonatkozó megállapodás létrehozása érdekében az adott kiegészítő szolgáltatás pontos tartalmának leírását, valamint a Kötelezett Szolgáltatónak az adott kiegészítő szolgáltatás nélkülözhetetlenségét bizonyító részletes műszaki indokolását a Jogosult Szolgáltató rendelkezésére bocsátani. A Jogosult Szolgáltató számára átadott műszaki indokolásnak az a) pontban felsorolt tartalmi elemeket tartalmaznia kell. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a műszaki indokolás alapján vitatja az adott kiegészítő szolgáltatás szükségességét, akkor az Eht. 57. §-a alapján kérheti a Hatóságtól jogvitás eljárás lefolytatását.

D.10. Felek közötti együttműködés szabályai

D.10.1. Hálózati szerződést megelőző együttműködés, a hálózati szerződés megkötése, módosítása, tartalmának egyéb feltételei és megszűnése

Alkalmazandó jog

A Kötelezett Szolgáltatót a jelen határozatban előírt hálózati szolgáltatások nyújtására vonatkozóan – a szerződés megkötésére irányuló kezdeményezés (ajánlat) esetén – szerződéskötési kötelezettség terheli.

A felek a hálózati szerződés(eke)t a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában foglaltakkal összhangban kötelesek megkötni. Kétség, vagy a referenciaajánlat és a referenciaajánlat alapján kötött hálózati szerződés ellentmondása esetén a referenciaajánlat rendelkezései az irányadók. A referenciaajánlat alapján kötött hálózati szerződésben nem szabályozott kérdésekben a referenciaajánlat vonatkozó rendelkezései, a referenciaajánlatban nem szabályozott kérdésekben az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok rendelkezései megfelelően irányadók.

A Jogosult Szolgáltató ajánlatát megelőző együttműködés

Előrendelés

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetén köteles a Jogosult Szolgáltató számára hozzáférhetővé tenni a meghatározott területen megvalósítandó átengedéshez szükséges hálózati alapinformációkat, amely tartalmazzák:

- a hozzáférési aggregációs pontok, előfizetői aggregációs pontok, réz érpáras alhurok-rendezők címét, ennek hiányában elhelyezkedését koordinátahelyesen;
- a hozzáférési aggregációs pontokhoz tartozó réz érpáras helyi hurkok, illetve FTTx újgenerációs hozzáférési hurkok számát;
- az előfizetői aggregációs pontokhoz kapcsolódó előfizetői szakaszok számát, azok típusának²¹ megjelölésével;
- a hozzáférési aggregációs pontok, valamint réz érpáras hozzáférési hálózat esetén az ezekhez tartozó egyes réz érpáras alhurok-rendezők, pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok esetén az ezekhez tartozó egyes előfizetői aggregációs pontok által lefedett területeket, utca és házszám szerinti bontásban;
- a meghatározott területen lehetséges helymegosztási helyeket, így különösen a rendezőket;
- a következő 12 hónapban az adott területen tervezett réz érpáras helyi hurok felújításokat.

A felsorolt hálózati alapinformációkat a Kötelezett Szolgáltató táblázatos formában, valamint ha az igényelt adatok térképi formában is rendelkezésre állnak, akkor térkép formájában is köteles a Jogosult Szolgáltató számára átadni. Az adatokat – amennyiben azok a nyilvántartásában rendelkezésre állnak – a Kötelezett Szolgáltatónak az igény kézhezvételétől számított 5 napon belül kell átadnia a Jogosult Szolgáltató számára. Amennyiben a kért alapinformációk megadásához egyedi felmérés szükséges, akkor azokat a Kötelezett Szolgáltatónak az igény kézhezvételétől számított 20 napon belül kell átadnia a Jogosult Szolgáltató számára. A Kötelezett Szolgáltató az adatok átadását nem kötheti az előfizetőtől származó szándéknyilatkozat, az előfizetővel kötött előszerződés vagy szerződés meglétéhez.

A Kötelezett Szolgáltató az előrendelet során átadandó hálózati információkhoz való hozzáférést előzetes titoktartási nyilatkozat meglététől teheti függővé, amely azonban nem járhat a Jogosult Szolgáltató számára aránytalan teherrel.

A Kötelezett Szolgáltató az előrendelet során átadandó hálózati információkhoz való hozzáférést egyéb, a Jogosult Szolgáltató által teljesítendő, a jelen I. D.10.1. pontban nem szereplő további feltételhez nem kötheti.

Kábelhely megosztással kapcsolatos információszolgáltatás nyilvántartási rendszerből

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató információszolgáltatásra vonatkozó igénybejelentése esetén köteles az igénybejelentésben meghatározott végpontok között elhelyezkedő kábelhely infrastruktúrájára vonatkozóan a kábelhely megosztás megvalósíthatóságával kapcsolatos információkat megadni a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. pontjában foglaltaknak megfelelően.

Berendezés alkalmassági vizsgálat

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. f) pontja szerinti megadott csatlakoztatható berendezések listájában nem szereplő, illetve a Kötelezett Szolgáltató által korábban csatlakoztathatónak nem minősített típusú berendezést kíván csatlakoztatni, akkor a hálózati szerződés megkötésére irányuló ajánlatát megelőzően a berendezés alkalmassági vizsgálat szükségességére vonatkozó információigényt nyújthat be a Kötelezett Szolgáltató számára.

²¹ Az előfizetői szakasz típusát az előfizetői szakaszon a hálózati összeköttetést biztosító kábel típusa (például fémvezetős kábelnél koaxiális, UTP, STP, fényvezetős kábelnél mono- vagy multimódusú stb.) és az alkalmazott átviteli technológia határozza meg.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató fenti igényének kézhezvételétől számított 5 napon belül köteles tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót arról, hogy az adott berendezés esetében szükséges-e a berendezés alkalmassági vizsgálat elvégzése.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltatótól kapott fenti információk alapján igényli, hogy a Kötelezett Szolgáltató végezze el a berendezés alkalmassági vizsgálatot, akkor a Kötelezett Szolgáltató legkésőbb a Jogosult Szolgáltató berendezés alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igénybejelentésének kézhezvételétől számított 3 napon belül köteles közölni a berendezés vizsgálatra való átadásához szükséges információkat a Jogosult Szolgáltatóval és lehetővé tenni a berendezés átadását az igénybejelentés kézhezvételétől számított 5 napon belül.

A Kötelezett Szolgáltató a berendezés alkalmassági vizsgálatot a jelen határozat rendelkező rész II. melléklet „Berendezés alkalmassági vizsgálat” pontja szerinti tartalommal, a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontjának „Egyedi hálózati szerződések megkötése” részében foglalt határidőn belül köteles elvégezni.

Hálózati szerződés megkötése és módosítása

A Kötelezett Szolgáltató a konkrét hozzáférésre, átengedésre vonatkozó egyedi szerződések mellett köteles biztosítani a Jogosult Szolgáltató számára olyan szerződés kötésének lehetőségét, amely a teljes hálózatra kiterjedő, vagy meghatározott földrajzi területen történő átengedésre vonatkozik, általános jelleggel szabályozza a felek jogait és kötelezettségeit, valamint tartalmazza az az alapján a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató között létrejövő egyedi hálózati szerződések megkötésére vonatkozó rendelkezéseket (keretszerződés). A Kötelezett Szolgáltató nem kötelezheti a Jogosult Szolgáltatót keretszerződés megkötésére.

Jogosult Ajánlata

A Kötelezett Szolgáltató köteles érdemben nyilatkozni a Jogosult Szolgáltató hálózati szerződés megkötésére vonatkozó ajánlatára, ha az – az ajánlat benyújtásakor vagy az esetleges hiánypótlásokat követően – legalább az alábbi információkat tartalmazza:

- a) a Jogosult Szolgáltató azonosítására szolgáló adatai (név, székhely, cégjegyzékszám stb.),
- b) a Jogosult Szolgáltató szerződéskötésre irányuló kifejezett nyilatkozata,
- c) a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata arról, hogy egyedi szerződést és/vagy keretszerződést kíván kötni,
- d) a hálózati szolgáltatás(ok) megnevezése, amely(ek)et a Jogosult Szolgáltató igénybe kíván venni,
- e) a szerződésnek a Jogosult Szolgáltató által igényelt időtartama,
- f) a Jogosult Szolgáltató által igényelt interfészek,
- g) a Jogosult Szolgáltatónak a közös eszközhasználattal, különösen a helymegosztással kapcsolatos igényei, illetve erre vonatkozó ajánlata,
- h) a Jogosult Szolgáltatónak a megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igénye,
- i) a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában foglalt szolgáltatás esetén ezen felül:
 - a végpontok helye a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontjában rögzítettnek megfelelően;
 - elhelyezni kívánt kábelek műszaki jellemzői;
- j) a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjaiban foglalt szolgáltatások esetén ezen felül:

- a hozzáféréssel érintett előfizető neve, az előfizetői hozzáférési pont címe (használaton kívüli hurok, illetve kábel esetén a tervezett végpont beazonosítását lehetővé tevő cím, vagy egyéb azonosító);
 - a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata arról, hogy a Jogosult Szolgáltató vagy a Jogosult Szolgáltatón kívüli másik szolgáltató az átengedéssel érintett előfizetőtől származó szándéknyilatkozattal rendelkezik a megfelelő kiskereskedelmi szolgáltatás Jogosult Szolgáltatótól, vagy a Jogosult Szolgáltatón kívüli másik szolgáltatótól történő igénybevétele tekintetében. Ez utóbbi esetben továbbá a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata arról, hogy az előfizetőtől származó szándéknyilatkozattal rendelkező, az átengedést követően az előfizető számára az előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató közötti nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtására vonatkozó megállapodás alapján a Jogosult Szolgáltató az átengedés során eljárhat;
 - amennyiben az adott szolgáltatás esetében értelmezhető, a számhordozással kapcsolatos igény, illetve a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata az előfizető által a Jogosult Szolgáltatónak vagy másik előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak tett nyilatkozat alapján arról, hogy az átengedés esetén az előfizető a hívószámát meg kívánja-e tartani;
 - Jogosult Szolgáltató nyilatkozata az előfizető által a Jogosult Szolgáltatónak vagy másik előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltatónak tett nyilatkozat alapján arról, hogy az előfizető a Kötelezett Szolgáltatóval, illetőleg – ha van ilyen – a Jogosult Szolgáltatón kívül másik jogosult szolgáltatóval fennálló szerződését fenn kívánja-e tartani;
 - a Jogosult Szolgáltató nyilatkozata arról, hogy a Jogosult Szolgáltató vagy a Jogosult Szolgáltatón kívüli másik szolgáltató rendelkezik-e az előfizetőtől származó, az előfizetői díjtartozás megismerésére vonatkozó felhatalmazással;
 - a csatlakoztatni kívánt berendezések megnevezése, valamint – ha rendelkezik ilyennel – az elvégzett berendezés alkalmassági vizsgálattal kapcsolatos igazolás,
- k) a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatások esetén ezen felül:
- a Jogosult Szolgáltató által választott szolgáltatásjellemzők, a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában meghatározott választható szolgáltatásjellemzőknek megfelelően;
- l) a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjában foglalt szolgáltatások esetén ezen felül:
- az alapszolgáltatás megnevezése, amelyhez kapcsolódóan a Jogosult Szolgáltató a felhordó hálózati szolgáltatást igényli;
 - a Kötelezett Szolgáltató és Jogosult Szolgáltató oldali végpontok helye a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjában rögzített lehetőségeknek megfelelően;
 - kábelhely megosztás esetén az elhelyezni kívánt kábelek műszaki jellemzői, csatlakoztatni kívánt berendezések;
 - sötétszál átengedés esetén a csatlakoztatni kívánt berendezések;
 - hullámhossz megosztás esetén az igényelt hullámhossz, a használni kívánt berendezés;
 - átviteli kapacitás biztosítása esetén az igényelt kapacitás és minőség;
 - a csatlakoztatni kívánt berendezések esetében – ha rendelkezik ilyennel – az elvégzett berendezés alkalmassági vizsgálattal kapcsolatos igazolás.

A keretszerződésre vonatkozó ajánlatnak az f), g), h), i), j), k), l) pontokban meghatározott elemeket nem kell tartalmaznia. Amennyiben az egyedi hálózati szerződés által érintett hálózati szolgáltatásra vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató keretszerződést kötött, akkor a keretszerződésben már szereplő – változatlan tartalmú – információk egyedi hálózati szerződés megkötésére vonatkozó ajánlatban történő ismételt benyújtását a Kötelezett Szolgáltató nem írhatja elő a Jogosult Szolgáltató számára.

A Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötés nem elektronikus formában történő kezdeményezését (ajánlat tételét) nem zárhatja ki. A Kötelezett Szolgáltató az ajánlat befogadása, illetve a szerződéskötés feltételeként nem írhatja elő a Jogosult Szolgáltató számára a várhatóan igénybe vett hálózati szolgáltatásokra vonatkozó előrejelzés benyújtását.

Keretszerződés megkötése

A Kötelezett Szolgáltató a keretszerződés megkötésére irányuló ajánlat kézhezvételétől számított 10 napon belül köteles értesíteni a Jogosult Szolgáltatót az ajánlat kézhezvételéről és a szerződéskötési tárgyalások megkezdéséről, azok menetéről. Amennyiben az ajánlat hiányossága miatt a hálózati szerződés megkötése a Kötelezett Szolgáltató megítélése szerint nem lehetséges, legkésőbb az ajánlat kézhezvételéről szóló értesítéssel egy időben, a Kötelezett Szolgáltató megfelelő, észszerű határidő tűzésével – amely nem lehet kevesebb, mint 5 nap – felhívja a Jogosult Szolgáltatót az ajánlat elbírálásához és a szerződés megkötéséhez szükséges további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására. A Kötelezett Szolgáltató a fenti 10 napos határidőn belül elküldött hiánypótlásban nem jelzett további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására a Jogosult Szolgáltatót csak akkor hívhatja fel a szerződéskötési eljárás során, ha az újabb hiánypótlás szükségessége az előző hiánypótlás Jogosult Szolgáltató általi teljesítésének hiányosságai miatt merült fel.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a hiánypótlásnak a határidőn belül nem tesz eleget, a Kötelezett Szolgáltató az ajánlatot a felhívásban megjelölt határidő eredménytelen elteltét követő 10. napot követően indokolás nélkül – a hiánypótlás nem teljesítésére történő utalással – írásban elutasíthatja. Az elutasítás nem akadályozza annak, hogy a Jogosult szolgáltató újabb ajánlatot tegyen a Kötelezett Szolgáltató felé.

A keretszerződést az ajánlat kézhezvételétől számított 20 napon belül kell megkötni, e határidőbe a hiánypótlásra irányuló felhívás Kötelezett Szolgáltató általi kiküldésétől a hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válasz Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételéig tartó időszak nem számít be. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre nyitva álló határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni.

Egyedi hálózati szerződések megkötése

A Kötelezett Szolgáltató az előírt összes adatot tartalmazó ajánlat kézhezvételétől számított 5 napon belül köteles a Jogosult Szolgáltató igényét elbírálni és a Jogosult Szolgáltatót az ajánlat elfogadásáról vagy annak objektív műszaki okokon alapuló elutasításáról értesíteni. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igényt nyújtott be, vagy a jelen határozat alapján a Jogosult Szolgáltató által igényelt szolgáltatás esetében a szolgáltatás nyújtását a Kötelezett Szolgáltató megvalósíthatósági vizsgálat elvégzéséhez kötheti, akkor az elbírálásra, illetve az egyedi hálózati szerződés megkötésére vonatkozóan meghatározott határidőbe a vizsgálatok elvégzésére vonatkozóan meghatározott időtartam nem számít bele. Az egyes megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok esetében a következő időtartammal hosszabbodhat meg a Jogosult Szolgáltató igényének elbírálására, illetve az egyedi hálózati szerződés megkötésére vonatkozó határidő:

- berendezés alkalmassági vizsgálat (amennyiben erre vonatkozó igényt a Jogosult Szolgáltató ajánlata tartalmaz): berendezés alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igényt is tartalmazó ajánlat kézhezvétele és a berendezés Kötelezett Szolgáltató általi átvétele közötti időtartam, valamint a berendezésvizsgálat maximum 15 napos időtartama,
- réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálat: 5 nap,
- nem réz érpáras előfizetői szakasz átengedés megvalósíthatósági vizsgálat: 5 nap,
- helymegosztás megvalósíthatósági vizsgálat: 15 nap,
- távoli hozzáférés megvalósíthatósági vizsgálat: ha alépitmény, vagy oszlopsor vizsgálata szükséges: 10 nap, egyéb esetben 5 nap,
- kábelhely megosztás helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat: 20 nap; nem átjárható alépitmény esetén, ha az átjárhatóság biztosíthatóságának vizsgálata szükséges: 25 nap.
- sötétszál átengedés megvalósíthatósági vizsgálat: 10 nap.

A Kötelezett Szolgáltató az elvégzett vizsgálatok eredményét, mért értékeit és jellemzőit, valamint – amennyiben az adott vizsgálat esetében értelmezhető – az elfogadás határértékeit minden esetben (mind az ajánlat elfogadása, mind elutasítása esetén) az ajánlat elfogadásáról vagy elutasításáról szóló tájékoztatással együtt köteles átadni a Jogosult Szolgáltatónak.

Amennyiben az ajánlat hiányossága miatt az egyedi hálózati szerződés megkötéséről a Kötelezett Szolgáltató nem tud nyilatkozni, a Kötelezett Szolgáltató legkésőbb az ajánlat kézhezvételétől számított 5 napon belül megfelelő, észszerű határidő tűzésével – amely nem lehet kevesebb, mint 5 nap – hiánypótlásra hívja fel a Jogosult Szolgáltatót. A Kötelezett Szolgáltató a fenti 5 napos határidőn belül elküldött hiánypótlásban nem jelzett további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására a Jogosult Szolgáltatót csak akkor hívhatja fel a szerződéskötési eljárás során, ha az újabb hiánypótlás szükségessége az előző hiánypótlás Jogosult Szolgáltató általi teljesítésének hiányosságai miatt merült fel. Az egyedi hálózati szerződés megkötésére meghatározott határidőbe a hiánypótlásra irányuló felhívás Kötelezett Szolgáltató általi kiküldésétől a hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válasz Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételéig tartó időszak nem számít be és az ajánlat elbírálására vonatkozóan meghatározott 5 napos határidő a teljes – tehát az előírt összes adatot tartalmazó – ajánlat kézhezvételétől kezdődik. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a hiánypótlásnak a határidőn belül nem tesz eleget, a Kötelezett Szolgáltató az ajánlatot a felhívásban megjelölt határidő eredménytelen elteltét követő 10. napot követően indokolás nélkül – a hiánypótlás nem teljesítésére történő utalással – írásban elutasíthatja. Az elutasítás nem akadályozza annak, hogy a Jogosult szolgáltató újabb ajánlatot tegyen a Kötelezett Szolgáltató felé.

A Kötelezett Szolgáltató az ajánlat elbírálásának eredményéről szóló értesítésben tájékoztatja a Jogosult Szolgáltatót, ha az előfizetőnek 30 napnál régebben lejárt díjtartozása van, feltéve, hogy a Jogosult Szolgáltató az ajánlat benyújtásakor úgy nyilatkozott, hogy a Jogosult Szolgáltató vagy a Jogosult Szolgáltatón kívüli másik szolgáltató rendelkezik az előfizetőtől származó, az előfizetői díjtartozás megismerésére vonatkozó felhatalmazással. Az előfizető esetleges díjtartozása nem befolyásolja a Kötelezett Szolgáltató szerződéskötési kötelezettségét.

Ha a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre irányuló kezdeményezést elfogadja, a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató erről szóló értesítésével együtt köteles a szerződés tervezetét a Jogosult Szolgáltató részére megküldeni. A szerződést a Jogosult Szolgáltató szerződésstervezetre adott válaszában Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételétől számított 5 napon belül kell megkötni.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a teljes – tehát az előírt összes adatot tartalmazó – ajánlat kézhezvételétől számított 5 napos határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni, kivéve az Eht. 90. § (4) bekezdésében foglalt eseteket.

Az ajánlat műszaki okok miatti elutasítása esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles az elutasításról a Jogosult Szolgáltatót írásban, indokolással²² – amennyiben sor került rá, az elvégzett megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok eredményével ellátva – értesíteni. Amennyiben az ajánlatban foglalt igény más, a jelen határozatban foglalt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatás igénybevételével megvalósítható, a Kötelezett Szolgáltató az értesítésben köteles erről tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót. Az ajánlat műszaki okok miatti elutasításának lehetséges eseteit a Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásonként köteles a referenciaajánlatában meghatározni.

Műszaki okok miatti elutasítás esetén – amennyiben a Jogosult Szolgáltató az elutasítást nem vitatja és megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatokra sor került – az elutasítás alapjául szolgáló megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok költségét a felek 50-50%-os arányban viselik. Az elutasítás kézhezvételétől számított 10 napon belül a Jogosult Szolgáltató, vagy az általa megbízott független szakértő a műszaki megvalósíthatóság tekintetében műszaki vizsgálatot végezhet, amely vizsgálathoz a Kötelezett Szolgáltató köteles megadni minden szükséges segítséget. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató vizsgálata azt állapítja meg, hogy a hálózati szolgáltatás megvalósítása objektív műszaki okok miatt nem lehetséges, akkor a Jogosult Szolgáltató viseli mind a Kötelezett Szolgáltató, mind az általa elvégzett vizsgálatok költségét. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató vizsgálata alapján a hálózati szolgáltatás megvalósítása műszakilag lehetséges, a Kötelezett Szolgáltató viseli mind az általa, mind a Jogosult Szolgáltató által végzett vizsgálat költségét. A Kötelezett Szolgáltatót ebben az esetben az érintett hálózati szolgáltatás tekintetében szerződéskötési kötelezettség terheli és a Jogosult Szolgáltató által megküldött vizsgálati dokumentáció kézhezvételétől számított 5 napon belül köteles a szerződés tervezetét a Jogosult Szolgáltató részére megküldeni. A szerződést a Jogosult Szolgáltató szerződésstervezetre adott válaszában Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételétől számított 5 napon belül kell megkötni. Ebben az esetben – ha a Kötelezett Szolgáltató megítélése szerint a szerződés megkötése elektronikus hírközlést érintő jogát vagy jogos érdekét sérti – az Eht. 57. §-a alapján kérheti a Hatóságtól jogvitás eljárás lefolytatását. A szerződéskötési kötelezettség fennállásának megállapítása esetén a műszaki vizsgálatok költségét a Kötelezett Szolgáltató, ha a kötelezettség fennállásának megállapítására nem kerül sor, a vizsgálatok költségét a Jogosult Szolgáltató viseli.

Hálózati szerződés módosítása

A) Hálózati szerződés módosítása a Jogosult Szolgáltató vagy a Kötelezett Szolgáltató kezdeményezésére

A hálózati szerződés módosítását a Jogosult Szolgáltató a referenciaajánlat tartalmát nem érintő módon, valamint a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatban meghatározott esetekben a referenciaajánlat tartalmát nem érintő módon kezdeményezheti. A hálózati szerződés módosítását kezdeményező fél ajánlatának legalább az alábbi tartalmú információkat tartalmaznia kell:

- a) Azonosításra szolgáló adatok (név, székhely, cégjegyzékszám stb.);
- b) A szerződés módosítására irányuló kifejezett nyilatkozat;
- c) A módosítással érintett szerződés megnevezése (szerződésszám vagy egyéb azonosító);
- d) A szerződés módosítással érintett részeinek megjelölése;
- e) A tervezett módosítás tartalma;

²² A jelen határozat rendelkező rész I. D.8.3. pontjában foglalt rendelkezésnek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. D.8.3. a) pontjában foglalt esetben a Kötelezett Szolgáltató nem köteles részletesen indokolni az elutasítást, elegendő, ha a tájékoztatásban az elutasítási okot megjelöli.

- f) A Kötelezett Szolgáltató által kezdeményezett módosítás esetében hivatkozás a módosítás referenciaajánlatban foglalt esetére.

A felek az ajánlat kézhezvételétől számított 10 napon belül kötelesek megállapodni a szerződésmódosítási tárgyalások megkezdéséről, azok menetéről.

A hálózati szerződés módosítása az alábbiak szerint jöhet létre:

- a) A szerződésmódosítás létrejön a szerződés módosítását kezdeményező félnek az arra vonatkozó ajánlata másik fél általi kézhezvételétől számított 30 napon belül a feleknek a szerződésmódosítás tárgyában létrejött közös megegyezésével, mely időtartamba a szerződés módosításához szükséges esetleges műszaki vizsgálatok időtartama nem számít bele.
- b) Amennyiben a megkeresett fél a szerződés módosítására vonatkozó ajánlatára az ajánlat második alkalommal történő megküldését követően sem nyilatkozik érdemben, azt elfogadottnak kell tekinteni, és a szerződés módosítása létrejön a válaszadási határidő utolsó napjával. A szerződésmódosítást kezdeményező félnek a megküldött ajánlatokhoz kapcsolódóan legalább a megkeresett fél általi kézhezvételtől számított 10 napos határidőt kell biztosítani a megkeresett fél számára az ajánlattal kapcsolatos nyilatkozattételre. A szerződésmódosítást kezdeményező fél az ajánlat ismételt megküldését követően eredménytelenül eltelt válaszadási határidő lejártát követő 5 napon belül köteles a szerződésmódosítás létrejöttéről, időpontjáról és tartalmáról a másik felet tájékoztatni.
- c) Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató részére ajánlatot küld a hálózati szerződés módosítására, a Jogosult Szolgáltató pedig a válaszadásra nyitva álló határidőn belül a Kötelezett Szolgáltató részére az eredeti ajánlatában foglaltaktól eltérő tartalmú ajánlatot küld vissza, és erre az ellenajánlatra a Kötelezett Szolgáltató a kézhezvételétől számított 10 napon belül érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni, és a szerződés módosítása az ellenajánlat tartalma szerint jön létre a Kötelezett Szolgáltató számára nyitva álló válaszadási határidő utolsó napjával. A Jogosult Szolgáltató a válaszadási határidő leteltét követően 5 napon belül köteles a szerződésmódosítás létrejöttéről, időpontjáról és tartalmáról a Kötelezett Szolgáltatót tájékoztatni.
- d) Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltató részére ajánlatot küld a hálózati szerződés módosítására, a Kötelezett Szolgáltató pedig a válaszadásra nyitva álló határidőn belül a Jogosult Szolgáltató részére az eredeti ajánlatában foglaltaktól eltérő tartalmú ajánlatot küld vissza, és erre az ellenajánlatra a Jogosult Szolgáltató az ellenajánlat második alkalommal történő megküldését követően sem nyilatkozik érdemben azt elfogadottnak kell tekinteni, és a szerződés módosítása az ellenajánlat tartalma szerint létrejön a Jogosult Szolgáltató számára nyitva álló válaszadási határidő utolsó napjával. A Kötelezett Szolgáltató a megküldött ellenajánlathoz kapcsolódóan legalább a Jogosult Szolgáltató általi kézhezvételtől számított 10 napos határidőt kell biztosítani a Jogosult Szolgáltató számára az ellenajánlattal kapcsolatos nyilatkozattételre. A Kötelezett Szolgáltató az ellenajánlat ismételt megküldését követően eredménytelenül eltelt válaszadási határidő lejártát követő 5 napon belül köteles a szerződésmódosítás létrejöttéről, időpontjáról és tartalmáról a másik felet tájékoztatni.

Amennyiben a felek az ajánlatnak a megkeresett fél általi kézhezvételét követő 30 napon belül nem tudnak megállapodni a hálózati szerződés módosításáról, az Eht. 57. §-a alapján bármelyik fél kérheti jogvitás eljárás lefolytatását a Hatóságtól.

B) A hálózati szerződés kötelező módosításának esetei

A felek kötelesek:

- a) az Elnök hálózati szerződés feltételeit meghatározó döntésének módosulása esetén az Elnök döntésének közlésétől,
- b) a hálózati szerződésre vonatkozó, az Eht. 188. § 16. pontja szerinti elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabálynak a hálózati szerződés feltételeit érintő módon történő módosítása esetén e jogszabály hatályba lépésétől,
- c) az Eht. 103. §-a szerinti kötelezettség keretében az Elnök döntésével kirótt új referenciaajánlat készítésére, és annak az Elnök részére való benyújtására irányuló kötelezettség esetén – amennyiben az új referenciaajánlat a felek között hatályban lévő hálózati szerződés tartalmát érinti – a jóváhagyott vagy tartalmában megállapított referenciaajánlat hatályba lépésétől, vagy
- d) a referenciaajánlat módosítása esetén – amennyiben a referenciaajánlat módosítása a felek között hatályban lévő hálózati szerződés tartalmát érinti – a módosított referenciaajánlat hatályba lépésétől

számított 60 napon belül a hálózati szerződést az a-d) pontban foglalt döntés, jogszabály vagy referenciaajánlat tartalmának megfelelően módosítani, kivéve, ha az Elnök döntése vagy a jogszabály eltérően rendelkezik. A hálózati szerződés módosításának fenti eseteit és a módosításra vonatkozó eljárást a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában köteles feltüntetni.

Az Eht. 103. §-a szerinti kötelezettség keretében az Elnök döntésével kirótt, új referenciaajánlat készítésére és annak az Elnök részére való benyújtására irányuló kötelezettség esetén, továbbá a referenciaajánlat módosítása esetén – amennyiben a referenciaajánlat módosítása a felek között hatályban lévő hálózati szerződés tartalmát érinti – a referenciaajánlat (módosított referenciaajánlat) hatályba lépését követő 10 napon belül köteles a Kötelezett Szolgáltató a hálózati szerződés módosítására irányuló szövegtervezet megküldésével a Jogosult Szolgáltatónál a hálózati szerződés módosítását kezdeményezni.

Jelen B) A hálózati szerződés kötelező módosításának esetei címben foglalt hálózati szerződés módosítás esetében az A) Hálózati szerződés módosítása a Jogosult vagy a Kötelezett Szolgáltató kezdeményezésére címben foglalt rendelkezések megfelelően irányadóak és alkalmazandóak azzal a kivétellel, hogy amennyiben a felek a hálózati szerződés kötelező módosítása esetén a fenti a-d) pontokban megállapított kezdő időponttól számított 60 napon belül nem tudnak megállapodni a hálózati szerződés módosításáról, az Eht. 57. §-a alapján bármely fél kérheti jogvitás eljárás lefolytatását a Hatóságtól.

Hálózati szerződés teljesítése

A Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést, átengedést a lehetséges legkorábbi időpontban, de legkésőbb az alábbi időpontokban köteles megvalósítani, vagy lehetővé tenni:

- a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.7. pontjaiban foglalt szolgáltatások esetén a szerződéskötést követő 30 napon belül;
- a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjaiban foglalt szolgáltatások esetén a szerződéskötést követő 5 napon belül.

Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjaiban foglalt szolgáltatások igénybevételéhez helymegosztás kialakítására, illetve egyéb, jelentős átalakításra van szükség, akkor a felek jogosultak a helymegosztás feltételeinek biztosítása, illetve az átalakítás megvalósítása érdekében a szerződéskötés időpontjától számított legfeljebb 30 napos időtartamban megállapodni a szerződés megvalósítása tekintetében. Ha a helymegosztás kialakításához, illetve az átalakításhoz

építési, vagy egyéb hatósági engedély szükséges, a 30 napos határidőt az engedély jogerőre emelkedésétől kell számítani. Az engedély iránti kérelmet a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötést követő 10 napon belül köteles benyújtani.

Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjaiban foglalt valamely szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan a Jogosult Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjában foglalt felhordó hálózati szolgáltatások valamelyikét is igénybe veszi, akkor a felek megállapodhatnak arról, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjaiban foglalt szolgáltatás megvalósítását az adott felhordó hálózati szolgáltatás megvalósításának időpontjához kötik.

Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.2. vagy I. D.7. pontjában foglalt kábelhely megosztással összefüggésben használaton kívül kábelek eltávolítására kerül sor, akkor a kábelhely megosztás teljesítésére vonatkozóan meghatározott határidő 5 nappal meghosszabbodik. Amennyiben a használaton kívüli kábelek eltávolításához tulajdonosi engedély beszerzésére is szükség van, akkor a teljesítésre vonatkozóan meghatározott határidőbe a tulajdonos értesítésének időpontjától a hozzájárulással kapcsolatos tulajdonosi nyilatkozat megérkezéséig számított időtartam nem számít bele.

A szerződés teljesítése során a Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltatóval együttműködni, így különösen a következő területeken:

- a) zavarelhárítás,
- b) hibaelhárítás,
- c) karbantartás,
- d) fejlesztés, így különösen az átengedési pont (rendező) áthelyezése,
- e) adatközlés és adatvédelem,
- f) számhordozás,
- g) előfizetői díjszámlázás,
- h) egymás közötti költségelszámolás

A Kötelezett Szolgáltató nem korlátozhatja a Jogosult Szolgáltató szabályszerű szolgáltatásnyújtását, kivéve, ha a Jogosult Szolgáltató hálózatában keletkezett hiba veszélyezteti a Kötelezett Szolgáltató elektronikus hírközlési eszközének biztonságát, szolgáltatásnyújtását.

Amennyiben a felek erre vonatkozóan nem kötnek külön megállapodást, az előfizető felé történő hibás teljesítés esetén a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató előfizetőjével szemben nem felel.

Hálózati szerződés megszűnése

A hálózati szerződés megszűnik:

- a) Ha a Jogosult Szolgáltató a hálózati szerződésben meghatározott tartamú, de legalább 60 napos felmondási idővel a szerződést felmondja (rendes felmondás). Amennyiben a Jogosult Szolgáltató az egyedi hálózati szerződést (ideértve a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató közötti keretszerződésen belül létrejött egyedi hálózati szerződést is) a Jogosult Szolgáltató vagy az előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltató és az előfizető közötti jogviszony megszűnése miatt mondja fel, az egyedi hálózati szerződés felmondási ideje legfeljebb 30 nap. A Jogosult Szolgáltató köteles a felmondást írásbeli nyilatkozatba foglalni, és a Kötelezett Szolgáltatóval a felek közötti kapcsolattartásra irányadó szabályok szerint közölni.

- b) Ha bármely fél – kizárólag a lent felsorolt esetekben megengedett – rendkívüli felmondással él, amely esetben köteles a felmondást indokolással ellátott, írásbeli nyilatkozatba foglalni, és a másik féllel a felek közötti kapcsolattartásra irányadó szabályok szerint közölni. A felek kizárólag az alábbiak szerint jogosultak rendkívüli felmondásra:
- azonnali hatállyal a díjfizetési kötelezettség megszegése esetén, ha az egyik fél előzőleg – legalább 30 napos határidő tűzésével, a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel – felszólította a szerződésszegő másik felet a szerződésszegés megszüntetésére, és a határidő eredménytelenül telt el;
 - azonnali hatállyal a hálózat egységének veszélyeztetése esetén, ha az egyik fél előzőleg – legalább 15 napos határidő tűzésével, a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel – felszólította a szerződésszegő másik felet a szerződésszegés megszüntetésére, és a határidő eredménytelenül telt el;
 - azonnali hatállyal a másik fél egyéb, a referenciaajánlatban nevesített súlyos szerződésszegése esetén;
 - azonnali hatállyal, ha a másik fél felszámolását elrendelő jogerős végzés közzétételre kerül, illetve a kényszertörlési eljárás megindításáról rendelkező végzést a cégbíróság közzéteszi;
 - ha valamelyik fél a végelszámolását határozza el, a másik fél a végelszámolás megindításáról szóló döntés tudomására jutásától, a másik féllel egyeztetett időpontra, ennek hiányában a tudomásszerzéstől számított 60. napra élhet rendkívüli felmondással;
 - ha a Jogosult Szolgáltató már nem minősül elektronikus hírközlési szolgáltatónak, a Kötelezett Szolgáltató az e körülményről történő tudomásszerzéstől számított 30. napra élhet rendkívüli felmondással.

A hálózat egységének veszélyeztetése miatti rendkívüli felmondás nem akadályozza a szerződés teljesítésének korlátozására vonatkozó szerződésben meghatározott jog gyakorlásának, így a szolgáltatás szüneteltetésének vagy a hálózat egységét veszélyeztető másik fél ideiglenes lekapcsolásának.

- c) A hálózati szerződés eltérő rendelkezése hiányában, ha a határozott idő eltelt;
- d) A felek közös megegyezésével;
- e) Ha az egyik fél jogutód nélkül megszűnik;
- f) Ha ugyanaz a fél lesz a Jogosult és a Kötelezett Szolgáltató;
- g) Ha a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. vagy II. pontjában foglalt szolgáltatásnyújtási kötelezettsége a Hatóság döntése alapján már nem áll fenn és a Kötelezett Szolgáltató a szolgáltatásnyújtási kötelezettsége megszűnésétől számított 90 napos felmondási idővel a hálózati szerződést felmondja.

Referenciaajánlat alapján kötött hálózati szerződés hatályát nem érinti, ha az Elnök megállapítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlat közzétételi kötelezettsége már nem áll fenn. E körülmény a Kötelezett Szolgáltató Eht. 67/C. § (2) bekezdése szerinti felmondási jogát nem érinti.

D.10.2. Együttműködés a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosításával kapcsolatos feltételek kialakítása során

D.10.2.1. Jogosult Szolgáltató igénybejelentése

A Kötelezett Szolgáltató abban az esetben köteles a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2 pontja szerinti együttműködésre, amennyiben a Jogosult Szolgáltató – a jelen határozat rendelkező rész

I. D.6. pontjában előírt – helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatásra vonatkozó igényt jelent be és az igénybejelentés tartalmazza:

- a Jogosult Szolgáltató azonosítására szolgáló adatait (név, székhely, cégjegyzékszám stb.),
- a Jogosult Szolgáltatónak a szolgáltatás tervezett igénybevételére vonatkozó nyilatkozatát.

A Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatával azonos elérési helyen köteles honlapján folyamatosan aktualizált állapotban közzétenni a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatásra vonatkozó következő információkat:

- az igénybejelentést benyújtó Jogosult Szolgáltató(k) megnevezése;
- a szolgáltatásra vonatkozóan benyújtott érvényes igénybejelentés(ek) Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételének időpontja.

D.10.2.2. Jogosult Szolgáltatóval történő egyeztetés

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató L2 nagykereskedelmi hozzáférésre vonatkozó igénybejelentésének kézhezvételétől számított 10 napon belül köteles értesíteni a Jogosult Szolgáltatót a szolgáltatástartalommal és a szolgáltatásnyújtási feltételekkel kapcsolatos tárgyalások megkezdéséről, tervezett menetéről. Amennyiben az igénybejelentés nem tartalmazza a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.1. pontjában leírt tartalmi elemeket, legkésőbb az igénybejelentés kézhezvételétől számított 10 napon belül a Kötelezett Szolgáltató megfelelő, észszerű határidő tűzésével – amely nem lehet kevesebb, mint 5 nap – felhívja a Jogosult Szolgáltatót az elbíráláshoz szükséges további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására. A Kötelezett Szolgáltató a fenti 10 napos határidőn belül elküldött hiánypótlásban nem jelzett további adatok, iratok, nyilatkozatok benyújtására a Jogosult Szolgáltatót csak akkor hívhatja fel, ha az újabb hiánypótlás szükségessége az előző hiánypótlás Jogosult Szolgáltató általi teljesítésének hiányosságai miatt merült fel. A tárgyalások megkezdésével, azok tervezett menetével kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozóan meghatározott határidőbe a hiánypótlásra irányuló felhívás Kötelezett Szolgáltató általi kiküldésétől a hiánypótlásra irányuló felhívásra adott válasz Kötelezett Szolgáltató általi kézhezvételéig tartó időszak nem számít be és a Jogosult Szolgáltató értesítésére vonatkozóan meghatározott 10 napos határidő a teljes – tehát az előírt összes adatot tartalmazó – igénybejelentés kézhezvételétől kezdődik. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a hiánypótlásnak a határidőn belül nem tesz eleget, a Kötelezett Szolgáltató az igénybejelentést a felhívásban megjelölt határidő eredménytelen elteltét követő 10. napot követően indokolás nélkül – a hiánypótlás nem teljesítésére történő utalással – írásban elutasíthatja. Az elutasítás nem akadályozza annak, hogy a Jogosult Szolgáltató újabb igénybejelentést tegyen a Kötelezett Szolgáltató felé.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató tárgyalások megkezdésével vagy az igénybejelentés elutasításával kapcsolatos értesítésével egy időben köteles az igény beérkezését és kezelésének módját (elutasítás vagy befogadás) bejelenteni a Hatóságnak. A Kötelezett Szolgáltató a bejelentéséhez köteles csatolni az azt alátámasztó dokumentumokat (Jogosult Szolgáltató igénybejelentése, Kötelezett Szolgáltató válasza, esetleges hiánypótlások dokumentációja). Az igénybejelentés elutasítása esetén az elutasítás elektronikus hírközlési szabályoknak való megfelelését a Hatóság kérelemre vagy hivatalból az Eht. 53. §-a szerinti általános hatósági felügyeleti eljárás során vizsgálhatja és jogsértés esetén a Kötelezett Szolgáltatóval szemben az Eht. 49. §-a szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

A Kötelezett Szolgáltató az erre vonatkozó, a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.1. pontjában foglalt feltételeknek megfelelő igénybejelentés beérkezése esetén köteles a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás tartalmának és a szolgáltatásnyújtási feltételeknek a kialakítása érdekében a Jogosult Szolgáltatóval jóhiszemű tárgyalásokat folytatni. A Kötelezett

Szolgáltató ennek keretében köteles a Jogosult Szolgáltatóval egyeztetni a szolgáltatás műszaki megvalósításának ütemezéséről, a szolgáltatás kialakításának időszükségletéről. Az egyeztetés alapján Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató kötelesek megállapodni a szolgáltatás műszaki megvalósításának véghatáridejéről.

A Kötelezett Szolgáltató a tárgyalások megkezdését követően rendszeres időközönként – első alkalommal a tárgyalások megkezdését követő hónap végéig, ezt követően a referenciaajánlat módosítására irányuló, a jelen határozat rendelkező rész I.D.10.2.3 pont szerinti kérelem benyújtásáig minden hónap végéig – köteles írásban tájékoztatni a Hatóságot a Jogosult Szolgáltatóval folytatott tárgyalások menetéről, tartalmáról és az elért eredményekről, részletesen bemutatva, hogy a felek mely tartalmi elemekben állapodtak meg és mely kérdésekben nem zárultak le még a tárgyalások.

A Hatóság a tárgyalások megkezdését követően – a Kötelezett Szolgáltató vagy a Jogosult Szolgáltató erre irányuló bejelentése nyomán, vagy egyébként, ha a rendelkezésére álló adatok alapján valószínűsíthető, hogy a Kötelezett Szolgáltató nem tesz eleget a jelen határozatban előírt, a Jogosult Szolgáltatóval folytatandó tárgyalásokkal kapcsolatos kötelezettségeinek – bármikor hivatalból az Eht. 53/A. §-a szerinti hatósági ellenőrzést indíthat a jelen határozatban foglalt kötelezettségek teljesítésének felügyelete céljából. Amennyiben a hatósági ellenőrzés eredményes lefolytatása érdekében szükséges, a Hatóság a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató közötti egyeztetéseken a helyszíni ellenőrzés szabályai szerint részt vehet.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a tárgyalások megkezdését követően visszavonja az igénybejelentését, azt a Kötelezett Szolgáltató az igénybejelentés visszavonásáról szóló értesítés kézhezvételét követő 5 napon belül köteles bejelenteni a Hatóságnak. Az igénybejelentés visszavonása nem érinti a Kötelezett Szolgáltatónak az e pontban írt kötelezettsége teljesítésének felügyelete céljából indult hatósági ellenőrzés, illetve általános hatósági felügyeleti eljárás lefolytatását.

D.10.2.3. Referenciaajánlat módosítása

A Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató közötti tárgyalások lezárását követően haladéktalanul, de legkésőbb a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésének kézhezvételétől számított 120 napon belül köteles a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Eht. 67/B. §-ában foglaltaknak megfelelően az Elnöknek benyújtani. A referenciaajánlat tervezetnek tartalmaznia kell a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás tartalmát és a szolgáltatásnyújtás feltételeit (a díj kivételével), valamint annak megjelölését, hogy a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelem benyújtásától számítva hány naptári napon belül tudja biztosítani az L2 nagykereskedelmi hozzáférés rendelkezésre állását, valamint a kérelemhez csatolni kell a megvalósíthatósághoz szükséges időtartamot alátámasztó műszaki dokumentációt.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató legkésőbb a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésének kézhezvételétől számított 120 napon belül nem tud megegyezni a szolgáltatás tartalma, illetve a szolgáltatásnyújtási feltételek minden eleme tekintetében, akkor a Kötelezett Szolgáltató legkésőbb a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésének kézhezvételétől számított 120. napon köteles a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférésnek a jelen határozat rendelkező része I. D.6.2. pontjában meghatározott minimális feltételeinek megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatást tartalmazó referenciaajánlat tervezetet és a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Elnöknek az Eht. 67/B. §-ában foglaltaknak megfelelően benyújtani, valamint nyilatkozni, hogy a szolgáltatás azon feltételeire vonatkozó jogosulti igényeknek, amelyekre nézve a felek megállapodni

nem tudtak, a Kötelezett Szolgáltató mely objektív gazdasági vagy műszaki ok miatt nem tudott eleget tenni.

Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.2. pontja szerint a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató megállapodott a szolgáltatás műszaki megvalósításának véghatáridejéről, akkor az Elnök a referenciaajánlat hatálybalépését (és egyben a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés rendelkezésre állásának véghatáridejét) a Kötelezett és a Jogosult Szolgáltató által megállapított véghatáridőre tekintettel állapítja meg. Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.2. pontjában foglalt kötelezettség ellenére a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató nem állapodik meg a szolgáltatás műszaki megvalósításának véghatáridejéről, akkor a Kötelezett Szolgáltató a kérelemhez köteles csatolni a saját és az előzetes egyeztetésben részt vevő Jogosult Szolgáltató(k)nak a megvalósíthatósághoz szükséges időtartammal kapcsolatos, az előzetes tárgyalásokon kifejtett álláspontját, továbbá a Kötelezett Szolgáltató által javasolt megvalósíthatósághoz szükséges időtartamot alátámasztó műszaki dokumentációt. Az Elnök ebben az esetben a referenciaajánlat hatálybalépését (és egyben a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés rendelkezésre állásának véghatáridejét) a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató előzetes tárgyalásokon kifejtett álláspontjának és a referenciaajánlat módosítására irányuló eljárásban esetlegesen benyújtott adatok, információk és nyilatkozatok, valamint a Kötelezett Szolgáltató által a kérelemhez csatolt megvalósíthatósághoz szükséges időtartamot alátámasztó műszaki dokumentáció együttes figyelembe vételével állapítja meg.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésének kézhezvételétől számított legkésőbb 120. napon a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférésnek a jelen határozat rendelkező része I. D.6.2. pontjában meghatározott minimális feltételeinek megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatást tartalmazó referenciaajánlat tervezetet és a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Elnök részére nem nyújtja be, az Elnök a jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltatóval szemben megállapított kötelezettség teljesítésének vizsgálata tárgyában az Eht. 53. §-a szerinti általános hatósági felügyeleti eljárást indít és az e pontban írt kötelezettség megsértésének megállapítása esetén a Kötelezett Szolgáltatóval szemben az Eht. 49. §-a szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

D.10.2.4. A szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódó vállalás és a hálózati szerződésben kiköthető kötbér

A Kötelezett Szolgáltató – a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.2. pontjában foglalt esetben benyújtott igénybejelentés kivételével²³ – a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférésre vonatkozó hálózati szerződés megkötésére irányuló szándék komolyságának biztosítékeként a szerződéskötésre vonatkozó kifejezett kötelezettségvállalásról szóló szándéknyilatkozat (a továbbiakban: „**L2 nagykereskedelmi hozzáférés szándéknyilatkozat**”), valamint ahhoz kapcsolódóan garanciaszerződés, illetve garanciavállalási nyilatkozat létrejöttét (a továbbiakban: „**biztosíték**”) követelheti meg a Jogosult Szolgáltatótól (az L2 nagykereskedelmi hozzáférés szándéknyilatkozat és a biztosíték a továbbiakban együtt: „**jogosulti vállalás**”), az alábbi feltételek szerint:

- a) A Kötelezett Szolgáltató a jogosulti vállalás megköveteléséről a tárgyalások megkezdéséről szóló értesítésben köteles tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót.

²³ A Kötelezett Szolgáltató a jogosulti vállalást a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.2. pontjában foglalt esetben benyújtott igénybejelentéshez kapcsolódóan nem követelheti meg.

- b) A Kötelezett Szolgáltató a tárgyalások megkezdését nem kötheti a jogosulti vállalás meglétéhez, ugyanakkor a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelem benyújtására csak abban az esetben köteles, ha a Jogosult Szolgáltató a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelem benyújtásáig a jogosulti vállalást a rendelkezésére bocsátotta.
- c) A Kötelezett Szolgáltató az L2 nagykereskedelmi hozzáférés szándéknyilatkozat hatályban tartását a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontja szerinti eljárásnak megfelelően módosított referenciaajánlat alapján a Kötelezett Szolgáltató és a jogosulti vállalást tevő Jogosult Szolgáltató között a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételére vonatkozóan létrejött hálózati szerződés hatályba lépésének napjáig követelheti meg a Jogosult Szolgáltatótól.
- d) A Kötelezett Szolgáltató a biztosíték fenntartását a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontja szerinti eljárásnak megfelelően módosított referenciaajánlat alapján a Kötelezett Szolgáltató és a jogosulti vállalást tevő Jogosult Szolgáltató között a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételére vonatkozó szerződés megkötésének napjáig, de legfeljebb a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés tényleges rendelkezésre állását követő 1 évig követelheti meg a Jogosult Szolgáltatótól.
- e) A Kötelezett Szolgáltató olyan biztosíték nyújtását követelheti meg a Jogosult Szolgáltatótól, amely:
- legfeljebb 40 millió Ft mértékű összeg megfizetésére vonatkozó kötelezettségvállalást tartalmaz;
 - akkor hívható le, ha a Jogosult Szolgáltató annak ellenére visszavonja az L2 nagykereskedelmi hozzáférés szándéknyilatkozatot, hogy annak hatályban tartására a Kötelezett Szolgáltatónak tett – a fenti c) pontban írtakkal összhangban álló – nyilatkozata alapján továbbra is köteles lenne, vagy a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató között a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételére vonatkozó hálózati szerződés egyébként nem jön létre a szolgáltatás tényleges rendelkezésére állását követő 1 éven belül, kivéve, ha a Kötelezett Szolgáltató nyilvánvalóan visszaélészerűen vagy rosszhiszeműen él a lehívás jogával, így különösen, de nem kizárólagosan abban az esetben, ha az L2 nagykereskedelmi hozzáférés szándéknyilatkozat visszavonását, illetve a hálózati szerződés megkötésének megfiúsulását a Kötelezett Szolgáltató szándékos magatartása idézte elő.

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozatban foglalt feltételek szerint jogosulti vállalás megtételét követeli meg, de a jelen határozat rendelkezéseinek megfelelő jogosulti vállalást a Jogosult Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontjában a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelem benyújtására vonatkozóan előírt határidőig nem bocsátja a Kötelezett Szolgáltató rendelkezésére, akkor a Kötelezett Szolgáltató a megfelelő jogosulti vállalás rendelkezésére bocsátásának időpontjáig nem köteles a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmet benyújtani.

Amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.5. pontjában foglaltak szerint több Jogosult Szolgáltató jelent be igényt a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételére, akkor a jogosulti vállalást a Kötelezett Szolgáltató csak az igényt elsőként bejelentő Jogosult Szolgáltatóval szemben követelheti meg. Amennyiben a jogosulti vállalást tevő Jogosult Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.2. pontja szerinti egyeztetés során visszavonja az igényét, akkor az általa tett jogosulti vállalás hatálytalanná válik. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató a jogosulti vállalást a Jogosult Szolgáltatók eltérő megállapodása hiányában az igénybejelentés sorrendjében következő Jogosult Szolgáltatótól követelheti meg.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontja alapján benyújtott referenciaajánlatában a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételére vonatkozó hálózati szerződés feltételei között a jogosulti vállalást rendelkezésre bocsátó Jogosult Szolgáltatótól az igénybevett szolgáltatás mennyiségére vonatkozó kötbérikötést (a továbbiakban: **mennyiségi kötbér**) határozhat meg, az alábbi feltételekkel:

- a) A mennyiségi kötbér megfizetését akkor követelheti meg a Kötelezett Szolgáltató, ha a jogosulti vállalást rendelkezésre bocsátó Jogosult Szolgáltatóval, vagy más, a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférést igénybe vevő Jogosult Szolgáltatóval a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételére vonatkozó első hálózati szerződés megkötését követő harmadik év utolsó napjáig a Kötelezett Szolgáltatónak a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáféréseiből származó bevétele (ideértve a jogosulti vállalást rendelkezésre bocsátó Jogosult Szolgáltatótól és a más Jogosult Szolgáltató(k)tól a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételéből származó valamennyi bevételt) nem éri el a biztosítékban megfizetni vállalt összeget.
- b) A Kötelezett Szolgáltatót megillető kötbér összege nem haladhatja meg a biztosítékban megfizetni vállalt összeg és a jogosulti vállalást rendelkezésre bocsátó Jogosult Szolgáltató vagy más, a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférést igénybe vevő Jogosult Szolgáltató által a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételére vonatkozó első hálózati szerződés megkötését követő 3 évben a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás igénybevételével összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató számára fizetett (nettó) díjak különbségének összegét.

A Kötelezett Szolgáltató a kötbérigényét írásban, a kötbérigény keletkezését és összegét alátámasztó számításokkal együtt köteles a Jogosult Szolgáltatónak megküldeni.

Amennyiben a Jogosult Szolgáltató vitatja a kötbérigény fennálltát vagy összezszerúségét, akkor a Jogosult és/vagy a Kötelezett Szolgáltató az Eht. 57. §-a alapján kérheti(k) a Hatóságtól jogvitás eljárás lefolytatását.

D.10.2.5. Eljárás több jogosulti igény beérkezése esetén

Amennyiben az első jogosulti igénybejelentés kézhezvételét követő 60 napon belül további jogosulti igénybejelentés érkezik, akkor a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.2. pontjában részletezett eljárásnak megfelelően köteles megvizsgálni a kérelem megalapozottságát és értesíteni a Jogosult Szolgáltatót a tárgyalások menetéről vagy a kérelem elutasításáról. A Kötelezett Szolgáltató köteles a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás feltételeinek kialakítása érdekében valamennyi olyan Jogosult Szolgáltatóval jóhiszemű tárgyalásokat folytatni, amelynek az első jogosulti igénybejelentés kézhezvételét követő 60 napon belül beérkezett igénybejelentése megfelel a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.1. pontjában foglalt feltételeknek. Az első jogosulti igénybejelentés kézhezvételét követő 60 napon túl érkezett további jogosulti igénybejelentéseket a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.5. pontjában foglalt határidő túllépésre hivatkozással elutasíthatja, azonban a helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatást a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontja szerint módosított referenciaajánlatban foglaltak szerint köteles megajánlani és nyújtani ezen Jogosult Szolgáltatók, illetve a helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatásra vonatkozóan igényt bejelentő további Jogosult Szolgáltatók részére is.

A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató értesítésével egy időben köteles a Hatóságot értesíteni az igény beérkezéséről és az arra adott válaszáról. Egyebekben a több jogosulti igény beérkezése esetén a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.2. pontjában foglaltak megfelelően alkalmazandók

minden jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.5. pontnak megfelelő igényt benyújtó Jogosult Szolgáltató tekintetében. Az újabb jogosulti igény beérkezése esetén a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelem benyújtására vonatkozóan meghatározott 120 napos határidőt az első jogosulti igénybejelentés kézhezvételét követő 60 napon belül utolsóként beérkezett jogosulti igénybejelentés kézhezvételétől kell számítani.

D.11. A korábban biztosított hozzáférés visszavonásával, hozzáférési pontok áthelyezésével kapcsolatos szabályozás

D.11.1. Korábban biztosított hozzáférés visszavonása

A korábbi határozatokban, illetve a jelen határozatban kirótt kötelezettség alapján kialakított, illetve megajánlott hozzáféréseket a Kötelezett Szolgáltató a következő esetekben vonhatja vissza:

a) A jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjaiban meghatározott szolgáltatások esetében, amennyiben a Kötelezett Szolgáltató az adott hozzáférési aggregációs pontjához tartozó teljes szolgáltatási területén megszünteti a helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás saját maga által történő nyújtását és az adott hozzáférési aggregációs pontjához tartozó teljes szolgáltatási területén más szolgáltató számára sem teszi lehetővé a hálózatának felhasználásával a helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás nyújtását.

b) A jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.5. pontjaiban meghatározott szolgáltatások (a továbbiakban: **fizikai szintű hozzáférési szolgáltatások**) esetében, amennyiben a hálózatok technológiai fejlődése miatt bekövetkező technológiai váltás vagy a vektoring megoldás alkalmazása miatt valamely hozzáférési pontban (hozzáférési aggregációs pontban, illetve a hozzá tartozó előfizetői aggregációs pont(ok)ban) fizikai szintű hozzáférési szolgáltatás nyújtása a továbbiakban nem lehetséges.

D.11.1.1. Hozzáférés, illetve hozzáférés lehetőségének szolgáltatásnyújtás megszüntetése miatti visszavonása

A jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1. a) pontjában meghatározott esetben a hozzáférést a Kötelezett Szolgáltató a következő feltételekkel vonhatja vissza.

Visszavonás igénybevéttel nem érintett hozzáférési hálózat esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózaton a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjában meghatározott szolgáltatások tekintetében nincs igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a visszavonással kapcsolatos szándékát köteles a visszavonás tervezett időpontja előtt 6 hónappal bejelenteni a Hatóságnak, ezzel egy időben az ezzel kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.3. pontja szerinti tájékoztatást köteles honlapján közzétenni. Ezt követően a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférés lehetőségét az érintett hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózat tekintetében a bejelentést követően 6 hónappal megszüntetheti. A bejelentést követően a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a visszavonással érintett hozzáférési hálózati rész tekintetében új igényeket befogadni.

Visszavonás igénybevéttel érintett hozzáférési hálózat esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hozzáférési hálózaton a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjában meghatározott szolgáltatások tekintetében van igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a visszavonással kapcsolatos szándékát köteles a visszavonás tervezett időpontja előtt 5 évvel bejelenteni a Hatóságnak, ezzel egy időben az ezzel kapcsolatos tájékoztatást köteles honlapján közzétenni, valamint köteles a visszavonással érintett

területen a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett hozzáféréseken szolgáltatást nyújtó Jogosult Szolgáltató(ka)t külön is értesíteni. Ezt követően a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a bejelentést követően 5 évvel visszavonhatja. A Kötelezett Szolgáltató a bejelentésre és a visszavonásra vonatkozóan meghatározott 5 éves időtartamtól abban az esetben térhet el, ha a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) a visszavonás tekintetében 5 évnél rövidebb, kölcsönösen elfogadható időpontban²⁴ állapodnak meg. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a Jogosult Szolgáltatókkal történő megegyezés után megtett bejelentését követően a Jogosult Szolgáltatókkal egyeztetett időpontban, de leghamarabb a visszavonás bejelentésétől számított 6 hónappal visszavonhatja. A visszavonás előzetes bejelentésére csak azt követően kerülhet sor, hogy a Kötelezett Szolgáltató valamennyi érintett Jogosult Szolgáltatóval megegyezett a visszavonás feltételeiről.

D.11.1.2. Fizikai hozzáférés, illetve hozzáférés lehetőségének technológiai váltás vagy vektoring megoldás alkalmazása miatti visszavonása

A jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1. b) pontjában meghatározott esetben a hozzáférést a Kötelezett Szolgáltató a következő feltételekkel vonhatja vissza.

A hálózatok fejlődése miatt bekövetkező technológiaváltással (például réz érpáras hozzáférési hálózatról újgenerációs hozzáférési hálózatra történő váltással) összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató a korábbi határozatokban, illetve a jelen határozatban kirótt kötelezettség alapján kialakított, illetve megajánlott fizikai szintű hozzáférési szolgáltatásokat csak abban az esetben vonhatja vissza, ha a Jogosult Szolgáltatók számára biztosítja a technológiaváltás eredményeképpen kialakított hozzáférési hálózatán a következő fizikai vagy nem fizikai hozzáférési szolgáltatás(ok) (a továbbiakban: alternatív hozzáférési szolgáltatás) igénybevételét.

- FTTH pont-pont hálózatra történő váltás esetén a jelen határozat rendelkező rész I. D.4. pontjában előírt szolgáltatást.
- FTTH pont-multipont hálózatra történő váltás esetén a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. és I. D.6. pontjaiban előírt szolgáltatásokat.
- FTTB és FTTC hálózatra történő váltás esetén a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. és I. D.6. pontjaiban előírt szolgáltatásokat, valamint – ahol értelmezhető – a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában előírt réz érpáras alhurok átengedést.
- HFC hálózatra történő váltás esetén a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában előírt szolgáltatást, valamint a 3(b) piaci határozat rendelkező részének I. D.2. pontjában előírt szolgáltatást.

A Kötelezett Szolgáltató a korábbi határozatokban, illetve jelen határozatban kirótt kötelezettség alapján kialakított, illetve megajánlott fizikai hozzáféréseket a vektoring megoldás alkalmazásával összefüggésben csak abban az esetben vonhatja vissza, ha a Jogosult Szolgáltatók számára biztosítja a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás igénybevételét.

Visszavonás és alternatív hozzáférési szolgáltatás biztosítása igénybevétellel nem érintett hozzáférési pont esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési ponton fizikai szintű hozzáférési szolgáltatás tekintetében nincs igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles a visszavonással kapcsolatos szándékát 6 hónappal a visszavonás tervezett időpontja előtt bejelenteni a Hatóságnak, ezzel egy

²⁴ A kölcsönösen elfogadható kitétel minden egyes, a visszavonás által érintett Jogosult Szolgáltatóra vonatkozik.

időben az ezzel kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.3. pontja szerinti tájékoztatást honlapján közzéteni. A visszavonás 6 hónapos előzetes bejelentésére csak azt követően kerülhet sor, hogy az alternatív hozzáférési szolgáltatások a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként a Jogosult Szolgáltatók számára a visszavonás által érintett területen elérhetővé váltak. Nem akadály a visszavonásnak, ha a visszavonás bejelentésének időpontjában az erre vonatkozó igény hiányából kifolyólag a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlata nem tartalmazza a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás pontos tartalmát, illetve a kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételeket.

A Kötelezett Szolgáltató a hozzáférés lehetőségét a visszavonással érintett hozzáférési ponton a bejelentést követően 6 hónappal megszüntetheti. A bejelentést követően a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a visszavonással érintett hozzáférési szolgáltatás és hozzáférési pont tekintetében új igényeket befogadni.

Visszavonás és alternatív hozzáférési szolgáltatás biztosítása igénybevétellel érintett hozzáférési pont esetén

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférési ponton fizikai szintű hozzáférési szolgáltatás tekintetében van igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató a visszavonással kapcsolatos szándékát köteles a visszavonás tervezett időpontja előtt 2 évvel bejelenteni a Hatóságnak, ezzel egy időben az ezzel kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.3. pontja szerinti tájékoztatást köteles honlapján közzéteni, valamint köteles a visszavonással érintett hozzáférési pontokon a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett hozzáféréseken szolgáltatást nyújtó Jogosult Szolgáltató(ka)t külön is értesíteni. A Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a bejelentést követően 2 évvel visszavonhatja. A Kötelezett Szolgáltató a visszavonást legalább 12 hónappal megelőzően köteles biztosítani, hogy az alternatív hozzáférési szolgáltatás(ok) a referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként a visszavonással érintett földrajzi területen a Jogosult Szolgáltató által igénybe vehetőek legyenek és ezzel egyidőben köteles tájékoztatni a tőle igénybe vett hozzáféréseken szolgáltatást nyújtó Jogosult Szolgáltatókat az alternatív hozzáférési szolgáltatások elérhetőségéről. A visszavonást megelőző 12 hónapban a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a visszavonással érintett hozzáférési szolgáltatás és hozzáférési pont tekintetében új igényeket befogadni.

A Kötelezett Szolgáltató a bejelentésre, az alternatív szolgáltatásokkal kapcsolatos tájékoztatásra, az alternatív szolgáltatások rendelkezésre állására és a hozzáférés visszavonására vonatkozóan meghatározott határidőktől abban az esetben térhet el, ha a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) a visszavonás, illetve – erre vonatkozó jogosulti igény esetén – az alternatív szolgáltatás igénybevétele tekintetében rövidebb, kölcsönösen elfogadható időpontban²⁵ állapodnak meg. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a Jogosult Szolgáltatókkal történő megegyezés után megtett bejelentését, valamint az ezzel kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.3. pontja szerinti tájékoztatás közzétételét és az alternatív hozzáférési szolgáltatások referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként való igénybevehetőségének biztosítását követően leghamarabb 6 hónappal visszavonhatja. A visszavonás 6 hónapos előzetes bejelentésére csak azt követően kerülhet sor, hogy a Kötelezett Szolgáltató valamennyi érintett Jogosult Szolgáltatóval megegyezett a visszavonás feltételeiről és az alternatív hozzáférési szolgáltatások a Jogosult Szolgáltatók számára elérhetővé váltak. A bejelentést követően a Kötelezett Szolgáltató nem köteles a visszavonással érintett hozzáférési szolgáltatás és hozzáférési pont tekintetében új igényeket befogadni.

²⁵ A kölcsönösen elfogadható kitétel minden egyes, a visszavonás által érintett Jogosult Szolgáltatóra vonatkozik.

Amennyiben a visszavonással érintett hozzáférést igénybe vevő Jogosult Szolgáltató a megszűnő hozzáférés helyett a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás igénybevételére vonatkozó igényt jelent be és a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlata még nem tartalmazza a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás pontos tartalmát, illetve a kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételeket, akkor a Kötelezett Szolgáltató – a tervezett igénybevételi volumentől függetlenül – köteles a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontjában foglalt eljárásnak megfelelően a szolgáltatás pontos tartalmát, a szolgáltatásnyújtási feltételeket kidolgozni és ezt követően a referenciaajánlatát módosítani. Ebben az esetben a korábban biztosított hozzáférés visszavonására leghamarabb a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás referenciaajánlatában megajánlott szolgáltatásként való igénybe vehetőségének biztosítását követően 12 hónappal kerülhet sor.

D.11.1.3. Bejelentéssel, tájékoztatással kapcsolatos követelmények

A Kötelezett bejelentésének, a Jogosult Szolgáltatók számára megküldött, illetve a honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- A visszavonással érintett hozzáférési szolgáltatások megnevezése;
- A visszavonással érintett földrajzi terület oly módon, hogy az alapján az érintett előfizetői hozzáférési pontok pontosan beazonosíthatóak legyenek;
- A visszavonással érintett hozzáférési pontok, helymegosztási helyszínek;
- A visszavonás pontos dátuma, illetve ütemezése;
- Technológiai migráció és vektoring megoldás alkalmazása miatti visszavonás esetén ezen felül a visszavonással érintett földrajzi területen a visszavonást követően elérhető alternatív hozzáférési szolgáltatások felsorolása.

A Kötelezett Szolgáltató köteles honlapján folyamatosan aktualizálva, azonos elérési helyen közzétenni a hozzáférések visszavonására vonatkozó ütemtervet, technológiai migráció és vektoring megoldás alkalmazása miatti visszavonás esetén feltüntetve az adott területen elérhető alternatív szolgáltatásokat és az azokhoz való hozzáférési lehetőségeket. A Kötelezett Szolgáltatónak a frissítéseket a visszavonás bejelentésére, illetve az alternatív szolgáltatás(ok) megajánlására vonatkozóan előírt határidőkkel összhangban kell elvégeznie.

Az igénybevétellel érintett hozzáférési lehetőség Kötelezett Szolgáltató és Jogosult Szolgáltató(k) megállapodása alapján történő korábbi megszüntetése esetén a Kötelezett Szolgáltató a bejelentésében köteles megjelölni a visszavonás által érintett Jogosult Szolgáltató(ka)t, illetve a bejelentéséhez köteles csatolni az érintett Jogosult Szolgáltató(k) nyilatkozatát arról, hogy a hozzáférési lehetőség korábbi megszüntetéséhez hozzájárulnak.

D.11.2. Hozzáférési pontok áthelyezése

A Kötelezett Szolgáltató a korábbi határozatokban, illetve jelen határozatban kirótt kötelezettség alapján kialakított, illetve megajánlott, a hálózati szolgáltatás igénybevételét lehetővé tevő hozzáférési pontokat csak abban az esetben helyezheti át, ha az áthelyezéssel kapcsolatos szándékát a Hatóságnak az áthelyezés tervezett időpontja előtt 12 hónappal bejelenti, ezzel egy időben az áthelyezéssel érintett Jogosult Szolgáltatókat erről értesíti és az ezzel kapcsolatos tájékoztatást honlapján közzéteszi. A Kötelezett Szolgáltató a bejelentésre, az értesítésre, valamint a tájékoztatásra vonatkozóan meghatározott 12 hónapos időtartamtól az alábbi esetekben térhet el:

- Amennyiben az áthelyezéssel érintett hozzáférési pont tekintetében nincs igénybevétel, akkor a Kötelezett Szolgáltató az áthelyezést az erről szóló bejelentést, illetve az erről szóló tájékoztatás honlapon történő megfelelő elhelyezését követően haladéktalanul elvégezheti.

- Amennyiben az áthelyezéssel érintett hozzáférési pont tekintetében van igénybevétel, de a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) az áthelyezés tekintetében 12 hónapnál rövidebb, kölcsönösen elfogadható időpontban²⁶ állapotodnak meg, akkor a Kötelezett Szolgáltató az áthelyezést a Jogosult Szolgáltatókkal egyeztetett időpontban elvégezheti. A bejelentéssel, az áthelyezéssel kapcsolatos tájékoztatás honlapon történő közzétételével kapcsolatos kötelezettség ebben az esetben is terheli a Kötelezett Szolgáltatót.
- Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató vállalja valamennyi, a Jogosult Szolgáltató(k)nál az áthelyezéssel összefüggésben felmerült költség megtérítését, akkor a Kötelezett Szolgáltató az áthelyezést a Jogosult Szolgáltató(k)nak legalább az áthelyezést megelőzően 60 nappal bejelentett időpontban elvégezheti. A bejelentéssel, az áthelyezéssel kapcsolatos tájékoztatás honlapon történő közzétételével kapcsolatos kötelezettség ebben az esetben is terheli a Kötelezett Szolgáltatót.

A Kötelezett Szolgáltató az áthelyezés során köteles a Jogosult Szolgáltató számára olyan szolgáltatásfolytonossági feltételeket biztosítani, mint amilyeneket a saját előfizetői számára nyújtott szolgáltatásokra alkalmaz.

Bejelentéssel, tájékoztatással kapcsolatos követelmények

A Kötelezett bejelentésének, a Jogosult Szolgáltatók számára megküldött, illetve a honlapján elhelyezett tájékoztatásnak legalább a következő információkat kell tartalmaznia:

- Az áthelyezéssel érintett hozzáférési pont megnevezése;
- A hozzáférési pont címe az áthelyezést követően;
- Az áthelyezés pontos dátuma, illetve ütemezése;
- Az áthelyezést követően elérhető előfizetői hozzáférési pontok köre, amennyiben ez az áthelyezést követően változik.

A Kötelezett Szolgáltató az áthelyezést követően köteles a jelen határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglalt kötelezettség²⁷ alapján a honlapján közzétett, az elérhető hozzáférési pontokkal kapcsolatos információkat a bejelentést követő legelső felülvizsgálat során frissíteni oly módon, hogy az adott hozzáférési pont tekintetében rögzíti az áthelyezés dátumát, illetve feltünteti az áthelyezést követően elérhető hozzáférési pontot.

Az igénybevétellel érintett hozzáférési pont Kötelezett Szolgáltató és Jogosult Szolgáltató(k) megállapodása alapján történő korábbi áthelyezése esetén a Kötelezett Szolgáltató a bejelentésében köteles megjelölni az áthelyezés által érintett Jogosult Szolgáltató(ka)t, illetve a bejelentéséhez köteles csatolni az érintett Jogosult Szolgáltató(k) nyilatkozatát arról, hogy az áthelyezés korábbi megvalósításához hozzájárulnak.

D.12. Elektronikus kapcsolattartás, működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés

²⁶ A kölcsönösen elfogadható kitétel minden egyes, a visszavonás által érintett Jogosult Szolgáltatóra vonatkozik.

²⁷ A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. c) pontjában foglalt kötelezettség alapján a Kötelezett Szolgáltató köteles referenciaajánlatában a szolgáltatások földrajzi elérhetőségét, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetséges pontjait feltüntetni, valamint a közzététellel kapcsolatos szabályok alapján köteles ezeket az adatokat honlapján rendszeres időközönként (negyedévente) frissítve közzétenni.

D.12.1. Elektronikus kapcsolattartás

A Kötelezett Szolgáltató köteles biztosítani az elektronikus kapcsolattartás lehetőségét a Jogosult Szolgáltatók számára valamennyi, a jelen határozat rendelkező rész I. D.8., illetve I. D.10. pontjában foglalt eljárás során.

Az elektronikus kapcsolattartásra kialakított rendszernek biztosítania kell, hogy a Jogosult Szolgáltató igazolható módon értesüljön bármely általa a Kötelezett Szolgáltatónak megküldött dokumentum Kötelezett Szolgáltató általi átvételéről.

D.12.2. Működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés biztosítása

A Kötelezett Szolgáltató köteles hozzáférést biztosítani a Jogosult Szolgáltató számára a működést támogató rendszereiben található azon információkhoz, amelyek a Jogosult Szolgáltató számára a nagykereskedelmi szolgáltatás létesíthetőségének megítéléséhez, a megrendeléséhez, valamint a hibakezeléshez szükségesek. A Kötelezett Szolgáltató az információkhoz való hozzáférés biztosítása érdekében köteles a Jogosult Szolgáltatók számára az információk elérését biztosító elektronikus információs hozzáférési felületet kialakítani.

Az elérhető információk pontos körének kialakítása során a Kötelezett Szolgáltató köteles megfelelni az egyenlő elbánás jelen határozat rendelkező rész I. B.2. pontjában megfogalmazott elvének, így biztosítania kell, hogy legalább ugyanolyan tartalmú és részletezettségű információt nyújtson a Jogosult Szolgáltató számára, mint amelyeket saját szolgáltatásaira, illetve bármely általa irányított más szolgáltató szolgáltatásaira alkalmaz. A Kötelezett Szolgáltató nem köteles közvetlen hozzáférést biztosítani a működést támogató rendszereihez, ugyanakkor a kialakított információs hozzáférési felületnek alkalmasnak kell lennie arra, hogy az információkhoz a Jogosult Szolgáltató közvetlenül, azaz a Kötelezett Szolgáltató érdekkörében megvalósuló és az egyes információ lekérdezésekhez kapcsolódó emberi közreműködés nélkül, a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi területe számára biztosított átfutási idővel hozzáférjen.

Az elektronikus információs hozzáférési felület elérhetőségét a Kötelezett Szolgáltató a következők szerint köteles biztosítani:

- Éves rendelkezésre állás: legalább 98% (Az információs felület elérhetőségének a naptári évre vonatkoztatott aránya. Az elérhetőségbe nem tartozik bele a hibák és karbantartások miatti szolgáltatás kiesési idő.)
- Üzemszünet maximális hossza: legfeljebb 2 óra. (Az a maximális egybefüggő időtartam, amíg az információs felületen keresztül történő információ lekérés a Jogosult Szolgáltatók számára nem érhető el.)

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6 pontjában előírt kötelezettség alapján nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban legalább a következő információkhoz köteles hozzáférést biztosítani:

a) A szolgáltatás létesíthetőségével és a megrendeléssel kapcsolatban, adott előfizetői hozzáférési pont²⁸, vagy földrajzi cím vonatkozásában:

- Hálózat típusa,

²⁸ Előfizető azonosítása: a Kötelezett Szolgáltató számlázási rendszerében alkalmazott előfizetői azonosító alapján.

- Alkalmazott átviteli technológia (VDSL esetén annak feltüntetése, hogy az adott előfizetői hozzáférési ponton alkalmaz-e vektoring megoldást a Kötelezett Szolgáltató),
- Valamennyi elérhető nagykereskedelmi szolgáltatás megnevezése,
- Az elérhető nagykereskedelmi szolgáltatásokkal kapcsolatos esetleges időbeli korlátozások:
 - elérhetőség záró dátuma,
 - megszüntetés oka a jelen határozat rendelkező rész I. D.11. pontjában foglalt eset feltüntetésével,
 - megszüntetést követően elérhető nagykereskedelmi szolgáltatások.
- Nem fizikai hozzáférési szolgáltatások esetén az elérhető legmagasabb sávszélességek (névleges, garantált le- és feltöltési sebességek),
- Az adott előfizetői hozzáférési pont vonatkozásában az információs hozzáférési felület kialakítását követően elvégzett alkalmassági, megvalósíthatósági vizsgálatok időpontja és eredménye.

b) A hibakezeléssel kapcsolatban:

A Jogosult Szolgáltató által igénybevett hozzáférési szolgáltatás felhasználásával nyújtott előfizetői szolgáltatás folytonosságát, vagy minőségét érintő, a Kötelezett Szolgáltató hálózatában felmerülő hibával, illetve karbantartással kapcsolatos információk, így különösen a szolgáltatás kimaradás, vagy minőségromlás bekövetkezésének okával, időpontjával, valamint megszűnésének várható időpontjával kapcsolatos információk olyan részletezettségben, ahogyan az a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletága számára hozzáférhető.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen I. D.12.2. pontban előírt információs hozzáférési felületet a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában előírt kötelezettség alapján a jelen határozat közzétételétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlatának hatályba lépését követő 150 napon belül köteles kialakítani és ezt követően a jelen pontban előírt információkhoz való hozzáférést az információs hozzáférési felületen keresztül köteles biztosítani a Jogosult Szolgáltatók számára.

A Kötelezett Szolgáltató a jelen pontban foglalt kötelezettség alapján előírt információkhoz való hozzáférést és az ehhez kapcsolódó információs hozzáférési felületet a 3(b) piaci határozat rendelkező rész I. D.9. pontjában foglalt kötelezettségére is tekintettel oly módon köteles kialakítani, hogy az a Jogosult Szolgáltatók számára biztosítsa a jelen határozatban és a 3(b) piaci határozatban előírt szolgáltatásokkal kapcsolatos információk együttes, egységes felületen történő lekérdezését.

D.12.3. Elektronikus tájékoztatás szolgáltatáskiesés, minőségromlás, üzemszünet esetén

a) A Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltatót elektronikus formában tájékoztatni a Kötelezett Szolgáltató hálózatában várható, vagy bekövetkezett, a Jogosult Szolgáltató által nyújtott előfizetői szolgáltatásokat érintő szolgáltatáskieséssel, vagy minőségromlással kapcsolatban. A tájékoztatást a Kötelezett Szolgáltató a saját kiskereskedelmi üzletágának tájékoztatásával egy időben köteles megvalósítani és ennek keretében mindazokat, a szolgáltatáskiesés, vagy minőségromlás okával, kezdő és befejező időpontjával kapcsolatos információkat köteles átadni, amelyeket a saját kiskereskedelmi üzletága számára átad.

b) A Kötelezett Szolgáltató köteles elektronikus formában, késedelem nélkül tájékoztatni a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában előírt információs hozzáférési felülethez hozzáférési jogosultsággal rendelkező Jogosult Szolgáltatókat az információs hozzáférési felület

üzemszünetének²⁹ kezdetéről és várható befejeződéséről, valamint az üzemszünet tényleges befejeződéséről.

Az Elnök a jelen pontban foglalt kötelezettségek megfelelő teljesítését az Eht. 53. §-a szerinti általános hatósági felügyeleti eljárásban vagy az 53/A. §-a szerinti általános hatósági ellenőrzés keretében bármikor felügyelheti, ellenőrizheti, és az Eht. 49. §-a szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

A Kötelezett Szolgáltatót a jelen D) pontban megállapított kötelezettség abban az esetben is terheli, ha a kötelezettséggel érintett területen a saját kiskereskedelmi szolgáltatása nyújtásához használt hálózatnak nem üzemeltetője, de a hálózat használatára vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltatót és/vagy a vele egy vállalatcsoportba tartozó szolgáltatót kizárólagos jog illeti meg, vagy a hálózat tulajdonosával vagy üzemeltetőjével olyan megállapodást kötött, ami a hálózathoz való hozzáférést más, az előző kötelezeti érdekkörön kívüli szolgáltatók számára végeredményben kizárja.

A jelen D) pontban kiszabott hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a határozat közzétételét követő naptól terheli.

E) Az Elnök az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra a HF/44-11/2011. számú határozatában kirótt, az Eht. 102. §-a szerinti „számviteli szétválasztás” kötelezettséget az alábbiak szerint

módosítja:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező részének III. mellékletében meghatározott szabályok szerint köteles új számviteli szétválasztási kimutatást készíteni és az Elnökhöz az Eht. 68. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül jóváhagyás céljából – az igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének egyidejű igazolása mellett – benyújtani. Ezen kötelezettséget a rá más piacokon kirótt számviteli kötelezettségekre tekintettel, azokkal összehangoltan, egy egységes szerkezetben elkészített beadványban köteles teljesíteni. Ha a Kötelezett Szolgáltató helyhez kötött és mobil elektronikus hírközlési üzleti területekkel is rendelkezik, akkor a két üzleti terület szétválasztására és a mobilpiaci üzleti területre vonatkozóan a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő 2/2014. piacon, vagy a Bizottság által az előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról a későbbiekben kiadott ajánlásban e piac helyébe lépő szolgáltatáspiacon a Hatóság által elvégzett piacelemzést követően kiadott határozatban a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt számviteli szétválasztási kötelezettség keretében meghatározott szabályokat köteles alkalmazni.

A Kötelezett Szolgáltató által benyújtott számviteli szétválasztási kimutatást az Elnök az Eht. 68. §-a szerinti eljárásban hagyja jóvá. A HF/44-11/2011. számú határozat alapján az 1.b, 2.b és 3.b sz. érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatót terhelő számviteli szétválasztás kötelezettség a jelen határozat közzétételének napját követő napon hatályát veszti azzal, hogy a folyamatban lévő, a számviteli szétválasztási kimutatások jóváhagyására irányuló eljárásokban még a HF/44-11/2011. számú határozatban foglalt kötelezettség szerint kell eljárni.

²⁹ Üzemszünet: az az időszak, amíg az információs felületen keresztül történő információ lekérés a Jogosult Szolgáltatók számára nem érhető el.

A jelen pontban kiszabott számviteli szétválasztás kötelezettség a Kötelezett Szolgáltatót a jelen határozat közzétételét követő naptól terheli.

II.

A) Az Elnök a HF/44-11/2011. számú határozata rendelkező részének I. A) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „átláthatóság” kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében – a kötelezettség alábbiak szerint szabályozott átmeneti hatályban tartásával – jelen határozat közzétételét követő nappal megszünteti:

A.1. A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész II. D.1. pontjában foglaltak szerint biztosított hozzáférések tekintetében a hozzáférések biztosításának jelen határozat rendelkező rész II. D.1. pontjában foglalt szabályok szerinti megszüntetéséig tartó átmeneti ideig továbbra is köteles megfelelni a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. A) pontjában foglalt kötelezettség alapján benyújtott, a jelen határozat közzétételének időpontjában hatályos referenciaajánlatában (a továbbiakban: **közzétételkor hatályos referenciaajánlat**) foglaltaknak, azzal, hogy az átmeneti időben új referenciaajánlat készítésére az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében már nem köteles. A jelen pontban foglaltak alól a következő A.2. pontban foglalt eset kivételt jelent.

A.2. Az Elnök a Kötelezett Szolgáltatót a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. A) pontjában a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.3. pontjában foglalt szolgáltatáshoz kapcsolódóan előírt valamennyi kötelezettségét jelen határozat közzétételét követő naptól – a kötelezettség átmeneti ideig történő hatályban tartása nélkül – megszünteti. A Kötelezett Szolgáltató ennek megfelelően a határozat közzétételét követő naptól nem köteles az újgenerációs hálózatfejlesztési terveinek 6 hónapos előzetes közzétételére, valamint nem köteles a közzétételkor hatályos referenciaajánlatának a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.3. pontjában foglalt szolgáltatáshoz kapcsolódó rendelkezéseit alkalmazni.

B) Az Elnök a HF/44-11/2011. számú határozata rendelkező részének I. B) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „egyenlő elbánás” kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében – a kötelezettség alábbiak szerint szabályozott átmeneti hatályban tartásával – jelen határozat közzétételét követő nappal megszünteti:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész II. D.1. pontjában foglaltak szerint biztosított hozzáférések tekintetében a hozzáférések biztosításának jelen határozat rendelkező rész II. D.1. pontjában foglalt szabályok szerinti megszüntetéséig tartó átmeneti ideig továbbra is köteles megfelelni a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. B) pontjában kirótt egyenlő elbánás kötelezettségének.

C) Az Elnök a HF/44-11/2011. számú határozata rendelkező részének I. C) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége” kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében – a kötelezettség alábbiak szerint szabályozott átmeneti hatályban tartásával – jelen határozat közzétételét követő nappal megszünteti:

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész II. D.1. pontjában foglaltak szerint biztosított hozzáférések tekintetében a hozzáférések biztosításának jelen határozat rendelkező rész II. D.1.

pontjában foglalt szabályok szerinti megszüntetéséig tartó átmeneti ideig továbbra is köteles a közléskor hatályos referenciaajánlata szerinti költségalapú díjakat alkalmazni.

D) Az Elnök a HF/44-11/2011. számú határozata rendelkező részének I. D) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében – a kötelezettség egyes elemeinek alábbiak szerint szabályozott átmeneti hatályban tartásával – jelen határozat közlését követő nappal megszünteti:

D.1. A Kötelezett Szolgáltató az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacokon a hálózati szerződéseiben foglalt időpontig, de legkésőbb a jelen határozat közlésének napjától kezdődő és a közlés napját követő első naptári hónap első napjától számított 14. naptári hónap utolsó napjáig tartó időszak (a továbbiakban: **átmeneti időszak**) utolsó napjáig a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.1.-I. D.2., valamint I. D.4.-I. D.9. pontjaiban kirótt "hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos" kötelezettség alapján továbbra is köteles biztosítani a hozzáférést a Jogosult Szolgáltatók számára a HF/44-11/2011. számú határozatban, valamint a közléskor hatályos referenciaajánlatában foglalt feltételeknek megfelelően azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltatók által az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében előterjesztett, a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.1.-I. D.2., valamint I. D.4.-I. D.9. pontjaiban kirótt "hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos" kötelezettség alapján nyújtandó hozzáférési, illetve átengedési szolgáltatásokra vonatkozó új igénybejelentéseket csak a jelen határozat közlésének napját követő első naptári hónap első napjától számított második naptári hónap utolsó napjáig köteles befogadni. Az ezt az időpontot megelőzően benyújtott igénybejelentések tekintetében a Kötelezett Szolgáltató köteles a HF/44-11/2011. számú határozatban, valamint a közléskor hatályos referenciaajánlatában foglalt feltételek szerint eljárni.

A Kötelezett Szolgáltató az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacokon a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D) pontjában kirótt "hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos" kötelezettség alapján nyújtott hozzáférési, illetve átengedési szolgáltatásokra vonatkozó, határozatlan időre kötött hálózati szerződéseit az átmeneti időszak leteltét követően az Eht. 67/C. § (2) bekezdésben foglaltak szerint felmondhatja.

D.2. Az Elnök a HF/44-11/2011. számú határozata rendelkező részének I. D.3. pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „többletszál telepítésére és átengedésére vonatkozó” kötelezettség alkalmazását a jelen határozat közlését követő nappal – a kötelezettség átmeneti ideig történő hatályban tartása nélkül – megszünteti.

E) Az Elnök a HF/44-11/2011. számú határozata rendelkező részének I. E) pontjában a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt „számviteli szétválasztás” kötelezettség alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacok tekintetében a határozat közlését követő nappal megszünteti.

Amennyiben jelen határozat rendelkező rész I. és II. pontjában hivatkozott Eht. §-ok és/vagy bekezdések számozása az Eht. esetleges módosítása miatt jelen határozat hatálya alatt változik, akkor a határozatban hivatkozott § és/vagy bekezdés helyett az azonos tartalmú § és/vagy bekezdés értelemszerűen alkalmazandó.

Amennyiben jelen határozat jogerőre emelkedését követően bármely szolgáltató tekintetében jogutódlás következik be, akkor a kieső ügyfél helyébe a polgári jog szerinti jogutódja(i) lép(nek), és a jogelődre a jelen határozatban kirótt kötelezettségek e jogutódo(ka)t terhelik.

Egyetemes (általános) jogutódlás esetén a jogelődöt jelen határozat alapján terhelő valamennyi kötelezettség annak a jelen határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva terheli a jogutódo(ka)t.

Amennyiben jelen határozatban valamely szolgáltató a tevékenysége végzésének feltételeit a felek akaratelhatározása alapján harmadik személy szolgáltató(k)ra átruházza (ügyleti vagy egyedi jogutódlás), úgy e harmadik szolgáltató(k) a korábbi szolgáltató jogutódjának minősül(nek), és terheli az(oka)t a jogelőd szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, a jelen határozatban meghatározott tartalommal.

A határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálatát annak közlésétől számított 30 napon belül – az Elnökhöz benyújtott keresettel – a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól lehet kérni. A bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálja el, a keresetlevélben tárgyalás tartása kérhető.

A kereset benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a határozat végrehajtásának felfüggesztése a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól kérhető.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság PC/17915-64/2017. számú határozat rendelkező részének I. számú melléklete

A jelen határozat rendelkező rész I. D.9. pontjában foglalt feltételeknek megfelelően kialakított kiegészítő szolgáltatások díjszámításával kapcsolatos előírások

A Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.9. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások díjait a jelen mellékletben foglalt előírásoknak megfelelően köteles meghatározni.

A kiegészítő szolgáltatások díjszámításához kapcsolódó általános rendelkezések

- (1) A Kötelezett Szolgáltató a kiegészítő szolgáltatások díját az „elkerülhető költségek” módszertana szerint köteles képezni. Valamely szolgáltatás elkerülhető költségei a vállalkozás azon költségei, illetve költség elemei, amelyek nem merülnének fel, ha az adott szolgáltatást a vállalkozás nem nyújtaná. Az elkerülhető költségek alapján árazott szolgáltatások költségalapjában általános költségek nem vehetők figyelembe.
- (2) A költségalap megállapítása során a Kötelezett Szolgáltató köteles a hatékonyság követelményét szem előtt tartani, ennek megfelelően nem hatékony működés költségei nem szerepeltethetők a költségalapban.
- (3) A díjak költségalapját a tárgyévre vonatkozó költségek alapján kell meghatározni, ahol tárgyév a díjalkalmazás első éve.
- (4) A költségalapba a szolgáltatások nyújtásához közvetlenül szükséges tevékenységek költségei, illetve a kizárólag az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtása érdekében létesített/beszerzett eszközök vállalati számviteli politika szerinti amortizációja és tőkeköltsége számítható be. A tőkeköltséget az eszköz teljes élettartamára számított átlagos nettó eszközértékből kiindulva, a Hatóság honlapján legutoljára közzétett tőkeköltség-szorzó (WACC-szorzó) felhasználásával kell kiszámítani.
- (5) A jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások költségeinek meghatározása során a Kötelezett Szolgáltató csak a jelen határozat rendelkező rész II. számú mellékletében meghatározott tevékenységek költségeit veheti figyelembe.
- (6) A következő költségek nem számíthatók be a költségalapba:
 - vezetés és irányítás költségei,
 - termékfejlesztési költségek,
 - marketingköltségek,
 - kis- és nagykereskedelmi értékesítési költségek,
 - nagykereskedelmi ügyfélkezelés költsége,
 - támogató jellegű tevékenységek költségei, különösen az emberierőforrás-menedzsment költségei, a pénzügy, számvitel és kontrolling költségei, az informatikai szakmai támogatás költségei, valamint a számlázási költségek,
 - informatikai, nyilvántartási rendszerekből történő lekérdezés költsége (rendszer értékcsökkenése és emberi erőforrás) kivéve, ha a Kötelezett Szolgáltató igazolja, hogy az adott informatikai, nyilvántartási rendszer csak és kizárólag az adott kiegészítő szolgáltatás

nyújtása érdekében került kialakításra, az más folyamatok (pl. kiskereskedelmi folyamatok) kiszolgálásában nem vesz részt

- (7) Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató valamely kiegészítő szolgáltatás nyújtásához részben, vagy a teljes tevékenységre kiterjedően alvállalkozót vesz igénybe, akkor a Kötelezett Szolgáltató a kiegészítő szolgáltatás díjának meghatározása során az alvállalkozóval történő szerződéskötéssel, kapcsolattartással, illetve az alvállalkozó igénybevételéhez kapcsolódó egyéb adminisztratív jellegű tevékenységgel kapcsolatos költségeket nem veheti figyelembe. Az alvállalkozói költségek tekintetében is érvényesíteni kell a jelen mellékletben foglalt költségszámítási szabályokat.
- (8) Amennyiben egy kiegészítő szolgáltatás nyújtása beruházást igényel a Kötelezett Szolgáltató részéről, akkor a beruházás értékét a kötelezett szolgáltató objektív, átlátható módon – amennyiben a jelen határozat II. számú mellékletében rögzített szolgáltatás-leírás műszaki minimumot tartalmaz, az ott szereplő műszaki minimumok alapján – köteles megbecsülni.
- (9) Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató – a Jogosult Szolgáltató erre irányuló kifejezett kérése ellenére – valamely szolgáltatást olyan szolgáltatási tartalommal nyújtja, amely meghaladja a jelen határozat rendelkező rész II. számú mellékletében meghatározott követelményeket, akkor a Kötelezett Szolgáltató csak a II. számú mellékletben rögzített szolgáltatási tartalomnak megfelelő szolgáltatás nyújtásának költségét építheti be a díj költségalapjába, kivéve azt az esetet, amikor a rögzített szolgáltatási tartalomtól való eltérés objektív műszaki okok következménye.

Egyes kiegészítő szolgáltatásokhoz, résztevékenységekhez kapcsolódó speciális rendelkezések

- (10) A gépjárműköltségeknél csak az adott szolgáltatás nyújtása során ténylegesen használt gépkocsik futott kilométer és a 60/1992. Kormányrendelet³⁰ 4. §-ában (vagy a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet 4. §-a helyébe lépő új §-ában illetve a jelen határozat időbeli hatálya alatt esetlegesen e rendelet helyébe lépő új jogszabály tartalmilag megfelelő §-ában) rögzített fogyasztási alapszabvány, valamint a jelen határozat kézhezvételének hónapját követő hónapra vonatkozóan a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által közzétett üzemanyagár alapján számított üzemanyagköltsége vehető figyelembe, a gépkocsi értékcsökkenése vagy egyéb kapcsolódó költségek, különösen a gépjármű üzemeltetéséhez kapcsolódó adó, biztosítási díj, javítási-karbantartási díj nem, kivéve, ha a Kötelezett Szolgáltató igazolja, hogy az adott gépjárművet kifejezetten az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtása érdekében szerezte be.
- (11) Szakfelügyelet biztosítása esetén kizárólag az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtásában közvetlenül résztvevő műszaki szakember óradíja és a kiszállás költsége számítható be a költségalapba.
- (12) Műszaki vizsgálatok esetében a vizsgálat elvégzéséhez használt eszközök, műszerek költsége nem vehető figyelembe, kivéve, ha a Kötelezett Szolgáltató igazolja, hogy az adott eszközt, műszert közvetlenül az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtása érdekében szerezte be.
- (13) Helymegosztás esetén az alábbi díjak alakíthatók ki:
 - a) Helymegosztás-létesítési díj. Amennyiben a helymegosztás kialakítása beruházást igényel a Kötelezett Szolgáltató részéről, az ezzel kapcsolatos költségek csak a tervezett kapacitásból a Jogosult Szolgáltató által foglalt kapacitás arányában építhetők be a díjba.

³⁰ 60/1992. (IV. 1.) Korm. rendelet a közúti gépjárművek, az egyes mezőgazdasági, erdészeti és halászati erőgépek üzemanyag- és kenőanyag-fogyasztásának igazolás nélkül elszámolható mértékéről

- Fizikai helymegosztás esetén a szolgáltatásra csak havi díj képezhető, ami a beruházás eredményeként üzembe helyezett eszközök értékcsökkenését és tőkeköltségét tartalmazhatja.
- Távoli helymegosztás esetén a szolgáltatásra csak egyszeri díj képezhető, ami a tűzvédelmi, biztonságvédelmi és egyéb hatóságilag előírt kötelezettségek teljesítéséhez kapcsolódó tevékenységek elvégzésének vagy elvégeztetésének költségét, továbbá az építési engedély, illetve szükség esetén egyéb hatósági engedély beszerzésének költségét tartalmazhatja.

b) Ingyatlanbérleti díj. A helymegosztás helyszínének független szakértői értékbecslésen alapuló, négyzetméter alapú piaci bérleti díja. A közlekedőfolyosók után bérleti díj nem számítható fel. A független szakértői értékbecslésnek a helymegosztás kialakításához esetlegesen szükséges beruházások nélküli értéken kell alapulnia.

c) Helymegosztás üzemeltetés-fenntartási díja.

d) Kábelbevezetés helymegosztáshoz. A szolgáltatásra csak egyszeri díj képezhető.

(14) A csatlakoztatási szolgáltatások díjainak kialakítása során az alábbiak szerint kell eljárni:

a) A hozzáférési link helymegosztáshoz, valamint a hozzáférési link távoli hozzáféréshez szolgáltatásokra csak havidíj, a kábel átadása hozzáférési link nélkül szolgáltatásra csak egyszeri díj képezhető.

b) A hozzáférési link helymegosztáshoz szolgáltatások díjait a Kötelezett Szolgáltató az adott típusú (fizikai és távoli) helymegosztási helyszínein szükséges hozzáférési linkek tényleges hosszúsága alapján számított átlagos hosszúságú hozzáférési linkekre köteles meghatározni. A számításhoz benyújtott dokumentációnak a számítás alapjául szolgáló hozzáférési link hosszúságokat tartalmaznia kell.

Díjak számításával kapcsolatos dokumentációra vonatkozó követelmények

(15) A díjak képzésére vonatkozó beadvány a díj-számítást teljes körűen bemutató számítási (MS Excel) táblá(k)ból, a díjképzést leíró dokumentációból, valamint a számításokat alátámasztó alapdokumentumokból kell, hogy álljon. A Kötelezett Szolgáltató a számítási táblákban a számítás képleteit és adatforrásait (a képletekben felhasznált input adatok, paraméterek cella-helyeit) is köteles megjeleníteni. A dokumentációban a számításokat átlátható és ellenőrizhető módon, a számítások teljes részletességgel való leírásával, az adatforrások megnevezésével köteles bemutatni.

(16) A jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások megnevezésében – mind a számításokban, mind a dokumentációban – kizárólag a jelen határozat rendelkező rész II. számú mellékletben, illetve jelen mellékletben rögzített megnevezések alkalmazhatók.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság PC/17915-64/2017. számú határozat rendelkező részének II. számú melléklete

A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontja alapján nyújtandó kiegészítő szolgáltatások meghatározása, pontos tartalma és egyéb szolgáltatásnyújtási feltételei

A. Mellékletben alkalmazott fogalmak

Fizikai helymegosztás: (Eht. 188. § 27.) Olyan helymegosztás, amelynek esetében a helymegosztásra jogosult berendezései az arra kötelezett szolgáltató létesítményén belül, utóbbi által rendelkezésre bocsátott meghatározott helyen kerülnek elhelyezésre.

Helymegosztás: (Eht. 188. § 50.) erre kötelezett szolgáltató által fizikai tér és műszaki feltételek biztosítása a jogosult szolgáltató részére, annak berendezései megfelelő elhelyezése és bekapcsolása céljából fizikai, távoli, illetve virtuális helymegosztás útján.

Hordozott szám: (2/2012. NMHH Rendelet 2. § (7) az előfizetői szerződésben szereplő azon szám, amelyet az előfizető az átadó szolgáltatótól az átvevő szolgáltatóhoz való áttéréskor, vagy helyhez kötött telefonszolgáltatás esetén a számozási körzeten belül az igénybevétel helyének illetve technológiájának – hívásirányítási információ változásával járó – megváltoztatásakor megtart.

Hozzáférés: (Eht. 188. § 56.) eszközök vagy szolgáltatások rendelkezésre bocsátása más elektronikus hírközlési szolgáltató vagy vállalkozás részére meghatározott feltételek mellett, kizárólagos vagy nem kizárólagos jelleggel, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása céljából, beleértve azt is, amikor ezeket az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások vagy lineáris médiaszolgáltatás nyújtására használják. A hozzáférés kiterjed többek között a hálózati elemekhez és kapcsolódó eszközökhöz történő hozzáférésre, amely magában foglalhatja

- a) a berendezések vezetékes vagy vezeték nélküli módon történő csatlakoztatását (ez tartalmazza különösen a helyi hurokhoz és a helyi hurok révén történő szolgáltatásnyújtáshoz szükséges eszközökhöz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést);
- b) az informatikai rendszerekhez vagy adatbázisokhoz való hozzáférést előrendelés, ellátás, rendelés, karbantartás, javítási igények és számlázás céljából;
- c) az összekapcsolást;
- d) a bitfolyam hozzáférést;
- e) a fizikai infrastruktúrához való hozzáférést, beleértve az épületeket, alépítményeket és tornyokat;
- f) a megfelelő szoftverrendszerekhez való hozzáférést, beleértve a működéstámogató rendszereket, a számfordításhoz vagy ezzel egyenértékű funkciót kínáló rendszerekhez való hozzáférést;
- g) a helyhez kötött és mobil rendszerekhez való hozzáférést, különösen barangolás céljából;
- h) digitális televíziós szolgáltatások feltételes hozzáférési rendszereihez való hozzáférést;
- i) virtuális hálózati szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Távoli hozzáférés: A hozzáférési szolgáltatások igénybevételének biztosítása oly módon, hogy a Jogosult Szolgáltató a hozzáférési szolgáltatások igénybevételéhez szükséges eszközeit a Kötelezett Szolgáltató létesítményéhez közel, de különállón, a Kötelezett Szolgáltató

tulajdonában/résztulajdonában álló vagy a Kötelezett Szolgáltató által egyéb jogcímen használt ingatlanon/ingatlanrészen kívül helyezi el.

B. Kiegészítő szolgáltatások meghatározása, pontos tartalma és egyéb szolgáltatásnyújtási feltételei

1. Műszaki vizsgálatok

1.1. Berendezés alkalmassági vizsgálat

Definíció: A Jogosult Szolgáltató által a Kötelezett Szolgáltató hálózatához csatlakoztatni kívánt elektronikus hírközlő berendezés megfelelőségének vizsgálata.

Tartalom: A berendezés alkalmassági vizsgálat keretében a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató által a Kötelezett Szolgáltató hálózatához csatlakoztatni kívánt elektronikus hírközlő berendezés megfelelőségének vizsgálatát végzi el. A berendezés alkalmassági vizsgálat a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában a jelen határozat rendelkező részének I. A.1. f) pontja alapján meghatározott vizsgálati szempontok közül azokra terjedhet ki, amelyeknek vizsgálatát az adott berendezés tervezett alkalmazási és telepítési körülményei indokolják. A berendezés megfelelőségéről – nem megfelelőség esetén a vizsgálatok eredményének részletes bemutatásával együtt – a Kötelezett Szolgáltató írásban tájékoztatja a Jogosult Szolgáltatót.

Egyéb feltételek: A berendezés alkalmassági vizsgálat nem indokolt abban az esetben, ha a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltatónál rendszeresített elektronikus hírközlő berendezésekkel megegyező, vagy a Kötelezett Szolgáltató által korábban már vizsgált és alkalmasnak minősített típusú berendezést kíván alkalmazni. Ha a Jogosult Szolgáltató az adott vizsgálatot a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában, illetve a Jogosult Szolgáltató részére teljesített információszolgáltatásában meghatározott feltételeknek megfelelően előzetesen elvégezte vagy elvégeztette, és erről gyártói vagy kijelölt (akkreditált) laboratóriumi minőségigazolással rendelkezik, akkor a berendezés alkalmassági vizsgálat elvégzése helyett elegendő a vonatkozó tanúsítványok, szükség esetén a vizsgálati jegyzőkönyvek bemutatása a Kötelezett Szolgáltató részére.

1.2. Réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálat:

Definíció: Olyan műszaki vizsgálat, amely során a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy az adott réz érpáras helyi hurok alkalmas-e szélessávú szolgáltatás nyújtására, illetve a hurkon nyújtott szélessávú szolgáltatás zavarhat-e már meglévő egyéb szolgáltatást.

Tartalom: A réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálat keretében a Kötelezett Szolgáltató megvizsgálja, hogy az adott réz érpáras helyi hurok alkalmas-e szélessávú szolgáltatás nyújtására, illetve a helyi hurkon nyújtott szélessávú szolgáltatás zavarhat-e már meglévő egyéb szolgáltatást.

A Kötelezett Szolgáltató az elvégzett hurok alkalmassági vizsgálat eredményét, mért értékeit és jellemzőit, valamint az elfogadás határértékeit a vizsgálat eredményéről szóló tájékoztatással együtt átadja a Jogosult Szolgáltatónak. A vizsgálat eredményéről szóló tájékoztatás legalább a következő jellemzők értékeit tartalmazza, az előfizetői hozzáférési pont és a fő kábelrendező (MDF), vagy alhurok vizsgálatára vonatkozó igény esetén az előfizetői hozzáférési pont és a nagyelosztó (CCC) közötti sodrott réz érpárra vonatkoztatva:

- a helyi hurok vagy alhurok hossza;
- egyenáramú hurokellenállás;
- beiktatási csillapítás;
- vonali zajszint;

- jel-zaj viszony.

Egyéb feltételek: A réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálatot a Kötelezett Szolgáltató csak a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén végzi el.

1.3. Nem réz érpáras előfizetői szakasz átengedés megvalósíthatósági vizsgálat

Definíció: Nem réz érpáras előfizetői szakasz átengedés megvalósíthatóságának helyszíni felmérése.

Tartalom: A megvalósíthatósági vizsgálat keretében a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy van-e olyan műszaki körülmény, amely miatt a nem réz érpáras előfizetői szakasz átengedése nem megvalósítható.

Egyéb feltételek: A nem réz érpáras előfizetői szakasz átengedés megvalósíthatósági vizsgálatát a Kötelezett Szolgáltató csak a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén végzi el.

1.4. Helymegosztás megvalósíthatósági vizsgálat

Definíció: Helymegosztási helyszín kialakítása megvalósíthatóságának műszaki és adminisztratív felmérése.

Tartalom: A helymegosztás megvalósíthatósági vizsgálat magába foglalja a helymegosztási helyszín helyének, a kábelbevezetés útvonalának, és a szükséges építészeti, épületgépészeti, vagy egyéb átalakítások lehetőségének a Kötelezett Szolgáltató által végzett műszaki felmérését. A helymegosztási megvalósíthatósági vizsgálat nem foglalja magában a tűzvédelmi, biztonságvédelmi és egyéb hatóságilag előírt felmérések elvégzését, vagy végeztetését, az építési engedély beszerzését, melyet a Kötelezett Szolgáltató a létesítés részeként köteles megvalósítani.

1.5. Távoli hozzáférés megvalósíthatósági vizsgálat

Definíció: A távoli hozzáférés megvalósíthatóságának megállapítása, illetve a lehetséges távoli hozzáférési helyszínek meghatározása helyszíni vizsgálat keretében.

Tartalom: A Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató közösen végzett helyszíni vizsgálat keretében megállapítják, hogy a távoli hozzáférés az adott helyszínen megvalósítható-e, továbbá – figyelembe véve az alap-, vagy felhordó hálózati szolgáltatás igénybevételéhez szükséges összeköttetés kialakításának lehetőségeit – mely helyszínen, illetve a Kötelezett Szolgáltató létesítményétől számítva milyen távolságon belül lehetséges a távoli hozzáférési pont kialakítása. Amennyiben az adott helyszín esetében ez szükséges, a vizsgálat kiterjed annak megállapítására is, hogy köztes átadási pont esetén mely pontig biztosítja a hozzáférési linket a Kötelezett Szolgáltató.

1.6. Kábelhely megosztás helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat

Definíció: Olyan helyszíni műszaki vizsgálat, amely során a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy a Jogosult Szolgáltató által igényelt kábelhely megosztás megvalósítható-e.

Tartalom: A helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat során Kötelezett Szolgáltató a kábelhely (oszlopsor, alépitmény) infrastruktúra helyszíni vizsgálatával megállapítja, hogy a Jogosult Szolgáltató igénybejelentése alapján meghatározott végpontok között az igényelt kábelhely megosztás megvalósítható-e. A vizsgálat keretében a Kötelezett Szolgáltató felméri, hogy a kábelhely megosztáshoz szükséges szabad férőhely rendelkezésére áll-e, illetve – amennyiben nincs szabad férőhely – vannak-e az érintett szakaszon olyan használaton kívüli kábelek, amelyek eltávolításával a szabad kábelhely biztosítható.

Alépitmény megosztás esetében a Kötelezett Szolgáltató megvizsgálja továbbá, hogy az alépitmény megosztáshoz felhasználható szabad alépitmény csövek átjárhatóak-e.

Az átjárhatóság hiánya esetén a megvalósíthatósági vizsgálat kiterjed annak megállapítására, hogy lehetséges-e az átjárhatóság akadályának megszüntetése.

Egyéb feltételek: Amennyiben a helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat folyamán megállapítást nyer, hogy szabad férőhely hiányában az igényelt átengedés nem megvalósítható, akkor az erre vonatkozó megállapítás időpontjában még nem vizsgált kábelhely szakaszra a helyszíni megvalósíthatósági vizsgálatot a Kötelezett Szolgáltató csak a Jogosult Szolgáltató kifejezett igénye esetén végzi el.

1.7. Sötétszál átengedés helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat

Definíció: Olyan helyszíni műszaki vizsgálat, amely során a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy a Jogosult Szolgáltató által igényelt sötétszál átengedés megvalósítható-e.

Tartalom: A sötétszál átengedés helyszíni megvalósíthatósági vizsgálata keretében a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy van-e olyan műszaki körülmény, amely miatt a sötétszál átengedése nem lehetséges. A vizsgálat magában foglalja annak megállapítását, hogy a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésében meghatározott végpontok között a szükséges sötétszál rendelkezésre áll-e, illetve egyéb műszaki körülmény akadályozza-e az átengedés megvalósíthatóságát.

Egyéb feltételek: A Kötelezett Szolgáltató – a Jogosult Szolgáltató erre irányuló kérése esetén – köteles lehetővé tenni a Jogosult Szolgáltató számára a helyszíni vizsgálaton való részvételt.

2. Helymegosztási szolgáltatások

2.1. Fizikai helymegosztás

Definíció: Olyan helymegosztás, amelynek esetében a Jogosult Szolgáltató berendezései a Kötelezett Szolgáltató létesítményén belül, utóbbi által rendelkezésre bocsátott meghatározott helyen kerülnek elhelyezésre.

Tartalom: Fizikai helymegosztás esetén a Kötelezett Szolgáltató a saját létesítményén belül a Jogosult Szolgáltató rendelkezésére bocsát egy olyan elzárható, vagy nyitott, meghatározott nagyságú teret, melyen a Jogosult Szolgáltató elhelyezheti a hozzáférési szolgáltatás(ok) igénybevételéhez szükséges aktív és passzív eszközeit.

A fizikai hozzáférés megvalósulhat épületen belüli helyszín biztosításával, amelyet a Kötelezett Szolgáltató szükség esetén a Jogosult Szolgáltató kiszolgálását célzó beruházással valósít meg, valamint épület-üzemeltetési és -fenntartási tevékenységet nyújt. A fizikai helymegosztási helyszínhez a Kötelezett Szolgáltató biztosítja:

- a kábel bevezetési útvonalat a telekhatártól a helymegosztási egységig a Jogosult Szolgáltató számára szükséges kábelmennyiség számára,
- a felek külön megállapodása hiányában az azonos épületben lévő saját berendezései számára is biztosított szinttel azonos színvonalú épületgépészeti és felügyeleti szolgáltatásokat (pl. mért kiefeszültségű (230 V) tápellátás, esetleg a törpefeszültségű (48 V) tápellátás is, klíma, takarítás, portaszolgálat),
- a Jogosult Szolgáltató felhatalmazott dolgozói számára a helymegosztási helyszínre való bejutást.

A Jogosult Szolgáltató berendezéseinek üzemeltetése nem része a fizikai helymegosztásnak.

Amennyiben a fizikai helymegosztás nem épületen belül, hanem a Kötelezett Szolgáltató egyéb létesítményében (például az előfizetői aggregációs pontban, utcai elosztószekrényben) valósul meg

és a Kötelezett Szolgáltató objektív okok miatt nem tudja biztosítani az épületen belüli helymegosztással azonos feltételeket, akkor a saját elektronikus hírközlő eszközei számára biztosítottakkal azonos feltételeket biztosít a Jogosult Szolgáltató elektronikus hírközlő eszközei számára.

2.2. Távoli helymegosztás

Definíció: Olyan helymegosztás, amelynek esetében a Jogosult Szolgáltató berendezései a Kötelezett Szolgáltató épületének helyt adó ingatlanon belül, de az épületen kívül, a Kötelezett Szolgáltató által rendelkezésre bocsátott kültéri helyen kerülnek elhelyezésre.

Tartalom: Távoli helymegosztás esetén a Kötelezett Szolgáltató a saját épületének helyt adó ingatlanon (telken) a Jogosult Szolgáltató rendelkezésére bocsát egy meghatározott nagyságú, hírközlési létesítmény telepítésére alkalmas kültéri (a Kötelezett Szolgáltató épületén kívüli) területet, ahol a Jogosult Szolgáltató elhelyezheti a hozzáférési szolgáltatás(ok) igénybevételéhez szükséges aktív és passzív eszközeit, és ezek elhelyezésére, védelmére szolgáló létesítményét (pl. kabinet, szekrény, konténer). A távoli helymegosztási helyszín létesítmény elhelyezésre alkalmas kialakítása, és működtetése a Jogosult Szolgáltató feladata. A távoli helymegosztási helyszínhez a Kötelezett Szolgáltató biztosítja:

- a kábel bevezetési útvonalat a telekhatártól a helymegosztási egységig a Jogosult Szolgáltató számára szükséges kábelmennyiség számára,
- amennyiben szükséges, a hozzáférési link szolgáltatáshoz szükséges védőcsövezést a Kötelezett Szolgáltató épülete és a kültéri helyszín között,
- a mért kifeszültségű (230 V) tápellátást,
- a Jogosult Szolgáltató felhatalmazott dolgozói számára a helymegosztási helyszínre való bejutást, valamint
- a Kötelezett Szolgáltató saját telephelyének épületen kívüli részeire vonatkozó szolgáltatásokkal azonos szintű védelmi funkciókat (pl. portaszolgálat, vagyonvédelem).

A Jogosult Szolgáltató berendezéseinek üzemeltetése nem része a távoli helymegosztásnak.

2.3. Kábel bevezetés helymegosztáshoz

Definíció: Fizikai, vagy távoli helymegosztás esetén a Jogosult Szolgáltató kábelének bevezetése a Kötelezett Szolgáltató ingatlanának telekhatárától a Jogosult Szolgáltató helymegosztási egységig.

Tartalom: A szolgáltatás keretében a Kötelezett Szolgáltató bevezeti a Jogosult Szolgáltató tulajdonát képező kábelt a Kötelezett Szolgáltató ingatlanának telekhatárától (a telekhatárhoz legközelebbi, e célra alkalmas vonali megszakító létesítménytől) a Jogosult Szolgáltató helymegosztási egységig és ott átadja a kábelt a Jogosult Szolgáltató számára. A szolgáltatásnak nem része a Jogosult Szolgáltató kábele közötti kötés kialakítása a telekhatárnál lévő megszakító létesítményben, valamint a kábel csatlakoztatása a Jogosult Szolgáltató eszközeihez a helymegosztási egységben; ezeket a tevékenységeket a Jogosult Szolgáltató végzi el.

3. Csatlakoztatási szolgáltatások

3.1. Hozzáférési link helymegosztáshoz

Definíció: Valamely alap-, vagy felhordó hálózati szolgáltatás Jogosult Szolgáltató felőli végpontja és a Jogosult Szolgáltató eszközeinek helyt adó fizikai, vagy távoli helymegosztási helyszín közötti hálózati összeköttetés biztosítása, amennyiben az adott alap-, vagy felhordó hálózati szolgáltatás

részét képező kábel közvetlenül nem csatlakoztatható a Jogosult Szolgáltató eszközeihez.

Tartalom: A Kötelezett Szolgáltató biztosítja a hálózati összeköttetést az alap-, vagy felhordó hálózati szolgáltatás Jogosult Szolgáltató oldali végpontjától³¹ a helymegosztási helyszínig (például: épületen belüli helymegosztási helyiség, kültéri helymegosztási egység). A szolgáltatás tartalmazza az összekötő kábel (átkérő kábel), valamint az összeköttetéshez szükséges egyéb eszközök (például Kötelezett Szolgáltató oldali rendezőmodulok) biztosítását és az összeköttetés kiépítéséhez szükséges tevékenységeket (például kábelvezetés, kábelkifejtés a Kötelezett Szolgáltató oldali rendezőmodulokra).

A helymegosztás helyszínén a Kötelezett Szolgáltató átadja az összekötő kábelt a Jogosult Szolgáltatónak, olyan kábelhossz tartalékkal, amely lehetővé teszi a Jogosult Szolgáltató számára a kábel csatlakoztatását saját eszközeihez (például rendezőre kifejtés). A szolgáltatásnak nem része az összekötő kábel csatlakoztatása a Jogosult Szolgáltató eszközeihez, ezt a Jogosult Szolgáltató végzi el.

A szolgáltatási határpont (felelősségi határpont) az összekötő kábel Jogosult Szolgáltató oldali végpontja.

Fizikai helymegosztással megvalósított réz érpáras helyi hurok átengedés esetében az általánostól eltérően a Kötelezett Szolgáltató biztosítja a helymegosztási helyiségben a Jogosult Szolgáltató oldali kábelrendezőt (átadó kábelrendező) és az összekötő kábel kifejtését az átadó kábelrendezőre. A szolgáltatási határpont (felelősségi határpont) ebben az esetben az átadó kábelrendező Jogosult Szolgáltató felőli csatlakozási pontja.

3.2. Hozzáférési link távoli hozzáféréshez

Definíció: Valamely alap-, vagy felhordó hálózati szolgáltatás Jogosult Szolgáltató felőli végpontja és a Jogosult Szolgáltató eszközeinek helyt adó távoli hozzáférési helyszín, vagy a távoli hozzáférési helyszín eléréséhez felhasználható kábelhely infrastruktúra végpontja közötti hálózati összeköttetés biztosítása, amennyiben az adott alap-, vagy felhordó hálózati szolgáltatás részét képező kábel közvetlenül nem csatlakoztatható a Jogosult Szolgáltató eszközeihez.

Tartalom: A Kötelezett Szolgáltató biztosítja a hálózati összeköttetést az alap-, vagy felhordó hálózati

³¹ Példák az alap-, vagy felhordó hálózati szolgáltatás Jogosult Szolgáltató oldali végpontjaira:

- Réz érpáras helyi hurok átengedés esetén: a réz érpáras helyi hurok csatlakozási pontja a fő kábelrendezőn (MDF).
- Réz érpáras helyi alhurok átengedés esetén: a réz érpáras helyi alhurok csatlakozási pontja a nagyelosztóban (CCC).
- FTTH pont-pont hozzáférési hurok átengedés, vagy sötétszál átengedés esetén: az FTTH pont-pont hozzáférési hurok, vagy a sötétszál csatlakozási pontja az optikai kábelrendezőn (ODF).
- Közeli bitfolyam hozzáférés esetén: a DSLAM/OLT/CMTS, vagy – amennyiben az nem része a DSLAM/OLT/CMTS-nek – a megosztást biztosító eszköz (Ethernet switch) Jogosult Szolgáltató oldali kimeneti pontja.
- Felhordó hálózati kapacitás szolgáltatás, felhordó hálózati hullámhossz megosztás esetén: a Jogosult Szolgáltató adatforgalmát a Jogosult Szolgáltató hálózata irányába elkülönítő eszköz (például Ethernet switch, WDM szűrő) Jogosult Szolgáltató oldali kimeneti pontja.

szolgáltatás Jogosult Szolgáltató oldali végpontjától³² a távoli hozzáférési helyszínig. A szolgáltatás tartalmazza az összekötő kábel (átkérő kábel), valamint az összeköttetéshez szükséges egyéb eszközök (például Kötelezett Szolgáltató oldali rendezőmodulok) biztosítását és az összeköttetés kiépítéséhez szükséges tevékenységeket (például kábelvezetés, kábelkifejtés a Kötelezett Szolgáltató oldali rendezőmodulokra). A távoli hozzáférés helyszínén a Kötelezett Szolgáltató átadja az összekötő kábelt a Jogosult Szolgáltatónak, olyan kábelhossz tartalékkal, amely lehetővé teszi a Jogosult Szolgáltató számára a kábel csatlakoztatását saját eszközeihez (például rendezőre kifejtés). A szolgáltatásnak nem része az összekötő kábel csatlakoztatása a Jogosult Szolgáltató eszközeihez, ezt a Jogosult Szolgáltató végzi el.

Amennyiben az összeköttetés Kötelezett Szolgáltató létesítményén kívüli szakaszának kiépítéséhez alépítmény, vagy oszlopsor infrastruktúra használata szükséges és a Kötelezett Szolgáltató nem rendelkezik szabad kábelhely kapacitással ezen a szakaszon, vagy a szakasz egy részén, akkor a kábelhely hiánnyal érintett szakaszon az összeköttetés kiépítése a Jogosult Szolgáltató feladata. Ebben az esetben az összekötő kábelt a Kötelezett Szolgáltató az összeköttetés kiépítéséhez felhasználható kábelhely infrastruktúra erre alkalmas végpontján adja át a Jogosult Szolgáltató számára és biztosítja a Jogosult Szolgáltató számára az átadott kábelhez való csatlakoztatás lehetőségét, valamint az ehhez szükséges kábelhely használatot.

A szolgáltatási határpont (felelősségi határpont) az összekötő kábel Jogosult Szolgáltató oldali végpontja.

Egyéb feltételek: A távoli hozzáféréshez kapcsolódó hozzáférési link szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltató abban az esetben köteles biztosítani, ha az adott helyszínen sem fizikai, sem távoli helymegosztás nem valósítható meg, vagy a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltató fizikai, illetve távoli helymegosztás igénybevétele helyett távoli hozzáférést kíván megvalósítani. A Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató igénye esetén az adott helyszínen megvalósítható helymegosztás mellett a távoli hozzáféréshez kapcsolódó hozzáférési link szolgáltatásra vonatkozóan is köteles ajánlatot tenni. A helymegosztási szolgáltatás, illetve a távoli hozzáféréshez kapcsolódó hozzáférési link szolgáltatás közül a Kötelezett Szolgáltató vonatkozó ajánlatai ismeretében a Jogosult Szolgáltató választhat.

3.3. Kábel átadása hozzáférési link nélkül

Definíció: Az alapszolgáltatás, vagy felhordó hálózati szolgáltatás tárgyát képező kábel átadása a Jogosult Szolgáltató számára, hozzáférési link alkalmazása nélkül.

Tartalom: A szolgáltatás arra az esetre vonatkozik, amikor az alapszolgáltatás, vagy felhordó hálózati szolgáltatás (sötétszál átengedés, FTTH-pont-pont újgenerációs hozzáférési hurok átengedése, újgenerációs előfizetői szakasz átengedése) tárgyát képező optikai szál, vagy fémvezetős kábel (a továbbiakban: kábel) közvetlenül, hozzáférési link alkalmazása nélkül kerül átadásra a Jogosult Szolgáltató számára.

A szolgáltatás keretében a Kötelezett Szolgáltató – ha ez szükséges – leválasztja a kábelt a meglévő csatlakozási pontjáról és a kábel végződését átadja a Jogosult Szolgáltatónak, a Jogosult Szolgáltató – helymegosztás, vagy távoli hozzáférés keretében elhelyezett – eszközéhez való csatlakoztatás céljából, az ehhez szükséges tartalék hosszal. A szolgáltatásnak nem része a kábel csatlakoztatása a Jogosult Szolgáltató eszközéhez, ezt a Jogosult Szolgáltató végzi el.

³² Az alap-, vagy felhordó hálózati szolgáltatás Jogosult Szolgáltató oldali végpontjaira vonatkozó példákat a „Hozzáférési link helymegosztáshoz” szolgáltatás leírása tartalmazza.

4. Egyéb kiegészítő szolgáltatások:

4.1. Kábelek telepítése, eltávolítása kábelhely megosztás esetén

Definíció: A Jogosult Szolgáltató kábeleinek a kábelhely megosztáshoz kapcsolódó telepítése, illetve eltávolítása.

Tartalom: A kábelek telepítése keretében a Kötelezett Szolgáltató elhelyezi a Jogosult Szolgáltató kábeleit a Jogosult Szolgáltató által igénybe vett kábelhelyen (oszlopsoron, alépítményben), kialakítja az ehhez szükséges kábelkötéseket és a kábelhely megosztás végpontjain átadja a Jogosult Szolgáltató számára a telepített kábelek végződéseit. A kábelek eltávolítása keretében a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató igénybejelentése alapján eltávolítja a Jogosult Szolgáltató kábeleit az igénybe vett kábelhelyről és a kábeleket átadja a Jogosult Szolgáltató számára.

Egyéb feltételek: A Kötelezett Szolgáltató köteles lehetővé tenni, hogy a Jogosult Szolgáltató végezhesse el kábeleinek telepítését, illetve eltávolítását, indokolt esetben a Kötelezett Szolgáltató által biztosított szakfelügyelet mellett.

4.2. Szakfelügyelet biztosítása

Definíció: Helyszíni felügyelet biztosítása a Jogosult Szolgáltató által a Jogosult Szolgáltató helymegosztási egységén kívül, de a Kötelezett Szolgáltató létesítményein belül végzett hálózatépítési és üzemeltetési tevékenységekhez kapcsolódóan.

Tartalom: A szolgáltatás keretében a Kötelezett Szolgáltató felügyeletet biztosít a Jogosult Szolgáltató munkavégzéséhez, annak érdekében, hogy az ne veszélyeztesse a Kötelezett Szolgáltató hálózatának épségét, szolgáltatásainak zavartalanságát.

Egyéb feltételek: A szakfelügyelet biztosítása csak abban az esetben és olyan mértékben indokolt, amennyiben ez a Kötelezett Szolgáltató hálózatának és szolgáltatásainak védelméhez szükséges.

4.3. Hordozott szám beállítás

Definíció: Számhordozás esetén az eredeti földrajzi-, vagy nem földrajzi előfizetői szám hordozott számként való beállítása az eredeti szolgáltató hálózatában.

Tartalom: A Jogosult Szolgáltatónak a Kötelezett Szolgáltatóhoz benyújtott igénye alapján, (melyre a Jogosult Szolgáltatót a Kötelezett Szolgáltató előfizetőjével kötött számhordozási megállapodása jogosítja fel) a Kötelezett Szolgáltató a saját hálózatában az előfizető földrajzi-, vagy nem földrajzi előfizetői számát hordozott számként állítja be, és ennek megfelelő jelzést küld az adott számot hívó hálózatnak.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság PC/17915-64/2017. számú határozat rendelkező részének III. számú melléklete

A jelen határozat rendelkező rész I. E) pontjában kirótt számviteli szétválasztás kötelezettség pontos tartalmának meghatározása

Az Elnök a jelen határozat szerint a Kötelezett Szolgáltatókra kirótt számviteli szétválasztási kötelezettség alkalmazására vonatkozó elveket, formát, módszert és a kimutatások tartalmát az Eht. 105. § (3) bekezdése alapján – figyelemmel az elektronikus hírközlési tevékenység elkülönítéséről, valamint az elektronikus hírközlési szolgáltatók számviteli nyilvántartásai elkülönített vezetésének részletes szabályairól szóló 19/2003. (XII. 27.) IHM rendelet 4. § (1) bekezdésére – az alábbiak szerint határozza meg.

1. Értelmező rendelkezések

A jelen melléklet alkalmazásában:

1. Általános költség: a hálózati elemekhez/üzleti tevékenységekhez – ok-okozati elv alapján – közvetlenül vagy közvetetten hozzá nem rendelhető költségek.
2. Bemenő adat: a modellben használatos mindazon értékek, amelyek a Kötelezett Szolgáltató működésére és a modellezett szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos gazdálkodási tevékenységre jellemzőek. Ezek csak közvetlen értékek lehetnek.
3. Bruttó könyv szerinti érték (Gross Book Value, GBV): a jelen határozat alkalmazásában az eszköz bekerülési értékét jelöli.
4. Cellahivatkozáson alapuló érték: egy másik cella értékének változtatás/módosítás nélküli átvételével kapott érték.
5. Egyéb tevékenységek üzletág: a Kötelezett Szolgáltató azon üzletága, amely a hozzáférési hálózathoz, a helyhez kötött alaphálózathoz, és a helyhez kötött kiskereskedelemhez nem tartozó, illetve nem elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújt. Ide tartozik a berendezések értékesítése, javítása, bérbeadása, a harmadik személy részére nyújtott építési-szerelési szolgáltatások; valamint a hasonló jellegű, más üzletághoz nem tartozó szolgáltatások. Az egyéb tevékenységek üzletágnál kell kimutatni továbbá a befektetett pénzügyi eszközök értékét.
6. Független homogén költségkategóriák: olyan homogén költségkategóriák, melyek egyedi költség-meghatározó tényezővel rendelkeznek.
7. Függő homogén költségkategóriák: olyan homogén költségkategóriák, melyek költség-meghatározó tényezője más homogén költségkategóriák költségtömege.
8. Hálózati elem: az elektronikus hírközlési hálózat (költségfelosztás céljára kialakított) részegysége, amit a hálózat egy vagy több rétegében a szolgáltatás biztosításához igénybe vett eszközök csoportja határoz meg.
9. Helyhez kötött alaphálózat üzletág: a Kötelezett Szolgáltató elektronikus hírközlési hálózatának forgalom érzékeny összetevőjét tartalmazó üzletág.
10. Helyhez kötött kiskereskedelem üzletág: a Kötelezett Szolgáltató azon üzletága, amely a helyhez kötött elektronikus hírközlési hálózaton nyújtott szolgáltatások előfizetőknek (végfelhasználóknak) történő értékesítésével kapcsolatos tevékenységeket tartalmazza.
11. Hívásút: egy meghatározott elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtása során igénybe vett hálózati elemek láncolata.

12. Homogén költségkategória (homogenous cost category, HCC): olyan, azonos jellegű költségeket összesítő költségcsoport, amelynek összetevői
 - a) ugyanolyan költség-meghatározó tényezővel rendelkeznek,
 - b) ugyanolyan ártendenciáknak (azaz az adott költségcsoporthoz kötődő eszközök, illetve egyéb összetevők ára a vizsgált időszak alatt ugyanolyan mértékben változik) vannak kitéve és
 - c) ugyanolyan költségfüggvénnyel rendelkeznek.
13. Hozzáférési hálózat üzletág: a Kötelezett Szolgáltató azon üzletága, amely a Kötelezett Szolgáltató elektronikus hírközlési hálózatában lévő előfizetői hozzáférési pontoknak a helyhez kötött alaphálózattal történő összeköttetését biztosító, forgalomtól független hálózati elemeket és az ezzel kapcsolatos tevékenységet tartalmazza.
14. Költségfüggvények (Cost-Volume Relationship, CVR): egyedi költség-meghatározó tényezőkhöz kapcsolódó függvények, amelyek kifejezik a költség-meghatározó tényező és a költségvolumen közötti összefüggést.
15. Költség-meghatározó tényező: egy adott költség alakulását befolyásoló tényező, amelynek mennyiségi változása és az általa meghatározott költségtömeg változása között függvényszerű kapcsolat (költségfüggvény) létesíthető.
16. Költségszámítási modell: költségszámítási módszer és az annak alkalmazására létrehozott számítástechnikai megoldás. A költségszámítási modellhez hozzátartozik a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírása, bemenő adatainak és eredményeinek definíciójával együtt.
17. Közvetlen költség: közvetlenül egy bizonyos hálózati elemnek/üzleti tevékenységnek tulajdonítható költség.
18. Közvetett költség: olyan költség, amely közvetlenül nem rendelhető egy bizonyos hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez, ezért megosztásra kerül két vagy több hálózati elem/üzleti tevékenység között.
19. Közvetlen érték: hivatkozott elődök, műveleti jelek és operátorok nélküli érték az Excel egy cellájában. (Számértékek esetében ez egy közönséges szám.)
20. Makróprogram-érték: a makróprogram közbenső számítása vagy végeredménye kiírva/eltárolva egy munkalapcellában. (Számértékek esetében ez egy közönséges szám.)
21. Múltbeli költségelszámolás (Historic Cost Accounting, HCA): ez a módszer lekönyvelt értéken [történeti költségként, azaz Historic Cost-ként (HC)] veszi számításba a különböző költségeket, illetve ráfordításokat. Az eszköz jellegű költségek számítása a bruttó, illetve a nettó könyv szerinti értékek felhasználásával történik.
22. Működő tőke (Working Capital, WC): a forgóeszközök értéke növelve az aktív időbeli elhatárolásokkal, csökkentve a rövid lejáratú kötelezettségek, a passzív időbeli elhatárolások és a céltartalékok együttes összegével. A rövid lejáratú kötelezettségek között nem kell figyelembe venni a hosszú lejáratú kötelezettségek következő évi törlesztő részleteként szerepeltetett összeget és a halasztott kamatfizetési kötelezettséget.
23. Nettó könyv szerinti érték (Net Book Value, NBV): a bruttó könyv szerinti érték kumulált amortizációval csökkentett értéke.
24. Paraméter: a modellben használatos mindazon értékek, amelyek a modellezett szolgáltatás költségeinek kiszámításához szükségesek, de nem a Kötelezett Szolgáltató üzleti tevékenységéből eredő értékek. (Ilyenek lehetnek makrogazdasági mutatók, feltételezésen alapuló vagy választható értékek, stb.)

25. Súlyozott átlagos tőkeköltség (Weighted Average Cost of Capital, WACC): az a minimum kamatláb névérték, amelyet a tőkének ki kell termelnie – az iparági kockázati osztály szerinti korrekciót és a tőkeáttételi szintet, azaz az idegen tőke és saját tőke arány figyelembevételét követően – ahhoz, hogy az iparágban verseny alakuljon ki a tőkebefektetés terén.
26. Számított érték: műveleti jeleket vagy módosító operátorokat tartalmazó cellatartalom alapján kapott cellaérték.
27. Tárgyév: az az év, amelyre vonatkozóan a számviteli szétválasztási kimutatás készül, azaz az utolsó lezárt, auditált pénzügyi év.
28. Társzolgáltató: az a szolgáltató, amely ellenérték fejében elektronikus hírközlési szolgáltatásokat saját elektronikus hírközlési szolgáltatása nyújtásához igénybe vesz vagy továbbbértékesít.
29. Tőkeköltség (Cost of Capital, COC): az egyes szolgáltatások nyújtásához szükséges tőke finanszírozásának költsége, melynek különböző szolgáltatásegységekre jutó részei beépülnek az adott szolgáltatás ellenértékébe. A tőkeköltséget úgy kapjuk meg, ha a súlyozott átlagos tőkeköltséget (Weighted Average Cost of Capital, WACC) megszorozzuk a szabályozás alá vont szolgáltatás nyújtásához használt – az üzleti vagy cégérték, valamint értékhelyesbítések nélküli – immateriális javak és tárgyi eszközök éves átlagos nettó könyv szerinti értékével – beleértve a befejezetlen beruházások tárgyevi átlagos eszközértékét is – és a működő tőke éves átlagos értékével és ezek összegét vesszük.
30. Transzfer: a Kötelezett Szolgáltató egyik üzletága által a Kötelezett Szolgáltató másik üzletága részére nyújtott szolgáltatás, ahol a szolgáltatás ellenértékét a nyújtott szolgáltatás mennyisége és a transzferár szorzata határozza meg.
31. Útvonaltényező: egy adott szolgáltatás nyújtásában részt vevő hálózati elem mennyiségét jelző mutató.
32. Útvonalmátrix: az egyes hálózati elemek adott szolgáltatások által történő átlagos igénybevételét mátrix formában szemlélteti.
33. Üzletág: Az elektronikus hírközlési szolgáltató számviteli szétválasztási kimutatásában használt üzleti egység.
34. Üzleti tevékenységek: a Kötelezett Szolgáltató üzleti folyamatainak részegységei.

2. A Hatóság által számviteli szétválasztásra kötelezett jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra vonatkozó általános szabályok

- 1) A számviteli szétválasztásra Kötelezett Szolgáltató köteles az egyes üzletágak költségeit és bevételeit, valamint befektetett tőkéjét elkülönített módon kimutatni.
- 2) A Kötelezett Szolgáltató köteles az elkülönítetten vezetett számviteli kimutatásait úgy elkészíteni, hogy
 - a) az elkülönítetten vezetett számviteli kimutatások objektíven tükrözzék az üzletágak valós bevételeit és költségeit, eredményét, valamint befektetett tőkéjét;
 - b) a költségek és bevételek azokra a termékekre és szolgáltatásokra kerüljenek felosztásra, amelyek azok felmerülését okozták (ennek érdekében a tevékenység alapú felosztást kell alkalmazni);
 - c) az üzletágak kimutatásai tartalmazzák az üzletágak közötti transzferekből származó költségeket és bevételeket. A kimutatásoknak világosan be kell mutatniuk a Kötelezett Szolgáltató üzletágai közötti transzferált, illetve a más szolgáltatóknak nyújtott, a transzferálttal azonos szolgáltatások értékét;

- d) a számviteli szétválasztás modelljében a költségfelosztásra a teljesen felosztott költségek (a továbbiakban: FDC) módszertana szerint kerüljön sor, a 6. pontban leírtaknak megfelelően;
- e) a költségfelosztás a múltbeli költségek (a továbbiakban: HCA) módszertana szerint történjen meg;
- f) az üzletági kimutatások elkészítése során a befektetett tőke tőkeköltsége a 9. pont 2. a)-d) táblájában megadott üzletági eredménykimutatásokban ne jelenjen meg, a transzferárak azonban tőkeköltséget is tartalmazzanak.

3. A transzferok kialakításának módszere

- 1) A Kötelezett Szolgáltató köteles meghatározni a saját kiskereskedelmi üzletága részére nyújtott (transzferált) alaphálózati, illetve hozzáférési hálózati szolgáltatás transzferárát, mennyiségét és értékét.
- 2) Valamennyi transzfer szolgáltatás árát FDC-HCA módszertan szerint képzett egységköltség alapján kell kialakítani. A transzferár tartalmazza a szolgáltatás nyújtásához igénybe vett befektetett tőke tőkeköltségét is. A transzferár nem tartalmazhat értékesítési és számlázási költségeket.
- 3) A helyhez kötött alaphálózat üzletág és a helyhez kötött kiskereskedelem üzletág közötti transzfer elszámoláshoz a kiskereskedelmi hívásokra jellemző átlagos hívásutak alapján kell súlyozni a hálózati elemek egységköltségeit, és így állapítható meg az egyes kiskereskedelmi hívások helyhez kötött alaphálózati transzferára.
- 4) A transzferár kialakítása során alkalmazandó tőkeköltség-szorzó megegyezik a tárgyév december 31. napján a Hatóság honlapján fellelhető, utoljára közzétett WACC-szorzóval az alábbiak figyelembe vételével:
 - a) az 1.b számú érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató esetében a nagy vezetékes szolgáltatókra vonatkozó, adózás előtti nominál WACC-szorzó sávközép értéke használandó.
 - b) a 2.b és 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató esetében a kis vezetékes szolgáltatókra vonatkozó, adózás előtti nominál WACC-szorzó sávközép értéke használandó.

4. Elkülönítetten kimutatandó üzletágak és szolgáltatások

- 1) A Kötelezett Szolgáltató az alábbi – a Hatóság határozatában a vonatkozó szolgáltatási piac részeként definiált bármely technológiával megvalósuló – tevékenységeket köteles az alábbiakban feltüntetett üzletágakban nyilvántartani:
 - a) Hozzáférési hálózat üzletágban: a hozzáférési hálózat kiépítésével, fenntartásával, üzemeltetésével, a társzolgáltatóknak nyújtott hozzáférési hálózati szolgáltatásokkal, az ezekhez kapcsolódó közös eszközhasználattal, továbbá ezek számlázásával és egyéb tevékenységeivel kapcsolatos költségek, bevételek, illetve befektetett tőke.
 - b) Helyhez kötött alaphálózat üzletágban: a helyhez kötött alaphálózat kiépítésével, fenntartásával, üzemeltetésével, a társzolgáltatóknak nyújtott helyhez kötött alaphálózati szolgáltatásokkal, az ezekhez kapcsolódó közös eszközhasználattal, valamint ezek

- számlázásával és egyéb tevékenységeivel kapcsolatos költségek, bevételek, illetve befektetett tőke.
- c) Helyhez kötött kiskereskedelem üzletágban: az ezen üzletághoz tartozó tevékenységek költségei, bevételei, illetve befektetett tőkéje.
 - d) Egyéb tevékenységek üzletágban: az ezen üzletághoz tartozó tevékenységek költségei, bevételei, illetve befektetett tőkéje.
- 2) Az egyes üzletágakon belül a költségeket, bevételeket és az átlagos befektetett tőkét a 9. pontban található tábláknak megfelelően kell kimutatni.

5. A bevételek, költségek, ráfordítások és a befektetett tőke elkülönített kimutatása

- 1) A Kötelezett Szolgáltató köteles a 9. pont 6. táblájában foglaltak szerint elkülönítetten kimutatni a bevételeit, költségeit, ráfordításait, valamint befektetett tőkjét az alábbiak figyelembe vételével.
- 2) A helyhez kötött kiskereskedelem üzletághoz rendelhető költségek: a helyhez kötött alaphálózattól, a mobil alaphálózattól és a hozzáférési hálózattól kapott transzferek ellenértéke; az előfizetőknek nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos marketing, helyhez kötött kiskereskedelmi értékesítési, ügyfélszolgálati és kiskereskedelmi számlázási költségek; értékesített elektronikus hírközlő végberendezések ELÁBÉ tartalma, egyéb helyhez kötött kiskereskedelmi költségek.
- 3) Az átlagos befektetett tőke kalkulációjánál a 9. pont 1. b) táblájában (Kiinduló mérleg) bemutatott módosító tételeket kell alkalmazni. A befektetett tőke értékéből ki kell zárni az Üzleti vagy cégértéket, valamint az Immateriális javak és Tárgyi eszközök értékhelyesbítéseit.
- 4) Az átlagos befektetett tőke részét képező immateriális javak és tárgyi eszközök, valamint működőtőke üzletágakhoz rendelésénél a következőképpen kell eljárni:
 - a) meg kell határozni, hogy mely tőkeelemek mely üzletágakat szolgálják, és azokhoz kell az értéküket rendelni;
 - b) amennyiben valamely tőkeelem több üzletágot is kiszolgál, az üzletágak közötti megbontási aránya meg kell egyezzen ugyanazon eszköz amortizációjának, működőtőke esetén tőkeköltségének üzletágak közötti arányával;
 - c) minden, szolgáltatáshoz nem közvetlenül kötődő, kapcsolt és/vagy egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozáshoz kapcsolódó eszköz- és forrásoldali főkönyvi számla értékét az egyéb tevékenység üzletágra kell osztani.

6. Az FDC-HCA költségfelosztási módszertan és modellépítési lépései

Az FDC (teljesen felosztott költség) módszertan szerint a költségszámítás a szolgáltatók szokásos működése érdekében felmerült, ténylegesen lekönyvelt költségeken és ráfordításokon alapul.

FDC módszertan szerinti költségfelosztásnál az egyes homogén költségkategóriák esetében minden költséget a hozzájuk tartozó költség-meghatározó tényező nagyságának függvényében, egyenes arányban kell a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez hozzárendelni. Az FDC módszertan alkalmazásakor a költségkategóriák teljes költségömege felosztásra kerül.

- 1) A modellépítés **első lépéseként** a Kötelezett Szolgáltatónak számba kell vennie azon költségeit, amelyek relevánsak a modellezni kívánt szolgáltatások és üzletágak szempontjából.

A modell adatforrásai: a modell adatai a modellt építő Kötelezett Szolgáltató legfrissebb, éves beszámolóval lezárt pénzügyi évről vonatkozó, auditált számviteli adatai. A modellhez szükség van továbbá az ezt megelőző év auditált számviteli adataira is.

A pénzügyi adatoknak, valamint a naturáliákban kifejezett üzemeltetési és forgalmi adatoknak ugyanarra az évről kell vonatkozniuk.

2) A modellépítés **második lépése** a homogén költségkategóriák meghatározása és a költségek homogén költségkategóriákba sorolása.

a) A HCC-k a következő költségtípusonként kategorizálандók:

aa) immateriális javak és tárgyi eszközök tőkekölsége (Assets COC: ACOC),

ab) immateriális javak és tárgyi eszközök értékcsökkenési költsége (DEPR),

ac) működő tőke (WC) tőkekölsége (Cost of Working Capital: COWC),

ad) működési költségek és ráfordítások (OPEX).

Egy homogén költségkategória a jelen bekezdés a) pontjában említett költségtípusok közül csak egyet tartalmazhat.

b) További követelmény, hogy az OPEX személyi jellegű költségei és ráfordításai (OPEX pay) külön költségkategóriá(k)ba kerüljenek, elválasztva az egyéb működési költségektől és ráfordításoktól (OPEX non-pay). Ez utóbbin alapértelmezésben az anyagjellegű ráfordításokat valamint az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek egyenlegét értjük. Amennyiben az egyéb ráfordítások és egyéb bevételek bérjellegű összetevőt is tartalmaznak, azok az OPEX pay költségkategóriákba sorolандók. Az OPEX költségek aktivált saját teljesítményt nem tartalmazhatnak.

c) Minden egyes homogén költségkategóriát egyértelműen be kell sorolni a független vagy függő kategóriákba, és a függőségi viszonyt dokumentálni kell.

d) A működő tőke tőkekölségének alapját működő tőke év eleji, valamint év végi értékének számtani átlaga (tárgyévi átlag) képezi.

Az immateriális javak és tárgyi eszközök tőkekölségének számításánál az NBV tárgyévi (év eleji és év végi értékeiből számított) számtani átlagát kell figyelembe venni.

e) Befejezetlen beruházásra értékcsökkenési leírás nem számolható el, de tőkekölség igen, hiszen a befejezetlen beruházás a befektetett tőke részét képezi.

f) Pénzügyi lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségeit a COWC és DEPR homogén költségkategóriákban kell megjeleníteni, azok az OPEX költségkategóriákban – a halmozódás elkerülése végett – nem jelenhetnek meg. Amennyiben ettől a Kötelezett Szolgáltató mégis eltérni kényszerül, a modell dokumentációjának részletes magyarázattal kell szolgálnia az eltérés okairól, megvalósításáról és a költségalapra vonatkozó hatásáról.

g) Működési lízing konstrukcióban vásárolt eszközök költségeit az OPEX homogén költségkategóriákban kell megjeleníteni, azok a DEPR és COWC költségkategóriákban – a halmozódás elkerülése végett – nem jelenhetnek meg.

3) A modellépítés **harmadik lépése** a hálózati elemek és üzleti tevékenységek meghatározása.

A költségmodellben az alábbiakban felsorolt hálózati elemek és üzleti tevékenységek szerepeltetendők, a Kötelezett Szolgáltató hálózatának megfelelően:

- rézépáras előfizetői hálózat
- optikai kábeles előfizetői hálózat
- koaxiális kábeles (KTV) előfizetői hálózat
- ONT/ONU

- VDSL NT/modem/STB
- KTV-modem
- részleges átengedéssel kapcsolatos előfizetői, illetve központ oldali szűrő
- MDF
- OLT
- ODF
- DSLAM / MSAN
- CMTS
- felhordó hálózat
- IP-router
- gerinchálózat
- hálózatmenedzsment rendszerek,
- egyéb hálózati elemek,
- hálózati szolgáltatás forgalommérő/számlázó rendszere
- az összekapcsolási forgalmi szolgáltatások üzleti (nem hálózati jellegű) tevékenységei (nagykereskedelmi értékesítés, számlázás, stb.)
- a nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások üzleti (nem hálózati jellegű) tevékenységei (nagykereskedelmi értékesítés, számlázás, stb.)
- egyéb üzleti (nem hálózati jellegű) tevékenységek

A hálózati elemek listája a hálózati sajátosságok alapján kiegészíthető, de a fenti hálózati elemek összevonása csak megfelelő indokolással alátámasztva fogadható el.

- 4) A modellépítés **negyedik lépése** a homogén költségkategóriák költségeinek felosztása hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre. A homogén költségkategóriák költsége költség-mennyiség függvények (CVR-ek) segítségével kerül felosztásra, amelyek az FDC-módszertanban origóból induló lineáris függvények.

A modelldokumentáció részeként a Kötelezett Szolgáltatónak be kell nyújtania a felosztáshoz használt módszertanokat, a vetítési alapok számításait, dokumentációit.

- 5) A modellépítés **ötödik lépése** az általános költségek hálózati elemekre/üzleti tevékenységekre történő osztása a közvetlen és a közvetett költségek arányában, valamint a hálózati elemek/üzleti tevékenységek teljes költségtömegének meghatározása. Egy hálózati elem/üzleti tevékenység teljes költségtömege a hálózati elemre/üzleti tevékenységre a negyedik és ötödik lépésben felosztott működési költség, értékcsökkenési leírás és tőkeköltség összege.

- 6) A modellépítés **hatodik lépése** a hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségeinek meghatározása.

a) A hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségének meghatározása a hálózati elemhez/üzleti tevékenységhez rendelt teljes költségtömeg és a tárgyévben felmerülő, az adott hálózati elem/üzleti tevékenység költségtömegéhez tartozó, az adott hálózati elemet/üzleti tevékenységet érintő éves hálózati elem igénybevételi mennyiség hányadosaként történik. Az adott hálózati elemre vonatkozó igénybevételi mennyiség az adott hálózati elemre vonatkozóan szolgáltatásonként meghatározott útvonaltényezők (számítását lásd következő 7) c) pont) és a megfelelő szolgáltatások mennyiségeinek szorzatösszegeként

áll elő. Amennyiben egy hálózati elemhez több, eltérő mértékegységű szolgáltatásmennyiség tartozik, a szolgáltatásmennyiségeket azonos mértékegységre kell hozni.

- b) Az adott időszakban értékesítésre kerülő szolgáltatásmennyiséget a Kötelezett Szolgáltató átlátható, objektív információkkal alátámasztott számításokkal köteles hitelesíteni. Abban az esetben, ha a felmerülő szolgáltatásmennyiség értéke objektív információkra épülő számítások alapján nem határozható meg, a Kötelezett Szolgáltató becslést alkalmazhat. Ez utóbbi esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles a becslés alapjául szolgáló paramétereket és feltételezéseit áttekinthető módon rögzíteni olyan formában, hogy azok az arra jogosult harmadik fél számára értelmezhetőek legyenek.
- 7) A modellépítés **hetedik lépése** a hálózati elemek/üzleti tevékenységek egységköltségeiből a szolgáltatások egységköltségének meghatározása.
- a) A hálózati elemek egységköltségeiből a Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásainak egységköltségei a hívásút elemzése során kiszámított útvonaltényezők segítségével kerülnek meghatározásra.
- b) Az útvonaltényezőknek és a forgalmi adatoknak a tárgyévi adatokon kell alapulniuk. A modelldokumentációnak tartalmaznia kell minden olyan információt, amely alátámasztja az esetleges hálózati mintavételezés statisztikai megalapozottságát.
- c) Az útvonaltényezők meghatározásához a következő lépések elvégzése szükséges:
- ca) a lehetséges hívásutak meghatározása és az egyes hívásutakhoz tartozó hálózati elemek azonosítása minden szolgáltatás esetében,
 - cb) az egyes hívásutak igénybevételéhez tartozó %-os valószínűség meghatározása,
 - cc) a hálózati elemekre vonatkozó útvonaltényezőknek (a hálózati elemek súlyozott átlagos használatának) kiszámítása, az átlagos hívásútra vonatkozóan, szolgáltatásonként. (Vagyis annak meghatározása, hogy az adott szolgáltatáshoz tartozó átlagos hívásút az egyes hálózati elemekből mennyit tartalmaz.)
- d) A szolgáltatások egységköltsége (pl. Ft/perc) az igénybevett hálózati elemek egységköltségének és a szolgáltatás minden egyes hálózati elemére vonatkozó útvonal tényező szorzatainak összegéből adódik.
- e) A modelldokumentációnak tartalmaznia kell az útvonaltényezők meghatározására vonatkozó módszertan leírását, illetve – amennyiben ezek statisztikai eljárásokkal kerülnek meghatározásra – a felhasznált módszer érvényességét tesztelő próbák eredményét. A számítás teljes menetének ellenőrizhetőnek és módosíthatónak kell lennie, valamint éves adatokon kell alapulnia.

7. A modellel szemben támasztott részletes funkcionális követelmények és a modell dokumentációja

- 1) A jelen mellékletben meghatározott modellek kialakításakor a Kötelezett Szolgáltatónak biztosítania kell, hogy az tartalmazza a modell és a számítástechnikai megoldás részletes leírását, a modellben használt fogalmak és megnevezések definícióit, valamint a modell bemenő adatait és kimenő eredményeit, az arra feljogosított harmadik fél – így különösen a Hatóság – számára áttekinthető és értelmezhető részletességgel.
- 2) A Kötelezett Szolgáltató a kialakított és rögzített modellt köteles az értelmezéséhez szükséges minden adattal és nyilvántartással együtt a modell kialakításától számított öt évig, illetve – ha ez későbbi időpont – a modellel összefüggésben felmerült jogvita jogerős lezárásáig megőrizni. A

Kötelezett Szolgáltatót a jelen határozat alapján terhelő, a modellek értelmezéséhez szükséges adatok és nyilvántartások megőrzési kötelezettsége nem érinti a más jogszabály által meghatározott megőrzési kötelezettségek teljesítését, így különösen a bizonylatokra vonatkozó, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvényben előírt megőrzési kötelezettségek teljesítését.

- 3) Olyan modellt kell kidolgozni, amely tartalmazza a következő táblázatban bemutatott rétegek szerint felépülő számítási modellt, valamint amelynek része egy, a vetítési alapok kialakításához használt almodell vagy számítás.

Szint	Leírás
Kivonatoló, átalakító és feltöltési szint (KÁF)	Adatot nyer ki a különböző adatforrásokból (főkönyv, tárgyi eszköz nyilvántartás, műszaki modellek, forgalmi adatok, stb.), és ezekkel tölti fel az alap adatbázist/adatállományt.
Adatszint	Az adatbázisban lévő adatokat jól strukturált adattáblákban tárolja. A felhasználók alapadatait is tartalmazza (pl. bejelentkezési adatok, fizikai elhelyezkedési adatok, kiinduló lista, stb.).
Üzleti szint	A kalkulációk lényegét tartalmazza, és az érvényes adatállományon alapszámításokat végez.
Felhasználói szint	Lehetővé teszi a felhasználó számára, hogy megnyissa, módosítsa és szerkessze az adatállományt, lefuttassa a modellt, és elemezze a kapott eredményeket. Bejelentkezési és biztonsági sajátosságokat is tartalmaz.

- 4) A Kötelezett Szolgáltatónak az elnöki értékelés érdekében olyan szoftverrel kell elkészítenie és benyújtania a modellt, amelyet a MS Excel olvasni és működtetni képes, amely tehát MS Excellel való ellenőrzést, futtatást is lehetővé tesz.
- 5) Az alkalmazásokkal kapcsolatos követelmények:
- A modell mellé csatolni kell a rendszerkövetelmények leírását, amely tartalmazza
 - az alkalmazások alapjául szolgáló operációs rendszert (azaz Windows XP, Windows 7, stb.),
 - az alapul szolgáló alkalmazás verziójának pontos meghatározását (azaz MS Excel 2003, MS Excel 2007, MS Excel 2010, stb.),
 - a merevlemezre mentett futtatáshoz szükséges környezetet (szükséges-e és ha igen, akkor milyen környezetet (pl. könyvtárszerkezetet) kell létrehozni, és hogyan kell abba behelyezni [lementeni] a modellt ahhoz, hogy annak működését és megfelelőségét a Hatóság képviselői vizsgálni tudják).
 - A modell a beadványpéldányról csak olvasható (read only) formában legyen megnyitható a benyújtott modell és az adatok épségének megőrzése érdekében.
 - A modell átláthatósági vizsgálatának érdekében úgy kell azt elkészíteni, hogy futtatható legyen a beadványpéldánytól eltérő helyen (írható/writable) környezetben (merevlemez/HDD) is. Az ehhez szükséges környezet létrehozásához szükséges információkat a dokumentációban fel kell tüntetni.
 - A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett sorokat vagy oszlopokat tartalmazhat.
 - A modell csak világosan megjelölt és feloldható rejtett munkafüzeteket tartalmazhat.
 - A cellákat és a munkafüzeteket nem szabad védelemmel ellátni (jelszóval vagy más módon) és nem szabad zárolni sem.
 - A képleteknek láthatóknak kell lenniük.

- h) A makróknak hozzáférhetőeknek, és read only körülmények között is futtathatóknak kell lenniük.
 - i) A modell dokumentációjának a modell teljes körű logikus levezetését kell tartalmaznia.
 - j) Ha a modellt a Kötelezett Szolgáltató megbízásából független tanácsadó készíti el, ezt a felet fel kell kérni, hogy tegye lehetővé, hogy a Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadók hozzáférjenek a modellhez. A modell dokumentációjának tartalmaznia kell a Kötelezett Szolgáltató és tanácsadójának írásos nyilatkozatát arról, hogy hozzájárulnak ahhoz, hogy a modell vizsgálatában előbb felsorolt, érintett felek hozzáférhessenek a modellhez. A Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadóknak titoktartási megállapodásokat kell aláírniuk mind a Kötelezett Szolgáltatóval, mind pedig a Kötelezett Szolgáltató által bevont tanácsadókkal.
- 6) A modellek használatával kapcsolatos követelmények:
- a) Átláthatóság. A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy a Hatóság és/vagy az általa bevont tanácsadók vizsgálhassák annak működését. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni legalább a bemenő és a számított adatokat, illetve az alábbi változtatható értékeket:
 - aa) közvetlen értéket tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: fehér),
 - ab) cellahivatkozásos értéket tartalmazó bemenő adatot (javasolt cellaháttér: világoskék),
 - ac) közvetlen értéket tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világossárga),
 - ad) cellahivatkozásos értéket tartalmazó paramétert (javasolt cellaháttér: világoszöld),
 - ae) eredmény (javasolt betűforma: félkövér sötétkék).
 - b) Működésbiztonság. A modellt alkalmassá kell tenni arra, hogy annak vizsgálata/működtetése során minimális legyen a véletlen hibássá vagy működésképtelenné tétel veszélye. Ennek érdekében könnyen felismerhetővé (például háttérszínnel megkülönböztetetté) kell tenni az alábbi változtatható értékeket:
 - ba) számított értéket tartalmazó cella (javasolt cellaháttér: világos rózsaszín),
 - bb) makróprogram-értéket tartalmazó cella (javasolt cellaháttér: narancssárga).
 - c) A bemenő adatok és paraméterek modellbeli eredetije csak munkalap-cellákban lehet (a makró-programok és a nevesített argumentumok <Named arguments> is az eredeti cellákból kiolvasva használhatják föl őket).
 - d) Azokat a bemenő adatokat és a paramétereket, amelyek változtatásával a végeredmény nem áll elő automatikusan, el kell látni megjegyzésekkel arra vonatkozóan, hogy változtatásuk esetén mit kell még tenni (például megnyitni és frissíteni vagy 'makrót futtatni') ahhoz, hogy a módosítás hatása a végeredményben is tükröződjön.
 - e) A képleteken felüli automatizmusok (pl. makro programok írása) csak akkor elfogadhatók, ha azok megfelelő módon futtathatók akkor is, ha a bemenő adatok vagy paraméterek változtatásra kerülnek.
- 7) A modelleket az alábbi dokumentumokkal kell alátámasztani:
- a) átfogó Felhasználói Útmutató, amely fejezeteinek az alábbi témákat kell lefedniük:
 - aa) Módszertani leírás. A Kötelezett Szolgáltató modelljének áttekintő és részletes leírása különös tekintettel a Határozatban elő nem írt módszertani megoldásokra,
 - ab) a modell megnyitásának módja,
 - ac) az adathalmaz kiválasztása,

- ad) adatok szerkesztésének módja, azaz hogyan kezeli a modell az esetleges adatváltoztatást (közvetlenül a modellben szerkeszthetők az adatok, vagy csak az adatbázison keresztül),
- ae) a modellfuttatási opciók,
- af) a modell eredményei;
- b) minden egyes műszaki almodell részletes leírása;
- c) nem Műszaki Funkcionális Specifikáció (NTFS): az NTFS-nek tartalmaznia kell az Üzleti Szint teljes körű logikai leírását, ideértve a számszerű példákat is. A modell ellenőrzési pontjai, valamint az elvégzett számszaki, logikai és egyéb ellenőrzések részletes leírása szükséges.
- d) ha a modellt megbízott független külső tanácsadó készítette, csatolni kell ezen fél hozzájárulását, amely alapján a Hatóság és a Hatóság által bevont tanácsadók hozzáférhetnek a modellhez és az annak támogatására készített jelentéseihez

8. A számviteli kimutatók és adatszolgáltatás

- 1) A Kötelezett Szolgáltató az alábbi kimutatókat köteles elkészíteni és a Hatóságnak benyújtani a megjelölt egyéb dokumentumokkal együtt:
 - a) a 9. pontban részletezett pénzügyi kimutatók;
 - b) költségfelosztási módszertan és az azt alátámasztó dokumentáció;
 - c) transzfermátrix, továbbá a transzferárak és a transzferek mennyiségének kimutatója;
 - d) az egyes hálózati elemek és üzleti tevékenységek egységköltségeinek táblázata;
 - e) a 9. pont 6. táblájában definiált szolgáltatások volumene, egységköltsége, egységre jutó bevétele;
 - f) költségszámítási modell elektronikus formában;
 - g) a 4) bekezdés szerinti könyvvizsgálói nyilatkozat;
 - h) éves beszámoló.
- 2) Az 1) bekezdés b) pontja szerinti költségfelosztási módszertannak tartalmaznia kell:
 - a) a költségfelosztás alapelveit és pontos módszertanát olyan részletezettséggel, hogy annak alapján a modell vizsgálata elvégezhető legyen (a főkönyvi kivonatban szereplő számlák felosztási menetének leírásával);
 - b) az üzletágak és szolgáltatások pontos meghatározását, valamint azok egymáshoz rendelésének módját;
 - c) a transzferek rendszerének kialakítási és működési módszertanát;
 - d) a felhasznált egyéb adatokat, különösen
 - az útvonalmátrixot és az információk alátámasztását,
 - a függő és a független homogén költségkategóriák költség-meghatározó tényezőinek leírását, indokolását, a mennyiségi adatokat,
 - a hálózati elemek felosztási alapjait;
 - e) az előző évhez képest történt jelentősebb módosítások, változtatások részletes leírását és hatásának szemléltetését.
- 3) Az 1) bekezdés c) pontja szerinti transzfermátrixnak tartalmaznia kell az egyes üzletágak transzferköltségeit az egyes kiskereskedelmi szolgáltatások szerint részletezve.

- 4) A Kötelezett Szolgáltató a saját költségén köteles független könyvvizsgálóval ellenőriztetni a benyújtott dokumentációt. A Kötelezett Szolgáltató könyvvizsgálója nyilatkozatának a modellben szereplő alábbi adatok hitelességét és az alábbi egyezőségeket kell tanúsítania:
 - a) a modellben felhasznált adatok éves beszámoló adatokkal, úgymint mérleg és eredménykimutatás adatokkal, valamint kiegészítő melléklet adatokkal való egyezősége;
 - b) a modellben felhasznált volumen adatok;
 - c) a modellben szereplő vetítési alapokhoz felhasznált kiinduló adatok.A könyvvizsgáló nyilatkozata az 1) bekezdés szerinti dokumentáció részeként csatolandó.
- 5) A Kötelezett Szolgáltatónak biztosítania kell a nyilvántartásokkal kapcsolatban az elektronikus hírközlési tevékenységgel összefüggésben felmerülő további hatósági adatszolgáltatási igények kielégítését.

9. A Kötelezett Szolgáltató a számviteli kimutatásait az alábbi szerkezetben köteles elkészíteni:

Kiinduló eredménykimutatás

1. a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Értékesítés nettó árbevétele
2. Személyi jellegű és anyagjellegű ráfordítások csökkentve a saját teljesítmény aktivált értékével
3. Értékcsökkenési leírás
4. Egyéb ráfordítások csökkentve az egyéb bevételekkel
5. Üzemi szintű eredmény (1. – 2. – 3. – 4.)
6. Tőkeköltség

Kiinduló mérleg

1. b) tábla

Eszközök	Előző	Tárgyév	Források	Előző	Tárgyév
	év			év	
Befektetett eszközök	Befektetett tőke
Immateriális javak	Saját tőke
Üzleti vagy cégérték korrekció(-)	Üzleti vagy cégérték korrekció(-)
Értékhelyesbítés korrekció	Értékelési tartalék korrekció (-)
Tárgyi eszközök és beruházások	Hosszú lejáratú kötelezettségek
Értékhelyesbítés korrekció (-)	Hosszú lej.köt. korrekció*** (+)
Befektetett pénzügyi eszközök (+)**			
Forgóeszközök	Egyéb források
Készletek	Rövid lejáratú kötelezettségek
Követelések	Hosszú lej.köt. korrekció*** (-)
Értékpapírok	Céltartalékok
Pénzeszközök	Passzív időbeli elhatárolások
Aktív időbeli elhatárolások
Eszközök összesen*	Források összesen*

*Kötelező egyezőség áll fenn

**Az Egyéb tevékenységek üzletághoz kell rendelni

*** A Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évben esedékes része, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettségek

Az 1.a), 1.b) táblák

- előkészítik az éves beszámoló részeinek és a számviteli szétválasztási kimutatások fogalmi rendszerének összekapcsolását, helyet adva a tőkeköltségnek, amely az üzletágakra nem terhelődik,
- a vállalat egészére mutatják be a számviteli szétválasztáshoz kiindulásként használt éves beszámoló értékeit. Az ezen táblázatokban szereplő értékeket kell a továbbiakban az üzletágakhoz rendeléshez felhasználni.

Hozzáférési hálózat üzletág eredménykimutatása

2. a) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. A kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele
A helyhez kötött kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele
A mobil kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétele
2. Társzolgáltatóktól kapott bevételek
Réz érpáras helyi hurkok és alhurkok teljes átengedéséből
Réz érpáras helyi hurkok és alhurkok részleges átengedéséből
FTTH pont-pont újgenerációs hálózati hozzáférési hurkainak átengedéséből
Pont-multipont újgenerációs hálózatok előfizetői szakaszainak átengedéséből
Helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés biztosításából
Hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából nyújtott oszlopsor megosztásból
Hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából nyújtott alépítmény megosztásból
Közeli bitfolyam hozzáférésből
Országos bitfolyam hozzáférésből (hozzáférési hálózati szakaszra eső rész)
Szabályozott bérelt vonali szolgáltatásból*
Nem szabályozott nagykereskedelmi bérelt vonali szolgáltatásból (hozzáférési hálózati szakaszra eső rész)
Társzolgáltatóktól kapott egyéb bevételek
3. Helyhez kötött hozzáférési hálózat egyéb bevétele
A. Bevételek összesen (1. + 2. + 3.)
B. Költségek**
C. Üzletági Eredmény (A. – B.)

*A 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 6/2007. számú piacon, vagy a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő 4/2014. piacon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató ezen a soron köteles megadni a szabályozott szolgáltatásból (a HF/1930-15/2011. számú határozat felülvizsgálatáig az analóg bérelt vonali és kis sáv szélességű digitális bérelt vonali nagykereskedelmi végződtetési szegmens szolgáltatásból) származó bevételeit.

**tőkeköltséget nem tartalmazhat

A helyhez kötött alaphálózat üzletág eredménykimutatása

2. b) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevételek
A helyhez kötött kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétel
A mobil kiskereskedelemnek nyújtott transzfer bevétel
2. Társszolgáltatóktól kapott bevételek
Híváskezdeményezésből
Hívásvégződtetésből
Tranzit szolgáltatásból
Országos bitfolyam hozzáférésekből (alaphálózati szakaszra eső rész)
Nem szabályozott nagykereskedelmi bérelt vonali szolgáltatásból (alaphálózati szakaszra eső rész)
Társszolgáltatóktól kapott egyéb bevételek
3. A helyhez kötött alaphálózat egyéb bevétele
A. Bevételek összesen (1. + 2. + 3.)
B. Költségek*
C. Üzletági Eredmény (A. – B.)

*Tőkeköltiséget nem tartalmazhat

A helyhez kötött kiskereskedelem üzletág eredménykimutatása

2. c) tábla

	Előző év	Tárgyév
1. Egyéni hozzáférés
2. Üzleti hozzáférés
3. Helyi hívásforgalmi díjbevétel
4. Belföldi távolsági hívás forgalmi díjbevétel
5. Nemzetközi hívás forgalmi díjbevétel
6. Tudakozó
7. Nyilvános állomás szolgáltatás
8. Bérelt vonali kiskereskedelmi szolgáltatás
9. Mobil hálózatba irányuló hívás
10. Egyéni szélessávú hozzáférés (internet)
11. Üzleti szélessávú hozzáférés (internet)
12. Egyéb kiskereskedelmi szolgáltatások
A. Bevételek összesen (1.+2.+3.+4.+5.+6.+7.+8.+9.+10.+11.+12.)
13. Helyhez kötött kiskereskedelmi költségek*
14. Alaphálózattól vásárolt transzferek összesen
Helyhez kötött alaphálózattól vásárolt transzfer

Mobil alaphálózattól vásárolt transzfer
15. Hozzáférési hálózattól vásárolt transzfer
16. Egyéb kiskereskedelmi költségek*
B. Költségek összesen (13.+14.+15.+16.)
C. Üzletági Eredmény (A. – B.)

*Tőkeköltséget nem tartalmazhat

Egyéb tevékenységek üzletág eredménykimutatása

2. d) tábla

	Előző év	Tárgyév
A. Bevételek összesen
B. Költségek összesen*
C. Üzletági Eredmény (A. – B.)

*Tőkeköltséget nem tartalmazhat

Az³³ üzletág átlagos befektetett tőkéjének kimutatása

(Minden üzletágra vonatkozóan külön kitöltendő)

3. tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
A. Befektetett eszközök (1. + 2.)
1. Immateriális javak*
2. Tárgyi eszközök*
B. Működő tőke (C + D – E – F – G)
C. Forgóeszközök (3. + 4. + 5. + 6.)
3. Készletek
4. Követelések
5. Értékpapírok
6. Pénzeszközök
D. Aktív időbeli elhatárolások
E. Céltartalékok
F. Rövid lejáratú kötelezettségek**
G. Passzív időbeli elhatárolások
H. Záró befektetett tőke (A + B)
I. Nyitó befektetett tőke
J. Átlagos befektetett tőke***

³³ Az üzletág megnevezése, amelyre a kimutatás vonatkozik

*Nem tartalmazhatja az Üzleti vagy cégértéket és az Értékhelyesbítéseket

**Nem tartalmazhatja a Hosszú lejáratú kötelezettségek következő évben esedékes részét, valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettséget

***Év eleji és év végi befektetett tőke értékek számtani átlaga

Az³⁴ üzletág jövedelmezőségének kimutatása

(Minden üzletágra vonatkozóan külön kitöltendő)

4. tábla

	Előző év	Tárgyév
A. Üzletági Eredmény
B. Átlagos befektetett tőke
C. Jövedelmezőségi mutató %, (A./B.*100)

Átlagos befektetett tőke összehasonlítása a vállalati (helyhez kötött) mérlegadatokkal

5. tábla

	Előző év dec. 31.	Tárgyév dec. 31.
Befektetett tőke a társasági mérlegben:		
A. Saját tőke*
B. Hosszú lejáratú kötelezettségek*
C. Fel nem osztott üzleti vagy cégérték, befektetett eszközök értékhelyesbítése, valamint a befektetett pénzügyi eszközök
D. Hosszú lejáratú kötelezettségek rövid lejáratú kötelezettségekhez átsorolt összege valamint a halasztott kamatfizetési kötelezettség
E. Záró befektetett tőke összesen (A. + B. – C. + D.)
F. Nyitó befektetett tőke összesen
G. Átlagos befektetett tőke***

Üzletáganként átlagos befektetett tőke kimutatása**

	Előző év	Tárgyév
I. Hozzáférési hálózat
J. Helyhez kötött alaphálózat
K. Helyhez kötött kiskereskedelem
L. Egyéb tevékenység
M. Átlagos befektetett tőke összesen (I. + J. + K. +L.)

* Mérlegből

**Az üzletági átlagos befektetett tőke táblázatokból

***Év eleji és év végi befektetett tőke értékek számtani átlaga

³⁴ Az üzletág megnevezése, amelyre a kimutatás vonatkozik

Üzletágak és szolgáltatások eredmény- és jövedelmezőség-kimutatása, összehasonlítás a vállalati (helyhez kötött) eredménykimutatással (üzemi eredmény szintjéig)

6. tábla

	1. Bevételek	2. Költségek	3. Üzemi eredmény (1.-2.)	4. Átlagos befektetett tőke	5. Jövedel- mezőség (3./4.) (%)
Hozzáférési hálózat
Réz érpáras helyi hurkok és alhurkok teljes átengedése
Réz érpáras helyi hurkok és alhurkok részleges átengedése
FTTH pont-pont újgenerációs hálózati hozzáférési hurkok teljes átengedése
Pont-multipont -újgenerációs hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése
Helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés
Hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából nyújtott oszlopsor megosztás
Hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából nyújtott alépitmény megosztás
Közeli bitfolyam hozzáférés
Országos bitfolyam hozzáférés (hozzáférési hálózati szakaszra eső rész)
Szabályozott bérelt vonali szolgáltatás*
Nem szabályozott nagykereskedelmi bérelt vonali szolgáltatás (hozzáférési hálózati szakaszra eső rész)
Egyéb hozzáférési hálózati szolgáltatások
Helyhez kötött alaphálózat
Híváskezdeményezés
Hívásvégződtetés
Tranzit szolgáltatás
Országos bitfolyam hozzáférés (alaphálózati szakaszra eső rész)
Nem szabályozott nagykereskedelmi bérelt vonali szolgáltatás (alaphálózati szakaszra eső rész)
Egyéb alaphálózati szolgáltatások
Helyhez kötött kiskereskedelem					
Egyéni hozzáférés

	1. Bevételek	2. Költségek	3. Üzemi eredmény (1.-2.)	4. Átlagos befektetett tőke	5. Jövedelmezőség (3./4.) (%)
Üzleti hozzáférés
Helyi hívás
Belföldi távolsági hívás
Nemzetközi hívás
Tudakozó
Nyilvános állomás
Bérelt vonali kiskereskedelmi szolgáltatás
Mobil hálózatba irányuló hívás
Egyéni szélessávú hozzáférés (internet)
Üzleti szélessávú hozzáférés (internet)
Egyéb helyhez kötött kiskereskedelmi tevékenység
Egyéb tevékenységek
Üzletágak összesen
Üzletágak közötti transferek kiszűrése	XXXXXX	XXXXXX
Vállalati eredménykimutatásban	XXXXXX	XXXXXX

*A 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 6/2007. számú piacon, vagy a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő 4/2014. piacon jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató ezen a soron köteles megadni a szabályozott szolgáltatásból (a HF/1930-15/2011. számú határozat felülvizsgálatáig az analóg bérelt vonali és kis sáv szélességű digitális bérelt vonali nagykereskedelmi végződtetési szegmens szolgáltatásból) származó bevételeit, költségeit és átlagos befektetett tőkéjét.

Indokolás

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 10. § (2) bekezdése alapján, az Eht. 10. § (1) bekezdésének 5. pontjában foglalt hatáskörben eljárva ismételtén lefolytattam az Eht. 62-65. §-a szerinti, a piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárást (a továbbiakban: **piacelemzési eljárás**).

A piacelemzési eljárás során az Eht. 62. § (2) bekezdésében foglaltakra is figyelemmel az Eht. 24. § (2) bekezdésével figyelembe venni előírt, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Keretirányelv) 19. cikkének (1) bekezdése alapján kiadott bizottsági ajánlások, így különösen a 2014/710/EU számú, az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról szóló 2014. október 9-i bizottsági ajánlás (a továbbiakban: **2014/710/EU Ajánlás**), a 2010/572/EU számú, az újgenerációs hozzáférési hálózatokhoz (NGA) való szabályozott hozzáférésről szóló 2010. szeptember 20-i ajánlás, (a továbbiakban: **NGA Ajánlás** vagy **2010/572/EU Ajánlás**), a 2013/466/EU számú, a verseny előmozdítását és a szélessávú beruházási környezet javítását célzó következetes megkülönböztetésmentességi kötelezettségekről és költségszámítási módszerekről szóló ajánlás (a továbbiakban: **2013/466/EU Ajánlás**), valamint az Európai Unió Bizottsága által kiadott bizottsági iránymutatások (így különösen a 2002/C 165/03. számú iránymutatások, a továbbiakban: **Iránymutatások**) által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, a versenyjog vonatkozó szabályai szerint, a korábbi piacelemzési eljárások során kialakult jogalkalmazói gyakorlat (így főként a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.284/2006/11., 2.Kf.27.418/2008/11., és 2.Kf.27.139/2010/6. számú, valamint a Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.230/2007/7. és Kfv.IV.38.118/2010. számú ítéletei) és a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságainak figyelembevételével jártam el.

A tárgyban piac meghatározása, elemzése, azokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása iránti eljárás lefolytatása érdekében, valamint az érintett piacok azonosítása, az érintett piacokon fennálló verseny és a verseny hatékonyságának elemzése tárgyában, a piacelemzési eljárás indokoltságának megítélése és a piacelemzési eljárás megalapozása érdekében az Eht. 2016. július 1-jét megelőzően hatályban volt 47. § (1) bekezdése alapján a lenti táblázatban felsorolt felhívásaimmal, 30 napos határidő tűzésével – az Eht. 47. § (5) bekezdése szerinti figyelmeztetés mellett – hívtam fel adatszolgáltatásra a Hatóság által nyilvántartott, a jelen határozatban vizsgált piacon, vagy a jelen határozatban vizsgált piachoz tartozó kiskereskedelmi piacon szolgáltatást nyújtó szolgáltatókat (a továbbiakban jelen részben: **Szolgáltatók**). A felhívást nem-, vagy nem megfelelően teljesítő Szolgáltatókat az Eht. 2016. július 1-jét megelőzően hatályban volt 47. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti, illetve az Eht.-nak – a 2016. július 1-jével hatályba lépett, a 2016. évi XLIII. törvénnyel történt módosítása folytán – a 47. § (1) bekezdés a) pontja szerinti hatáskörömben eljárva meghozott, a lenti táblázatban felsorolt határozatokkal köteleztem adatszolgáltatásra a felhívást, illetve az adatszolgáltatásra kötelező határozatot követően adatszolgáltatást nem vagy nem megfelelően teljesítő szolgáltatókat (a lenti táblázatban felsorolt adatszolgáltatási felhívások és határozatok alapján benyújtott adatok a továbbiakban: NMHH **piacelemzési adatbekérés**).

Helyhez kötött internet 2013.	Helyhez kötött internet 2014.	Helyhez kötött internet 2015.	Helyhez kötött internet 2016.
-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

(2011-2012. évi adatok)	(2013. évi adatok)	(2014. évi adatok)	(2015. évi adatok)
BI/67458/2013.	BI/25706/2014.	BI/12663/2015.	PC/11142/2016.
BI/12453/2014.	BI/4016/2015.	BI/26004/2015.	PC/23593/2016.
BI/14604/2014.	BI/5091/2015.	BI/25985/2015.	PC/26013/2016.
BI/16189/2014.	BI/8437/2015.	BI/26890/2015.	PC/37262/2016.
BI/17827/2014.	BI/8438/2015.	SK/782/2016.	PC/2272/2017.
BI/18208/2014.	BI/8568/2015.	PC/6247/2016.	PC/9234/2017.
BI/19387/2014.	BI/10481/2015.	PC/11540/2016.	PC/12904/2017.
BI/24404/2014.	BI/12864/2015.	PC/13816/2016.	PC/21132/2017.
BI/25457/2014.	BI/16555/2015.	PC/13999/2016.	
PC/26178/2014.	BI/20093/2015.	PC/14000/2016.	
PC/26179/2014.	BI/20550/2015.	PC/14739/2016.	
PC/26180/2014.	BI/25981/2015.	PC/14740/2016.	
PC/28611/2014.	SK/36548/2015.	PC/15293/2016.	
BI/28880/2014.	SK/37961/2015.	PC/17228/2016.	
BI/31786/2014.	SK/778/2016.	PC/17229/2016.	
BI/31788/2014.	SK/780/2016.	PC/23441/2016.	
BI/33033/2014.	SK/781/2016.	PC/26644/2016.	
BI/978/2015.	SK/1692/2016.	PC/26645/2016.	
PC/2507/2015.	PC/1691/2016.		
PC/2510/2015.	PC/6620/2016.		
PC/4854/2015.	PC/15823/2016.		
PC/4878/2015.	PC/15824/2016.		
PC/4884/2015.	PC/15936/2016.		
PC/8802/2015.	PC/16109/2016.		
PC/10742/2015.	PC/18345/2016.		
PC/10747/2015.	PC/18346/2016.		
PC/11372/2015.	PC/18347/2016.		
PC/11373/2015.			
PC/13518/2015.			
PC/15363/2015.			
PC/12979/2015.			
PC/12980/2015.			
BI/19419/2015.			
BI/20551/2015.			
BI/25273/2015.			
PC/23730/2015.			
PC/23731/2015.			
BI/30303/2015.			
BI/37260/2015.			
SK/37960/2015.			
PC/12269/2016.			

Az Eht. 47. § (5) bekezdése alapján a piacelemzési eljárásban felhasználható, hivatkozott adatszolgáltatási eljárások keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében megállapítottam, hogy a vonatkozó piacokon a Hatóság hivatalos tudomása alapján az összes, a releváns piacok szempontjából figyelembe vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét.

A 2007/879/EK számú, előzetes szabályozás alá vonható érintett elektronikus hírközlési ágazatbeli termék- és szolgáltatáspiacokról szóló 2007. december 17-i bizottsági ajánlás (továbbiakban: **2007/879/EK Ajánlás**) melléklete szerinti „Nagykereskedelmi hozzáférés a helyhez kötött hálózat (fizikai) infrastruktúrájához (beleértve a részleges vagy teljes átengedést)” elnevezésű 4. számú nagykereskedelmi piacot az ex-ante szabályozás szempontjából érintett piacként azonosítottam, amelynek figyelembe vételével lefolytattam a HF/44/2011. számú piacelemzési eljárást és meghoztam a HF/44-11/2011. számú határozatot, amelyben megállapítottam, hogy a fent nevezett nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében három érintett piac azonosítható, továbbá azonosítottam az ezeken az érintett piacokon található jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat, valamint terhükre az Eht. XI-XIV. fejezetében foglalt kötelezettségek közül az Eht. 108. § (1) bekezdésben biztosított jogkörrel élve egyebek mellett kiszabtam a költségalapúság és a díjak ellenőrizhetősége kötelezettséget, melynek keretében köteleztem ezen jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosított szolgáltatókat, hogy a határozatban foglalt szolgáltatásokat a HF/44-11/2011. számú határozatban megjelölt költségszámítási módszer alkalmazásával kialakított költségalapú díj ellenében nyújtsák. A 2007/879/EK Ajánlás felülvizsgálatát követően kiadott 2014/710/EU Ajánlás szerint előzetes szabályozás alá vonandó, annak mellékletében 3(a) számmal jelölt „Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” megnevezésű piac – 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 5. pontjában foglaltak alapján – a 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 4. számú piac utódjának minősül. A 2007/879/EK Ajánlás melléklete szerinti 4. piac, illetve a 2014/710/EU Ajánlás szerinti 3(a) piac tartalmi azonosságára figyelemmel a jelen piacelemzési eljárás keretében a HF/44-11/2011. számú határozatban kirótt, költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség felülvizsgálatát is szükséges elvégezni. A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség fenntartása esetén jelen eljárásban vizsgálnom szükséges azt is, hogy fennáll-e olyan tény, körülmény, ami a kötelezettség kirovása körében a korábban megállapított módszertantól, vagy az ajánlottól eltérő módszertan alkalmazását indokolja a tárgyban piacon. A jelen piacelemzési eljárás megfelelő előkészítése érdekében az eljárás során hozandó döntés minden eleme vonatkozásában be kellett szerezni a döntést megalapozó, annak meghozatalánál figyelembe veendő valamennyi releváns adatot. Ezért arra az esetre, ha a jelen eljárás során hozandó piacelemzési határozatban a „költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség” akként kerül kiszabásra, hogy a költségalapú díj megállapítása a BU-LRIC modellen alapul, a BU-LRIC modell megalkotásához, illetve adatokkal való feltöltéséhez szükséges szolgáltatói adatokat a jelen eljárást megelőző, külön adatszolgáltatási eljárásban kértem be a HF/44-11/2011. számú határozatban jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosított Magyar Telekomtól, Invitel-től és UPC-től, valamint a DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft.-től (a továbbiakban: **DIGI**) az Eht. 2016. július 1-jét megelőzően hatályban volt 47. § (1) bekezdése alapján meghozott, alábbiakban felsorolt felhívásaimmal, valamint a felhívás nem-, vagy nem megfelelően teljesítése miatt az Eht.-nak – a 2016. július 1-jével hatályba lépett, a 2016. évi XLIII. törvénnyel történt módosítása folytán – a 47. § (1) bekezdés a) pontja szerinti hatáskörömben eljárva meghozott, az alábbiakban felsorolt határozataimmal (a továbbiakban együttesen: **BU-LRIC adatszolgáltatási eljárás**):

DIGI	13846-1/2016.	Felhívás
Invitel	13850-1/2016.	Felhívás
	21623-1/2016.	Határozat
	28331-2/2016.	Határozat
Magyar Telekom	13854-1/2016.	Felhívás
	21619-1/2016.	Határozat
	1990-2/2017.	Határozat
	6258-2/2017.	Határozat
	7529-2/2017.	Határozat

UPC	13857-1/2016. 21628-1/2016.	Felhívás Határozat
-----	--------------------------------	-----------------------

A fentiekben hivatkozott adatszolgáltatási eljárások eredményeként összesítettem és rendszereztem a Szolgáltatóktól beérkezett adatokat, és a piacelemzési eljárásban a tényállás tisztázása körében az ekként előállított adattáblákat alkalmaztam az eljárás eredményeként meghozott döntések és az ott foglalt megállapítások kellő megalapozásához.

Az adatszolgáltatás körében megismert adatokon túlmenően megvizsgáltam a tárgyban kiskereskedelmi piac elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl. a Szolgáltatók honlapján, statisztikákban) hozzáférhető adatok, a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információk, a szabályozói szervezetek nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltak, valamint a Hatóság saját nyilvántartásainak adatai.

Az adatszolgáltatás eredményeként összesített adatokon túl a piacelemzési eljárásában az alábbi tanulmányokat használtam fel:

- Az Ariosz Kft. „Távközlési szolgáltatások használata a lakossági felhasználók körében 2016.” című, a Hatóság megbízásából készített tanulmányát, valamint az azonos elnevezésű, korábbi évekre vonatkozó tanulmányokat (a továbbiakban: **NMHH lakossági piackutatás, "év"**),
- A Bellresearch Kft. a „Távközlési szolgáltatások használata az üzleti felhasználók körében 2016.” című, a Hatóság megbízásából készített tanulmánya,

Felhasználtam továbbá a GfK Hungária Piackutató Kft. 2015. évi vásárlóerő tanulmányát (a továbbiakban: **GfK Vásárlóerő Tanulmány**). A GfK Vásárlóerő Tanulmány szerzői jogi védelem alá esik, és erre tekintettel az Eht. 40. §-a szerinti, az érdekeltekkel való egyeztetéshez kapcsolódóan előkészítő anyagként azt nem hoztam nyilvánosságra, illetve sem az Eht. 40. § szerint az internetes honlapon nyilvánosságra hozandó döntés-tervezet, sem a pedig az Eht. 43. § (2) bekezdés szerint közzétett, az eljárást lezáró határozat szövege nem tartalmazza a GfK Vásárlóerő Tanulmányból származó adatokat. Az ügyféli jogok gyakorlásának lehetőségét biztosítva a jelen eljárás ügyfelei az iratbetekintési és másolatkészítési jogok gyakorlása keretében a GfK Vásárlóerő Tanulmányt – ideértve az abban szereplő, nyilvánosságra nem hozott adatokat is –, mint a jelen hatósági eljárás ügyiratának részét, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvénynek (a továbbiakban: Ket.) az iratbetekintésre vonatkozó szabályai szerint megismerhetik, valamint a tanulmányból származó és a határozatban szereplő adatokat az ügyfelekkel közölt végső határozatban is szerepeltetem.

A jelen piacelemzési eljárásban felhasználtam továbbá a KSH folyamatosan bővülő táblarendszerét, amely 2007-től a KSH összefoglaló adatgyűjteményeinek (évkönyvek, zsebkönyvek, stADAT-táblák, tájékoztatói adatbázis) témastruktúráját egységesíti, valamint a KSH „Magyarország közigazgatási helynévkönyve, 2016. január 1.” című kiadványát (a továbbiakban: **KSH helynévkönyv**).

A fentiekben hivatkozott, adatszolgáltatásra irányuló eljárásokban teljesítendő és teljesített adatszolgáltatás és a beérkezett adatok feldolgozása egy olyan, a piacelemzési hatáskörrel kapcsolatos hatósági feladatok ellátásához szükséges adatok összegyűjtésére és megismerésére irányuló eljárás és folyamat, amelynek célja a tárgyban kiskereskedelmi piac tekintetében az adott piaccal összefüggő eljárási jogviszony tárgyának és a konkrét ügyfelek körének, azaz az egyes hatósági eljárások alanyainak meghatározása volt. A beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként tisztáztam a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét. Az ügyfelek meghatározása során figyelemmel voltam a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.284/2006/11. számú jogerős ítéletében foglaltakra és megállapítottam, hogy a jelen eljárásban azok a szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik

a jelen határozatban vizsgált piacon, vagy a jelen határozatban vizsgált piachoz tartozó kiskereskedelmi piacon szolgáltatást nyújtanak. Az eljárás megindításáról a 2017. június 14-én kelt, PC/17195-1/2017. számú végzéssel értesítettem az ügyfélnek minősülő Szolgáltatókat.

A piacelemzési eljárás egy több, egymásra épülő szakaszból álló közigazgatási eljárás. Az Eht. 62. § (1) bekezdése alapján az Elnök azonosítja az érintett piacokat; elemzi az érintett piacokon fennálló versenyt, valamint annak hatékonyságát, és amennyiben azokon a verseny nem hatékony, azonosítja az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, szolgáltatókat, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, szolgáltatókra az Eht. XI-XIV. fejezetében foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra korábban, a piacelemzés első elvégzését megelőzően jogszabályban, vagy azt követően a határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt.

Az eljárás első lépéseként a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében meghatározott 3(a) számú, a „Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” megnevezésű nagykereskedelmi piac vizsgálatából kiindulva meghatároztam az érintett piacokat, és megállapítottam, hogy a fenti szolgáltatási piacon belül meghatározható, hat elkülönült piac érintett piacnak minősül. Az érintett piacok meghatározását követő szakaszokban került sor – az indokolásban foglaltak szerint – az érintett piacokon fennálló verseny, illetve a verseny hatékonyságának elemzésére, a hat érintett piac közül három érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölésére, e szolgáltatókra az Eht.-ban meghatározott körben kötelezettségek előírására, valamint a hat érintett piac közül a további három érintett piac tekintetében a HF/44-11/2011. számú határozattal jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosított szolgáltatók jelentős piaci erejű szolgáltatóként való azonosításának, továbbá az ott kirótt kötelezettségek alkalmazásának megszüntetésére.

A piacelemzési eljárást lezáró jelen határozat jogi, közgazdasági és műszaki összetettsége speciális határozati struktúrát igényel. Ennek megfelelően jelen határozat rendelkező részéhez az alábbi mellékletek, illetve indokolásához az alábbi függelékek kapcsolódnak:

- a kiegészítő szolgáltatások díjszámításával kapcsolatos előírásokat tartalmazó, a jelen határozat rendelkező rész I. számú melléklete,
- a kiegészítő szolgáltatások meghatározását, pontos tartalmát és egyéb szolgáltatásnyújtási feltételeit tartalmazó, a jelen határozat rendelkező rész II. számú melléklete,
- a számviteli szétválasztási kimutatások elkészítésének módszertanát leíró, a jelen határozat rendelkező rész III. számú melléklete,
- a BU-LRIC+ modell dokumentációját tartalmazó, a jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelék,
- a fogalom-meghatározásokat, rövidítéseket és szolgáltatás leírásokat tartalmazó, a jelen határozat indokolásához kapcsolódó II. számú függelék

A jelen határozat indokolása is magán hordozza a piacelemzési döntés tárgyának sajátosságából fakadó jellemzőket, melyek szerint a jelen határozat indokolásában meghatározásra, valamint részletesen bemutatásra kerül a piacmeghatározás, a piacelemzés, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának, a jelen határozat rendelkező részében meghatározott kötelezettségek értékelésének mikéntje, folyamata, a jelen határozat rendelkező részében előírt egyes kötelezettségek, valamint a HF/44-11/2011. számú határozatban kirótt kötelezettségek visszavonásának részletes indokolása.

A jelen határozatba foglalt hatósági döntés indokolása azon túl, hogy magában foglalja a hatósági eljárás egészének folyamatát, együttesen, összefüggéseiben tartalmazza a ténybeli, azaz a feltárt

releváns közgazdasági és műszaki tényállási elemeket, a tényállás tisztázásának rendszerét, a tények, bizonyítékok hatósági jogalkalmazáshoz szükséges értékelését, és a tényekből az egyedi ügyre levonható következtetéseket, valamint a jogi indokolást is, amelynek keretében az érdemi döntéshez, jogérvényesítéshez vezető valamennyi eljárási és anyagi jogi normát tételesen és részletezően megjelöltem és azok egyedi ügyre vonatkozó alkalmazása, értelmezése, tartalma és jelentősége is egyértelműen szerepel a határozatban. Ezen túlmenően a határozat indokolásában részletesen és külön kitértem a jelen határozat meghozatala során alkalmazott összetett mérlegelési szempontrendszerre, a mérlegelést megalapozó tényállási elemekre, a mérlegelési jogkört biztosító jogszabályi keretekre, valamint az egyedi ügy tényállásán és a vonatkozó jogi normákon alapuló jogalkalmazói érdemi mérlegelés, értékelés bemutatására is.

A tárgybani eljárásban a döntés meghozatala érdekében elvégzett részletes elemzést az Indokolás „A” fejezete tartalmazza, az alábbiak szerint:

- I. Piacmeghatározás
- II. Piacelemzés, jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása
- III. Kötelezettségek megállapítása
- IV. Kötelezettségek visszavonása
- V. Jogutódlás esetén alkalmazandó szabályok

Az indokolás „A” fejezetének II. részében foglaltak szerint lefolytatott vizsgálatok alapján a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra az Eht. „Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kötelezettségei” című XII. fejezetében meghatározott, és a HF/44-11/2011. számú határozatban kirótt kötelezettségek közül jelen határozattal az átláthatóság, az egyenlő elbánás, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége, illetve a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettséget az 1.b, 2.b és 3.b számú érintett piacon azonosított Kötelezett Szolgáltatók vonatkozásában a rendelkező részben foglaltak szerint módosítottam. Az átláthatóság kötelezettség pontos tartalmát és az annak alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének I. A) pontja, az egyenlő elbánás kötelezettség pontos tartalmát és az alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének I. B) pontja, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség pontos tartalmát és az annak alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének I. C) pontja, a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség pontos tartalmát és az alkalmazására vonatkozó részletes szabályokat jelen határozat rendelkező részének I. D) pontja, míg a számviteli szétválasztási kötelezettséget jelen határozat rendelkező részének I. E) pontja tartalmazza. Szintén az indokolás „A” fejezetének II. részében foglaltak szerint lefolytatott vizsgálatok alapján az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacokon nem azonosítottam jelentős piaci erejű szolgáltatót. A HF/44-11/2011. számú határozatban jelentős piaci erejű szolgáltatóként azonosított szolgáltatók jelentős piaci erejű szolgáltatóként való azonosítását, továbbá az ott kirótt alkalmazását a határozat rendelkező részének II. pontja szerint az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacok tekintetében megszüntettem.

A jelen határozat szakmai tartalmának összeállítása során részletesen vizsgáltam az Invitel átalakulás³⁵ jelen határozatban vizsgált piacra, illetve a határozatban található következtetésekre gyakorolt hatását. A jogügylet várható piaci hatásainak vizsgálatát követően megállapítottam, hogy az átalakulás a jelen határozatban foglalt következtetéseket, valamint a kirótt kötelezettségek alkalmazását a következők miatt nem befolyásolja.

³⁵ Üzleti titok

- Az Invitel korábbi előfizetőinek döntő része az átalakulást követően is az Invitelhez tartozik, az Invitech Megoldások Zrt.-hez (a továbbiakban: **Invitech**) csak kis számú nagyvállalati előfizető³⁶ került át. Ennek megfelelően az átalakulás a versenyviszonyokat, azok földrajzi eltéréseit és így a földrajzi piacok meghatározásának eredményét nem befolyásolja.
- A jelen határozatban vizsgált piac nagykereskedelmi piac, ahol a nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtásához szükséges kritikus infrastruktúra a hozzáférési hálózat. Az Invitel volt koncessziós területén található hozzáférési hálózati infrastruktúra az átalakulást követően **Üzleti titok**.
- Mivel a jelen határozatban előírt kötelezettségek nyújtásához szükséges hozzáférési hálózati infrastruktúra **Üzleti titok**, ezért a jelen határozatban kirótt kötelezettségek alkalmazhatóságát az átalakulás szintén nem befolyásolja.

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a-c) pontja alapján a Hatóság és a versenyhatóság az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szorosán együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. A Hatóság e kötelezettségének megfelelően a tárgybani eljárás során megvalósult a Gazdasági Versenyhivatallal (a továbbiakban: GVH) történő együttműködés, egyeztetés, ennek során a GVH szakmai álláspontját megismertem. Az együttműködés keretében a Hatóság a 2017. augusztus 24-én kelt, PC/17915-24/2017. számú levélben megküldte a jelen határozat tervezetét a GVH részére annak érdekében, hogy a GVH azzal kapcsolatos álláspontját megismerje. A GVH a 2017. október 18-án érkezett, PC/17915-49/2017. számú levelében megküldte a határozattervezetre vonatkozó álláspontját és észrevételeit. Az észrevételek és az azokhoz kapcsolódó válaszaim a jelen határozat indokolásának „B” fejezetében kerülnek kifejtésre.

Jelen határozat tervezetét PC/17915-14/2017. számon augusztus 31. napján, az Eht. 40. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően, az érdekeltekkel folytatott egyeztetés érdekében közzétettem. Az érdekeltek számára a határozattervezetnek a Hatóság internetes oldalán történő közzétételétől számítva 20 nap állt rendelkezésre az észrevételeik megtételére. Az érdekeltekkel folytatott egyeztetés során, az Eht. 40. § (2) és (4) bekezdései keretében beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a jelen határozat indokolásának „C” fejezete tartalmazza.

A piacelemzési eljárás során, 2017. szeptember 11-én érkezett, PC/17915-25/2017. számú beadványában az Invitel iratbetekintést kérelmezett a 2017. augusztus 31-én közzétett határozattervezet azon változatának meghatározott oldalai vonatkozásában, amelyek az Invitel üzleti titkát is tartalmazza, továbbá másolatkészítési kérelmet nyújtott be a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kialakított költségmodell elektronikus adatokkal fel nem töltött változatáról. Az Invitel fenti kérelmének megfelelő adatokat 2017. szeptember 13-án PC/17915-26/2017. számon megküldtem az Invitelnek.

³⁶ Megjegyzendő, hogy ezeknek az előfizetőknek nagy része – bár a jelen határozatban azonosított piacon előírt nagykereskedelmi szolgáltatásokkal is kiszolgálható – döntően a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében 4. számmal jelölt piachoz tartozó szolgáltatásokkal kerül kiszolgálásra, így kevésbé tekinthető a jelen határozatban azonosított piachoz tartozó kiskereskedelmi piachoz tartozónak.

A Magyar Telekom 2017. szeptember 18-án érkezett, PC/17915-27/2017. számú kérelmében a BU-LRIC+ költségszámítási modell üzleti titkot tartalmazó és üzleti titkot nem tartalmazó, futtatható verziójának elektronikus adathordozón való átadását kérte. A BU-LRIC+ költségszámítási modell üzleti titkot nem tartalmazó, futtatható verzióját 2017. szeptember 18-án, PC/17915-28/2017. számon, CD-adathordozón megküldtem a Magyar Telekomnak. Figyelemmel azonban arra, hogy a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kialakított költségmodell olyan adatokat is tartalmaz, amelyek az érintett szolgáltatók üzleti titkát képezhetik, a 2017. szeptember 25-én kelt, PC/17915-30/2017. számú végzéssel az Invitel, a PC/17915-31/2017. számú végzéssel a UPC-t, a PC/17915-32/2017. számú végzéssel a DIGI-t, míg a PC/17915-33/2017. számú végzéssel pedig a Magyar Telekomot felhívtam, hogy nyilatkozzon arról, hogy a felhívásban hivatkozott, az érintett szolgáltató által benyújtott adatok a szolgáltató törvény által védett titkának (így különösen üzleti titkának) minősülnek-e, illetve, hogy azok megismerésére más, a piacelemzési eljárásban ügyfélként résztvevő szolgáltató(k) jogosult(ak)-e.

A fenti felhívások alapján az Invitel a 2017. szeptember 29-én érkezett, PC/17915-40/2017. számú beadványában, a DIGI a 2017. október 2-án érkezett, PC/17915-41/2017. számú beadványában, a UPC pedig a 2017. október 2-án érkezett, PC/17915-43/2017. számú beadványában úgy nyilatkozott, hogy a felhívásokban hivatkozott adatok az adott szolgáltató üzleti titkát képezik, és azok megismerésére (iratbetekintésre, kivonat vagy feljegyzés készítésére, másolat kérésére) harmadik személyek (így a piacelemzési eljárásban ügyfélként részt vevő elektronikus hírközlési szolgáltatók) nem jogosultak. A Magyar Telekom a felhívásban meghatározott határidőn belül nem nyújtott be nyilatkozatot. Minderre tekintettel a 2017. október 16-án kelt, PC/17915-48/2017. számú, önálló jogorvoslattal támadható végzésemben az ott foglalt részletes indokok alapján elutasítottam az iratbetekintést kérelmező Magyar Telekomnak a BU-LRIC+ költségszámítási modell üzleti titkot tartalmazó verziójának elektronikus átadására vonatkozó kérelmét.

Az Eht. 40. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdése szerinti egyeztetés szeptember 20-i határidejének lejártát követően megvizsgáltam a beérkezett észrevételeket (így az Invitel 2017. szeptember 20-án érkezett, PC/17915-29/2017. számon és PC/17915-36/2017. számokon, a Magyar Telekom 2017. szeptember 20-án érkezett, PC/17915-34/2017. számon, a UPC 2017. szeptember 20-án érkezett, PC/17915-35/2017. számon, az Invitel 2017. szeptember 22-én érkezett PC/17915-37/2017. számon, a Vodafone Magyarország Zrt. (a továbbiakban: **Vodafone**) 2017. szeptember 22-én érkezett, PC/17915-38/2017. számon és a Telenor Magyarország Zrt. (a továbbiakban: **Telenor**) 2017. szeptember 25-én érkezett, PC/17915-39/2017. számon iktatott észrevételeit) és észleltem, hogy az Invitel a PC/17915-37/2017. számú beadványában, a Vodafone pedig a PC/17915-38/2017. számú beadványában kérte bizonyos észrevételeinek üzleti titokként való kezelését, míg a Telenor a PC/17915-39/2017. számú beadvány teljes tartalmát, s ezzel valamennyi észrevételét üzleti titoknak minősítette. Figyelemmel arra, hogy az Eht. 33. § (4) bekezdése szerint az egyeztetés során benyújtott észrevételek nem minősülnek, nem minősíthetők üzleti titoknak, szükségessé vált az érintett szolgáltatók nyilatkozattételre való felhívása. Ennek alapján az Invitel a 2017. október 10-én kelt PC/17915-44/2017. számú végzésemben, a Vodafone-t a PC/17915-45/2017. számú végzésemben, a Telenort pedig a PC/17915-46/2017. számú végzésemben felhívtam, hogy nyilatkozzanak arról, hogy fenntartja vagy visszavonja-e a beadványában foglalt (azon) észrevételét/észrevételeiket, amely(ek)nek üzleti titokként való kezelését kérte. Az Eht. 33. § (4) bekezdése egy kivételes és speciális rendelkezés a 33. § (2) bekezdésben foglaltakhoz képest, amelynél fogva az Eht. rögzíti, hogy az érdekeltekkel történő egyeztetés során benyújtott észrevételek nem minősülnek, nem minősíthetők üzleti titoknak. Ugyanakkor mivel az Eht. 33. § (2) bekezdésére figyelemmel a szolgáltató jogosult rendelkezni az általa szolgáltatott adatok esetében arról, hogy kéri-e azok zártan kezelését, az Eht. 33. § (4) bekezdés kifejezett tiltása ellenére üzleti titoknak minősített

észrevételekkel kapcsolatban kibocsátott ezen végzéseimre az észrevételt tevő nyilatkozatának hiányát – az üzleti titok védelme érdekében – csak úgy kezelhetem, hogy az ezen üzleti titoknak minősített észrevételeit az észrevételt tevő nem kívánja fenntartani az eljárásban. Erről az Invitel, a Vodafone-t és a Telenort részletesen tájékoztattam a fent említett végzésekben.

Az Invitel 2017. október 13-án érkezett, PC/17915-47/2017. számú beadványában a PC/17915-37/2017. számú észrevételekben üzleti titokként megjelölt észrevételei egy része vonatkozásában kérte ezen adatoknak észrevételként való figyelembe vételét, s ezzel összefüggésben visszavonta azon nyilatkozatát, hogy kéri ezen adatok törvény által védett titokként (üzleti titokként) való kezelését, míg a PC/17915-37/2017. számú észrevételekben üzleti titokként megjelölt észrevételei másik része vonatkozásában fenntartotta az üzleti titokra vonatkozó nyilatkozatát, s ezzel összefüggésben nem kívánta, hogy ezen adatokat a Hatóság az Eht. 40. § (2) bekezdése szerinti észrevételként vegye figyelembe. A Vodafone és a Telenor a felhívásokban foglalt határidőn belül nem terjesztettek elő nyilatkozatot, amelyre tekintettel – a felhívásokban foglalt jogkövetkezményre tekintettel, a felhívásokban kifejtett részletes indokok alapján – a Telenor PC/17915-39/2017. számú beadványa teljes tartalmát, a Vodafone esetében pedig a PC/17915-38/2017. számú beadványában üzleti titokként megjelölt tartalmat jelen piacelemzési eljárás során az érintett szolgáltatók törvény által védett titokként (üzleti titokként) kezeltem és vettem figyelembe, amelyre tekintettel a Telenor teljes beadványát, illetve a Vodafone üzleti titokként megjelölt adatait az Eht. 40. § (2) bekezdése szerinti észrevételként – a felhívásban foglalt figyelemzésnek megfelelően – nem vettem figyelembe.

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását valamint a fentiekben részletezett eljárási intézkedések megtételét követően, az Eht. 71. § (1) bekezdése alapján jelen határozat tervezete részletes indokolással együtt PC/17915-50/2017. számon 2017. október 20. napján megküldésre került az Európai Bizottságnak, az Európai Elektronikus Hírközlési Szabályozók Testületének (a továbbiakban: **BEREC**) és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak, mivel a határozattervezetben foglaltak hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre. A Keretirányelv (38) szakasza alapján a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelem áramlására oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

Jelen határozatot az Európai Bizottság, a BEREC és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságok által a tervezetre tett észrevételek, kifogások figyelembevételével hoztam meg. Az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján a részletes indokolásra, illetve a megküldésre az Európai Bizottságnak az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke szerinti bejelentésekről, határidőkről és konzultációkról szóló, 2008. október 15-én kiadott ajánlása [C(2008) 5925 végleges] megfelelően irányadó. Ezen eljárás részletei az Indokolás „D” fejezetében kerülnek kifejtésre.

A piacelemzési eljárás során eljárási költség nem merült fel, így annak megállapítását, illetve a költségek viseléséről történő rendelkezést mellőztem.

A Hatóság az Eht. 43. § (2) bekezdésének a) pontja alapján a jelen határozatot internetes honlapján közzéteszi.

A határozatot az Eht. 23. §-a szerint alkalmazandó, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 71. § (1) bekezdésével összhangban hoztam meg.

A jogorvoslati tájékoztatás az Eht. 45. § (1)-(3), illetve 46. § (2) bekezdésén, a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 338. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

A. fejezet

I. PIACMEGHATÁROZÁS

I.1. A piacmeghatározás menete

- [1] A piacmeghatározás során a „Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” elnevezésű piac vizsgálatából indultam ki, a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő elnevezésnek megfelelően.
- [2] A piacmeghatározás első lépéseként, a szolgáltatási piac azonosítása során a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve, meghatároztam a piacmeghatározás kiindulópontjául szolgáló szolgáltatások pontos tartalmát.
- [3] Ezt követően azonosítottam a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot, majd a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi piacon egyaránt elvégzett keresleti és kínálati helyettesítési elemzéssel megvizsgáltam, hogy a piacmeghatározás első lépésében azonosított, a piacmeghatározás kiindulópontját jelentő szolgáltatásoknak vannak-e helyettesítő szolgáltatásai, amelyek a vizsgált szolgáltatási piac határaitra hatást gyakorolhatnak.
- [4] A vizsgált szolgáltatási piac határainak meghatározása után került sor a piac földrajzi határainak megállapítására.
- [5] A piac meghatározását követően megvizsgáltam, hogy a piac az ex-ante szabályozás szempontjából érintett piacnak tekinthető-e.

I.2. Fogalommeghatározások

- [6] A jelen határozatban használt fogalmak meghatározását a jelen határozat indokolásához kapcsolódó II. függelék 1. pontja, a rövidítések feloldását a II. függelék 2. pontja tartalmazza.

I.3. A kiinduló szolgáltatás meghatározása

- [7] A szolgáltatási piac meghatározása során a kiinduló szolgáltatás azonosításánál a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő „3(a) Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” („Wholesale local access provided at a fixed location”) elnevezésű nagykereskedelmi piacból indultam ki. A 3(a) piac a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note³⁷ (a továbbiakban: **Explanatory Note**) 5. pontjában foglaltak alapján a 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 4/2007. piac („A hálózati infrastruktúrához való helyhez kötött nagykereskedői (fizikai) hozzáférés (beleértve az osztott vagy a teljesen átengedett hozzáférést)”, illetve az angol megnevezés szerint:

³⁷ Commission Staff Working Document, Explanatory Note, Accompanying document of the Commission Recommendation on Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, Brussels, 9.10.2014 SWD(2014) 298

„Wholesale (physical) network infrastructure access (including shared or fully unbundled access) at a fixed location) „utódjának” tekinthető.

- [8] A 3(a) piac megnevezését vizsgálva megállapítható, hogy a kiinduló szolgáltatás az Eht. 188. § 56. pontjának megfelelő hozzáférési szolgáltatás. A megnevezésből kiderül, hogy a nagykereskedelmi hozzáférés biztosítása helyi szinten valósul meg és helyhez kötött szolgáltatás nyújtását célozza. A kiinduló szolgáltatás az Eht. 188. § 36. pontja szerinti hálózati szolgáltatás, a piac tehát – ahogyan az a megnevezéséből is egyértelműen kiderül – nagykereskedelmi piac.
- [9] A kiinduló szolgáltatás pontosabb meghatározásához a 3(a) piac tartalmának részletesebb vizsgálata szükséges. Az Explanatory Note 4.2.2.1. pontja alapján az Európai Bizottság a 3(a) piachoz tartozónak elsődlegesen az adatátviteli (kiemelten internet hozzáférés) szolgáltatások nyújtását lehetővé tevő fizikai vagy passzív hozzáférési szolgáltatásokat tekinti. Az Európai Bizottság a – korábban a 4/2007. piac részeként azonosított – réz érpáras helyi hurok és alhurok átengedést, az FTTH, FTTB, FTTC hálózatokhoz fizikai hozzáférést biztosító, helyi szintű nagykereskedelmi szolgáltatásokat (pl. újgenerációs hozzáférési hurok átengedése, újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése) a 3(a) piachoz tartozónak tekinti. Ennek megfelelően a továbbiakban kiinduló szolgáltatásokként a korábban a 4/2007. piachoz tartozóként azonosított szolgáltatásokat tekintem, a következő pontban meghatározott szolgáltatás kivételével. Ennek megfelelően a kiinduló szolgáltatások körét – a 4/2007. piacra vonatkozó HF/44-11/2011. számú határozatban szereplő elnevezések szerint – a következő szolgáltatások alkotják:
- Réz érpáras helyi hurok és alhurok teljes és részleges átengedése;
 - Használton kívüli réz érpáras helyi hurok és alhurok nagykereskedelmi teljes átengedése, amennyiben a központtól az előfizetői hozzáférési pontig az infrastruktúra minden eleme adott, csak a végberendezés hiányzik;
 - FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurokainak átengedése;
 - Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése (kivéve a koaxiális kábelben végződő /HFC/ kábeltelevíziós hálózatokat és a nem inkumbens kábeltelevíziós szolgáltatók egyéb hozzáférési hálózatait);
 - Újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak kialakítása céljából telepített, használton kívüli kábelek nagykereskedelmi átengedése (kivéve a koaxiális kábelben végződő /HFC/ kábeltelevíziós hálózatokat és a nem inkumbens kábeltelevíziós szolgáltatók egyéb hozzáférési hálózatait), amennyiben az átengedés előfizetői szakasz kialakítása céljából történik és a használton kívüli kábellel biztosítható az előfizetői aggregációs pont és az előfizető ingatlana közötti összeköttetés.
- [10] A kiinduló szolgáltatások előző pontban történt meghatározásánál a 4/2007. piachoz tartozóként azonosított szolgáltatások közül az „FTTH PON hálózatok újgenerációs hozzáférési hurokainak átengedése” szolgáltatást nem soroltam a kiinduló szolgáltatások közé, a következő okok miatt:
- Az FTTH PON hálózatok újgenerációs hozzáférési hurokainak átengedése elméletileg lehetséges a hullámhossz szolgáltatók közötti megosztásával (XG-PON vagy NG-PON2 rendszer esetén), vagy a hullámhossz előfizetők közötti megosztásával (WDM-PON rendszer esetén). A WDM-PON esetében a megoldás költségessége és a szabványosítás lassú előrehaladása miatt nem várható, hogy a piacelemzés előrettekintő időtávján belül ilyen rendszerek a hazai hozzáférési hálózatokban megjelennek.
- A hullámhossz szolgáltatók közötti megosztása, vagyis a Magyarországon alkalmazott 2,5 Gbps-os GPON rendszerek mellett párhuzamos 10 Gbps-os XG-PON rendszer működtetése (közös passzív infrastruktúrán) elméletileg megvalósítható. Ez a megoldás azonban nem biztosítaná a közös passzív

infrastruktúrát használó szolgáltatók között az egyenlő versenyfeltételeket, mert a 2,5 Gbps-os GPON rendszert használó szolgáltató – a jelenlegi hazai gyakorlatnak megfelelően jellemzően a hálózat tulajdonosa – a rendszer kisebb adatátviteli kapacitása miatt hátrányba kerülne a 10 Gbps-os rendszert használó szolgáltatóval szemben. További probléma, hogy a két párhuzamos rendszert összesen két szolgáltató használhatja, további szolgáltatók számára a GPON hálózathoz való hozzáférés nem lenne biztosított. Az NG-PON2 szabvány alkalmazásán alapuló rendszerek bevezetésére a Hatóság rendelkezésére álló információk³⁸ alapján a magyarországi szolgáltatók PON hálózatai csak úgy lennének alkalmasak, ha a jelenlegi GPON rendszerekben alkalmazott összes előfizetői ONT eszköz lecserélésre kerülne, ami nem lenne gazdaságos. A PON hálózatok ilyen átalakítása és az NG-PON2 rendszerek hazai bevezetése a Hatóság információi szerint a piacelemzés előrettekintő időtávján nem várható. A fenti okok miatt az „FTTH PON hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése” szolgáltatás a piacelemzés előrettekintő időtávján nem tekinthető reálisan megvalósítható szolgáltatásnak. A szolgáltatás figyelmen kívül hagyása során tekintettel voltam továbbá az Explanatory Note 4.2.2.1. pontjára, amely szerint az FTTH PON hálózatokhoz kapcsolódó hozzáférési szolgáltatások abban az esetben tekintendők a szolgáltatási piac részének, ha az Ajánlás előrettekintő időtávján belül szabványosításra kerülnek és a kereskedelemben hozzáférhetőek lesznek az előfizetőnkénti átengedést biztosító műszaki megoldások (például WDM)³⁹. A fentiekben leírtak alapján ez a feltétel nem teljesül. Ennek megfelelően az „FTTH PON hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése” szolgáltatást nem vettem figyelembe a kiinduló szolgáltatások között és a piacmeghatározás szempontjából a továbbiakban figyelmen kívül hagytam. (Megjegyzendő, hogy bár ez a szolgáltatás a 4/2007. piacra vonatkozó határozatban a szolgáltatási piac részeként került azonosításra, a műszaki megvalósítás akadályai miatt a kötelezett szolgáltatók referenciaajánlataiba nem került bele, vagyis ténylegesen elérhető hozzáférési szolgáltatásként nem jelent meg a nagykereskedelmi piacon.)

- [11] A 3(a) piac esetében az Európai Bizottság a fizikai vagy passzív hozzáférési szolgáltatások mellett – a 2007/879/EK Ajánlásában szereplő 4/2007. piac esetében alkalmazott megközelítéstől eltérően – nem-fizikai vagy virtuális hozzáférési szolgáltatások figyelembe vételét is megengedhetőnek tartja a piac határainak megállapítása során, amennyiben ezek a nem-fizikai vagy virtuális hozzáférési szolgáltatások a fizikai vagy passzív hozzáférési szolgáltatásokkal azonos vagy összevethető jellemzőkkel rendelkeznek. A Bizottság a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában ismerteti azt a hármas szempontrendszert, amelynek teljesülése esetén valamely nem-fizikai vagy virtuális hozzáférési szolgáltatás a 3(a) piachoz tartozónak tekinthető. Az Európai Bizottság által meghatározott hármas szempontrendszer az adott nem-fizikai vagy virtuális hozzáférési szolgáltatás helyettesítő jellegét vizsgálja és mint ilyen, tartalmilag a helyettesítési vizsgálatok körébe tartozik. Ennek megfelelően a nem-fizikai vagy virtuális hozzáférési szolgáltatásokat a kiinduló szolgáltatások közé nem értem bele, az ilyen szolgáltatásokkal való helyettesítés lehetőségének és ezzel összefüggésben ezen szolgáltatások 3(a) piachoz való tartozásának vizsgálatára a későbbiekben, a nagykereskedelmi helyettesítési vizsgálatok során kerül sor.

³⁸ Üzleti titok

³⁹ Explanatory Note 42.o.: „In particular, in a PON scenario no physical wholesale access products at the ODF are available yet for mass-market servicing. Should such products, enabling the alternative operators to provide unbundled lines on a user-by-user basis (for example WDM), become standardised and commercially available in the timeframe of this Recommendation, NRAs should prospectively include them in the relevant product market.”

[12] A kiinduló szolgáltatások azonosítása után megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatások tartalmának megfelelő tartalmú, ténylegesen elérhető szolgáltatásokat. A szolgáltatás kínálatot döntően a Hatóság HF/44-11/2011. számú határozata alapján, a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók által nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások képezik. Ezek a következők (a szolgáltatások részletesebb leírását lásd a jelen határozat indokolásához kapcsolódó II. számú függelék 4. pontjában):

- Réz érpáras helyi hurok átengedés
- FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése
- Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése (kivéve a koaxiális kábelben végződő /HFC/ kábeltelevíziós hálózatokat és a nem inkumbens kábeltelevíziós szolgáltatók egyéb hozzáférési hálózatait)
- Újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak kialakítása céljából telepített, használaton kívüli kábelek nagykereskedelmi átengedése (kivéve a koaxiális kábelben végződő /HFC/ kábeltelevíziós hálózatokat és a nem inkumbens kábeltelevíziós szolgáltatók egyéb hozzáférési hálózatait), amennyiben az átengedés előfizetői szakasz kialakítása céljából történik és a használaton kívüli kábellel biztosítható az előfizetői aggregációs pont és az előfizető ingatlana közötti összeköttetés

A felsorolt – szabályozott – szolgáltatások igénybevétele a kiskereskedelmi piaci hozzáférések számához képest csekély.

I.4. A nagykereskedelmi piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálata

I.4.1. Kapcsolódó kiskereskedelmi piac tartalma

- [13] A piacmeghatározás során a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacot is megvizsgáltam, mivel a kiskereskedelmi piacon lehetséges helyettesítés befolyásolhatja a nagykereskedelmi piac határait. Az elektronikus hírközlési nagykereskedelmi szolgáltatások többségére ugyanis a származtatott jelleg a jellemző. Nevezetesen a kiskereskedelmi igény felmerülésekor keletkezik a nagykereskedelmi szolgáltatás iránti igény (hurokbérlés, bitfolyam, stb.).
- [14] A kapcsolódó kiskereskedelmi piac meghatározása során az I.3. pontban meghatározott kiinduló szolgáltatásokból indultam ki. Ennek alapján a kiinduló kiskereskedelmi piac magában foglalja az összes olyan kiskereskedelmi piacot (illetve azok részeit), amelyek a kiinduló szolgáltatásokként azonosított fizikai vagy passzív hozzáférési szolgáltatásokra – beleértve a vertikálisan integrált szolgáltató által a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott hasonló belső teljesítéseket is – épülnek. A kiinduló szolgáltatások különböző adatátviteli szolgáltatások nyújtását teszik lehetővé. Piaci szempontból, a piaci versenyre gyakorolt hatást, illetve a szolgáltatásból származó bevételeket is tekintve a szolgáltatások közül a kiskereskedelmi internet szolgáltatás messze a legfontosabb, a kiinduló szolgáltatások igénybevétele elsődlegesen és döntően az internet szolgáltatás nyújtása érdekében történik, a kiinduló szolgáltatások nyújtásához használt hálózatok fejlesztését és a piaci versenyt is elsődlegesen az internet szolgáltatás igénybevétele határozza meg. (A 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2. pontjában az Európai Bizottság a kiskereskedelmi piac vizsgálata során szintén a kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatást emeli ki.) A fizikai vagy passzív hozzáférési szolgáltatások igénybevétele a kiskereskedelmi internet hozzáférés szolgáltatás mellett más – az adott átviteli közeg és az elérhető technológiák által lehetővé tett – adatok átvitelén alapuló szolgáltatás nyújtását is lehetővé teszi, így a kiinduló szolgáltatások felhasználásával többek között beszédátvitelen, illetve műsorjelek átvitelén alapuló kiskereskedelmi szolgáltatások is nyújthatók, valamint a kiinduló szolgáltatások egyéb, magas minőségű adatátviteli szolgáltatások

nyújtását is lehetővé teszi. A leírtak alapján – figyelembe véve, hogy a kiinduló szolgáltatások igénybevétele elsődlegesen a kiskereskedelmi internet szolgáltatás nyújtására irányul, illetve a kiskereskedelmi piaci versenyt elsődlegesen az internet szolgáltatás nyújtásának képessége, illetve ezen szolgáltatás kínálata befolyásolja, összhangban az Európai Bizottság hasonló megközelítésével – a kiskereskedelmi helyettesítési vizsgálatok során elsődleges kapcsolódó kiskereskedelmi piacként a helyhez kötött előfizetői hozzáféréseken nyújtott internet szolgáltatások kiskereskedelmi piacát tekintem⁴⁰. A kiskereskedelmi szintű helyettesítés vizsgálata során a kiskereskedelmi piachoz tartozónak tekintem a vertikálisan integrált szolgáltatóknak a belső teljesítményekre alapozott kiskereskedelmi szolgáltatásait is.

Keresleti és kínálati helyettesítés vizsgálata

- [15] Egy adott szolgáltatási piac határainak megállapítása az adott szolgáltatást nyújtó vállalkozásnak az ármeghatározással kapcsolatos magatartását korlátozó tényezők vizsgálatát igényli. A két legfőbb korlátozó tényező a keresleti, illetve a kínálati helyettesítés lehetősége. A keresleti és kínálati helyettesítés mérésének egy lehetséges vizsgálati módszere a hipotetikus monopolista teszt, amely arra keresi a választ, hogy valamely termék vagy szolgáltatás árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók és a versenytársak hogyan reagálnának. Amennyiben a hipotetikus monopolista áremelése a keresett mennyiség csökkenése miatt nem valósítható meg profitábilisan, az a helyettesítési lehetőségek további vizsgálatát és a piac határainak esetleges módosítását teheti szükségessé. A következőkben a keresleti és kínálati oldali helyettesítési vizsgálatok során a hipotetikus monopolista teszt itt részletezett gondolati keretét is felhasználok.

I.4.2. Keresleti helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

- [16] A keresleti helyettesítési lehetőségek kapcsán első lépésben azt vizsgálom, hogy az adott – potenciálisan helyettesítő – szolgáltatást az alapvető jellemzői alkalmassá teszik-e arra, hogy a kiinduló szolgáltatásokat helyettesítse, majd megvizsgálom, hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók hogyan reagálnának. Ez utóbbi vizsgálat során az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli tapasztalatokat és a fogyasztók várható viselkedésével kapcsolatos következtetések levonására alkalmas piackutatási adatokat is felhasználok.
- [17] A keresleti helyettesítés vizsgálata során kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokként az I.4.1. pontban leírtaknak megfelelően az I.3. pontban kiinduló szolgáltatásokként azonosított fizikai vagy passzív hozzáférési szolgáltatásokra – beleértve vertikálisan integrált szolgáltató által a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott hasonló belső teljesítéseket is – épülő internet szolgáltatásokat tekintettem. Ezek a gyakorlatban a réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával, illetve a

⁴⁰ A 2014/710/EU Ajánlás megkülönbözteti a „tömegpiacot” és a magas minőségű elvárásokkal rendelkező üzleti előfizetők számára nyújtott, magas minőségű adatátviteli szolgáltatások piacát. Ez utóbbi piachoz tartozó nagykereskedelmi piacként a Bizottság a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő 4. számú piacot azonosítja. A 3(a) piac tekintetében ilyen egyértelmű megfeleltetést a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note nem tesz, ugyanakkor a 4.2.2.2. pontban a Bizottság a 3(a) és a 3(b) piacokra a „tömegpiachoz” kapcsolódó nagykereskedelmi piacként hivatkozik. Ez szintén a kiskereskedelmi internet szolgáltatás, mint a piaci versenyt elsődlegesen és döntően befolyásoló tömegpiaci szolgáltatás vizsgálatának szükségességét támasztja alá. (A magas minőségű adatátviteli szolgáltatások vizsgálata pedig a 4. számú piac vizsgálata során indokolt.)

nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatásokat jelentik. A keresleti helyettesítés vizsgálata során az alábbi – érdemi piaci súlyú⁴¹ – helyettesítési lehetőségeket vizsgáltam:

- Kábelmodemes hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás (a továbbiakban: **kábelmodemes internet szolgáltatás**);
- Helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás (a továbbiakban: **vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás**);
- Mobil rádiótelefon-hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás (a továbbiakban: **mobilinternet szolgáltatás**);
- Bérelt vonali hozzáféréseken nyújtott internet szolgáltatás (a továbbiakban: **bérelt vonali internet szolgáltatás**).

I.4.2.1. Kábelmodemes internet szolgáltatással való helyettesítés vizsgálata

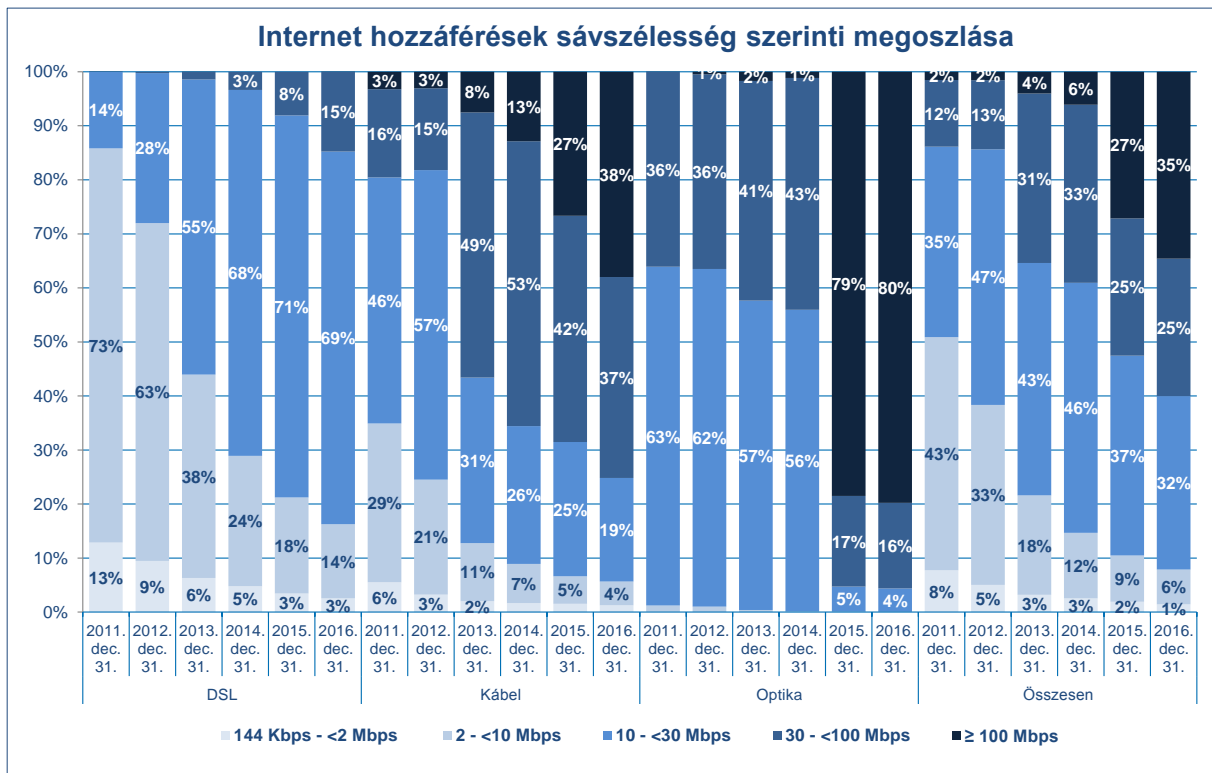
- [18] A korábban leírtaknak megfelelően a kábelmodemes internet szolgáltatással kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok során első lépésben a szolgáltatás alapvető jellemzőit, illetve azok kiinduló szolgáltatásokkal való összevethetőségét tekintetem át. Az alapvető jellemzők vizsgálata a funkcionalitásra, a minőségre, az elérhetőségre, az árra és aváltási költségekre terjedt ki. Ezt követően az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a rendelkezésre álló piackutatási adatok alapján megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén várható fogyasztói reakciókat.

I.4.2.1.1. Funkcionalitás

- [19] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a kábelmodemes internet szolgáltatás esetében a szolgáltatás igénybevétele tekintetében lényeges, a fogyasztói szokásokat befolyásoló funkcionális eltérés nem azonosítható. A felhasználók mindkét esetben az előfizetői hozzáférés helyén elhelyezett szolgáltatói eszköz megfelelő – általában ethernet – portjához csatlakozva érhetik el a szolgáltatást. A csatlakozást lehetővé tévő eszközt (modem, router) a legtöbb esetben a szolgáltató biztosítja. A szolgáltatást a felhasználó a megfelelő előfizetői eszközök (pl. asztali számítógép, laptop, illetve egyéb eszköz vezetékes vagy vezeték nélküli kapcsolaton keresztül csatlakoztatva) csatlakoztatásával tudja igénybe venni. A szolgáltatáshoz való hozzáférés, illetve a szolgáltatás igénybevétele tekintetében tehát nincs érdemi különbség a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások és a kábelmodemes internet szolgáltatás között.

⁴¹ A vizsgált lehetőségeken kívül a piacon a műholdas és földfelszíni műsorszóró infrastruktúrára alapozott internet szolgáltatás is elérhető. Ezeket a résziaci szolgáltatásokat az előfizetők igen csekély és speciális igényekkel rendelkező része vette igénybe az adatbekérés 2014-re vonatkozó adatai alapján. Ezen előfizetők száma nem érte el 200-at, illetve 400-at – ami a teljes több mint 2 milliós piac töredéke – és számuk várhatóan a jövőben sem nő jelentős mértékben. A szolgáltatás nyújtói megbízható – helyhez kötött vagy mobil – hírközlési infrastruktúrával nem rendelkező területeken javasolják az igénybevételt, mely terület a DNFT lefedettségre vonatkozó 2018-as célkitűzéseinek a megvalósulása esetén egyre kisebb lesz (potenciális felhasználási terület: erdészet, vadászat, építőipar, stb.). Tekintettel a keresleti oldal speciális, résziaci jellegére és a piac egészéhez képest elhanyagolható méretére ezen szolgáltatások helyettesítő jellegének vizsgálatát nem tartottam szükségesnek elvégezni.

- [20] A funkcionális helyettesítést alapvetően befolyásolja az adatátvitel sebessége. Az egyes technológiák adottságait vizsgálva megállapítható, hogy a kábelmodemes technológiák, különösen a DOCSIS 3 adatátviteli sebessége meghaladja a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL adatátviteli sebességét, de elmarad a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás adatátviteli sebességétől. A kereskedelmi ajánlatokat vizsgálva is hasonló következtetés vonható le. A szolgáltatók kereskedelmi ajánlatai alapján megállapítható, hogy a kábelmodemes internet szolgáltatások által kínált sáv szélességek (DOCSIS 3) jellemzően meghaladják a DSL technológiájú hozzáférésekhez kínált sáv szélességeket és megközelítik a tisztán fényvezető szálas előfizetői hozzáféréseken kínált sáv szélesség értékeit. A kábelmodemes internet szolgáltatás és a fényvezető szálas előfizetői hozzáféréseken nyújtott internet szolgáltatás adatátviteli sebessége közötti különbség az átlagos fogyasztási szokásokkal jellemezhető felhasználók számára a funkcionalitás szempontjából nem eredményez érdemi különbséget.
- [21] Ha a ténylegesen értékesített szolgáltatások sáv szélességeit technológiai bontásban vizsgáljuk, akkor a következő kép rajzolódik ki:

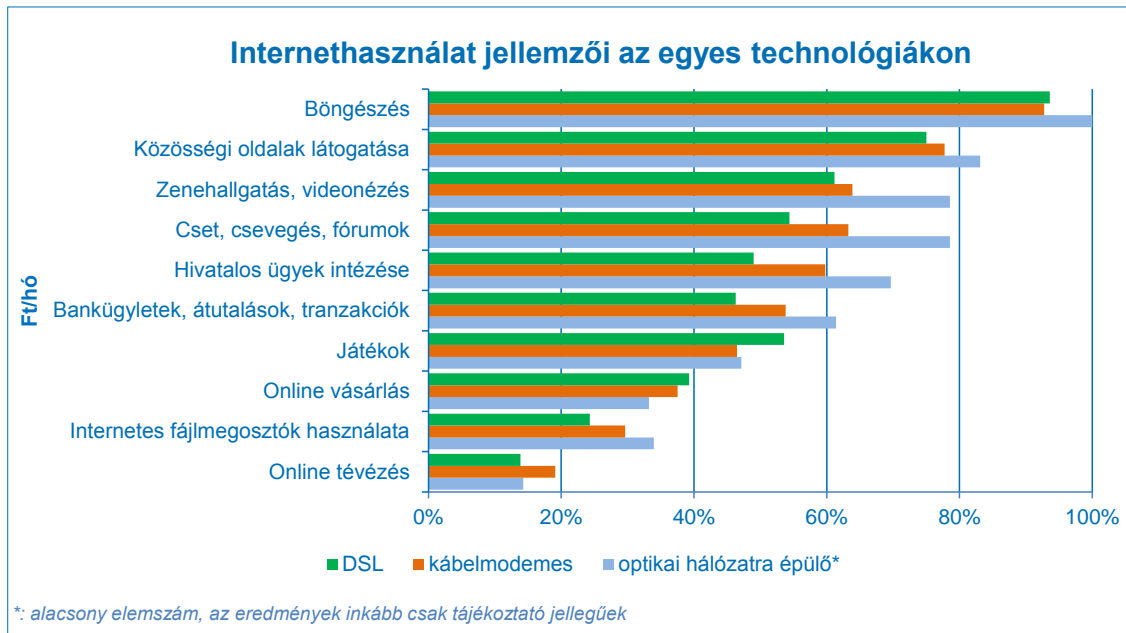
1. ábra: Internet hozzáférések sáv szélesség szerinti megoszlása

Forrás: NMHH CoCom adatszolgáltatás

A szolgáltatások tényleges értékesítései alapján kirajzolódó igénybevételi jellemzőket vizsgálva a technológiák adottságainak megfelelő eltérések azonosíthatók, a kábelmodemes hozzáféréseken biztosított internet szolgáltatás a sáv szélesség tekintetében a szolgáltatáskínálat „centrumában” helyezkedik el.

- [22] Az előfizetők által elérhető szolgáltatások köre tekintetében sem található lényeges eltérés a szolgáltatások között.
- [23] Az előfizetők által az egyes hozzáférési típusokon igénybevett szolgáltatások tekintetében sem fedezhető fel olyan lényeges különbség, amely eltérő felhasználási jellemzőkre és így esetlegesen elkülönült piacokra utalna. A 2. ábra 2016. év végi piackutatási adatok alapján mutatja be az „ADSL”,

a „kábeltévés internet” és az „optikai hálózatra épülő szupergyors internet” technológiájú⁴² internet kapcsolattal rendelkező háztartások internet használati szokásait.

2. ábra: Egyes, az internet hozzáféréseken elérhető szolgáltatások használata technológiák szerint

Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

- [24] Az ábrán jól látható, hogy az internet szolgáltatás használati jellemzői esetében kisebb eltérések azonosíthatók az alkalmazott technológiától függően, az eltérések mértéke ugyanakkor nem jelentős és azokat szinte teljes egészében megmagyarázzák az egyes technológiákon igénybevett díjcsomagok átviteli sebességeiben meglévő eltérések⁴³. Az előfizetők által igénybevett szolgáltatások tekintetében tehát nem azonosítható lényeges, az alkalmazott technológiától függő eltérés, ami szintén arra utal, hogy a különböző technológián nyújtott internet szolgáltatások egymás funkcionális helyettesítői.
- [25] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kábelmodemes internet szolgáltatás a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások funkcionális helyettesítőjének tekinthető.

1.4.2.1.2. Minőség

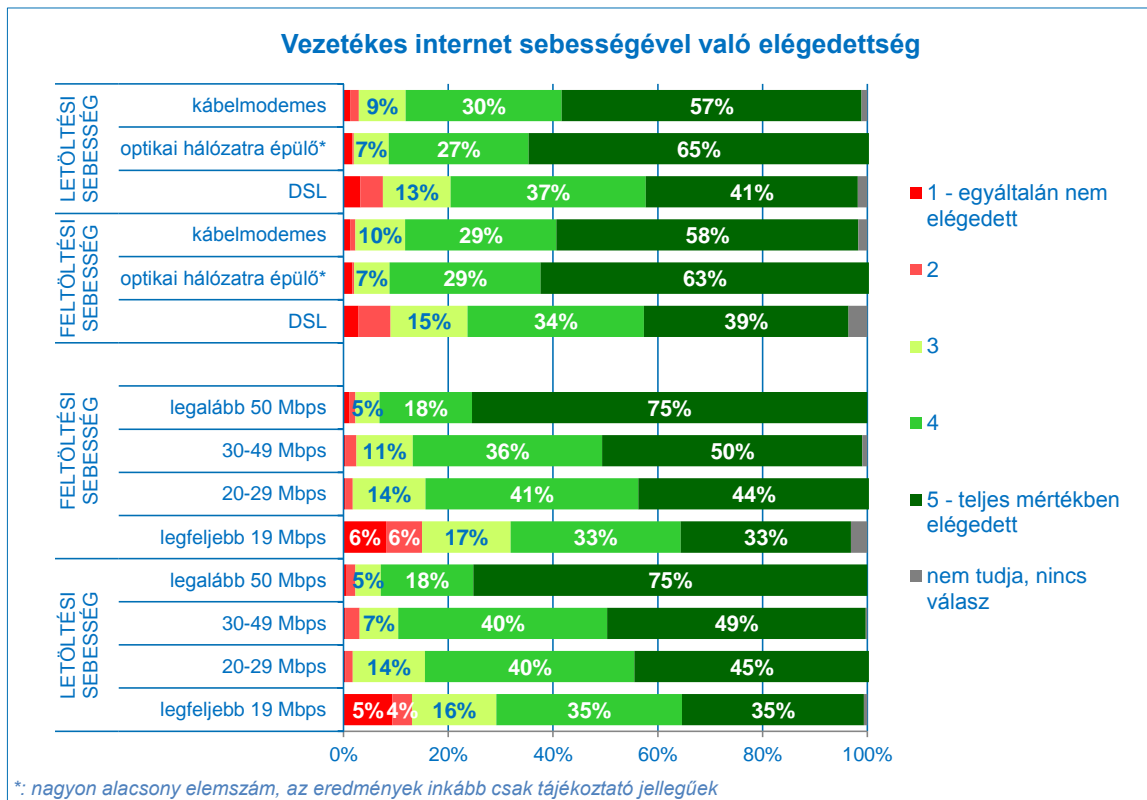
- [26] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a kábelmodemes internet szolgáltatás esetében a szolgáltatás minőségével kapcsolatos helyettesítés vizsgálata egyrészt az objektív minőségi jellemzők (pl. az adott technológiai megoldás által lehetővé tett, illetve a piacon elérhető szolgáltatásokra vonatkozóan megajánlott sebesség) vizsgálatát, másrészt a minőség szubjektív megítélésének, tehát

⁴² A piackutatásban alkalmazott – a lekérdezhetőségi szempontok figyelembe vételével kialakított – technológia kategóriák elnevezése nem pontosan felelnek meg a jelen vizsgálat során alkalmazott fogalomkészletnek, ennek ellenére alkalmasak arra, hogy az egyes – jelen határozatban vizsgált – szolgáltatástípusokkal kapcsolatos esetleges igénybevételi eltéréseket beazonosítsák.

⁴³ Az előfizetett internetes csomag méretét (sebesség) kontroll alatt tartva a technológiák közötti statisztikai eltérés szinte teljes egészében eltűnik.

a fogyasztóknak a szolgáltatások minőségével kapcsolatos értékítéletének áttekintését teszi szükségessé.

- [27] Az adatátviteli, így az internet szolgáltatás minősége szempontjából kiemelten fontos az adatátvitel sebességének ingadozása. Az adatátvitel sebességének stabilitása, a garantált minimális letöltési és feltöltési sebesség folyamatos biztosítása technológiai szempontból mind a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, mind a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás, mind a kábelmodemes internet szolgáltatás esetében megoldottnak, biztosítottnak tekinthető, így ebben a tekintetben nem áll fenn helyettesítési akadály. (A garantált le- és feltöltési sebességek technológiánként, illetve akár szolgáltatáscsomagonként is eltérhetnek.)
- [28] A hozzáférési szakasz megosztottságát illetően sincs a helyettesítés akadályát képező különbség, mert a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a kábelmodemes internet szolgáltatás esetében is létezik dedikált, illetve osztott hozzáférési szakasz. A szolgáltatás minősége szempontjából az is fontos, hogyan valósul meg a jelek védettsége az átviteli úton. A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a kábelmodemes internet szolgáltatás között ebben a tekintetben sem áll fenn a helyettesítési akadály, ugyanis a jeleket jellemzően mindkét esetben fizikailag védett nyomvonalon továbbítják, ezért a jelek védettsége az átviteli úton jellemzően nem, csak a csomópontokon sérülhet igen csekély mértékben.
- [29] Ha az adatátviteli sebességgel kapcsolatos fogyasztói elégedettséget vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy az elégedettség a kábelmodemes internet szolgáltatás és az optikai hálózatra épülő internet szolgáltatás esetén magasabb, mint a DSL esetében. Megfigyelhető az is, hogy az alacsonyabb sávszélességű szolgáltatást igénybe vevő előfizetők esetén az elégedettség általában alacsonyabb. A leírt összefüggéseket mutatja be a következő ábra:

3. ábra: Le- és feltöltési sebességekkel kapcsolatos elégedettség technológiák és igénybe vett sebességkategóriák szerint

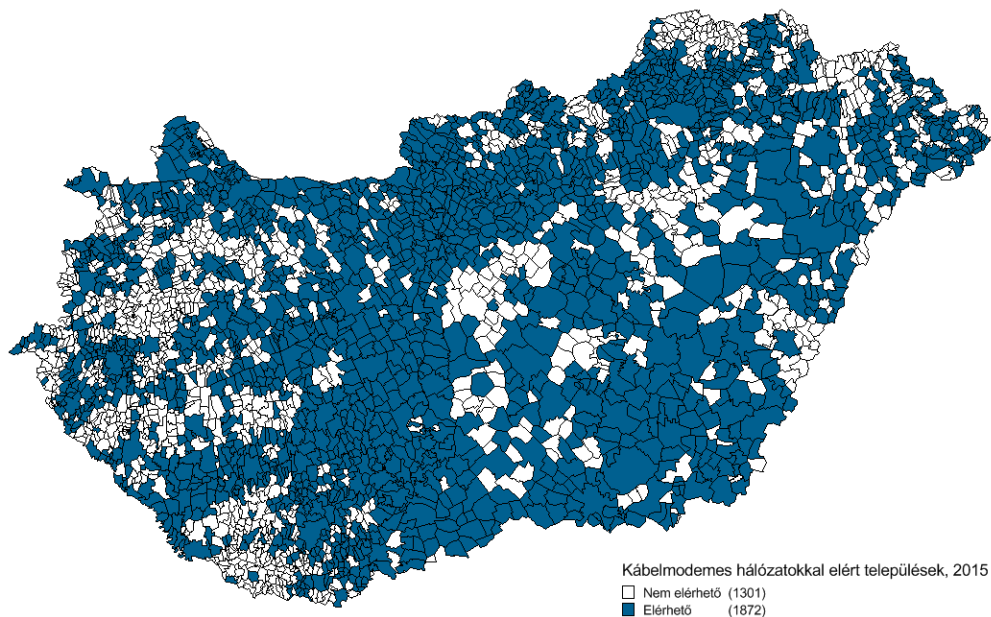
Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

Az igénybevett csomagban kínált adatátviteli sebesség és az adatátviteli sebességgel való elégedettség közötti összefüggés erősebb, mint ami a technológia és az adatátviteli sebességgel kapcsolatos elégedettség között tapasztalható. A szolgáltatás sebességével kapcsolatos fogyasztói elégedettséget tehát elsődlegesen a fogyasztók által igénybe vett szolgáltatáscsomaggal elérhető le-, illetve feltöltési sebesség (amit az adott technológia jellemzői alapvetően befolyásolnak) befolyásolja és az itt tapasztalható különbségek jelentősen befolyásolják az egyes technológiai kategóriák megítélését. Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítható, hogy nem azonosítható olyan fogyasztói értékítéletbeli eltérés, ami a kábelmodemes internet szolgáltatás elkülönült kezelését indokolná.

- [30] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatások minősége tekintetében a kábelmodemes internet a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítőjének tekinthető.

I.4.2.1.3. Elérhetőség

- [31] A kábelmodemes internet szolgáltatással való helyettesítés lehetőségét befolyásolja a szolgáltatás elérhetősége, ami természetesen az ilyen típusú hálózatok lefedettségétől függ. A kábelmodemes hálózattal elért településeket a 4. ábra mutatja be.

4. ábra: Kábelmodemes szolgáltatással elért települések

Forrás: NMHH szélessávú piacelemzési adatszolgáltatás, 2015

Az 1. táblázatból látható, hogy a kábelmodemes szolgáltatással elért települések aránya és ezzel párhuzamosan a kábelmodemes szolgáltatással elérhető háztartások száma nőtt az időszakban⁴⁴. A kábelmodemes szolgáltatásra előfizetők száma folyamatosan nő.

	Elért települések		Elért lakosság		Elért háztartások		Előfizetések	
	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)	száma (db)	aránya (%)
2011	1533	44%	8 238 137	84%	3 454 001	82%	942 399	45%
2012	1698	54%	8 542 369	87%	3 573 476	85%	1 061 044	48%
2013	1840	58%	8 802 210	89%	3 671 688	90%	1 175 966	49%
2014	1870	59%	8 811 332	89%	3 674 392	90%	1 219 071	49%
2015	1872	59%	8 774 443	89%	3 661 269	90%	1 296 101	49%

1. táblázat: Kábelmodemes szolgáltatással elért települések, elért lakosság, elért háztartások, előfizetések száma és aránya

Forrás: NMHH szélessávú piacelemzési adatszolgáltatás, 2011-2015

- [32] A kábelmodemes internet szolgáltatás elérhetőségében természetesen földrajzi területenként eltérések tapasztalhatók, megállapítható ugyanakkor, hogy napjainkra a kábelmodemes hálózatok folyamatos fejlesztésének eredményeként a háztartások jelentős része számára elérhető a kábelmodemes internet szolgáltatás. A réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások egy esetleges áremelése során tehát a háztartások jelentős és egyre növekvő része számára reális lehetőség a kábelmodemes internet szolgáltatásra váltás, az elérhetőség tehát nem korlátozza a helyettesítést.

I.4.2.1.4. Árak

- [33] A kiinduló szolgáltatások és a potenciális helyettesítő szolgáltatás árai közötti jelentős eltérések érdemben befolyásolhatják a helyettesítés lehetőségét. Amennyiben a helyettesítő szolgáltatás – akár az eltérő költségek miatt, akár egyéb piaci szempontok miatt – csak jóval magasabb áron érhető el, mint a kiinduló szolgáltatások, akkor a kiinduló szolgáltatások árának kismértékű, de tartós emelése valószínűsíthetően profitábilisan megvalósítható. A helyhez kötött internet szolgáltatások piacán kínált csomagokra jellemző, hogy a szolgáltatók ajánlataikban meghatározott sávszélességet és korlátlan adatforgalmat biztosítanak. Az egyes csomagok árai közötti különbségeket döntően az elérhető sávszélesség befolyásolja. Az árok közötti eltérés vizsgálata során a korábbiakhoz hasonló bontásban vizsgáltam a piaci ajánlatokat, tehát a kábelmodemes szolgáltatások árát az xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott szolgáltatások áraival hasonlítottam össze. Az egyes szolgáltatók, illetve technológiák árának összehasonlítását több tényező is nehezítette. Az egyik ilyen – az internet szolgáltatás piacára jellemző – tényező a kedvezményes ajánlatok folyamatos jelenléte, ami azt jelenti, hogy a szolgáltatók a gyakorlatban az internet szolgáltatást nem az Általános Szerződési Feltételeikben (ÁSZF) feltüntetett, hanem jelentős kedvezményt tartalmazó árakon nyújtják (a kedvezmény mértéke 10%-tól akár 60-70%-ig is terjedhet). A másik ilyen tényező a csomagolás, ami azt jelenti, hogy a gyakorlatban az előfizetők nagy része az

⁴⁴ Az elért lakosság és az elért háztartások száma, aránya a gyakorlatban a táblázatban feltüntetett értéknél alacsonyabb, mivel valamely település kábelmodemes hálózattal való elérése nem minden esetben jelent teljes települési lefedettséget.

internet szolgáltatást más helyhez kötött szolgáltatással összecsomagolva veszi igénybe, a komplex szolgáltatáscsomag áraiban pedig nem minden esetben különíthető el egyértelműen az internet szolgáltatás ára. A jelzett problémák kiküszöbölése érdekében az összehasonlítás során a listaárak mellett az aktuálisan elérhető kedvezményes ajánlatokat is vizsgáltam, továbbá az önálló – csak helyhez kötött internet szolgáltatást tartalmazó – ajánlatok mellett a több szolgáltatást tartalmazó komplex szolgáltatáscsomagok árait is megvizsgáltam. Az összehasonlítás során a piacvezető és a piaci második szolgáltató belépő, közepes és magas sáv szélességet kínáló ajánlatait hasonlítottam össze. A piacvezető többféle technológián (DSL, kábelmodemes, nem kábelmodemes részben vagy teljes egészében fényvezető szál) nyújtja a helyhez kötött internet szolgáltatást, a díjcsomagjainak kialakítása során az árakban jellemzően nem tesz az alkalmazott technológia alapján különbséget. A piaci második – egy kisebb földrajzi területtől eltekintve – döntően kábelmodemes internet szolgáltatást kínál előfizetői számára.

	Díjcsomag neve	Névleges (garantált) le- és feltöltési sebesség (Mbit/s)	ÁSZF-ben szereplő havi díj, 2017. január (bruttó, Ft)		Honlapon feltüntetett 2 éves akciós havi díj, 2017. január (bruttó, Ft)	
			Önálló igénybevétel	3play kedvezmény	Önálló igénybevétel	3play csomagban internet szolgáltatás ára
Magyar Telekom	Netmánia S	10/1 (0,5/0,2)	6225	-1000	5017	3763
	Netmánia M	20/1 (1/0,5)	6699	-1500	5482	4111
	Netmánia L	30/1 (5/1)	7619	-1833	6411	4808
	Netmánia XL	50/1 (5/1)	8548	-1666	6876	5157
	Netmánia XXL	120/1 (10/2)	10406	-2266	7433	5575
	Netmánia 1000	1000/300 (200/50)	9756	-2400	8548	6411
	Díjcsomag neve	Névleges (garantált) le- és feltöltési sebesség (Mbit/s)	ÁSZF-ben szereplő havi díj, 2017. január (bruttó, Ft)		Honlapon feltüntetett 2 éves akciós havi díj, 2017. január (bruttó, Ft)	
			Önálló igénybevétel		Önálló igénybevétel	3play csomagban teljes csomag ára (csomag neve)
UPC	Fiberpower30	30/3 (10/1)	9834		3090	6699 (TRIO S)
	Fiberpower50	50/5 (15/2)	12079		4490	-
	Fiberpower120	120/10 (30/4)	15104		5190	8399 (TRIO M)
	Fiberpower240	240/20 (60/5)	18583		6990	10999 (TRIO L)
	Fiberpower500	500/22 (100/5,5)	23228		7890	-

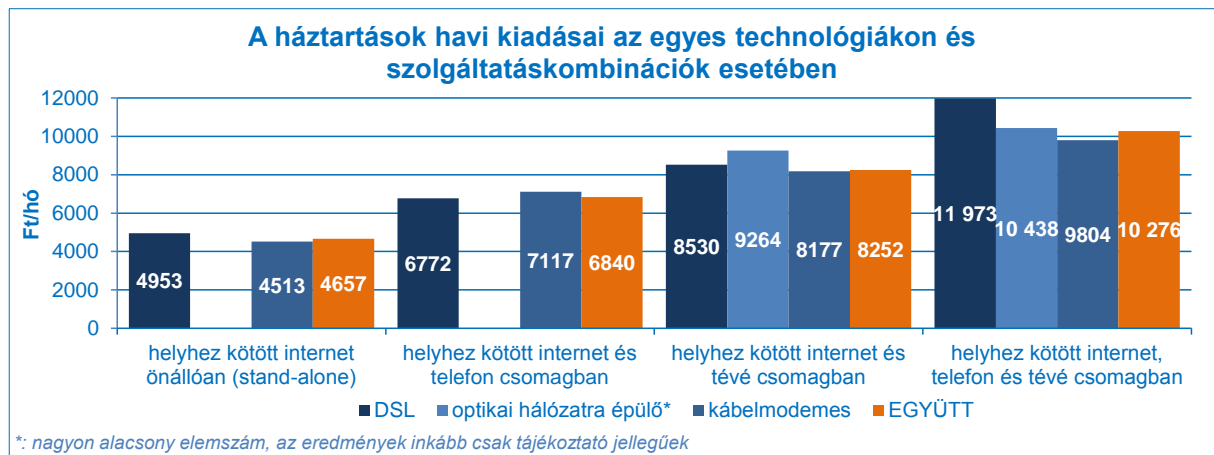
2. táblázat: A helyhez kötött internet szolgáltatás árai az egyes technológiákon a piacvezető és a piaci második szolgáltató esetében

Forrás: Szolgáltatók ÁSZF-jeiben és honlapjain elérhető publikus ajánlatok, 2017. január

- [34] A táblázatból jól látszik, hogy az önálló ajánlatok esetében a döntően kábelmodemes internet szolgáltatást kínáló piaci második szolgáltató listaárjai jellemzően magasabbak, ugyanakkor a honlapon elérhető „akciós” árak alacsonyabbak, mint a piacvezető szolgáltató árai.
- [35] A komplex szolgáltatáscsomagok árait megvizsgálva szintén megállapítható, hogy a döntően kábelhálózaton szolgáltatást nyújtó piaci második szolgáltató ajánlatai valamivel kedvezőbbek, mint a

többféle technológián – egységes árazást alkalmazó – szolgáltatást nyújtó piacvezető szolgáltató árai⁴⁵.

- [36] A piacvezető és a piaci második szolgáltató ajánlatainak vizsgálata alapján tehát arra lehet következtetni, hogy a kiinduló szolgáltatások és a potenciális helyettesítő szolgáltatás árai között nincs olyan különbség, amely a helyettesítést korlátozná. Hasonló következtetésekre juthatunk, ha a szolgáltatások árait a lakossági piackutatás adatait felhasználva vizsgáljuk.

5. ábra: A háztartások kiadásai az egyes technológiákon és szolgáltatáskombinációk esetében

Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

- [37] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a hagyományos réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások és a kábelmodemes internet szolgáltatás áraiban nem tapasztalható olyan különbség, ami a helyettesítést akadályozná.

I.4.2.1.5. Váltási költségek

- [38] Amennyiben a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a kábelmodemes internet szolgáltatásra váltás során jelentős váltási költségek merülnek fel, az megakadályozhatja a szolgáltatásváltást és így a helyettesítés akadályát képezheti. A váltási költségek alapvetően a régi előfizetés megszüntetése, illetve az új előfizetés megkötése során merülnek fel. A régi előfizetés megszüntetése során – amennyiben az előfizető az előfizetéshez kapcsolódóan határozott idejű elkötelezettséget vállalt és a régi előfizetés lemondása a határozott idejű elkötelezettség lejáta előtt történik – a fizetendő kötbér (ami kizárólag az igénybe vett kedvezmények mértékéig terjedhet) közvetlen költségként jelentkezhet. A hazai internet előfizetéseket vizsgálva megállapítható, hogy az internet szolgáltatásra előfizető háztartások 53%-a⁴⁶ határozott idejű elkötelezettséget tartalmazó szerződéssel veszi igénybe a

⁴⁵ Az összehasonlítást nehezíti, hogy a komplex szolgáltatáscsomagok árazása eltér a piacvezető és a piaci második esetében, míg a piacvezető több szolgáltatás együttes igénybevétele esetén szolgáltatásonként ad kedvezményt az előfizető számára, addig a piaci második szolgáltató egységes csomagárakat ad meg. Mindazonáltal a piacvezető az internet szolgáltatása 3play csomagbeli árának és a piaci második 3play csomagárának arányából, valamint a piacvezető által kínált telefon és TV szolgáltatás (3 play csomagra történő előfizetés esetén alkalmazott) havi előfizetési díjainak összevetéséből egyértelműen a kábelmodemes internet szolgáltatás árelőnyére lehet következtetni.

⁴⁶ Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

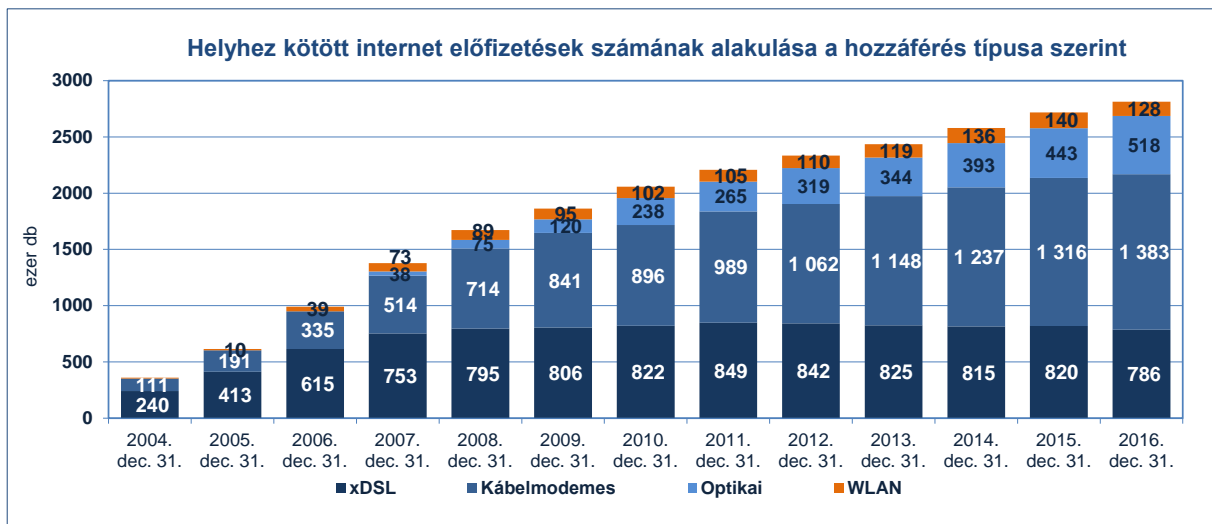
szolgáltatást, tehát a háztartások több, mint fele a piackutatás során feltett kérdésre úgy válaszolt, hogy van érvényben lévő határozott idejű elkötelezettsége (azaz az Eht. szerinti határozott idejű előfizetői szerződést kötött) a vezetékes internet szolgáltatójával. A válaszok alapján nem tapasztalható lényeges különbség az egyes technológiák között.

- [39] Összességében megállapítható, hogy az előfizetések kevéssel több, mint a fele esetében a határozott idejű szerződés megszüntetésével kapcsolatban – elsősorban a kedvezményes határozott idejű szerződések idő előtti felmondása miatt – váltási költségek merülnek fel, amelyeknek az igénybe vett kedvezmény mértékétől függően a váltást időlegesen korlátozó hatása is lehet, ezek a váltási költségek azonban – az adott szerződéstől függően – időlegesek, nem általánosan érvényesülnek és a piac egésze tekintetében nem tekinthetők olyan mértékűnek, amely a váltást megakadályozza.
- [40] Az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódó legfőbb váltási költséget a belépéskor fizetendő egyszeri díjak, illetve a hozzáférés létesítéséhez kapcsolódóan felmerült egyéb költségek (végpont kiépítésének költsége) jelenthetik. Ezek a költségek a határozatlan idejű előfizetői szerződést kötő előfizetők esetében jellemzően minden esetben felmerülnek, határozott idejű előfizetői szerződés (aminek a minimális időszaka jellemzően 1 év) megkötése esetén a szolgáltatók ezt jellemzően elengedik, illetve a havi díjba beépítve térítik. A váltás során az előfizetőnél kihelyezett szolgáltatói berendezés szintén költséget jelenthet, azonban a szolgáltatók a berendezés költségét jellemzően külön havi bérleti díjban térítik. A legnagyobb kábelmodemes szolgáltatók ajánlatait vizsgálva megállapítható, hogy az új előfizetés megkötéséhez kapcsolódóan felmerülő, egyszeri váltási költségek határozatlan idejű szerződés esetén jellemzően 10-20 ezer Ft-ot tesznek ki, míg határozott idejű szerződés megkötése esetén az ilyen költségek 0-10 ezer Ft körül alakulnak.
- [41] A váltási költségek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a határozott idejű előfizetői szerződést kötő előfizetőknek – a határozott idő letelte előtti felmondás esetén – a régi szerződés megszüntetése során, míg a határozatlan idejű előfizetői szerződést kötő előfizetőknek az új szerződések megkötése során merülnek fel jelentősebb váltási költségei. Ez azt is jelenti, hogy a váltási költségek tekintetében az a legkedvezőtlenebb eset, ha valamely előfizető a határozott idejű előfizetői szerződését idő előtt felmondja és ezt követően egy másik szolgáltatónál határozatlan idejű előfizetői szerződést köt, míg a legkedvezőbb eset, ha a váltás során az előfizető a határozatlan idejű előfizetői szerződésének felmondását követően határozott idejű előfizetői szerződést köt az új szolgáltatónál. A hazai piacon ez utóbbi tekinthető az általános esetnek, tehát az új előfizetői szerződések megkötése jellemzően határozott időre történik. A szolgáltatóváltással az előfizetők jellemzően megvárják, amíg a határozott idő letelik⁴⁷.
- [42] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a kábelmodemes internet szolgáltatásra váltás során váltási költségek merülnek fel, azonban ezek nem technológia specifikusak, illetve nem általánosan (valamennyi előfizetőre kiterjedően) érvényesülnek és a váltási költségekkel érintett előfizetők esetében is időlegesek. A váltási költségek mértéke sem tekinthető olyan mértékűnek, amely a váltást megakadályozná az előfizetők számára.

⁴⁷ A határozott időre kötött előfizetői szerződésért cserébe kapott kedvezményeket az előfizetői szerződés előfizető oldali felmondása esetén az előfizetőnek a határozott időből már eltelt időszaknak megfelelően vissza kell fizetnie, ami a listaárak és a kedvezményes árak között tapasztalható jelentős eltérések miatt jelentős összeg lehet. Ennek megfelelően az előfizetői szerződés határozott idő letelte előtti felmondása csak kiemelkedően kedvező ajánlat esetén és/vagy a határozott idejű szerződés megkötését követő időszak elején lehet ésszerű.

I.4.2.1.6. Várható fogyasztói reakciók

- [43] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a kábelmodemes internet szolgáltatás a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítője a funkcionalitás, a minőség tekintetében és az elérhetőség, az árak, illetve a váltási költségek tekintetében sem azonosítottam olyan különbségeket, amelyek a váltást megakadályoznák. A kábelmodemes internet szolgáltatást tehát az alapvető jellemzői alkalmassá teszik arra, hogy a kiinduló szolgáltatásokat helyettesítse. Ezt követően megvizsgáltam, hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók hogyan reagálnának. A vizsgálatok során az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli tapasztalatokat és a fogyasztók várható viselkedésével kapcsolatos piackutatási adatokat tekintettem át.
- [44] A helyhez kötött internet szolgáltatás piacán az elmúlt években lezajlott folyamatokat vizsgálva megállapítható, hogy a kábelmodemes internet hozzáférések száma az elmúlt években folyamatosan nőtt, 2014. év végére a piac közel fele tartozott ehhez a platformhoz. Az xDSL hozzáférések száma ezzel szemben 2008 óta nem változott érdemben. Az optikai hozzáférések száma jelentősen nőtt az elmúlt 5 évben.

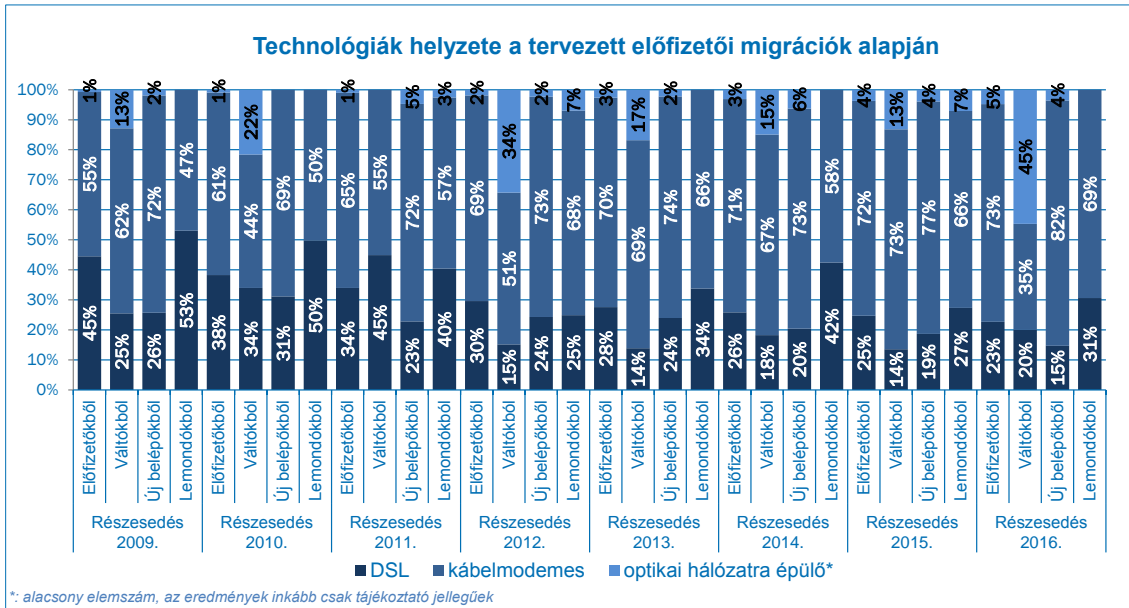
6. ábra: Helyhez kötött internet előfizetések számának alakulása a hozzáférés technológiája szerint

Forrás: NMHH CoCom adatszolgáltatás

A DSL hozzáférések számának alakulását vizsgálva megállapítható, hogy a kábelmodemes hozzáférések felfutásával párhuzamosan a DSL hozzáférések számának növekedése megtorpant, ami a kábelmodemes szolgáltatás helyettesítő jellegére utal. Ezt támasztja alá az is, hogy azokban az európai országokban, ahol a kábeles technológia nem jutott jelentős szerephez, a DSL hozzáférések számának növekedésében hasonló törés nem tapasztalható.

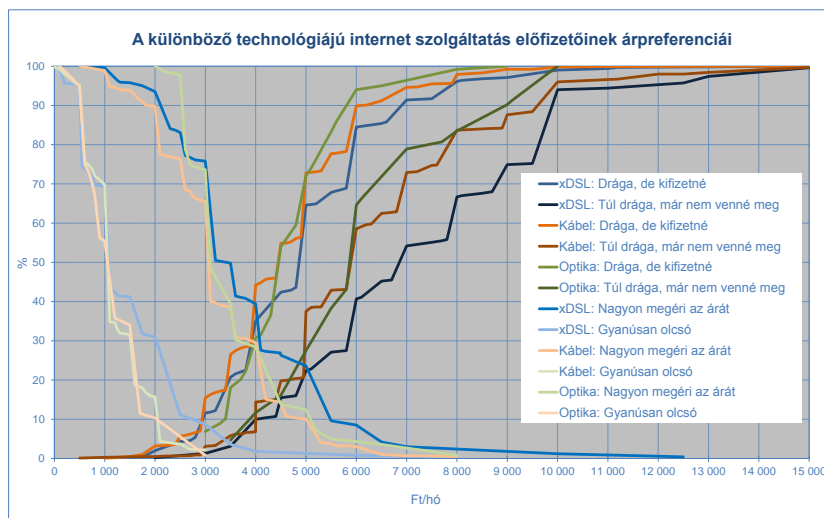
- [45] A fogyasztói szándékokat idősorosan bemutató piackutatási adatok vizsgálata szintén a kábelmodemes internet szolgáltatás helyettesítő jellegét támasztja alá. Az előfizetők váltással kapcsolatos terveit idősorosan bemutató ábra a DSL esetében az időszak egészében a technológia részesedésénél kisebb arányú részesedést mutat mind a szolgáltatásváltók, mind az új belépők esetében, ezzel párhuzamosan a DSL lemondók közötti részesedése egy év kivételével (2012) a technológia piaci súlyánál nagyobb. A kábelmodemes internet szolgáltatás esetében a helyzet jellemzően fordított, eltérés ettől a trendtől az időszak végén – az optikai hozzáférések számának növekedésével – tapasztalható. A piackutatási adatok tehát a piac növekedésével együtt járó új

belépések mellett folyamatos – a kábel és az időszak vége felé a kábel és az optika irányába mutató – migrációt jeleznek.

7. ábra: Tervezett előfizetői migrációk
 Forrás: NMHH lakossági piackutatások, 2009-2016

[46] Az előfizetőknek az árpreferenciákkal kapcsolatos kérdésekre adott válaszaik szintén a két szolgáltatás helyettesítő jellegét támasztják alá.

8. ábra: A különböző technológiájú internet szolgáltatás előfizetőinek árpreferenciái (Van Westendorp árteszt⁴⁸)

Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

⁴⁸ A Van Westendorp árteszt kérdései:

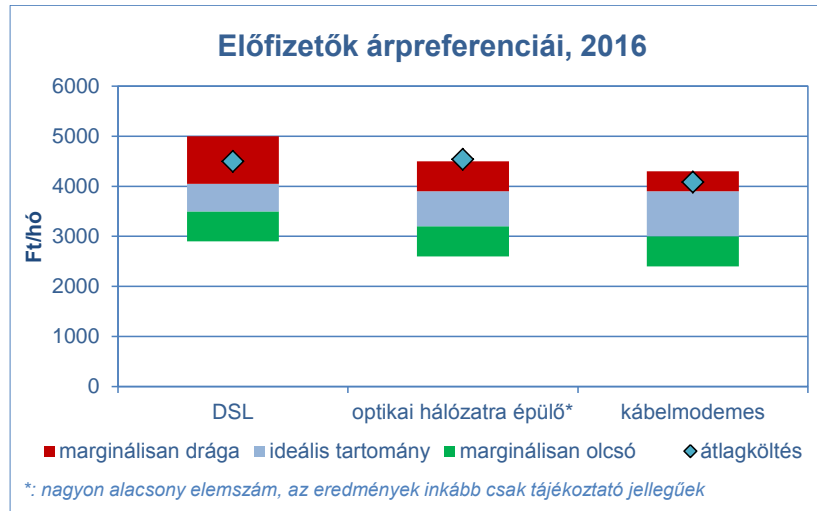
Ahhoz képest, amennyit jelenleg interneteznek, mekkora összeget tartana elfogadhatónak, reálisnak?

Mennyi lenne az az összeg, amennyit már drágának tartanának, de biztosan kifizetnének havonta?

És mennyi lenne az a havi összeg, amelyet már olyan sokan tartanának, hogy fontolóra vennék, hogy lemondják a szolgáltatást?

És mekkora lenne az a havi összeg, amiért már gyanúsán olcsónak találnák ezt a szolgáltatást?

Az ábrából jól látszik, hogy az ADSL és a kábelmodemes hozzáféréshez kapcsolódó árpreferenciák nem térnek el lényegesen egymástól. (Az optikai hozzáféréssel kapcsolatos preferenciákra vonatkozó eredmények azonban az alacsony elemszám miatt kevésbé megbízhatóak.) A kinyilvánított árpreferenciák alapján meghatározott ártartományok vizsgálata hasonló következtetésekre vezet. (Az optikai hozzáférésre vonatkozó tartományok az alacsony elemszám miatt ebben az esetben is inkább tájékoztató jellegűek.)

9. ábra: Ártartományok a kinyilvánított fogyasztói preferenciák alapján, technológiánként
Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

A fogyasztók az árak tekintetében tehát a különböző platformon nyújtott internet szolgáltatást azonos módon ítélik meg, ami a különböző platformon nyújtott internet szolgáltatások egy piachoz tartozását támasztják alá.

- [47] Ha a helyhez kötött internet szolgáltatásra vonatkozó árrugalmasság értékét platformonként vizsgáljuk meg, akkor nem tapasztalhatunk jelentős eltéréseket az ADSL, a kábelmodemes és az optikai hozzáféréseken nyújtott internet szolgáltatások között, ami szintén a különböző platformon nyújtott szolgáltatások azonos piachoz tartozását támasztják alá.

Év	ADSL		Kábelmodem		Optika	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Pontrugalmasság	-0,32	-0,52	-0,43	-0,37	-0,69	*
Szakaszrugalmasság	-0,34	-0,56	-0,46	-0,39	-0,74	*

*Az alacsony elemszám miatt nem kalkulálható megbízható érték.

3. táblázat: Helyhez kötött internet szolgáltatás egyes technológiáira vonatkozó saját-árrugalmasság számítások eredményei

Forrás: NMHH számítás NMHH lakossági piackutatások (2015, 2016) adatai alapján

- [48] Az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a piackutatási adatokkal kapcsolatos vizsgálatok eredményei alapján valószínűsíthető, hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók – amennyiben a párhuzamos infrastruktúra az adott területen rendelkezésre áll (ami az előfizetők jelentős része számára reális opció) – kritikus mértékben térnének át a kábelmodemes szolgáltatás igénybevételére.

1.4.2.1.7. Kábelmodemes internettel való helyettesítés vizsgálatának eredményei

- [49] A kábelmodemes internettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a kábelmodemes internet szolgáltatás a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet

szolgáltatások helyettesítője, ennek megfelelően a kábelmodemes internet szolgáltatás a kiskereskedelmi piac részét képezi.

I.4.2.2. Vezeték nélküli (WLAN) internettel való helyettesítés vizsgálata

- [50] A vezeték nélküli (WLAN) internettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok során első lépésben a szolgáltatás alapvetői jellemzőit, illetve azok kiinduló szolgáltatásokkal való összevethetőségét tekintetem át. Az alapvető jellemzők vizsgálata a funkcionalitásra, a minőségre, az elérhetőségre, az árra és a váltási költségekre terjedt ki. Ezt követően az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a rendelkezésre álló piackutatási adatok alapján megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén várható fogyasztói reakciókat.

I.4.2.2.1. Funkcionalitás

- [51] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében a szolgáltatás igénybevétele tekintetében lényeges, a fogyasztói szokásokat befolyásoló funkcionális eltérés nem azonosítható. A felhasználók mindkét esetben az előfizetői hozzáférés helyén elhelyezett szolgáltatási eszköz megfelelő – általában ethernet – portjához csatlakozva érhetik el a szolgáltatást. Jellemzően ez a pont jelenti az előfizetői hozzáférési pontot. A csatlakozást lehetővé tévő eszközt a legtöbb esetben a szolgáltató biztosítja. A szolgáltatást a felhasználó a megfelelő előfizetői eszközök⁴⁹ csatlakoztatásával tudja igénybe venni. A szolgáltatáshoz való hozzáférés, illetve a szolgáltatás igénybevétele tekintetében tehát nincs érdemi különbség a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás és a vezeték nélküli technológiával létesített előfizetői hozzáférési ponton nyújtott internet szolgáltatás között. A funkcionális helyettesítést befolyásolja az adatátvitel sebessége is. A kereskedelmi ajánlatokat vizsgálva megállapítható, hogy a WLAN internet szolgáltatás névleges letöltési sebessége – szolgáltatótól és díjcsomagtól függően – meghaladhatja a 30 Mbit/s-ot és a szolgáltatók által vállalt garantált letöltési sebesség értékek is összevethetőek az xDSL szolgáltatás esetén vállalt értékekkel. A szolgáltatás tehát képes réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL szolgáltatások többségének megfelelő adatátviteli sebesség elérésére, vagyis a sebességet tekintve lehetséges a funkcionális helyettesítés. (A kábelmodemes hozzáférési hálózatokon, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás tekintetében ugyanakkor az összefüggés nem áll fenn, az ezen szolgáltatások által biztosított névleges és garantált adatátviteli sebesség értékeket a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférések nem tudják biztosítani.)

I.4.2.2.2. Minőség

- [52] A helyhez kötött vezeték nélküli internet szolgáltatást a hazai piacon döntően a 2,4 GHz-es és az 5,6 GHz-es szabad felhasználású frekvenciasávon nyújtják. (A szabad felhasználású frekvenciasávokban nyújtott szolgáltatások mellett az elmúlt években a piaci kínálatban az engedélyköteles 3,5 GHz-es sávon nyújtott internet szolgáltatások /Wi-fi, Wimax/ is fellelhetőek voltak, ezek piaci súlya és jelentősége viszonylag csekély.) A szabad felhasználású frekvenciasáv használata

⁴⁹ pl. asztali számítógép, laptop, illetve egyéb eszköz vezetékes vagy vezeték nélküli kapcsolaton keresztül csatlakoztatva

jellemzően az „utolsó mérföldre” terjed ki, a WLAN lefedőhálózatot jellemzően valamilyen vezetékes (esetleg engedélyköteles frekvenciát használó vezeték nélküli szakaszokat is tartalmazó) felhordó hálózat kapcsolja össze az internettel.

- [53] A hazai piacon nyújtott helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatások minőségét – a hozzáférési szakaszon – a felhasznált frekvenciasáv nyílt hozzáférésű jellege mellett a rádiós technológiákra jellemző, az átviteli közegből fakadó adottságok is jelentősen befolyásolják. A rádiós közeg érzékeny a légköri elektromosságra, elektromágnesességre, így azon felül, hogy a csomóponti berendezések a vezetékes technológiákhoz hasonló hibaarányt hordoznak, a WLAN hozzáférések esetén a rádiós szakasz gyengesége is növeli a veszteséget.
- [54] Szabad felhasználású frekvenciasáv esetén jelentős a párhuzamos használat⁵⁰, illetve az ezzel járó zavarás veszélye. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hozzáférési szakasz osztottsága és az interferencia miatt a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokhoz képest jellemzően csak alacsonyabb garantált sebességet képesek megajánlani.
- [55] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokkal összehasonlítva a végtől-végig menedzselte minőségi transzport megbízhatóság is problematikusabb a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében, mivel számottevő téterősségi korlátokkal kell számolni, és a csomagvesztés aránya is jellemzően kedvezőtlenebb, mint a vezetékes technológiák esetén.
- [56] Szintén fontos, a minőséget alapvetően befolyásoló tényező az előfizetői szakasz hossza. Az „utolsó mérföld” hossza a vezetékes technológiáknál is jelentősen befolyásolja az elérhető minőséget, a távolság szerepe a vezeték nélküli hozzáférések esetében még ennél is kritikusabb. Az előfizetői szakasz még elfogadható hossza sodrott réz érpárnál 1 km, passzív optikánál 15 km, illetve P2P optikánál 25 km, ezzel szemben a WLAN hozzáférések esetében az elfogadható távolság pár száz méteres.
- [57] A felsorolt, a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás minőséget jelentősen befolyásoló objektív adottságok az ilyen szolgáltatók által kínált szolgáltatásokhoz megajánlott minőségi paraméterekben is tükröződnek. A WLAN szolgáltatások esetében az ajánlatok többségében a szolgáltatók a vezetékes hozzáférésektől elmaradó átviteli sebességet tudnak garantálni az előfizetőik számára és a rendelkezésre állás is alacsonyabb⁵¹.
- [58] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatások minősége tekintetében a vezeték nélküli (WLAN) internet a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatásokat korlátozottan képes helyettesíteni. A helyettesítés lehetősége elsődlegesen a minőségi paraméterekre (elsősorban a garantált átviteli sebességre) kevésbé érzékeny felhasználói csoportok esetében áll fenn. Megjegyzendő, hogy az internet szolgáltatás esetében elérhető adatátviteli sebességek növekedésével és a nagy sáv szélességet, illetve a sáv szélesség megbízható rendelkezésre állását igénylő internetes tartalom szolgáltatások előtérbe kerülésével az alacsony garantált adatátviteli

⁵⁰ A párhuzamos használat egyaránt vonatkozik arra az esetre, ha az adott vezeték nélküli szolgáltató szolgáltatását több előfizető használja egyszerre az adott területen, illetve, ha más szolgáltató szolgáltatása, vagy egyéb eszköz használja a szabad frekvenciasávot.

⁵¹ A legnagyobb vezetékes szolgáltatók 98%-os rendelkezésre állást vállalnak, a vezeték nélküli hozzáférést biztosító szolgáltatók esetében ez az érték jellemzően 95%.

sebességre kevésbé érzékeny felhasználói csoport súlya feltételezhetően folyamatosan csökken, ami a minőség tekintetében a helyettesítés lehetőségét a jövőben egyre inkább gyengítheti.

I.4.2.2.3. Elérhetőség

- [59] A vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatással való helyettesítés lehetőségét befolyásolja a szolgáltatás elérhetősége, amit az ilyen típusú szolgáltatásoknál előfizetői oldalról elsődlegesen az előfizetői hozzáférési pont elhelyezkedése (rálátás lehetősége), a szolgáltatói oldalról a felhordó hálózati kapcsolódás lehetősége korlátozhatja.
- [60] A szolgáltatói ajánlatokat vizsgálva megállapítható, hogy az előfizetői hozzáférési pont létesítésének feltétele, hogy az adóegység irányából az előfizetőnél elhelyezett vevőberendezésre a rálátás biztosított legyen. A kivitelezés a jellemzően kevésbé sűrűn beépített, illetve alacsonyabb építésű épületekkel jellemezhető rurális területek esetében könnyebb, különösen abban az esetben, ha az adóegység magasabb fekvő ponton való elhelyezése szolgáltatói oldalról biztosított. A felhordó hálózat – akár saját, akár bérelt – elérhetősége, illetve hozzáférhetősége szintén szűk keresztmetszetnek tekinthető. A felhordó hálózat esetében a helyzet fordított, a jellemzően kisebb előfizetői sűrűséggel rendelkező, rurális területek esetében a szükséges felhordó hálózati kapacitáshoz való hozzáférés kevésbé gazdaságosan biztosítható, mint a sűrűn lakott városi, nagyvárosi környezetben.
- [61] Amennyiben a rálátás megfelelően biztosítható, illetve a felhordó hálózati csatlakozás biztosított, akkor a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás elméletileg bárhol elérhető. Az elérhetőséget azonban az előző pontban jelzett minőségi problémák is korlátozhatják, amennyiben a szabad hozzáférésű frekvencia használata más szolgáltatások általi használata intenzív, illetve amennyiben az elektromágneses zavarás jelentős. Ennek a veszélye városi, nagyvárosi környezetben nagyobb, így a minőségi korlátok a szolgáltatás elérhetőségét ilyen környezetben korlátozzák leginkább.
- [62] A leírtak alapján megállapítható, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás számára kedvező telepítési feltételeket elsősorban a rurális területek kínálnak. Ha megvizsgáljuk az ilyen típusú előfizetések földrajzi megoszlását, akkor megállapíthatjuk, hogy az előfizetések döntő többsége kisebb településeken, vagy a kisebb településekre jellemző településszerkezettel rendelkező városokban, városrészekben található. Szintén jellemző⁵², hogy egy adott területen csak egy vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó szolgáltató van jelen, ami nyilvánvalóan összefügg a szabad hozzáférésű frekvencia használatával.
- [63] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatások elérhetősége tekintetében a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás a hagyományos réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatásokat csak korlátozottan – a megfelelő telepítési körülmények megléte esetén – képes helyettesíteni.

I.4.2.2.4. Árak

- [64] A kábelmodemes internettel való helyettesítés vizsgálatához hasonlóan a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében is megvizsgáltam, hogy a kiinduló szolgáltatások és a potenciális helyettesítő szolgáltatás árai között tapasztalható-e olyan jelentős eltérés, amely érdemben befolyásolhatja, megakadályozhatja a fogyasztói helyettesítést. Megállapítottam, hogy a vezeték

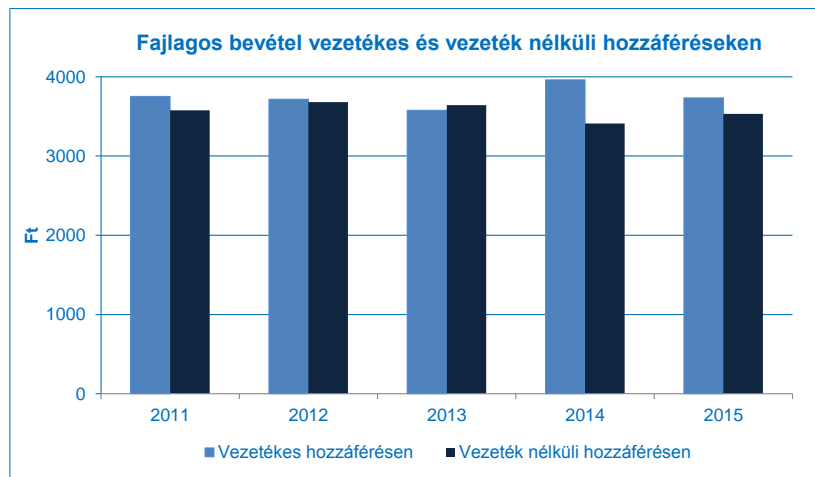
⁵² Ilyen szolgáltatással ellátott települések 62%-a (2014-es adat).

nélküli hozzáféréseken nyújtott internet szolgáltatások áralkakítása megfelel a helyhez kötött internet szolgáltatások piacán más technológiákon nyújtott szolgáltatásokénak, tehát a vezeték nélküli hozzáféréseken szolgáltatást nyújtó szolgáltatók ajánlataira is a meghatározott havi előfizetési díjért cserében kínált meghatározott sávszélesség és a korlátlan adatforgalom jellemző.

- [65] A réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatások árainak összehasonlítása a nyilvánosan elérhető ajánlatok oldaláról korlátokba ütközik. A vezetékes technológiákhoz képest elaprózódottabb piacszerkezet, a szolgáltatók nagy száma, az akciós ajánlatok korlátozottabb elérhetősége miatt az árak összevethetőségének vizsgálata során a költségekben meglévő különbségeket, az egy előfizetőre jutó bevételeket, illetve a háztartásoknak az egyes technológiákon nyújtott internet szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadásait vizsgáltam meg.
- [66] A szolgáltatás minőségi jellemzőinek vizsgálata során megállapítottam, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében a szolgáltatók a vezeték nélküli technológiát alapvetően az „utolsó mérföldön”, tehát az előfizetői szakaszon alkalmazzák. Felhordó hálózati kapcsolatra a vezetékes előfizetői szakaszokhoz hasonlóan ebben az esetben is szükség van. A vezeték nélküli és a vezetékes megoldás között a költségkülönbségek tehát elsődlegesen az előfizetői szakaszon merülnek fel. Megállapítható, hogy e tekintetben a vezeték nélküli technológia – az alacsonyabb kiépítési költségek miatt – jelentős költségelőnyben van. A felhordó hálózati szakaszokon elméletileg lényeges költségkülönbségek nem azonosíthatók, a gyakorlatban ugyanakkor – mivel a vezeték nélküli hozzáférések száma jóval alacsonyabb, illetve az igénybevétel szétaprózott – a vezeték nélküli hozzáféréseken szolgáltatást nyújtó vállalkozások jelentős méretgazdaságossági hátránnyal szembesülhetnek⁵³. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a méretgazdaságossági hátrány nem a technológiai adottságokból, hanem a szolgáltatás hazai megvalósítási gyakorlatából (döntően kisméretű piaci szereplők által nyújtott szolgáltatás) fakad. További költséghátrányt jelent a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók számára, hogy a vezeték nélküli technológia kevésbé alkalmas valósídejűségekre érzékeny (VoIP és különösen IPTV) szolgáltatások nyújtására⁵⁴, így a választékgazdaságosságból származó előnyök a vezeték nélküli szolgáltatók számára kevésbé realizálhatók. A költségeket vizsgálva megállapítható tehát, hogy a vezeték nélküli technológia előfizetői szakaszon jelentkező előnyeivel szemben a szolgáltatást ténylegesen nyújtó kisebb méretű és kevesebb előfizetővel rendelkező vállalkozások esetében jelentős méretgazdaságossági hátrányok állnak, továbbá a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó vállalkozásoknak a technológia adottságaiból fakadó választékgazdaságossági hátrányokkal is szembe kell nézniük. A vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatással kapcsolatos költségelőnyök és hátrányok egyenlege az adott előfizetői hozzáférési ponttól függően változhat, ugyanakkor – figyelembe véve, hogy az előfizetői szakasz megvalósítása építőmérnöki infrastruktúra kiépítését gyakorlatilag nem igényli – a kiinduló szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás költségei tekintetében nem azonosítható olyan különbség, amely – az árakban megjelenve – a helyettesítés lehetőségét akadályozná.
- [67] A kiinduló szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás fajlagos bevételeinek vizsgálata szintén azt támasztja alá, hogy a szolgáltatások árai összevethetőek, nem térnek el oly mértékben, amely a helyettesítés lehetőségének ár oldali korlátozottságára utalna.

⁵³ Több technológián szolgáltatást nyújtó, nagyobb méretű vállalkozások esetében a méretgazdaságossági hátrány kisebb, vagy elhanyagolható.

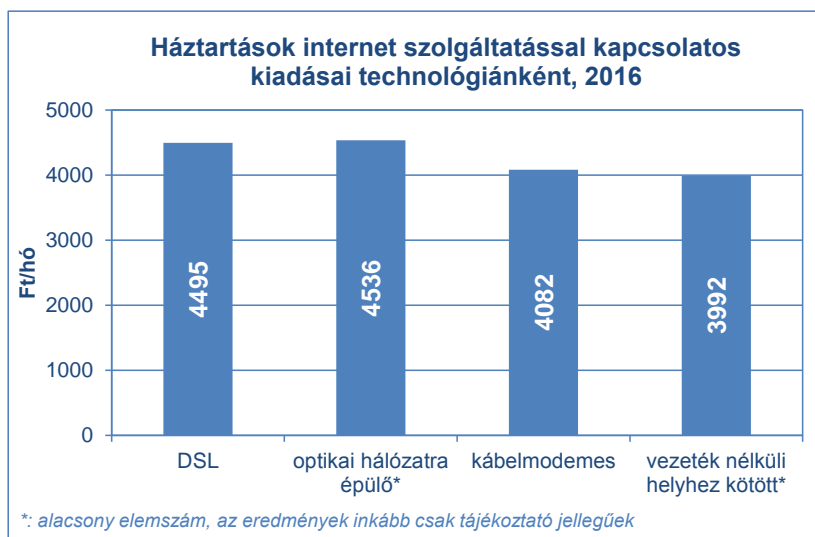
⁵⁴ A VoIP szolgáltatás megtalálható egyes vezeték nélküli (WLAN) szolgáltatók kínálatában.

10. ábra: Fajlagos bevételek alakulása

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

- [68] A háztartások internet szolgáltatással kapcsolatos kiadásait bemutató piackutatási adatokat vizsgálva sem azonosíthatók olyan különbségek az egyes technológián nyújtott szolgáltatások között, amely a helyettesítés korlátozottságára utalna.

11. ábra: Háztartások internet szolgáltatással kapcsolatos kiadásai technológiánként

Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

- [69] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiinduló szolgáltatások és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás áraiban nem tapasztalható olyan különbség, amely a helyettesítést akadályozná.

I.4.2.2.5. Váltási költségek

- [70] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatásra történő váltással kapcsolatban a kábelmodemes internet szolgáltatással kapcsolatos vizsgálatok során levontakhoz hasonló következtetésekre juthatunk. A váltási költségek a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatásra történő váltás során is alapvetően a régi előfizetői szerződés megszüntetéséhez, illetve az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódnak. A kábelmodemes vizsgálatokhoz (I.3.2.1.5.) képest eltérő következtetések értelemszerűen csak az új előfizetés megkötésével kapcsolatban merülhetnek fel. Ennek megfelelően jelen pontban csak az új előfizetés megkötésével kapcsolatos váltási költségeket vizsgáltam.

- [71] Az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódó legfőbb váltási költséget a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében is a belépéskor fizetendő egyszeri díjak, illetve a hozzáférés létesítéséhez kapcsolódóan felmerült egyéb költségek (végpont kiépítésének költsége) jelenthetik. Ezek a költségek a határozatlan idejű előfizetői szerződést kötő előfizetők esetében jellemzően minden esetben felmerülnek. A létesítéshez kapcsolódó költségeket jellemzően⁵⁵ a határozott idejű előfizetői szerződések esetében is térítetik a szolgáltatók, míg a belépéskor fizetendő egyszeri díj esetében előfordulhat, hogy határozott idejű előfizetői szerződés megkötése esetén a szolgáltatók ezt elengedik, illetve a havi díjba beépítve térítik. Ugyanakkor ez a gyakorlat – összehasonlítva a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatások esetével – a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás esetében kevésbé tekinthető általánosnak. Az eltérő gyakorlat mögött valószínűsíthetően a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók kisebb ügyfélszáma és tőkeereje áll, ami a keresztfinanszírozást kevésbé teszi lehetővé.
- [72] Az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódó váltási költségek a vezeték nélküli technológiák esetében tapasztalhatóan jóval nagyobb szórást mutatnak, a váltási költségek nagyságát elsősorban az előfizetői hozzáférési pont kiépítésének anyag- és munkaköltsége határozza meg. Ennek megfelelően a váltási költségek számszerűsítése nehézségekbe ütközik, a szolgáltatók ajánlatait vizsgálva megállapítható, hogy „átlagosnak” mondható esetben a kiépítés költsége 10-30 ezer Ft körül alakul.
- [73] A leírtak alapján megállapítható, hogy a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatásra történő váltás során felmerülő váltási költségek mértéke valamivel magasabb, mint a kábelmodemes szolgáltatásra történő váltás esetén, a költségek mértéke azonban ebben az esetben sem tekinthető olyan mértékűnek, amely az előfizetők szolgáltatásváltását megakadályozná.

I.4.2.2.6. Várható fogyasztói reakciók

- [74] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítője a funkcionalitás és az árak tekintetében, illetve a váltási költségek tekintetében nem azonosítottam olyan különbségeket, amelyek a váltást megakadályoznák. A minőség és az elérhetőség vonatkozásában megállapítottam, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás e tekintetben csak korlátozottan – a minőségi paraméterekre kevésbé érzékeny felhasználói csoportok körében – képes helyettesíteni a kiinduló szolgáltatásokat, amennyiben a szolgáltatás elérhetősége az adott területen biztosítható. Mindazonáltal az e körbe tartozó felhasználók száma elegendően nagy ahhoz⁵⁶, hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén kritikus méretű fogyasztói reakciót váltsanak ki. A kiinduló szolgáltatások árának kismértékű emelkedésére adott

⁵⁵ A legtöbb vezeték nélküli internet szolgáltatást igénybe vevő előfizetővel rendelkező szolgáltató esetében a belépési díj még 2 éves határozott idejű szerződés esetén is felmerül, nagysága 5-10 ezer Ft körül alakul. (1 éves elkötelezettség mellett még szinte minden szolgáltatónál belépési díjat kell fizetni.)

⁵⁶ A legnagyobb internet szolgáltatók díjcsomagjainak megoszlása alapján megállapítható, hogy az olyan díjcsomagokra előfizetők aránya, ahol a névleges letöltési sebesség 10/20/30 Mbit/s alatt van, 51/65/79%, garantált letöltési sebesség esetén pedig 1/2/5/10 Mbit/s-os kategóriák esetén 26/34/55/78%-os értékek adódnak. (2014-es adatok)

fogyasztói reakciókat az internet szolgáltatás piacával (ezen belül a vezeték nélküli internet szolgáltatás szegmensével) kapcsolatos múltbeli tapasztalatok és a fogyasztók várható viselkedésével kapcsolatos piackutatási adatok felhasználásával vizsgáltam.

- [75] A 6. ábra adataiból megállapítható, hogy a helyhez kötött internet szolgáltatás piacának vezeték nélküli szegmense az összpiaci növekedésnél kisebb mértékben, de bővült az elmúlt időszakban, összpiaci súlya azonban így sem jelentős. Ha a hozzáférések földrajzi elhelyezkedését vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás elsősorban a vezetékes technológiával le nem fedett települések és településrészek részipiaci igényeit elégíti ki.
- [76] A váltási tervekkel, illetve az árpreferenciákkal kapcsolatos – a kábelmodemes szolgáltatással kapcsolatban bemutatott – vizsgálatok a vezeték nélküli hozzáférésekhez kapcsolódó alacsony elemszám miatt a vezeték nélküli (internet) szolgáltatás esetében nem végezhetőek el. Az ugyanakkor a piackutatási adatok alapján megállapítható, hogy a háztartások a kiinduló szolgáltatásokat és a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást párhuzamosan nem veszik igénybe, ami a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás helyettesítő jellegére utal.
- [77] Az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a piackutatási adatokkal kapcsolatos vizsgálatok eredményei alapján megállapítottam, hogy – bár a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás jellemzően más vezetékes hozzáférés által le nem fedett területeket von be a piacba – feltételezhető, hogy más vezetékes hozzáférések megjelenése után azok árának emelkedése esetén a felhasználók kritikus tömegének a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatáshoz való visszatérés reális helyettesítési lehetőség.

I.4.2.2.7. Vezeték nélküli (WLAN) internettel való helyettesítés vizsgálatának eredményei

- [78] A vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatással kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési oldali vizsgálatok során az elérhetőség és a szolgáltatásminőség tekintetében a helyettesítést egyes esetekben korlátozó tényezőket azonosítottam, ugyanakkor az azonos funkcionalitás, az árak hasonlósága, a párhuzamos használat hiánya és a váltási költségek alacsony szintje, valamint a múltbeli piaci folyamatok a helyettesítés lehetőségét támasztották alá. A leírtak alapján a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatást a kiinduló szolgáltatások helyettesítőjeként azonosítottam, ennek megfelelően a vezeték nélküli (WLAN) internet szolgáltatás a kiskereskedelmi piac részét képezi.

I.4.2.3. Mobilinternettel való helyettesítés vizsgálata

- [79] A mobilinternettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok során első lépésben a szolgáltatás alapvető jellemzőit, illetve azok kiinduló szolgáltatásokkal való összevethetőségét tekintettem át. Az alapvető jellemzők vizsgálata a funkcionalitásra, a minőségre, az elérhetőségre, az árra és a váltási költségekre terjedt ki, valamint vizsgáltam a szolgáltatásokkal kapcsolatos felhasználói magatartást. Ezt követően az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a rendelkezésre álló piackutatási adatok alapján megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén várható fogyasztói reakciókat.

I.4.2.3.1. Funkcionalitás

- [80] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás esetében a szolgáltatáshoz való hozzáférés megvalósítása tekintetében funkcionális eltérések azonosíthatóak. A kiinduló szolgáltatások – tehát a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem

kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások – esetében a felhasználók az előfizetői hozzáférés helyén (helyhez kötöten) elhelyezett szolgáltatói eszköz megfelelő (általában ethernet) portjához csatlakozva érhetik el a szolgáltatást. A mobilinternet esetében a szolgáltatáshoz való hozzáféréshez a szolgáltató által biztosított SIM kártyára és a hálózati kapcsolódást biztosító megfelelő eszközre van szükség. Az eszköz lehet elkülönült, csak a csatlakozási funkciót megvalósító berendezés (adatkártya, kulcs, modem), vagy a hálózati kapcsolódást lehetővé tevő funkciót integráltan megvalósító mobil készülék (mobiltelefon, tablet stb.). Az eszközt biztosíthatja a szolgáltató (a legjellemzőbb az előfizetésekhez kapcsolódóan ártámogatással értékesített eszközök használata), illetve a felhasználó azt a kereskedelmi forgalomban is beszerezheti. Az internet szolgáltatáshoz való hozzáférés az eszköz jellegének megfelelően alapvetően kétféleképpen történhet: integrált eszközök esetében további eszköz csatlakoztatására nincs szükség, a hozzáférés közvetlenül, az integrált eszközön keresztül megvalósítható, míg az elkülönült, csak a csatlakozási funkciót megvalósító eszközök esetén a megfelelő felhasználói eszköz (pl. asztali számítógép, notebook) – jellemzően USB-porton, vezeték nélküli eszközön történő – csatlakoztatásával érhető el a szolgáltatás. Mindkét esetben megállapítható, hogy a hálózati hozzáférés nem helyhez kötött, ugyanakkor, míg az integrált eszközök teljes mobilitást tesznek lehetővé, addig a csatlakozási funkció elkülönült eszközben történő megvalósítása esetében – bár a teljes mobilitás elméletileg ebben az esetben is biztosított – a gyakorlatban a nomadikus használat a jellemzőbb. A mobilinternet szolgáltatás esetében tehát a kiinduló szolgáltatásokhoz való hozzáférés megvalósítása tekintetében funkcionális eltérések azonosíthatók, ezek a technikai jellegű különbségek azonban nem olyan mértékűek, amelyek a kiinduló szolgáltatások mobilinternet szolgáltatással való helyettesítést megakadályoznák, sőt, a mobilitás képessége a helyhez kötött szolgáltatáshoz képest funkcionális többletet jelent.

- [81] Az internet szolgáltatás esetében a funkcionális helyettesítést alapvetően befolyásolja az adatátvitel sebessége. A mobilpiacon jelenleg alkalmazott technológiák adottságait vizsgálva megállapítható, hogy mind a 3G, mind a 4G technológia⁵⁷ az elméleti sebességeket tekintve a DSL technológiájú hozzáférésekkel összevethető (3G), illetve annál magasabb (4G) sebességet kínál. A fényvezető szálal előfizetői hozzáféréseken elérhető elméleti sebességekkel összehasonlítva a helyzet fordított, a mobil hálózatokon jelenleg alkalmazott technológiák által biztosítható elméleti sebesség értékek elmaradnak az optikai hozzáféréseken biztosítható sebesség értékektől. A hazai mobil szolgáltatók által kínált névleges sebességek 3G technológia esetén letöltési irányban a 21-42 Mbit/s-os, feltöltési irányban a 6-10 Mbit/s-os sávban mozognak, míg a 4G (LTE) hálózatok esetében a megfelelő értékek: 75-150 Mbit/s letöltési irányban, illetve 25-50 Mbit/s feltöltési irányban. A 4G+ hálózatok esetében 300 Mbit/s elméleti letöltési sebesség is elérhető, míg feltöltési irányban 50 Mbit/s az elméleti feltöltési sebesség. Ezek az értékek elméleti maximum értékeknek tekinthetők, a gyakorlatban az előfizetők által elérhető adatátviteli sebesség ennél alacsonyabb. Az elmúlt évek hálózati fejlesztéseinek eredményeként a ténylegesen elérhető adatátviteli sebesség folyamatosan nőtt, aminek eredményeként a mobil hálózatok a gyakorlatban a kiinduló szolgáltatásokkal összemérhető sávszélességet képesek biztosítani.

⁵⁷ A 3G és 4G elnevezések a mobil távközlési technológia különböző fejlődési fokozatait leíró műszaki standardok csoportjait takarják, amelyekkel kapcsolatos műszaki elvárásokat az ITU specifikálta. Míg a 3G-vel kapcsolatos specifikáció a sávszélesség tekintetében csak a min. 0,2 Mbit/s elérését követelte meg, addig a 4G esetében mobil felhasználás esetén min. 100 Mbit/s, nomád és helyhez kötött felhasználás esetén min. 1 Gbit/s az elvárás. A 4G specifikációkat teljesítő, az európai mobilhálózatok fejlesztése során alkalmazott szabvány az LTE (Long Term Evolution).

- [82] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a mobilinternet a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások funkcionális helyettesítőjének tekinthető.

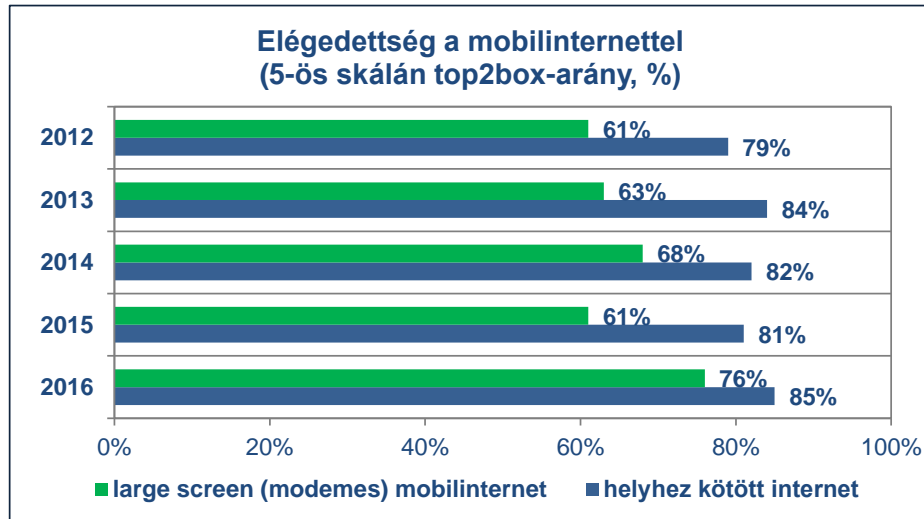
I.4.2.3.2. Minőség

- [83] A kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás minőségi jellemzőinek vizsgálata során a korábbi vizsgálatokhoz hasonlóan az objektív minőségi jellemzők (pl. az adott technológiai megoldás által lehetővé tett, illetve a piacon elérhető szolgáltatásokra vonatkozóan garantált sebesség) mellett ebben az esetben is fontos a minőség szubjektív megítélésének, tehát a fogyasztóknak a szolgáltatások minőségével kapcsolatos értékítéletének áttekintése.
- [84] Az adatátviteli, így az internet szolgáltatás minősége szempontjából kiemelten fontos az adatátvitel sebességének ingadozása, ezzel összefüggésben a garantált le- és feltöltési sebességek értéke. A mobilinternet szolgáltatás e tekintetben jelentősen elmarad a kiinduló szolgáltatásoktól, a hazai mobil szolgáltatók jellemzően csak nagyon alacsony garantált adatátviteli sebességet ajánlanak meg az előfizetők számára⁵⁸, illetve az adott adatátviteli sebesség rendelkezésre állását csak kisebb arányban képesek biztosítani. A garantált sebességnek a kiinduló szolgáltatásokkal összevethető (95%, illetve a feletti) mértékű rendelkezésre állása biztosításának lehetőségét a frekvencia osztott használata, illetve a levegő, mint átviteli közeg adottságai korlátozzák. A frekvencia osztott használatából fakadóan az adott cellában lévő, adott frekvenciasávot egyidejűleg használó előfizetők számától függően az átviteli sebesség a párhuzamos használat alatt alacsonyabb lehet. A levegő, mint átviteli közeg jellemzője, hogy érzékeny a légköri elektromosságra, elektromágnesességre, az ebből fakadó zavarás veszteséget okozhat. A hullám terjedésének jellemzői miatt a sebességet jelentősen befolyásolják a földrajzi viszonyok (domborzat, épületek), az adótoronytól való távolság, illetve hogy beltéri, vagy kültéri felhasználásról van szó. A felsorolt korlátozó tényezők hatása különböző technológiai megoldások alkalmazásával csökkenthető, de teljesen nem küszöbölhető ki.
- [85] Annak ellenére, hogy a mobilinternet esetében a szolgáltatók nem vállalnak garanciát a sebességre, a gyakorlatban a szolgáltatás az esetek nagy részében⁵⁹ megfelelő sáv szélességen elérhető és lehetővé teszi a valós idejűsége érzékeny alkalmazások használatát is.
- [86] A mobilinternet szolgáltatás objektív minőségi mutatóit a fogyasztók továbbra is eltérően ítélik meg a vezetékes internet és a (modemes) mobilinternet szolgáltatás esetében. A piackutatási adatok alapján a vezetékes internet szolgáltatás minőségét az előfizetők továbbra is jobbnak ítélik, magasabbra értékelik⁶⁰.

⁵⁸ A szolgáltatói ajánlatokat vizsgálva megállapítható, hogy a szolgáltatók jellemzően '0' garantált le-és feltöltési értéket adnak meg, ez alól jellemzően azok az ajánlatok a kivételek, ahol a hálózati hozzáférés helye fix.

⁵⁹ A Hatóság ezzel kapcsolatos mérései a http://szelessav.net/hu/aggregalt_sebesseg/mobil oldalon érhetőek el.

⁶⁰ A nagyképernyős mobilinternet szolgáltatások minőségével kapcsolatos fogyasztói megítélés jelentősen javult a 2016-os évben. A nagyképernyős mobilinternet szolgáltatásra vonatkozó viszonylag alacsony elemszámok miatt az előző évhez képest mért elmozdulás óvatosan kezelendő, a hosszabb időszakra visszatekintően stabil fogyasztói értékítélet jelentős változásával kapcsolatos következtetés a következő időszakok értékeinek ismeretében vonható le.

12. ábra: Elégedettség mobilinternet és helyhez kötött internet szolgáltatások sebességével

Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2012-2016

- [87] A leírtak alapján megállapítottam, hogy – az elmúlt időszakban lezajlott hálózatfejlesztéseknek köszönhetően – a szolgáltatások minősége (elsősorban a szolgáltatással elérhető adatátviteli sebesség) tekintetében a mobilinternet szolgáltatás a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítőjének tekinthető, ugyanakkor a szolgáltatás minőségével kapcsolatos fogyasztói percepciók a gyakorlati helyettesítést korlátozhatják.

I.4.2.3.3. Elérhetőség

- [88] A mobilinternettel való helyettesítés lehetőségét befolyásolja a szolgáltatás elérhetősége, ami a mobilinternet szolgáltatás nyújtására alkalmas hálózatok lefedettségétől függ. A 3G, illetve 4G hálózatok lefedettsége folyamatosan nő, a mobilinternet szolgáltatás a lakosság döntő többsége számára elérhető, a közelmúltbeli frekvenciaértékesítéshez kapcsolódóan a mobil szolgáltatók által vállalt és a vonatkozó hatósági szerződésekben rögzített hálózatfejlesztések eredményeként a lefedettség és a minőség további javulása várható. A kedvező hullámterjedési tulajdonságokkal rendelkező 800 MHz-es sáv használata hozzájárulhat a még fehér területek lefedéséhez, illetve a beltéri lefedettség javulásához.
- [89] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a mobilinternet szolgáltatás napjainkra a mobil hálózatok folyamatos fejlesztésének eredményeként a háztartások jelentős része számára elérhető. A szolgáltatás elérhetősége tehát nem korlátja a kiinduló szolgáltatások mobilinternet szolgáltatással való helyettesítésének.

I.4.2.3.4. Árak

- [90] A kiinduló szolgáltatások és a potenciális helyettesítő szolgáltatás árai közötti jelentős eltérések érdemben befolyásolhatják a helyettesítés lehetőségét; amennyiben a helyettesítő szolgáltatás – akár az eltérő költségek miatt, akár egyéb piaci szempontok miatt – csak jóval magasabb áron érhető el, mint a kiinduló szolgáltatások, akkor a kiinduló szolgáltatások árának kismértékű, de tartós emelése valószínűsíthetően profitábilisan megvalósítható. Ha a helyhez kötött internet szolgáltatás piacán, illetve a mobilinternet szolgáltatás piacán alkalmazott árazási gyakorlatot vizsgáljuk, akkor jelentős, a helyettesítés lehetőségét befolyásoló különbségeket azonosíthatunk. Míg a helyhez kötött internet szolgáltatás esetében a korábban leírtaknak megfelelően a szolgáltatók ajánlataikban meghatározott

sávszélességet és korlátlan adatforgalmat biztosítanak fix havidíjért, addig a mobilinternet szolgáltatásra a forgalomarányos díjazás jellemző, amelynek során a mobil szolgáltatók egy fix díjért meghatározott adatmennyiséget kínálnak az előfizetők számára (a limit elérése fölött korlátozzák, vagy lassítják a forgalmat). Az eltérő díjstruktúra hátterében a két szolgáltatás költségviszonyaiban meglévő eltérések állnak⁶¹. A mobil szolgáltatók jellemzően nem kínálnak korlátlan adatforgalmat tartalmazó díjcsomagokat, csak a mobilinternet szolgáltatás piacának kisebb részét (10% alatt) jelentő „large screen”⁶² szegmensben találkozhatunk jelentős adatforgalmat (20-50 GByte) tartalmazó csomagokkal, illetve a közelmúltban a small screen szegmensben is megjelent az egyik piaci szereplő kínálatában egy korlátlan ajánlat, amely esetében ugyanakkor a használattal kapcsolatos megkötések miatt a helyhez kötött internet szolgáltatásra jellemző nagyképernyős használat korlátozott. A mobilinternet szolgáltatást tartalmazó csomagok döntő többsége tehát továbbra is forgalomkorlátozott és az előfizetők döntő többsége ilyen csomagban veszi igénybe a mobilinternet szolgáltatást. A helyhez kötött és a mobilinternet szolgáltatás esetében alkalmazott eltérő árazási gyakorlat korlátozza a helyettesítés lehetőségét, hiszen a helyhez kötött internet szolgáltatás előfizetőire jellemző átlagos adatforgalom lebonyolítása mobil hálózaton az előfizetők számára csak jóval magasabb kiadásokkal valósítható meg⁶³.

- [91] Átlagoshoz közeli, vagy azt meghaladó használat esetén tehát a helyhez kötött internet szolgáltatást igénybevevő előfizető számára a mobilinternet szolgáltatással való helyettesítés az árak oldaláról korlátozott, a tömeges helyettesítés lehetősége csak alacsonyabb forgalmazás esetén merülhet fel. Ugyanakkor az esetleges helyettesítés során a korlátlanúság lehetősége ebben az esetben is elvész az előfizető számára.
- [92] További költséghátrányt jelent a mobilinternet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók számára, hogy a TV szolgáltatás mobil hálózaton való nyújtása – elsősorban a fent említett költségkorlátok miatt – korlátozottan lehetséges, így a választékgazdaságosságból származó előnyök a mobil szolgáltatók számára kevéssé realizálhatók.
- [93] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a helyhez kötött és a mobilinternet szolgáltatás nyújtása során felmerülő szolgáltatói költségek struktúrája jelentősen eltér, a helyhez kötött előfizetésekre jellemző mértékű adatforgalmazás esetén a mobil technológia költséghátrányban van, ami szükségszerűen az árakban is jelentkezik. (A költséghátrány a TV szolgáltatás tömeges nyújtását és így a csomagolás lehetőségét is jelentősen korlátozza.) A helyettesítés lehetősége az árak oldaláról tehát korlátozott, a helyettesítés elsősorban az alacsonyabb adatforgalmat bonyolító előfizetők számára lehet reális lehetőség. Megjegyzendő, hogy a mobilinternet szolgáltatás árának jelenlegi szintje a jelenlegi igénybevételt tükrözi, tömeges helyettesítés esetén – még alacsony átlagos adatforgalmat bonyolító

⁶¹ A mobilinternet szolgáltatás esetében a változó költségek aránya magas, ami a korlátlan díjcsomagok kialakítását nehezíti.

⁶² A mobilinternet szolgáltatást notebook-on, tableten, asztali számítógépen használók számára kínált ajánlatok.

⁶³ A mobil szolgáltatók számviteli szétválasztási beadványainak adatai alapján 1GB adatforgalom átlagos költsége 2015-ben **Üzleti titok** Ft körül alakult. Figyelembe véve a helyhez kötött internet hozzáféréseken lebonyolított átlagos forgalmat, ami az NMHH piacelemzési adatszolgáltatásban begyűjtött adatok alapján 2014-ben már 50 GByte körül alakult, valamint azt, hogy a mobil adatforgalom esetében a változó költségek aránya a vezetékessé szolgáltatásokhoz képest jóval magasabb, jól látható, hogy a helyhez kötött internet szolgáltatók által alkalmazott adatforgalmi korlát nélkül díjcsomagok tömeges alkalmazásának lehetősége a mobil szolgáltatók számára a költségek oldaláról egyelőre behatárolt.

előfizetőket feltételezve is – a mobil szolgáltatók jelentős és nagy költségigényű⁶⁴ kapacitásbővítésre kényszerülnének, ami díjnövekedést okozna és a helyettesítés ellen hatna.

I.4.2.3.5. Váltási költségek

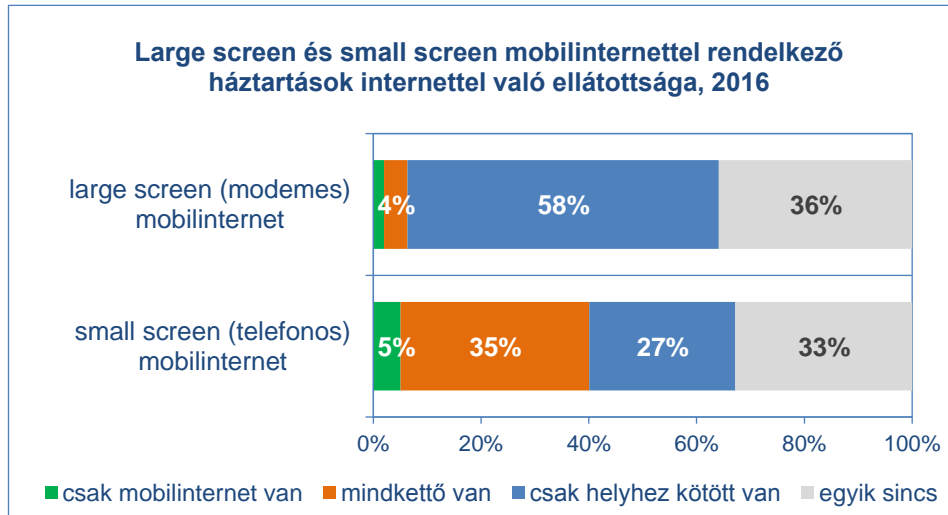
- [94] A váltási költségek a mobilinternet szolgáltatásra történő váltás során is alapvetően a régi előfizetés megszüntetéséhez, illetve az új előfizetés megkötéséhez kapcsolódnak. A kábelmodemes vizsgálatok (I.3.2.1.5.) során részletesen vizsgáltam a régi előfizetői szerződés megszüntetéséhez kapcsolódóan felmerülő váltási költségeket, ennek megfelelően jelen pontban csak az új előfizetői szerződés megkötésével kapcsolatos váltási költségek vizsgálatára került sor.
- [95] Az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódó legfőbb váltási költséget a mobilinternet szolgáltatás esetében a belépéskor fizetendő egyszeri díjak, illetve a szolgáltatáshoz való hozzáférést biztosító eszköz költsége jelentheti. A belépési díj mértéke 5-10 ezer Ft körül alakul, a mobil szolgáltatók azonban határozott idejű szerződés vállalása és/vagy online megrendelés esetén a díjat jellemzően csökkentik, illetve elengedik. A szolgáltatáshoz szükséges eszközt a szolgáltatók jellemzően ártámogatással biztosítják⁶⁵ az előfizetők számára.
- [96] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a mobilinternet szolgáltatásra történő váltás során felmerülő váltási költségek mértéke nem tekinthető olyan mértékűnek, amely a váltást megakadályozná az előfizetők számára.

I.4.2.3.6. Felhasználói magatartás

- [97] A fogyasztók egyes szolgáltatásokkal kapcsolatos felhasználási jellemzőinek vizsgálata, illetve összehasonlítása segíthet annak megítélésében, hogy a felhasználók mennyire tekintenek két szolgáltatást helyettesítőnek. A kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás összehasonlítása során külön vizsgálom a mobilinternet szolgáltatás piacának két szegmensét: a „large screen”, illetve a „small screen” szegmenst. E két szegmens a hozzáférést biztosító eszközt, illetve a felhasználás jellegét tekintve is alapvetően eltér egymástól. A „large screen” szegmens esetében a szolgáltatás igénybevétele jellemzően helyhez kötött, illetve nomadikus, az előfizetők jellemzően (integrált vagy elkülönült) modem segítségével csatlakoztatott PC-n, notebook-on, tableten keresztül érik el az internetet. Az „okostelefonos” szegmensre a mobil használat a jellemző, az előfizetők jellemzően okostelefonon csatlakoznak a hálózathoz és a mobilinternet szolgáltatást szinte minden esetben mobiltelefon szolgáltatással együtt veszik igénybe. A két szegmens között természetesen van átjárás, ugyanakkor a felhasználási jellemzők eltérései és a mobil szolgáltatók elkülönült ajánlatai is arra utalnak, hogy a két szegmens ténylegesen elkülönül egymástól.
- [98] A mobilinternet szolgáltatás felhasználóinak többsége otthoni vezetékes internet előfizetésen keresztül is internetezik, a két szolgáltatást tehát párhuzamosan veszi igénybe, ami a két szolgáltatás kiegészítő jellegére utal. A mobilinternet szolgáltatás piacának két szegmensét elkülönülten vizsgálva megállapítható, hogy mind a „large screen” szegmens, mind a „small screen” szegmens esetében a párhuzamos elérhetőség a jellemző.

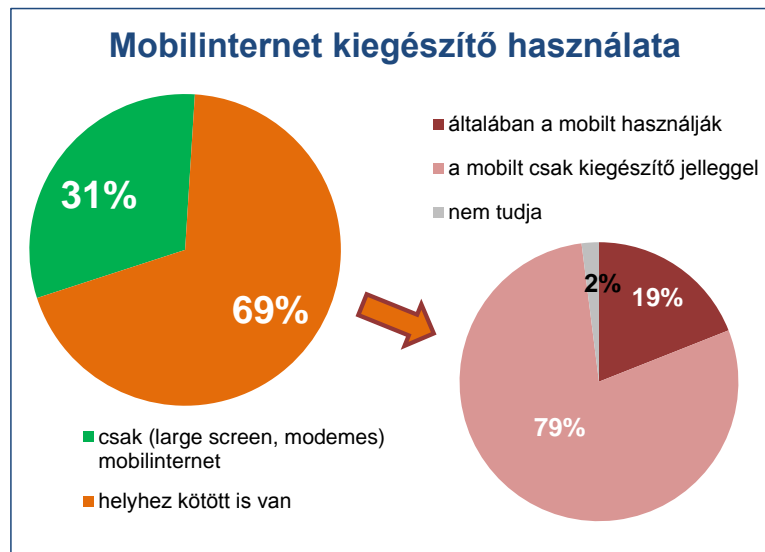
⁶⁴ A frekvencia korlátossága miatt a forgalom növekedése a cellák sűrítését (is) igényli.

⁶⁵ Modem esetén a '0' Ft-os ár jellemző, míg „okostelefon” esetében a szolgáltatók támogatott árral, illetve részletfizetéssel ösztönzik az értékesítést

13. ábra: Vezetékes internet és mobilinternet párhuzamos jelenléte a háztartásokban
 Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

[99] A „large screen” szegmens esetében a piackutatás során feltett kérdésekre adott válaszokból az is megállapítható, hogy a mobil és vezetékes internettel is rendelkező háztartásokban a mobilinternet szolgáltatást döntően kiegészítő jelleggel használják.

14. ábra: Mobilinternet kiegészítő használata
 Forrás: NMHH lakossági piackutatás, 2016

[100] A felhasználás helyét vizsgálva szintén jelentős eltérések figyelhetők meg a kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás között. A vezetékes internet szolgáltatás jellegénél fogva csak helyhez kötötten vehető igénybe, míg a mobil szolgáltatás a mobil szélessávú hálózat által lefedett területen bárhol elérhető. A tényleges használatot vizsgálva megállapítható, hogy a „small screen” szegmens előfizetőinek döntő többsége mobil módon (tehát nemcsak „otthon”) is csatlakozik az internethez, de még a „large screen” szegmens előfizetőinek kétharmada⁶⁶ is él a mobilitás lehetőségével.

[101] A felhasználó személyét vizsgálva megállapítható, hogy míg a vezetékes internet szolgáltatás esetében a szolgáltatást jellemzően több felhasználó is használja, addig a mobilinternet szolgáltatás

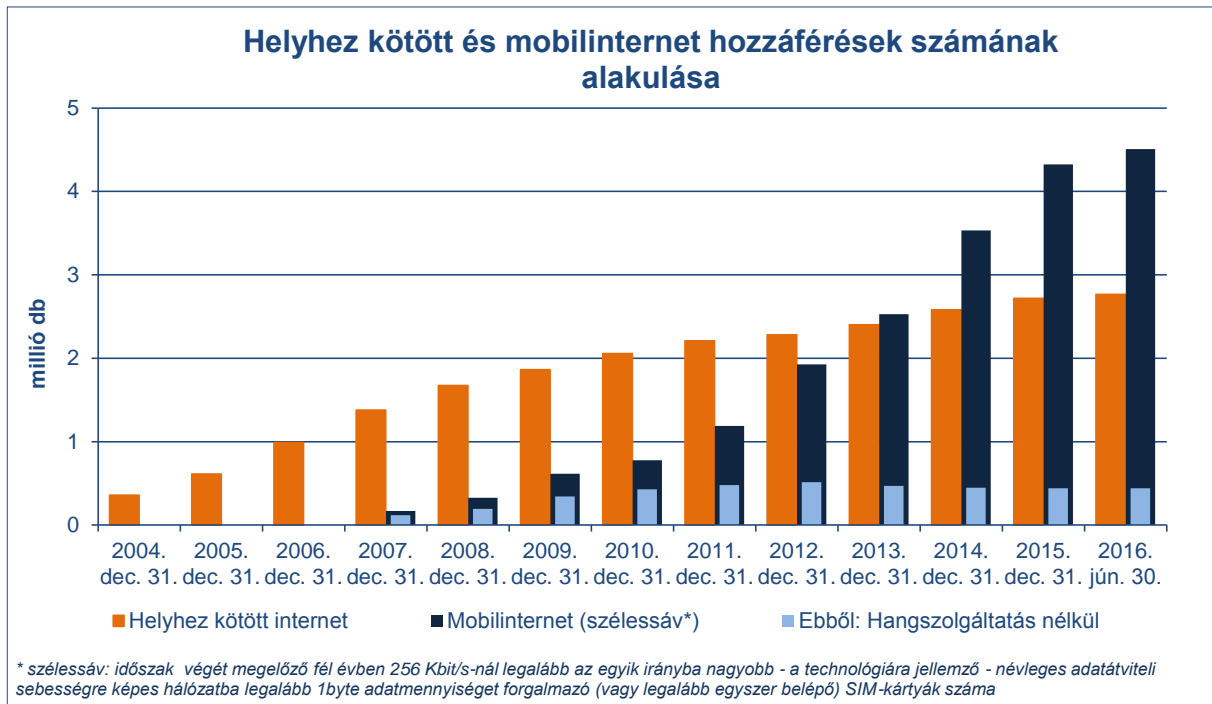
⁶⁶ NMHH lakossági piackutatás, 2016

jellegénél fogva személyhez kötött, az „small screen” szegmensben a megosztott használat nem igazán jellemző és a „large screen” szegmens esetén is – a felhasználás helyével kapcsolatban az előző bekezdésben említettek miatt – korlátokba ütközik.

- [102] Ha az internet szolgáltatások piaci kínálatát vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy az elmúlt években – a vezetékes és mobil szolgáltatók közötti együttműködés eredményeként – a legjelentősebb vezetékes szolgáltatók kínálatában is megjelent a mobilinternet szolgáltatás. A vezetékes internet szolgáltatók a „large screen” mobilinternet szolgáltatást jellemzően a vezetékes internet szolgáltatás mellé, gyakran azzal összecsomagolva kínálják. Ez arra utal, hogy a mobilinternet szolgáltatást a szolgáltatók is elsődlegesen kiegészítő és nem helyettesítő szolgáltatásként kezelik.
- [103] A felhasználói magatartást vizsgálva tehát megállapítható, hogy a felhasználók többsége a vezetékes és a mobilinternet szolgáltatást nem tekinti egymás helyettesítőjének, a két szolgáltatás viszonyára a párhuzamos használat és a kiegészítő jelleg a jellemző.

I.4.2.3.7. Várható fogyasztói reakciók

- [104] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a mobilinternet szolgáltatás a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítője a funkcionalitás, az elérhetőség tekintetében és a helyettesítést a szolgáltatások közötti minőségi különbségek, illetve jelentős váltási költségek sem akadályozzák. Megállapítottam továbbá, hogy a helyettesítés – a költségstruktúrában meglévő különbségek és a helyhez kötött szolgáltatásokkal összevetésben meglévő választékgazdaságossági hátrány miatt – az árak oldaláról korlátozott. A felhasználói magatartás vizsgálata a kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás kiegészítő jellegét támasztotta alá.
- [105] A szolgáltatások főbb jellemzőinek összehasonlítása tehát nem támasztja alá a kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet helyettesítő jellegét. Ennek ellenére megvizsgáltam, hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók hogyan reagálnának. A vizsgálatok során az internet szolgáltatás piacaival kapcsolatos múltbeli tapasztalatokat és a fogyasztók várható viselkedésével kapcsolatos piackutatási adatokat tekintettem át.
- [106] A helyhez kötött internet és a mobilinternet szolgáltatások piacain az elmúlt években lezajlott folyamatokat vizsgálva megállapítható, hogy a szélessávú mobil hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás felfutása érdemben nem befolyásolta a helyhez kötött internet szolgáltatás piacának növekedését, a piaci növekedésben törés, visszaesés nem figyelhető meg. Hasonló következtetés fogalmazható meg, ha csak a mobilinternet szolgáltatás piacának „large screen” szegmensét vizsgáljuk.

15. ábra: Helyhez kötött és mobilinternet hozzáférések számának alakulása

Forrás: NMHH CoCom adatszolgáltatás

Az internet szolgáltatás piacaival kapcsolatos múltbeli tapasztalatok nem támasztják alá a helyhez kötött és a mobilinternet közötti helyettesítő kapcsolatot.

[107] A fogyasztói szándékokat bemutató piackutatási adatok vizsgálata szintén nem támasztja alá a mobilinternet szolgáltatás helyettesítő jellegét. A lakossági piackutatási adatok szerint 2014-ben a helyhez kötött internet szolgáltatás 10%-os havdíj emelésének hatására a lakossági előfizetők 5%-a mondta volna le az előfizetését. A lemondók egynegyede említette a mobilinternetet, mint lehetséges helyettesítő szolgáltatást, ami azt jelenti, hogy – helyettesítési szándékok alapján – az előfizetők 2-3%-a esetében merül fel a váltás lehetősége. A lemondók aránya a 2016-os lakossági piackutatás adatai alapján 4%-ra csökkent (nem szignifikáns eltérés). Ugyanez az arány a nem lakossági előfizetőkre az üzleti előfizetőkre vonatkozó 2016-os piackutatás adatai alapján 3%. Fontos hangsúlyozni, hogy a felhasználói szándék és a tényleges magatartás nem feltétlenül esik egybe, a gyakorlatban a lemondással, váltással kapcsolatban kifejezett szándék lényegesen meghaladhatja az áremelés esetén ténylegesen bekövetkező lemondás, váltás mértékét. Mindazonáltal még abban az esetben is, ha a felhasználói szándék és a tényleges magatartás teljes mértékben megfelelne egymásnak, megállapítható, hogy a 10%-os áremelésre adott fogyasztói válasz mértéke vélhetően nem lenne elegendő ahhoz, hogy az áremelés profitábilis megvalósítását megakadályozza.

[108] Az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli folyamatok és a piackutatási adatokkal kapcsolatos vizsgálatok eredményei alapján valószínűsíthető, hogy a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a fogyasztók kritikus tömege nem váltana a mobilinternet szolgáltatásra, ami azt jelenti, hogy a kiinduló szolgáltatások és a mobilinternet szolgáltatás elkülönült kiskereskedelmi piacokhoz tartozik.

I.4.2.3.8. Mobilinternet szolgáltatással való helyettesítés vizsgálatának eredményei

[109] A mobilinternettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési oldali vizsgálatok alapján a mobilinternet szolgáltatást nem azonosítottam a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem

kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások keresleti oldali helyettesítőjeként.

I.4.2.4. Bérelt vonali internettel való helyettesítés vizsgálata

- [110] A bérelt vonali internettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok során első lépésben a szolgáltatás alapvető jellemzőit, illetve azok kiinduló szolgáltatásokkal való összevethetőségét tekintetem át. Az alapvető jellemzők vizsgálata a funkcionalitásra, a minőségre, az elérhetőségre, az árra és a váltási költségekre terjedt ki. Ezt követően az internet szolgáltatás piacával kapcsolatos múltbeli piaci folyamatok és a rendelkezésre álló piackutatási adatok alapján megvizsgáltam a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén várható fogyasztói reakciókat.

I.4.2.4.1. Funkcionalitás

- [111] A kiinduló szolgáltatások esetében az internet szolgáltatás tekinthető a „fő” szolgáltatásnak, míg a bérelt vonali internet szolgáltatás esetében az internet szolgáltatás igénybevételéhez első lépésben bérelt vonali kapcsolat létesítésére van szükség. Az internet szolgáltatás bérelt vonalon történő megvalósítása tehát mind a szolgáltatáshoz való hozzáférés megvalósítása, mind a szolgáltatás igénybevétele tekintetében funkcionális eltéréseket hordoz magában a kiinduló szolgáltatásokhoz képest. A bérelt vonali kapcsolat létesítését követően az internet szolgáltatást a felhasználók a kiinduló szolgáltatásokhoz hasonlóan az előfizetői hozzáférés helyén elhelyezett szolgáltatói eszköz (vonalvégződtes berendezés, router) megfelelő portjához csatlakozva érhetik el.
- [112] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiinduló szolgáltatások és a bérelt vonali internet szolgáltatás között nem azonosítható olyan funkcionális eltérés, amely a helyettesítést megakadályozná, a bérelt vonali internet szolgáltatás tehát a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások funkcionális helyettesítőjének tekinthető.

I.4.2.4.2. Minőség

- [113] A bérelt vonali szolgáltatás minőségi jellemzői a bérelt vonalon nyújtott internet szolgáltatás minőségét is alapvetően befolyásolják. A kiinduló szolgáltatásokkal való összehasonlítást nehezíti, hogy a bérelt vonali szolgáltatások esetében a szolgáltatás jellegéből fakadóan gyakoribbak az egyedi fogyasztói igényekre szabott egyedi megoldások. Általánosan megállapítható, hogy a bérelt vonali szolgáltatáshoz a szolgáltatók magasabb szintű szolgáltatási feltételeket kínálnak az előfizetők számára, amelyek teljesülését a legtöbb esetben a bérelt vonalon nyújtott internet szolgáltatás minősége tekintetében is vállalják. Ez tipikusan garantált sávszélességet és a kiinduló szolgáltatások esetében kínálnál magasabb rendelkezésre állást jelent. A garantált sávszélesség és a le- és feltöltési irányba kínált azonos sebesség azt is jelenti, hogy a bérelt vonali internet szolgáltatás esetében a névleges és a garantált le- és feltöltési sebességek megegyeznek egymással. A bérelt vonali internet szolgáltatás igénybevételével elérhető adatátviteli sebességet alapvetően az előfizetők igényei határozzák meg, a szolgáltatás skálázható, a szolgáltatáskínálat az egészen alacsony sávszélességektől az akár 100 Mbit/s feletti adatátviteli sebességig terjedhet.
- [114] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatások minősége tekintetében a bérelt vonali internet a kábelmodemes internet a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítőjének tekinthető.

I.4.2.4.3. Elérhetőség

- [115] A bérelt vonali internet szolgáltatás elérhetősége a gyakorlatban megegyezik a bérelt vonali szolgáltatás elérhetőségével. Ez azt jelenti, hogy amennyiben valamely földrajzi helyen bérelt vonali végpont létesíthető, akkor ott bérelt vonali internet szolgáltatás is igénybe vehető. A bérelt vonali szolgáltatás – és így a bérelt vonali internet szolgáltatás is – az ország teljes területén elérhető. (Természetesen a létesítési költség a végpont(ok) elhelyezkedésétől függően jelentősen eltérhet, de ez az árak és nem az elérhetőség oldaláról korlátozhatja a helyettesítés lehetőségét.) A szolgáltatás földrajzi elérhetősége tehát alapvetően nem korlátozott, a szolgáltatás igénybevételi lehetőségének szempontjából ugyanakkor jelentős akadályok azonosíthatók. A bérelt vonali szolgáltatás alapvetően az üzleti szegmens által igényelt és használt szolgáltatás, ennek megfelelően a szolgáltatói ajánlatok a nem lakossági szegmens számára szólnak. A lakossági szegmens számára a szolgáltatás nem elérhető, ily módon a lakossági fogyasztók számára az elérhetőség hiánya a gyakorlatban megakadályozza a váltást.
- [116] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatások földrajzi elérhetősége tekintetében a bérelt vonali internet a nem lakossági előfizetők számára a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítőjének tekinthető, a lakossági előfizetők esetében a helyettesítés azonban a szolgáltatás igénybevételi lehetőségének oldaláról akadályozott.

I.4.2.4.4. Ár

- [117] A kiinduló szolgáltatások és a bérelt vonali internet szolgáltatás árát összehasonlítva megállapítható, hogy a bérelt vonali internet csak jóval magasabb áron érhető el, mint a kiinduló szolgáltatások. A bérelt vonali internet esetében a szolgáltatás igénybevételéhez bérelt vonali kapcsolat létesítésére is szükség van, ennek megfelelően a bérelt vonali internet szolgáltatás igénybevétele esetén az előfizetőnek nemcsak az internet szolgáltatás egyszeri és havi díjait kell megfizetnie, hanem a szolgáltatás nyújtásához szükséges bérelt vonali összeköttetést is. A két szolgáltatással – tehát a bérelt vonali szolgáltatással, illetve a ráépülő bérelt vonali internet szolgáltatással – kapcsolatban fizetendő egyszeri és havi díjak és a kiinduló szolgáltatások megfelelő díjai közötti különbség jelentős, a legtöbb esetben nagyságrendi (az árkülönbség még abban az esetben is többszörös, ha csak a bérelt vonali internet szolgáltatás díjait vizsgáljuk). Az árkülönbség háttérben a korábbiakban ismertetett eltérő szolgáltatásjellemzők (pl. minőségi különbségek) és az ebből fakadó objektív költségkülönbségek állnak.
- [118] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiinduló szolgáltatások árában bekövetkező kismértékű, de tartós emelkedés érdemben nem befolyásolja a kiinduló szolgáltatások és a bérelt vonali internet szolgáltatás ára közötti különbség mértékét, ennek megfelelően nem valószínűsíthető, hogy a kiinduló szolgáltatások árában bekövetkező kismértékű, de tartós emelkedés esetén az előfizetők számára a bérelt vonali internet, mint helyettesítési alternatíva felmerüljön.

I.4.2.4.5. Váltási költségek

- [119] A váltási költségek a korábban leírtaknak (I.4.2.1.5.) megfelelően alapvetően a régi előfizetői szerződés megszüntetéséhez, illetve az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódnak. A kábelmodemes vizsgálatok (I.4.2.1.5.) során részletesen vizsgáltam a régi előfizetői szerződés megszüntetéséhez kapcsolódóan felmerülő váltási költségeket, ennek megfelelően jelen pontban csak az új előfizetői szerződés megkötésével kapcsolatos váltási költségek vizsgálatára került sor.

- [120] Az új előfizetői szerződés megkötéséhez kapcsolódó legfőbb váltási költséget a bérelt vonali internet szolgáltatás esetében a végpont kiépítéséhez kapcsolódó egyszeri költségek (telepítési díj), illetve a szolgáltatáshoz való hozzáférést biztosító eszköz költsége jelentheti. Amennyiben a bérelt vonali internet szolgáltatáshoz bérelt vonali kapcsolat létesítése is szükséges (tehát az előfizető korábban nem rendelkezett bérelt vonali kapcsolattal), akkor a létesítési díj mind az alap bérelt vonali kapcsolat kiépítésével, mind a ráépülő internet szolgáltatás telepítésével kapcsolatban felmerül. Ez a díj a telepítés helyétől függően többszázézes, illetve milliós költséget is jelenthet. Ezen felül a telepített szolgáltatói eszközök (pl. vonalvégződtető berendezés, router) költsége, valamint az előfizető oldali eszközök beszerzése is százézes nagyságrendű kiadást jelent.
- [121] A leírtak alapján megállapítható, hogy a kiinduló kiskereskedelmi szolgáltatásokról a bérelt vonali szolgáltatásra történő váltás során felmerülő váltási költségek olyan mértékűnek tekinthetők, amelyek a kiinduló szolgáltatások árának kismértékű, de tartós emelkedése esetén önmagában megakadályoznák a váltást az előfizetők számára.

I.4.2.4.6. Várható fogyasztói reakciók

- [122] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a bérelt vonali internet szolgáltatás a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítője a funkcionalitás és a minőség tekintetében, ugyanakkor a helyettesítést a korlátozott elérhetőség (csak nem lakossági előfizetők), az árakban meglévő különbségek és a jelentős váltási költségek akadályozzák. Az árakban meglévő jelentős különbségek miatt a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése a szolgáltatások közötti arányokat érdemben nem változtatja, a bérelt vonali internet szolgáltatás ára még ebben az esetben is jelentősen meghaladja a kiinduló szolgáltatások árát. Ennek megfelelően a kiinduló szolgáltatások árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós emelkedése esetén a bérelt vonali internet szolgáltatással való helyettesítés még azon fogyasztók számára sem reális alternatíva, akik számára a helyettesítés az elérhetőség oldaláról nem akadályozott.

I.4.2.4.7. Bérelt vonali internettel való helyettesítés vizsgálatának eredményei

- [123] A bérelt vonali internettel kapcsolatos keresleti oldali helyettesítési oldali vizsgálatok alapján a bérelt vonali internet szolgáltatást nem azonosítottam a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatásoknak keresleti oldali helyettesítőjeként.

I.4.2.5. Keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok eredménye

- [124] A keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok alapján a következő szolgáltatásokat azonosítottam a kiskereskedelmi piachoz tartozóként:
- Réz érpáras hozzáférési hálózatokon xDSL technológia használatával nyújtott internet szolgáltatás;
 - Nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás;
 - Kábelmodemes hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás;
 - Helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás.

I.4.3. Kínálati helyettesítés a kiskereskedelmi piacon

- [125] A kínálati helyettesítés elemzése annak a vizsgálatát jelenti, hogy egy kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedés hatására az adott piacon nem aktív vállalkozások belátható időn belül jelentős addicionális költségek nélkül képesek-e belépni a vizsgált szolgáltatási piacra és a helyettesítés eredményeként az áremelés nem válik profitábilissá. Amennyiben ilyen vállalkozások léteznek, az a keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok során meghatározott piac határainak módosítását indokolhatja. A kínálati helyettesítésnek a leírtaknak megfelelően feltétele, hogy a szolgáltatás nyújtásának megkezdése rövid időn belül lehetséges legyen és a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban ne merüljön fel jelentős költség és kockázat a szolgáltató részéről. A kínálati helyettesítés vizsgálata tehát szükségessé teszi mind a belépési korlátok, mind a potenciális belépők várható magatartásának vizsgálatát.
- [126] Megvizsgáltam a szóba jöhető vállalkozásokat/szolgáltatásokat, melyeknek meglévő hálózata alkalmas lehet a kiinduló szolgáltatást potenciálisan helyettesítő szolgáltatás nyújtására. Megállapítottam, hogy a mobil szolgáltatók szélessávú hálózatai alkalmasak lehetnek a helyhez kötött internet szolgáltatást kínálati oldalról helyettesítő szolgáltatások nyújtására.
- [127] A keresleti helyettesítési vizsgálatok során ugyanakkor megállapítottam, hogy a helyhez kötött és a mobilinternet szolgáltatás nyújtása során felmerülő szolgáltatói költségek struktúrája jelentősen eltér, a helyhez kötött előfizetésekre jellemző mértékű adatforgalmazás esetén a mobil technológia költséghátrányban van. Ez azt jelenti, hogy – a helyhez kötött előfizetőkre jellemző fogyasztási szokásokat feltételezve (több tíz GByte havi forgalom) – a mobil szolgáltatók jelentős strukturális belépési korlátokkal szembesülnek, amennyiben a helyhez kötött internet szolgáltatók által kínált csomagokhoz hasonló szolgáltatásokkal próbálnának piacra lépni. Nem valószínűsíthető tehát, hogy a helyhez kötött internet szolgáltatás árának egy kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedésének hatására a mobil szolgáltatók a helyhez kötött internet szolgáltatást ténylegesen – a hipotetikus áremelés profitabilitássá válását megakadályozó – helyettesítő szolgáltatással léphetnek a piacra. Bár a mobil hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás – a spektrumhasználat hatékonyságának növekedésével – egyre költséghatékonyabban állítható elő, a mobil technológia relatív költséghátránya (figyelembe véve a vezetékes hálózatok folyamatos fejlesztését is) várhatóan az elemzés előrettekintő időtávján is fennmarad. A leírtak alapján a mobil hálózatokon nyújtott internet szolgáltatást nem azonosítottam kínálati oldali helyettesítő szolgáltatásként.
- [128] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a hazai piacon nincsenek olyan vállalkozások, amelyek a kiskereskedelmi piachoz tartozóként azonosított szolgáltatások (I.4.2.5. pont) árának kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedésének hatására rövidtávon, jelentős addicionális költségek nélkül és a keresleti helyettesítés során leírt technológiáktól eltérő technológiával képesek lennének piacra lépni a kiskereskedelmi piachoz tartozóként azonosított szolgáltatásokat helyettesítő szolgáltatással. Ennek megfelelően kínálati oldalról nem indokolt a keresleti helyettesítési vizsgálatok során meghatározott piac bővítése.

I.5. A nagykereskedelmi piac vizsgálata

- [129] A nagykereskedelmi piac határainak megállapítása a kapcsolódó kiskereskedelmi piachoz hasonlóan az adott szolgáltatást nyújtó vállalkozásnak az ármeghatározással kapcsolatos magatartását korlátozó tényezők vizsgálatát igényli. A két legfőbb ilyen korlátozó tényező ebben az esetben is az esetlegesen előforduló keresleti és a kínálati helyettesítés lehetősége.
- [130] Az I.5.1. pontban áttekintem az Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában meghatározott, a nem-fizikai vagy virtuális hozzáférési szolgáltatások piacba tartozása szempontjából döntő kritériumokat (három szempontrendszer). Ezt követően az I.5.2. pontban, a keresleti helyettesítés vizsgálata során

megvizsgálom, hogy a kiinduló szolgáltatások mellett indokolt-e további nagykereskedelmi szolgáltatásokkal bővíteni a piacot. A lehetséges keresleti helyettesítő szolgáltatások azonosítása során a következőket vizsgálom:

- a nagykereskedelmi piac tartalmának változásával⁶⁷ összefüggésben további (a nemzetközi szabályozói gyakorlatban megjelent és/vagy a technológiai fejlődés által lehetővé tett) helyettesítő szolgáltatások (1.5.2.1. pont);
- a kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálatának eredményeként azonosított helyettesítő szolgáltatásokhoz (kábelmodemes és helyhez kötött vezeték nélküli hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás) kapcsolódó, a kiinduló szolgáltatásokat potenciálisan helyettesítő nagykereskedelmi szolgáltatások (1.5.2.2. pont).

[131] A kínálati helyettesítés vizsgálatára az 1.5.3. pontban kerül sor.

1.5.1. A hármas szempontrendszer

[132] Az Explanatory Note 4.2.2.1. pontja szerint a fizikai vagy passzív hozzáférési szolgáltatások mellett a nem-fizikai vagy virtuális hozzáférési szolgáltatások szolgáltatási piac részeként való azonosítása indokolt, amennyiben ezek a szolgáltatások a fizikai vagy passzív hozzáférési szolgáltatásokkal azonos vagy összevethető jellemzőkkel rendelkeznek. Ennek vizsgálatára az Explanatory Note hivatkozott pontja meghatároz egy hármas szempontrendszert, amely szerint valamely nem-fizikai vagy virtuális hozzáférési szolgáltatás abban az esetben tekinthető a 3(a) piachoz tartozónak, ha megfelel a következő követelményeknek:

- A szolgáltatás átadási pontja helyi szintű;
- A hozzáférés generikus, azaz a gyakorlatban versengésmentes és szolgáltatásfüggetlen átviteli kapacitást biztosít;
- A termékdifferenciálás és termékfejlesztés lehetősége a fizikai hozzáféréshez hasonló az igénybevevő számára.

[133] A helyi szintű hozzáférés a bizottsági meghatározás alapján azt jelenti, hogy a szolgáltatás átadási pontja „közelebb” helyezkedik el az előfizetőhöz, mint a regionális és/vagy az országos hálózati szint. Az átadási pont tipikusan a helyi központ/MDF(ODF) vagy az utcai kabinet lehet, azonban a virtuális szolgáltatások esetében nem feltétlenül esik egybe a hurok átengedés átengedési pontjaival.

[134] A versengésmentes átvitelhez alapvetően az szükséges, hogy dedikált logikai kapcsolat álljon fenn az előfizetői hozzáférési pont és az átadási pont között. Ez a gyakorlatban meghatározott garantált sávszélesség biztosítását jelenti a hozzáférést igénylő számára. Az így kialakított logikai kapcsolat jellemzőit csak a hozzáférési technológia „tudása” korlátozhatja.

[135] A termékdifferenciálás és a termékfejlesztés lehetőségét a hálózati elemek (pl. DSLAM, CMTS, ODF), a hálózati funkciók, az üzleti, működési folyamatok, valamint a kiegészítő szolgáltatások és rendszerek feletti ellenőrzés alapvetően befolyásolja. Minél több elemet képes a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő vállalkozás kontrollálni, annál nagyobb a tere a saját kiskereskedelmi szolgáltatásának kialakítása során. A bizottsági meghatározás alapján a 3(a) piachoz tartozónak tekinthető valamely nagykereskedelmi szolgáltatás, amennyiben a termékdifferenciálás és a termékfejlesztés tekintetében a helyi hurok átengedéséhez hasonló szabadságot képes biztosítani a szolgáltatást igénybe vevő vállalkozás számára.

⁶⁷ Nem fizikai szolgáltatások figyelembe vétele is lehetséges.

- [136] A 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note alapján a hármas szempontrendszer a nem-fizikai, vagy virtuális hozzáférési szolgáltatások esetében a piacba tartozás szempontjából meghatározó, ezért ennek teljesülését a helyettesítési vizsgálatok során részletesen vizsgáltam.

I.5.2. Keresleti helyettesítés vizsgálata

I.5.2.1. A nagykereskedelmi piac tartalmának változásával összefüggésben vizsgált helyettesítő szolgáltatások

I.5.2.1.1. Bitfolyam hozzáférés

- [137] A bitfolyam hozzáférés esetén a hozzáférést nyújtó szolgáltató az aktív hálózati eszközeinek átviteli kapacitását engedi át, illetve osztja meg a hozzáférést igénybe vevő szolgáltatóval. A hozzáférés több hálózati szinten (helyi/közeli, regionális, országos) is megvalósulhat, a jelen határozatban szereplő piachoz tartozó szolgáltatások helyettesítése szempontjából a közeli bitfolyam hozzáférés jöhet szóba. Ebben az esetben a hozzáférés a hozzáférési aggregációs pontban valósul meg.
- [138] A bitfolyam hozzáférés nem fizikai, hanem virtuális hálózati hozzáférést foglal magában. A szolgáltatás elméletileg layer2 (L2) és layer3 (L3) szinten is megvalósítható, a gyakorlatban az előfizetőhöz közelebbi átadási pontokon az L2, míg a távolabbiakon az L3 szintű megoldás az elterjedt. A szolgáltatás nem biztosítja a névleges (vagyis az adott átadási ponton a hálózati szerződés szerint elérhető) sávszélesség állandó rendelkezésre állását. A bitfolyam hozzáférés főbb műszaki paramétereit a hozzáférést nyújtó szolgáltató határozza meg, ami a gyakorlatban nem teszi lehetővé a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató számára a szolgáltatás alapvető minőségi jellemzőinek önálló meghatározását és a hozzáférést biztosító szolgáltató által kínált előfizetői szolgáltatásoktól érdemben eltérő szolgáltatások kialakítását.
- [139] A leírtak alapján megállapítható, hogy a közeli bitfolyam hozzáférés szolgáltatás nem felel meg a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában található hármas szempontrendszerben szereplő második és harmadik feltételnek. Ennek megfelelően a bitfolyam hozzáférést nem azonosítottam a 3(a) piachoz tartozó szolgáltatásként⁶⁸.

I.5.2.1.2. L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások (L2-WAP)

- [140] A jelen pont nem terjed ki a kábelmodemes hálózatokon megvalósítható L2 WAP szolgáltatásra, amelynek vizsgálatát a jelen határozat Indokolás I.5.2.2.1.2. pontja tartalmazza. A pont-multipont újgenerációs hálózatok fejlesztésével, illetve a vektoring terjedésével a fizikai szintű hozzáférési szolgáltatások nyújtása egyre jelentősebb akadályokba ütközik⁶⁹. Annak érdekében, hogy a

⁶⁸ E megállapítás egybevágh az Európai Bizottságnak a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2.2.2. pontjában tett megállapításával, mely szerint a 3(a) piacba tartozó hozzáférési termékekhez képest ezen nagykereskedelmi szolgáltatásokat jellemzően a hálózati architektúra magasabb, központibb szintjén nyújtják, ami mind a lakossági, mind a nem lakossági előfizetők részére nyújtott kiskereskedelmi best-effort minőségű hozzáférési termék alapjául szolgálhat.

⁶⁹ FTTH PON hálózatok esetén a fizikai átengedés gazdaságossági, illetve szabványosítási szempontból nehézségekbe ütközik. FTTC/FTTB hálózatok esetén a fizikai átengedés csak az előfizetőhöz közel (kabinet, előfizetői épület) valósítható meg, ami gazdaságosan nem kivitelezhető. A vektoring esetében az átengedés

hozzáférés ebben az esetben is a fizikai hozzáféréshez hasonló feltételekkel megvalósítható legyen, egyre több európai szabályozó írja elő a jelentős piaci erejű szolgáltatók számára a hagyományos fizikai szintű hozzáférési szolgáltatásokhoz hasonló paramétereket biztosítani képes, L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások nyújtását. Az OSI referenciamodell 2. szintje (adatkapcsolati réteg) közvetlenül a fizikai rétegre (referenciamodell 1. szintje) épül. A fizikai szintű hozzáférést követően az L2 szinten kialakított hozzáférés esetében a legnagyobb a jogosult szolgáltató szabadsága a hozzáférés igénybevételével nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatás jellemzőinek kialakításában. Az európai szabályozási gyakorlatban kialakított L2-WAP megoldások esetében az átadási pont jellemzően helyi⁷⁰, ugyanakkor több esetben a tagállami szabályozók regionális hozzáférési pontot is előírtak a jelentős piaci erejű szolgáltatók számára. Az egyes tagállamokban kialakított virtuális hozzáférési szolgáltatások a konkrét műszaki megvalósítás és az ár, igénybevétel stb. feltételei tekintetében tagállamonként eltér(het)nek egymástól. A BEREC L2 WAP szolgáltatással kapcsolatos közös álláspontja⁷¹ a következő főbb közös jellemzőket tárta fel a helyi szinten megvalósított L2-WAP szolgáltatások esetén:

- Ethernet alapú hozzáférési szolgáltatás;
- Az igénybe vevő szolgáltató a saját berendezéseit (CPE/modem/ONT) helyezheti el az előfizetőnél és azokat saját maga konfigurálhatja;
- Az igénybe vevő szolgáltató meghatározhatja az általa nyújtott szolgáltatások le- és feltöltési sebességét az előfizetői vonal sávszélesség profilja adta kereteken belül;
- Az igénybe vevő szolgáltató megválaszthatja a szolgáltatásai minőségét és magasabb szolgáltatásminőségű szolgáltatásokat nyújthat. Az L2 WAP szolgáltatás (látszólagosan) versengésmentes sávszélességet, vagy megfelelően magas szolgáltatásminőséget (QoS) biztosít, legalább olyan minőséget, mint amelyet az L2 WAP szolgáltatás nyújtója a saját kiskereskedelmi szolgáltatásaira alkalmaz;
- Az igénybe vevő szolgáltató különböző prioritásokat rendelhet a forgalomhoz;
- Multicast kerettöbbszörösítési funkció – a kialakított szolgáltatási tartalomtól függően – lehetővé teszi a multicast forgalmat generáló szolgáltatások (például IPTV) hatékony sávszélesség felhasználással történő nyújtását az igénybe vevő szolgáltató számára;
- Az igénybe vevő szolgáltató előfizetőnként több VLAN-t használhat;
- Az igénybe vevő szolgáltató azonosíthatja saját előfizetőit (például VLAN azonosítóval, vagy port és DSLAM azonosítóval);
- Az igénybe vevő szolgáltató a 3. és magasabb hálózati rétegekben saját biztonsági eljárásokat alkalmazhat;
- Az igénybe vevő szolgáltató hiba esetén információt kaphat az előfizetői vonal aktuális paraméter értékeiről.

műszakilag lerontja a vektoring hatékonyságát. Az FTTH pont-pont hálózatok esetében a fizikai hozzáférésnek (FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése) nincs a hálózat sajátosságaiból adódó műszaki akadály, így ezek tekintetében az L2 WAP szolgáltatás kialakításának szükségessége nem merül fel.

⁷⁰ Jellemzően a rendező, illetve az annak helyt adó helyszín (helyi központ).

⁷¹ BEREC közös álláspont: Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products (BOR 16 (162)) http://berec.europa.eu/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/6482-berec-common-position-on-layer-2-wholesale-access-products

- [141] Az L2-WAP a leírtaknak megfelelően nem fizikai, hanem virtuális hálózati hozzáférést jelent, a befektetési lépcső alacsonyabb fokát képviseli, mint a hurok/alhurok/előfizetői szakasz fizikai átengedése. Mivel az átengedés nem fizikai szintű, ezért természetesen a fizikai átengedésre épülő szolgáltatások és az L2-WAP közötti teljes funkcionális helyettesítés nem áll fenn. A nagykereskedelmi helyettesítés ugyanakkor abban az esetben is elképzelhető, ha a helyettesítő szolgáltatás a főbb – a piaci verseny szempontjából fontos – funkcionális jellemzők tekintetében a fizikai hozzáféréssel azonos, vagy hasonló képességekkel bír⁷². Ez azt jelenti, hogy a virtuális hozzáférési szolgáltatást igénybe vevő szolgáltató szabadságfoka a termékjellemzők kialakítása során a fizikai hozzáféréssel azonos vagy ahhoz hasonló szintű. Ennek a kérdésnek a megválaszolása ebben az esetben is a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában található hármasszempontrendszernek való megfelelés vizsgálatát teszi szükségessé.
- [142] Az európai szabályozási gyakorlatban kialakított L2-WAP megoldások esetében az átadási pont jellemzően helyi, ugyanakkor több esetben a tagállami szabályozók regionális hozzáférési pontot is előírtak a jelentős piaci erejű szolgáltatók számára. A helyi szintű hozzáférési ponton megvalósított L2-WAP (aminek gyakran használt elnevezése: VULA⁷³) megfelel a hármasszempontrendszer első feltételének.
- [143] Az L2-WAP szolgáltatás lehetővé teszi a versengésmentes, illetve a gyakorlatban versengésmentes átvitelt. Ténylegesen versengésmentes átvitelt biztosító L2-WAP szolgáltatás esetén az előfizetői hozzáférési pont és az átadási pont között dedikált sáv szélesség áll rendelkezésre. A gyakorlatban versengésmentes átvitel azt jelenti, hogy nem biztosított a teljes átviteli úton minden előfizető számára a dedikált sáv szélesség rendelkezésre állása, extrém forgalmi viszonyok mellett (pl. valamennyi előfizető a maximális sáv szélességet használja egy időben) előfordulhat csomagvesztés, illetve lassulás, „tipikus, nem extrém” forgalmi viszonyok mellett azonban ez a gyakorlatban nem fordul elő. A hozzáférést igénybe vevő szolgáltató számára ebben az esetben további garanciát jelenthet, ha a szolgáltatáshoz a versengés hatásait mérő QoS paraméterek társulnak.
- [144] Az L2-WAP szolgáltatás a korábbiakban leírtaknak megfelelően a kialakítástól függően lehetővé teszi a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató számára többek között, hogy saját végberendezést (CPE/modem/ONT) biztosítson az előfizetői számára, több VLAN-t használjon szolgáltatásai nyújtásához, prioritálja egyes szolgáltatásai forgalmát, előfizetőit azonosítsa, valamint az adott technológia és az igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás által biztosított kereteken belül kialakítsa az előfizetői szolgáltatások minőségi kategóriáit.
- [145] Az L2-WAP tulajdonságai tehát a szolgáltatások kialakítása során nagyobb fokú szabadságot biztosítanak a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató számára, ami lehetővé teszi a szolgáltatás alapvető minőségi jellemzőinek meghatározását és a hozzáférést biztosító szolgáltató által kínált előfizetői szolgáltatásoktól eltérő szolgáltatások kialakítását.
- [146] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a helyi átadási ponton megvalósított L2-WAP szolgáltatás megfelel a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában található hármasszempontrendszernek való megfelelés vizsgálatát teszi szükségessé.

⁷² E megállapítás egybevág az Európai Bizottságnak a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában tett megállapításával, mely szerint abban az esetben kell a virtuális nagykereskedelmi hozzáférési termékeket a 3(a) piachoz tartozónak tekinteni, amennyiben a fizikai átengedéshez hasonló vagy azzal összehasonlítható funkcionalitással rendelkeznek.

⁷³ VULA: Virtual Unbundled Local Access (virtuális helyi hurok átengedés).

szempontrendszernek. Az L2-WAP szolgáltatás tehát a szolgáltatás rendelkezésre állása esetén alkalmas lehet arra, hogy a fizikai szintű hozzáférési szolgáltatásokat helyettesítse.

- [147] A helyettesítés lehetőségét a hármas szempontrendszerhez kapcsolódóan vizsgált funkcionális és minőségi feltételek mellett az elérhetőség és az ár is befolyásolja. Mivel jelen esetben a piacon még jelen nem lévő – az európai szabályozói gyakorlatban szabályozói előírások alapján kialakított – szolgáltatásról van szó, az elérhetőséget és az árat a szolgáltatással kapcsolatos európai szabályozói tapasztalatok tükrében vizsgálom.
- [148] A szolgáltatás műszaki jellemzőit vizsgálva megállapítható, hogy a szolgáltatás mind a hagyományos réz érpáras, mind a (nem kábelmodemes) pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatokon kialakítható. Az európai szabályozási gyakorlatban a helyi szintű L2-WAP szolgáltatások biztosítását az ilyen kötelezettséget kirovó szabályozó hatóságok azon területeken minden esetben előírják, ahol a szabályozás hatálya alá tartozó pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok fejlesztése miatt a fizikai szintű hozzáférés kialakítása műszaki és/vagy gazdaságossági okok miatt nem megvalósítható. Néhány szabályozó ezen felül az újgenerációs hozzáférési hálózattal le nem fedett területeken is előírja a kötelezettség alkalmazását. A szolgáltatás elméleti elérhetősége tehát megegyezik a hagyományos réz érpáras, illetve a (nem kábelmodemes) pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok lefedettségével. A leírtak alapján megállapítottam, hogy az elérhetőség tekintetében az L2-WAP szolgáltatások a fizikai szintű hozzáférési szolgáltatások helyettesítőjének tekinthetők.
- [149] A helyi szintű L2-WAP szolgáltatás ára az egyes tagállamokban – a kialakított szolgáltatások műszaki jellemzőitől⁷⁴, az alkalmazott díj kialakítás módszerétől, stb. függően – széles tartományban mozog, az egyes díjak összehasonlítása nehézségekbe ütközik. Több tagállamban a kialakított/kialakult nagykereskedelmi díjszint mellett a szolgáltatás igénybevétele jelentős volument ért el, míg más tagállamok esetén az igénybevétel szintje – egyelőre – alacsony maradt. Az igénybevétel mértékét az ár mellett természetesen egyéb – elsősorban piaci – szempontok is befolyásolják, az azonban az eddigi európai szabályozási tapasztalatok alapján megállapítható, hogy kialakítható olyan – a hozzáférést biztosító szolgáltató beruházásainak megtérülését is figyelembe vevő – díjszint, amely mellett az L2-WAP szolgáltatás igénybevétele reális opció az alternatív szolgáltatók számára. A leírtak alapján a szolgáltatás árát nem azonosítottam olyan tényezőként, amely a helyi szintű fizikai hozzáférési szolgáltatások helyi szintű L2-WAP szolgáltatásokkal való helyettesítését megakadályozná.
- [150] A jelen pontban elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a helyi szintű L2-WAP szolgáltatás a funkcionalitás, a minőség, az ár és az elérhetőség alapján a helyi szintű fizikai hozzáférési szolgáltatások helyettesítőjének tekinthető, ennek megfelelően a hagyományos réz érpáras, illetve a nem kábelmodemes pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított helyi szintű L2-WAP szolgáltatásokat a 3(a) piachoz tartozó szolgáltatásként azonosítottam.

1.5.2.2. Kiskereskedelmi piaci vizsgálatok eredményeként azonosított helyettesítő szolgáltatásokhoz kapcsolódó lehetséges nagykereskedelmi szolgáltatások azonosítása és a keresleti helyettesítés vizsgálata

⁷⁴ pl. rendelkezésre álló sávszélesség, minőség, versengésmentesség stb.

I.5.2.2.1. Kábelmodemes hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások

- [151] A kiskereskedelmi helyettesítési vizsgálatok alapján a helyhez kötött kábelmodemes hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatásokat a kapcsolódó kiskereskedelmi piac részeként azonosítottam, ami szükségessé teszi a nagykereskedelmi helyettesítési vizsgálatok elvégzését a kábelmodemes hálózatokon nyújtható nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében. Figyelembe véve, hogy a teljes hozzáférési hálózatban koaxiális kábellel megvalósított hozzáférési hálózatokon megvalósított hozzáférések száma alacsony és folyamatosan csökken, illetve a piacelemzés előrettekintő időtávján az ilyen hálózatok – a koaxiális kábelek optikai kábellel történő teljes vagy részleges (előfizetői aggregációs pontig történő) kiváltásának eredményeként – várhatóan teljesen eltűnnek, továbbá az ilyen hálózatokon kiszolgált előfizetők aránya a kötelezettségekkel esetlegesen érintett volt koncessziós szolgáltatók esetében marginális, a további vizsgálatokat a teljes hozzáférési hálózatban koaxiális kábellel megvalósított hozzáférési hálózatokat figyelmen kívül hagyva végzem el.
- [152] Az internet szolgáltatás nyújtására alkalmas kábelmodemes hálózatok hozzáférési hálózati részében a helyi szintű hálózati hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása elméletileg az előfizetőhöz legközelebb eső osztási pontban (ez a csillagpont felel meg az előfizetői aggregációs pontnak) vagy a fejállomásnál (ez felel meg a hozzáférési aggregációs pontnak) képzelhető el.

I.5.2.2.1.1. Hozzáférési aggregációs pontban megvalósított fizikai szintű hozzáférés

- [153] A kábelmodemes hálózatok esetében (beleértve a HFC és az FTTH-RFoG hálózatokat is) a hozzáférési aggregációs ponton (fejállomáson) megvalósított fizikai szintű hozzáférésre elvi lehetőséget nyújt a rendelkezésre álló frekvenciasáv megosztása a hozzáférést nyújtó és a hozzáférést igénybevevő szolgáltató között⁷⁵. A hozzáférést igénybevevő szolgáltatónak ebben az esetben saját CMTS (Cable Modem Termination System) berendezést kellene telepítenie, amely a hálózattulajdonos szolgáltató CMTS berendezésének rádiófrekvenciás oldalán csatlakozna a hálózathoz. A frekvenciasáv megosztásának lehetőségét ugyanakkor a rendelkezésre álló frekvenciasáv korlátozottsága a gyakorlatban nem teszi lehetővé. A frekvenciasáv megosztása esetén ugyanis a hozzáférést igénybevevő számára átengedett frekvenciasáv a hozzáférést nyújtó szolgáltató saját előfizetői számára rendelkezésre álló frekvenciatartományt csökkentené, ami a hozzáférést nyújtó szolgáltató saját előfizetői számára nyújtott szolgáltatások esetében szolgáltatási szint (pl. adatátviteli sebesség) csökkenést okozna.
- [154] A kábelmodemes hálózatok hozzáférési aggregációs pontjában megvalósított hozzáférés megvalósításával kapcsolatos – a rendelkezésre álló frekvencia mennyiségéből és a szabványos műszaki megoldások hiányából fakadó – akadályok várhatóan hosszabb távon is fennmaradnak, ennek megfelelően a kábelmodemes hálózatok hozzáférési aggregációs pontjában megvalósított hozzáférést nem azonosítottam a 3(a) piachoz tartozó szolgáltatásként.

I.5.2.2.1.2. Hozzáférési aggregációs pontban megvalósított virtuális hozzáférés

⁷⁵ A frekvenciasáv megosztásának hiányában a két (vagy több) CMTS és a hozzájuk tartozó előfizetők által adott jelek összekeverednének. Letöltési irányban a CMTS-ek elvileg szinkronizálhatóak lennének, azonban a feltöltési irányban az előfizetői végberendezések véletlenszerűen kezdeményeznek üzenet-továbbítást és a DOCSIS 3.0 protokoll nincs felkészülve arra, hogy az előfizető hovatarozása függvényében a megfelelő CMTS-hez irányítsa az adatok továbbítását. (Ha a két CMTS ugyanazon frekvenciasávban adna, akkor az előfizetői berendezés annak a CMTS-nek küldené az adatfolyamát, amelyik előbb ad neki adattovábbítási engedélyt.)

- [155] Az előző pontban megállapítottam, hogy a kábelmodemes hálózatok hozzáférési aggregációs pontjában a fizikai hozzáférés nem valósítható meg. A kábelmodemes hálózatok esetében is felmerülhet ugyanakkor a hagyományos fizikai szintű hozzáférési szolgáltatásokhoz hasonló paramétereket biztosítani képes, virtuális nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások kialakításának a lehetősége.
- [156] A 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 5. piacra vonatkozóan kiadott HF/56-12/2011. számú határozat alapján a jelentős piaci erejű szolgáltatók jelenleg is kötelesek az előfizetőhöz közeli ponton virtuális hozzáférési szolgáltatást – közeli bitfolyam hozzáférést – nyújtani. Az L3 szintű közeli bitfolyam hozzáférés ugyanakkor a korábban – az I.5.2.1.1 pontban – leírt indokok miatt kábelhálózati megvalósítás esetén sem felel meg a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában található hármasszempontrendszerben szereplő második és harmadik feltételnek. Ennek megfelelően a kábelmodemes hálózaton megvalósított közeli bitfolyam hozzáférést sem azonosítottam a 3(a) piachoz tartozó szolgáltatásként.
- [157] A közeli bitfolyam hozzáférés mellett a kábelmodemes hálózatok esetében lehetőségként felmerülhet az L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások kialakításának lehetősége. Ennek a megoldásnak a tömeges alkalmazhatósága azonban nem megoldott, ezért jelen piacelemzés előrettekintő időtávján inkább csak elméleti lehetőség, a kábelhálózatok felépítésének és működésének alapvető eltéréseiből fakadó szűk keresztmetszetek az L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások kialakítását a jelen technológiai-szabványosítási körülmények között nem teszik lehetővé. A megvalósítással kapcsolatos legjelentősebb akadályok – mind a HFC, mind az FTTH-RFoG hálózatok esetében – a következők:
- A hálózat osztott média jellege: egy adott szegmensben minden előfizető ugyanazt a fizikai közeget és frekvenciasávot használja.
 - Korlátos frekvenciakészlet: az előre és a visszirányú frekvenciasáv tervezéskor kerül meghatározásra, a későbbi bővítés rendkívül költségigényes.
 - Nagy ellátási szegmensméret: ugyanazt a fizikai közeget és frekvenciasávot egy hálózati szegmensben sok előfizető használja, ezért korlátos az egy előfizetőre jutó garantált sávszélesség.

A leírtak alapján megállapítható, hogy a kábelmodemes hálózatokon alkalmazott technológia nem teszi lehetővé olyan, tömegesen igénybe vehető, L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás kialakítását, amely az igénybevevő szolgáltató számára a fizikai hozzáférési szolgáltatásokhoz hasonló lehetőségeket biztosítana a piaci versenyben. Emellett a szolgáltatás kialakítása a jelenlegi technológiai feltételek mellett csak a kábelmodemes hálózattal rendelkező szolgáltató saját kiskereskedelmi szolgáltatásai minőségének rovására történhet, ami a gyakorlatban azt jelentheti, hogy kisszámú előfizetőt érintő átengedés esetén is az előfizetők széles köre a szolgáltatás minőségének romlásával szembesülhet.

- [158] A leírtak alapján a kábelmodemes hálózaton megvalósított L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatást nem azonosítottam a 3(a) piachoz tartozó szolgáltatásként.

I.5.2.2.1.3. HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése⁷⁶

⁷⁶ Az FTTH-RFoG hálózatok kábelmodemes hálózatok, azonban a hálózat fizikai felépítését, és így az előfizetői szakasz jellemzőit illetően a pont-multipont FTTH hálózatok körébe tartoznak. Ezért az FTTH-RFoG hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése a jelen határozat indokolás rész A. fejezet I.3. pontjában meghatározott

- [159] A HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése esetén a hozzáférést biztosító szolgáltató az előfizetői hozzáférési pontot és az előfizetői aggregációs pontot (a csillagpontot) összekötő szakasz használatát engedi át a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató számára. Az átengedés az előfizetői aggregációs pontban történik.
- [160] A HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése az előfizetői aggregációs pontban, helyi szinten, az adott hálózati megvalósítástól függően a hozzáférés az előfizetői hozzáférési pontnak helyt adó épületben, vagy annak közvetlen közelében, utcai megszakító létesítményben valósulhat meg. Az előfizetői szakaszok átengedése (fizikai átengedés) a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató számára olyan hozzáférést tesz lehetővé, amely a hozzáférést nyújtó szolgáltatóéhoz hasonló mozgásteret biztosít a termékjellemzők kialakítása terén.
- [161] A HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás tehát megfelel a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában található hármasszempontrendszernek, így indokolt a részletes keresleti helyettesítési vizsgálatok elvégzése.
- [162] A kiinduló szolgáltatások⁷⁷ HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás általi keresleti oldali helyettesíthetőséget a funkcionalitás, minőség, elérhetőség, illetve az ár szempontjából vizsgáltam.

Funkcionalitás

- [163] A kiskereskedelmi piaci helyettesítési vizsgálatok során megállapítottam, hogy a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások funkcionális helyettesítőjének tekinthető. A HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató számára lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacon helyettesítő szolgáltatásként azonosított kábelmodemes internet szolgáltatás előállítását.
- [164] Funkcionalitás szempontjából tehát a HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás a kiinduló szolgáltatás(ok) helyettesítőjének tekinthető. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a kiinduló szolgáltatás(ok)ról a HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás igénybevételére való átállás jelentős addicionális beruházást kíván meg a hozzáférést igénybe vevő szolgáltatótól, ez azonban önmagában a funkcionális helyettesítést nem zárja ki. (Az átállással kapcsolatos költségekkel a váltási költségek vizsgálata során foglalkozom részletesebben.)

Minőség

- [165] A kiskereskedelmi piaci helyettesítési vizsgálatok során (I.4.2.1.2. pont) megállapítottam, hogy a szolgáltatások minősége tekintetében a kábelmodemes internet a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatások helyettesítőjének tekinthető. A HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás fizikai szintű, ami a minőség terén a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató

kiinduló szolgáltatás részét képező „Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése” körébe tartozik. Ennek megfelelően a jelen pont szerinti vizsgálat csak a HFC hálózatok előfizetői szakaszaira vonatkozik.

⁷⁷ A potenciális helyettesítő szolgáltatás jellegének a kiinduló szolgáltatások közül a réz érpáras hurkok és alhurkok átengedése, illetve az újgenerációs (nem kábeltelevíziós) hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás felel meg.

számára a hozzáférést igénybe vevő szolgáltatóhoz hasonló lehetőségeket biztosít. Mivel a kiskereskedelmi szolgáltatás esetén már bizonyítást nyert a helyettesítés, így ez a megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatásra is fennáll.

- [166] A minőség tekintetében tehát a HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás a kiinduló szolgáltatás(ok) helyettesítőjének tekinthető.

Elérhetőség

- [167] A kiskereskedelmi piaci helyettesítési vizsgálatok során (I.4.2.1.3. pont) megállapítottam, hogy napjainkra a kábelmodemes hálózatok folyamatos fejlesztésének eredményeként a háztartások jelentős része számára elérhető a kábelmodemes internet szolgáltatás, az elérhetőség tehát nem korlátozza a helyettesítésnek. A megállapítás a nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében is értelemszerűen fennáll, ennek megfelelően az elérhetőség tekintetében nagykereskedelmi szinten is megállapítható a helyettesítés.

- [168] Az elérhetőség tekintetében tehát a HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás a kiinduló szolgáltatás(ok) helyettesítőjének tekinthető.

Ár

- [169] Az előfizetői szakasz átengedésének árát elsődlegesen az előfizetői szakasz fenntartásával, illetve a kapcsolódó helymegosztással kapcsolatban felmerült költségek befolyásolják⁷⁸. Ez a megállapítás mind a réz érpáras, mind a fényvezetőszálas, mind a koaxiális kábeles megvalósítású alhurkok, illetve előfizetői szakaszok esetében érvényes. A költségek a technológiától, az eszközök bekerülési értékétől, leírtsági fokától, az előfizetői szakasz hosszától, illetve a helymegosztás konkrét megvalósításától stb. függően természetesen minden egyes megvalósítás esetén eltérhetnek. A HFC hálózatok előfizetői szakaszaival kapcsolatban megállapítható, hogy a kiinduló szolgáltatás részét képező előfizetői szakasz átengedéssel⁷⁹ összehasonlítva sem az előfizetői szakaszok hossza, sem a szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások, illetve beruházások tekintetében nem azonosítható olyan költséghátrány, amely a nagykereskedelmi szolgáltatás ára tekintetében megakadályozná a helyettesítést.

- [170] A nagykereskedelmi szintű helyettesítés lehetősége mellett szól az is, hogy a különböző technológiákon kialakított nagykereskedelmi szolgáltatásokra, illetve belső teljesítményekre alapozott kiskereskedelmi szolgáltatások áraiban nem tapasztalható jelentős – a kiskereskedelmi szintű helyettesítést akadályozó – különbség.

- [171] Az ár tekintetében tehát a HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás a kiinduló szolgáltatás(ok) helyettesítőjének tekinthető.

⁷⁸ Nem szabályozott, költségalapú nagykereskedelmi árak hiányában a versenyhelyzettől, illetve az egyedi szolgáltatói érdekektől függően az árak természetesen nem feltétlenül költségalapúak, ugyanakkor a helyettesítés objektív lehetőségének vizsgálata során a versenyszempontok ilyen módon történő figyelembe vétele nem indokolt.

⁷⁹ Az I.3. pontban meghatározott „Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése (kivéve a koaxiális kábelben végződő /HFC/ kábeltelevíziós hálózatokat és a nem inkumbens kábeltelevíziós szolgáltatók egyéb hozzáférési hálózatait)” szolgáltatás

HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatás keresleti oldali helyettesítés vizsgálatának eredményei

- [172] A HFC hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése szolgáltatásra vonatkozó keresleti oldali helyettesítési oldali vizsgálatok alapján a szolgáltatást a kiinduló szolgáltatás(ok) keresleti oldali helyettesítőjeként azonosítottam.

I.5.2.2.2. Helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások

- [173] A kiskereskedelmi helyettesítési vizsgálatok alapján a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatásokat a kapcsolódó kiskereskedelmi piac részeként azonosítottam, ami szükségessé teszi a nagykereskedelmi helyettesítési vizsgálatok elvégzését a vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtható nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében.
- [174] A kiinduló szolgáltatásokhoz hasonló nagykereskedelmi szolgáltatás biztosítása a vezeték nélküli hálózatokon a rádiós hurok átengedését jelentheti. A vezeték nélküli hálózatok esetében az előfizetői összeköttetéseket aktív hálózati eszközök segítségével megvalósított rádióhullámú átvitel biztosítja, a hazai piacon jellemzően szabad felhasználású frekvenciasávok felhasználásával. Ez azt jelenti, hogy a hálózati hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása, tehát a rádiós hurok átengedése aktív eszközök átengedését jelentheti. Mivel az átvitelhez felhasznált frekvenciasáv nyílt hozzáférésű, az aktív eszközök pedig szabadon telepíthetők, ezért a gyakorlatban gazdaságilag észszerűtlennek tűnik az előfizetői hozzáférést nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás igénybevételével biztosítani.
- [175] A gazdasági észszerűtlenség ellenére megvizsgáltam, hogy a vezeték nélküli hálózatok rádiós hurokainak átengedése megfelel-e az Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában található hármasszemponrendszernek, amely alapján eldönthető valamely nagykereskedelmi szolgáltatás 3(a) piachoz tartozása. Megállapítottam, hogy a rádiós hurok átengedése esetén a hozzáférés helyi szintű, az átadási pont az előfizetőhöz közel helyezkedik el. A versengésmentes vagy a gyakorlatban versengésmentes átvitel biztosítása – a kiskereskedelmi piaci vizsgálatok során a minőséggel kapcsolatosan kifejtett objektív korlátok miatt – nehézségekbe ütközik. A bizottsági meghatározás alapján továbbá ahhoz, hogy valamely nagykereskedelmi szolgáltatás a 3(a) piachoz tartozónak tekinthető legyen, képesnek kell lennie arra, hogy a termékdifferenciálás és a termékfejlesztés tekintetében a helyi hurok átengedéséhez hasonló szabadságot biztosítson a szolgáltatást igénybe vevő vállalkozás számára. A rádiós hurok átengedése a korábban részletesen kifejtett minőségi korlátok miatt erre sem képes.
- [176] A leírtak alapján megállapítottam, hogy – bár kiskereskedelmi szinten a vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott szolgáltatások korlátozottan képesek helyettesíteni a réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott xDSL, illetve a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatásokat – a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások nem felelnek meg az Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában található hármasszemponrendszernek. Ennek megfelelően a vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtható nagykereskedelmi szolgáltatásokat nem azonosítottam a 3(a) piachoz tartozó szolgáltatásokként.

I.5.2.3. Keresleti helyettesítés vizsgálatának eredménye

- [177] A keresleti oldali helyettesítési vizsgálatok alapján a következő szolgáltatásokat azonosítottam a nagykereskedelmi piachoz tartozóként:
- Réz érpáras helyi hurkok és alhurkok teljes és részleges átengedése;
 - Használton kívüli réz érpáras helyi hurkok és alhurkok nagykereskedelmi teljes átengedése, amennyiben a központtól az előfizetői hozzáférési pontig az infrastruktúra minden eleme adott, csak a végberendezés hiányzik;
 - FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése;
 - Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése;
 - Újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak kialakítása céljából telepített, használton kívüli kábelek nagykereskedelmi átengedése, amennyiben az átengedés előfizetői szakasz kialakítása céljából történik és a használton kívüli kábellel biztosítható az előfizetői aggregációs pont és az előfizető ingatlana közötti összeköttetés;
 - Hagyományos réz érpáras, illetve pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatokon – kivéve a kábelmodemes hálózatokat – megvalósított helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások.

I.5.3. Kínálati helyettesítés vizsgálata

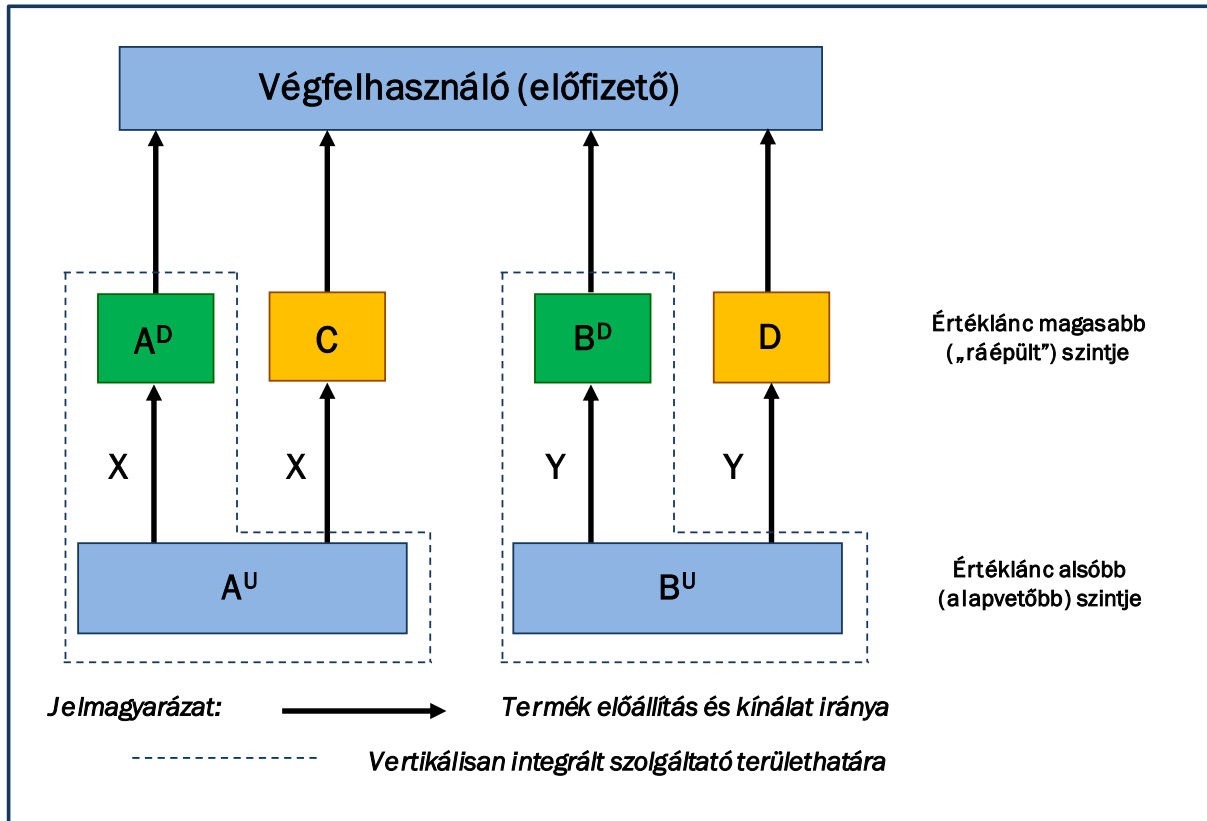
- [178] A kínálati helyettesítés elemzése a nagykereskedelmi piacon is annak a vizsgálatát jelenti, hogy egy kismértékű, de észrevehető és tartós áremelkedés hatására az adott piacon nem aktív vállalkozások jelentős addicionális költségek nélkül belátható időn belül helyettesítő szolgáltatással belépnének-e a piacra, amelynek eredményeként az áremelés nem válna profitábilissá (direkt árkorlátozó hatás). Amennyiben ilyen vállalkozások léteznek, az a nagykereskedelmi keresleti helyettesítésre vonatkozó vizsgálatok során meghatározott piac határainak módosítását indokolhatja. A kínálati helyettesítésnek ebben az esetben is feltétele, hogy a szolgáltatás nyújtásának megkezdése rövid időn belül lehetséges legyen és a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban ne merüljön fel jelentős költség és kockázat a szolgáltató részéről. A kínálati helyettesítés vizsgálata tehát szükségessé teszi mind a belépési korlátok, mind a potenciális belépők várható magatartásának vizsgálatát.
- [179] A belépési korlátoknak alapvetően két fajtája van, strukturális és jogi-adminisztratív korlátok. Strukturális korlátok abban az esetben léteznek, ha a fennálló keresleti szint és az alkalmazott technológia jellemzői, valamint a kapcsolódó költségviszonyok alapján a piacra lépés szempontjából egyenlőtlen feltételekkel szembesül a korábban piacra lépő (és ott jelentős pozíciókat szerző vállalat) és egy később piacra lépő cég. Jogi és adminisztratív korlátok akkor érvényesülnek, amikor a belépőre vagy belépni szándékozóra nézve hátrányos feltétel forrása nem gazdasági jellegű, hanem a piacon érvényesülő jogszabályi, adminisztratív vagy egyéb állami szabályozás következménye.
- [180] A vizsgált piacon nem azonosíthatók jelentős jogi-adminisztratív piacra lépési korlátok. A szolgáltatás bejelentése után a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása azonnal megkezdhető. A strukturális korlátok azonban jelentősek. A keresleti helyettesítés eredményeként azonosított szolgáltatásokat helyettesítő szolgáltatás nyújtásának alapvető feltétele, hogy az új belépő saját hozzáférési hálózati infrastruktúrával rendelkezzen. A hozzáférési hálózati infrastruktúra zöldmezős kiépítése jelentős költség- és időigényű, valamint jelentős kockázattal jár (és így a finanszírozási költsége is magasabb), így kizárható, hogy a keresleti helyettesítés eredményeként azonosított szolgáltatások árának egy kismértékű (5-10%-os), de észrevehető és tartós emelkedése hatására kiépített hozzáférési hálózattal nem rendelkező vállalkozások rövid távon (1 éven belül) belépjenek a piacra. A kínálati helyettesítés vizsgálata során ennek megfelelően azok a szolgáltatók vehetők figyelembe, amelyek már kiépített hozzáférési hálózattal rendelkeznek. A hazai piacon a kábeltelevíziós szolgáltatók rendelkeznek a

kínálati helyettesítés szempontjából figyelembe vehető meglévő hozzáférési hálózatokkal. Ezen hozzáférési hálózatok azonban alapvetően más átviteli technológiát alkalmaznak, mint a keresleti helyettesítés eredményeként azonosított szolgáltatások, a nagykereskedelmi helyettesítő szolgáltatás előállítása így ebben az esetben is – bár a zöldmezős megvalósításnál alacsonyabb szintű – de jelentős költség- és időigényű. Megjegyzendő továbbá, hogy mivel a kábeltelevíziós szolgáltatók jellemzően vertikálisan integrált működést folytatnak az értéklánc mentén, ezért alapvetően nem érdekeltek a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásában.

- [181] A leírtak alapján megállapítottam, hogy nem azonosíthatók olyan vállalkozások, amelyek a keresleti helyettesítés eredményeként azonosított szolgáltatások árának egy kismértékű (5-10%-os), de észrevehető és tartós emelkedése hatására belátható időn belül helyettesítő termékkel lépnének a piacra, ennek megfelelően a direkt árkorlátozó hatás vizsgálata alapján nem bővítettem további szolgáltatásokkal a keresleti helyettesítési vizsgálatok során azonosított nagykereskedelmi piacot.
- [182] A helyettesítő termékkel belépő szolgáltatók által kifejtett direkt árkorlátozó hatás mellett azonban indokolt az indirekt – a kiskereskedelmi piacon keresztül megjelenő – árkorlátozó hatás vizsgálata is. Indirekt árkorlátozó hatásról abban az esetben beszélhetünk, ha valamely nagykereskedelmi ár emelése az áremelés kiskereskedelmi piaci hatásai miatt nem valósítható meg profitábilisan. A hatásmechanizmus a 16. ábrán található jelölések alapján egy kiskereskedelmi és a kapcsolódó nagykereskedelmi piac viszonylatában⁸⁰ a következő. Az ábrán az 'X' nagykereskedelmi szolgáltatást előállító vállalkozás megemeli a nagykereskedelmi szolgáltatás árát⁸¹, amelynek eredményeként megemelkedik azon kiskereskedelmi szolgáltatások ára, amelyek az 'X' nagykereskedelmi szolgáltatásra épülnek. Az áremelkedés hatására az előfizetők egy része átvált az 'Y' nagykereskedelmi szolgáltatásra épülő kiskereskedelmi szolgáltatásra. Az elvesztett nagykereskedelmi, illetve – belső teljesítmény esetén – kiskereskedelmi bevételek miatt az áremelés nem válik profitábilissá az 'X' nagykereskedelmi szolgáltatást előállító vállalkozás számára. Ez indokolhatja a nagykereskedelmi piac bővítését az 'Y' szolgáltatással.

⁸⁰ Az összefüggések bármely, az értékláncban egymás alatt/felett álló piac esetében értelmezhetők.

⁸¹ Az a helyzet nem modellezett, amelyben a vertikális integrált szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletága tekintetében nem, csak a külső igénybevevők számára emeli meg a nagykereskedelmi szolgáltatás árát. Ez az eset ugyanis versenyellenes, kizorító jellegű magatartásformát valósít meg, szélsőséges esetben árpréses helyzetet előállítva.

16. ábra: Indirekt árkorlátozó hatás

Forrás: OFCOM, Indirect constrains and captive sales

- [183] Nem szükséges a hatásmechanizmus érvényesüléséhez, hogy az 'X' és 'Y' nagykereskedelmi szolgáltatás egymás közvetlen helyettesítői legyenek, illetve az sem, hogy az 'Y' nagykereskedelmi szolgáltatás ne csak belső teljesítésként, hanem önállóan is megjelenjen a nagykereskedelmi piaci kínálatban.
- [184] A nagykereskedelmi piaci vizsgálatok eredményeként a réz érpáras hozzáférési hálózatokon, a nem kábelmodemes újgenerációs hozzáférési hálózatokon, illetve a kábelmodemes hozzáférési hálózatokon kialakítható nagykereskedelmi szolgáltatásokat a piac részeként azonosítottam. Ennek megfelelően a fent vázolt hatásmechanizmus vizsgálata a jelen határozatban vizsgált piac esetében a keresleti helyettesítési vizsgálatok eredményeként az I.5.2.3. pontban azonosított szolgáltatások és az I.4.2.2. pontban a kapcsolódó kiskereskedelmi piac részeként azonosított szolgáltatás viszonylatában merülhet fel. Figyelembe véve ugyanakkor a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hozzáférési hálózatokon nyújtott internet szolgáltatás piaci súlyát, valamint a megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás kialakításának korlátait⁸², nem tartottam szükségesnek⁸³ az indirekt helyettesítési hatás vizsgálatát ezen szolgáltatás esetében.

⁸² Az I.5.2.2.2. pontban megállapítottam, hogy a helyhez kötött vezeték nélküli (WLAN) hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtása a fennálló és közeljövőben is érvényesülő piaci feltételek mellett gazdaságosan nem valósítható meg.

⁸³ Mivel a szolgáltatás piaci súlya elhanyagolható, ezért a nagykereskedelmi piac határainak esetleges bővítése a piaci versennyel kapcsolatos vizsgálatok eredményét nem befolyásolja érdemben és a nagykereskedelmi szolgáltatás kialakításával kapcsolatos korlátok a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra kirótt kötelezettség kialakítását sem befolyásolják.

[185] A leírtak alapján a kínálati helyettesítési vizsgálatok eredményeként nem módosítottam a keresleti helyettesítés alapján meghatározott nagykereskedelmi piac határait.

I.6. Szolgáltatási piac azonosításának eredménye

[186] A részletes kiskereskedelmi és nagykereskedelmi helyettesítési vizsgálatok alapján a következő szolgáltatásokat azonosítottam a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő „3(a) Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” („Wholesale local access provided at a fixed location”) elnevezésű nagykereskedelmi piachoz tartozóként.

- Réz érpáras helyi hurkok és alhurkok teljes és részleges átengedése;
- Használton kívüli réz érpáras helyi hurkok és alhurkok nagykereskedelmi teljes átengedése, amennyiben a központtól az előfizetői hozzáférési pontig az infrastruktúra minden eleme adott, csak a végberendezés hiányzik;
- FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése;
- Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése;
- Újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak kialakítása céljából telepített, használton kívüli kábelek nagykereskedelmi átengedése, amennyiben az átengedés előfizetői szakasz kialakítása céljából történik és a használton kívüli kábellel biztosítható az előfizetői aggregációs pont és az előfizető ingatlana közötti összeköttetés;
- Hagyományos réz érpáras, illetve pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatokon – kivéve a kábelmodemes hálózatokat – megvalósított helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások.

I.7. A piac földrajzi kiterjedésének meghatározása

[187] Az Iránymutatások 56. pontjának megfelelően a földrajzi piac egy olyan területet foglal magában, ahol a versenyfeltételek hasonlóknak vagy kellően homogénnek tekinthetők és amely területen tapasztalható versenyfeltételek eltérnek a szomszédos területektől. A Bizottság 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 2.5. pontja alapján a piac földrajzi kiterjedésével kapcsolatos vizsgálatoknak a kiskereskedelmi piacon tapasztalható versenyviszonyok vizsgálatából kell kiindulnia abban az esetben is, ha a piacelemzés nagykereskedelmi piacokra irányul⁸⁴. Ennek megfelelően a földrajzi piac meghatározása során a jelen határozatban azonosított nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacon tapasztalható versenyviszonyokat elemeztem. Az Iránymutatások 57. pontja alapján a földrajzi piac határainak meghatározása során a keresleti és kínálati helyettesítés szempontjainak figyelembe vétele szükséges. A keresleti helyettesítés tekintetében az Iránymutatások elsősorban a fogyasztói preferenciáknak és a fogyasztás földrajzi jellegzetességeinek, míg a kínálati helyettesítés esetén más, az adott földrajzi területen nem aktív szolgáltatók belépése lehetőségének vizsgálatát tartja szükségesnek.

[188] Az Iránymutatások a versenyfeltételek eltérései kapcsán hasonlóságról, illetve „kellő” homogenitásról⁸⁵ beszél, ami azt jelenti, hogy az elkülönült földrajzi piacok meghatározásánál a

⁸⁴ „... although the final SMP analysis will be carried out at wholesale level, the starting point of any geographic analysis should be the competitive conditions at the retail level.”

⁸⁵ „...the conditions of competition are similar or sufficiently homogeneous...”

homogenitás követelménye nem a versenyviszonyok tökéletes azonosságát, hanem csak az adott területen belül hasonló, más területektől jelentősen eltérő versenyviszonyok meglétét jelenti.

- [189] Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy – bár a földrajzi piacok vizsgálata során a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során alkalmazottakhoz hasonló kritériumok (pl. piaci részesedés) vizsgálatára kerül sor – a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor.
- [190] Az ERG földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos közös álláspontja⁸⁶ és ezzel összhangban a BEREK közös álláspontja⁸⁷ (amely álláspont az ERG közös álláspontjában foglaltakat továbbra is általánosan érvényesnek tekinti) kibontja az Iránymutatások rendelkezéseit és a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatban a következő további szempontokban esetlegesen meglévő földrajzi eltérések vizsgálatát tartja szükségesnek:
- Szolgáltatók száma;
 - Piaci részesedések;
 - Árazási gyakorlat és az árak különbségei;
 - Esetleges egyéb szempontok: marketing/értékesítési stratégiában meglévő eltérések, szolgáltatástulajdonságokban meglévő eltérések, kereslet földrajzi eltérései;
 - Belépési korlátok.
- [191] Az első két feltétel strukturális jellegűnek tekinthető, hiszen a piaci struktúrával van összefüggésben, míg a harmadik és a negyedik feltétel magatartási jellegű, a piaci szereplők magatartási jellemzőit írja le. A belépési korlátok a piaci belépés keresleti és kínálati oldali szűk keresztmetszeteit takarják. A piaci struktúrával kapcsolatos jellemzők (szolgáltatók száma, piaci részesedések) aktuális értékeiből és a magatartási tényezők vizsgálatából a piaci verseny aktuális állapotára, illetve az egyes területeken tapasztalható verseny eltéréseire lehet következtetni, a piaci struktúrával kapcsolatos jellemzők idősoros vizsgálata ezen felül – a belépési korlátokkal kapcsolatos vizsgálatokkal együtt – a piaci verseny várható alakulásával kapcsolatos következtetések levonására is lehetőséget ad.
- [192] A strukturális tényezők között a piaci struktúrával kapcsolatos olyan jellemzőket vizsgáltam, mint a szolgáltatók száma (piacon aktív szolgáltatók száma), illetve a piaci részesedések alakulása (piaci részesedések nagysága, kiemelt részesedések vizsgálata). A magatartási tényezők értékelése a szolgáltatáskínálat és az árazás területi jellemzőinek vizsgálatát jelentette.
- [193] Megvizsgáltam a belépési korlátok, mint vizsgálati szempont alkalmazhatóságát és megállapítottam, hogy a belépési korlátok területi eltéréseinek vizsgálata kevésbé tekinthető megfelelő kiindulási alapnak a földrajzi piacok elkülönítése során. A belépési korlátok területi eltérései ugyanis nem a verseny földrajzi eltéréseit tükrözik, hanem a piaci belépés, illetve terjeszkedés lehetőségeinek földrajzi különbségeit mutatják meg. Annak, hogy a lehetőséggel élve a szolgáltatók belépése nyomán a versenyhelyzet pozitív irányba változzon, számos, a belépési korlátok szintjétől független feltétele van. A földrajzi piacok elhatárolása során ennek megfelelően a szabályozónak elsődlegesen a piacon

⁸⁶ ERG Common Position on Geographic Aspects of Market Analysis (definition and remedies) – 2008. október

⁸⁷ BEREK Common Position on geographical aspect of market analysis (definition and remedies) – 2014. június 5.

tapasztalható verseny aktuális (és az előrettekintő időtávon várható) szintjét kell vizsgálnia, ami a strukturális szempontokon (szolgáltatók száma, piaci részesedések és azok időbeni alakulása) alakulásán keresztül elemezhető, a belépési korlátok vizsgálata kevésbé alkalmas a piacon tapasztalható verseny aktuális állapotának megragadására. A leírt alkalmazási problémák ellenére mind a volt koncessziós területekre kiterjedő, mind a településszintű vizsgálatok során megvizsgáltam a belépési korlátokban tapasztalható földrajzi eltéréseket is.

- [194] A vizsgált kiskereskedelmi hozzáférési szolgáltatás esetében a szolgáltatásnyújtás képességét, a tényleges szolgáltatáskínálatot a helyhez kötött hálózati lefedettség, a helyhez kötött előfizetői hozzáférések megléte, illetve elhelyezkedése alapvetően befolyásolja. A földrajzi piacok elemzése során ennek megfelelően a helyhez kötött internet szolgáltatás előfizetőire vonatkozó, megfelelő földrajzi bontású (településszintű) adatok szolgáltak kiindulási alapként.

I.7.1 Megfelelő földrajzi alapegység kiválasztása

- [195] A megfelelő földrajzi alapegység kiválasztásával kapcsolatban figyelembe veendő szempontokat illetően a 2014/710/EU Ajánláshoz fűzött Explanatory Note 2.5. pontja, az ERG közös álláspontjának 3. fejezete, valamint a BEREC közös álláspontjának VI. fejezete fogalmaz meg elvárásokat. Az említett dokumentumokban foglaltak alapján a kiválasztott földrajzi alapegységeknek alapvetően a következő szempontoknak kell megfelelniük:

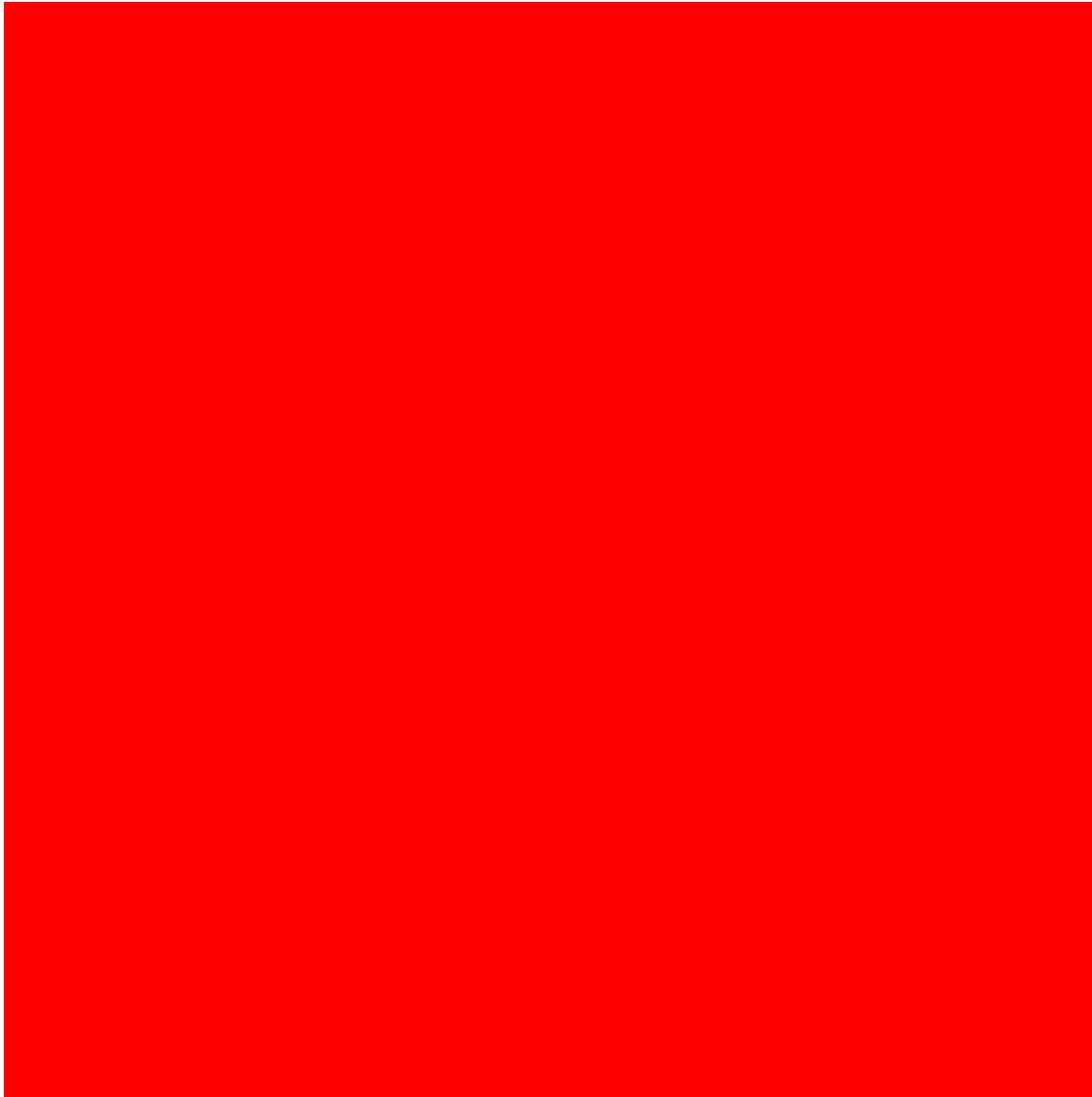
- a földrajzi egységek átfedésmentesek;
- a földrajzi egységek országos szintnél kisebb méretűek;
- a piaci kínálat teljes egésze (szolgáltatók hálózatai és a nyújtott szolgáltatások) hozzárendelhető a kialakított földrajzi egységekhez;
- a földrajzi egységek egyértelmű és stabil határokkal rendelkeznek;
- a földrajzi egységek elég kicsik ahhoz, hogy a versenykörülmények jelentősen ne térjenek el a területükön belül, de a vizsgálathoz szükséges adatok észszerű mennyisége⁸⁸ és elemzése szempontjából elég nagyok.

I.7.1.1. Országos szintnél kisebb méretű földrajzi egységek azonosításának szükségessége

- [196] A megfelelő földrajzi alapegység kiválasztása során – az ERG közös álláspontjának 2. fejezetében leírt előzetes elemzés keretében – első lépésben megvizsgáltam, hogy a versenyfeltételek területi eltérései indokolják-e országos szintnél kisebb földrajzi alapegységek azonosítását. Ennek során az egyes hálózatok lefedettségét, illetve a piaci részesedések földrajzi eltéréseit vizsgáltam. A 17. ábra a jelentősebb szolgáltatók hálózatainak lefedettségét⁸⁹ mutatja be.

⁸⁸ A hazai piaci versenyre a legjelentősebb hatást a párhuzamos infrastruktúrák fejlesztése gyakorolja, így a beruházási döntések során a volt koncessziós szolgáltatók hálózati elemeinek elhelyezkedése nem tekinthető jellemző döntési szempontnak, ezért települési szintnél kisebb vizsgálati egység (pl. MDF, ODF) meghatározását – tekintettel az ezzel járó jelentős adatszolgáltatási teherre is – nem láttam indokoltnak. (Ezzel kapcsolatban lásd még a „Volt koncessziós szolgáltatók hálózatainak helyi központjai – az MDF-ek területe”, mint vizsgálati egységgel kapcsolatban később leírtakat.)

⁸⁹ A vizsgálatok során valamennyi helyhez kötött internet szolgáltatást nyújtó, saját hálózattal rendelkező szolgáltató hálózatának lefedettségét megvizsgáltam, terjedelmi korlátok miatt ugyanakkor a határozatban csak a hat legjelentősebb előfizetői bázissal rendelkező szolgáltató hálózatának elérhetőségét tüntettem fel. (Ezekon

17. ábra: Jelentősebb szolgáltatók hozzáférési hálózati lefedettsége⁹⁰, 2015

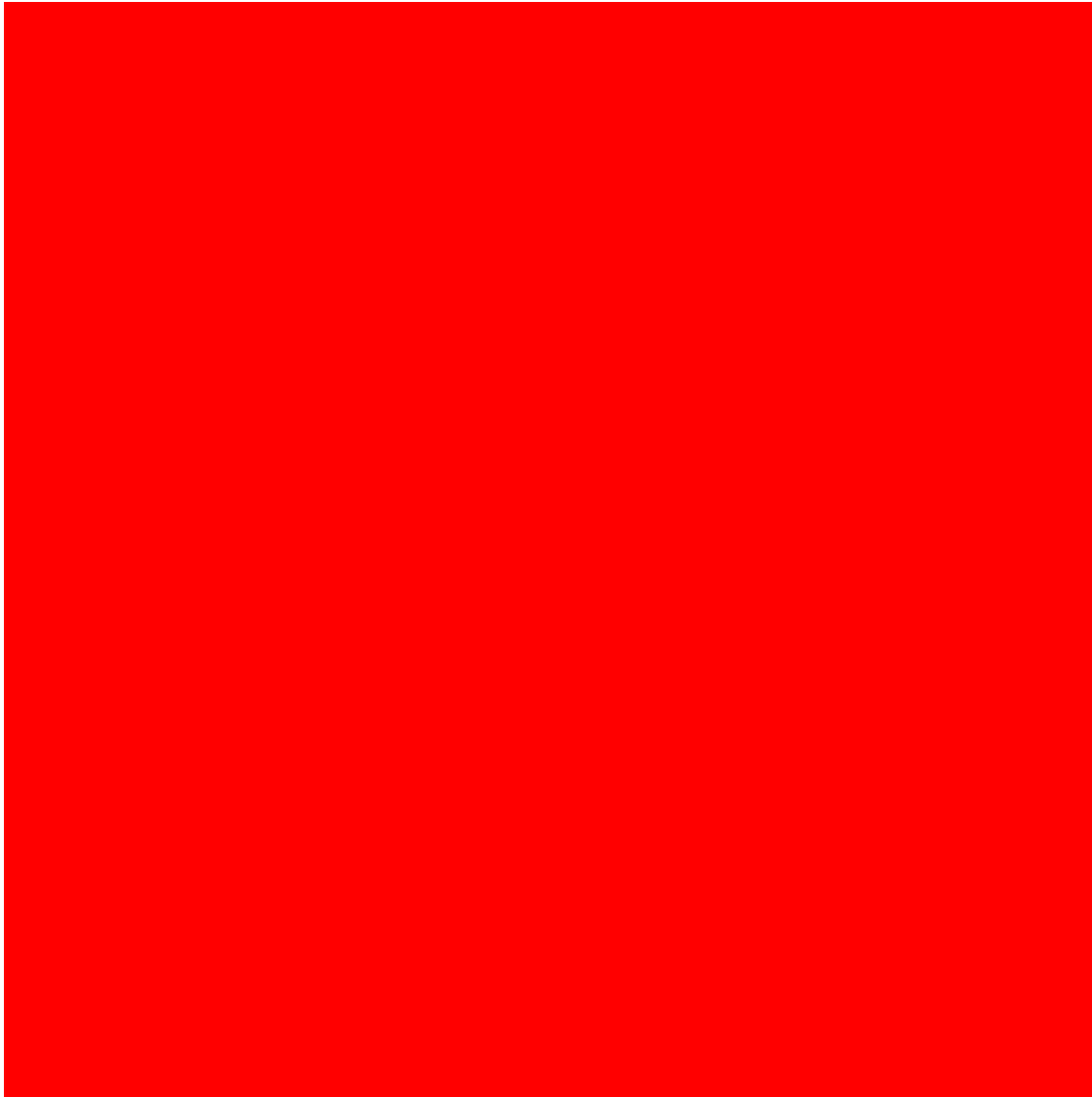
Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

- [197] A hazai szolgáltatók hálózatainak lefedettségét vizsgálva megállapítható, hogy teljes, valamennyi településre kiterjedő, országos lefedettségű hálózattal egyetlen szolgáltató sem rendelkezik. Megállapítható továbbá, hogy a volt koncessziós szolgáltatók (Magyar Telekom, Invitel, UPC) hálózatának lefedettsége a saját volt koncessziós területeiken teljesnek tekinthető. A hálózatok lefedettsége alapján tehát indokolt az országosnál kisebb méretű földrajzi egységek meghatározása.

kívül a piacon még több száz, egy vagy néhány településre kiterjedő hozzáférési hálózattal rendelkező szolgáltató található.) A hozzáférési hálózat elérhetősége nem jelent teljes települési lefedettséget, mindössze annyit, hogy az adott szolgáltató az adott településen rendelkezik valamekkora kiterjedésű hozzáférési hálózati infrastruktúrával.

⁹⁰ Azon települések, ahol a szolgáltató legalább a háztartások 5%-át saját hálózattal éri el.

18. ábra: Jelentősebb szolgáltatók piaci részesedése a teljes előfizetésszámból településenként, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

- [198] A piaci részesedések földrajzi eltérései szintén az országos szintnél kisebb méretű földrajzi egységek azonosításának szükségességét támasztják alá. A településszintű adatok vizsgálata alapján jelentős eltérések tapasztalhatók mind a település földrajzi elhelyezkedésétől, mind a településtípustól függően.
- [199] Az előzetes elemzés eredményeként megállapítottam, hogy a hazai piacon a versenyfeltételek nem kellően homogének egy országos kiterjedésű piac azonosításához, elkülönült földrajzi piacok azonosítása szükséges. A továbbiakban a megfelelő földrajzi egységek kiválasztása és az elkülönült földrajzi piacok azonosítása érdekében részletesen vizsgálom a versenyfeltételek földrajzi eltéréseit.

I.7.1.2. Elemzési egységek kiválasztása

- [200] Az Explanatory Note 4.2.2.1. pontja, valamint az ERG közös álláspontjának 3. fejezete alapján az elemzési egységek kiválasztása alapvetően két jellemző alapján történhet:

- adminisztratív-közigazgatási egységek mentén (pl. település, illetve nagyobb közigazgatási egységek, számozási körzet);
- inkubens, illetve jelentős kihívók hálózatainak lefedettsége alapján.

[201] A hazai piacon külön elemzési egységként a különböző szintű közigazgatási egységek közül elsődlegesen a település – mint a hírközlési beruházásokkal kapcsolatos döntések alapvető egysége – jöhet szóba. A járás, mint az újgenerációs szélessávú hálózatok fejlesztésére szolgáló uniós támogatásokhoz kapcsolódó pályázatok⁹¹ döntési alapegysége, szintén felmerülhet lehetséges elemzési egységként. A megye és régió, mint magasabb szintű közigazgatási egységek esetében – sem a versenyfeltételek, sem a területre vonatkozó jogi-szabályozási előírások, sem egyéb tekintetben – nem azonosíthatóak olyan eltérések, amelyek ezen egységek elemzési egységként való kiválasztását indokolnák. Adminisztratív elemzési egységként a hazai piac történeti fejlődésének megfelelően a primer körzetek, mint a volt koncessziós szolgáltatók hálózatának tradicionális egységei (és mint a privatizáció során elkülönülten pályáztatott területek) jöhetnek szóba és ezzel összefüggésben az egyes volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területeinek, mint lehetséges elkülönült földrajzi piacoknak a vizsgálata is indokolt.

[202] A leírtaknak megfelelően a megfelelő elemzési egységek kiválasztása során a következő lehetőségeket vizsgáltam:

- Volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területei;
- Volt koncessziós szolgáltatók hálózatainak helyi szintű központjai – MDF-ek területe;
- Jelentős lefedettséggel rendelkező alternatív szolgáltatók szolgáltatási területe;
- Primer körzetek;
- Járások;
- Települések, illetve ezek homogén csoportjai.

1.7.1.2.1. Volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területei

[203] A három volt koncessziós szolgáltató volt koncessziós területei átfedések nélkül teljes egészében lefedik Magyarország területét és a piaci kínálat teljes egésze hozzárendelhető a földrajzi egységekhez. Mindhárom területre jellemző, hogy az adott terület volt koncessziós szolgáltatója az egyetlen szolgáltató, amely teljes, az adott volt koncessziós terület valamennyi településére kiterjedő hálózati lefedettséggel rendelkezik. Ez természetesen a versenyviszonyokat is alapvetően befolyásolja, az adott volt koncessziós területre belépő új kihívók a három volt koncessziós területen eltérő piaci és marketing stratégiával, árazással, szolgáltatáskínálattal stb. működő volt koncessziós szolgáltatóval szembesülnek. A piaci részesedések megoszlása jelentősen eltér a volt koncessziós területeken, a piacvezető szolgáltató minden esetben az adott volt koncessziós szolgáltató.

[204] Megjegyzendő, hogy a helyhez kötött internet szolgáltatás hazai piaca a verseny földrajzi dimenzióját tekintve európai összehasonlításban atipikusnak tekinthető, a legtöbb európai országra ugyanis az jellemző, hogy a piacvezető szolgáltató országos hálózati lefedettséggel rendelkezik. Ezzel szemben a hazai piacon a teljes lefedettség csak az adott volt koncessziós terület volt koncessziós szolgáltatója tekintetében érvényesül. Az internet szolgáltatás hazai piacán ennek megfelelően a versenyviszonyok földrajzi elemzése során a volt koncessziós területek „természetes” kiindulási egységnek tekinthetők, a piaci verseny, a volt koncessziós szolgáltatók és az alternatív szolgáltatók hálózatfejlesztései az

⁹¹ Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)-3.4.1-15

egyes területek közötti különbségeket egyelőre nem oldották fel. Az elemzés során ennek megfelelően a versenyviszonyok földrajzi eltéréseit minden esetben volt koncessziós területenként külön vizsgálom.

I.7.1.2.2. Jelentős lefedettséggel rendelkező alternatív szolgáltató szolgáltatási területe

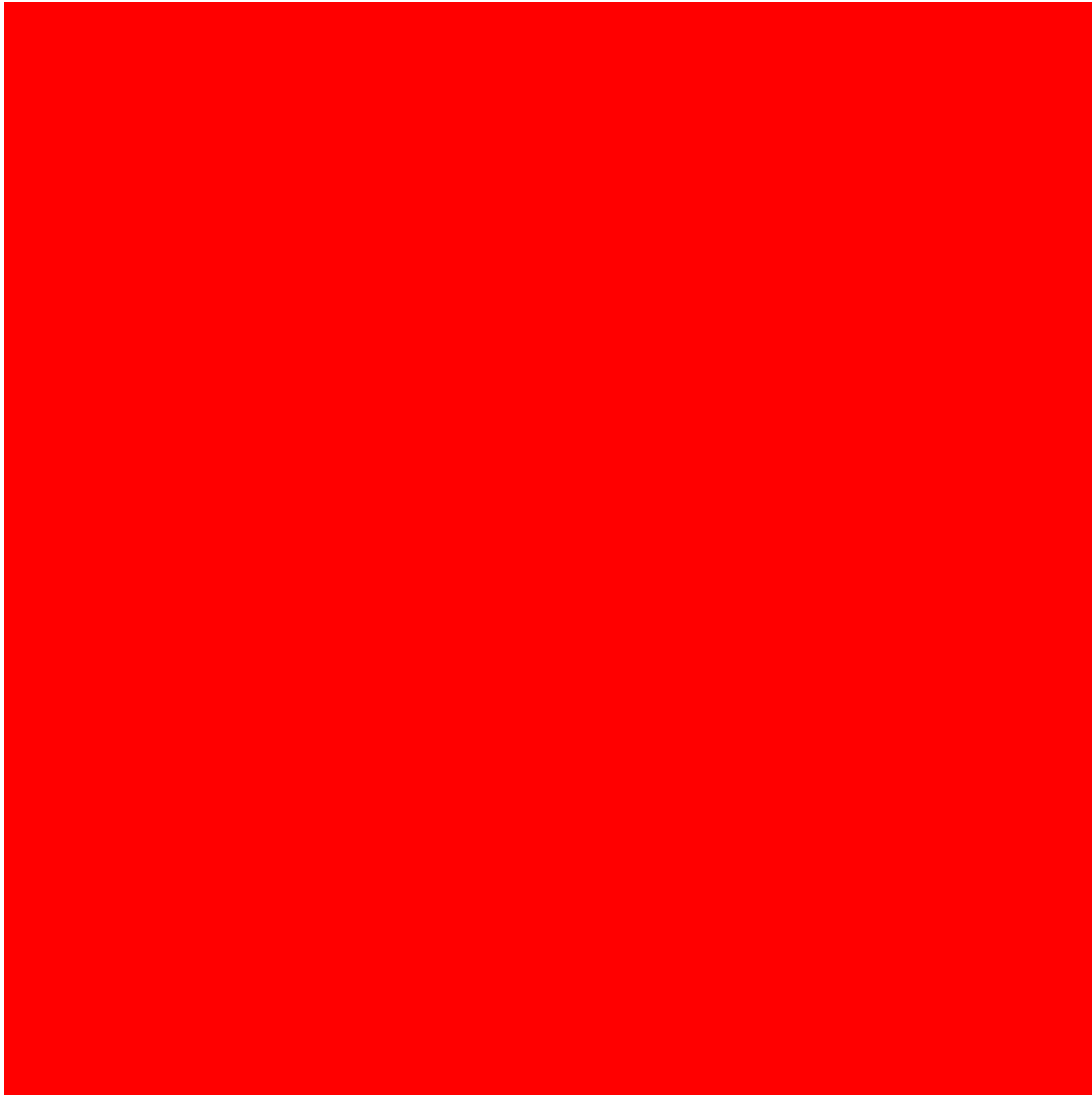
- [205] Az alternatív szolgáltatók szolgáltatási területe, mint lehetséges földrajzi egység vizsgálatához első lépésben annak az áttekintése szükséges, hogy a hazai piacon – ahol három volt koncessziós területen három eltérő volt koncessziós szolgáltató található – mely szolgáltató tekinthető alternatív szolgáltatónak. A kérdés csak abban az esetben válaszolható meg pontosan, amennyiben az alternatív szolgáltatók hálózatainak lefedettségét volt koncessziós területenként vizsgálom. Ebben az esetben az adott volt koncessziós terület tekintetében alternatív szolgáltatónak tekinthető minden, az adott terület volt koncessziós szolgáltatójától eltérő szolgáltató (tehát a másik két volt koncessziós terület volt koncessziós szolgáltatója is). Országos szintű vizsgálat esetén az alternatív szolgáltatók, illetve az alternatív szolgáltatók hálózatának azonosítása – a volt koncessziós szolgáltatók kezelésével kapcsolatos problémák miatt – nehézségekbe ütközik.
- [206] A leírtak alapján az alternatív szolgáltatók hálózati lefedettségét volt koncessziós területenként vizsgáltam. A legnagyobb alternatív hálózatok lefedettségét, illetve a hálózattal elért településeket – a volt koncessziós területek határait feltüntetve – a 17. ábra mutatja be.
- [207] A 17. ábra csak a legnagyobb alternatív szolgáltatók hálózati lefedettségét mutatja be. Az ábrán található szolgáltatók mellett számos más kisebb szolgáltató is rendelkezik helyhez kötött internet szolgáltatás nyújtására alkalmas hálózattal. Az ábrát vizsgálva megállapítható az is, hogy – bár a hálózatfejlesztések eredményeként a lefedettség folyamatosan nő – még a legnagyobb alternatív szolgáltató, a másik két volt koncessziós szolgáltató volt koncessziós területén is jelen lévő UPC is csak a települések **Üzleti titok** (Magyar Telekom terület), illetve **Üzleti titok** (Invitel terület) százalékán volt jelen (amely településeken a lakosság **Üzleti titok**, illetve **Üzleti titok**%-a él) saját hálózattal. További problémát jelent, hogy az egyes alternatív szereplők hálózati lefedettsége átfedő és a piaci szerepük, jelentőségük is eltérő földrajzi területenként.
- [208] Figyelembe véve az alternatív hálózatok számosságát és hálózataik átfedéseit, az alternatív piaci szereplők piaci szerepében, súlyában meglévő eltéréseket és ezek folyamatos változását, megállapítottam, hogy még a legnagyobb lefedettséggel rendelkező alternatív szolgáltató hálózata, illetve szolgáltatási területe sem alkalmas arra, hogy az alapján elkülönült – időben is stabil határokkal jellemezhető – földrajzi piacot azonosítsak.

I.7.1.2.3. Primer körzetek

- [209] A primer körzetek a hazai PSTN hálózatok tradicionális egységei, melyek átfedések nélkül teljes egészében lefedik Magyarország területét. A primer körzet a volt koncessziós szolgáltatók hagyományos réz érpáras hálózatai esetében egyértelmű műszaki-hálózati egység, de nem befektetési célpont, tekintettel arra is, hogy az alternatív szolgáltatók döntően nem a hagyományos réz érpáras hálózatokhoz való hozzáférésre, hanem önálló hálózatok kiépítésére alapozzák piaci jelenlétüket. A rendelkezésre álló információk (adatszolgáltatások, egyéb piaci információk) alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatók (akár volt koncessziós, akár alternatív szolgáltatók) beruházásaikat nem fókuszálják teljes primer körzetekre és nem tekintik azokat önálló marketing célpontnak sem. A szolgáltatók szolgáltatásaikat nem szabják primer körzetekre és a díjaikat sem primer körzetenként állapítják meg. (Ez alól kivételt jelent a 29-es körzet, ez azonban pusztán abból

fakad, hogy a volt koncessziós szolgáltató volt koncessziós területe csak egy primer körzetre terjed ki.)

- [210] Ha a versenyhelyzetet (piaci szereplők száma, piacvezető, piaci részesedések) megvizsgáljuk az egyes primer körzetekben, akkor jelentős eltéréseket találhatunk a primer körzetek között és az egyes primer körzeteken belül is. Ha az egyes primer körzeteket önmagukban vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy egy adott primer körzeten belül is – a piaci szereplők számát, piaci részesedéseket vizsgálva – eltérő intenzitású versennyel találkozhatunk, ami a primer körzetnél alacsonyabb szintű földrajzi egységek elkülönítését támasztja alá.

19. ábra: Jelentősebb szolgáltatók előfizetésszám alapján mért piaci részesedése és a primer körzetek határai, 2015

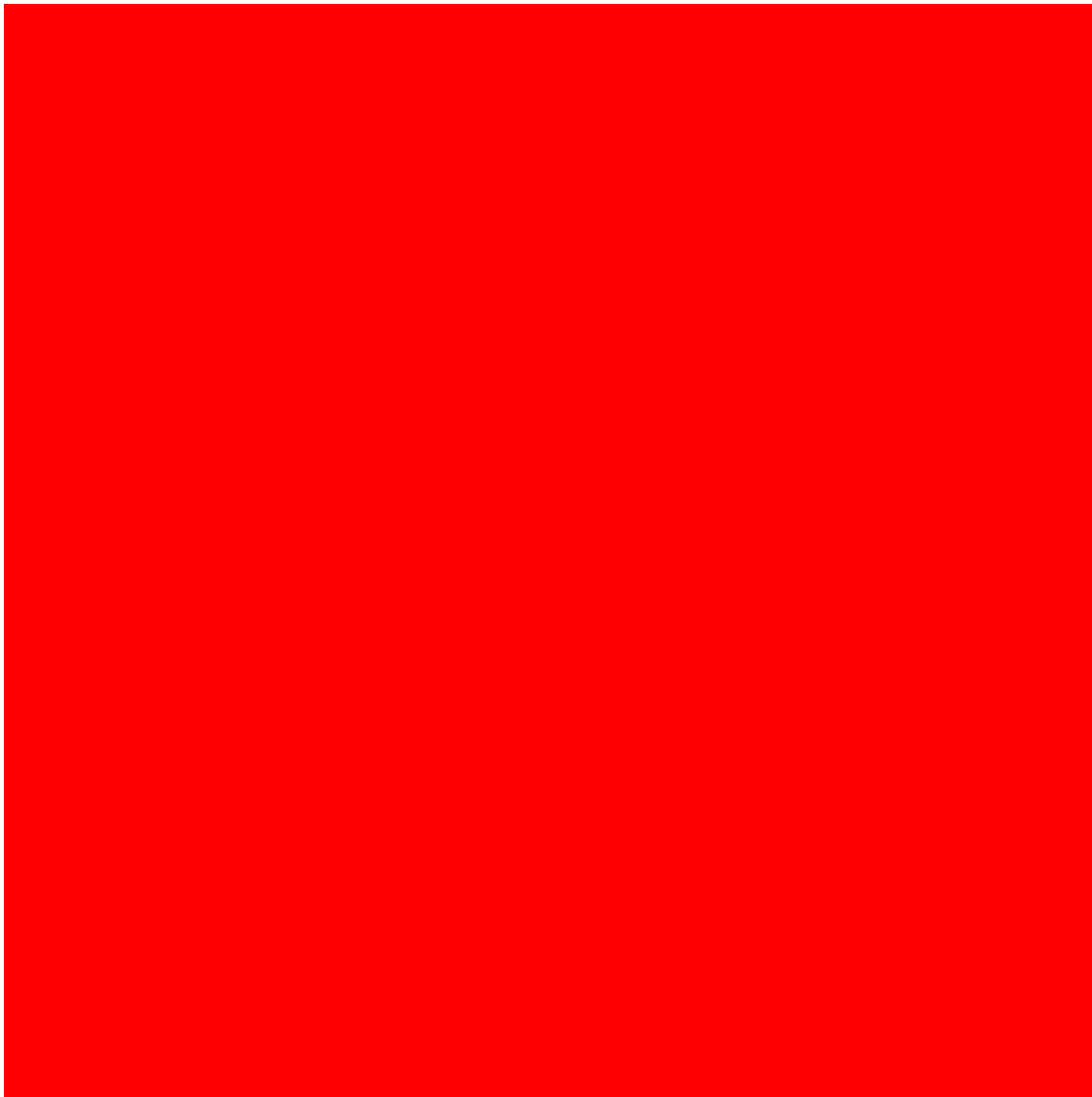
Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

- [211] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a primer körzet nem tekinthető megfelelő vizsgálati egységnek az elkülönült földrajzi piacok azonosítása során, a versenyhelyzetben felfedezhető különbségek magasabb (volt koncessziós területek között), illetve alacsonyabb (település) szinten azonosíthatók.

I.7.1.2.4. Járások

- [212] A járások településekből álló közigazgatási egységek, amelyek a településszint felett és a megyei szint alatt helyezkednek el és átfedések nélkül teljes egészében lefedik Magyarország területét.
- [213] Az újgenerációs szélessávú hálózatok fejlesztésére szolgáló uniós támogatásokhoz kapcsolódó pályázatok kiírása során a kiíró a járást határozta meg pályáztatott földrajzi alapegységként. Ez azt is jelenti, hogy a jövőbeli fejlesztésekkel kapcsolatos beruházási döntések alapegysége a pályázatban vállalt fejlesztések esetén a járás. Ezért szükségesnek tartottam megvizsgálni, hogy a járás, mint földrajzi alapegység alkalmas lehet-e a versenyviszonyok eltéréseinek vizsgálatára.
- [214] A vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy sem a megépült hálózatok lefedettsége, sem az ajánlatok, sem a kereslet eltérései, sem a piaci részesedések eltérései nem igazodnak a járási határokhoz.

20. ábra: Jelentősebb szolgáltatók előfizetésszám alapján mért piaci részesedése és a járások határai, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

- [215] Megállapítottam továbbá, hogy bár a pályázatokat követő újgenerációs hálózatfejlesztések várhatóan járási egységekben valósulnak meg, ezek eredményeként azonban – figyelembe véve a fejlesztések

terjedelmét (a járásokon belül nem minden településre kiterjedő, illetve az egyes településeken belül sem minden esetben teljes lefedést biztosító fejlesztések) – az előrettekintő időtávon várhatóan nem jönnek létre olyan alternatív (a volt koncessziós szolgáltató hálózata mellett kiépült) járási szintű hálózatok, amelyek teljes járási szintű lefedettséget biztosítanak.

- [216] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az elkövetkező években várható, járási szintű fejlesztések a piaci verseny földrajzi viszonyait várhatóan nem alakítják át olyan mértékben, amelynek eredményeként a járási határok mentén elkülönült földrajzi piacok kialakítása merülhetne fel. Ennek megfelelően a járást nem azonosítottam olyan területi egységként, amely a földrajzi vizsgálatok alapjául szolgálhatna.

I.7.1.2.5. Volt koncessziós szolgáltatók hálózatainak helyi központjai – az MDF-ek területe

- [217] Hasonlóan a primer körzetek vizsgálata kapcsán leírtakhoz, ebben az esetben is igaz, hogy a helyi központok a hazai PSTN hálózatok tradicionális egységei, ennek megfelelően az egyes központokhoz tartozó területek átfedések nélkül teljes egészében lefedik Magyarország területét. A hurokátengedést, illetve xDSL alapú közeli bitfolyam hozzáférést igénybe vevő szolgáltatók a helymegosztást a helyi központokban, MDF-helyszíneken vehetik igénybe, így a betelepülés helyének ellátási körzetében már nincs számukra új egyszeri betelepülési költség, azaz képesek bármely, az ellátási területbe tartozó előfizető számára szolgáltatást nyújtani, így versenytársként megjelenni. Ugyanakkor Magyarországon a hurokbérlet és a közeli bitfolyam igénybevétele csekély⁹², ezért verseny-nyomás kifejtésére e szolgáltatások nem képesek. A verseny elsődleges frontvonalát a platformok között húzódik meg. Ennek tükrében kijelenthető, hogy a sűrűbben lakott területeket lefedő helyi központokra alapozott tömeges piacra lépés a jövőben sem várható. (Az inkumbens szolgáltatók hálózata alapján kialakított földrajzi vizsgálati egységeknek az alkalmazása infrastruktúra alapú verseny esetén a BEREC közös álláspontjában foglaltak alapján sem indokolt⁹³.) A leírtak alapján ezen földrajzi egység részletes vizsgálatát nem tartottam indokoltnak.

I.7.1.2.6. Az egyes települések vagy ezek homogén csoportjai.

- [218] A települések (illetve a közigazgatásilag hozzájuk tartozó területek) átfedés mentesen lefedik Magyarország területét és a piaci kínálat teljes egésze hozzárendelhető ezen földrajzi egységekhez. A piacelemzési adatszolgáltatás során a szolgáltatók által benyújtott idősoros településszintű adatokból az látszik, hogy a hálózatfejlesztés során a települések, illetve kisebb települések esetén azok csoportjai (mind a volt koncessziós szolgáltatók, mind a későbbi belépők számára) önálló beruházási célpontoknak tekinthetők, ennek megfelelően az elérhető hálózatok száma az egyes – akár szomszédos – települések esetében is jelentősen eltérhet, ami természetesen a versenyviszonyokra is hatással van. Ha megvizsgáljuk a legnagyobb szolgáltatók ajánlatait és árazási gyakorlatát, akkor megállapítható, hogy az általános szerződési feltételekben (a továbbiakban: ÁSZF) rögzített

⁹² 2015-ben a hurokátengedések száma 9 ezer db körül alakult, míg közeli bitfolyam hozzáférésből az igénybevétel 10 db alatt maradt.

⁹³ BEREC Common Position on geographical aspect of market analysis (definition and remedies) – 2014. június 5.: „(99) ... When the main source of competition is inter-platform competition, the incumbent's network topology is less relevant than in the previous situation. Alternative infrastructures are, in this case, deployed according to criteria which are completely different from those taken into consideration by wholesale access seekers who are dependent on the network of the incumbent operator.”

ajánlataikban egységes árazást alkalmaznak, ugyanakkor – a versenyhelyzet függvényében – találkozhatunk településenként eltérő árazással, tehát a szolgáltatók egyes települések esetén – a jogszabályok által lehetővé tett kereteken belül – rövidebb ideig, vagy tartósan eltérő helyi árakat kínálnak.

[219] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a település megfelelő vizsgálati egységnek tekinthető az elkülönült földrajzi piacok azonosítása során.

I.7.1.2.7. Kiválasztott vizsgálati egységek

[220] Az elvégzett vizsgálatok alapján a részletes homogenitás vizsgálatot a következő elemzési egységek esetén tartottam indokoltnak elvégezni:

- A volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területei;
- Az egyes települések vagy ezek homogén csoportjai.

I.7.2. Kiválasztott földrajzi alapegységek vizsgálata

[221] A megfelelő vizsgálati egységek kialakítását követően jelen pontban a versenyviszonyok homogenitását első lépésben a volt koncessziós területekre vonatkozóan vizsgáltam. Ezt követően került sor a versenyviszonyok földrajzi eltéréseinek településszintű vizsgálatára.

I.7.2.1. Volt koncessziós területek

I.7.2.1.1. Strukturális tényezők vizsgálata

[222] A strukturális tényezők vizsgálata során a korábban leírtaknak megfelelően a szolgáltatók számának és a piaci részesedéseknek az alakulását vizsgáltam az egyes volt koncessziós területeken.

[223] A szolgáltatók számát tekintve megállapítható, hogy a vizsgált időszak egészét tekintve a szolgáltatók száma mindhárom volt koncessziós területen nőtt az időszak egészét tekintve. Megállapítható ugyanakkor, hogy a szolgáltatók számának növekedése az időszak végére lelassult és a Magyar Telekom területen már a konszolidáció jelei is láthatók. A 4. táblázat a volt koncessziós területek és a szolgáltatásnyújtás módja szerint mutatja be a szolgáltatók számát.

	Magyar Telekom terület		Invitel terület		UPC terület		Országosan	
	Összesen	Vezetékes hálózaton	Összesen	Vezetékes hálózaton	Összesen	Vezetékes hálózaton	Összesen	Vezetékes hálózaton
2011	250	150	109	67	17	9	302	185
<i>saját hálózaton</i>	212	106	91	42	15	5	258	130
<i>más szolgáltató hálózata</i> n	59	57	32	32	5	5	74	72
2012	293	168	122	71	18	9	349	203
<i>saját hálózaton</i>	248	118	102	46	15	5	298	143
<i>más szolgáltató hálózata</i> n	68	66	33	32	7	6	82	80
2013	301	164	134	74	24	12	361	197

	Magyar Telekom terület		Invitel terület		UPC terület		Országosan	
<i>saját hálózaton</i>	259	115	112	50	20	6	312	139
<i>más szolgáltató hálózatán</i>	71	68	34	32	9	8	84	81
2014	308	168	145	78	26	12	368	203
<i>saját hálózaton</i>	267	118	123	55	22	6	323	144
<i>más szolgáltató hálózatán</i>	74	71	38	34	9	8	86	83
2015	295	159	151	86	30	16	363	203
<i>saját hálózaton</i>	259	114	128	56	25	9	319	145
<i>más szolgáltató hálózatán</i>	69	65	40	38	13	11	85	81

4. táblázat: Helyhez kötött internet szolgáltatást nyújtó szolgáltatók száma⁹⁴ volt koncessziós területenként, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

[224] A szolgáltatók száma növekedésének lelassulása, megállása mögött ellentétes irányú folyamatok azonosíthatók. A kábelhálózatok fejlesztésének eredményeként egyre több kábeltelevíziós szolgáltató kínálatában jelent meg az internet szolgáltatás, ugyanakkor a piaci konszolidáció a szolgáltatók számának csökkenése irányába hatott. A két hatás eredője a 2011-2015-ös időszak egészét tekintve még a szolgáltatók számának növekedése irányába mutatott, ugyanakkor a konszolidációs folyamatok felerősödésével, illetve az újonnan belépők számának csökkenésével várhatóan a jövőben a szolgáltatók számának növekedése megáll, illetve csökkenésbe vált. A szolgáltatók számának eloszlása mindhárom koncessziós területen belül egyenlőtlen.

21. ábra: Saját hálózaton internetszolgáltatást nyújtó szolgáltatók száma településenként (összesen és vezetékes hálózaton), 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[225] A piaci részesedések idősoros vizsgálata alapján mindhárom volt koncessziós terület esetén megállapítható, hogy az előfizetőszámot tekintve az adott volt koncessziós szolgáltató rendelkezik a legnagyobb részesedéssel.

⁹⁴ A szolgáltatók száma a piacelemzési adatszolgáltatás során tényleges szolgáltatásnyújtásról beszámoló szolgáltatók számát takarja. A bejelentkezett, de az adott időszakban szolgáltatást ténylegesen nem nyújtó szolgáltatók nem szerepelnek az összesítésben.

	Magyar Telekom		Invitel		UPC	
	Összesen	Csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével	Összesen	Csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével	Összesen	Csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével
2011						
2012						
2013						
2014						
2015						

5. táblázat: Volt koncessziós szolgáltatók előfizetős szám alapján mért piaci részesedése a volt koncessziós területükön, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbékérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

- [226] A Magyar Telekom és az Invitel volt koncessziós területén a korábbi évek gyors csökkenését követően (a 2007-es évben a Magyar Telekom még **Üzleti titok**%-os, míg az Invitel **Üzleti titok**%-os piaci részesedéssel rendelkezett⁹⁵) a volt koncessziós szolgáltatók képesek voltak stabilizálni a piaci részesedésüket (**Üzleti titok**%, illetve **Üzleti titok**% közelében). A UPC piaci részesedése a 2011 utáni időszakban jelentősen csökkent, ugyanakkor az időszak végére is a UPC részesedése volt messze a legmagasabb a három volt koncessziós szolgáltató közül.
- [227] Mindhárom volt koncessziós területre vonatkozóan megállapítható, hogy a legjelentősebb kihívást a saját hálózattal szolgáltatást nyújtó alternatív szolgáltatók jelentik a volt koncessziós szolgáltatók számára (a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével szolgáltatást nyújtó vállalkozások piaci szerepe és részesedése fokozatosan csökken). Szintén közös a három volt koncessziós területben, hogy a volt koncessziós szolgáltatók egyszerre több, nagyobb méretű, valamint számos, kisebb méretű, kisebb területre kiterjedően szolgáltatást nyújtó kihívóval szembesülnek. A Magyar Telekom és az Invitel volt koncessziós területe esetében néhány nagyobb kihívó jelentősebb, a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedésének **Üzleti titok** kitevő részesedést volt képes kiépíteni, a piaci részesedések megoszlása azonban nem egyenletes, a nagyobb kihívók elsősorban a nagyobb településeken voltak képesek jelentősebb részesedésre szert tenni. A volt koncessziós szolgáltató és a jelentősebb kihívók piaci részesedésének volt koncessziós területeken belüli egyenlőtlen eloszlását mutatja a [197] szakaszban a 18. ábra.
- [228] A leírtak alapján megállapítottam, hogy mindhárom volt koncessziós területre az adott volt koncessziós szolgáltató magas – a Magyar Telekom és az Invitel esetében stagnáló, a UPC esetében csökkenő – piaci részesedése jellemző, a piaci versenyre a legjelentősebb hatást néhány nagyobb méretű alternatív szolgáltató gyakorolja és mindhárom területen a nagyobb szereplők mellett sok – kisebb földrajzi területen szolgáltatást nyújtó – kis piaci részesedésű szolgáltató egészíti ki a piaci kínálatot.

⁹⁵ Forrás: korábbi piacelemzéshez kapcsolódó adatszolgáltatás adatai alapján a HF/56-13/2011. számú határozatban kiszámított értékek (HF/56-13/2011. számú határozat indokolás A. fejezet II.3.1. pont, 11. táblázat)

[229] Mivel a volt koncessziós szolgáltató személye az egyes volt koncessziós területeken eltér, ezért a verseny jellege is alapvetően eltér az egyes volt koncessziós területeken. Megállapítható továbbá, hogy a verseny strukturális jellemzői nemcsak az egyes koncessziós területek között, hanem az egyes koncessziós területeken belül is jelentős eltéréseket mutatnak. Ennek megfelelően – a korábban leírtakkal összhangban – a volt koncessziós területek, mint eltérő strukturális jellemzőkkel rendelkező földrajzi egységek elkülönítését követően indokolt a versenyviszonyok földrajzi eltéréseinek az egyes volt koncessziós területeken belüli vizsgálata.

I.7.2.1.2. Magatartási tényezők vizsgálata

[230] A strukturális vizsgálat csak a magatartási vizsgálat eredményével történt összevetést követően vezethet el a földrajzi piacok megalapozott meghatározásáig. A földrajzi elkülönítés szükségességét a területenként eltérő, de adott területen belül tartósan egységes szolgáltatáskínálat és ár alkalmazása is alátámaszthatja.

[231] A korábbiakban, a szolgáltatási piac határainak vizsgálata során részletesen vizsgáltam a jelen határozatban vizsgált piachoz tartozóként azonosított helyhez kötött előfizetői hozzáféréseken nyújtott internet szolgáltatások kiskereskedelmi piacát, a piacon elérhető szolgáltatások kínálatát. Az elérhető szolgáltatáskínálat szoros összefüggésben van az adott volt koncessziós területen található hálózatok lefedettségével, ami természetesen a különböző adatátviteli sebességet kínáló hozzáférések elérhetőségét is alapvetően meghatározza. E tekintetben – mivel az egyes volt koncessziós területen jelen lévő volt koncessziós szolgáltató személye eltér, illetve az egyes volt koncessziós területeken az alternatív szolgáltatók köre is eltéréseket mutat – a volt koncessziós területek között jelentős eltérések azonosíthatók, így a szolgáltatáskínálat szempontjából mindenképpen indokolt az egyes volt koncessziós területek elkülönítése. Ugyanakkor – a strukturális szempontokhoz hasonlóan – a szolgáltatáskínálat eltérései nem csak a volt koncessziós területek között, hanem az egyes volt koncessziós területeken belül is jelentős eltéréseket mutatnak. (Ha pl. az adatátvitel sebességét – mint a helyhez kötött internet szolgáltatás esetében a szolgáltatás előfizetők számára legfontosabb jellemzőjét – vizsgáljuk, akkor az elérhető adatátviteli sebességek között jelentős települési eltéréseket azonosíthatunk). Ennek megfelelően a volt koncessziós területek, mint eltérő strukturális jellemzőkkel rendelkező földrajzi egységek elkülönítését követően indokolt a szolgáltatáskínálat földrajzi eltéréseinek az egyes volt koncessziós területeken belüli vizsgálata.

[232] Ha a szolgáltatók árazási gyakorlatát (elsősorban a szolgáltatók által az ÁSZF-ekben, illetve a honlapjukon feltüntetett árakat) volt koncessziós területenként vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy a volt koncessziós szolgáltatók saját volt koncessziós területeiken belül önálló, más volt koncessziós szolgáltatók volt koncessziós területeire jellemző szolgáltatási csomagoktól eltérő szolgáltatási csomagokat és árakat alkalmaznak. Az így kialakított árazás a Magyar Telekom és az Invitel esetében ugyanakkor túlnyúlik a volt koncessziós területen és – amennyiben az adott volt koncessziós szolgáltató más volt koncessziós területen is rendelkezik hálózattal – az egységes árazás a teljes hálózatában megvalósul. A UPC esetében a volt koncessziós területén és az azon kívüli hálózatán nyújtott szolgáltatások esetében alkalmazott árazási gyakorlat eltér egymástól⁹⁶. Az alternatív szolgáltatók árazási gyakorlata nem igazodik a volt koncessziós területek határaihoz. A leírtak alapján megállapítható, hogy az árazási gyakorlat – a UPC volt koncessziós területe kivételével – egyre inkább a hálózatok kiterjedéséhez és nem a volt koncessziós területek határaihoz igazodik.

⁹⁶ A 29-es körzetben tervezett hálózatfejlesztéseket követően az egységes árazás várhatóan a UPC tekintetében is megvalósul.

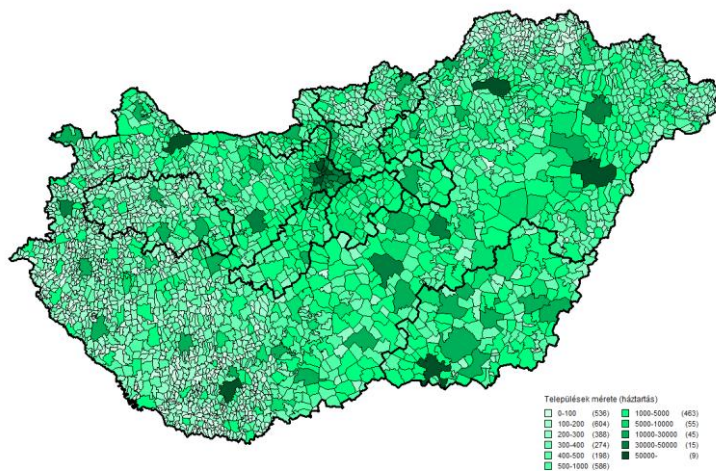
Természetesen, mivel a Magyar Telekom és (főleg) az Invitel esetében a volt koncessziós szolgáltatók hálózatai döntően a saját volt koncessziós területükön találhatóak, ezért a két elkülönítés (hálózatok szerinti – volt koncessziós terület szerinti) nagy átfedést mutat.

I.7.2.1.3. Belépési korlátok vizsgálata

[233] A belépési korlátok koncessziós területek közötti eltéréseinek vizsgálata során a kereslet, illetve a településszerkezet földrajzi eltéréseit elemeztem. A kereslet és a településszerkezet földrajzi eltéréseit a következő jellemzők területi eltéréseinek elemzésével vizsgáltam:

- *jövedelmi viszonyok területi eltérései:* Egy adott terület jövedelmi viszonyai alapvetően meghatározzák egy új belépő által potenciálisan realizálható bevételek nagyságát, ezen keresztül a megtérülést. A jövedelmi viszonyok területi eltéréseinek vizsgálata során a GfK Vásárlóerő Tanulmányban szereplő, 2015-re vonatkozó átlagos egy háztartásra, illetve egy főre jutó vásárlóerő mutatók értékeit használtam fel. A továbbiakban, amennyiben a határozat egy háztartásra jutó jövedelmet említ, ez a mutató értendő alatta⁹⁷.
- *különböző méretű települések területi megoszlása és a háztartássűrűség értékek területi különbségei:* A belépési korlátok között a méretgazdaságosságnak és az elsüllyedt költségeknek kiemelt szerepe van. A fix költségek nagyságát és a méretgazdaságosságot alapvetően befolyásolja, hogy egy adott terület telepítési szempontból milyen adottságokkal rendelkezik. A méretgazdaságossági hatás koncessziós területek közötti eltéréseit a hálózattelepítést jelentősen befolyásoló településméret és háztartássűrűség értékek vizsgálatával végeztem.

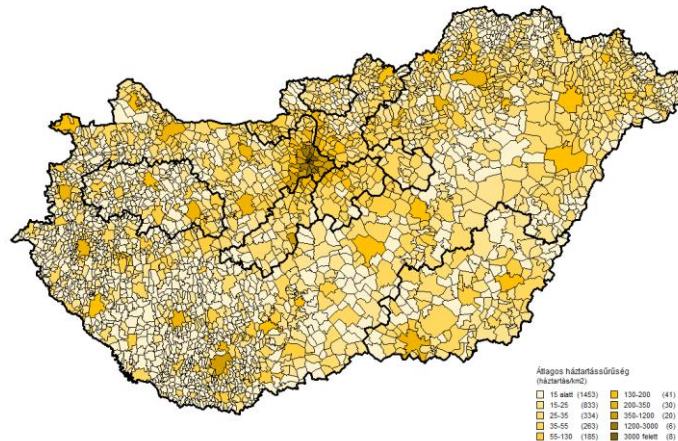
[234] A különböző méretű és háztartássűrűségű települések területi megoszlását a 22. és 23. ábrák, az átlagos vásárlóerő területi eltéréseit a 24. ábra mutatja be.

22. ábra: Települések mérete

Forrás: KSH adatai alapján saját számítás (2011, népszámlálás)

⁹⁷ A mutató az egyes településeken található háztartások jövedelmi viszonyait általánosan jellemzi és egyes kiadási tételek (pl. hírközlési szolgáltatások) elkülönült bemutatására nem alkalmas, mindazonáltal az egyes területek értékei közötti eltérések alkalmasak a keresleti viszonyok általános eltéréseinek bemutatására.

23. ábra: Háztartássűrűség eltérései településenként

Forrás: KSH adatai alapján saját számítás (2011, népszámlálás, 2016, Helységnévkönyv)

24. ábra: Jövedelmi viszonyok eltérései településenként, 2015

Forrás: GFK Vásárlóerő Tanulmány adatai alapján saját számítás

GFK Vásárlóerő Tanulmány adat.

[235] A belépési korlátokat meghatározó vizsgált tényezők tekintetében eltérések mutathatók ki az egyes volt koncessziós területek között, ennek megfelelően a belépési korlátok szintje is eltér az egyes volt koncessziós területek esetében. Megállapítható ugyanakkor, hogy a vizsgált mutatók az egyes volt koncessziós területeken belül is jelentős szórást mutatnak, a mutatók közötti különbségeket alapvetően a településszerkezet és a jövedelmi viszonyok országos eltérései magyarázzák, amelyek nem igazodnak a volt koncessziós területek határaihoz. A leírtak alapján a vizsgált mutatók volt koncessziós területek közötti eltéréseinek részletesebb vizsgálatát – mivel azok eltérései nem mutatnak összefüggést a volt koncessziós területek határaival – nem tartottam indokoltnak.

I.7.2.1.4. Vizsgálatok eredménye

[236] Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy mind a strukturális, mind a magatartási tényezők alapján jelentős eltérések fedezhetők fel a volt koncessziós területek között, ami e területek földrajzilag elkülönült vizsgálatát teszi szükségessé. Megállapítottam ugyanakkor, hogy a verseny strukturális jellemzői nemcsak az egyes volt koncessziós területek között, hanem az egyes volt

koncessziós területeken belül is jelentős eltéréseket mutatnak, ami az egyes volt koncessziós területeken belüli további földrajzi vizsgálatokat tesz szükségessé.

I.7.2.2. Település szintű vizsgálatok

I.7.2.2.1. Település szintű vizsgálatok tartalma

- [237] A település szintű vizsgálat során a volt koncessziós területekre vonatkozó vizsgálat eredményével összhangban a versenyfeltételek földrajzi eltéréseit a volt koncessziós területeken belül vizsgáltam. A vizsgálat célja – az 1.7.1. pontban leírtakkal összhangban – annak a megállapítása volt, hogy a volt koncessziós területeken belül azonosíthatóak-e olyan település csoportok, amelyekben belül a versenyfeltételek kellően homogének, de amelyek között a versenyfeltételek jelentősen eltérők.
- [238] A verseny település szintű eltéréseinek vizsgálata és az elkülönült földrajzi egységek meghatározása során a következő szempontokat tartottam szem előtt:
- Piacok szabályozási szempontú elhatárolása: a piacmeghatározás és így a földrajzi piacok azonosításának is a fő célja, hogy megfelelő – szolgáltatási szempontból egyértelmű és földrajzi szempontból homogén – vizsgálati keretet biztosítsanak a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosításához és a kötelezettségek meghatározásához⁹⁸. A földrajzi piacokat ennek megfelelően olyan részletezettségi szinten kell kialakítani, ami biztosítja az egységes szabályozói kezelést igénylő területek elkülönítését, figyelembe véve a szabályozás gyakorlati szempontjait is⁹⁹.
 - Észszerűség: Mind a vizsgálati szempontok kiválasztása, mind a kategóriák kialakítása során szem előtt kell tartani az észszerűség szempontjait annak érdekében, hogy a vizsgálatok eredményeként mind a szabályozás kialakítása, mind a szabályozás gyakorlati alkalmazhatósága szempontjából kezelhető mennyiségű kategória kerüljön elkülönítésre.
 - Óvatosság: A földrajzi piacok meghatározása lényeges hatással lehet a piac elemzésének eredményére és ezen keresztül a kialakított kötelezettségekre. A tévesen meghatározott piachatárok egyes területeken túlszabályozáshoz, más területeken alulszabályozáshoz vezethetnek. Az óvatosság elve alapján – a hazai piaci és szabályozási körülményeket és az esetleges szabályozói hiba korrigálhatóságát is figyelembe véve – a vizsgálatok során elsősorban az alulszabályozás elkerülését tartom szem előtt.
 - Stabilitás: Fontos, hogy a vizsgálatok eredményeként stabil, egyértelmű határokkal rendelkező földrajzi piacok kialakítására kerüljön sor. A stabilitás elsősorban a versenyviszonyok időbeli stabilitását jelenti.
- [239] A hazai piaci versenyre, illetve az egyes volt koncessziós területeken tapasztalható versenyre egyaránt jellemző, hogy a piac jelentős részén (80-90%) néhány nagy, illetve közepes méretű

⁹⁸ A földrajzi piacok eltérő versenyviszonyoknak megfelelő elhatárolása tehát nem egy önmagában vett cél, hanem arra irányul, hogy a piacelemzésnek és a kötelezettségek meghatározásának vizsgálati keretet biztosítson. (BEREC közös álláspont (129) bekezdés.)

⁹⁹ A BEREC közös álláspontjának (129) bekezdése e körben felhívja a figyelmet a túlzottan kisméretű területi egységek elhatárolásával kapcsolatban felmerülő problémára, ti. arra, hogy a vizsgálati egységek „elaprózása” könnyen ahhoz vezethet, hogy a versenyviszonyok eltéréseiben nem lesznek azonosíthatók olyan mértékű eltérések, amelyek a versenyző és kevésbé versenyző területek egyértelmű elhatárolását lehetővé tennék.

szolgáltató osztozik, a maradék részesedés számos kisebb szolgáltató között oszlik meg. A volt koncessziós szolgáltatók számára a jelentős kihívást elsősorban a jelentős és folyamatosan növekvő piaci részesedéssel rendelkező szolgáltatók jelentik, a piaci stratégiájukat és fejlesztéseiket elsősorban ezekhez a szolgáltatókhoz igazítják. A piaci verseny földrajzi eltéréseit alapvetően befolyásolja, hogy a jelentős piaci súlyú szolgáltatók mely településeken jelentek meg, illetve az érintett településeken képesek voltak-e jelentős piaci részesedésre szert tenni. Természetesen egyes településeken az adott volt koncessziós terület egésze szempontjából elhanyagolható méretű szolgáltatók is rendelkezhetnek jelentős piaci részesedéssel, az ilyen lokális kihívók piaci jelenléte azonban több szempontból sem megfelelő kiindulópont az elkülönült földrajzi piacok meghatározásához:

- A kisméretű szolgáltatók csak korlátozott és lokális versenynyomást képesek kifejteni, kisebb méretük és tőkeerejük miatt kevésbé képesek a földrajzi terjeszkedésre, ezért a volt koncessziós szolgáltatók piaci magatartását kevésbé befolyásolják.
- A piacon tapasztalható ellentétes folyamatok (új belépések, konszolidáció) miatt a kisebb szolgáltatók száma és piaci részesedése folyamatosan változik (jellemzően csökken), a folyamatos piaci átrendeződés miatt a kis szolgáltatók piaci jelenlétére alapozott, időben is stabil földrajzi piacok elkülönítése nem lehetséges.
- A kis piaci részesedésű szolgáltatók piaci jelenlétére alapozott földrajzi piacok szabályozói szempontból kezelhetetlen mennyiségű elkülönült területi egység kialakításához vezetnek.

A leírtak alapján a hasonló vagy kellően homogén versenyfeltételekkel jellemezhető területek elhatárolása során a jelentős méretű, illetve piaci részesedésű szolgáltatók jelenléte szolgált kiindulási alapként.

[240] A BEREK közös álláspontjának (129)-(131) bekezdései alapján a földrajzi egységek elhatárolása során az tekinthető a megfelelőbb és praktikusabb megközelítésnek, ha a szabályozó hatóság előzetes kritériumokat és küszöbértékeket állít fel, amelyek alapján az egyes területi egységek besorolásra kerülnek az előzetesen kialakított kategóriákba¹⁰⁰. E körben a BEREK a többkritériumos, tehát a több versenyjellemző alapján történő besorolást tartja megfelelőnek, ahol az egyes kritériumok kiválasztása – az adott kritérium relevanciájától függően – a tagállami szabályozó hatóság feladata. Ennek megfelelően megvizsgáltam az egyes vizsgálati kritériumokat abból a szempontból, hogy mennyiben tekinthetőek alkalmasnak a földrajzi piacok elhatárolására. A releváns kritériumok meghatározása során a hazai verseny jellegzetességeit és az egyes kritériumok vizsgálatával kapcsolatos gyakorlati szempontokat – elsősorban a rendelkezésre álló adatok körét – is figyelembe vettem. A vizsgálatok eredményeként az egyes vizsgálati kritériumok relevanciájával kapcsolatban a következőket állapítottam meg:

- A verseny alapvető strukturális mutatóinak – szolgáltatók száma, piaci részesedés – vizsgálata kiemelkedő fontosságú. A korábban leírtaknak megfelelően a strukturális vizsgálatok során elsődlegesen a jelentős méretű, illetve piaci részesedésű szolgáltatók piaci jelenlétét célszerű vizsgálni.

¹⁰⁰ A BEREK közös álláspontjában foglaltak a tükrözik a tagállami szabályozó hatóságok eddigi gyakorlatát is és összhangban vannak az Explanatory Note 4.2.2.1. pontjának következő bekezdésében foglaltakkal. „...Following the delineation and a first assessment of the competitive situation in such units, the NRA should aggregate those units with largely homogenous competitive conditions in the same geographic markets and then assess further whether the competitive conditions in each sub-national market warrant the imposition of ex ante regulation.”

- A belépési korlátok eltérései, mint vizsgálati szempont a korábban leírtaknak ([193] szakasz) megfelelően a földrajzi vizsgálatok során korlátozottan alkalmazható, abból legfeljebb a versenyviszonyok várható alakulására vonatkozó korlátozott következtetések vonhatók le. (Mindazonáltal a belépési korlátok eltéréseit a településszintű vizsgálatok során is vizsgáltam.) A belépési korlátok területi eltéréseit jelző mutatók közül a településszintű vizsgálatok során a településméret, a háztartássűrűség és a település szintű jövedelmek földrajzi különbségeit vizsgáltam.
- A verseny magatartási kritériumai közül az árazás tekinthető a legfontosabbnak. Az árak vizsgálatával kapcsolatban azonban gyakorlati problémák merülnek fel, amelyek az árak összehasonlítását jelentősen megnehezítik. Ezek a következők:
 - A helyhez kötött internet szolgáltatás esetében a szolgáltatást sokszor csomagban, más szolgáltatásokkal együtt értékesítik, így az internet szolgáltatás árának objektív meghatározása nehézségekbe ütközik.
 - Szintén nehezíti az összehasonlítást, hogy az árak az adatátviteli sebességtől függően is változnak¹⁰¹, illetve az árak területi különbségei mögött a versenynyomás eltérései mellett más tényezők (pl. alkalmazott technológia eltéréseiből fakadó objektív költségkülönbségek) is állhatnak.
 - Az árakat az előfizető által vállalt elkötelezettségi idő is jelentősen befolyásolja, a vállalt hűségidő hosszától (0, 1, 2 év) függően az alkalmazott árak tekintetében jelentős különbségek lehetnek.
 - Az árak nemcsak az egyes települések között, de az egyes településeken belül is mutathatnak eltéréseket (összefüggésben az alternatív szolgáltatók, illetve hálózatok jelenlétével), a települési átlagos ár tehát a településen belüli különbségeket elfedi. A településen belüli árak vizsgálatát a rendelkezésre álló adatok köre (településszintű adatbekérés¹⁰²) nem teszi lehetővé.
 - Valamely vizsgált földrajzi egység egészére kiterjedően alkalmazott egységes árazás nem jelenti minden esetben azt, hogy a versenyfeltételek hasonlóak, a háttérben a különböző intenzitású versennyel jellemezhető területek összességét figyelembe vevő, profitmaximalizáló magatartás is állhat¹⁰³.

Az árak vizsgálatával kapcsolatos problémákat a BEREC közös álláspont (117) bekezdése is elismeri és a vizsgálatok során elsősorban az árdifferenciák okainak feltárását javasolja, amelyek valószínűsíthetően más kritériumokon (belépési korlátok, piaci részesedések, szolgáltatók száma) keresztül jobban megragadhatók. Ennek megfelelően és tekintettel az árak vizsgálatával kapcsolatos gyakorlati problémákra, a vizsgálatok során az árak területi eltéréseit másodlagos vizsgálati szempontként vettem figyelembe.

- A verseny magatartási mutatói közül szóba jöhet még a szolgáltatáskínálat települési eltéréseinek a vizsgálata. A szolgáltatáskínálat eltérései a helyhez kötött internet szolgáltatás esetén elsősorban a különböző átviteli sebességet biztosító hozzáférések területi eltérésein

¹⁰¹ Az adatszolgáltatás során – figyelembe véve az adatszolgáltatással járó szolgáltatói és szabályozói terheket – nem került sor települések és sáv szélességek szerinti bontású árbevétel adatok bekérésére.

¹⁰² Az adatszolgáltatás során – figyelembe véve az adatszolgáltatással járó szolgáltatói és szabályozói terheket – utcaszintű adatok bekérésére nem került sor.

¹⁰³ BEREC közös álláspont (114) bekezdés

keresztül ragadhatók meg. A hazai piacon, ahol a verseny infrastruktúra-alapú jellege dominál, a szolgáltatáskínálat eltérései szoros összefüggést mutatnak az egyes szolgáltatók hálózatainak elhelyezkedésével. A verseny strukturális kritériumaival való szoros összefüggés, illetve az azoktól való függés miatt a szolgáltatáskínálat eltéréseit is másodlagos vizsgálati szempontként vettem figyelembe.

A leírtak alapján elsődleges vizsgálati kritériumként a szolgáltatók számát és a piaci részesedések földrajzi eltéréseit azonosítottam, míg a szolgáltatáskínálat és az árak eltéréseit másodlagos vizsgálati kritériumként vettem figyelembe. Ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy a kategóriák kialakítása és a települések besorolása elsődlegesen a szolgáltatók száma és a piaci részesedések előrettekintő vizsgálata alapján történt, a másodlagos kritériumok (árzás, szolgáltatáskínálat) esetében azt vizsgáltam, hogy azonosíthatók-e olyan tartósan fennálló, jelentős eltérések, amelyek az elsődleges besorolás eredményeinek módosítását szükségessé tehetik.

- [241] A vizsgálat során első lépésben mindhárom volt koncessziós terület esetében azonosítottam azokat a szolgáltatókat, amelyek méretük, piaci részesedésük alapján képesek érdemi versenynyomást kifejteni az adott volt koncessziós terület volt koncessziós szolgáltatójára¹⁰⁴. Ezt követően részletesen vizsgáltam, hogy a jelentős alternatív szolgáltatók mely településeken vannak jelen, illetve mekkora piaci részesedésre tettek szert. A szolgáltatószámok és a piaci részesedések vizsgálata alapján, megfelelő küszöbértékek beállításával került sor az egyes – homogén versenyfeltételekkel rendelkező – területek elkülönítésére. A homogén területek elkülönítése során tekintettel voltam a szabályozás fentebb ismertetett szempontjaira, tehát arra törekedtem, hogy az elkülönítés eredményeként szabályozási szempontból észszerű, időben is stabil egységek alakuljanak ki, amelyek mind az esetleges kötelezettségek meghatározása, mind azok teljesítése szempontjából kezelhetők. Ez a gyakorlatban két kategória kialakítását tette indokolttá¹⁰⁵. Az első kategóriába kerültek azok a települések, amelyek esetében a strukturális szempontok alapján a verseny jelentősen előrehaladt, a strukturális szempontoknak meg nem felelő települések a második kategóriába kerültek. A vizsgálatokat előrettekintő módon, az előrelátható piaci változások figyelembe vételével végeztem, amelynek során a belépési korlátok eltéréseit is vizsgáltam. Annak érdekében, hogy a verseny esetleges infrastruktúráis szűk keresztmetszeteit beazonosítsam, az első kategóriába sorolt településeket megvizsgáltam abból a szempontból is, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltatók hálózatainak települési lefedettsége lehetővé teszi-e a további piaci terjeszkedést. Ezt követően megvizsgáltam, hogy a verseny strukturális jellemzőiben tapasztalható eltérések a szolgáltatáskínálat és az árzás területén is jelentkeznek-e.

I.7.2.2.2. Jelentős alternatív szolgáltatók azonosítása az egyes volt koncessziós területeken

- [242] Az alábbi táblázat a 3% feletti szolgáltatók piaci részesedéseit mutatja be az egyes volt koncessziós területeken. A piaci részesedések számítása során – szabályozás nélküli helyzetet feltételezve – a

¹⁰⁴ Ez a megközelítés összhangban van a BEREK közös álláspontjának (110) bekezdésében foglaltakkal, amely a kis piaci súlyú, jelentősebb versenynyomást kifejteni nem képes szolgáltatók figyelmen kívül hagyását javasolja a szolgáltatók számának meghatározása során.

¹⁰⁵ Kettőnél több kategória kialakítása esetén a konkrét kötelezettségek meghatározása során a szabályozónak legalább kétféle kötelezettségkészletet ki kell alakítania. Ez a szabályozás komplexitását növeli, átláthatóságát csökkenti, a szabályozással járó költségeket mind a Kötelezett Szolgáltatók, mind a Jogosult Szolgáltatók, mind a szabályozó számára jelentősen megnöveli, ami a szabályozás sikerességét önmagában veszélyezteti.

szabályozott szolgáltatáson alapuló kiskereskedelmi hozzáféréseket a szabályozott szolgáltatást nyújtó szolgáltató piaci részesedésében vettem figyelembe (módosított zöldmezős megközelítés).

Magyar Telekom terület					Invitel terület					UPC terület						
Szolgáltató	%				Szolgáltató	%				Szolgáltató	%					
	2011	2012	2013	2014		2015	2011	2012	2013		2014	2015	2011	2012	2013	2014
Magyar Telekom					Invitel						UPC					
UPC					Magyar Telekom						DIGI					
DIGI					UPC						Magyar Telekom					
Invitel					DIGI						Egyéb					
TARR					PR-TELECOM											
Egyéb					Egyéb											

6. táblázat: Volt koncessziós szolgáltatók és jelentős méretű alternatív szolgáltatók és piaci részesedésük az egyes volt koncessziós területeken, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz

- [243] A táblázat adatai alapján a további vizsgálatok során az adott volt koncessziós területen 3% feletti piaci részesedéssel rendelkező – az adott volt koncessziós terület tekintetében alternatív – egymástól piaci magatartásuk tekintetében független¹⁰⁶ szolgáltatókat tekintem olyan szolgáltatókként, amelyek képesek jelentősebb versenynyomást kifejezni az adott terület volt koncessziós szolgáltatójára (a továbbiakban: **jelentős méretű alternatív szolgáltatók**).
- [244] Korábban, a megfelelő földrajzi alapegységek kiválasztása során már részletesen vizsgáltam az egyes jelentősebb szolgáltatók hálózati lefedettségét és az általuk az egyes településeken elért piaci részesedéseket (ld. 17. és 18. ábra). Az ábrákon jól látszik, hogy az egyes volt koncessziós területeken jelen lévő jelentős méretű alternatív szolgáltatók egyike sem rendelkezik teljes, az adott volt koncessziós terület egészére kiterjedő hálózattal. A hozzáférési hálózati lefedettségre a jelentős méretű alternatív szolgáltatók és a kisebb szolgáltatók esetében is a szigetszerűség a jellemző. (Nagyobb, összefüggő terület lefedésére **Üzleti titok** volt képes **Üzleti titok** területén, illetve **Üzleti titok**

¹⁰⁶ A Magyar Telekom volt koncessziós területe esetében a felsoroltakon kívül az időszak végén a ViDaNet Zrt. részesedése is kevéssel 3% felett alakult. E szolgáltató piaci magatartása alapján azonban nem tekinthető a Magyar Telekomtól független szolgáltatónak (előfizetőit a két szolgáltató részben egymás hálózatán szolgálja ki döntően kereskedelmi – nem szabályozott hozzáférés igénybe vételével történő – megállapodás alapján, viszonylatukban hálózatrészek átruházására is sor került), amit erősít az a tény is, hogy részesedési viszony áll fenn a két cég között (bár a Magyar Telekom közvetlen irányítást nem gyakorol). Mindazonáltal óvatosságból megvizsgáltam, hogy a jelen határozat indokolás A. fejezet 1.7. pontjában elvégzett vizsgálatok mit eredményeznének, ha a ViDaNet Zrt. is jelentős méretű alternatív szolgáltatóként kerülne figyelembe vételre és megállapítottam, hogy a vizsgálatok ugyanarra a végeredményre vezetnek mindkét esetben, tehát a ViDaNet jelentős méretű alternatív szolgáltatóként történő figyelembe vétele nem változtatná meg az azonosított földrajzi piacok határait.

területén, ugyanakkor mindkét szolgáltató esetében az egybefüggően lefedett terület csak az adott volt koncessziós terület kisebb részére terjed ki.)

I.7.2.2.3. Jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma az egyes településeken

[245] A szolgáltatók településenkénti számának vizsgálata során – a korábban leírt okokból és összhangban a BEREK közös álláspontjának (110) bekezdésében foglaltakkal – a jelentős versenynyomást kifejezni képes szolgáltatók piaci jelenlétét vettem alapul. A szolgáltatók száma alapján a településeket két csoportba soroltam. Az egyik csoportba kerültek azok a települések, ahol a volt koncessziós szolgáltató mellett legalább két jelentős méretű alternatív szolgáltató is jelen volt és külön-külön legalább 15%-os piaci részesedéssel rendelkezett 2015-ben, valamint az idősoros vizsgálat alapján valószínűsíthető, hogy 15%-os részesedés felett marad, illetve ide soroltam azokat a településeket is, amelyek esetében a feltétel a piacelemzés előretékintő időtávján teljesül. (A piaci részesedések számítása során ebben az esetben is a módosított zöldmezős megközelítést alkalmaztam.) A feltételnek nem megfelelő települések kerültek a másik csoportba. A küszöbértékek megállapítása a következő megfontolások alapján történt:

- A piaci jelenlét küszöbértékét – az óvatosság elvének figyelembe vételével – a piaci részesedés 15%-ában határoztam meg. Az ennek megfelelő szolgáltatók esetében feltételezhető, hogy jelenlétük az adott településen stabil és a településen jelen lévő versenytársak számára érzékelhető mértékű, a versenytársak adott településsel kapcsolatos üzleti döntéseit (pl. földrajzi alapú díjkedvezmények alkalmazása) jelentősen befolyásolja. (A 15%-os küszöb megfelelésének megítélése érdekében az I.7.2.2.3.-I.7.2.2.5. pontban található számításokat a 10%-os és a 20%-os küszöbértékekkel is elvégeztem. A számítások nem hoztak jelentős eltéréseket – bővebben lásd [256] szakasz.)
- A három szolgáltató küszöb megállapítása során tekintettel voltam a BEREK közös álláspontjának (122)-(124) bekezdéseiben foglalt megfontolásokra. A (122) bekezdés a tagállami szabályozói gyakorlatra¹⁰⁷ hivatkozva legalább 3 versengő infrastruktúra jelenlétének figyelembe vételét javasolja. A (123) bekezdés rögzíti, hogy a szolgáltatók száma és az összejátszás veszélye között fordított összefüggés áll fenn, a (124) bekezdésben pedig a BEREK visszaautal korábbi megállapítására, mely szerint a hatékony verseny kialakulása két piaci szereplő jelenléte esetén nehézségekbe ütközik.

[246] A feltételnek megfelelő településeket a 7. táblázat tartalmazza.

Település	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma					Előretékintő időtáv
	2011	2012	2013	2014	2015	
Magyar Telekom terület						
Budapest 11	1	1	1	1	1	2
Budapest 21	2	2	2	2	2	2
Budapest 4	2	2	2	2	2	2
Budapest 9	2	2	2	2	2	2
Debrecen	2	2	2	2	2	2
Gyöngyös	2	2	2	2	2	2

¹⁰⁷ A piac meghatározása során földrajzi szegmentációt alkalmazó és határozatát sikeresen notifikáló tagállami hatóságok kivétel nélkül legalább 3 szolgáltató jelenlétét követelték meg az adott, versengőnek nyilvánítható földrajzi egységben.

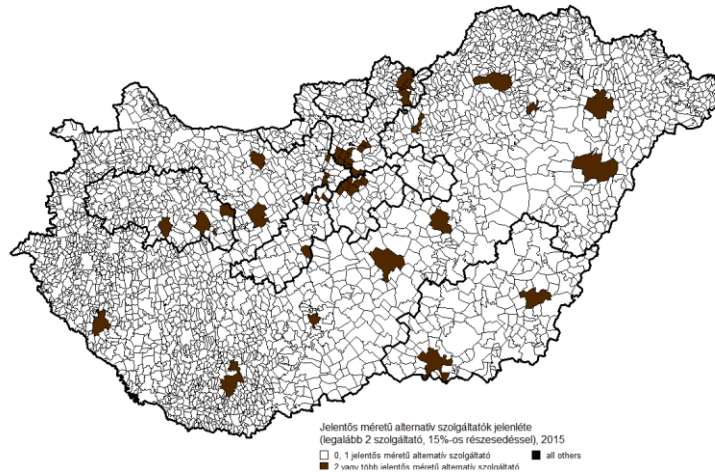
	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma					
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Kalocsa	1	1	1	1	2	2
Kecskemét	1	2	2	2	2	2
Komló	2	2	2	2	2	2
Miskolc	2	2	2	2	2	2
Nagykanizsa	2	2	2	2	2	2
Nyíregyháza	2	2	2	2	2	2
Pécs	2	2	2	2	2	2
Százhalombatta	2	2	2	2	2	2
Székesfehérvár	2	2	2	2	2	2
Szolnok	2	2	2	2	2	2
Tatabánya	2	2	2	2	2	2
Tiszaújváros	2	2	2	2	2	2
Invitel terület						
Ajka	2	3	2	2	2	2
Aszód	1	1	1	2	2	2
Balatonfűzfő	2	2	2	2	2	2
Bátonyterenye	2	2	2	2	2	2
Békéscsaba	2	2	2	2	2	2
Csömör	1	2	2	2	2	2
Domony	1	1	1	1	2	2
Dunaújváros	2	2	2	2	2	2
Erdőkertes	1	1	1	1	2	2
Fót	1	2	2	2	2	3
Halásztelek	1	1	1	1	2	2
Iklad	1	1	2	2	2	2
Kazár	1	1	2	2	2	2
Kerepes	1	2	2	2	2	2
Kistarcsa	1	2	2	2	2	2
Mogyoród	1	2	2	2	2	2
Nagytarcsa	2	2	2	2	2	2
Pécel	2	2	2	2	2	2
Salgótarján	2	2	2	2	2	2
Szada	1	1	1	1	2	2
Szeged	2	2	2	2	2	2
Szigethalom	1	1	1	1	2	2
Taksony	1	1	1	1	2	2
Tura	1	1	1	1	1	2
Várpalota	2	2	2	2	2	2
Veszprém	2	2	2	2	2	2
Vizslás	1	1	2	2	2	2
UPC terület						
Ecser	1	2	2	2	2	2
Gyál	1	1	2	2	2	2
Gyömrő	1	2	2	2	2	2
Mende	1	1	2	2	2	2

Település	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma					Előretekintő időtáv
	2011	2012	2013	2014	2015	
Üllő	1	2	2	2	2	2
Vecses	1	2	2	2	2	2

7. táblázat: Települések, ahol a volt koncessziós szolgáltató mellett legalább két, legalább 15%-os részesedésű jelentős méretű alternatív szolgáltató van jelen, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

[247] A 7. táblázatban szereplő települések földrajzi elhelyezkedését a 25. ábra mutatja be.

25. ábra: Jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma alapján két-, vagy több szolgáltatós települések az egyes volt koncessziós területeken

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

I.7.2.2.4. Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése az egyes településeken

[248] A piaci részesedések településenkénti értékeinek vizsgálata során – a korábban leírtak okokból – a jelentős versenynyomást kifejezni képes szolgáltatók piaci részesedését vettem alapul. A következő ábra a jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedését mutatja be az egyes településeken.

26. ábra: Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése a volt koncessziós területeken, (saját hálózaton nyújtott szolgáltatás, összesen és csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével) 2015

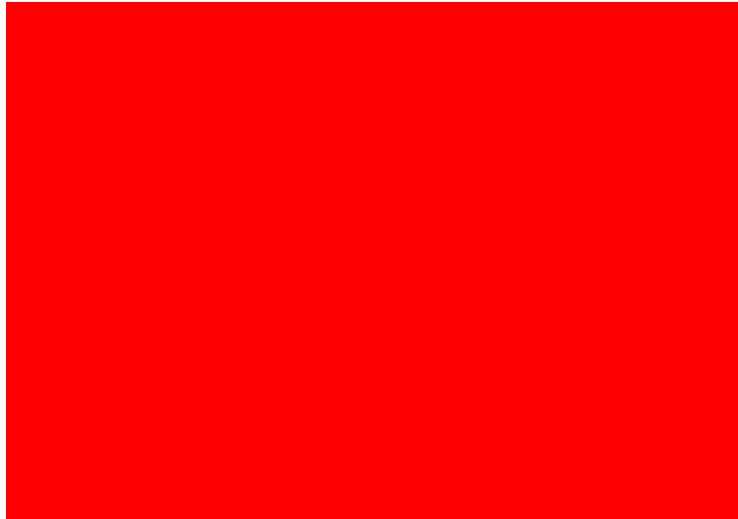
Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[249] A piaci részesedések vizsgálata is arra utal, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltatók által kifejtett nyomás földrajzilag differenciáltan, szigetszerűen jelentkezik. Számos településen már az alternatív

szolgáltatókhoz tartozik az előfizetők nagyobb része, emellett ugyanakkor mindhárom volt koncessziós területen jelentős „fehér foltok” találhatóak, ahol a jelentős méretű alternatív szolgáltatók egyelőre egyáltalán nincsenek jelen.

[250] A szolgáltatók számának vizsgálatához hasonlóan a piaci részesedések vizsgálata során is két csoportba soroltam a településeket attól függően, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltató vagy több szolgáltató együttesen képes volt-e legalább 50%-os piaci részesedésre szert tenni, illetve az előzetekintő időtávon a piaci részesedések idősoros vizsgálata alapján várhatóan eléri vagy eléri¹⁰⁸ ezt a részesedést. A jelentős méretű alternatív szolgáltatók 50% feletti piaci részesedése egyben azt is jelenti, hogy az adott településen a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése 50% alá csökkent¹⁰⁹, az előfizetők többségét megszerezték a jelentős méretű alternatív szolgáltatók, a piaci verseny jellegét a jelentős méretű alternatív szolgáltató(k) jelenléte tehát alapvetően befolyásolja. Az 50%-os feltételnek megfelelő és az előzetekintő időtávon várhatóan megfelelő településeket a 27. ábra tartalmazza. A feltételnek az előzetekintő időtávon megfelelő településeket és a piaci részesedéseket a 8. táblázat külön is tartalmazza. (Az 50%-os küszöb megfelelésének megítélése érdekében az I.7.2.2.4.-I.7.2.2.5. pontban található számításokat a 40%-os és a 60%-os küszöbértékekkel is elvégeztem. A számítások nem hoztak jelentős eltéréseket – bővebben lásd [256] szakasz.)

27. ábra: Települések, ahol a jelentős méretű alternatív szolgáltatók részesedése 50% feletti (2015), illetve amelyekben a jelentős alternatív szolgáltatók részesedése az előzetekintő időtávon meghaladja az 50%-ot (saját hálózaton nyújtott szolgáltatás, csak vezetékes hálózatok figyelembe vételével)

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

¹⁰⁸ A feltételnek várhatóan megfelelő települések közé azokat a településeket soroltam, ahol a jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése már az utolsó vizsgált időszakban (2015) is közelítette az 50%-ot és a részesedés növekedésük üteméből megalapozottan arra lehet következtetni, hogy az 50%-ot a piacelemzés előzetekintő időtávján eléri.

¹⁰⁹ Az 50%-os érték a piaci erő meghatározása során is kitüntetett érték, az Iránymutatások 75. pontja szerint kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizonyítja a domináns helyzet meglétét. Bár jelen esetben a vizsgálat nem a piaci erő megállapítására irányul, ugyanakkor – a fenti versenyjogi megállapítás alapján – a volt koncessziós szolgáltatók piaci részesedésének 50%-os szint alá csökkenése a versenyfeltételek vizsgálata esetében is határpontnak tekinthető.

Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése						
Település	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Magyar Telekom terület						
Invitel terület						

8. táblázat: Települések, ahol a jelentős méretű alternatív szolgáltatók az előretekintő időtávon várhatóan elérik az 50%-os piaci részesedést

Forrás: NMHH piacelemzési adatbékérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz

1.7.2.2.5. Strukturális szempontok együttes vizsgálata, a két kategóriába tartozó települések kiválasztása

[251] A szolgáltatók számának és a piaci részesedéseknek a vizsgálatát követően együttesen vizsgáltam a két strukturális szempontot. A két szempont együttes vizsgálata alapján két kategóriába soroltam a településeket. A kategóriák kialakításakor tekintettel voltam a kategóriák alkalmazásának végső céljára, azaz a szabályozás fenntartásának piacelemzés keretében történő vizsgálatára¹¹⁰. Az első kategóriába azok a települések kerültek, ahol a településen az inkumbens szolgáltatón kívül legalább két jelentős méretű alternatív szolgáltató van jelen, külön-külön legalább 15%-os piaci részesedéssel és 50% feletti együttes piaci részesedéssel. A vizsgálatokat ebben az esetben is előretekintő módon végeztem, tehát az első kategóriába történő besorolás során a feltételeknek az előretekintő időtávon eleget tevő településeket is figyelembe vettem.

¹¹⁰ BERC Közös álláspont (129) bekezdés: „(129) ...In this regard, it is important for NRAs to bear in mind the purpose of market definition, which is not an end in itself but a means to undertaking an analysis of competitive conditions, for the purposes of determining whether ex-ante regulation is required or not.”

		Jelentős méretű alternatív szolgáltató részesedése	
		50% felett	50% alatt
Jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma (15% feletti részesedés)	2 v. több	1. kategória	2. kategória
	0, 1	2. kategória	2. kategória

9. táblázat: A kategóriák kialakítása

[252] A két kategória elkülönítése során tekintettel voltam a szabályozás szempontjaira is, az első kategória olyan településeket tartalmaz, ahol az infrastruktúra alapú verseny előrehaladt, legalább három párhuzamos infrastruktúra van jelen és a volt koncessziós szolgáltató piaci magatartásra jelentős és érdemi hatást kifejteni képes kihívók jelentősebb piaci részesedésre tettek szert. Az ilyen településeken – amennyiben ezt a piac későbbi elemzése alátámasztja – felmerülhet a második kategóriába sorolt településektől eltérő (enyhébb) kötelezettségek alkalmazása, illetve a kötelezettségek megszüntetése.

[253] A strukturális szempontok alapján elvégzett vizsgálatok alapján a következő településeket soroltam az első kategóriába.

Település	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma						Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Magyar Telekom terület												
Budapest 11	1	1	1	1	1	2						50% felett
Budapest 21	2	2	2	2	2	2						50% felett
Budapest 4	2	2	2	2	2	2						50% felett
Budapest 9	2	2	2	2	2	2						50% felett
Debrecen	2	2	2	2	2	2						50% felett
Gyöngyös	2	2	2	2	2	2						50% felett
Kalocsa	1	1	1	1	2	2						50% felett
Komló	2	2	2	2	2	2						50% felett
Miskolc	2	2	2	2	2	2						50% felett
Nagykanizsa	2	2	2	2	2	2						50% felett
Nyíregyháza	2	2	2	2	2	2						50% felett
Pécs	2	2	2	2	2	2						50% felett
Százhalombatta	2	2	2	2	2	2						50% felett
Székesfehérvár	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szolnok	2	2	2	2	2	2						50% felett
Tatabánya	2	2	2	2	2	2						50% felett
Tiszaújváros	2	2	2	2	2	2						50% felett
Invitel terület												
Ajka	2	3	2	2	2	2						50% felett
Aszód	1	1	1	2	2	2						50% felett
Balatonfűzfő	2	2	2	2	2	2						50% felett
Bátonyterenye	2	2	2	2	2	2						50% felett
Békéscsaba	2	2	2	2	2	2						50% felett
Csömör	1	2	2	2	2	2						50% felett
Domony	1	1	1	1	2	2						50% felett

Település	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma						Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Dunaújváros	2	2	2	2	2	2						50% felett
Erdőkertes	1	1	1	1	2	2						50% felett
Fót	1	2	2	2	3	3						50% felett
Halásztelek	1	1	1	1	2	2						50% felett
Iklad	1	1	2	2	2	2						50% felett
Kazár	1	1	2	2	2	2						50% felett
Kerepes	1	2	2	2	2	2						50% felett
Kistarcsa	1	2	2	2	2	2						50% felett
Mogyoród	1	2	2	2	2	2						50% felett
Nagytarcsa	2	2	2	2	2	2						50% felett
Pécel	2	2	2	2	2	2						50% felett
Salgótarján	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szada	1	1	1	1	2	2						50% felett
Szeged	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szigethalom	1	1	1	1	2	2						50% felett
Taksony	1	1	1	1	2	2						50% felett
Tura	1	1	1	1	1	2						50% felett
Várpalota	2	2	2	2	2	2						50% felett
Veszprém	2	2	2	2	2	2						50% felett
Vizslás	1	1	2	2	2	2						50% felett
UPC terület												
Ecser	1	2	2	2	2	2						50% felett
Gyál	1	1	2	2	2	2						50% felett
Gyömrő	1	2	2	2	2	2						50% felett
Mende	1	1	2	2	2	2						50% felett
Üllő	1	2	2	2	2	2						50% felett
Vecsés	1	2	2	2	2	2						50% felett

10. táblázat: Az első kategóriába sorolt települések (2 szolgáltató 15% felett, jelentős méretű alternatív szolgáltatók részesedése 50% felett)

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[254] Az 1. kategóriába tartozó településeket megvizsgáltam abból a szempontból, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltatók hálózatai a háztartások mekkora részét érik el. A hálózati lefedettség ugyanis alapvetően befolyásolja a verseny várható jövőbeli alakulását, amennyiben az alternatív szolgáltatók hálózatai csak a települések kisebb részét érik el, akkor a piaci növekedésük korlátozott, az általuk kifejtett versenynyomás kisebb. A vizsgálatok eredményeként a következő településeken azonosítottam az előretekintő időtávon a piaci növekedést korlátozó szűk keresztmetszeteket.

Jelentős méretű alternatív szolgáltatók hozzáférési hálózatával elért háztartások aránya		
Település	Szolgáltató1	Szolgáltató2
Budapest 11		
Kalocsa		

Jelentős méretű alternatív szolgáltatók hozzáférési hálózatával elért háztartások aránya		
Település	Szolgáltató1	Szolgáltató2
Tiszaújváros		

11. táblázat: Hozzáférési hálózati infrastruktúra hiányából fakadó szűk keresztmetszetek az egyes településeken, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[255] A 11. táblázatban található településeken a párhuzamos infrastruktúrák rendelkezésre állásából eredő versenynyomás kisebb, a gyakorlatban nem beszélhetünk három, jelentős versenynyomást kifejteni képes párhuzamos infrastruktúráról. Ennek megfelelően a 11. táblázatban található településeket átsoroltam a második kategóriába tartozó települések közé. Az elvégzett strukturális vizsgálatokat követően a következő települések kerültek az első kategóriába:

Település	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma						Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Magyar Telekom terület												
Budapest 21	2	2	2	2	2	2						50% felett
Budapest 4	2	2	2	2	2	2						50% felett
Budapest 9	2	2	2	2	2	2						50% felett
Debrecen	2	2	2	2	2	2						50% felett
Gyöngyös	2	2	2	2	2	2						50% felett
Komló	2	2	2	2	2	2						50% felett
Miskolc	2	2	2	2	2	2						50% felett
Nagykanizsa	2	2	2	2	2	2						50% felett
Nyíregyháza	2	2	2	2	2	2						50% felett
Pécs	2	2	2	2	2	2						50% felett
Százhalombatta	2	2	2	2	2	2						50% felett
Székesfehérvár	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szolnok	2	2	2	2	2	2						50% felett
Tatabánya	2	2	2	2	2	2						50% felett
Invitel terület												
Ajka	2	3	2	2	2	2						50% felett
Aszód	1	1	1	2	2	2						50% felett
Balatonfűzfő	2	2	2	2	2	2						50% felett
Bátonyterenye	2	2	2	2	2	2						50% felett
Békéscsaba	2	2	2	2	2	2						50% felett
Csömör	1	2	2	2	2	2						50% felett
Domony	1	1	1	1	2	2						50% felett
Dunaújváros	2	2	2	2	2	2						50% felett
Erdőkertes	1	1	1	1	2	2						50% felett
Fót	1	2	2	2	3	3						50% felett
Halásztelek	1	1	1	1	2	2						50% felett
Iklad	1	1	2	2	2	2						50% felett
Kazár	1	1	2	2	2	2						50% felett

Település	15% feletti jelentős méretű alternatív szolgáltatók száma						Jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése					
	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv	2011	2012	2013	2014	2015	Előretekintő időtáv
Kerepes	1	2	2	2	2	2						50% felett
Kistarcsa	1	2	2	2	2	2						50% felett
Mogyoród	1	2	2	2	2	2						50% felett
Nagytarcsa	2	2	2	2	2	2						50% felett
Pécel	2	2	2	2	2	2						50% felett
Salgótarján	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szada	1	1	1	1	2	2						50% felett
Szeged	2	2	2	2	2	2						50% felett
Szigethalom	1	1	1	1	2	2						50% felett
Taksony	1	1	1	1	2	2						50% felett
Tura	1	1	1	1	1	2						50% felett
Váralota	2	2	2	2	2	2						50% felett
Veszprém	2	2	2	2	2	2						50% felett
Vizslás	1	1	2	2	2	2						50% felett
UPC terület												
Ecser	1	2	2	2	2	2						50% felett
Gyál	1	1	2	2	2	2						50% felett
Gyömrő	1	2	2	2	2	2						50% felett
Mende	1	1	2	2	2	2						50% felett
Üllő	1	2	2	2	2	2						50% felett
Vecsés	1	2	2	2	2	2						50% felett

12. táblázat: Az első kategóriába sorolt települések a hálózatok lefedettségének figyelembe vételével

Forrás: NMHH piacelemzési adatbázis

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

[256] Az óvatosság elvét, valamint a kiválasztott vizsgálati egységek stabilitásának szempontját szem előtt tartva megvizsgáltam, hogy mennyiben változtatná meg a számítások eredményét, ha a települések 1. kategóriába sorolása során

- a jelentős méretű alternatív szolgáltatók számának meghatározásához a 15%-os érték helyett 10%-os, illetve 20%-os érték illetve
- a jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedése tekintetében 50% helyett 40%-os, illetve 60%-os érték kerülne beállításra.

A jelentős méretű alternatív szolgáltatók számának meghatározásához használt küszöbérték 10%-ra csökkentése esetén a következő eltérések azonosíthatók:

- A Magyar Telekom volt koncessziós területén további 3 település kerülne az 1. kategóriába besorolásra – ezen települések mindegyikén azonban legalább egy jelentős méretű alternatív szolgáltató esetében a hálózati lefedettség elégtelenségéből fakadó, a piaci növekedést korlátozó szűk keresztmetszetek azonosíthatók, ami az alkalmazott vizsgálati logika alapján e települések 1. kategóriából történő kizárásához vezetne a 10%-os küszöbérték alkalmazása mellett is.
- Az Invitel volt koncessziós területén szintén további 3 település kerülne az 1. kategóriába besorolásra – ezek közül két településen legalább egy jelentős méretű alternatív szolgáltató esetében a hálózati lefedettség elégtelenségéből fakadó, a piaci növekedést korlátozó szűk

keresztmetszetek azonosíthatók, ami az alkalmazott vizsgálati logika alapján e települések 1. kategóriából történő kizárásához vezetne a 10%-os küszöbérték alkalmazása mellett is. A 10%-os küszöb alkalmazása esetén tehát egy település kivételével ugyanazok a települések kerülnének az 1. kategóriába besorolásra.

- Az UPC volt koncessziós területén a 10%-os és a 15%-os kritériumnak megfelelő települések köre megegyezik.

A jelentős méretű alternatív szolgáltatók számának meghatározásához használt küszöbérték 20%-ra emelése esetén a következő eltérések azonosíthatók:

- A Magyar Telekom volt koncessziós területén 2 település kerülne ki az 1. kategóriába sorolt települések közül.
- Az Invitel volt koncessziós területén 5, kisméretű¹¹¹ település kerülne ki az 1. kategóriába sorolt települések közül.
- Az UPC volt koncessziós területén a 15%-os és a 20%-os kritériumnak megfelelő települések köre megegyezik.

A jelentős méretű alternatív szolgáltatók piaci részesedésére vonatkozó küszöbérték 50%-ról 40%-ra csökkentése esetén egy további település kerülne az 1. kategóriába besorolásra (a Magyar Telekom területén). Ugyanakkor ezen a településen mindkét, a településen jelen lévő jelentős méretű alternatív szolgáltató esetében a hálózati lefedettség elégtelenségéből fakadó, a piaci növekedést korlátozó szűk keresztmetszet azonosítható, ami e település kizárásához vezetne a 40%-os küszöb alkalmazása mellett is. A küszöbérték 50%-ról 60%-ra emelése esetén az 1. kategóriába sorolt települések köre az Invitel volt koncessziós területén két településsel csökkenne.

Az 1. kategóriába sorolt településeket a két kritérium szélsőértékeivel számolva (10%, 40%, illetve 20%, 60%) az eltérés 2, illetve 8 település a Magyar Telekom és az Invitel területén. A UPC területén értelemszerűen a szélsőértékekkel számolva is ugyanazok a települések kerülnének az 1. kategóriába.

Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy az alkalmazott besorolás stabil vizsgálati egységeket eredményez, a küszöbértékek jelentősebb módosítása is csak elhanyagolható mértékben befolyásolja az 1. kategóriába sorolt települések körét.

I.7.2.2.6. Belépési korlátok

- [257] A belépési korlátok földrajzi eltéréseit az egy háztartásra jutó vásárlóerő, a településméret és a háztartássűrűség települési értékein keresztül vizsgáltam. A vizsgálatok során első lépésben az egyes mutatók relevanciáját vizsgáltam, amelynek során az adott mutató és a verseny strukturális jellemzői (szolgáltatók száma, piaci részesedések) közötti összefüggést elemeztem. A vizsgálatok eredményeként megállapítottam, hogy a belépési korlátok települési eltéréseit jelző mutatók – településméret, háztartássűrűség, település szintű jövedelmek – közül a helyhez kötött internet szolgáltatás kiskereskedelmi piaca esetében a településméretnek van kiemelt szerepe. A háztartássűrűséget települések szintjén vizsgálva gyenge összefüggés mutatkozik a verseny strukturális jellemzőivel (szolgáltatók száma, piaci részesedések). A háztartássűrűség és verseny

¹¹¹ Invitel terület előfizetőinek hozzávetőleg 2%-át képviselő települések.

településen belüli összefüggései utcaszintű adatok hiányában¹¹² nem voltak részletesen vizsgálhatóak. A település szintű jövedelmek és a verseny strukturális jellemzői közötti összefüggés szintén gyenge¹¹³. A háztartássűrűség és a jövedelmi szint ezért kevésbé alkalmas a belépési korlátok és a versenyviszonyok kapcsolatának bemutatására.

[258] A belépési korlátok településméret szerinti vizsgálatához a magyarországi településeket településnagyság szerint a 22. ábra mutatja be. A 13. táblázat a térképen található településnagyság kategóriáknak megfelelően az egyes településkategóriákra vonatkozóan elkülönítlen mutatja be a verseny egyes strukturális jellemzőit (átlagos szolgáltató szám, 1 szereplős települések aránya, HHI¹¹⁴, jelentős méretű alternatív szolgáltatók jelenléte (települések százalékáa)).

	Település-méret (háztartás)	Települések száma	Háztartások száma	Átlagos szolgáltató szám		1 szereplős települések aránya		Átlagos HHI		Jelentős méretű alternatív szolgáltatók jelenléte (települések százalékáa)
				Teljes piac	Csak vezetékes szolgáltatás	Teljes piac	Csak vezetékes szolgáltatás	Teljes piac	Csak vezetékes szolgáltatás	
1.	100 alatt	555	33 639	1,42	1,16	66%	83%	0,83	0,93	11%
2.	100-200	595	85 385	1,50	1,25	53%	74%	0,80	0,90	17%
3.	200-300	394	98 133	1,61	1,36	44%	64%	0,76	0,85	16%
4.	300-400	262	90 327	1,73	1,45	36%	55%	0,70	0,81	23%
5.	400-500	219	98 505	1,69	1,42	37%	58%	0,72	0,82	25%
6.	500-1000	577	410 351	1,82	1,54	30%	48%	0,67	0,77	29%
7.	1000-5000	453	910 262	1,99	1,81	18%	29%	0,59	0,67	38%
8.	5000-10000	54	384 778	2,24	2,16	9%	11%	0,52	0,55	67%
9.	10000-30000	44	776 749	2,27	2,27	2%	2%	0,48	0,50	86%
10.	30000-50000	15	574 122	2,55	2,55	0%	0%	0,43	0,44	100%
11.	50000 felett	9	609 658	2,80	2,80	0%	0%	0,42	0,43	100%
Összesen		3177	4 071 909	2,21	2,12	40%	56%	0,54	0,58	25%

13. táblázat: Településméret és egyes versenyindikátorok összefüggése, 2015¹¹⁵

Forrás: KSH Helységnévkönyv, NMHH piacelemzési adatbekérés

¹¹² Az adatszolgáltatás során – figyelembe véve az adatszolgáltatással járó szolgáltatói és szabályozói terheket – utcaszintű adatok bekérésére nem került sor.

¹¹³ Bár az egy háztartásra jutó vásárlóerő és az átlagos szolgáltató szám értéke között enyhe pozitív összefüggés, illetve az egy háztartásra jutó vásárlóerő és a HHI értéke között enyhe negatív összefüggés tapasztalható, ez az összefüggés azonban jól magyarázható a településméret és az egy háztartásra jutó vásárlóerő közötti összefüggéssel, a település szintű jövedelmek és a verseny strukturális jellemzői közötti látszólagos összefüggés háttérében tehát itt is a településméretben meglévő különbségek állnak.

¹¹⁴ Herfindahl-Hirschman Index – a piaci koncentráció mértékét mutató index, amely a piaci részesedések négyzetösszegeként áll elő (elméleti értéke 0 és 1 közé esik).

¹¹⁵ 10%-os települési piaci részesedés feletti szolgáltatók figyelembe vételével.

- [259] A 13. táblázat adatai alapján egyértelmű az összefüggés a településméret és a településen jelen lévő – saját infrastruktúrával és érdemi piaci részesedéssel rendelkező – szolgáltatók száma között. Az átlagos szolgáltató szám növekedése egyenletes. A jelentős méretű (jelentősebb versenynyomást kifejteni képes) szolgáltatók jelenlétét vizsgálva az 5000 háztartás feletti kategóriák esetében jelentős ugrás tapasztalható.
- [260] A településméret tehát alapvetően befolyásolja a piaci belépés és ezen keresztül a kialakuló verseny feltételeit és ez alapján a különböző méretű települések helyzete eltérő. A településméret, mint belépést korlátozó tényező szerepe a kisebb településeken (5-10 ezer háztartás alatt) jelentősebb. A jelentősebb versenynyomást kifejteni képes szolgáltatók jelenléte az 5 ezer háztartás feletti települések esetén jellemzőbb.
- [261] A belépési korlátok vizsgálatának eredményét a strukturális szempontok vizsgálata alapján elkülönített kategóriákkal összevetve megállapítható, hogy a második kategóriába sorolt települések között számos nagyobb méretű (5000 háztartás feletti) település található, ahol – a korábbi piaci tapasztalatok alapján – a jövőben további piaci belépés, illetve terjeszkedés valószínűsíthető a jelentős méretű alternatív szolgáltatók részéről. Mindazonáltal – ahogyan korábban, a belépési korlátok, mint vizsgálati szempont korlátozott alkalmazhatóságával kapcsolatban leírtam – a földrajzi piacok elhatárolása során a szabályozónak elsődlegesen a piacon tapasztalható verseny aktuális és a piacon tapasztalható folyamatok alapján az előretekintő időtávon várható (megbízhatóan előrejelezhető) szintjét kell vizsgálnia, a belépési korlátok vizsgálata csak a verseny jövőbeli várható alakulására vonatkozó korlátozott következtetések levonását teszi lehetővé.
- [262] A szolgáltatók száma – a belépési korlátokra vonatkozó elméleti feltételezésekkel szemben – számszerűsítve megmutatja, hogy a belépési korlátok a gyakorlatban mennyire érvényesülnek a szolgáltatók számára (lásd a BERC közös álláspontjának 108. pontját¹¹⁶). A fenti vizsgálatok során a településeken jelen lévő szolgáltatók száma alapján vontam le következtetést az egyes település csoportok (háztartásszám-intervallumokba tartozó települések) esetében érvényesülő belépési korlátokra vonatkozóan. A településeken jelen lévő szolgáltatók számát azonban már az I.7.2.2.3. pontban, a verseny strukturális jellemzőinek vizsgálata során minden egyes településre megvizsgáltam és a településeket ennek megfelelően soroltam be az 1. és 2. kategóriába az I.7.2.2.5. pontban. A belépési korlátok fenti vizsgálata tehát a szolgáltató szám alapján történő besoroláshoz képest nem nyújt pontosabb információt az egyes településeken folyó verseny helyzetéről.
- [263] A belépési korlátok vizsgálata alapján megállapítottam, hogy a jövőben további – elsősorban nagyobb méretű – településeken várható a jelentős méretű alternatív szolgáltatók megjelenése, illetve további terjeszkedése, ugyanakkor ez a lehetőség a piacelemzés előretekintő időtávján a versenyviszonyokat nem befolyásolja olyan mértékben, amely az elsődleges szempontok vizsgálata alapján kialakított kategóriák módosítását indokolná. Továbbá megállapítottam, hogy a verseny strukturális jellemzőinek vizsgálata pontosabb besorolásához képest a belépési korlátok vizsgálata nem nyújt pontosabb információt a verseny helyzetéről. A fentiek alapján a települések szolgáltatók számán alapuló besorolást tekintettem elsődlegesnek és azt nem módosítottam a belépési korlátokkal kapcsolatos megállapítások alapján.

¹¹⁶ „A more direct measure, which also reflects barriers to entry, is the number of operators offering their services (or able to offer services) in a particular geographical area. This criterion has the advantage that it can usually be easily observed. In addition, it is not based on an ‘abstract’ analysis but shows how entry barriers are actually perceived by operators.”

I.7.2.2.7. Árak eltérései

- [264] A korábban leírtaknak megfelelően a földrajzi szegmentáció során az árazás eltéréseit másodlagos vizsgálati szempontnak tekintettem. Az árák eltéréseinek elemzése során ennek megfelelően azt vizsgáltam, hogy az árazásban azonosíthatók-e olyan területi eltérések, amelyek az elsődleges besorolás eredményeinek – tehát az első kategóriába került települések listájának – módosítását szükségessé tehetik.
- [265] Az árák eltéréseinek vizsgálata során áttekintettem a szolgáltatói ÁSZF-ekben megajánlott árakat, a szolgáltatók által a differenciált árazás tekintetében tett nyilatkozatokat, illetve megvizsgáltam az adott terület volt koncessziós szolgáltatója által realizált fajlagos bevétel értékeket az adott volt koncessziós terület egyes településein.
- [266] Az ÁSZF-ekben szereplő árák vizsgálata alapján mindhárom volt koncessziós terület esetében megállapítható, hogy a legjelentősebb helyhez kötött internet szolgáltatók által alkalmazott árazás tekintetében nem azonosíthatók területi különbségek. Az általános szerződési feltételek ugyanakkor nem tartalmazzák valamennyi, a szolgáltatók által alkalmazott árat, így önmagában az ÁSZF-ek vizsgálata alapján nem jelenthető ki, hogy az árák esetében területi eltérések nem azonosíthatók. Az ÁSZF-en kívüli területi ajánlatok vizsgálata azok egyedi és sokszor időszakos jellege miatt nehézségekbe ütközik.
- [267] A szolgáltatók nyilatkozatait vizsgálva kisebb eltérések azonosíthatók az egyes volt koncessziós területek esetében. A jelen piacelemzéshez kapcsolódóan lebonyolított nyilvános meghallgatás és a piacelemzéshez kapcsolódó adatszolgáltatás során feltett kérdésekre a legjelentősebb piaci szereplők által adott válaszokból az derül ki, hogy a területileg eltérő árák alkalmazása a legjelentősebb kihívók (Üzleti titok) esetében nem jellemző. A volt koncessziós szolgáltatók közül a Magyar Telekom (Üzleti titok), az Invitel (Üzleti titok), a UPC (Üzleti titok). A szolgáltatók nyilatkozatai alapján tehát (Üzleti titok).
- [268] A fajlagos bevételek vizsgálata közvetetten információval szolgálhat az árák alakulásáról is. Amennyiben az adott terület volt koncessziós szolgáltatója esetében jelentős, tartósan fennálló földrajzi eltérések azonosíthatók a fajlagos bevételekben, az területi szempontok alapján kialakított árazásra utalhat. Fontos ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a fajlagos bevételekben meglévő területi eltérésekben nemcsak az esetleges földrajzilag differenciált árazás hatása, hanem az egyes igénybevételi jellemzőkben (pl. elérhető sáv szélesség, csomagban igénybevett további szolgáltatások) meglévő eltérések, sőt az egyes területeken tapasztalható erőteljes előfizetői mozgások miatti összetétel változás hatásai is megjelennek, így a fajlagos bevételekben meglévő esetleges területi eltérések önmagukban még nem feltétlenül utalnak területileg eltérő árazásra. A vizsgálatok során arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a fajlagos bevételekben meglévő eltérésekből levonhatók-e olyan következtetések, amelyek az elsődleges besorolás módosítását tehetik szükségessé. A fajlagos bevételi értékeket az egyes volt koncessziós területeken belül településenként és szolgáltatás igénybevételi kombinációként¹¹⁷ vizsgáltam a teljes előfizetői körre és a lakossági szegmensre elkülönülten. A vizsgálatok eredményeként a következőket állapítottam meg:
- Az egyes volt koncessziós területeken belül a fajlagos bevételek eltéréseit¹¹⁸ településszinten, idősorosan vizsgálva egyik igénybevételi kombináció esetén sem azonosíthatók olyan

¹¹⁷ Csak helyhez kötött internet, helyhez kötött internet + helyhez kötött telefon, helyhez kötött internet + TV, helyhez kötött internet + helyhez kötött telefon + TV

¹¹⁸ A fajlagos bevétel eltérése esetében az adott település egy előfizetési hónapra jutó bevételi értékeit a volt koncessziós terület átlagos egy előfizetési hónapra jutó bevételi értékéhez viszonyítva vizsgáltam.

homogén, az időszak egészét tekintve stabil településcsoportok, amelyek önmagukban elkülönült földrajzi piacok megállapításának alapjául szolgálhatnak.

- A piaci részesedések és a fajlagos bevételi értékek együttes vizsgálata alapján a következőket állapítottam meg az egyes volt koncessziós területek tekintetében:
 - A Magyar Telekom volt koncessziós területe esetében a volt koncessziós szolgáltató településszintű piaci részesedése és fajlagos bevételi értékei között pozitív összefüggés fedezhető fel, tehát a magasabb piaci részesedésekhez jellemzően magasabb fajlagos bevételi értékek tartoznak (ugyanakkor az eltérés mértéke nem jelentős¹¹⁹). Az együttmozgás az internet mellett más szolgáltatást is tartalmazó szolgáltatáskombinációk esetében a legerősebb.
 - Az Invitel volt koncessziós területe esetében – **Üzleti titok** – nem azonosítható egyértelmű összefüggés a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése és a fajlagos bevételi értékek között sem valamennyi szolgáltatáskombinációra együttesen, sem szolgáltatáskombinációnként elkülönülten vizsgálva.
 - A UPC volt koncessziós területe esetében nem azonosítható egyértelmű összefüggés a volt koncessziós szolgáltató településszintű piaci részesedése és a fajlagos bevételi értékek között, a fajlagos bevétel települési értékei között csak kis eltérések azonosíthatók¹²⁰.

A volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése és a fajlagos bevételi értékek együttmozgása, illetve a két változó közötti összefüggés tehát egyik volt koncessziós terület esetében sem olyan mértékű, illetve olyan stabil, amely önmagában elkülönült földrajzi területek elhatárolását megalapozhatná. (Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a piaci részesedéshez igazodó árazás a gyakorlatban nem fordulhat elő, mindössze annyit rögzít a bekezdés, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján önmagában a fajlagos bevételek eltéréseiből ilyen következtetés megalapozottan nem vonható le.)

- A strukturális vizsgálatok eredményeként első és második kategóriába sorolt települések fajlagos bevételeinek vizsgálata alapján a következőket állapítottam meg az egyes volt koncessziós területek tekintetében:
 - A Magyar Telekom volt koncessziós területe esetében az első kategóriába sorolt települések fajlagos bevételeinek átlaga a teljes vizsgált időszakban alacsonyabb (**Üzleti titok**), mint a második kategóriába sorolt településekre vonatkozóan számított átlagos érték (a különbség az internetet és televíziós szolgáltatást, valamint a telefont, internetet és televíziós szolgáltatást tartalmazó szolgáltatáskombinációk esetében valamivel nagyobb).
 - Az Invitel volt koncessziós területe esetében nem azonosítható jelentős eltérés az első és a második kategóriába sorolt települések átlagos fajlagos bevételi értékei között sem valamennyi szolgáltatáskombinációra együttesen, sem szolgáltatáskombinációnként elkülönülten vizsgálva.
 - A UPC volt koncessziós területe esetében az első és a második kategóriába sorolt települések átlagos fajlagos bevételi értékei közötti különbség a vizsgált időszak (2011-2015) végére fokozatosan nőtt, az időszak végén az első kategóriába sorolt települések fajlagos bevételeinek átlaga már **Üzleti titok**%-kal alacsonyabb volt, mint a második

¹¹⁹ **Üzleti titok**

¹²⁰ **Üzleti titok**

kategóriába sorolt településekre vonatkozóan számított átlagos érték (a különbség a telefont, internetet és televíziós szolgáltatást tartalmazó szolgáltatáskombináció esetében a legnagyobb).

- [269] A fajlagos bevételek vizsgálatának eredményeként megállapítottam, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján egyik volt koncessziós területen belül sem különíthetők el olyan, az árazás szempontjából kellően stabil és homogén területi egységek, amelyek önmagukban elkülönült földrajzi piacok megállapításának alapjául szolgálhatnának. A piaci részesedések és a fajlagos bevételek együttes vizsgálata alapján két koncessziós terület esetében az adatok arra utalnak, hogy a volt koncessziós szolgáltatók versenyhelyzettől függő árazást alkalmazhatnak, ugyanakkor a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése és a fajlagos bevételi értékek együttmozgása, illetve a két változó közötti összefüggés egyik volt koncessziós terület esetében sem olyan mértékű, illetve olyan stabil, amely elkülönült földrajzi területek elhatárolását megalapozhatná. A strukturális vizsgálatok eredményeként első és második kategóriába sorolt települések fajlagos bevételeinek vizsgálata alapján nem azonosítottam olyan eltéréseket, amelyek a strukturális kritériumok vizsgálatának eredményeként elkülönített területek felülvizsgálatát tenné szükségessé.
- [270] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a fajlagos bevételekben meglévő különbségekből tartósan fennálló, differenciált árazásra megalapozottan nem lehet következtetni, ez azonban – a korábban említett módszertani problémák miatt – nem jelenti automatikusan azt, hogy ilyen földrajzilag differenciált árazást a volt koncessziós szolgáltatók a gyakorlatban nem alkalmaznak. A fajlagos bevételek eltérései ugyanis több – a rendelkezésre álló adatok alapján nem elkülöníthető – forrásból táplálkoznak, így a versenyhelyzettől függő árazás mellett az árakat és ezen keresztül a fajlagos bevételeket többek között a választható szolgáltatások köre, a vállalt hűségidő, a választott sáv szélesség, az igénybevett további szolgáltatások köre, sőt, az előfizetői szerkezet verseny következtében történő megváltozása is befolyásolja. Önmagában tehát az, hogy a rendelkezésre álló adatok – amelyek a korábban leírtak alapján csak korlátozott összehasonlítást tesznek lehetővé – alapján nem azonosíthatók be egyértelműen a tartósan fennálló, földrajzilag differenciált árazás által érintett területek, nem zárja ki az ilyen szolgáltatói gyakorlat piaci jelenlétét.
- [271] Az árakkal kapcsolatban elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy – a szolgáltatói nyilatkozatok alapján – a volt koncessziós szolgáltatók (Magyar Telekom, Invitel) az árai kialakítása során tekintettel vannak a verseny földrajzi eltéréseire (ez a gyakorlat az ÁSZF-ekben nem jelenik meg), ugyanakkor a rendelkezésre álló fajlagos bevételi értékek alapján az árazás szempontjából homogén és stabil területi egységek nem különíthetők el. A vizsgálatok során nem azonosítottam olyan földrajzi eltéréseket sem, amelyek az elsődleges, strukturális szempontok eredményeként elkülönített földrajzi területek határainak felülvizsgálatát tennék szükségessé. Ennek megfelelően az árak földrajzi eltéréseivel kapcsolatos vizsgálatok eredményeként nem módosítottam a strukturális szempontok vizsgálata alapján elkülönített, első kategóriába sorolt települések listáját.

I.7.2.2.8. Szolgáltatáskínálat eltérései

- [272] A korábban leírtaknak megfelelően a földrajzi szegmentáció során a szolgáltatáskínálat eltéréseit – az árazáshoz hasonlóan – másodlagos vizsgálati szempontnak tekintettem. A szolgáltatáskínálat eltéréseinek elemzése során ennek megfelelően azt vizsgáltam, hogy a szolgáltatáskínálatban azonosíthatók-e olyan területi eltérések, amelyek az elsődleges besorolás eredményeinek – tehát az első kategóriába került települések listájának – módosítását szükségessé tehetik.
- [273] A szolgáltatáskínálat eltérései több szinten vizsgálhatók. Egy adott településen elérhető szolgáltatáskínálatot alapvetően befolyásolja, hogy az adott településen mely szolgáltatók, illetve

hálózatok érhetőek el. (A párhuzamos infrastruktúrával el nem látott települések esetén a párhuzamos infrastruktúra hiánya a szolgáltatáskínálatot is alapvetően korlátozza.) A hazai piacon, ahol a verseny infrastruktúra-alapú jellege dominál, a szolgáltatáskínálat eltérései szoros összefüggést mutatnak az egyes szolgáltatók hálózatainak elhelyezkedésével. Ennek megfelelően, amennyiben a szolgáltatáskínálatot az elérhető szolgáltatók, illetve hálózatok körének áttekintésével vizsgálom, akkor a strukturális szempontok vizsgálata során azonosított eltérések azonosíthatók, illetve a strukturális szempontok vizsgálata alapján kialakított elkülönítés adódik. A szolgáltatáskínálat eltérései a szolgáltatók körének vizsgálatán túl, az egyes szolgáltatók hálózatán elérhető szolgáltatások tulajdonságain – elsősorban az elérhető adatátviteli sebességen – keresztül is vizsgálhatók. E tekintetben – figyelembe véve, hogy a jelentős méretű alternatív szolgáltatók esetében mindhárom volt koncessziós terület esetén a szolgáltatáskínálat belső eltérései kisebbek, az elérhető szolgáltatások és adatátviteli sebesség tekintetében nem vagy csak kisebb települési eltérések azonosíthatók – elsősorban a volt koncessziós szolgáltatók által kínált szolgáltatások települési eltéréseinek vizsgálata lehet releváns. A volt koncessziós szolgáltatók által kínált szolgáltatások települési eltérései tekintetében a következő megállapítások tehetők:

- A UPC volt koncessziós területén a volt koncessziós szolgáltató által kínált szolgáltatások köre egységes, az alkalmazott technológia (réz érpáras hálózaton nyújtott DSL szolgáltatás) és a szolgáltatáskínálat homogén, lényeges települési eltérések nem azonosíthatók. A volt koncessziós szolgáltató ugyanakkor 2016-ban megkezdte a hálózatának korszerűsítését, így az elkövetkező években várhatóan a teljes volt koncessziós területén lecseréli az eddig alkalmazott technológiát, aminek eredményeként a jövőben előfizetőit FTTH-RFoG technológia alkalmazásával szolgálja ki. Mivel az átállás fokozatos, ezért a szolgáltatáskínálat a fejlesztések földrajzi irányától függően az átmeneti időszakban eltérhet a volt koncessziós terület egyes részein.
- A Magyar Telekom volt koncessziós területén települési eltérések azonosíthatók, a hagyományos réz érpáras hálózaton nyújtott xDSL szolgáltatások mellett, a részben vagy teljes egészében fényvezető szálas, illetve HFC hálózatokon nyújtott szolgáltatások is elérhetőek egyes településeken.
 - Az egyes hálózatok elérhetősége és így a szolgáltatáskínálat eltérései elsősorban a településmérettel állnak összefüggésben, a nagyobb méretű települések esetében nagyobb arányú a magasabb adatátviteli sebességet lehetővé tevő, teljes egészében fényvezető szálas FTTx (jellemzően GPON), illetve HFC-DOCSIS3 hozzáférések aránya. A kisebb települések esetén a domináns átviteli technológia az xDSL. (A településméret növekedésével az átlagos adatátviteli sebesség¹²¹ jellemzően nő.)
 - A Magyar Telekom településszintű piaci részesedése és a magasabb adatátviteli sebességet lehetővé tevő hozzáférések aránya között nem azonosítható egyértelmű összefüggés, amely arra utalna, hogy erősebb verseny és ezzel összefüggésben alacsonyabb piaci részesedés esetén a volt koncessziós szolgáltató a fejlesztés szempontjából eltérően kezelné az intenzívebb versennyel érintett településeket.

¹²¹ A települési átlagos adatátviteli sebességeket a különböző névleges letöltési sebességet biztosító hozzáférésekkel lefedett háztartások számával súlyozott átlagként számítottam ki. Ezt követően az egyes településeket a méretüknek megfelelő méretkategóriába (11 db) soroltam és az első lépésben kapott átlagos települési értékeket átlagoltam az egyes kategóriák tekintetében. A számítások eredményeként a településméret és az átlagos adatátviteli sebesség értékek között egyértelmű pozitív összefüggés tapasztalható.

- A strukturális vizsgálatok eredményeként az első kategóriába sorolt települések az elérhető adatátviteli sebesség tekintetében homogénebb (átlagtól való kisebb eltérések) csoportot alkotnak, mint a második kategória települései. A két kategória települései között az elérhető adatátviteli sebességben is jelentős eltérések azonosíthatók. Mindazonáltal a két kategória közötti eltérések mögött – az előző bekezdésben leírtak alapján – valószínűsíthetően nem az eltérő versenyhelyzetre reagáló szolgáltatói stratégia áll, hanem mindössze annyi, hogy az első kategóriába sorolt települések között nagyobb arányban vannak a hálózatfejlesztéssel erősebben érintett, nagyobb méretű települések.
- Az Invitel volt koncessziós területén szintén települési eltérések azonosíthatók, a hagyományos réz érpáras hálózaton nyújtott xDSL szolgáltatások mellett a részben vagy teljes egészében fényvezető szálas hálózaton nyújtott szolgáltatások is elérhetőek egyes településeken.
 - Az egyes hálózatok elérhetősége és így a szolgáltatáskínálat eltérései itt is elsősorban a településmérettel állnak összefüggésben, a nagyobb méretű települések esetében nagyobb arányú a magasabb adatátviteli sebességet lehetővé tevő FTTx hozzáférések aránya. (A településméret növekedésével az átlagos adatátviteli sebesség jellemzően nő.)
 - A volt koncessziós szolgáltató településszintű piaci részesedése és a magasabb adatátviteli sebességet lehetővé tevő hozzáférések aránya között az Invitel esetében sem azonosítható egyértelmű összefüggés, amely arra utalna, hogy erősebb verseny és ezzel összefüggésben alacsonyabb piaci részesedés esetén a volt koncessziós szolgáltató a fejlesztés szempontjából eltérően kezelné az intenzívebb versennyel érintett településeket.
 - A strukturális vizsgálatok eredményeként az első és a második kategóriába sorolt települések között az elérhető adatátviteli sebesség tekintetében jelentős eltérések azonosíthatók (mindkét kategória esetében jelentősebb eltérések mutatkoznak a kategóriákba tartozó települések között). Mindazonáltal a két kategória közötti eltérések mögött – az előző bekezdésben leírtak alapján – valószínűsíthetően ebben az esetben sem az eltérő versenyhelyzetre reagáló szolgáltatói stratégia áll, hanem mindössze annyi, hogy az első kategóriába sorolt települések között felülreprezentáltak a hálózatfejlesztéssel erősebben érintett, nagyobb méretű települések.

A fentiek alapján megállapítottam, hogy a szolgáltatáskínálat (optikai hálózatok jelenléte, adatátviteli sebesség) a Magyar Telekom és az Invitel esetében, a saját volt koncessziós területükön belül mutat földrajzi eltéréseket. A szolgáltatáskínálat és a települések mérete között egyértelmű kapcsolat fedezhető fel, nem állapítható meg azonban összefüggés a szolgáltatáskínálat és a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése, vagyis az egyes településeken tapasztalható versenyhelyzet között.

- [274] A leírtak alapján a szolgáltatáskínálat földrajzi eltéréseivel kapcsolatos vizsgálatok eredményeként nem azonosítottam olyan, a szolgáltatáskínálatban meglévő jelentős és tartós eltéréseket, amelyek a strukturális szempontok vizsgálata alapján elkülönített, első kategóriába sorolt települések listájának módosítását tette volna szükségessé.

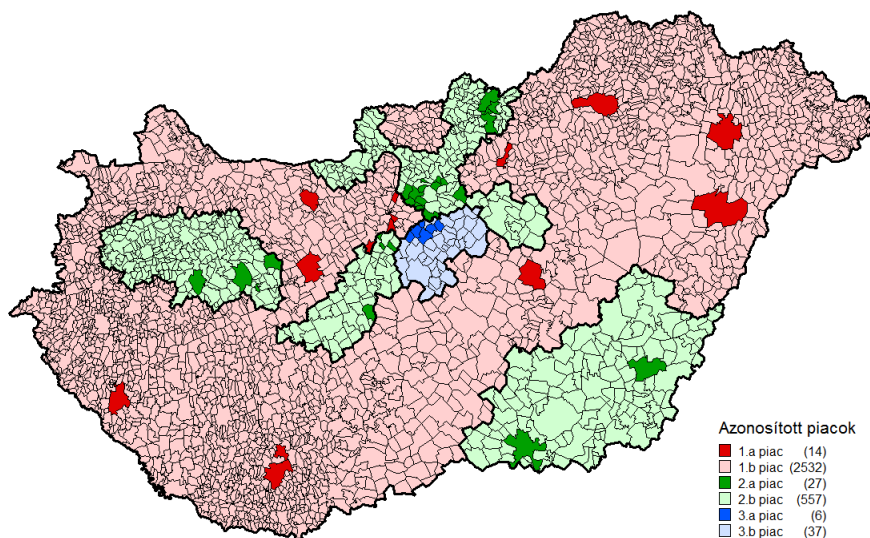
1.7.3. Földrajzi vizsgálat összegzése, azonosított földrajzi piacok

- [275] A versenyviszonyok földrajzi eltérései vizsgálatának eredményeként a következő területek határozhatók meg olyan földrajzi piacként, ahol a versenyfeltételek külön-külön homogének és szignifikánsan különböznek a többi terület versenyfeltételeitől:

Földrajzi piacok	Azonosított terület	Volt koncessziós szolgáltató
1.a földrajzi piac	Debrecen, Gyöngyös, Komlói, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Százhalombatta, Székesfehérvár, Szolnok, Tatabánya, Budapest 4. kerülete, Budapest 9. kerülete, Budapest 21. kerülete	Magyar Telekom
1.b földrajzi piac	1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 számozási terület, kivéve az 1.a piachoz tartozóként azonosított települések és fővárosi kerületek	Magyar Telekom
2.a földrajzi piac	Ajka, Aszód, Balatonfűzfő, Bányaterenye, Békéscsaba, Csömör, Domony, Dunaújváros, Erdőkertes, Fót, Halásztelek, Iklad, Kazár, Kerepes, Kistarcsa, Mogyoród, Nagytarcsa, Pécel, Salgótarján, Szada, Szeged, Szigethalom, Taksony, Tura, Várpalota, Veszprém, Vizslás	Invitel
2.b földrajzi piac	24, 25, 27, 28, 32, 33, 57, 62, 63, 66, 68, 88, 89, 95 számozási terület, kivéve a 2.a piachoz tartozóként azonosított települések	Invitel
3.a földrajzi piac	Ecser, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés	UPC
3.b földrajzi piac	29 számozási terület, kivéve a 3.a piachoz tartozóként azonosított települések	UPC

14. táblázat: Homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi piacok

[276] Ez a hat elkülönült földrajzi piac átfedésmentes és az ország teljes területét lefedi.

28. ábra: Homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi piacok

[277] Az elvégzett vizsgálatok alapján a következő földrajzi piacokat azonosítottam

1.a számú földrajzi piac: Debrecen, Gyöngyös, Komló, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Százhalombatta, Székesfehérvár, Szolnok, Tatabánya települések, valamint Budapest 4., 9. és 21. kerülete;

1.b számú földrajzi piac: Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú számozási területei, kivéve az 1.a piac részeként azonosított települések és fővárosi kerületek;

2.a számú földrajzi piac: Ajka, Aszód, Balatonfűzfő, Bátortereny, Békéscsaba, Csömör, Domony, Dunaújváros, Erdőkertes, Fót, Halásztelek, Iklad, Kazár, Kerepes, Kistarcsa, Mogyoród, Nagytarcsa, Pécel, Salgótarján, Szada, Szeged, Szigethalom, Taksony, Tura, Várpalota, Veszprém, Vizslás települések;

2.b számú földrajzi piac: Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 24, 25, 27, 28, 32, 33, 57, 62, 63, 66, 68, 88, 89, 95 hívószámú számozási területei, kivéve a 2.a piac részeként azonosított települések;

3.a számú földrajzi piac: Ecser, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés települések;

3.b számú földrajzi piac: Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 29. hívószámú számozási területe, kivéve a 3.a piac részeként azonosított települések.

1.8. Piacmeghatározás eredményeként azonosított piacok

[278] A szolgáltatási és földrajzi piacok vizsgálata után hat elkülönült piacot határoztam meg, amelyek a következők:

1.a számú piac: Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Debrecen, Gyöngyös, Komló, Miskolc, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Pécs, Százhalombatta, Székesfehérvár, Szolnok, Tatabánya településeken, valamint Budapest 4., 9. és 21. kerületében;

1.b számú piac: Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú számozási területén, kivéve az 1.a piac részeként azonosított településeket és fővárosi kerületeket;

2.a számú piac: Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Ajka, Aszód, Balatonfűzfő, Bátortereny, Békéscsaba, Csömör, Domony, Dunaújváros, Erdőkertes, Fót, Halásztelek, Iklad, Kazár, Kerepes, Kistarcsa, Mogyoród, Nagytarcsa, Pécel, Salgótarján, Szada, Szeged, Szigethalom, Taksony, Tura, Várpalota, Veszprém, Vizslás településeken;

2.b számú piac: Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 24, 25, 27, 28, 32, 33, 57, 62, 63, 66, 68, 88, 89, 95 hívószámú számozási területén, kivéve a 2.a piac részeként azonosított településeket;

3.a számú piac: Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Ecser, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés településeken;

3.b számú piac: Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása Magyarország területének – az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott – 29. hívószámú számozási területén, kivéve a 3.a piac részeként azonosított településeket.

I.9. A piacok érintettségének vizsgálata

- [279] Az Európai Bizottság a 2014/710/EU Ajánlásának Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét három feltétel vizsgálatával állapította meg:
- Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
 - A hatékony versenyhez való közeledés
 - A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége
- [280] Az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján a Hatóság eljárása során – a jogszabályok keretei között – köteles figyelembe venni a Keretirányelv 19. cikkének (1) bekezdése alapján kiadott bizottsági ajánlásokat. A Bizottság a korábbi 2007/879/EK számú Ajánlás felülvizsgálata alapján kiadott 2014/710/EU Ajánlás mellékletében 3(a) számú „Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” elnevezésű piacot ex-ante piacsabályozási szempontból érintett piacként nevezi meg. A 3(a) piac a 2014/710/EU Ajánláshoz kapcsolódó Explanatory Note 5. pontjában foglaltak alapján a 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 4/2007. piac („A hálózati infrastruktúrához való helyhez kötött nagykereskedői (fizikai) hozzáférés (beleértve az osztott vagy a teljesen átengedett hozzáférést)” „utódának” tekinthető.
- [281] A 2014/710/EU Ajánlás (19) cikke kimondja, hogy a mellékletben szereplő piacok meghatározása a fenti három kritérium alapján történt. Az előzetes szabályozás alá vonandó piacok tárgyában megalkotott ajánlásokhoz kapcsolódó Explanatory Note 2.3. pontja pedig tartalmazza, hogy a mellékletben szereplő piacok tekintetében a Bizottság azzal a feltételezéssel él a nemzeti szabályozó hatóságok felé, hogy a hármas kritérium teszt ezen piacok tekintetében teljesül, ezért a nemzeti hatóságoknak nem szükséges újból megvizsgálnia a három kritérium fennállását.
- [282] Tekintettel a 2014/710/EU Ajánlás fentebb említett (19) cikkére és a kapcsolódó Explanatory Note említett 2.3. pontjában foglaltakra, a hármas kritérium teszt jelen eljárásban történő elvégzése nélkül is megállapíthattam, hogy a „Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” elnevezésű mind a hat magyarországi piac szabályozási szempontból érintett piacnak tekintendő.

II. PIACELEMZÉS, JELENTŐS PIACI ERŐVEL RENDELKEZŐ SZOLGÁLTATÓK AZONOSÍTÁSA

II.1. Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának menete (piacelemzés)

- [283] A piacmeghatározás eredményeként hat elkülönült érintett piacot azonosítottam, ezért szükséges az érintett piacokra vonatkozóan a piacelemzés elvégzése és szükség esetén jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölése.
- [284] A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató – összhangban az Eht. 62. § (3) bekezdésében foglaltakkal – az a vállalkozás, amely valamely érintett piacon, amelyen a gazdasági verseny nem hatékony, egyedül (önálló erőfölény) vagy más szolgáltatóval közösen (közös erőfölény) gazdasági erőfölényben van. A gazdasági erőfölény olyan gazdasági helyzet, amely lehetővé teszi, hogy a vállalkozás a tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa.
- [285] A piac elemzése során az Iránymutatás 78. pontjában, a piaci erő megítéléséhez szükséges következő szempontok figyelembevételével jártam el:
- piaci részesedés
 - a vállalkozás mérete
 - ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett
 - technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség
 - a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje
 - könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz
 - termék/szolgáltatási diverzifikáció
 - méretgazdaságosság
 - választékgazdaságosság
 - vertikális integráció
 - fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat
 - a potenciális verseny hiánya
 - a terjeszkedés akadályai
- [286] A felsorolt szempontok eltérő relevanciával bírnak a „Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” elnevezésű piac vizsgálata szempontjából, a teljesség igénye miatt azonban a kevésbé releváns kritériumok vizsgálatával is foglalkoztam, amelynek során indokoltam, hogy miért tekintem e szempontokat az adott érintett piac vonatkozásában kevésbé jelentősnek.
- [287] Az önálló erőfölény vizsgálatát követően került sor a közös erőfölény vizsgálatára.

II.2. Önálló erőfölény értékelése

- [288] A jelen határozatban azonosított érintett piacok nagykereskedelmi piacok, ugyanakkor az azonosított piacokon tényleges tranzakciókra csak a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódóan került sor. A vizsgálatok során kizárólag ezen tranzakciók, illetve a nagykereskedelmi szolgáltatást ténylegesen nyújtó szolgáltatók kizárólagos figyelembe vétele

félrevezető lehet, az ilyen vizsgálat nem ad teljes képet a tényleges piaci erőviszonyokról. Ennek megfelelően a vizsgálatok során nemcsak a nagykereskedelmi piacon, hanem a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon – amelyre a szabályozás végső soron irányul – érvényesülő versenyt, illetve piaci erőviszonyokat is megfelelően vizsgálom. Ez a megközelítés a nagykereskedelmi piaci viszonyok mellett lehetővé teszi a kiskereskedelmi piac irányából érkező versenynyomás figyelembe vételét is.

II.2.1. Piaci részesedés

[289] A piaci részesedések vizsgálatának kiemelt szerepe van a jelentős piaci erő megítélése szempontjából. A vizsgált mutató tartalma szerint alapvetően kétféle piaci részesedés számítható: volumen, illetve árbevétel alapú. A jelen határozatban azonosított nagykereskedelmi piacokon – figyelembe véve, hogy tényleges nagykereskedelmi tranzakcióra döntően csak a szabályozott szolgáltatások esetében került sor – mindkét mutató szerinti vizsgálat a volt koncessziós szolgáltatók közel 100%-os¹²² piaci részesedését mutatja, ami a következő mennyiségeket¹²³ és nagykereskedelmi bevételeket takarja. A 3.a és 3.b piacokon a vizsgált időszakban érdemi¹²⁴ igénybevételre nem került sor.

Piac	1.a		1.b		2.a		2.b	
	Átengedett hozzáférések		Átengedett hozzáférések		Átengedett hozzáférések		Átengedett hozzáférések	
Év	száma	bevétel (Ft)	száma	bevétel (Ft)	száma	bevétel (Ft)	száma	bevétel (Ft)
2011	3 585	76 904 000	16 627	363 788 000	332	6 873 000	108	1 820 000
2012	2 813	62 951 000	13 684	301 137 000	279	5 553 000	103	1 875 000
2013	2 440	51 782 661	11 585	259 441 065	311	5 775 752	118	2 267 589
2014	1 775	42 524 584	9 027	232 829 675	356	6 612 074	130	3 243 284
2015	1 408	34 639 933	6 990	170 860 139	382	7 122 794	132	2 551 157

15. táblázat: Értékesített nagykereskedelmi szolgáltatások mennyisége és bevétele az azonosított piacokon

NMHH piacelemzési adatbekérés

[290] A csak a tényleges nagykereskedelmi értékesítéseket figyelembe vevő piaci részesedés számítás ugyanakkor félrevezető, a piacmeghatározáshoz hasonlóan ebben az esetben is szükséges a belső teljesítmények figyelembe vételével számított piaci részesedések meghatározására. Ezt – a II.2. pont bevezetőjében leírtakkal is összhangban – több tényező is indokolja:

- A szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevétele alacsony, az így számított piaci részesedések nem adnak megfelelő képet a piaci struktúráról, az erőfölényes helyzetről.

¹²² Üzleti titok

¹²³ Teljes és részleges hurokátengedések száma az időszakban. (Egyéb, a jelen határozatban a szolgáltatási piac részeként azonosított nagykereskedelmi szolgáltatások – pl. előfizetői szakasz átengedése – igénybevételéről nem számoltak be a szolgáltatók az adatszolgáltatás során.) A hozzáférések többsége – több, mint 98%-a – teljes hurokátengedés.

¹²⁴ Üzleti titok

- A nagykereskedelmi piac a szabályozás eredményeként jött létre, a szabályozás hiányában tényleges nagykereskedelmi tranzakcióra valószínűsíthetően nem kerülne sor. A szabályozás eredményeként létrejött nagykereskedelmi piacon a kizárólag a nagykereskedelmi piaci részesedés (a gyakorlatban 100%) alapján megállapított jelentős piaci erő körkörös érveléshez vezethet és ellentmond a módosított zöldmezős megközelítésnek, amely szerint a vizsgálatok során a vizsgált piacon alkalmazott ex-ante szabályozási kötelezettségeket nem kell figyelembe venni.
- A szabályozás végső célja a hatékony verseny a kiskereskedelmi piacon. Ennek megfelelően a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomást a piaci részesedés vizsgálata során is figyelembe kell venni. Ez csak a belső teljesítmény figyelembe vételével biztosítható.

[291] A leírtak alapján a piaci részesedéseket a vertikálisan integrált szolgáltatók belső teljesítményének figyelembe vételével is kiszámítottam. (A módosított zöldmezős megközelítésnek megfelelően a jelen határozatban vizsgált piacon korábban kirótt kötelezettség alapján nyújtott nagykereskedelmi hozzáféréseket az adott Kötelezett Szolgáltató részesedésében vettem figyelembe.) Mivel a szolgáltatás nyújtásához szükséges belső teljesítmény nem jelenik meg tranzakcióként, abból árbevétel nem származik, így ebben az esetben csak a volumen alapú (hozzáférések száma) mutató meghatározására volt lehetőség. A számítások eredményét a 16. táblázat mutatja be.

		Piaci részesedések				
Piac	3% feletti szolgáltatók	2011	2012	2013	2014	2015
1.a	Magyar Telekom					
	UPC					
	DIGI					
	Többi szolgáltató					
1.b	Magyar Telekom					
	UPC					
	DIGI					
	Invitel					
	ViDaNet					
	Többi szolgáltató					
2.a	Invitel					
	Magyar Telekom					
	UPC					
	DIGI					
	Többi szolgáltató					
2.b	Invitel					
	Magyar Telekom					
	UPC					
	PR-TELECOM					
	Többi szolgáltató					
3.a	UPC					
	Magyar Telekom					
	DIGI					
	Többi szolgáltató					
3.b	UPC					

	DIGI					
	Magyar Telekom					
	Többi szolgáltató					

16. táblázat: Piaci részesedések a belső teljesítmények figyelembe vételével, 2011-2015
NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz

- [292] A táblázatban feltüntetett piaci részesedések alapján jelentős eltérések azonosíthatók az egyes piacokon tapasztalható versenyben. Az 1.a, 2.a és 3.a piacokon a részesedések folyamatos kiegyenlítődése figyelhető meg, a volt koncessziós szolgáltató részesedése mindhárom piacon jelentősen csökkent, **Üzleti titok**% alatt található és a piaci részesedése alapján **Üzleti titok**. Eközben a jelentős méretű alternatív szolgáltatók jelentős piaci részesedést voltak képesek felépíteni. Az 1.b, 2.b piacokon a piaci részesedések alapján eltérő piaci szerkezettel találkozhatunk. A volt koncessziós szolgáltatók részesedése itt is folyamatosan csökken, azonban a piaci súlyuk továbbra is jelentős, az alternatív szolgáltatók piaci részesedése elaprózódottabb, a volt koncessziós szolgáltató elvesztett piaci részesedése megoszlik számos, nagy, közepes és kisméretű kihívó között. A 3.b piacon – bár a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése valamelyest itt is csökkent – az előfizetések döntő többsége (**Üzleti titok**%) továbbra is a volt koncessziós szolgáltatóhoz tartozik. Az adatok idősoros vizsgálata alapján valószínűsíthető, hogy a volt koncessziós szolgáltatók piaci részesedése az 1.b és 2.b piacok esetén várhatóan az előzetekintő időtávon is 40% körül¹²⁵, illetve a 3.b piacon afelett várható és az alternatív szolgáltatók piaci részesedése várhatóan továbbra is nagyszámú kis-, közepes és néhány nagyobb méretű szolgáltató között oszlik meg. Az 1.a, 2.a és 3.a piacokon az előzetekintő időtávon nem várható a piaci részesedések további, jelentős átrendeződése, a jelentős méretű alternatív szolgáltatók várhatóan megőrzik, kisebb mértékben tovább növelik a megszerzett piaci részesedésüket, míg a volt koncessziós szolgáltatók ezeken a piacokon várhatóan érdemben nem lesznek képesek növekedni.
- [293] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a piaci részesedések nagysága és megoszlása az 1.b, 2.b és a 3.b piac esetében valószínűsítik a jelentős piaci erő meglétét, mindhárom piac esetében az adott piac volt koncessziós szolgáltatója rendelkezik a jelentős piaci erő meglétét valószínűsítő piaci részesedéssel. Az 1.a, 2.a és 3.a piacok a piaci részesedések nagysága, megoszlása és időbeli alakulása önmagában nem támasztja alá a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosításának szükségességét.

II.2.2. A vállalkozás mérete

- [294] A piaci erőfölény megítélésének fontos szempontja a vállalkozás mérete, a nagyobb méretből származó erőforrástöbblet, illetve az esetleges megtakarítások a piaci verseny különböző területein – termelés, beszerzés, pénzügy, értékesítés, marketing, K+F – lehetőséget teremtenek az előnyszerzésre. A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot vizsgálva a vállalkozás mérete, mint piaci előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Amennyiben a belső teljesítményeket is figyelembe vesszük és/vagy a kapcsolódó kiskereskedelmi piacot vizsgáljuk, akkor a vizsgálati szempont már alkalmazható. Ez a megoldás lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét. Ennek

¹²⁵ Az Iránymutatás 75. pontjában foglaltak alapján az Európai Bizottság saját gyakorlatában a 40%-os piaci részesedésnél húzza meg azt a küszöböt, ahol a jelentős piaci erő valószínűsíthető.

megfelelően a vállalkozás méretével kapcsolatos vizsgálatok során a kiskereskedelmi piacon jelen lévő vállalkozások méretét vizsgáltam. A nagyobb méretből származó alacsonyabb fajlagos ráfordítások valamennyi korábban felsorolt területen jelentkezhetnek és különösen a termelés – tehát a szolgáltatás előállítása, azaz a hálózat építése és üzemeltetése terén – jelentős versenyelőnyt biztosíthatnak a nagyobb vállalkozások számára. Az egyes azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon jelen lévő szolgáltatók méretében meglévő különbségek az adott piacokon tapasztalható erőviszonyokat lényegesen befolyásolhatják.

[295] A vállalkozások méretének vizsgálata során terjedelmi korlátok miatt nem elemeztem valamennyi, a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon szolgáltatást nyújtó szolgáltatót (több száz szolgáltató), mivel ezen szolgáltatókat illetően megállapítható, hogy döntően kis-, esetleg közepes méretű vállalkozásokról van szó, néhány százas, vagy néhány ezres nagyságrendű előfizetővel. Ezek a vállalkozások mind a bevételeket, mind az eszközállományt tekintve nagyságrenddel, vagy akár több nagyságrenddel kisebb méretűek, mint a piac legnagyobb méretű szereplői. A fentiekből következően elegendőnek tartottam csupán az azonosított érintett piacokon 3% feletti részesedést elért cégeket figyelembe venni, mivel a többi vállalkozás az erőfölény meghatározását nem befolyásolja. Az azonosított érintett piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon legjelentősebb, 3%-nál nagyobb piaci részesedéssel rendelkező szolgáltatók méretének jellemző mutatóit mutatja a 17. táblázat.

Piac	3% feletti szolgáltatók	Összes eszköz (millió Ft)	Tárgyi eszközök (millió Ft)	Saját tőke (millió Ft)	Személyi jellegű ráfordítások (millió Ft)	Összes előfizetés száma (db)	Hírközlési szolgáltatásból származó nettó árbevétel ¹²⁶ (millió Ft)	Értékesítés nettó árbevétele (millió Ft)	Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye (millió Ft)
1.a	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
1.b	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
	Invitel	54 490	45 229	11 813	6 613			36 057	-775
	ViDaNet	11 231	5 243	9 512	748			7 514	1 335
	TARR	9 184	5 753	6 873	1 577			8 502	759
2.a	Invitel	54 490	45 229	11 813	6 613			36 057	-775
	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
2.b	Invitel	54 490	45 229	11 813	6 613			36 057	-775
	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	PR-TELECOM	8 763	6 201	4 143	952			5 571	195
3.a	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703

¹²⁶ 7/2016. (X. 14.) NMHH rendelethez kapcsolódóan benyújtott adatszolgáltatásból származó (nettó) bevételi értékek

	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
3.b	UPC	185 700	69 149	51 081	8 702			66 570	4 703
	DIGI	40 337	22 399	25 957	7 341			42 770	6 072
	Magyar Telekom	984 574	376 196	425 558	63 850			468 255	34 729

17. táblázat: Vállalkozások mérete, 2016

Forrás: Éves beszámoló, NMHH piacfelügyeleti adatszolgáltatás

A táblázat üzleti titkot tartalmaz

- [296] A hazai szélessávú piac legnagyobb méretű szereplői a Magyar Telekom, a UPC, az Invitel és a DIGI, a vállalkozásméret tekintetében ezen vállalkozások közül a hazai elektronikus hírközlési piacon legtöbb előfizetővel és mobil üzletággal is rendelkező Magyar Telekom minden dimenzióban közel egy nagyságrenddel meghaladja a másik két volt koncessziós szolgáltatóét. A másik két volt koncessziós szolgáltató közül az Invitel az utóbbi években számottevő térvesztést volt kénytelen elkönyvelni, amit pontosan tükröz az értékesítés nettó árbevételének folyamatos csökkenése.
- [297] Az egyes azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a legnagyobb szolgáltatók jelenléte és piaci részesedése eltérő (lásd 16. táblázat) és a piaci erőviszonyokat erőteljesen befolyásolja, hogy az adott piacon a piacvezető, illetve a kihívók személyében milyen méretű vállalkozások versenyeznek egymással. Annak érdekében, hogy az egyes vállalkozások méretének piaci helyzetre gyakorolt hatása megfelelően figyelembe vételre kerüljön, a vállalkozásméretet a piaci részesedésekre tekintettel is vizsgáltam. Az 1.a és 1.b piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a piacvezető és a jelentős részesedéssel rendelkező kihívók között jelentős méretbeli eltérés van, a két piac közül a piacvezető méretbeli fölénye az 1.b piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a jelentősebb. A 2.a és 2.b piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a helyzet ettől némileg eltér, a kihívók között ebben az esetben a piacvezetőhöz hasonló méretű, illetve a piacvezetőnél jóval nagyobb (Magyar Telekom) méretű kihívók is találhatóak. A piacvezető helyzete ebből a szempontból a 2.a piachoz tartozó kiskereskedelmi piacon a kedvezőtlenebb, a 2.b piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a kihívók között a nagyobb méretű versenytársak piaci részesedése csekélyebb. A 3.a piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon az elmúlt években megjelent szolgáltatók közül a legjelentősebb kihívók a piacvezetőhöz hasonló méretű, vagy annál nagyobb vállalkozások. A Magyar Telekom 3.b piacra történő belépését követően a 3.b piacon a kihívók között a piacvezetőnél kisebb, ahhoz hasonló méretű, illetve nála nagyobb méretű vállalkozások egyaránt jelen vannak.
- [298] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a vállalkozás mérete, mint a piaci erőt befolyásoló szempont az 1.a, az 1.b piacokon erősíti az adott piac volt koncessziós szolgáltatójának helyzetét, míg a 2.a, 2.b, 3.a és 3.b piacokon a vállalkozás méretéből származó versenyelőny kevésbé érvényesül.

II.2.3. Ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett

- [299] A helyhez kötött internet szolgáltatás nyújtásához szükséges infrastruktúra kiépítése jelentős elsüllyedt költségekkel jár, amelynek megtérülésére kisebb az esély, amennyiben az adott területen már korábban kiépült a szolgáltatás nyújtására alkalmas infrastruktúra. A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti rendelkezés tehát jelentős versenyelőny forrása lehet. A helyhez kötött internet szolgáltatás esetében az elsüllyedt költségek legjelentősebb részét a hozzáférési hálózat kiépítésének költségei teszik ki, ami azt is jelenti, hogy ez a hálózatrész tekinthető a legnehezebben megkettőzhető infrastruktúra elemnek. A potenciális piacra lépő csak akkor vállalja az infrastruktúra megkettőzésével járó beruházási költségeket, ha kilátása van arra, hogy mind a beruházás egyszeri költségei, mind a

szolgáltatásnyújtással kapcsolatosan folyamatosan felmerülő költségei megtérülnek az árbevételből. A későbbi belépés magasabb hosszú távú költségszintet és – a kezdeti időszakban mindenképpen, de később is valószínűsíthetően – kisebb előfizetői bázist jelent. (Több szolgáltatás együttes nyújtása esetén az elsüllyedt költségekhez hasonlóan a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint belépési korlát szerepét csökkentheti, hogy a költségek több szolgáltatás között oszlanak meg.) A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint vizsgálati szempont mind a jelen határozatban azonosított nagykereskedelmi piacok, mind a hozzájuk kapcsolódó kiskereskedelmi piacok esetében értelmezhető¹²⁷.

[300] Ha a helyhez kötött szolgáltatások hazai piacát vizsgáljuk, akkor megállapítható, hogy az elmúlt években – eredetileg más elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtására kiépített hálózatok továbbfejlesztésével, illetve párhuzamos hálózatok fejlesztésével – számos szolgáltató vált képessé helyhez kötött internet szolgáltatás saját infrastruktúráján történő nyújtására. Ennek eredményeként – eltérő mértékben és földrajzi megoszlásban – mind a hat azonosított piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon párhuzamos infrastruktúrával rendelkező piaci szereplők jelentek meg. A következő táblázat a párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések¹²⁸ számát és az ezeken a településeken található háztartások számát mutatja be.

Mutató			2011	2012	2013	2014	2015
1.a	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések	száma	14	14	14	14	14
		aránya	100%	100%	100%	100%	100%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott településeken található háztartások	száma	534 656	534 656	534 656	534 656	534 656
		aránya	100%	100%	100%	100%	100%
Átlagos szolgáltatószám ¹²⁹			3,06	3,06	3,06	3,06	3,06
1.b	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések	száma	834	922	969	997	1030
		aránya	33%	36%	38%	39%	41%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott településeken található háztartások	száma	1 838 813	1 929 691	1 954 365	1 970 288	2 019 632
		aránya	70%	74%	75%	75%	77%
Átlagos szolgáltatószám			1,76	1,80	1,81	1,81	1,84
2.a	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések	száma	25	27	27	27	27
		aránya	93%	100%	100%	100%	100%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott településeken található háztartások	száma	238 800	241 809	241 809	241 809	241 809
		aránya	99%	100%	100%	100%	100%
Átlagos szolgáltatószám			2,80	2,95	2,91	2,92	3,02
2.b	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések	száma	250	278	295	305	311
		aránya	45%	50%	53%	55%	56%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott településeken található háztartások	száma	437 568	470 413	479 860	495 153	496 053
		aránya	75%	80%	82%	84%	85%
Átlagos szolgáltatószám			1,80	1,88	1,86	1,88	1,89

¹²⁷ Amennyiben a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés érdemben nem korlátozza a belépést, az mind a nagykereskedelmi, mind a kapcsolódó kiskereskedelmi piaci belépésre lehetőséget ad és ez a lehetőség mind a nagykereskedelmi, mind a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon korlátozhatja a piaci erőt.

¹²⁸ Párhuzamos infrastruktúrával ebben az esetben is azt a települést tekintjük, ahol valamely párhuzamos infrastruktúrára kizolgált előfizetők aránya legalább 15%.

¹²⁹ A párhuzamos infrastruktúrák települési számai a települések háztartásszámával súlyozva.

3.a	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések	száma	6	6	6	6	6
		aránya	100%	100%	100%	100%	100%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott településeken található háztartások	száma	29 666	29 666	29 666	29 666	29 666
		aránya	100%	100%	100%	100%	100%
Átlagos szolgáltatós szám			2,00	2,53	2,95	3,00	3,00
3.b	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések	száma	2	6	7	7	9
		aránya	5%	16%	19%	19%	24%
	Párhuzamos infrastruktúrával ellátott településeken található háztartások	száma	3 186	10 979	13 946	13 946	17 923
		aránya	5%	16%	20%	20%	26%
	Átlagos szolgáltatós szám			1,05	1,16	1,20	1,20

18. táblázat: Párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések száma/aránya, 2011-2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

[301] A 18. táblázatból jól látható, hogy a párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések száma folyamatosan nő. Az 1.a, 2.a, 3.a piacokon a párhuzamos infrastruktúrával való ellátottság értelemszerűen¹³⁰ teljes, az 1.b, 2.b, 3.b piacokon folyamatos, lassú növekedés tapasztalható. Az ellátottságban azonban jelentős területi eltérések azonosíthatók.

29. ábra: Párhuzamos infrastruktúrával ellátott települések, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

Az ábra üzleti titkot tartalmaz.

[302] A 18. táblázat és a 29. ábra adataival kapcsolatban fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a párhuzamos hálózatok egy adott településen való jelenléte nem teljes párhuzamos lefedettséget jelent, a településen belül jelentős eltérések lehetnek az egyes településrészek között és azokon belül is. (Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a párhuzamos infrastruktúrával ténylegesen ellátott háztartások száma a táblázatban feltüntetettnél jóval alacsonyabb lehet.) Mindazonáltal a tendencia egyértelmű, a párhuzamos infrastruktúra kiépítése, mint abszolút belépési korlát a települések nagy részében megszűnt és a párhuzamos infrastruktúrával elért háztartások száma folyamatosan nő. A jövőben a támogatott hálózatfejlesztések eredményeként kiépülő „open access” hálózatok elérhetősége és a nagy sebességű elektronikus hírközlő hálózatok építését támogató szabályozás hatályba lépése a

¹³⁰ A földrajzi piac meghatározása során a volt koncessziós szolgáltató melletti legalább 2 párhuzamos infrastruktúra megléte besorolási szempont.

hozzáférési hálózatok gazdaságos kiépítésének lehetőségét várhatóan tovább javítja, ugyanakkor önmagában az open access hálózatok jelenléte nem szünteti meg a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti rendelkezés, mint versenyelőny forrás szerepét. Az ilyen hálózatok igénybevételével történő piacra lépés esetén is megállapítható, hogy a későbbi belépés magasabb hosszú távú költségszintet és – a kezdeti időszakban mindenképpen, de később is valószínűsíthetően – kisebb előfizetői bázist jelent, ráadásul az open access kötelezettség nem teljes hálózatokra, hanem csak hálózatrészekre vonatkozik¹³¹, ami azt jelenti, hogy az open access kötelezettség költségelőnyei nem jelentkeznek az újonnan kiépítendő hálózat egésze tekintetében. A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti rendelkezés, mint versenyelőny forrás szerepe tehát várhatóan a jövőben tovább csökken, ugyanakkor a jelen piacelemzés előrettekintő időtávján – elsősorban a kevésbé gazdaságosan lefedhető területeken – még jelentős marad.

- [303] A településszintű adatok részletes vizsgálata alapján megállapítható, hogy – eltérő mértékben és földrajzi megoszlásban – mind a hat azonosított piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon párhuzamos infrastruktúrával rendelkező piaci szereplők vannak jelen. Az egyes azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacok között jelentős különbségek azonosíthatók. A döntően nagyobb méretű, tehát telepítési és keresleti szempontból kedvezőbb adottságú településeket tartalmazó 1.a és 2.a piacokhoz, valamint a jelentős méretű alternatív szolgáltatók volt koncessziós területre benyúló fejlesztéseivel érintett 3.a piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon található meg a legnagyobb arányban a párhuzamos hálózatok és az ilyen hálózatokon ellátott előfizetők aránya is ezeken a piacokon a legnagyobb. A kevésbé gazdaságosan lefedhető 1.b és 2.b piacokhoz, valamint a volt koncessziós terület határán átnyúló fejlesztésekkel egyelőre kevésbé érintett településeket tartalmazó 3.b piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a párhuzamos hálózatok, illetve az ilyen hálózatokon ellátott előfizetők aránya kisebb. Mindazonáltal mind a hat érintett piac, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacok tekintetében megállapítható, hogy a hálózatok kiépültsége, lefedettsége tekintetében a volt koncessziós szolgáltató továbbra is jelentős előnyben van, hozzá hasonló szintű – az azonosított piacok teljes egészére kiterjedő – lefedettséget egyetlen más szolgáltató sem volt képes elérni. Az ebből származó előny az 1.b, 2.b és 3.b piacokon – ahol a párhuzamos hálózatok elérhetősége és lefedettsége kisebb – jelentősebb.
- [304] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint abszolút versenyelőny megszűnt, ennek ellenére a volt koncessziós szolgáltatók a helyhez kötött internet szolgáltatás nyújtása tekintetében továbbra is relatív előnyben vannak a saját volt koncessziós területeiken, a hálózati lefedettségük továbbra is a legnagyobb, önmagában egyetlen új belépő hálózata sem összevethető méretű az adott terület volt koncessziós szolgáltatójával. A relatív előny mértéke a párhuzamos hálózatok fejlesztésével a jövőben várhatóan csökken, ugyanakkor tartósan fennmarad. Mindazonáltal a párhuzamos hálózatok jelenléte és fejlesztése már jelenleg is jelentős nyomást gyakorol a piacvezetők magatartására. A párhuzamos infrastruktúrák jelenlétéből fakadó nyomás az 1.a, 2.a és 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon erősebben érvényesül, ennek megfelelően a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint piaci

¹³¹ A hozzáférési kötelezettség az állami támogatással épülő új hálózatrészekre és azokra a meglévő hálózati infrastruktúrákra vonatkoznak, melyekre a hálózatmegosztáshoz szükség van. A hozzáférési kötelezettség tehát csak azon meglévő hálózatrészekre korlátozódik, amelyek az újonnan épülő támogatott hálózat részeként fognak működni, illetve amelyek a támogatással épülő hálózat nagykereskedelmi hozzáférésének biztosításához szükségesek. A kötelezettség a kábelhely megosztás kivételével – ami időben korlátlan – 7 évig terheli a kötelezettet.

erőt befolyásoló szempont az 1.a, 2.a és 3.a piacokon kevésbé, míg az 1.b, 2.b és 3.b piacokon erőteljesebben érvényesül.

II.2.4. Technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség

- [305] Technológiai előny abban az esetben érvényesül, ha valamely érintett piacon olyan új technológia van jelen, amely valamely szolgáltató számára lehetővé teszi valamely szolgáltatás(ok) olcsóbb, hatékonyabb és/vagy magasabb szintű nyújtását. Ez a piaci előny tehát elsősorban több szolgáltató viszonylatában értelmezhető. A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot vizsgálva a technológiai előny, mint piaci előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben a technológiai előnyt a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét.
- [306] A hazai szélessávú piacon alkalmazott technológiákat vizsgálva megállapítható, hogy az elmúlt években a volt koncessziós szolgáltatók hagyományos réz érpáras hozzáférési hálózataival párhuzamosan jelentős lefedettségű kábelmodemes (HFC – Docsis 3.0) infrastruktúra, illetve egyéb újgenerációs hozzáférési hálózati infrastruktúra épült ki, a volt koncessziós szolgáltatók, néhány jelentős alternatív szolgáltató és több száz kisebb szolgáltató hálózatfejlesztéseinek következtében. A fejlesztések eredményeként a hazai szélessávú piacon a jellemző hozzáférési hálózati megvalósítási módok a következők: hagyományos réz érpáras hozzáférési hálózatokon kialakított, xDSL-re épülő szélessávú hozzáférések, a kábelmodemes hozzáférések, az FTTH GPON, valamint az FTTB Ethernet-LAN hozzáférések. Az „örökölt” technológiai adottságok ugyanakkor a fejlesztések irányait is alapvetően befolyásolhatják, ami a hazai piacon elsősorban a hagyományos réz érpáras hozzáférési hálózatok esetében jelenthet az elérhető átviteli sebesség tekintetében korlátokat a fejlesztések során.
- [307] A jelen határozatban azonosított érintett piacokon, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a következő technológiai megvalósítású hálózatok találhatóak meg:

Piac	3% feletti szolgáltatók	Piaci rész (2015)	Alkalmazott hozzáférési hálózati megvalósítás(ok) és arányuk (2015)
1.a	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
	Többi szolgáltató		
1.b	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
	Invitel		
	ViDaNet		
	TARR		
	Többi szolgáltató		
2.a	Invitel		
	Magyar Telekom		
	UPC		

	DIGI		
	Többi szolgáltató		
2.b	Invitel		
	Magyar Telekom		
	UPC		
	PR-TELECOM		
	Többi szolgáltató		
3.a	UPC		
	Magyar Telekom		
	DIGI		
	Többi szolgáltató		
3.b	UPC		
	DIGI		
	Magyar Telekom		
	Többi szolgáltató		

19. táblázat: Alkalmazott hozzáférési hálózati technológiák, 2015¹³²

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekérés

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

- [308] Az alkalmazott technológiák mindegyike alkalmas az átlagos fogyasztói igények kiszolgálására. Az egyes azonosított piacokat, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokat elkülönítlen vizsgálva – a piaci részesedések eltéréseivel szoros összefüggésben – jelentős eltérések azonosíthatók az egyes piacokon alkalmazott technológiák hozzáférésekből való részesedésében. A hagyományos réz érpáras hálózatok szerepe az 1.a, 2.a és 3.a piacokon egyre kisebb (10-20%), a hozzáférések többsége ezeken a piacon kábelmodemes hálózatokon, vagy fényvezető szál hálózatokon (FTTB-Ethernet, FTTH-GPON) kialakított hozzáférés. Az 1.b, 2.b. piacokon az előfizetői hozzáférések több, mint fele kábelmodemes hozzáférés, az xDSL hozzáférések (xDSL réz érpáras hozzáférési hálózaton, FTTC-xDSL hozzáférés) súlya továbbra is jelentősnek mondható (33-38%), míg a fényvezető szál hálózatokon kialakított hozzáférések (FTTB-Ethernet, FTTH-GPON) szerepe ezeken a piacokon egyelőre kisebb (13%-os, illetve 5%-os részesedés). A 3.b piacon a hozzáférések döntő többsége továbbra is réz érpáras hozzáférési hálózaton kialakított xDSL hozzáférés. Az előrettekintő időtávon – a volt koncessziós szolgáltató bejelentett fejlesztéseinek eredményeként – a 3.a és 3.b piacon várható jelentősebb változás, az xDSL hozzáférések várhatóan kiváltásra kerülnek és a volt koncessziós szolgáltató ezt követően előfizetőit FTTH-RFoG technológia alkalmazásával szolgálja ki.
- [309] A szélessávú piacot a szolgáltatók és a beszállítók folyamatos fejlesztéseinek köszönhetően a folyamatos technológiai fejlődés jellemzi, ami az átviteli sebességek folyamatos növekedésében is megjelenik. Az egyes technológiai megvalósítási módok adottságaiban ugyanakkor felfedezhetők különbségek, ilyen szempontból a hagyományos réz érpáras hálózaton megvalósított, xDSL megoldások valamelyest versenyhátrányban vannak a nagyobb átviteli sebességre képes

¹³² A táblázatban szereplő - a településszintű adatbekérés adataiból kiszámított – adatok a 2014. év végi állapotot tükrözik. A Hatóság havi rendszerességgű gyorsjelentéséből rendelkezésre álló – szolgáltatószintű – adatok alapján megállapítható, hogy a 2015-ös év vége óta az alkalmazott hálózat típus tekintetében egyik szolgáltató esetében sem történt változás, ugyanakkor az alkalmazott átviteli technológia tekintetében kisebb változások azonosíthatók (ami ugyanakkor a főbb következtetéseket nem befolyásolja). **Üzleti titok.**

kábelmodemes (DOCSIS 3.0) és a tisztán fényvezető szál (FTTH) hozzáférési hálózatokkal szemben. Mindazonáltal a felsorolt technológiai megvalósítási módokhoz kapcsolódó műszaki megoldások, eszközök szabadon elérhetőek a piacon, önmagában tehát az egyes technológiák elérhetősége nem jelent belépési korlátot, vagy versenyhátrányt valamely piaci szereplő számára.

- [310] A leírtak alapján megállapítottam, hogy – bár a piacon ténylegesen alkalmazott technológiákat vizsgálva az egyes piacokon eltérő megvalósítási módok és ennek megfelelően eltérő szolgáltatói lehetőségek azonosíthatók – az egyes technológiákhoz a szolgáltatók számára szabadon hozzáférhetőek, a technológiákhoz való hozzáférés tekintetében egyoldalú előnyök nem azonosíthatók a piacon, így a technológiai előnyök vagy felsőbbrendűség, mint piaci erőt befolyásoló szempont sem a piacvezető, sem más szolgáltatók esetében nem érvényesül.

II.2.5. A kiegyenlítő vásárlóerő hiánya vagy alacsony szintje

- [311] Kiegyenlítő vásárlóerőről akkor beszélünk, ha valamely szolgáltatás vásárlója megfelelő érdekérvényesítő erővel rendelkezik ahhoz, hogy az eladó szolgáltatóra nyomást gyakoroljon az árai vagy más szolgáltatási feltételeinek meghatározása során. Ehhez az szükséges, hogy a szolgáltatás vásárlója, illetve a vásárló megtartása az eladó számára – akár az értékesítésből való részesedése, akár kereskedelmi fontossága miatt – fontos legyen és a vásárló számára rendelkezésre álljon egy vagy több helyettesítési lehetőség, amire az árak, vagy más szolgáltatási feltételek számára kedvezőtlen megváltozása esetén gyorsan, alacsony költségek mellett váltani tud (hiteles fenyegetés). A kiegyenlítő vásárlóerő érvényesüléséhez tehát a következő szempontok teljesülésére van szükség:

- a vásárló az eladó értékesítéseinek jelentős/fontos részét képviseli,
- rendelkezésre állnak helyettesítési lehetőségek (akár a szolgáltatás saját előállítására is) a vásárló számára és ezekről jól informált,
- a helyettesítés gyorsan, alacsony költségekkel megvalósítható.

- [312] Ahogyan korábban megállapítottuk, a jelen határozatban azonosított valamennyi nagykereskedelmi piacon a kínálati oldalt döntően a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások jelentik. Az általánosan elérhető, kereskedelmi alapú szolgáltatásnyújtás a nagykereskedelmi piacon nem jellemző. Valószínűsíthető, hogy szabályozás hiányában (módosított zöldmezős megközelítés) a volt koncessziós szolgáltatók sem kínálnának nagykereskedelmi szintű hozzáférést a hálózatukhoz, ami természetesen azt is jelenti, hogy a kiegyenlítő vásárlóerő sem korlátozná a piaci erejüket. Ugyanakkor még abban a hipotetikus esetben is, ha a szabályozás hiányában a volt koncessziós szolgáltatók továbbra is biztosítanák a nagykereskedelmi hozzáférést a hálózatukhoz, a kiegyenlítő vásárlóerő az alternatív helyettesítési lehetőségek hiányában¹³³ valószínűsíthetően nem érvényesülne.

- [313] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a kiegyenlítő vásárlóerő egyik azonosított piacon sem korlátozza az eladók piaci erejét.

II.2.6. Könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz

¹³³ Más kereskedelmi alapú nagykereskedelmi hozzáférés jelenleg nem érhető el a piacon és az ezzel kapcsolatos érdekelttség várhatóan a jövőben sem változik, illetve a szolgáltatás saját előállítása a jelentős elsüllyedt költségek miatt nem tekinthető hiteles fenyegetésnek.

- [314] A hírközlési infrastruktúra – így a hozzáférési hálózati infrastruktúra – kiépítése jelentős beruházást igényel és a beruházások megtérülési ideje közép-, illetve hosszú távú, ennek megfelelően a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés meghatározó jelentőségű az infrastruktúrát fejlesztő szolgáltatók számára. A tőkepiacokhoz és pénzügyi forrásokhoz való könnyebb hozzáférést nagymértékben meghatározza az adott szolgáltató piaci részesedése, pénzügyi helyzete és jövedelmezősége, tulajdonosi háttere, stratégiája, valamint az ügyvezetés stabilitása és reputációja. A könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz, mint piaci előny elsősorban több szolgáltató viszonylatában értelmezhető. A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot vizsgálva a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz való könnyű vagy privilegizált hozzáférés, mint piaci előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben az előnyt a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét.
- [315] A pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést meghatározó tényezők közül jelen határozatban a szolgáltatók méretét, piaci részesedését, tulajdonosi hátterét és pénzügyi helyzetét vizsgáltam. A vizsgálatok során – ahogyan korábban is – az egyes azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon 3% feletti részesedést elért szolgáltatókat hasonlítottam össze.
- [316] A vállalkozás mérete a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést is befolyásolja, hiszen nagyobb vállalkozás esetén egységnyi beruházás kisebb kitétséget és így kisebb kockázatot jelent, mint egy kisebb vállalkozás esetén. A nagyobb vállalkozásméret egyben több lehetőséget is kínál a tevékenységek diverzifikálására, ahol a több lábbon állás stabilitást biztosít a szélsőséges piaci mozgások esetén csökkentve a vállalkozás kockázatát. A szolgáltatók méretét a II.2.2. pontban már részletesen vizsgáltam. A 17. táblázat adatai alapján megállapítottam, hogy a méret, mint a piaci erőt befolyásoló szempont az 1.a és 1.b piacokon erősíti az adott piac volt koncessziós szolgáltatójának helyzetét, míg a 2.a, 2.b, 3.a és a 3.b piacokon a vállalkozás méretéből származó versenyelőny kevésbé érvényesül. Az egyes piacokkal kapcsolatos megállapítások természetesen a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés tekintetében is értelmezhetők, tehát a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés tekintetében az 1.a és 1.b piacokon van lényegesen kedvezőbb helyzetben a piacvezető szolgáltató.
- [317] A piaci részesedésekben meglévő különbségek és a piaci helyzet szintén befolyásolhatják a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést. Magas piaci részesedéssel, jelentős előfizetői bázissal rendelkező szolgáltatók esetében a meglévő előfizetők stabil cash-flow áramlást biztosítanak, míg egy a piacra később belépő – a kezdeti időszakban mindenképpen – alacsonyabb ügyfélbázissal rendelkező szolgáltató esetén a beruházás a magasabb kockázat miatt az iparági elvárt hozamszintnél valószínűleg csak rosszabb feltételekkel (vagy egyáltalán nem) finanszírozható. A piaci részesedések vizsgálata során az egyes szolgáltatókat az adott vállalkozás összpiaci részesedése alapján értékeltem¹³⁴ és ezek alapján vizsgáltam a piaci erőt az egyes azonosított piacokon. A vizsgálatok eredményét a következő táblázat mutatja be.

¹³⁴ A pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés esetén a jelen határozatban azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon elért piaci részesedések szerinti vizsgálat nem megfelelő, mivel a pénzügyi/tőkepiaci forrásokhoz való hozzáférést a vállalkozás egészének piaci helyzete határozza meg.

Piac	3% feletti szolgáltatók	Piaci részesedés	Helyhez kötött internet piaci részesedés		Hírközlés-piaci részesedés	
		Hozzáférések száma alapján				Bevétel alapján
		2015*	2015*	2016**	2016***	
1.a	Magyar Telekom					
	UPC					
	DIGI					
1.b	Magyar Telekom					
	UPC					
	DIGI					
	Invitel					
	ViDaNet					
2.a	TARR					
	Invitel					
	Magyar Telekom					
	UPC					
2.b	DIGI					
	Invitel					
	Magyar Telekom					
	UPC					
3.a	PR-TELECOM					
	DIGI					
	Magyar Telekom					
3.b	UPC					
	DIGI					
	Magyar Telekom					

*NMHH piacelemzési adatszolgáltatás

**NMHH vezetékes gyorsjelentés (2016. november)

***NMHH piacfelügyeleti adatszolgáltatás – Hírközlési szolgáltatásból származó nettó árbevétel

20. táblázat: Összpiaci részesedések

Forrás: NMHH piacelemzési adatszolgáltatás, NMHH gyorsjelentés, Piacfelügyeleti adatszolgáltatás

A táblázat üzleti titkot tartalmaz

[318] Az 1.a és 1.b. piacokon a volt koncessziós szolgáltató mind a helyhez kötött internet piaci részesedést, mind az összpiaci bevételi arányokat vizsgálva jóval nagyobb piaci súllyal rendelkezik (az internet piaci részesedést tekintve a különbség a legnagyobb kihívókkal szemben **Üzleti titok**, az összpiaci bevételeket tekintve ennél jóval nagyobb – a UPC-vel szemben **Üzleti titok**, a DIGI-vel szemben **Üzleti titok**). A 2.a és 2.b piacok esetében a helyzet ettől eltér, a legjelentősebb kihívók a helyhez kötött internet piaci részesedés tekintetében nagyobbak, mint a folyamatos piaci részesedés- és bevételcsökkenéssel szembesülő volt koncessziós szolgáltató. Az összpiaci súly tekintetében a Magyar Telekom, valamint a UPC meghaladja a volt koncessziós szolgáltató részesedését (**Üzleti titok**, illetve **Üzleti titok** eltérés), míg a DIGI a volt koncessziós szolgáltatóval összevethető részesedéssel rendelkezik. A 3.a és 3.b piacon a volt koncessziós szolgáltató mind az internet piaci részesedést, mind az összpiaci bevételi részesedést tekintve a legjelentősebb kihívók (Magyar Telekom, DIGI) között helyezkedik el.

- [319] A leírtak alapján megállapítható, hogy a piaci részesedésekben és a piaci helyzetben meglévő különbségek elsősorban az 1.a és 1.b piacokon eredményeznek olyan helyzetet, amely a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét erősítheti.
- [320] A pénzügyi forrásokhoz való hozzáférést a vállalkozás tulajdonosi háttere közvetlenül és közvetve is jelentősen befolyásolja. A tőkeerős anyavállalattal, nemzetközi háttérrel rendelkező szolgáltatók helyzetét nemcsak az erősíti, hogy a kisebb tulajdonosi kockázat miatt lényegesen kedvezőbb feltételek mellett juthatnak hitelekhez a hazai piacon, hanem – tekintettel anyavállalatuk stabil pozíciójára – számukra a külföldi forrásbevonás lehetőségei is adóttak, mind a cégcsoporton belüli pénzügyi transzfer, mind a hitelfelvétel formájában. A nemzetközi gyakorlatban számos esetben előfordul, hogy a tőkeerős anyavállalattal, stabil tulajdonosi háttérrel rendelkező vállalatoknak lehetőségük van arra, hogy kedvező helyzetüket kihasználva azért vegyenek fel hiteleket, hogy azokkal – természetesen felárral – kisebb piaci alkuerővel rendelkező partnereiket, beszállítóikat finanszírozzák. Ezzel szemben a nemzetközi háttérrel nem rendelkező szolgáltatók számára a magasabb tulajdonosi kockázat miatt már nehezebb és költségesebb a külső pénzügyi erőforrások bevonása, még akkor is, ha egyébként vagyoni helyzetük stabil és jövedelmező gazdálkodást folytatnak.
- [321] A tulajdonosi háttér tekintetében a legnagyobb volt koncessziós szolgáltató, a Magyar Telekom, valamint a UPC van a legkedvezőbb helyzetben, mivel mindkét szolgáltató jelentős tőkeerővel rendelkező külföldi szakmai befektető tulajdonában van. Az előbbi a Németországban piacvezető Deutsche Telekom AG többségi tulajdonában¹³⁵ van, az utóbbi pedig az egyesült államokbeli Liberty Global nevű vállalat érdekeltségébe tartozik, amely a világ vezető kábeltelevízió-szolgáltatójának számít.
- [322] A harmadik volt koncessziós szolgáltató, az Invitel a közelmúltban esett át tulajdonosváltáson, az Invitel csoport anyavállalának (Magyar Telecom B.V.) új tulajdonosa a China-CEE Fund, amely a korábbi többségi tulajdonoshoz (Mid Europa Partners) hasonlóan pénzügyi befektetőnek tekinthető, hírközléspiari tapasztalatok nélkül és a Magyar Telekom és a UPC tulajdonosánál kisebb tőkeerővel. A negyedik legnagyobb szolgáltató, a DIGI anyavállalata a Magyar Telekomhoz és UPC-hez hasonlóan szakmai befektető nemzetközi tulajdonosi háttérrel, ugyanakkor jóval kevesebb országra kiterjedő tevékenységgel. A Romániában bejegyzett anyavállalat a román és magyar piac mellett még a cseh piacon tölt be jelentősebb szerepet. A Magyar Telekom és a UPC anyavállalatainál jóval kisebb méret természetesen a pénzügyi lehetőségek tekintetében is korlátozottabb mozgásteret jelent.
- [323] Az azonosított érintett piacokon 3% feletti részesedést elért cégek közül a ViDaNet Zrt. többségi tulajdonosa a Magyar Telekom¹³⁶, míg a Tarr Kft. magyarországi tulajdonossal rendelkezik. A PR-TELECOM Zrt. egy külföldi, kisebb cég tulajdonában van. E kisebb méretű cégek tulajdonosi háttere jóval kisebb mozgásteret biztosít számukra a pénzügyi források bevonása területén, mint ami a nagyobb méretű versenytársaik rendelkezésére áll.
- [324] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a tulajdonosi háttér – mint a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés lehetőségét és ezen keresztül a piaci erőt befolyásoló szempont – elsősorban az 1.a, az 1.b, valamint kisebb mértékben a 3.a és a 3.b piacokon erősíti az adott piac volt koncessziós szolgáltatójának helyzetét. A 2.a, 2.b piacon a tulajdonosi háttérből származó előny kevésbé erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci pozícióját.

¹³⁵ A Deutsche Telekom AG a részesedésével (2016. végén 59,21%) megegyező szavazati joggal is rendelkezik.

¹³⁶ A szavazati jog tekintetében a Magyar Telekom részesedése 50% alatt van.

[325] A vállalkozások általános pénzügyi helyzete szintén alapvetően befolyásolja a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés lehetőségét. A 21. táblázat a jelen határozatban azonosított érintett piacokon, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon jelen lévő jelentősebb vállalkozások pénzügyi helyzetét mutatja be a hivatalos cégdatok alapján:

Piac	Szolgáltatók 3% feletti piaci részesedéssel	Összes eszköz (millió Ft)	Tárgyi eszközök aránya	Tőke-ellátottság	Likviditási mutató	Esedékességi mutató	Adósságfedezeti mutató	Összes bevétel (millió Ft)	Üzemi eredmény (millió Ft)	Árbevétel arányos nyereség	Adózott eredmény (millió Ft)	Tőkearányos nyereség
1.a	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
1.b	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
	Invitel	54 490	83%	22%	81%	22%	140%	36 057	-775	-2%	-4 538	-38%
	ViDaNet	11 231	47%	85%	306%	100%	969%	7 514	1 335	18%	1 305	14%
	Tarr	9 184	63%	75%	422%	100%	1457%	8 502	759	9%	704	10%
2.a	Invitel	54 490	83%	22%	81%	22%	140%	36 057	-775	-2%	-4 538	-38%
	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
2.b	Invitel	54 490	83%	22%	81%	22%	140%	36 057	-775	-2%	-4 538	-38%
	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	PR-TELECOM	8 763	71%	47%	63%	87%	200%	5 571	195	4%	105	3%
3.a	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
3.b	UPC	185 700	37%	28%	89%	10%	163%	66 570	4 703	7%	-5 809	-11%
	DIGI	40 337	56%	64%	73%	100%	396%	42 770	6 072	14%	5 651	22%
	Magyar Telekom	984 574	38%	43%	55%	37%	197%	468 255	34 729	7%	28 536	7%

21. táblázat: Fontosabb pénzügyi mutatók, 2016

Forrás: Éves beszámolók

[326] A táblázat adatai alapján megállapítható, hogy a volt koncessziós szolgáltatók magasabb tőkeáttétellel működnek, a kötelezettségeik nagy része kapcsolt vagy egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozások felé áll fenn. Az alacsonyabb tőkeáttétel, tehát a tőkeellátottság magasabb szintje elsősorban a kisebb szolgáltatókra jellemző, a DIGI, a PR-TELECOM Zrt., de főleg a ViDaNet Zrt. és a Tarr Kft. helyzete ebből a szempontból kifejezetten jónak minősíthető. A magas tőkeellátottság ugyanakkor arra is utal, hogy ezek a vállalkozások kevésbé képesek, illetve kevésbé törekszenek külső forrás bevonására. A szektor finanszírozhatósága szempontjából egyértelműen kedvező, hogy az eszközállomány valamennyi vállalkozás esetében jóval meghaladja a kötelezettségek állományát.

A kisebb vállalkozások esetében az adósságfedezet mértéke kiugróan magas (ez összefüggésben van azzal, hogy ezen vállalkozások esetében a külső finanszírozás szintje alacsony). A kisebb méretű alternatív szolgáltatókat jellemző nemritkán 100%-os esedékességi mutatók szintén arra utalnak, hogy ezek a cégek szinte kizárólag rövid távú külső finanszírozásra hagyatkoznak, ami a közép és hosszú távon a növekedési lehetőségeiket korlátozhatja.

- [327] A gazdálkodás jövedelmezősége tekintetében a vizsgált vállalkozások helyzete az Invitel kivételével stabilnak tekinthető. Az Invitel az utóbbi években – üzemi szinten is – folyamatosan veszteségesen működött. (A UPC esetében az elmúlt években az adózott eredmény szintjén jelentkező veszteség a cégcsoporton belüli pénzmozgások következtében állt elő.)
- [328] A vállalkozások általános pénzügyi helyzetével kapcsolatban összefoglalva megállapítható, hogy – bár a kisebb méretű, tőkeerős nemzetközi tulajdonosi háttérrel nem rendelkező vállalkozások pénzügyi helyzete kifejezetten stabil és gazdálkodási mutatóik kifejezetten jónak minősíthetők – a nagyobb szolgáltatók pénzügyi mozgástere – elsősorban a külső források bevonása tekintetében – jóval nagyobb. Az ebből származó piaci erő elsősorban az 1.a és az 1.b piacokon erősíti az adott piac volt koncessziós szolgáltatójának helyzetét. A 2.a, 2.b, 3.a és 3.b piacokon a volt koncessziós szolgáltató a pénzügyi mozgástér tekintetében nem élvez előnyt a jelentősebb kihívókkal szemben, ennek megfelelően a gazdálkodási háttérből származó előny kevésbé erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci pozícióját.
- [329] A vállalkozásméret, a piaci részesedések, a tulajdonosi háttér és a pénzügyi mutatók vizsgálata alapján megállapítottam, hogy a könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz/pénzügyi forrásokhoz az 1.a és 1.b piacokon erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét, míg a 2.a, 2.b, 3.a és 3.b piacokon ez a szempont kevésbé érvényesül.

II.2.7. Termék/szolgáltatás diverzifikáció

- [330] A szolgáltatás diverzifikáció azt a gyakorlatot takarja, amikor a szolgáltatók a piacon nyújtott szolgáltatásokat a versenytársaktól megkülönböztethető módon, pl. speciális csomagban, más szolgáltatásokkal együtt kínálják. Amennyiben a versenytársak nem képesek hasonló csomagot előállítani, az lehetőséget teremthet a piaci előnyszerzésre.
- [331] A szolgáltatási diverzifikáció, mint vizsgálati szempont alapvetően a kiskereskedelmi piachoz köthető, a jelen határozatban azonosított nagykereskedelmi piacokon a kritérium kevésbé releváns. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben a szolgáltatási diverzifikáció képességét a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét. A korábbiakban megvizsgáltam a piacra később, saját hálózattal belépő szolgáltatók által alkalmazott technológiákat és megállapítottam, hogy az új belépők döntően kábelmodemes, illetve FTTH hozzáféréseket alakítottak ki. Ezek a technológiai megvalósítási módok a szolgáltatások kialakítása során széles mozgásteret biztosítanak a szolgáltatók számára. Természetesen a versenynyomás nem egyenletesen érvényesül, a versenynyomás mértéke szoros összefüggésben van a párhuzamos hálózatok elérhetőségével. A korábbiakban (a II.2.3. pontban, a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, mint piaci erőt befolyásoló szempont vizsgálata során) megállapítottam, hogy a párhuzamos infrastruktúrák jelenlétéből fakadó nyomás az 1.a, a 2.a és a 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon erősebben érvényesül. Ennek megfelelően a szolgáltatási diverzifikáció képessége az 1.b, 2.b és 3.b piacokon erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét, míg az 1.a, a 2.a és 3.a piacokon ez a szempont kevésbé érvényesül.

II.2.8. Méretgazdaságosság

- [332] A méretgazdaságosság forrása a termelésnövekedés révén elérhető fajlagos költségcsökkenés. A méretgazdaságossági hatás azt takarja, hogy egy adott szolgáltatás kibocsátásának növekedésével a termelés átlagköltsége (egységnyi outputra jutó input) csökken. (Ez a fix költségekre vezethető vissza.) Minél nagyobb kezdeti beruházást igényel egy iparág, annál jelentősebb méretgazdaságossági hatások jelentkezhetnek. Amint azonban a kezdeti beruházások időben távolodnak, ez a hatás csökken.
- [333] A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot vizsgálva a méretgazdaságosság, mint piaci előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben az előnyt a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét.
- [334] A méretgazdaságossági hatás a jelen határozatban azonosított piacok szolgáltatásai (illetve az azoknak megfelelő belső teljesítmények) esetében mindazon hozzáférési hálózati szakaszokon jelentkezik, ahol valamely hálózati elem vagy infrastruktúra elem több végpontot is kiszolgál. (Természetesen a méretgazdaságossági hatás a hozzáférési hálózat mellett más hálózati szakaszokon, illetve a szolgáltatásnyújtás más területein /pl. kiskereskedelmi tevékenységek/ is jelentkezhet.) Ebből az is következik, hogy a méretgazdaságossági hatás mértéke alapvetően függ a bekapcsolt végpontok – tehát végső soron az előfizetők – számától.
- [335] Általánosságban megállapítható, hogy egy piacra később belépő szolgáltató a méretgazdaságosság tekintetében jelentős hátrányban van a piacra korábban belépő és jelentősebb előfizetői bázissal rendelkező szolgáltatóval szemben. A méretgazdaságossági hátrány csökkenthető, ha a belépés egy meglévő, elsődlegesen más hírközlési szolgáltatás nyújtására kiépített hálózat továbbfejlesztésével történik, illetve ha a hálózat építése során lehetőség van egyes infrastruktúra elemek más vállalkozástól történő igénybe vételére¹³⁷. Azonban a hátrány a korábban belépő szolgáltatóval szemben – ahol a fix költségek vagy azok nagy része is megtérült – ebben az esetben sem szüntethető meg teljesen.
- [336] A hazai szélessávú piacon a méretgazdaságosság tekintetében a volt koncessziós szolgáltatók jelentős előnyben vannak a volt koncessziós területeiken. A piaci részesedésük, a korábban kiépült és a volt koncessziós területeiken szinte teljes lefedettséget biztosító hozzáférési hálózatuk a később piacra lépő szolgáltatókhoz képest méretgazdaságosabb működést tesz lehetővé számukra. Mindazonáltal a jelen határozatban azonosított piacok, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacok között a méretgazdaságosság tekintetében – elsősorban a telepítési feltételek különbözősége miatt – eltérések azonosíthatók.
- [337] Az 1.a, 2.a piacok esetében a hozzáférési hálózatok telepítésének feltételei kedvezőbbek, a jelentősebb kihívók kiterjedt hozzáférési hálózatokat építettek ki, így a volt koncessziós szolgáltatók méretgazdaságossági előnye kisebb, mint a telepítési szempontból kedvezőtlenebb adottságú 1.b, 2.b

¹³⁷ Természetesen az infrastruktúra, vagy hálózati elem más vállalkozástól történő igénybe vétele csak akkor merül fel, ha az „épít vagy vásárol” lehetőségek közül az utóbbi a kedvezőbb.

piacokon. Ugyanakkor a méretgazdaságossági előny – figyelembe véve a hálózatok kiterjedtségét¹³⁸, illetve kiemelten a még nem térült költségek eltérő arányát – még a telepítési szempontból kedvezőbb adottságú 1.a, 2.a piacok esetében is érvényesül. A 3.a és a 3.b piac viszonylatában hasonló megállapítás tehető, a párhuzamos hálózatokkal lefedett 3.a piacon a volt koncessziós szolgáltató méretgazdaságossági előnyének mértéke kisebb, mint a 3.b piac esetében. Mindazonáltal – figyelembe véve a közelmúltban épült párhuzamos hálózatok esetében a még meg nem térült költségek magasabb arányát – a méretgazdaságossági előny a 3.a piac esetében is érvényesül.

[338] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a volt koncessziós szolgáltatók jelentős méretgazdaságossági előnnyel rendelkeznek a volt koncessziós területeiken, a méretgazdaságossági előny az 1.b, 2.b és 3.b piacokon erősíti jelentősen a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét.

II.2.9. Választékgazdaságosság

[339] A választékgazdaságosság hatása abból ered, hogy az egységnyi kibocsátásra eső költségek csökkennek annak következtében, ha ugyanazon vállalkozás egy termékét vagy szolgáltatását egy vagy több más termékkel, szolgáltatással együtt, közös termelési folyamatban állítja elő. A költségmegtakarítás abból származik, hogy e termékek és szolgáltatások esetében azonos eljárásokat, folyamatokat alkalmaznak. Hálózati infrastruktúrát igénylő szolgáltatások esetén jelentős választékgazdaságossági előnyt biztosíthat a szolgáltató számára az, hogy több szolgáltatását is alapvetően ugyanazt az infrastruktúrát igénybe véve nyújtja.

[340] A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, így pusztán a tényleges tranzakciókat magában foglaló nagykereskedelmi piacot vizsgálva a választékgazdaságosság, mint piaci előnyszerzési szempont nem alkalmazható. Alkalmazható ugyanakkor a szempont, amennyiben az előnyt a nagykereskedelmi piacon jelen lévő szolgáltatók és az oda a kínálati helyettesítés révén belépni képes szolgáltatók viszonylatában vizsgáljuk. Ez a megoldás ebben az esetben is lehetővé teszi a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomás figyelembe vételét.

[341] A választékgazdaságossági előnyök a jelen határozatban azonosított piacok szolgáltatásai (illetve az azoknak megfelelő belső teljesítmények) esetében elsősorban a helyhez kötött internet szolgáltatás más helyhez kötött szolgáltatásokkal (pl. televíziós szolgáltatás, telefonszolgáltatás, illetve üzleti előfizetők esetében egyéb adatátviteli szolgáltatások) együtt történő értékesítésen keresztül realizálhatók. Ebben az esetben a szolgáltatásnyújtás költségei több szolgáltatás között oszlanak meg, ami jelentős versenyelőny forrása lehet.

[342] A 22. táblázat a helyhez kötött internet szolgáltatást más szolgáltatásokkal együtt igénybe vevő előfizetők számát és ezzel összefüggésben az internet szolgáltatásra előfizetők által igénybe vett helyhez kötött szolgáltatások átlagos számát mutatja be.

Piac	3% feletti szolgáltatók	Helyhez kötött internet szolgáltatást más helyhez kötött szolgáltatással együtt igénybevevő előfizetők aránya	Átlagos szolgáltatás szám
1.a	Magyar Telekom		

¹³⁸ A volt koncessziós szolgáltatók esetében a hozzáférési hálózatok teljes lefedettséget biztosítanak, a később belépők esetében a teljes piaci lefedettség nem teljesül.

	UPC		
	DIGI		
1.b	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
	Invitel		
	ViDaNet		
	TARR		
2.a	Invitel		
	Magyar Telekom		
	UPC		
	DIGI		
2.b	Invitel		
	Magyar Telekom		
	UPC		
	PR-TELECOM		
3.a	UPC		
	Magyar Telekom		
	DIGI		
3.b	UPC		
	DIGI		
	Magyar Telekom		

22. táblázat: Szolgáltatások együttes igénybevétele, 2015

Forrás: NMHH piacelemzési adatszolgáltatás

A táblázat üzleti titkot tartalmaz.

- [343] A táblázatból megállapítható, hogy az 1.a és 1.b piacokon a szolgáltatások együttes igénybevétele tekintetében nincs jelentős különbség a volt koncessziós szolgáltató és a legjelentősebb kihívók előfizetői között. A 2.a, 2.b, 3.a, 3.b piacokon a volt koncessziós szolgáltatók a csomagolás tekintetében elmaradásban vannak a legjelentősebb versenytársakhoz képest, az internet szolgáltatást más helyhez kötött szolgáltatással együtt igénybevevő előfizetők száma az esetükben alacsonyabb.
- [344] A szolgáltatások együttes értékesítésének vizsgálata alapján megállapítottam, hogy a választékgazdaságosság egyik azonosított piacon sem erősíti a volt koncessziós szolgáltató piaci erejét. A 2.a, 2.b, 3.a, 3.b piacokon a volt koncessziós szolgáltatók a választékgazdaságosság tekintetében valamelyest kedvezőtlenebb helyzetben vannak, mint a legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező kihívóik. (Mindazonáltal megjegyzendő, hogy a választékgazdaságosságban meglévő különbségek nem jelentenek valamely szolgáltató számára abszolút előnyt vagy hátrányt, a piacon elérhető és alkalmazott technológiák – és az ezeknek megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatások, illetve belső teljesítmények – lehetővé teszik a több szolgáltatást tartalmazó csomagok kialakítását és értékesítését.)

II.2.10. Vertikális integráció

- [345] A vertikális integráció azt jelenti, hogy egy vállalkozás (esetleg több azonos érdekkörbe tartozó vállalkozás) az értéklánc különböző szintjein elhelyezkedő piacokon egyaránt jelen van. Az ilyen

szolgáltató a termelési folyamat különböző szintjeinek egy vállalkozáson belüli integrálása miatt képes a jobb árak elérésére (pl. eltérő belső és külső árak meghatározásával) és ebből fakadóan a piaci előnyszerzésre.

- [346] A hazai piacon a jelen határozatban azonosított piacok nagykereskedelmi szolgáltatásait (és az azoknak megfelelő belső teljesítményeket) olyan szolgáltatások nyújtják, illetve állítják elő, amelyek a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon is jelen vannak. Ennek megfelelően valamennyi vertikálisan integrált szolgáltató a szolgáltatásalapú kihívókkal szemben jelentős előnnyel rendelkezik a vertikális integrációból származó előnyök kihasználása révén. E tekintetben a jelen határozatban azonosított hat nagykereskedelmi piac esetében nincs különbség.
- [347] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a vertikális integráció mind a hat azonosított piacon erősíti a vertikálisan integrált vállalkozások – így a volt koncessziós szolgáltatók – piaci erejét.

II.2.11. Fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat

- [348] A meglévő forgalmazói és értékesítési hálózat mind az ügyfélszerzés, mind az ügyfélmegtartás költségei tekintetében jelentős piaci előny forrása lehet. A fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat, mint vizsgálati szempont elsősorban kiskereskedelmi piacok esetén értelmezhető, kevés szereplős nagykereskedelmi piacok esetén a szempont kevésbé releváns, illetve piaci előnyszerzésre kevésbé alkalmas.

II.2.12. A potenciális verseny hiánya

- [349] Potenciális versenyről akkor beszélünk, ha egy lehetséges áremelkedés hatására hosszabb távon beléphetnek a piacra helyettesítő szolgáltatást előállító vállalkozások. Tehát a potenciális verseny a kínálati helyettesítés hosszabb távon történő megvalósulásának tekinthető. Egy ilyen hosszabb távú helyettesítésnek már a lehetősége is visszatárhathja a piacon lévő szolgáltatókat attól, hogy tevékenységüket a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassák, így például elzárkóznak a szolgáltatás nyújtásától, vagy árait jelentős mértékben megnöveljék (vagy jelentősen a kompetitív szint felett tartásuk). Ha egy piac hosszabb távon az új belépők által „megtámadható” piac, az a piacon jelen lévő szolgáltatók tevékenységét, a piaci erőfölénnyel való esetleges visszaélést már az adott piaci viszonyok között is korlátozhatja.
- [350] A kínálati helyettesítéshez hasonlóan a potenciális verseny vizsgálata is a belépési korlátok és a potenciális belépők várható magatartásának vizsgálatát teszi szükségessé, a fő különbség az alkalmazott időtávban van, a potenciális verseny esetén a belépést nem rövid (1 év), hanem hosszabb időtávon kell vizsgálni.
- [351] A kínálati helyettesítéssel kapcsolatos vizsgálatok eredményeként megállapítottam, hogy a vizsgált piacon nem azonosíthatók jelentős jogi-adminisztratív piacra lépési korlátok. A strukturális belépési korlátok vizsgálata alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a hozzáférési hálózati infrastruktúra zöldmezős kiépítésének jelentős költség- és időigénye, valamint jelentős kockázata, a hozzáférési hálózati infrastruktúrával már rendelkező szolgáltatók – a hazai piacon ezek elsősorban a kábeltelevíziós szolgáltatók – esetében pedig az eltérő technológia miatt a nagykereskedelmi szolgáltatás előállításának jelentős költség- és időigénye, valamint az érdekeltség hiánya miatt nem valószínűsíthető, hogy a nagykereskedelmi hozzáférés árának egy kismértékű (5-10%-os), de észrevehető és tartós emelkedése hatására rövid távon új vállalkozások lépnének a nagykereskedelmi piacra.

- [352] A strukturális belépési korlátokkal kapcsolatban a kínálati helyettesítés során tett megállapítások hosszabb időtávon is érvényesek, mind a kapcsolódó költségviszonyok, mind a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos érdekeltség hiánya hosszabb távon is fennálló, belépést akadályozó tényezők, ami alapján hosszabb távon sem valószínűsíthető, hogy a nagykereskedelmi hozzáférés árának egy kismértékű (5-10%-os), de észrevehető és tartós emelkedése hatására új vállalkozások lépjenek az azonosított nagykereskedelmi piacokra.
- [353] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a potenciális verseny egyik piacon sem korlátozza az erőfölényes helyzet kialakulásának lehetőségét.

II.2.13. A terjeszkedés akadályai

- [354] A hatékony versenyhez való közeledés vizsgálata a belépési korlátok „mögött” kibontakozó piaci verseny vizsgálatát jelenti, ami magában foglalja a piacra később belépő szolgáltatók növekedését, piaci terjeszkedését akadályozó objektív korlátok meglétének vizsgálatát. Amennyiben a terjeszkedés akadályozott, illetve objektív felső korlátja van, az a piaci versenyt is alapvetően behatárolja.
- [355] A jelen határozatban vizsgált nagykereskedelmi piacok esetében – a korábban leírtaknak megfelelően – egy eladós piacokról beszélhetünk, a párhuzamos infrastruktúrák jelenléte ellenére a szabályozott szolgáltatást nyújtó szolgáltatókon kívül más szolgáltató nem nyújt hozzáférést más szolgáltatók számára. A háttérben a potenciális verseny vizsgálata során kifejtett okok – nagykereskedelmi szolgáltatás előállításának költségigénye, érdekeltség hiánya – a jövőben sem várható új szolgáltatók nagykereskedelmi piaci belépése, ami természetesen a piaci terjeszkedés lehetőségeit is alapvetően behatárolja.
- [356] Amennyiben ugyanakkor a vizsgálatok során a belső teljesítményt és ezen keresztül a kiskereskedelmi piacról érkező versenynyomást is figyelembe vesszük, akkor a piaci terjeszkedés lehetősége vizsgálható. Korábban, a piaci részesedések vizsgálata során megállapítottam, hogy az elmúlt években valamennyi azonosított piacon, illetve ezzel összefüggésben a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a párhuzamos infrastruktúrával rendelkező szolgáltatók növelték a részesedésüket. A növekedés mértéke piaconként eltérő, a részesedések kiegyenlítődése az 1.a, a 2.a és a 3.a piacokon a legelőrehaladottabb és néhány nagyobb kihívó jelentős piaci részesedést volt képes felépíteni. Mindeközben az 1.b, 2.b és 3.b piacokon a piaci részesedések kiegyenlítődése mérsékeltebb és a piaci szerkezet is szétaprózódott. A háttérben elsősorban az egyes piacok eltérő keresleti és telepítési adottságai állnak. Ezek a tényezők tartósan érvényesülnek és a piaci terjeszkedés lehetőségeit a jövőben is várhatóan erőteljesen befolyásolják. Bár az egyes területek telepítési adottságaiban meglévő különbségek hatását az államilag támogatott hálózatfejlesztésekhez kapcsolódó kötelezettségek, illetve az Eht.-ban implementált szimmetrikus kötelezettségek mérsékelhetik, a potenciális terjeszkedés tekintetében az egyes piacok között azonosított eltérések várhatóan hosszabb távon is fennmaradnak.
- [357] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a terjeszkedés akadályai az 1.a, a 2.a és a 3.a piacokon korlátozhatják az erőfölényes helyzet kialakulásának lehetőségét.

II.2.14. Önálló erőfölény vizsgálatának eredményei

- [358] A következő táblázat az önálló erőfölény egyes kritériumai vizsgálatának eredményeit összefoglalóan mutatja be.

	A kritérium piaci erőt növelő-e?					
Érintett piac	1.a piac	1.b piac	2.a piac	2.b piac	3.a piac	3.b piac
Szolgáltató	Magyar Telekom	Magyar Telekom	Invitel	Invitel	UPC	UPC
Piaci részesedés	nem (Üzleti titok% alatti részesedés, Üzleti titok)	igen (Üzleti titok% feletti részesedés, versenytársak részesedése megoszlik)	nem (Üzleti titok% alatti részesedés, Üzleti titok)	igen (Üzleti titok% feletti részesedés, versenytársak részesedése megoszlik)	nem (Üzleti titok% alatti részesedés, Üzleti titok)	igen (Üzleti titok% feletti részesedés)
A vállalkozás mérete	igen (nagyságrendi előny)	igen (nagyságrendi előny)	nem	nem	nem	nem
Ellenőrző szerep a nehezen megkettőzhető infrastruktúra felett	igen (teljes településen belüli lefedettség miatt relatív előny)	igen (teljes lefedettség, egyetlen versenytárs hálózata sem összevethető méretű)	igen (teljes településen belüli lefedettség miatt relatív előny)	igen (teljes lefedettség, egyetlen versenytárs hálózata sem összevethető méretű)	igen (teljes településen belüli lefedettség miatt relatív előny)	igen (teljes lefedettség, egyetlen versenytárs hálózata sem összevethető méretű)
Technológiai előnyök	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Kiegyenlítő vásárlóerő hiánya	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Könnyű vagy privilegizált hozzáférés a tőkepiacokhoz	igen	igen	nem	nem	nem	nem
Termék/ szolgáltatási diverzifikáció	nem	igen	nem	igen	nem	igen
Méret-gazdaságosság	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Választék-gazdaságosság	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Vertikális integráció	igen	igen	igen	igen	igen	igen
Fejlett forgalmazói és értékesítési hálózat	nem releváns szempont	nem releváns szempont	nem releváns szempont	nem releváns szempont	nem releváns szempont	nem releváns szempont
A potenciális verseny hiánya	igen	igen	igen	igen	igen	igen
A terjeszkedés akadályai	nem	igen	nem	igen	nem	igen

A fenti kritériumok hatásának eredője	nem	igen	nem	igen	nem	igen
---------------------------------------	-----	------	-----	------	-----	------

23. táblázat: Piaci erőt befolyásoló kritériumok összefoglaló értékelése

- [359] Az 1.a, 2.a és 3.a piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosításának megszüntetése során kiemelten vettem figyelembe, hogy az ezekhez a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a volt koncessziós szolgáltatók piaci részesedésük alapján jelentősen visszaszorultak és a párhuzamos infrastruktúrák kiépülésével nehezen megkettőzhető infrastruktúrával kapcsolatos versenyelőnyük mértéke is jelentősen csökkent.
- [360] A jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosításával kapcsolatos mérlegelés során azt is megvizsgáltam, hogy az 1.a és 3.a piacokon, amelyekhez kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a volt koncessziós szolgáltatók a piaci részesedésük alapján már csak a piaci harmadik, illetve a 2.a piacon, amelyhez kapcsolódó kiskereskedelmi piacon a volt koncessziós szolgáltató már csak a piaci negyedik pozíciót foglalja el, indokolt lehet-e más szolgáltatók jelentős piaci erejűvé nyilvánítása. Megállapítottam, hogy sem a piaci részesedések eltérései (a piacvezető és a követők részesedései), sem a piaci részesedéseken kívüli kritériumok vizsgálata (ahol a legtöbb kritérium esetében a piacvezető szolgáltató nem rendelkezik a versenytársakhoz képest számottevő előnnyel és/vagy az adott kritérium vizsgálata alapján a volt koncessziós szolgáltató előnye mutatható ki /lásd 23. táblázat/) nem támasztja alá jelentős piaci erejű szolgáltató kijelölésének szükségességét.
- [361] Az érintett piacokon a fenti kritériumok vizsgálata alapján jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosítottam az alábbi szolgáltatókat:
- 1.b számú érintett piacon a Magyar Telekom Távközlést Nyrt.-t,
 - 2.b számú érintett piacon az Invitel Távközlési Zrt.-t,
 - 3.b számú érintett piacon a UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.-t.

II.3. Közös erőfölény vizsgálata

- [362] Az Iránymutatásban foglaltak alapján¹³⁹, közös erőfölény akkor alakul ki, ha két vagy több vállalkozás együttesen versenytársaikkal és vevőikkel szemben lényegében olyan helyzetben van, mint amilyenben egyetlen erőfölényben lévő vállalkozás lenne. A közös erőfölény megállapításának nem feltétele az érintett szolgáltatók szerkezeti vagy egyéb kapcsolódása¹⁴⁰, ahhoz elegendő, ha a vizsgált szolgáltatók olyan piacon működnek, amelynek szerkezete elősegíti a magatartások összehangolását.
- [363] Az Iránymutatás alapján¹⁴¹ a közös erőfölény ex-ante vizsgálata során a szabályozó hatóságnak a következőket kell vizsgálnia:

¹³⁹ Iránymutatás 87. pont

¹⁴⁰ Ezzel kapcsolatban lásd még az Iránymutatás 97. pontját, illetve a Keretirányelv (26) bevezető rendelkezését, valamint a II. mellékletét.

¹⁴¹ Iránymutatás 96. pont

- a piac szerkezete, jellemzői ösztönzik-e a magatartások (akár hallgatólagos) összehangolását;
- az ilyen összehangolt magatartás fenntartható-e, tehát (i) képes és ösztönzött-e bármelyik érintett vállalkozás „dezertálni”, figyelembe véve a többi érintett vállalkozás képességét és ösztönzöttségét a „megtorlásra” (ii) képesek és ösztönzöttek-e a vevők, az összehangolt magatartásban nem érintett vállalkozások, illetve a potenciális belépők az összehangolt magatartást megakadályozni.

[364] Az Iránymutatás 97. pontja alapján az összehangolt magatartás kiváltására alkalmas piacok a következő jellemzőkkel írhatóak le:

- érett piac,
- stagnáló vagy mérsékelt növekedés a keresleti oldalon,
- a kereslet csekély rugalmassága,
- homogén termék,
- hasonló költségszerkezetek,
- hasonló piaci részesedések,
- műszaki újítások hiánya, érett technológia,
- nincsenek felesleges kapacitások,
- jelentős piacra lépési korlátok,
- a kiegyenlítő vásárlóerő hiánya,
- a potenciális verseny hiánya,
- különféle informális vagy egyéb kapcsolatos az érintett szolgáltatók között,
- megtorló mechanizmusok,
- árverseny hiánya vagy korlátozott lehetősége.

[365] A jelen határozatban azonosított érintett piacok nagykereskedelmi piacok, ugyanakkor az azonosított piacokon tényleges tranzakciókra csak a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódóan került sor. A vizsgálatok során kizárólag ezen tranzakciók, illetve a nagykereskedelmi szolgáltatást ténylegesen nyújtó szolgáltatók kizárólagos figyelembe vétele félrevezető lehet, az ilyen vizsgálat nem ad teljes képet a tényleges piaci erőviszonyokról. Ennek megfelelően – ahogyan az önálló erőfölény vizsgálata során – ebben az esetben is a vizsgálatok során nemcsak a nagykereskedelmi piacon, hanem a kapcsolódó kiskereskedelmi piacon érvényesülő versenyt, illetve piaci erőviszonyokat is megfelelően vizsgáltam. Ez a megközelítés a nagykereskedelmi piaci viszonyok mellett lehetővé teszi a kiskereskedelmi piac irányából érkező versenynyomás figyelembe vételét is.

[366] A vizsgálatok eredményeként megállapítottam, hogy az összehangolt magatartás feltételei egyik azonosított piac, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piac esetében sem teljesülnek.

- Valamennyi azonosított piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piac közelíti az érettség állapotát, a keresleti oldal növekedése valamennyi azonosított piacon alacsony.
- A piaci részesedések egyes piacokon (elsősorban az 1.a, 2.a és 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon) történt jelentős átrendeződése alapján a keresleti oldal számottevő árrugalmasságára lehet következtetni.
- Az internet szolgáltatás egyik legalapvetőbb jellemzője, az elérhető átviteli sebesség tekintetében egymástól jelentősen eltérő ajánlatok találhatók a kiskereskedelmi piacon, e tekintetben az egyes szolgáltatók lehetőségei is jelentősen eltérnek egymástól. A legnagyobb

eltérések e tekintetben az 1.a, 2.a és 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon azonosíthatók. Szintén növeli a szolgáltatáskínálat heterogenitását a komplex csomagajánlatok terjedése.

- Az egyes szolgáltatók költség szerkezetét az alkalmazott technológia, a szolgáltató mérete és az üzleti modell alapvetően befolyásolja. Mivel a piacon eltérő technológiai háttérrel, eltérő méretű és különböző üzleti modellt alkalmazó szolgáltatók tevékenykednek, így az egyes szolgáltatók költség szerkezete is jelentősen eltér egymástól. A technológiai különbségek és az üzleti modell eltérései valamennyi azonosított piacon jelen vannak (a törésvonal itt alapvetően a volt koncessziós szolgáltatók és a kábelföldes szolgáltatók között fedezhető fel) és a szolgáltatók méretében is valamennyi azonosított piac esetében nagyobb különbségek fedezhetőek fel.
- A piaci részesedések tekintetében az egyes azonosított piacok helyzete eltérő. Az 1.a, 2.a és 3.a piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a piaci részesedések kiegyenlítettebbek, a piacvezető mellett néhány nagyobb szolgáltató is jelentős részesedést ért el. Az 1.b, 2.b és 3.b piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon a piacvezető részesedése továbbra is jelentős és a kihívók részesedése elaprózódott. A piaci részesedések alapján tehát egyik azonosított piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacon sem adottak az összehangolt magatartást feltételei.
- Az azonosított piacokhoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacokra nem jellemző a kapacitások szűkössége, a piaci növekedés korlátai egyre inkább a keresleti oldalon találhatóak.

[367] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az egyes piacok között az egyes szempontok teljesülése tekintetében különbségek azonosíthatók, ugyanakkor még a legkiegyenlítettebb részesedésekkel jellemezhető 1.a, 2.a és 3.a piacokon, illetve a kapcsolódó kiskereskedelmi piacokon sem adottak az összehangolt magatartás feltételei. A piacok szerkezete, jellemzői tehát nem kedveznek a közös erőfölényes helyzetek kialakulásának. Ennek megfelelően az azonosított piacokon nem állapítottam meg közös erőfölényt és nem azonosítottam közös erőfölényben lévő szolgáltatókat.

III. KÖTELEZETTSÉGEK MEGÁLLAPÍTÁSA

- [368] Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontja alapján az Elnök a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, szolgáltatókra a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erejű szolgáltatóra korábban a határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt.
- [369] A kötelezettségek megállapítása az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírás a gyakorlatban a következő feladatok elvégzését teszi szükségessé:
- versenyt korlátozó akadályok azonosítása,
 - versenyt korlátozó akadályok által indokolt és arányos kötelezettségek értékelése,
 - kötelezettségek meghatározása.
- [370] A kötelezettségek az Eht. 2. §-ában meghatározott célok, ezen belül elsősorban az Eht. 2. § e), f) és g) pontjaiban foglalt szabályozási célok megvalósulását támogatják. A kirótt kötelezettségeknek biztosítaniuk kell az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését és fejlődését, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelmét, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítését.

III.1. Versenyt korlátozó akadályok azonosítása

- [371] Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt előírás első lépésben a versenyt korlátozó akadályok azonosítását teszi szükségessé. Versenyt korlátozó akadálnak tekinthető minden olyan lehetséges piaci magatartásforma, vagy gyakorlat, amely alkalmas lehet a verseny korlátozására, így különösen a versenytársak piacról való kiszorítására (vagy belépésének megakadályozására), illetve a fogyasztók kizsákmányolására. Ilyen piaci magatartásformák, gyakorlatok kialakulására akkor van lehetőség, ha egy vállalkozás valamely piacon jelentős piaci erővel rendelkezik, ami lehetővé teszi számára, hogy tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa. A versenyt korlátozó magatartásformát a jelentős piaci erejű szolgáltató nemcsak azon a piacon folytathatja, ahol jelentős piaci erővel rendelkezik, hanem a – vertikálisan vagy horizontálisan – kapcsolódó piacokon is, ennek megfelelően a versenyt korlátozó piaci gyakorlat hatásai is jelentkezhetnek a kapcsolódó piacokon.
- [372] A piacmeghatározás alapján azonosított piacokon történt piacelemzés során megállapítottam, hogy a az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon van egy-egy szolgáltató, amely az adott piacon jelentős piaci erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa. Ez azt jelenti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak szabályozás hiányában lehetőségük van arra, hogy versenyt korlátozó magatartást folytassanak. Az egyes lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák vizsgálata megköveteli mind a lehetséges magatartásforma, mind a piaci hatás vizsgálatát.

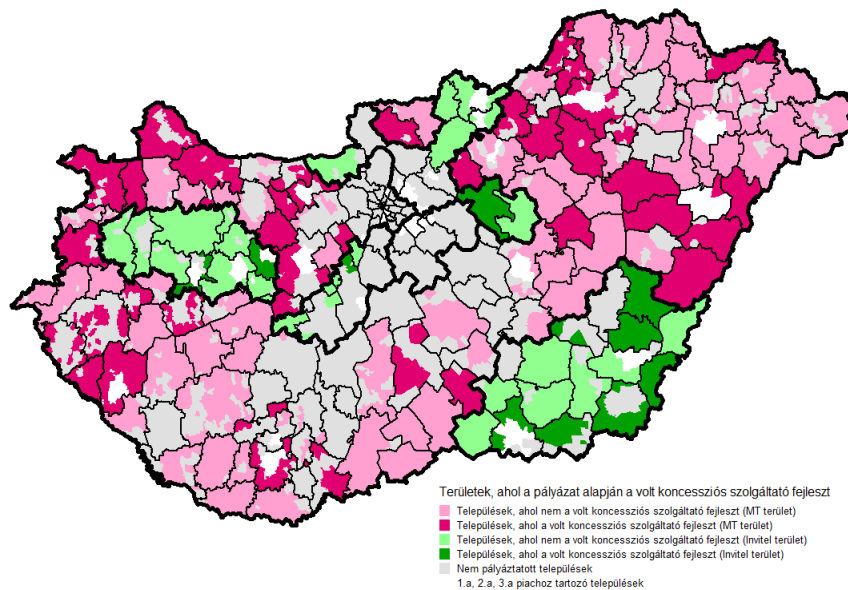
III.1.1. Hozzáférés megtagadása

- [373] A hozzáférés megtagadása, mint versenyt korlátozó magatartásforma, azt a gyakorlatot takarja, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató megtagadja a hozzáférést valamely általa ellenőrzött és

valamilyen szempontból¹⁴² szűk keresztmetszetet jelentő – a „downstream” piaco(ko)n való szolgáltatásnyújtáshoz, illetve a piaci versenyben való helytálláshoz elengedhetetlenül szükséges – hálózati elemhez, illetve szolgáltatáshoz. A hozzáférés megtagadása azt az esetet is magában foglalja, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató ugyan közvetlenül nem zárkózik el a hozzáférés biztosításától, de olyan észszerűtlen feltételeket támaszt, ami egyenértékű a hozzáférés megtagadásával. A hozzáférés megtagadása alkalmas lehet a piaci belépés megakadályozására, illetve a piacon esetlegesen már jelen lévő szolgáltatók kiszorítására, ami a downstream piac(ok)on, így a kiskereskedelmi piacon is korlátozhatja a piaci versenyt.

- [374] A jelen határozatban azonosított piacokon a jelentős piaci erejüként azonosított, vertikálisan integrált szolgáltatók – nehezen megkettőzhető – hozzáférési hálózati infrastruktúrája jelenti a szolgáltatásnyújtás szűk keresztmetszetét, amelynek átengedésétől való elzárkózás esetén a fent ismertetett kiszorításhoz, illetve a downstream piacokon, így a kiskereskedelmi piacon is a verseny korlátozásához vezethet. A szűk keresztmetszet jelleg ebben az esetben abból fakad, hogy a hozzáférési hálózati infrastruktúra elemek megkettőzése kevésbé gazdaságos. A hozzáférés megtagadása minden olyan hálózati elem, hálózati szolgáltatás, vagy egyéb tevékenység esetén értelmezhető, amelynek nyújtásától való elzárkózás alkalmas arra, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatás gazdaságos nyújtását nehezítse, illetve megakadályozza (a továbbiakban, a versenyt korlátozó árjellegű és nem árjellegű magatartásformák vizsgálata során a „nagykereskedelmi szolgáltatásba” bármely, a jelen határozatban azonosított piacon szűk keresztmetszetet jelentő hálózati elemhez való hozzáférés, vagy azzal kapcsolatos hálózati szolgáltatás, vagy egyéb tevékenység beleértendő).
- [375] A jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosításával kapcsolatos vizsgálatok során megállapítottam, hogy az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon a volt koncessziós szolgáltatók hozzáférési hálózatainak lefedettsége továbbra is a legnagyobb, önmagában egyetlen új belépő hálózata sem összevethető méretű az adott terület volt koncessziós szolgáltatóéval, amely helyzetben az előrettekintő időszakban sem várható változás. A kiterjedt saját hozzáférési hálózat tehát továbbra is szűk keresztmetszetnek tekinthető, így a hozzáférés biztosításától való elzárkózás az előrettekintő időszakban is alkalmas lehet a verseny korlátozására mind a vizsgált, mind a kapcsolódó „downstream” piacokon.
- [376] A hozzáférés megtagadásával összefüggésben ugyanakkor mindenképpen vizsgálni kell a támogatott hálózatfejlesztések eredményeként a jövőben kiépülő „open access” hálózatok szerepét. Ezen hálózatok esetében ugyanis – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató – a hozzáférés bizonyos hálózatrészek tekintetében biztosított, ezen hálózatrészek esetében a jelentős piaci erejű szolgáltató nem tud elzárkózni a hozzáférés biztosításától. A következő ábra azon településeket mutatja be, ahol az open access kötelezettséggel érintett szolgáltató és a jelen határozatban jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató megegyezik.

¹⁴² Pl. a szűk keresztmetszetet jelentő szolgáltatás nyújtásához kizárólagos jogok kapcsolódnak, vagy valamely infrastruktúra elem gazdaságosan nem megkettőzhető.

30. ábra: Azon települések, ahol az open access kötelezettség érintette a jelentős piaci erejű szolgáltató

Forrás: NMHH piacelemzési adatbekerés

[377] A térképen jól látszik, hogy az open access kötelezettség által érintett települések nem fedik le teljes egészében az azonosított piacokat (a 3.b piac tekintetében, amely a közép-magyarországi régióhoz tartozik, a pályázati eredmények a jelen vizsgálat készítésének időszakában még nem voltak ismertek), a kiírt pályázatokat a járások nagyobb részében nem a volt koncessziós szolgáltatók nyerték¹⁴³, a hozzáférés megtagadására szabályozás hiányában tehát a hozzáférések döntő többsége¹⁴⁴ esetében a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatóknak lehetőségük van. Továbbá a kötelezettség az egyes települések esetében sem érvényesül teljes körűen¹⁴⁵, hiszen a szolgáltatóknak csak az állami támogatással épülő új hálózatrészek és az azokat kiszolgáló, a kiírásban meghatározott magasabb szintű hálózati szakaszok tekintetében kell hozzáférést biztosítaniuk, illetve mindazokat a hálózati szolgáltatásokat biztosítaniuk kell, amelyekre a hálózattmegosztáshoz szükség van. A hozzáférés megtagadására a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak tehát a hozzáférési hálózatuk jelentős része tekintetében lehetőségük van.

[378] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a hozzáférés megtagadása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előrettekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a

¹⁴³ Az 1.b piac esetében a kiépítendő lakossági végpontoknak (234 ezer db) csak 1/3-át, míg a 2.b piac esetében (129 ezer végpont) csak 20%-át építi ki az adott területen jelentős piaci erejűként azonosított volt koncessziós szolgáltató.

¹⁴⁴ Az 1.b piac esetében a volt koncessziós szolgáltatót 77 ezer, újonnan létesítendő lakossági végpont, míg a 2.b piac esetében 25 ezer, újonnan létesítendő lakossági végpont tekintetében terheli az open access kötelezés, ami az 1.b, illetve 2.b piacon meglévő hozzáféréseik számához (Üzleti titok) képest alacsony arányt képvisel. A 3.b piac esetében – mivel a volt koncessziós szolgáltató nem indult a pályázaton – a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak szabályozás hiányában valamennyi hozzáférési pont tekintetében lehetősége van a hozzáférés megtagadására.

¹⁴⁵ Az 1.b piac esetében a volt koncessziós szolgáltató által létesítendő lakossági végpontok a fejlesztéssel érintett települések háztartásszámához viszonyított aránya 14%, míg ugyanez az arány a 2.b piaconál 23%.

2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előrettekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2. Nem árjellegű versenyt korlátozó magatartásformák

- [379] A jelentős piaci erejű szolgáltatóknak szabályozás hiányában a hozzáférés megtagadása mellett számos más, közvetlen kiszorító hatással nem járó, ugyanakkor hatásában a versenytársak költségeit növelő lehetőségük van a verseny korlátozására és saját piaci pozíciójuk erősítésére.

III.1.2.1. Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása

- [380] Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása esetén a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételéhez és/vagy a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges információt tart vissza. Amennyiben a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező szolgáltató valamely információt más szolgáltatónak nem, vagy késve, illetve nem teljes körűen juttat el, az alkalmas lehet arra, hogy saját kiskereskedelmi üzletágát, illetve a vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi területet a nagykereskedelmi piacra ráépülő kiskereskedelmi piacon versenyelőnyhöz juttassa. Az információ diszkriminatív felhasználását jelenti az az eset is, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató az információk átadása tekintetében különbséget tesz a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő – nem a jelentős piaci erejű szolgáltatóhoz tartozó, illetve kapcsolódó – igénybevevők között.
- [381] Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása a jelen határozatban azonosított piacokon minden, a szolgáltatásnyújtáshoz szükséges műszaki, jogi, közgazdasági jellegű információ tekintetében megvalósulhat. Mivel a szolgáltatásnyújtás szűk keresztmetszeteként a hozzáférési hálózathoz való hozzáférés került korábban azonosításra, ezért értelemszerűen a hozzáférési hálózatok elhelyezkedésével és az azokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos információk – ideértve a hozzáférési hálózat és a hozzáférés jövőbeli változásait (migráció) is – visszatartása esetében merülhet fel leginkább a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulása. (Az érintett információk pontos körének vizsgálatára a részletkötelezettségek vizsgálata során kerül sor.)
- [382] Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató – a versenyt korlátozó magatartásforma felmerülésének lehetősége valamelyest korlátozottabb, ugyanakkor itt is megállapítható, hogy az open access kötelezettségek érvényesülése nem teljes körű, a kötelezettségek csak az állami támogatással épülő új hálózatrészek és az azokat kiszolgáló, a – kiírásban meghatározott – magasabb szintű hálózati szakaszok tekintetében alkalmazandók, amelyek a volt koncessziós szolgáltatók hozzáférési hálózatának kis részét¹⁴⁶ fedik le, ami azt is jelenti, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét az ilyen hálózatok elérhetősége csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képes valamelyest korlátozni. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

¹⁴⁶ Az előfizetői hozzáférési pontok maximum 10-20%-a lehet érintett a jövőben az open access kötelezettséggel.

- [383] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása növelheti a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit, amelynek következtében azok kénytelenek kiskereskedelmi áraikat növelni. Az információ visszatartása ily módon torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, legrosszabb esetben (pl. hálózatok topológiájával, a hozzáférési pontok tervezett megváltozásával kapcsolatos információk) a hozzáférés megtagadásához hasonlóan a versenytársak kiszorítására is alkalmas lehet.
- [384] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.2. Indokolatlan előírások, követelmények

- [385] Ez a magatartásforma akkor valósulhat meg, ha a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybe vételéhez eleve indokolatlan előírásokat vagy követelményeket támaszt az igénybevevő szolgáltatók felé. Indokolatlannak tekinthető minden olyan előírás, amely nem szükséges a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételéhez, de megnöveli a szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit és/vagy az igénybevétel csökkenéséhez vezet. Indokolatlan előírások, követelmények megállapítására mind a szolgáltatás technológiai, fizetési, adminisztratív feltételeinek meghatározása, mind a szolgáltatásnyújtás műszaki feltételeinek meghatározása tekintetében sor kerülhet. Az előbbiekre példa lehet valamely (drágább) technológiai megoldás indokolatlan előírása, aránytalan garanciák megkövetelése illetve kötbérek előírása, indokolatlan eljárások beépítése, míg utóbbira példa a műszaki paraméterek túlzott részletezése, a szabványokban szereplő jellemzőkön túlmutató műszaki követelmények megkövetelése. A felsoroltakon kívül indokolatlannak tekinthető az igénybevevő előfizetőivel kapcsolatos olyan információk megkövetelése, amelyek gazdaságilag vagy műszakilag nem szükségesek a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásához.
- [386] Az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató – a hozzáférést biztosító és a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató közötti együttműködést szabályozó előírások valamelyest csökkentik a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Ugyanakkor az „open access” kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.
- [387] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása ebben az esetben is a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeinek növelésén keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt. Továbbá, amennyiben a versenyt korlátozó magatartásforma a hozzáférést igénybe vevő szolgáltató előfizetőire vonatkozó, a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásához nem szükséges adatok megkövetelésén keresztül valósul meg, az így nyert információk felhasználásával a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a kiskereskedelmi piaci versenyben indokolatlan

előnyhöz juthat. A kiskereskedelmi piac torzítása mindkét esetben hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet.

- [388] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekinthető időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekinthető időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.3. Késleltetési taktikák

- [389] Késleltetési taktikák alkalmazása esetén a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató nem zárkózik el a szolgáltatás nyújtásától, ugyanakkor a gyakorlatban különböző technikák alkalmazásával biztosítja, hogy a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület időben hamarabb jusson hozzá a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges nagykereskedelmi inputhoz, mint a versenytárs. Ez lehetővé teszi számára, hogy a versenytárs szolgáltató kiskereskedelmi piaci belépését, illetve a kiskereskedelmi szolgáltatása nyújtását késleltesse és/vagy jelentős előnyökre tegyen szert a piacra történő korábbi belépésből, illetve valamely szolgáltatás nyújtásának korábbi megkezdéséből („first mover advantage”).
- [390] A késleltetési taktikák alkalmazása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A késleltetési taktikák sokféle formában jelentkezhetnek (pl. indokolatlanul hosszú eljárások, „technikai” problémák) és a felmerülésük esetén a jelen határozatban vizsgált piacokon – ahol a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételére a legtöbb esetben konkrét kiskereskedelmi igény alapján kerül sor és a kiskereskedelmi szolgáltatás folyamatossága az előfizetők számára kiemelkedő fontosságú – könnyen vezethetnek a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás meghiúsulásához.
- [391] Open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató – az együttműködéssel kapcsolatban lefektetett szabályok valamelyest csökkentik a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Ugyanakkor az „open access” kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.
- [392] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása ebben az esetben is a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeinek növelésén keresztül, illetve a versenytársak értékesítését korlátozó hatásán keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet.
- [393] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a késleltetési taktikák alkalmazása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekinthető időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekinthető időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.4. Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségrontás (minőségi diszkrimináció)

- [394] A minőségi diszkrimináció azt a gyakorlatot takarja, amikor a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület számára jobb minőségben, vagy kedvezőbb feltételekkel nyújtja a nagykereskedelmi szolgáltatást, mint a versenytársak számára. A jelen határozatban vizsgált piacon a szolgáltatásnyújtás minőségi paraméterei (pl. rendelkezésre állás, hibaelhárítás, szolgáltatáslétesítés) kiemelt fontossággal bírnak a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtása során, így a versenyt korlátozó magatartásforma felmerülése jelentős előnyöket biztosíthat a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a kiskereskedelmi piacon.
- [395] A minőségi diszkrimináció, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – az előírt nagykereskedelmi szolgáltatásokhoz kapcsolódóan meghatározott minőségi paraméterek valamelyest csökkenthetik a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Ugyanakkor az „open access” kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.
- [396] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása többféleképpen is torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt. Amennyiben a minőségi hátrány további ráfordításokon keresztül ellensúlyozható, akkor (bár a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevevője a kiskereskedelmi piacon a szolgáltatás minősége tekintetében nem kerül versenyhátrányba) a versenytársak költségének – és így közvetve a versenytársak kiskereskedelmi árának – növelésével a jelentős piaci erejű szolgáltató jelentős piaci előnyt szerezhet. Amennyiben a minőségi hátrány további ráfordításokkal sem ellensúlyozható, akkor a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak a minőség tekintetében kerülnek versenyhátrányba. Mindkét esetben a versenyt korlátozó magatartásforma a versenytársak költségeinek növelésén keresztül, illetve a versenytársak értékesítését korlátozó hatásán keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet.
- [397] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a minőségi diszkrimináció, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.5. Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók

- [398] Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása azt a gyakorlatot takarja, amikor a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás paramétereit, jellemzőit a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület számára kedvező, míg a versenytársak számára kevésbé kedvező, vagy kedvezőtlen módon alakítja ki. A versenyt korlátozó magatartásforma a szolgáltatás számos paraméterének, jellemzőjének megállapításán keresztül megvalósulhat (pl.

alkalmazott szabványok, műszaki megoldások és gazdasági paraméterek versenytárs számára kedvezőtlen módon történő megválasztása).

- [399] A stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a szolgáltatásnyújtás egyes paramétereinek rögzítése valamelyest csökkenti a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Ugyanakkor az „open access” kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.
- [400] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása ebben az esetben is a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeinek növelésén keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet. Szélsőséges esetben az indokolatlan előírások önmagában gazdaságtalanná tehetik és így megakadályozhatják a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételét.
- [401] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása, mint versenyt korlátozó lehetséges magatartásforma szabályozás hiányában az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.2.6. Árukapcsolás, csomagolás

- [402] Az árukapcsolás azt a gyakorlatot fedi, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató valamely szolgáltatás értékesítését egy másik szolgáltatás megvásárlásától teszi függővé. A csomagolás az árukapcsolás speciális esete, amikor az értékesített szolgáltatások csak egy meghatározott (előre kialakított) szolgáltatáscsomagban érhetők el. A jelen határozatban azonosított piacokon az árukapcsolás a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlen nagykereskedelmi szolgáltatás és valamely más, a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához nem szükséges szolgáltatás esetében értelmezhető. (Ide tartozik az az eset is, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlen nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével összefüggésben előírja valamely – a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges, ugyanakkor az igénybevevő által is előállítható – további szolgáltatás igénybevételét.)
- [403] Az árukapcsolás szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körének rögzítése valamelyest csökkenti a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét (de önmagában nem zárja ki az árukapcsolást). Ugyanakkor az „open access” kötelezettségek – a korábban tárgyalt versenyt korlátozó magatartásformákhoz hasonlóan az ott részletezett okokból – ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó

kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

- [404] A versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulása ebben az esetben is a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeinek növelésén keresztül torzíthatja a kiskereskedelmi piaci versenyt, akár árprézes helyzetet is előidézve, ami hosszabb távon a versenytársak kiszorításához is vezethet.
- [405] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az árukapcsolás szabályozás hiányában az előrettekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előrettekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.3. Árjellegű versenyt korlátozó magatartásformák

III.1.3.1. Túlzó árazás

- [406] Túlzó árazás esetén a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás árát a tényleges költségeit (beleértve az elvárt megtérülést) meghaladó módon állapítja meg. Az így kialakított ár magasabb profitot eredményez a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, mint amelyet a versenyző piacon képes volna elérni.
- [407] A túlzó árazás szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató – a szabályozás a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körére vonatkozóan rögzíti az alkalmazandó árakat is, ezek az árak ugyanakkor csak a támogatással érintett hálózatrészekre vonatkoznak. Az „open access” kötelezettségek tehát ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.
- [408] A túlzó árazás megvalósulása közvetlenül növeli a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő versenytársak költségeit, szélsőséges esetben akár árprézes helyzetet is előidézve. A túlzó árazás önmagában képes lehet a piaci belépés megakadályozására, illetve a piacra már belépett versenytársak kiszorítására.
- [409] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a túlzó árazás szabályozás hiányában az előrettekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előrettekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.3.2. Árdiszkrimináció

- [410] Árdiszkriminációról akkor beszélhetünk, ha két vagy több termék, vagy szolgáltatás előállítási költségének az alkalmazott árhoz viszonyított aránya eltér. Az árdiszkrimináció egyaránt jelentheti azt, hogy a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatást eltérő áron értékesíti a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területe és a

versenyársak számára, illetve azt is, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató a különböző versenyársak felé különböző díjakat érvényesít. Árdiszkrimináció érvényesülhet közvetlenül, eltérő árak alkalmazásával, illetve különböző volumentől függő árengedményeken keresztül, amellyel a jelentős piaci erejű szolgáltató a szolgáltatás igénybevevői közül a legnagyobbat hozza a legkedvezőbb helyzetbe (amely a gyakorlatban a legtöbbször a saját kiskereskedelmi területe).

- [411] Árdiszkrimináció szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. Az open access hálózatok esetén – amennyiben az államilag támogatott hálózat fejlesztője a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltató – a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körére vonatkozóan rögzített árak ebben az esetben is korlátozzák a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét az állami támogatással érintett hálózatrészek, illetve az azon nyújtott szolgáltatások esetében. Ugyanakkor az „open access” kötelezettségek ebben az esetben is csak korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében képesek valamelyest korlátozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.
- [412] Az árdiszkrimináció – amennyiben a különböző árak alkalmazása a saját kiskereskedelmi terület és a versenyárs viszonylatában valósul meg – következtében a versenyársak nem képesek a kiskereskedelmi piacon árban versenyezni a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató kiskereskedelmi területével, ami hosszabb távon a versenyársak kiszorításához vezethet. A különböző versenyársakra vonatkozóan megállapított eltérő árak hasonló hatásmechanizmuson keresztül torzítják a kiskereskedelmi piaci versenyt.
- [413] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az árdiszkrimináció – szabályozás hiányában – az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.3.3. Keresztfinanszírozás

- [414] A keresztfinanszírozás két piacot és két árat feltételez, ahol az egyik piacon valamely piaci szereplő költségek feletti, a másik piacon pedig költség alatti (ragadozó) árakat alkalmaz. Amennyiben az egyik piacon alkalmazott költségeket meghaladó ár erőfölényes helyzetből fakad, a másik piacon alkalmazott ár pedig ragadozó ár, akkor az erőfölényes helyzet lehetőséget teremt a piaci erő átvitelére és kiszorító magatartás folytatására azon a piacon is, ahol a szolgáltató nincs erőfölényes helyzetben. A keresztfinanszírozás tehát abban az esetben tekinthető versenyt korlátozó magatartásformának, amennyiben a keresztfinanszírozás lehetősége erőfölényes helyzetből származik és hatását tekintve kiszorító vagy belépést akadályozó jellegű. A leírt probléma szélsőséges megnyilvánulási formája lehet az árprést okozó árazás, amelyet esetén a nagykereskedelmi árakon felül a kiskereskedelmi piacon kialakult árak mellett a kiskereskedelmi szolgáltatás veszteséges, mert a nagykereskedelmi és a kiskereskedelmi árak közötti árrés nem fedezi a kiskereskedelmi tevékenység költségeit.
- [415] A korábbiakban megállapítottam, hogy a túlzó árazás szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon, így szabályozás hiányában keresztfinanszírozásra is lehetősége van a jelentős piaci erejű szolgáltatónak, ahol a keresztfinanszírozással érintett piac lehet a szélessávú (elsősorban internet) szolgáltatások kiskereskedelmi piaca, de bármelyik más piac is, ahol

a jelentős piaci erejű szolgáltató jelen van. A jelentős piaci erejű szolgáltató által állami támogatással épített open access hálózatok esetén a korábban leírtaknak megfelelően a túlzó árazás lehetősége korlátozott területre kiterjedően és csak az előfizetői hozzáférési pontok kis hányada tekintetében korlátozott, amely a keresztfinanszírozás lehetőségét is behatárolja a kötelezettséggel érintett hálózati hozzáférések esetében. Mivel az „open access” kötelezettségek az előfizetői hozzáférési pontoknak csak kis részét érintik, ezért a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulását ezek a kötelezettségek csak az esetek kis részében képesek megakadályozni. Az open access hálózatok kiépülése, illetve az ehhez kapcsolódó kötelezettségek tehát érdemben nem befolyásolják a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségével kapcsolatos megállapítást.

- [416] A keresztfinanszírozás a keresztfinanszírozással érintett piacon lehetővé teszi a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a versenytársak kiszorítását. Amennyiben a keresztfinanszírozással érintett piac a szélessávú szolgáltatások kiskereskedelmi piaca, akkor a keresztfinanszírozás könnyen vezethet árprézés helyezéshez.
- [417] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a keresztfinanszírozás, mint versenyt korlátozó magatartásforma – szabályozás hiányában – az előretekintő időtávon is előfordulhat az 1.b, a 2.b és a 3.b számú érintett piacokon, a magatartásforma előfordulásának lehetőségét az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.1.3.4. Ragadozó/felfaló árazás

- [418] A ragadozó/felfaló árazás esetén a jelentős piaci erejű szolgáltató valamely szolgáltatás árát hosszabb időn keresztül a költség alatt, mesterségesen alacsony szinten határozza meg azért, hogy a versenytársakat kiszorítsa az adott piacról, vagy új versenytársak belépését megakadályozza. A versenyt korlátozó magatartásforma előfordulása – figyelembe véve a jelen határozatban azonosított piacok nagykereskedelmi jellegét, illetve a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos piaci érdekeltséget – szabályozás hiányában sem valószínűsíthető.

III.1.4. Megállapítások

- [419] Az érintett piacokat megvizsgálva megállapítottam, hogy a III.1.1., III.1.2.1.-III.1.2.6., III.1.3.1.-III.1.3.3. pontokban ismertetett versenyt korlátozó magatartásformák szabályozás híján felléphetnek az érintett piacokon. Megállapítottam, hogy a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák előfordulásának lehetőségét – az open access kötelezettséggel érintett hozzáférések alacsony száma és aránya miatt – az előretekintő időtávon a jelentős piaci erejű szolgáltató által épített „open access” hálózatokhoz kapcsolódó kötelezettségek sem korlátozzák érdemben.

III.2. Arányos és indokolt kötelezettségek értékelése

- [420] Az Eht. 62. § (1) bekezdés b) pontja alapján az Elnök – a versenyt korlátozó akadályok azonosítását követően – a versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget előír az Eht. XI.-XIV. fejezetben foglalt kötelezettségek közül. Ez szükségessé teszi a III.1. pontban feltárt versenyt korlátozó akadályoknak megfelelő, azokkal arányos és indokolt

kötelezettségek értékelését. Az Eht. XI.-XIV. fejezetben foglalt kötelezettségek közül a jelen határozatban érintettként azonosított piacokon az alábbi kötelezettségek kirovására kerülhet sor¹⁴⁷:

- ÁTLÁTHATÓSÁG (Eht. 102-103. §)
- EGYENLŐ ELBÁNÁS (Eht. 104. §)
- KÖLTSÉGALAPÚSÁG ÉS A DÍJAK ELLENŐRIZHETŐSÉGE (Eht. 108. §)
- HOZZÁFÉRÉSSEL ÉS ÖSSZEKAPCSOLÁSSAL KAPCSOLATOS KÖTELEZETTSÉGEK (Eht. 106-107. §)
- SZÁMVITELI SZÉTVÁLASZTÁS (Eht. 105. §)
- FUNKCIONÁLIS SZÉTVÁLASZTÁS (Eht. 108/A. §)

[421] A következőkben megvizsgálom a III.1. pontban vizsgált versenyt korlátozó magatartásformák kezelésére szolgáló, Eht.-ban foglalt kötelezettségek tartalmát.

III.2.1. Az egyes kiróható kötelezettségek tartalma

III.2.1.1. Átláthatóság

[422] Az Eht. 102. § alapján az Elnök határozatában átlátható működést biztosító kötelezettséget írhat elő a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára összekapcsolással, illetve hozzáféréssel kapcsolatban, és előírhatja a kötelezett szolgáltató számára meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát. Ez magában foglalhatja többek között meghatározott számviteli és műszaki információk, hálózati jellemzők, a szolgáltatásnyújtás alapvető jellemzőinek, valamint az áraknak a nyilvánosságra hozatalát. Az Eht. 103. § alapján a kötelezettség magában foglalhatja a megfelelő bontású és részletezettségű referenciaajánlat nyilvánosságra hozatalát is, sőt, az Eht. 103. § (2) bekezdése alapján, amennyiben a Hatóság határozatában a hálózati infrastruktúrához való nagykereskedelmi hozzáférést ír elő a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, akkor a szolgáltatónak a Hatóság által meghatározott tartalmú referenciaajánlatot mindenképpen közzé kell tennie¹⁴⁸. Az „átláthatóság” kötelezettség tehát nyilvánossá, megismerhetővé teszi a kötelezett szolgáltató által nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtásának alapvető feltételeit. A szolgáltatásnyújtás feltételeinek nyilvánossága a szolgáltatást igénybe vevők számára transzparens, a megalapozott üzleti tervezést lehetővé tevő, illetve segítő viszonyokat hoz létre, amelyek ezen kötelezettség hiányában más eszközzel nem lennének megvalósíthatóak. Továbbá a szolgáltatási feltételek nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevők, mind a szabályozó számára átláthatóvá teszi és segít beazonosítani az esetlegesen előforduló versenyt korlátozó magatartásformákat, aminek – a szabályozás lehetőségével együtt – visszatartó hatása lehet. Ez a visszatartó erő azonban – figyelembe véve a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák megvalósításával elérhető piaci előnyöket – a legtöbb esetben önmagában nem elegendő a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák előfordulásának megakadályozására. Az átláthatóság kötelezettség ugyanakkor

¹⁴⁷ Az Eht. XIII. Fejezetében található kötelezettségek közül az 109. §-ában foglalt kötelezettségek csak kiskereskedelmi piacon róhatók ki, a 111. §-ában foglalt közvetítőválasztás pedig helyhez kötött telefonszolgáltatásra vonatkozóan értelmezhető.

¹⁴⁸ A rendelkezés a Hozzáférési irányelv 9. cikk 4. pontján alapul, mely szerint: „...where an operator has obligations under Article 12 concerning network infrastructure access, national regulatory authorities shall ensure the publication of a reference offer containing at least the elements set out in Annex II.”

hatékonyan képes támogatni más kötelezettségek – így a hozzáférési, valamint az egyenlő elbánás kötelezettség – teljesülését, a gyakorlatban a szabályozók ennek megfelelően jellemzően önállóan nem, hanem más kötelezettséggel, kötelezettségekkel együtt írják elő az alkalmazását. Az átláthatóság kiegészítő, támogató jellege az Eht. 102. §-ában foglalt megfogalmazásból is kiderül, amely a kötelezettség kirovását az összekapcsoláshoz, illetve hozzáféréshez köti.

III.2.1.2. Egyenlő elbánás

- [423] Az Eht. 104. § alapján az Elnök határozatában összekapcsolással, illetve hozzáféréssel kapcsolatban egyenlő elbánásra vonatkozó kötelezettséget írhat elő valamely nagykereskedelmi piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára. Az egyenlő elbánás egyrészt a lényegét tekintve azonos szolgáltatásokat nyújtó más szolgáltatók esetében azonos feltételek alkalmazását követeli meg a jelentős piaci erejű szolgáltatótól [Eht. 104. § (2) bekezdés a) pontja], másrészt pedig más szolgáltatók és a jelentős piaci erejű szolgáltató saját, illetve bármely általa irányított egyéb szolgáltató szolgáltatásai viszonyában követeli meg a diszkriminációmentességet [Eht. 104. § (2) bekezdés b) pontja]. Ez utóbbi esetben a jelentős piaci erejű szolgáltatónak – többek között minőségben, a rendelkezésre bocsátott információk tekintetében – legalább ugyanolyan feltételeket kell nyújtania más szolgáltatók számára, mint amilyeneket saját, illetve bármely általa irányított más szolgáltató számára kínál. Az egyenlő elbánás kötelezettség előírására – a lehetséges versenytorzító magatartásformák jellegétől, illetve az egyéb kirótt kötelezettségektől függően – általánosan, vagy konkrét előírásokkal, illetve a tilalmazott magatartásformák meghatározásával is sor kerülhet¹⁴⁹. Az egyenlő elbánás – az átláthatóság kötelezettségéhez hasonlóan – kiegészítő, támogató jellegű, a legtöbb esetben más kötelezettséggel, kötelezettségekkel együtt kerül kirovárra.

III.2.1.3. Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége

- [424] Az Eht. 108. § alapján, amennyiben a hatékony verseny hiánya azt eredményezheti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató indokolatlanul magas díjakat, vagy árprést alkalmazhat, az Elnök határozatában egyes összekapcsolási, illetve hozzáférési szolgáltatások tekintetében költségalapúsággal és a díjak ellenőrizhetőségével kapcsolatos kötelezettségeket írhat elő. Az Eht. tehát nevesíti azokat a versenyt korlátozó magatartásformákat, illetve piaci hatásokat (túlzó árazás, árprés), amelyek a kötelezettség kirovását megalapozhatják. A kötelezettség keretében az Elnök költségalapú díjak alkalmazását, meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazását, illetve a szolgáltató által egyébként alkalmazottól eltérő költségszámítás módszer alkalmazását is előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára. A törvény lehetővé teszi továbbá, hogy az Elnök megállapítsa a hálózati szolgáltatás ellenértékének az előfizetői díjhoz viszonyított mértékét vagy a hálózati szolgáltatás díját. A jelen határozatban foglalt piacokon nyújtott, illetve nyújtható szolgáltatások árával kapcsolatban fontos az Eht. 108. § (2) bekezdés azon rendelkezése, amely a költségalapú árak meghatározásával összefüggésben kiemeli az újgenerációs hálózatokba történő befektetések ösztönzésének figyelembe vételét.

III.2.1.4. Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

- [425] Az Eht. 106-107. § alapján az Elnök határozatában valamely nagykereskedelmi szolgáltatási piacon jelentős piaci erejű szolgáltató számára meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való

¹⁴⁹ Az Eht. 104. § (3) bekezdése néhány, az egyenlő elbánás elvébe ütköző magatartásformát ki is emel.

hozzáférést és kapcsolódó eszközhasználatot írhat elő. Ilyen kötelezettség kirovása az Eht. 106. § (2) bekezdése alapján különösen abban az esetben indokolt, ha a hozzáférés megtagadása, a korábbi hozzáférés visszavonása vagy hasonló hatással járó észszerűtlen feltételek kikötése megakadályozná a hatékony verseny kialakulását az előfizetői szolgáltatások terén. Az Eht. tehát ebben az esetben is nevesíti azokat a versenykorlátozó magatartásformákat (hozzáférés megtagadása, illetve minden olyan magatartásforma, amely hasonló hatással jár), amelyek a kötelezettség kirovását megalapozhatják. Az Eht. 106. § (7) ezen kívül a jelentős piaci erejű szolgáltató számára megtiltja az árukapcsolás alkalmazását a hálózati szolgáltatásokhoz vagy eszközökhöz való hozzáférés biztosítása során.

- [426] Az Eht. 106. § (3) bekezdése részletesen ismerteti az Elnök által a hozzáférési kötelezettség keretében kiróható kötelezettségeket, amelybe a jóhiszemű tárgyalások folytatásának előírásától a meghatározott hálózati elemekhez, szolgáltatásokhoz való hozzáférés és kapcsolódó közös eszközhasználat előírásáig számtalan, eltérő erősségű szabályozást megvalósító szabályozási eszköz beletartozhat. Az Eht. 106. § (6) bekezdése ezen felül a Hatóság hatáskörébe utalja a hozzáférési szerződés részletes feltételeinek, valamint az erre irányuló ajánlattal és tárgyalással kapcsolatos eljárási szabályoknak a meghatározását.

III.2.1.5. Számviteli szétválasztás

- [427] Az Eht. 105. § alapján az Elnök határozatában számviteli szétválasztásra vonatkozó részletes kötelezettséget írhat elő összekapcsolással, illetve hozzáféréssel összefüggő tevékenységekkel kapcsolatban a nagykereskedelmi szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára. A kötelezettség magában foglalhatja a nagykereskedelmi árak és a transzferárak átláthatóvá tételét, továbbá egyéb, az átlátható működéssel, illetve az egyenlő elbánással kapcsolatos kötelezettség ellenőrzéséhez szükséges adatok szolgáltatását. A számviteli szétválasztás tehát – ahogyan az a törvényi megfogalmazásból is kiderül – támogató jellegű kötelezettség, amely elsősorban más kötelezettségek (átláthatóság, egyenlő elbánás) ellenőrzését segíti. A számviteli szétválasztás ezen kívül alkalmas arra, hogy a nagykereskedelmi díjak kialakításával kapcsolatos üzletági költséginformációkon keresztül visszacsatolást nyújtson a költségalapúság kötelezettséggel kapcsolatos szabályozás megfelelőségéről, eredményességéről¹⁵⁰. A számviteli szétválasztási kötelezettség a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árak és költségek átláthatóvá tételével lehetővé teszi a szabályozó számára, hogy az árdiszkriminációval és a túlzó és/vagy ragadozó árral kapcsolatos lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák esetleges előfordulását megfelelően monitorozza és a szabályozó irányába megvalósuló teljes átláthatóság és ellenőrizhetőség miatt – a szabályozás lehetőségével együtt – a kötelezettségnek visszatartó hatása is lehet. Ez a visszatartó hatás – figyelembe véve a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák megvalósításával elérhető piaci előnyöket – önmagában nem elegendő a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák előfordulásának megakadályozására, ezért a gyakorlatban a számviteli szétválasztási kötelezettség gyakorlatilag minden esetben más kötelezettséggel, kötelezettségekkel együtt kerül kirováásra.

III.2.1.6. Funkcionális szétválasztás

¹⁵⁰ Az árszabályozás megfelelőségének vizsgálatához szükséges információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhetők ki.

- [428] Az Eht. 108/A. § alapján az Elnök a vertikálisan integrált, valamely érintett piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára funkcionális szétválasztásra vonatkozó kötelezettséget írhat elő, amennyiben a 102-108. §-ai szerinti kötelezettségek alkalmazásával sem valósult meg a hatékony verseny és egyes nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások piacon jelentős és tartós versenyproblémák, piaci torzulások állnak fenn. A funkcionális szétválasztás kötelezettség keretében az Elnök a jelentős piaci erejű szolgáltató számára előírja, hogy az érintett nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatásával kapcsolatos tevékenységét önálló gazdasági egység keretében végezze. A funkcionális szétválasztás kötelezettség előírására csak „végső esetben”, a korábban felsorolt kötelezettségek eredménytelensége esetén, rendkívül szigorú feltételek¹⁵¹ teljesülése esetén kerülhet sor.

III.2.2. Az azonosított versenyt korlátozó akadályoknak megfelelő kötelezettségek

- [429] Az egyes kötelezettségek tartalmának áttekintését követően jelen pontban megvizsgálom, hogy mely kötelezettségek felelnek meg leginkább a III.1. pontban azonosított egyes lehetséges versenyt korlátozó magatartásformáknak.

III.2.2.1. Hozzáférés megtagadása

- [430] A III.1.1. pontban megállapítottam, hogy a hozzáférés megtagadása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A verseny korlátozása a hozzáférés megtagadása esetében a szűk keresztmetszetet jelentő hozzáférési hálózati infrastruktúrához történő hozzáférés biztosításának megtagadásán, illetve a hozzáféréshez szükséges hálózati szolgáltatások nyújtásától való elzárkózáson keresztül valósulhat meg. A versenyt korlátozó magatartás eredményeként tehát a hozzáférést igénylő nem fér hozzá a nehezen megkettőzhető infrastruktúrához, illetve az azon nyújtott szolgáltatáshoz. Ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek az infrastruktúrához való hozzáférésre, illetve a jelentős piaci erejű szolgáltatónak a megfelelő hálózati szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos magatartására kell irányulnia. Az előírt kötelezettségnek biztosítani kell, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma ne valósulhasson meg, tehát a jelentős piaci erejű szolgáltató ne legyen képes arra, hogy a hálózati hozzáférést és a hozzáféréshez szükséges hálózati szolgáltatások nyújtását megtagadja.
- [431] Az átláthatóság, a számviteli szétválasztás és a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettségek – jellegüknél fogva – nem alkalmasak a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. Az átláthatóság, illetve a számviteli szétválasztás kötelezettségek képesek ugyan arra, hogy a szolgáltatásnyújtás feltételei tekintetében megteremtsék az átláthatóságot, a hozzáférés megtagadását ugyanakkor önmagukban nem képesek megakadályozni. Hasonlóan, a költségalapúság sem alkalmas a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, hiszen nem a teljes szolgáltatásnyújtás előírására, hanem csak a szolgáltatásnyújtás egy meghatározott feltételére – az árra – vonatkozik.
- [432] Az egyenlő elbánás abban az esetben lehet alkalmas kötelezettség a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, ha a jelentős piaci erejű szolgáltató már biztosít hozzáférést a hozzáférési hálózathoz. Ebben az esetben az egyenlő elbánás képes biztosítani, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató hozzáférési hálózata az újonnan, megegyező

¹⁵¹ Az Eht. 66. §-ában foglalt bizonyítékok alapján és az itt leírt eljárás lefolytatásával róható csak ki a kötelezettség.

tartalmú hozzáférést igénylő szolgáltatók számára is elérhetővé váljon. Az egyenlő elbánás kötelezettségének a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazásával kapcsolatban azonban számos probléma merül fel. Az egyenlő elbánás nem minden esetben képes biztosítani, hogy az új hozzáférést igénylő szolgáltató az igényeinek leginkább megfelelő szolgáltatáshoz jusson hozzá, hiszen a kötelezettség csak a meglévő relációkban alkalmazott feltételeknek az újonnan igénybevett hozzáférésre való alkalmazását írhatja elő a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, amely feltételek nem feltétlenül esnek egybe a hozzáférést újonnan igénylő szolgáltató igényeivel. További gyakorlati problémát okoz a különböző partnerekkel kötött hálózati szerződések feltételeinek folyamatos összehangolása, hiszen a jelentős piaci erejű szolgáltatónak a külső partnerei közötti egyenlő elbánást folyamatosan biztosítani kell, így amennyiben valamely hálózati szerződés a felek megállapodása alapján módosul, akkor a módosítást a jelentős piaci erejű szolgáltatónak minden esetben meg kell vizsgálnia abból a szempontból, hogy az befolyásolja-e az egyenlő elbánás kötelezettség érvényesülését és amennyiben igen, akkor más szolgáltatókkal kötött hálózati szerződéseit is ennek megfelelően módosítani kell. A kötelezettség kizárólagos alkalmazása a leírtak miatt a gyakorlatban a vitás helyzetek, jogvitás eljárások számának növekedéséhez vezethet, ami mind a szolgáltatói, mind a szabályozói oldalon megnöveli a szabályozás költségét. Az egyenlő elbánás kötelezettségének a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát – az alkalmazás jelentős adminisztratív terhei miatt – nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak.

- [433] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek előírása alkalmas a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásformának a kezelésére. A kötelezettség keretében a szabályozó közvetlenül előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a hálózatához való hozzáférés biztosítását, illetve hálózati szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettséget határozhat meg. A kötelezettség keretében a szabályozó – a lehetséges versenykorlátozás mértékéhez igazodó részletességgel – a hozzáférés, illetve a hálózati szolgáltatások nyújtásának feltételeit is meghatározhatja. A hozzáférési kötelezettség tehát közvetlenül a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát lehetővé tevő szűk keresztmetszet – tehát az infrastruktúrához, illetve a hálózati szolgáltatásokhoz való hozzáférés – megszüntetésére irányul, ennek megfelelően alkalmas arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatót megakadályozza abban, hogy a hozzáférés biztosításától, illetve a megfelelő hálózati szolgáltatások nyújtásától elzárkózzon.
- [434] A kötelezettségek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére sem az átláthatóság, sem a számviteli szétválasztás nem alkalmas, az egyenlő elbánás kötelezettség és a hozzáférési kötelezettség ugyanakkor képes arra, hogy a hozzáférés biztosításától, illetve a megfelelő hálózati szolgáltatások nyújtásától való elzárkózást és a kiskereskedelmi piacon jelentkező – a III.1.1. pontban ismertetett – kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében ugyanakkor nem szükséges mindkét kötelezettség egyidejű kirovása¹⁵². A korábban leírtak alapján megállapítható, hogy a hozzáférési kötelezettség hatékonyabban, kisebb szabályozói teherrel képes kezelni a hozzáférés megtagadását. Ennek megfelelően a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében a hozzáférési kötelezettség kirovása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

¹⁵² Hangsúlyozandó, hogy a kötelezettségek párhuzamos kirovása csak a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelése tekintetében nem indokolt, más lehetséges piactorzító magatartásformák indokolhatják az egyenlő elbánás kötelezettség előírását.

[435] Megvizsgáltam továbbá, hogy a hozzáférési kötelezettség előírása mellett indokolt-e más, a kötelezettség teljesülését támogató kötelezettség kirovása. Megállapítottam, hogy a hozzáféréssel kapcsolatos alapvető információk nyilvánosságra hozatala – azon kívül, hogy mind a szolgáltatást igénybe vevők, mind a szabályozó számára átláthatóvá teszi és segít beazonosítani az esetlegesen előforduló versenykorlátozó magatartásformákat – csökkenti a szolgáltatók közötti megegyezéssel, a hálózati szerződések megkötésével kapcsolatos költségeket (feltételek egyértelműsége, vitás helyzetek elkerülése). Az átláthatóság ilyen értelemben a nyilvánosság és az ellenőrizhetőség eszközeként hatékonyan szolgálja a hálózati szerződéskötési kötelezettség megfelelő érvényesülését, visszatarthatja továbbá a jelentős piaci erejű szolgáltatót a hálózati szerződések körében a versenyellenes, egyoldalú, szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlyát kizáró szerződéses feltételek alkalmazásától. Az átláthatóság kötelezettség teljesítése – mivel a kötelezően előírt hozzáférés esetén egyébként is megosztott információk nyilvánosságra hozatalát követeli meg a jelentős piaci erejű szolgáltatótól – kis szabályozói terhet jelent, ugyanakkor a másik oldalon jelentősen csökkentheti a hozzáférés megvalósításával kapcsolatos tranzakciós költségeket. Az átláthatóság kötelezettség tehát ily módon nem alkalmas ugyan a hozzáférés megtagadása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, ugyanakkor támogató kötelezettségként hatékonyan segíti elő a hozzáférési kötelezettség érvényesülését. A leírtak alapján a hozzáférési kötelezettség megfelelő érvényesülése érdekében az átláthatóság kötelezettség előírása is indokoltnak tekinthető. Megjegyzendő, hogy az átláthatóság – ezen belül pedig a referenciaajánlat közzétételére vonatkozó – kötelezettség kirovását az Eht. 103. § (2) bekezdése elő is írja a Hatóság számára.

III.2.2.2. Az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása

[436] A III.1.2.1. pontban megállapítottam, hogy az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A stratégiai változó – tehát az a tényező, amin keresztül a verseny korlátozása megvalósulhat – jelen esetben az információ, ami a jelen határozatban azonosított érintett piacok esetében elsősorban a hozzáférési hálózatok elhelyezkedésével és az azokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos információkat jelentheti. Ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek a jelentős piaci erejű szolgáltatónak az információk átadásával kapcsolatos magatartására kell irányulnia. Az előírt kötelezettségnek biztosítania kell, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma ne valósulhasson meg, tehát a jelentős piaci erejű szolgáltató ne legyen képes arra, hogy a hozzáférési hálózathoz való hozzáféréshez, illetve a szükséges hálózati szolgáltatások igénybevételéhez elengedhetetlenül szükséges információk átadását megtagadja.

[437] Az átláthatóság kötelezettség keretében a szabályozó előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát. A kötelezettség tehát közvetlenül célozza a jelentős piaci erejű szolgáltatónak az információk átadásával kapcsolatos magatartását és a hozzáférési hálózathoz való hozzáféréshez, illetve a szükséges hálózati szolgáltatások igénybevételéhez szükséges információk átláthatóságának megteremtésével képes arra, hogy megakadályozza, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételéhez szükséges információkat visszatartsa. Az átláthatóság tehát megfelelő szabályozói eszköz a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy – figyelembe véve, hogy az egyes hozzáférések és azok igénybevételi jellemzői eltérhetnek egymástól – még a legrészletesebben előírt átláthatóság kötelezettség sem képes teljes körű átláthatóságot teremteni az egyes hozzáférések megvalósításához szükséges információk tekintetében, ugyanakkor a kötelezettség a hozzáférés általános feltételei nyilvánosságának megteremtésével jelentősen csökkenti a tranzakciós költségeket és korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét.

- [438] A hozzáféréshez, illetve a hálózati szolgáltatások igénybevételéhez szükséges információkkal kapcsolatban előírt egyenlő elbánás kötelezettség a külső szolgáltatók felé, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott információk tekintetében megvalósuló diszkriminációmentességet jelenti. Mivel az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma az információk diszkriminatív felhasználásán¹⁵³ keresztül valósul meg, ezért az információk tekintetében előírt egyenlő elbánás elméletileg megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. Az egyenlő elbánás kizárólagos alkalmazása ugyanakkor a kötelezettség gyakorlati alkalmazása és ellenőrzése – az igénybevevők és a hozzáférés számossága és esetenkénti eltérései miatt – jelentős adminisztratív költségekkel jár. Az egyenlő elbánás kötelezettségének az információ visszatartása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak. A kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve az előző bekezdésben, az átláthatóság kötelezettség alkalmazásának korlátaival kapcsolatosan leírtakat – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül kiegészítheti, támogathatja az átláthatóság kötelezettséget és a két kötelezettség együtt hatékonyan képes kezelni az azonosított lehetséges piactorzító magatartásformát.
- [439] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek, a költségalapúság és a számviteli szétválasztás nem alkalmasak az azonosított lehetséges versenytorzító magatartásforma kezelésére, mivel alkalmazásuk nem az információra, hanem más, a szolgáltatásnyújtást befolyásoló tényezőkre (infrastruktúra, ár) irányulnak.
- [440] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség alkalmas. Az egyes kötelezettségek kizárólagos alkalmazásával kapcsolatban ismertetett gyakorlati problémák miatt a két kötelezettség együttes alkalmazása szükséges ahhoz, hogy a szabályozás minden esetben megakadályozza, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató a hozzáféréshez, illetve a hálózati szolgáltatások igénybevételéhez elengedhetetlenül szükséges információkat visszatartsa. A szabályozás ily módon képes arra, hogy a kiskereskedelmi piacon jelentkező – a III.1.2.1. pontban ismertetett – kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A leírtak alapján az információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes előírása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.3. Indokolatlan előírások, követelmények

- [441] Az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A III.1.2.2. pontban megállapítottam, hogy a verseny ily módon történő korlátozása akkor valósulhat meg, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybe vétele szempontjából indokolatlan előírásokat vagy követelményeket támaszt az igénybevevő szolgáltatók számára. Ennek megfelelően a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának megakadályozása érdekében olyan kötelezettség előírására van szükség, amely biztosítja, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató csak a hozzáférés és a szükséges hálózati szolgáltatások igénybevételéhez szükséges követelményeket, illetve előírásokat határozhasson meg.

¹⁵³ Az információ visszatartása is az információ diszkriminatív felhasználását jelenti, annak szélsőséges esetét képviseli.

- [442] Az átláthatóság kötelezettség lehetővé teszi, hogy a szabályozó a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos meghatározott információk nyilvánosságra hozatalát írja elő. Az információk nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók, mind a szabályozó számára átláthatóságot teremt a szolgáltatás igénybevételének feltételei tekintetében, tehát az indokolatlan előírásokat, követelményeket is átláthatóvá teszi, ami – a szabályozói beavatkozás lehetőségével együtt – a jelentős piaci erejű szolgáltatót visszatarthatja a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásától. Az átláthatóság tehát megfelelő szabályozói eszköz a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. Az előző pontban leírtakhoz hasonlóan azonban itt is meg kell jegyezni, hogy – az igénybevevők és az egyes hozzáférési igények esetenkénti eltérései miatt – még a legrészletesebben előírt átláthatóság kötelezettség sem képes a szolgáltatásnyújtás valamennyi aspektusának teljes nyilvánosságát megteremteni, ugyanakkor a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos előírások, követelmények nyilvánosságának megteremtésével jelentősen korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét.
- [443] Az egyenlő elbánás kötelezettség az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében azt jelenti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató nem tehet különbséget a szolgáltatásnyújtás feltételei tekintetében a külső szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága között. Az egyenlő elbánás kötelezettség önmagában nem képes megakadályozni a versenyt korlátozó magatartásforma előfordulását, ugyanakkor – elsősorban a külső-belső egyenlő elbánás előírásán keresztül – csökkenti az előfordulás valószínűségét¹⁵⁴. Az egyenlő elbánás kötelezettségnek az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak. A kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve az előző bekezdésben, az átláthatóság kötelezettség alkalmazásának korlátaival kapcsolatosan leírtakat – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül kiegészítheti, támogathatja az átláthatóság kötelezettséget és a két kötelezettség együtt hatékonyan képes kezelni az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát.
- [444] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a szabályozó részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások nyújtásának feltételeit. A szolgáltatásnyújtás feltételeinek részletes előírása megakadályozhatja a jelentős piaci erejű szolgáltatót abban, hogy a szolgáltatás igénybevételét indokolatlan előírásokkal, követelményekkel nehezítse. A hozzáférési kötelezettség elméletileg tehát megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. A szolgáltatásnyújtás feltételeinek szabályozó általi részletes előírása – az egyes hozzáférési lehetőségek és azok igénybevételi jellemzőinek eltérései miatt – ugyanakkor a gyakorlatban jelentős adminisztratív terhet ró mind a szabályozóra, mind a szolgáltatóra. Ezért a szolgáltatásnyújtás feltételeinek a hozzáférési kötelezettség keretében történő részletes előírása nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak.

¹⁵⁴ A jelentős piaci erejű szolgáltató számára az indokolatlan előírások, követelmények alkalmazása jelentősebb költséggel jár az egyenlő elbánás kötelezettség kirovása mellett, mint anélkül, hiszen a hátrányos feltételeket a saját kiskereskedelmi üzletágára is alkalmaznia kell. Ugyanakkor a versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásának a jelentős piaci erejű szolgáltató számára biztosított hosszabb távú piaci előnyei (versenytársak költségeinek növelése, kiszorítás) még így is meghaladhatják a magatartásforma gyakorlásának költségeit.

- [445] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [446] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség, mind a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes alkalmazása hatékonyan képes kezelni a lehetséges piactorzító magatartásformát, míg a hozzáférési kötelezettség alkalmazása a gyakorlatban jelentős szabályozói teherrel jár. Mindkét szabályozási lehetőség alkalmas tehát a lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére, a két lehetőség közül az átláthatóság/egyenlő elbánás együttes alkalmazása jár kisebb szabályozói teherrel, ennek megfelelően az indokolatlan előírások, követelmények meghatározása, mint piactorzító magatartásforma esetében az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes előírása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.4. Késleltetési taktikák

- [447] A III.1.2.3. pontban megállapítottam, hogy a késleltetési taktikák alkalmazása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A stratégiai változó – tehát az a tényező, amin keresztül a verseny korlátozása megvalósulhat – jelen esetben az idő, ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek arra kell irányulnia, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató „megfelelő időben” biztosítsa a hozzáférést a versenytársak számára a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtáshoz szükséges nagykereskedelmi inputokhoz. A „megfelelő idő” mértékének meghatározása során a kiskereskedelmi piacra gyakorolt versenytorzító hatás mértékének vizsgálata kiemelt fontosságú. Amennyiben a kiszorítás veszélye nagy és/vagy a kiskereskedelmi szolgáltatás korábbi nyújtásából a jelentős piaci erejű szolgáltató számára jelentős előny származik, akkor szigorúbb – akár a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás megkezdésének feltételhez kötését is magába foglaló – szabályozás indokolt.
- [448] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a szabályozó részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások nyújtásának feltételeit, ennek körében pedig eljárásokat, határidőket határozhat meg a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása tekintetében. A szolgáltatásnyújtásra vonatkozó eljárások és határidők feltételeinek részletes előírása megakadályozhatja a jelentős piaci erejű szolgáltatót abban, hogy a szolgáltatás igénybevételét késleltesse. A hozzáférési kötelezettség tehát megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. Ugyanakkor még a legrészletesebben előírt hozzáférési kötelezettség sem tudja teljes mértékben, minden eljárásra kiterjedően a szolgáltatásnyújtás valamennyi aspektusa esetén megakadályozni a versenyt korlátozó magatartásforma felmerülését, ráadásul a túlzottan részletesen meghatározott eljárások, határidők csökkentik a szolgáltatásnyújtás rugalmasságát a jelentős piaci erejű szolgáltató saját kiskereskedelmi előfizetői irányába. Ezt a szabályozás kialakítása során figyelembe kell venni, tehát törekedni kell arra, hogy a hozzáférési kötelezettség keretében csak a nagykereskedelmi szolgáltatásnyújtás azon eljárásai, határidejei kerüljenek rögzítésre, amelyek a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtása tekintetében alapvető fontosságúak. (A szolgáltatásnyújtás egyéb eljárásai, időbeli paraméterei rögzítésére a rugalmasabban alkalmazható átláthatóság kötelezettség megfelelőbb.)
- [449] Az egyenlő elbánás kötelezettség a késleltetési taktikák alkalmazása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében azt jelentheti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató nem tehet különbséget a szolgáltatásnyújtás során alkalmazott eljárások és határidők tekintetében a külső

szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága között. Az egyenlő elbánás kizárólagos alkalmazása a kötelezettség gyakorlati alkalmazása és ellenőrzése során – az igénybevevők és a hozzáférés számossága és esetenkénti eltérései miatt – jelentős adminisztratív költségekkel jár. További nehézséget okoz, hogy a külső szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos eljárások, határidők eltérései nem feltétlenül a versenyt korlátozó magatartásforma alkalmazásából fakadnak, azokat a különböző külső, illetve a külső és belső igénybevevők kiszolgálásához szükséges eljárások objektív eltérései is okozhatják. Az egyenlő elbánás kötelezettségének a késleltetési taktikák, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésével kapcsolatos kizárólagos alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak. A kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve az előző bekezdésben, a hozzáférési kötelezettség alkalmazásának korlátaival kapcsolatosan leírtakat – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül kiegészítheti, támogathatja a hozzáférési kötelezettséget és a két kötelezettség együtt hatékonyan képes kezelni az azonosított lehetséges piactorzító magatartásformát. Az egyenlő elbánással kapcsolatos általános követelmények meghatározása során tekintettel kell lenni a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletág számára nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos eljárások, határidők objektív okok miatti eltéréseire.

- [450] Az átláthatóság kötelezettség keretében a szabályozó előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a szolgáltatásnyújtással kapcsolatos eljárások, az azokhoz kapcsolódó határidők nyilvánosságra hozatalát. Az információk nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók, mind a szabályozó számára átláthatóságot teremt a szolgáltatás igénybevételének feltételei tekintetében, tehát az eljárási idők, illetve az eljárások tekintetében megvalósuló diszkriminációt is átláthatóvá teszi, ami – a szabályozói beavatkozás lehetőségével együtt – a jelentős piaci erejű szolgáltatót visszatarthatja a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásától. Az átláthatóság tehát megfelelő szabályozói eszköz a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére. A hozzáférési kötelezettséghez hasonlóan az átláthatóság esetében is megállapítható, hogy – az igénybevevők és az egyes hozzáférési igények esetenkénti eltérései miatt – még a legrészletesebben előírt átláthatóság kötelezettség sem képes a szolgáltatásnyújtás valamennyi aspektusának teljes nyilvánosságát megteremteni, ugyanakkor az egyes eljárások, határidők nyilvánosságának megteremtésével jelentősen korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma előfordulásának lehetőségét.
- [451] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [452] A késleltetési taktikák alkalmazása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére tehát mind a hozzáférési kötelezettség, mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az egyenlő elbánás kötelezettség önmagában történő alkalmazása nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak, ugyanakkor a másik két kötelezettség alkalmazását a diszkriminációmentesség általános követelményének megfelelő előírásán keresztül képes támogatni. Ennek megfelelően a késleltetési taktikák, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma tekintetében mindhárom kötelezettség együttes kirovása indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak tekinthető, a kötelezettségek konkrét tartalmának meghatározása során figyelembe véve természetesen az egyes kötelezettségek alkalmazásával kapcsolatban leírt szempontokat.

III.2.2.5. Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségrontás (minőségi diszkrimináció)

- [453] A minőségi diszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A III.1.2.4. pontban megállapítottam, hogy a verseny ily módon történő korlátozása akkor valósulhat meg, ha a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület számára jobb minőségben, vagy kedvezőbb feltételekkel nyújtja a nagykereskedelmi szolgáltatást, mint a versenytársak számára.
- [454] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a szabályozó részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások minőségi paramétereit, ami a jelentős piaci erejű szolgáltatót megakadályozhatja abban, hogy a belső és a külső igénybevevők közötti minőségi diszkriminációt valósítsa meg. A hozzáférési kötelezettség tehát elméletileg megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére. Ugyanakkor még a legrészletesebben előírt hozzáférési kötelezettség sem tudja teljes mértékben, a szolgáltatásnyújtás minden paramétere esetében a szolgáltatásnyújtás valamennyi aspektusa esetén megakadályozni a versenyt korlátozó magatartásforma felmerülését, ráadásul a túlzottan részletesen meghatározott minőségi paraméterek csökkentik a szolgáltatásnyújtás rugalmasságát mind a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevevői, mind a jelentős piaci erejű szolgáltató saját kiskereskedelmi előfizetői irányába. A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség valamennyi minőségi paraméterre kiterjedő, teljes körű alkalmazása tehát nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak a minőségi diszkrimináció, mint versenyt korlátozó magatartásforma esetében, ugyanakkor egyes – kiemelt fontosságú – minőségi paraméterek esetében felmerülhet az alkalmazása.
- [455] Az egyenlő elbánás kötelezettség előírása a minőségi diszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében azt jelentheti, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató nem tehet különbséget a szolgáltatásnyújtás során alkalmazott minőségi feltételek tekintetében a külső szolgáltatók, valamint a külső szolgáltatók és a saját kiskereskedelmi üzletága között. Az egyenlő elbánás tehát alkalmas a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, és általános követelményként előírva kellő rugalmasságot ad a jelentős piaci erejű szolgáltató számára a szolgáltatások fejlesztése, a szolgáltatások minőségi paramétereinek kialakítása során. Az egyenlő elbánás követelménye ugyanakkor – mivel nem teszi láthatóvá, illetve ellenőrizhetővé a versenyt korlátozó magatartásforma esetleges megvalósulását – önmagában nem elegendő a versenyt korlátozó magatartásforma megfelelő kezeléséhez.
- [456] Az átláthatóság kötelezettség keretében a szabályozó előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára meghatározott minőségi paraméterek vállalt és ténylegesen teljesült értékeinek nyilvánosságra hozatalát elkülönülten a saját kiskereskedelmi terület és a versenytársak számára nyújtott szolgáltatások esetében. Az információk nyilvánossága mind a szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók, mind a szabályozó számára átláthatóvá teszi a minőség tekintetében esetlegesen megvalósuló diszkriminációt, ami – a szabályozói beavatkozás lehetőségével együtt – a jelentős piaci erejű szolgáltatót visszatarthatja a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma gyakorlásától. Az átláthatóság tehát – a minőség tekintetében megvalósuló egyenlő elbánás általános követelményével együtt – megfelelő és hatékony szabályozói eszköz a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [457] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [458] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a minőségi diszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az egyenlő elbánás kötelezettség, mind a

hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az átláthatóság és az egyenlő elbánás együttes alkalmazása hatékonyan képes kezelni a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát, míg a hozzáférési kötelezettség alkalmazása a gyakorlatban jelentős szabályozói teherrel jár, így alkalmazása csak egyes, kiemelten fontos minőségi paraméterek esetében merülhet fel, így indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak az tekinthető, hogyha a hozzáférési kötelezettség csak egyes kiemelt minőségi paraméterek esetén kerül alkalmazásra, az egyéb minőségi paraméterek tekintetében az egyenlő elbánás és az átláthatóság kötelezettség kerül előírásra.

III.2.2.6. Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók

- [459] A III.1.2.5. pontban megállapítottam, hogy a stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása, mint versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A versenyt korlátozó magatartásforma abban az esetben valósul meg, ha a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területtel rendelkező jelentős piaci erejű szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás paramétereit, jellemzőit a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási terület számára kedvező, míg a versenytársak számára kevésbé kedvező, vagy kedvezőtlen módon alakítja ki. A versenyt korlátozó magatartásforma a szolgáltatás számos paraméterének, jellemzőjének megállapításán keresztül megvalósulhat.
- [460] A stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása során is diszkriminatív magatartásforma valósul meg, ennek megfelelően ebben az esetben is az egyenlő elbánás kötelezettségének alkalmazása merülhet fel elsődlegesen. Mivel azonban a diszkrimináció ebben az esetben nem a külső és a belső igénybevevők számára nyújtott szolgáltatások egyes paramétereinek eltérésein keresztül valósul meg, hanem a szolgáltatástulajdonságok kialakítása során, ezért az egyenlő elbánás önmagában nem elegendő és nem hatékony a versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [461] Az átláthatóság, ezen belül a referenciaajánlat közzétételével kapcsolatos kötelezettség alkalmas lehet arra, hogy a szolgáltatások tartalmának szabályozó általi jóváhagyásán keresztül korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulásának lehetőségét. Ugyanakkor a versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulásának lehetőségét nem tudja teljes mértékben megakadályozni, mivel a szolgáltatások tartalmának kialakítása ebben az esetben is a jelentős piaci erejű szolgáltató kezében marad.
- [462] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a szabályozó – figyelembe véve a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevők és a jelentős piaci erejű szolgáltató igényeit is – részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások pontos tartalmát, ami megakadályozhatja a versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulását. A hozzáférési kötelezettség tehát megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére.
- [463] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [464] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók kialakítása, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az átláthatóság és a hozzáférési kötelezettség együttes alkalmazása hatékonyan képes kezelni a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát, oly módon, hogy a kiskereskedelmi

szolgáltatásnyújtás szempontjából kiemelkedő fontosságú nagykereskedelmi szolgáltatások esetében a szabályozó a hozzáférési kötelezettségben rendezi a szolgáltatások tartalmát, egyebekben pedig a referenciaajánlatok jóváhagyásán keresztül valósulhat meg a szolgáltatások pontos tartalmának kialakítása.

III.2.2.7. Árukapcsolás, csomagolás

- [465] Az árukapcsolás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában előfordulhat mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A versenyt korlátozó magatartásforma abban az esetben valósul meg, ha a jelentős piaci erejű szolgáltató valamely szolgáltatás értékesítését egy másik szolgáltatás vásárlásától teszi függővé. A jelen határozatban azonosított piacokon az árukapcsolás a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlen nagykereskedelmi szolgáltatás és valamely más, a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához nem szükséges szolgáltatás esetében értelmezhető.
- [466] A szabályozó a hozzáférési kötelezettség előírása során – figyelembe véve a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevők és a jelentős piaci erejű szolgáltató igényeit is – részletesen meghatározhatja a hozzáférés, illetve a hozzáférés biztosításához szükséges hálózati szolgáltatások pontos tartalmát, a nyújtandó szolgáltatások körét, illetve kötelezheti a jelentős piaci erejű szolgáltatót, hogy gazdaságilag és műszakilag indokolt igény esetén a jogosult igényének megfelelő hozzáférést biztosítson. A két megoldás közül ez utóbbi – tehát a jogosult igényeinek megfelelően kialakított hozzáférés biztosításának kötelezettsége – a jelen határozatban azonosított piacokon jelentősebb szabályozói terhet jelent mind a kötelezettség teljesítése, mind a szabályozói ellenőrzés során. A hozzáférési kötelezettség tehát megfelelő szabályozói eszköz a probléma kezelésére és a hatékony megoldásnak az tekinthető, ha a szabályozó a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából kiemelten fontos nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtását közvetlenül előírja.
- [467] Az egyenlő elbánás kötelezettség kevésbé alkalmas az árukapcsolás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, a versenyt korlátozó magatartásforma a diszkriminációmentesség követelményének sérelme nélkül is megvalósulhat. Ilyen eset, amikor a jelentős piaci erejű szolgáltató valamely, a saját kiskereskedelmi terület számára nyújtott, ugyanakkor a versenytárs számára a saját kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához nem szükséges, a versenytárs által is előállítható szolgáltatás igénybevételét írja elő a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához elengedhetetlen nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételével összefüggésben.
- [468] Az átláthatóság, ezen belül a referenciaajánlat közzétételével kapcsolatos kötelezettség alkalmas lehet arra, hogy a szolgáltatások tartalmának szabályozó általi jóváhagyásán keresztül korlátozza a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma megvalósulásának lehetőségét. A szabályozó ebben az esetben a szolgáltatásnyújtási feltételeknek, illetve a szolgáltatások tartalmának vizsgálatán keresztül ellenőrizheti az egyes szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos rendelkezések indokoltságát.
- [469] A költségalapúság és a számviteli szétválasztás elsősorban árjellegű piactorzító magatartásformák kezelésére alkalmas kötelezettségek, ezért nem alkalmasak a jelen pontban tárgyalt (nem árjellegű) lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [470] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az árukapcsolás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére mind az átláthatóság, mind az a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek alkalmasak. Megállapítottam továbbá, hogy az átláthatóság és a hozzáférési kötelezettség együttes alkalmazása hatékonyan képes kezelni a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát, oly módon, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából

kiemelkedő fontosságú nagykereskedelmi szolgáltatások esetében a szabályozó a hozzáférési kötelezettségben előírja a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körét, egyebekben pedig a referenciaajánlatok jóváhagyásán keresztül valósulhat meg a szolgáltatások pontos körének kialakítása, illetve az egyes szolgáltatások indokoltságának vizsgálata.

III.2.2.8. Túlzó árazás

- [471] A III.1.3.1. pontban megállapítottam, hogy a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A túlzó árazás esetében a „stratégiai változó” – az a tényező, amin keresztül a verseny korlátozása megvalósulhat – az ár, ami a jelen határozatban azonosított érintett piacok esetében a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges nagykereskedelmi szolgáltatások díját jelenti. A lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére meghatározott kötelezettségnek ennek megfelelően az ármeghatározó magatartására, illetve a nagykereskedelmi szolgáltatások díjára kell irányulnia. A III.2.1. pontban felsorolt kötelezettségek közül elméletileg több is képes arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását befolyásolja.
- [472] Az átláthatóság kötelezettség bizonyos esetekben alkalmas lehet arra, hogy az áraknak a szabályozó- és a versenyhatóság, valamint a piac általi nagyobb átláthatósága miatt, kisebb-nagyobb nyomást gyakoroljon a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartására. A nagykereskedelmi árak átláthatósága ugyanakkor önmagában nem képes megakadályozni a túlzó árazás lehetőségét, legfeljebb annak mértékét befolyásolhatja. A nagykereskedelmi díjak szintjével kapcsolatos átláthatóság megteremtése tehát önmagában nem elegendő a túlzó árazás kezelésére, ennek megfelelően az átláthatóság nem tekinthető megfelelő szabályozói eszköznek a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma esetében.
- [473] Az átláthatósághoz hasonló okokból, a nagykereskedelmi árak és a transzferárak átláthatóvá tételét előíró számviteli szétválasztási kötelezettség sem alkalmas önmagában a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [474] A nagykereskedelmi díjakkal kapcsolatban előírt egyenlő elbánás kötelezettség esetén a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak diszkriminációmentességet kell megvalósítania a külső szolgáltatók felé, valamint a külső szolgáltatók és a jelentős piaci erejű szolgáltató vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területe számára nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások díja tekintetében. Az egyenlő elbánás kötelezettség ugyanakkor a díjak abszolút szintjét nem írja elő, így nem szünteti meg a túlzó árazás lehetőségét. A nagykereskedelmi szolgáltatások díja tekintetében előírt egyenlő elbánás önmagában tehát nem elegendő a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [475] A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség előírása esetében a szabályozás közvetlenül a díjak szintjére irányul. A kötelezettség tehát a nagykereskedelmi díjak szabályozásán keresztül korlátozza a jelentős piaci erejű ármeghatározó magatartását, ennek megfelelően képes arra, hogy a túlzó árazás lehetőségét megszüntesse.
- [476] A kötelezettségek vizsgálata alapján megállapítható, hogy a túlzó árazás, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére önmagában sem az átláthatóság, sem a számviteli szétválasztás, sem az egyenlő elbánás kötelezettség nem alkalmas, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség ugyanakkor képes arra, hogy a túlzó árazás lehetőségét megakadályozza. A költségalapúság tehát megfelel a probléma természetének és kirovása szükséges a versenyt korlátozó akadály kezeléséhez, így a kötelezettség kirovása indokolt és arányos.

[477] Megvizsgáltam továbbá, hogy a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség mellett indokolt-e más, a költségalapúság kötelezettség teljesülését támogató kötelezettség kirovása. Megállapítottam, hogy – a nagykereskedelmi díjak mértékére vonatkozó szabályozás megfelelő alkalmazása érdekében – szükség van arra, hogy a szabályozó rendszeres visszacsatolást kapjon a szabályozás megfelelőségéről, eredményességéről, tehát arról, hogy az mennyiben volt képes a III.1.3.1. pontban ismertetett kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozni. A szabályozás megfelelőségének vizsgálatához szükséges információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített – a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árakat, valamint a költségeket átláthatóan bemutató – számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhetők ki, enyhébb kötelezettségek (pl. egységköltség számítások benyújtása) a teljes körűséget nem képesek biztosítani. A leírtak alapján a számviteli szétválasztás kötelezettség kirovása indokolt és arányos szabályozói beavatkozás a versenyt korlátozó akadály kezelése érdekében.

III.2.2.9. Árdiszkrimináció

[478] A III.1.3.2. pontban megállapítottam, hogy az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma mindkét formája szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A verseny korlátozása az árdiszkrimináció esetében is az ármeghatározáson keresztül valósulhat meg, ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek ebben az esetben is a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartására, illetve magára a nagykereskedelmi díjra kell irányulnia.

[479] Az átláthatóság kötelezettség alkalmas arra, hogy átláthatóvá tegye az árdiszkriminációt, ugyanakkor – a túlzó árazás vizsgálata során ismertetett okok miatt – önmagában nem elegendő arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását korlátozza. Az átláthatóság tehát nem megfelelő szabályozói eszköz az árdiszkrimináció, mint versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.

[480] A számviteli szétválasztás – a külső árak és a belső transzferárak bemutatásával – alkalmas arra, hogy láthatóvá tegye az árdiszkriminációt a szabályozó számára, ugyanakkor önmagában az árak átláthatóságának megteremtése ebben az esetben sem elegendő az árdiszkrimináció, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére.

[481] A nagykereskedelmi díjakkal kapcsolatban előírt egyenlő elbánás kötelezettség a külső szolgáltatók felé, valamint a külső szolgáltatók és a vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területe számára nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatás díja tekintetében megvalósuló diszkriminációmentességet jelenti. Mivel az árdiszkrimináció esetében az árak diszkriminatív meghatározása jelenti a versenyt korlátozó magatartásformát, ezért a díjak egyezőségének előírása elméletileg képes orvosolni az árdiszkriminációt. A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség a díjak közvetlen meghatározásával megakadályozza a jelentős piaci erejű szolgáltatót abban, hogy árait diszkriminatív módon határozza meg, így az egyenlő elbánáshoz hasonlóan alkalmas a lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére. A két kötelezettség közül az egyenlő elbánás kötelezettség csak a díjak egyezőségét¹⁵⁵, míg a költségalapúság kötelezettség a díjak abszolút szintjét is előírja, ami a kötelezettségek gyakorlati alkalmazása során is különbségeket

¹⁵⁵ Két szolgáltatás díjának egyenlősége – az árdiszkrimináció, mint lehetséges piactorzító magatartásforma vizsgálata során (III.1.3.2.) leírtakkal összhangban – azt jelenti, hogy a két szolgáltatás díjának a szolgáltatás költségéhez viszonyított aránya megegyezik.

okoz. Mivel az egyenlő elbánás nem írja elő a díjak abszolút szintjét, ezért a nagykereskedelmi díj valamely szolgáltató viszonylatában történő megváltozása más viszonylatokat is automatikusan érint, hiszen a jelentős piaci erejű szolgáltatónak az egyenlő elbánás követelményének folyamatosan meg kell felelnie. Ez jelentős adminisztratív költségekkel jár (szerződésmódosítás, jogvitás eljárások) mind a jelentős piaci erejű szolgáltató, mind a nagykereskedelmi szolgáltatást igénybe vevő társszolgáltatók számára. A költségalapúság kötelezettség esetében – a díjak abszolút szintjének előírása miatt – a felmerülő adminisztratív költségek jóval alacsonyabbak. A két kötelezettség között az átláthatóság és az ellenőrizhetőség tekintetében is jelentős különbség van, mindkét szempont tekintetében – a díjak egyértelműsége és kiszámítható alkalmazása miatt – a költségalapúság tekinthető a hatékonyabb szabályozói eszköznek.

- [482] A leírtak alapján megállapítottam, hogy az átláthatóság és a számviteli szétválasztás nem tekinthetők alkalmas szabályozói eszköznek az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, ugyanakkor mind az egyenlő elbánás, mind a költségalapúság kötelezettség alkalmas arra, hogy az árdiszkriminációt és a III.1.3.2. pontban ismertetett kedvezőtlen piaci hatások előfordulását megakadályozza. A lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében¹⁵⁶ ugyanakkor nem szükséges mindkét kötelezettség egyidejű kirovása. A korábban leírtak alapján megállapítható, hogy a költségalapúság kötelezettség hatékonyabban, kisebb szabályozói teherrel képes kezelni az azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformát. Megállapítható továbbá, hogy a III.1.3.1.-III.1.3.2. pontokban azonosított lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák (túlzó árazás, árdiszkrimináció) kezeléséhez a költségalapúság kötelezettség előírása mindenképpen indokolt, ezért a nagykereskedelmi díjakkal kapcsolatos egyenlő elbánás a költségalapúságon keresztül mindenképpen teljesül, ami nem teszi indokoltá a nagykereskedelmi díjakkal kapcsolatos egyenlő elbánás explicit előírását. Ennek megfelelően az árdiszkrimináció, mint lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelése érdekében a költségalapúság kirovása tekinthető indokolt és arányos szabályozói beavatkozásnak.

III.2.2.10. Keresztfinszírozás

- [483] A keresztfinszírozás – a III.1.3.3. pontban leírtaknak megfelelően – abban az esetben tekinthető versenyt korlátozó magatartásformának, amennyiben a keresztfinszírozás lehetősége erőfölénys helyzetből származik és hatását tekintve kizorító vagy belépést akadályozó jellegű. Megállapítottam, hogy a versenyt korlátozó magatartásforma szabályozás hiányában felmerülhet mindhárom (1.b, 2.b és 3.b) azonosított piacon. A túlzó árazáshoz hasonlóan a keresztfinszírozás esetében is az ár tekinthető „stratégiai változó”-nak, hiszen a keresztfinszírozást a költségeket meghaladó, túlzó módon meghatározott nagykereskedelmi díjak teszik lehetővé. Ennek megfelelően a kirótt kötelezettségnek ebben az esetben is a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartására, illetve magára a nagykereskedelmi díjra kell irányulnia. A túlzó árazáshoz hasonlóan elméletileg ebben az esetben is több kötelezettség egyaránt képes lehet arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását befolyásolja. Az egyes kötelezettségek alkalmazhatóságával kapcsolatban – mivel a keresztfinszírozás lehetősége alapvetően a túlzó árból fakad – a III.2.2.8. pontban foglaltakhoz hasonló megállapítások fogalmazhatóak meg.

¹⁵⁶ Hangsúlyozandó, hogy a kötelezettségek párhuzamos kirovása csak az árdiszkrimináció, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelése tekintetében nem indokolt, más lehetséges piactorzító magatartásformák indokolhatják az egyenlő elbánás kötelezettség előírását.

- [484] Az átláthatóság kötelezettség ebben az esetben sem alkalmas arra, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató ármeghatározó magatartását korlátozza. A túlzó árazás vizsgálata során említett okok mellett ebben az esetben a kiskereskedelmi piaci árak átláthatóságának megteremtése még a keresztfinanszírozás kedvezőtlen kizorító hatásának az erősítéséhez is hozzájárulhat¹⁵⁷. A nagykereskedelmi piacon megvalósított átláthatóság pedig ebben az esetben sem korlátozza a keresztfinanszírozás lehetőségét. Az átláthatóság tehát nem megfelelő szabályozói eszköz a keresztfinanszírozás, mint versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére.
- [485] A nagykereskedelmi árak és a transzferárak átláthatóvá tételét előíró számviteli szétválasztási kötelezettség a túlzó árazáshoz hasonlóan a keresztfinanszírozás esetében sem alkalmas önmagában a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma kezelésére, alkalmas ugyanakkor arra, hogy a keresztfinanszírozást „láthatóvá tegye” a szabályozó számára.
- [486] Az egyenlő elbánás kötelezettség a keresztfinanszírozás szabályozói kezelése tekintetében elsősorban a külső szolgáltatók és a jelentős piaci erejű szolgáltató vertikálisan integrált, vagy vállalatcsoporton belüli kiskereskedelmi szolgáltatási területe számára nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások díja tekintetében megvalósuló diszkriminációmentesség előírását jelentheti. A kötelezettség előírása ugyanakkor ebben az esetben sem jelenti a díjak abszolút szintjének meghatározását, így nem szünteti meg a – túlzó árazás által lehetővé tett – keresztfinanszírozás lehetőségét. A jelentős piaci erejű – vertikálisan integrált – szolgáltató az egyenlő elbánás kötelezettség alkalmazása mellett is megteheti, hogy mind a külső szolgáltatók felé, mind a saját kiskereskedelmi üzletága számára túlzó árakat alkalmaz és ezzel párhuzamosan a kiskereskedelmi piacon költség alatti ajánlatokkal áll elő, a kiskereskedelmi üzletágban rövid távon keletkező veszteséget ugyanis hosszú távon ellensúlyozzák a versenytársak fokozatos kiszorulása miatti magasabb kiskereskedelmi bevételek. A nagykereskedelmi díjak tekintetében előírt egyenlő elbánás tehát önmagában nem elegendő a keresztfinanszírozás, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére.
- [487] A közvetlenül a díjak szintjére irányuló, a nagykereskedelmi díjakat szabályozó költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség képes arra, hogy korlátozza a jelentős piaci erejű ármeghatározó magatartását és megakadályozza a nagykereskedelmi piaci erőfölényes helyzetből származó, kizorító hatású keresztfinanszírozást.
- [488] A leírtak alapján megállapítható, hogy a keresztfinanszírozás, mint lehetséges piactorzító magatartásforma kezelésére önmagában sem az átláthatóság, sem a számviteli szétválasztás, sem az egyenlő elbánás kötelezettség nem alkalmas, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség ugyanakkor képes arra, hogy a keresztfinanszírozást és a III.1.3.3. pontban ismertetett – kedvezőtlen kizorító hatást megakadályozza. A költségalapúság tehát megfelel a probléma természetének és kirovása szükséges a versenyt korlátozó akadály kezeléséhez, így a kötelezettség kirovása indokolt és arányos.
- [489] Megállapítottam továbbá, hogy a szabályozás megfelelőségének vizsgálatához szükséges a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árakat, valamint a költségeket átláthatóan bemutató számviteli szétválasztási kimutatás benyújtása, mivel a keresztfinanszírozás esetleges előfordulásának a feltárására csak az egységes, a teljes körűséget biztosító kimutatás alkalmas. A leírtak alapján a

¹⁵⁷ A keresztfinanszírozás lehetővé teszi a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, hogy versenytársainál kedvezőbb díjakat alkalmazzon a kiskereskedelmi piacon. Az ajánlatok nagyobb átláthatósága gyorsíthatja a szolgáltatóváltást és a versenytársak fokozatos kiszorulását.

számviteli szétválasztás kötelezettség kirovása tehát indokolt és arányos a versenyt korlátozó akadály kezelése érdekében.

III.2.2.11. Arányos és indokolt kötelezettségek

[490] A III.2.2.1.-III.2.2.10. pontban elvégzett vizsgálatok alapján a következő kötelezettségek alkalmasak leginkább a III.1. pontban feltárt versenyt korlátozó akadályok kezelésére:

Versenyt korlátozó magatartásforma	Kezelésére/megelőzésére alkalmas kötelezettség
Hozzáférés megtagadása	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §)
Információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása	Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Indokolatlan előírások, követelmények	Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Késleltetési taktikák	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségrontás	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §) Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)
Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §)
Árukapcsolás, csomagolás	Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §) Átláthatóság (Eht. 102-103. §)
Túlzó árazás	Költségalapúság (Eht. 108. §) Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)
Árdiszkrimináció	Költségalapúság (Eht. 108. §)
Keresztfinszírozás	Költségalapúság (Eht. 108. §) Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)

24. táblázat: Versenyt korlátozó magatartásformák és kezelésükre alkalmas kötelezettségek

III.3. Kötelezettségek megállapítása

[491] A III.1. pontban elvégzett vizsgálatok során azonosítottam azokat a versenyt korlátozó akadályokat, amelyek alkalmasak lehetnek a verseny korlátozására az érintett piacokon. A III.2. pontban elvégeztem a versenyt korlátozó akadályoknak megfelelő, azokkal arányos és indokolt kötelezettségek értékelését. Az elvégzett vizsgálatok alapján megállapítottam, hogy a következő kötelezettségek előírása tekinthető arányos és indokolt szabályozói intézkedésnek az érintett piacokon.

Kötelezettség	Érintett piac
Átláthatóság (Eht. 102-103. §)	1.b, 2.b, 3.b
Egyenlő elbánás (Eht. 104. §)	1.b, 2.b, 3.b
Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek (Eht. 106-107. §)	1.b, 2.b, 3.b

Költségelapúság (Eht. 108. §)	1.b, 2.b, 3.b
Számviteli szétválasztás (Eht. 105. §)	1.b, 2.b, 3.b

25. táblázat: Arányos és indokolt kötelezettségek az érintett piacokon

[492] A kötelezettségek részletes tartalmának megállapítása során megvizsgáltam, hogy a kirótt kötelezettségek milyen formában alkalmasak leginkább a feltárt versenyt korlátozó akadályok kezelésére. A kötelezettségek meghatározása során tekintettel voltam a területet érintő jogszabályi előírásokra, illetve ajánlásokra, amelyek közül a legfontosabbak:

- Az Eht. XII. fejezetében található, a jelentős piaci erejű szolgáltatókra kiróható kötelezettségekkel kapcsolatos előírások;
- Az Eht. IX. és X. fejezeteiben található, a fizikai infrastruktúra megosztásával kapcsolatos előírások;
- A 2010/572/EU Ajánlás (NGA Ajánlás);
- A 2013/466/EU Ajánlás.

III.3.1. Átláthatóság

[493] Az átláthatósággal kapcsolatos kötelezettséget az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/44-11/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt.

[494] Az átláthatóság kötelezettség a helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása elnevezésű piacon elsősorban a piachoz tartozó hozzáférési szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos részletes feltételek – beleértve az árakat is – nyilvánosságra hozását jelentheti. Az átláthatóság a nyilvánosság és az ellenőrizhetőség eszközeként hatékonyan szolgálja a hálózati szerződéskötési kötelezettség megfelelő érvényesülését, visszatárhathja továbbá a Kötelezett Szolgáltatókat a hálózati szerződések körében a versenyellenes, egyoldalú, szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyensúlyát kizáró szerződéses feltételek alkalmazásától. Az egyes, korábban azonosított és az átláthatóság kötelezettségen keresztül kezelhető versenyt korlátozó magatartásformákkal összefüggésben a következő típusú információk nyilvánosságra hozatalára lehet szükség:

Versenyt korlátozó magatartásforma	Átláthatóság keretében nyilvánosságra hozandó információk
Hozzáférés megtagadása	Hozzáféréssel kapcsolatos alapvető információk (minden olyan információ, ami a hozzáférés igénybevételéhez a Jogosult Szolgáltató számára szükséges)
Információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása	Hozzáféréssel kapcsolatos alapvető információk (a belső szolgáltatásokhoz hasonló tartalommal és időben*)
Indokolatlan előírások, követelmények	Hozzáférés részletes műszaki, gazdasági, jogi feltételei (a belső szolgáltatásokhoz hasonló tartalommal*)
Késleltetési taktikák	Eljárások, határidők (azonos kiskereskedelmi piaci versenyfeltételek biztosítása*)
Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségromlás	Minőségi paraméterek (vállalt, teljesült) (a belső szolgáltatásokkal azonos minőségi feltételek*)
Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók	Szolgáltatások pontos tartalma, szolgáltatásnyújtás feltételei (hozzáférési kötelezettségben előírt tartalommal)

Árkapcsolás, csomagolás	Szolgáltatások pontos tartalma, szolgáltatásnyújtás feltételei (hozzáférési kötelezettségben előírt tartalommal)
-------------------------	---

**Egyenlő elbánás figyelembevételével kialakított feltételek, amelyek lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltatók számára a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló vagy azzal megegyező szolgáltatások nyújtását*

26. táblázat: Versenyt korlátozó magatartásformák és az átláthatóság keretében nyilvánosságra hozandó információk tartalma

- [495] A fentiek figyelembevételével és a jelen határozatban kirótt többi kirótt kötelezettségre, valamint a 3(b) piaci határozatban foglalt átláthatóság kötelezettségre tekintettel, azzal összhangban az átláthatóság kötelezettség részletes tartalmát a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg. Figyelembe véve a 3(b) piaci határozatban vizsgált piac és a jelen határozatban vizsgált piac, illetve a két piacon kirótt kötelezettségek közötti szoros kapcsolatot, a továbbiakban az egyes részletszabályokkal kapcsolatos indokolást a 3(b) piaci határozatban foglalt kötelezettségekre is tekintettel, egységesen adom meg.
- [496] Az átláthatósággal kapcsolatos kötelezettség keretében – az elvégzett vizsgálatok alapján és az Eht. 103. § (2) bekezdésében foglaltakra is tekintettel – a korábbi határozatokhoz hasonlóan jelen határozatban is előírtam a Kötelezett Szolgáltatók számára a referenciaajánlatok készítésével és nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos kötelezettséget. A Kötelezett Szolgáltatókat ennek megfelelően új referenciaajánlat összeállítására és jóváhagyásra történő benyújtására köteleztem. Az új referenciaajánlat összeállításával kapcsolatos kötelezettség előírását a következők indokolták:
- A jelen határozatban foglalt szabályozás több ponton is módosítja, pontosítja a kötelezően megajánlott szolgáltatások körét a korábbiakhoz képest. Új elemként a Kötelezett Szolgáltatóknak – a 3(b) piaci határozatban előírt – Országos bitfolyam hozzáféréssel kapcsolatos feltételeket is szerepeltetniük kell a referenciaajánlatukban, valamint a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában a korábbi határozatban nem szereplő szolgáltatás nyújtását írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. Ezek a változások a referenciaajánlat jelentősebb változtatását igénylik.
 - Jelen határozatban pontosítottam azon kötelező tartalmi elemeket, amelyeket a Kötelezett Szolgáltatóknak a referenciaajánlatában szerepeltetnie kell. Ez a referenciaajánlatok tartalmi elemeinek felülvizsgálatát és szükség esetén a referenciaajánlat megfelelő átdolgozását igényli a Kötelezett Szolgáltatóktól.
 - A referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárások tapasztalatai alapján a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontjában pontosítottam a referenciaajánlatok alapján kötött hálózati szerződésekre vonatkozó ajánlattétellel, a szerződés megkötésével, módosításával, megszűnésével és teljesítésével kapcsolatos – korábban a Hszr. megfelelő rendelkezéseire történő hivatkozással előírt – rendelkezéseket. A megfelelő változások referenciaajánlatba történő átemelése szintén érdemi módosulást jelent a referenciaajánlatok tartalmát illetően.
 - A referenciaajánlatokkal kapcsolatos szabályozói tapasztalatok alapján – a hozzáférési kötelezettség keretében – pontosítottam azon kiegészítő szolgáltatások körét, amelyeket a Kötelezett Szolgáltatók a referenciaajánlatban szerepeltethetnek. Ez szükségessé teszi a referenciaajánlatokban szereplő szolgáltatások Kötelezett Szolgáltatók általi felülvizsgálatát.
- [497] A referenciaajánlat benyújtására vonatkozó határidőt a korábbi határozatban előírt 60 naptól eltérően jelen határozatban 90 napban határoztam meg. A módosítást az indokolta, hogy a jelen határozatban, illetve a 3(b) piaci határozatban előírt kötelezettségek a referenciaajánlatok jelentősebb átdolgozását teszik szükségessé, aminek az időigénye jelentősebb lehet.

- [498] Az egyértelműség érdekében a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában rögzítettem, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatás kialakításával összefüggésben, a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles a referenciaajánlat módosítására.
- [499] A referenciaajánlat tartalmával kapcsolatos – a HF/44-11/2011. számú határozatban foglalt – tartalmi elemek a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárások tapasztalatai alapján, a jelen határozat rendelkező rész I. B) pontjában foglalt egyenlő elbánás, illetve I. D) pontjában foglalt hozzáférési kötelezettség tartalmában bekövetkezett változásokra és a jelen határozatban jelentős piaci erejűként azonosított Kötelezett Szolgáltatókat a 3(b) piaci határozat alapján terhelő kötelezettségekre is tekintettel, az egyértelműség, valamint az egységes tartalom és értelmezés érdekében a következőképpen kerültek bővítésre, illetve pontosításra.
- A felsorolás a jelen határozatban előírt bontásban rögzíti a referenciaajánlatban kötelezően feltüntetett szolgáltatások körét (alap-, felhordó hálózati-, kiegészítő szolgáltatások).
 - A jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam a jelen határozat rendelkező rész I. D.3., I. D.4., I. D.5., I. D.6. pontjaiban foglalt szolgáltatások elérhetőségével kapcsolatos információk referenciaajánlatban történő feltüntetését (illetve az információk honlapon történő közzétételét és rendszeres frissítését). A korábbi határozatban foglaltaktól eltérően jelen határozatban az információk közzétételét oly módon írtam elő, ami a hozzáférési aggregációs pontok szintjén (illetve a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában található szolgáltatás esetén a Kötelezett Szolgáltató által a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontban foglalt eljárás során kialakított szolgáltatás hozzáférési pont szintjén) biztosítja a hozzáférési lehetőségekkel kapcsolatos alapvető információk Jogosult Szolgáltatók általi megismerhetőségét. A kötelezően közzéteendő információk köre a hozzáférési pontok alapvető jellemzőire (cím, kiszolgált hálózat típusa, kiszolgált települések, elérhető helymegosztási lehetőségek) terjed ki. A jelen határozatban előírt hozzáférési szolgáltatások tartalmának megfelelően kialakított, kötelezően közzéteendő információk, illetve az előrendelés keretében megismerhető adatok biztosítják, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára minden esetben átláthatóvá váljon, hogy az egyes területek, illetve előfizetői hozzáférési pontok esetében milyen hozzáférési lehetőségek állnak rendelkezésre. A tényleges igénybevételi lehetőségek áttekinthetőségének érdekében a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam a hozzáféréssel kapcsolatos időbeli korlátozások közzétételének kötelezettségét is. Mivel az átláthatóság kötelezettség keretében a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. pontjában a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam a hozzáférési lehetőségekkel kapcsolatos információk honlapon történő rendszeres közzétételét, ezért – az információk elérhetőségével kapcsolatos átláthatóság biztosítása érdekében – a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam a közzétételi helyet beazonosító internetes cím referenciaajánlatban történő feltüntetését. Rögzítettem továbbá, hogy a hozzáférési lehetőségekkel kapcsolatos információk referenciaajánlat módosítását követő megváltozása esetén a Kötelezett Szolgáltató nem köteles referenciaajánlatának módosítására. A rendelkezésre azért volt szükség, mert a referenciaajánlat valamennyi változás esetén előírt módosítása – figyelembe véve, hogy az átláthatóság ebben az esetben az információk honlapon történő közzétételével is biztosítható – aránytalan és indokolatlan terhet jelentett volna a Kötelezett Szolgáltató számára. A referenciaajánlatok valamennyi változás esetén előírt módosítása ezen kívül jelentősen rontotta volna a szabályozás átláthatóságát, illetve indokolatlanul korlátozta volna a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét a hozzáférési lehetőségek jelen határozatban előírt módon történő megváltoztatása során. Az említett információk honlapon történő közzététele, frissítése nem vonja maga után a hatóság eljárását, ami egyszerűbb és költségtakarékosabb megoldás a Kötelezett Szolgáltató

számára, ugyanakkor a kötelezettség betartása utólag éppen a közzététel miatt hatékonyan ellenőrizhető.

A jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában előírt réz érpáras alhurok átengedés, valamint a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt szolgáltatás esetén a nagyelosztó helyszínek, valamint az előfizetői aggregációs pontok számossága miatt a hozzáférés lehetséges pontjainak közzététele jelentős szolgáltatói terheket generál. A réz érpáras alhurok átengedés esetén a közzététel a tényleges igénybevétel elhanyagolható mértéke és az előrendelés lehetősége miatt nem indokolt. A jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt szolgáltatás esetén a hozzáférési aggregációs pontokkal összefüggésben közzétett adatokból a Jogosult Szolgáltató az újgenerációs hozzáférési hálózatban alkalmazott előfizetői szakaszok típusára is tud következtetni, ez – az előrendelés lehetőségével együtt – a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt szolgáltatás esetében is elegendő információt biztosít a Jogosult Szolgáltatók számára a hozzáférési lehetőségek megismerésére. Mindezt figyelembe véve – tekintettel a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában foglalt alhurok átengedés, illetve a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos eddigi piaci tapasztalatokra is (elhanyagolható igénybevétel) – a hozzáférési pontok közzétételével kapcsolatos kötelezettség előírása a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában előírt réz érpáras alhurok átengedés, valamint a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt szolgáltatás esetében nem tekinthető arányos kötelezésnek. Ennek megfelelően a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetséges pontjainak feltüntetését a jelen határozat rendelkező rész I. D.3. pontjában előírt réz érpáras alhurok átengedés, valamint a jelen határozat rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt szolgáltatás esetén nem írtam elő.

- A közös eszközhasználattal kapcsolatos rendelkezéseket kibővítettem a költségek felek közötti megosztására, elszámolására vonatkozó elvek, módszerek közzétételének kötelezettségével. Erre a rendelkezésre azért volt szükség, mivel előfordulhat, hogy a határozat valamely közös eszközhasználati lehetőségre vonatkozóan nem ír elő költségszámítási módszert, illetve önálló díjat. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatók ebben az esetben se legyenek képesek a költségeket, illetve a felek érdekeltségét nem tükröző díjat kialakítani, szükséges az ilyen esetekben alkalmazott általános költségmegosztási elvek, gyakorlatok Hatóság által jóváhagyott referenciaajánlatban történő előzetes rögzítése. A helymegosztás költségeinek elszámolásával kapcsolatban a jelen határozat rendelkező rész I. C., pontja, illetve a jelen határozat rendelkező rész I. és II. számú melléklete részletes szabályokat tartalmaz, ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatóknak a helymegosztással kapcsolatos költségmegosztási elvek, a költségelszámolás módjára vonatkozó szabályok, illetve a referenciaajánlati tartalom kialakítása során a felsorolt határozati rendelkezésekre tekintettel kell lenniük.
- A helymegosztással kapcsolatos rendelkezéseket az egyértelműség és az Eht.-vel való konzisztencia biztosítása érdekében pontosítottam. A korábbi határozattól eltérően, amely a helymegosztással kapcsolatban a referenciaajánlatban kötelezően közzétett információk körét tételesen felsorolta, jelen határozatban az Eht. 107. § (2) és 107. § (5) bekezdéseire történő hivatkozással határoztam meg a helymegosztással összefüggésben a referenciaajánlatban kötelezően feltüntetett információk körét. Az Eht. 107. § (2) és 107. § (5) bekezdései tartalmazzák valamennyi, a korábbi határozatban előírt információt, továbbá az Eht. 107. § (7) bekezdése előírja – illetve a korábbiakban is előírta – a 107. § alkalmazását a referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltatóknak, így a helymegosztással kapcsolatban a jelen határozatban foglalt rendelkezés tartalmilag nem jelent változást a korábbiakhoz képest.

- A kábelhely megosztással összefüggésben a referenciaajánlatban feltüntetendő információk köre nem változott a korábbi határozathoz képest, a kötelezettség megfogalmazását az áttekinthetőség érdekében pontosítottam. A hozzáférési kötelezettséggel való kapcsolat egyértelműsítése érdekében a közzétételi kötelezettséggel érintett tevékenységeket nem a tevékenységek megnevezésével, hanem a jelen határozat rendelkező rész I. D) pontjának megfelelő részeire történő hivatkozással jelöltem ki. Mivel a jelen határozat rendelkező rész I. A) b) és I. A) h) pontjai erre vonatkozó rendelkezést tartalmaznak, a jelen határozatban az ismétlődés elkerülése érdekében a kábelhely megosztással összefüggésben nem írtam elő külön a kiegészítő szolgáltatások és díjaik közzétételét.
- A felek közötti elszámolással összefüggésben jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a megkövetelt kötelezettségvállalás mértékét köteles a referenciaajánlatában rögzíteni. A rendelkezés a kötelezettség gyakorlati alkalmazása tekintetében nem jelent változást, a Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlatukban jelenleg is megkövetelik garancia állítását, a rendelkezés ennek megfelelően a Hatóság által jóváhagyott gyakorlat határozatban történő rögzítését jelenti. A kötelezettségvállalással kapcsolatos szolgáltatói gyakorlat egységesítése, illetve a Jogosult Szolgáltatók költségeinek kötelezettségvállaláson keresztül történő indokolatlan megnövelésének megakadályozása érdekében a jelen határozatban rögzítettem a megkövetelhető garancia mértékének meghatározása során kötelezően figyelembe veendő szempontokat. A garancia maximális mértékének meghatározásánál figyelembe vettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató és a garantőr között létrejött garanciaszerződésben, illetve a garantőr által kiállított garanciavállaló nyilatkozatban legfeljebb olyan mértékű kötelezettségvállalás írható elő, amely figyelembe veszi a garancia intézményének biztosítéki természetét. A garancia ugyanis nem egy büntető, represszív jellegű jogintézmény, hanem a polgári jog elveire tekintettel reparatív funkciót tölt be, s mint ilyen, arra az esetre szolgál, hogy amennyiben a Jogosult Szolgáltató nem teljesíti a hálózati szerződés alapján őt terhelő esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettségét (különösen a Kötelezett Szolgáltatót a hálózati szolgáltatások nyújtásáért megillető ellenértéket, illetve a Jogosult Szolgáltatót terhelő kötbért), abban az esetben a Kötelezett Szolgáltató a garanciából, mint biztosítékból kielégítést kereshessen. A garancia lehívásának joga azonban – annak reparatív jellegéből következően – nem eredményezhet olyan helyzetet, hogy a Kötelezett Szolgáltató a garancia lehívásával magasabb pénzüsszeg jogosultjává váljon – a késedelmi kamat mértékét leszámítva –, mint ha a Jogosult Szolgáltató teljesítette volna a hálózati szerződés alapján fennálló, esedékes és nem vitatott pénzfizetési kötelezettségét. Erre tekintettel a garanciaszerződésben, illetve a garanciavállaló nyilatkozatban nem írható elő olyan mértékű kötelezettség sem, amely önmagában alkalmas arra, hogy a Jogosult Szolgáltatót visszatartsa a hálózati szerződés megkötésétől, illetve fenntartásától.
- A Kötelezett Szolgáltatók továbbra is kötelesek referenciaajánlatukban rögzíteni a Jogosult Szolgáltatókkal való együttműködés részletes szabályait. A felek közötti együttműködés szabályai között rögzítettem azt a – korábban a Hszr. 7. § (3) pontjában található, a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (i) pontjának utolsó bekezdésében kiegészített és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott – rendelkezést, mely szerint a Kötelezett Szolgáltatónak a felek közötti szerződésben rendelkeznie kell a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató jogairól és kötelezettségeiről. Mivel a Hszr. közvetlen alkalmazását jelen határozatban nem írtam elő, ezért mindenképpen indokolt a rendelkezés referenciaajánlatban történő kötelező szerepeltetése, hiszen csak így biztosítható, hogy a kötelezettség a hálózati szerződések megkötése során a továbbiakban is megfelelően érvényesüljön. Szintén a korábban a Hszr.-ben szereplő (Hszr. 7. § (5)) előírás megfelelő

érvényesülését szolgálja a felek üzemeltetés, karbantartás, hibaelhárítás tekintetében történő együttműködésével kapcsolatos azon rendelkezés, amely a Jogosult Szolgáltató számára lehetővé teszi a felsorolt tevékenységek Kötelezett Szolgáltatótól való igénybevételét. A kötelezettség megfelel a kialakult gyakorlatnak (ahol az üzemeltetést, karbantartást a saját hálózatrészük tekintetében a Kötelezett Szolgáltatók végzik) és nem jelent eltérést a korábbi előírásokhoz képest, azonban előírása mindenképpen indokolt annak elkerülése érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a tevékenységek nyújtásától való elzárkózáson keresztül megakadályozzák, vagy nehezítsék a Jogosult Szolgáltatók szolgáltatásnyújtását.

- A korábbi határozattól eltérően jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a Jogosult Szolgáltatók ajánlattételéhez szükséges adatlapokat kötelesek a referenciaajánlatban feltüntetni. A rendelkezés a kötelezettség gyakorlati alkalmazása tekintetében nem jelent változást, a Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlatai jelenleg is tartalmazzák az Eht. 67. § (2) bekezdésének c) pontja által előírt adatlapokat.
- A szolgáltató-, szolgáltatásváltással, illetve az előfizetői hozzáférési pont áthelyezésével kapcsolatos átláthatóságra vonatkozó szabályok tartalmilag nem változtak, az egyértelműség és az ismétlődések kiszűrése érdekében ugyanakkor a megfogalmazást pontosítottam. Mivel az átláthatóság kötelezettség keretében a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. pontjában a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a határidők teljesült értékeivel kapcsolatos információk honlapon történő rendszeres közzétételét, ezért – az információk elérhetőségével kapcsolatos átláthatóság biztosítása érdekében – a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a közzétételi helyet beazonosító internetes cím referenciaajánlatban történő feltüntetését.
- A szolgáltató-, szolgáltatásváltás, illetve az előfizetői hozzáférési pont áthelyezése telefonszolgáltatás igénybevétele esetén számhordozással is összekapcsolódhat, ezért a váltással összefüggésben szükséges a számhordozhatóság feltételeinek feltüntetése a referenciaajánlatban. A jelen határozatban foglalt kötelezettségtől függetlenül erre a Kötelezett Szolgáltatók a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. NMHH rendelet 3. § (6) bekezdése alapján is kötelesek. Az egyértelműség érdekében jelen határozatban külön is rögzítettem a számhordozhatóság feltételeinek referenciaajánlatban való feltüntetésével kapcsolatos kötelezettséget.
- A korábbi határozattól eltérően jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a korábban biztosított hozzáférés visszavonásával, valamint az alternatív hozzáférési szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket is kötelesek a referenciaajánlatban feltüntetni (ez a gyakorlati alkalmazás tekintetében nem jelent változást, a Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlatai jelenleg is tartalmazzák az ezzel kapcsolatos szabályokat). Továbbá a jelen határozatban előírtam a hozzáférési pontok áthelyezésével kapcsolatos eljárás részletes feltételeinek és kapcsolódó határidőknek referenciaajánlatban történő közzétételét. A jelen határozat rendelkező rész I. D.11. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó rendelkezések a jelen határozat rendelkező rész I. D.11. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárások átláthatóvá tételével biztosítják, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás megszüntetése és az esetleges alternatív szolgáltatás igénybevétele, illetve a hozzáférési pont áthelyezése mind a Jogosult Szolgáltatók, mind az előfizetők számára kiszámítható és tervezhető folyamat legyen.
- A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás részletes szolgáltatásnyújtási feltételeinek kialakítására a Kötelezett Szolgáltatók csak abban az esetben kötelesek, ha erre vonatkozó megfelelő jogosulti igény érkezik, ezért a határozat közzétételét követően benyújtott referenciaajánlat nem fogja tartalmazni a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás részletes szolgáltatásnyújtási feltételeit. (Ennek hiányában a Jogosult Szolgáltatók számára csak a jelen határozatból lennének

megismerhetőek a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos lehetőségek.) Annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára minden esetben egyértelműek és átláthatóak legyenek a jelen határozat I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos lehetőségek, a jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a jelen határozat I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás kialakítására irányuló, jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontjában foglalt eljárás feltételeit kötelesek a referenciaajánlatukban feltüntetni mindaddig, amíg – megfelelő jogosulti igény beérkezését követően és a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontjában foglalt eljárás eredményeként – a jelen határozat I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás részletes szolgáltatásnyújtási feltételei meg nem jelennek a referenciaajánlatban. A referenciaajánlat I. D.10.2. pontban foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárás alapján történt módosítását követően a referenciaajánlatnak értelemszerűen tartalmaznia kell a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás részletes tartalmát és a kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételeket. Rögzítettem továbbá, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében elérhető sávszélesség választék referenciaajánlat benyújtását követő megváltozása esetén a Kötelezett Szolgáltató nem köteles referenciaajánlatának módosítására. A rendelkezésre azért volt szükség, mert a referenciaajánlat valamennyi változás esetén előírt módosítása – figyelembe véve, hogy az átláthatóság ebben az esetben az információk honlapon történő közzétételével is biztosítható – aránytalan és indokolatlan terhet jelentett volna a Kötelezett Szolgáltatók számára. A referenciaajánlatok valamennyi változás esetén előírt módosítása ezen kívül jelentősen rontotta volna a szabályozás átláthatóságát, illetve indokolatlanul korlátozta volna a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét a saját kiskereskedelmi szolgáltatásai sávszélességének kialakítása során, figyelemmel a referenciaajánlatok jóváhagyására irányuló eljárások időigényre is. (Hatósági tapasztalatok alapján a referenciaajánlatok jóváhagyására irányuló eljárások időigénye az esetleges hiánypótlásoktól függően átlagosan 4-6 hónap). Az említett információk honlapon történő közzététele, frissítése nem vonja maga után a hatóság eljárását, ami egyszerűbb és költségtakarékosabb megoldás a Kötelezett Szolgáltató számára, ugyanakkor a kötelezettség betartása utólag éppen a közzététel miatt hatékonyan ellenőrizhető.

- A jelen határozat rendelkező rész I. D.12. pontjában elektronikus kapcsolattartással és a működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáféréssel kapcsolatos kötelezettségeket írtam elő a Kötelezett Szolgáltató számára. Annak érdekében, hogy az elektronikus kapcsolattartás módja valamennyi Jogosult Szolgáltató számára egyértelmű és átlátható legyen, a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. n) pontjában előírtam a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy a kapcsolattartás módját és az ehhez kapcsolódó eljárásokat a referenciaajánlatában is rögzítenie kell. Hasonlóképpen, a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában előírt információs hozzáférési felülettel kapcsolatos információk referenciaajánlatban történő szerepeltetése is elengedhetetlen a szolgáltatások igénybevételi feltételeivel kapcsolatos átláthatóság megteremtéséhez. Mivel a referenciaajánlat tervezet benyújtásakor a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában biztosított 150 napos megvalósítási határidő miatt a Kötelezett Szolgáltatónak várhatóan még nem áll rendelkezésére az információs hozzáférési felülettel kapcsolatos pontos specifikáció, ezért a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. o) pontjában annyit rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában csak az információs hozzáférési felületen elérhető információk pontos körét köteles rögzíteni. Az információs hozzáférési felület elérésével és működésével kapcsolatos információkat a Kötelezett Szolgáltatónak a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. f) pontjában foglalt kötelezettség alapján a honlapján kell közzétennie.

(Ez a megoldás az információk hozzáférési felület későbbi változása esetén is megfelelő rugalmasságot biztosít a Kötelezett Szolgáltató számára.) A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. o) pontjában a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.3. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódóan rendelkeztem arról is, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak meg kell határoznia a hibakezeléssel kapcsolatban a Jogosult Szolgáltató tájékoztatásának módját és az átadott információk körét, ami elősegíti a szolgáltatás nem megfelelő teljesülése kapcsán a felek közötti együttműködést.

- A számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet 3. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján „...az előfizetői hurok átengedésről rendelkező referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltató a referenciaajánlatában is köteles a számhordozhatóságról, illetve a számhordozással összefüggő, szolgáltatók közötti, szükséges együttműködésről rendelkezni”. Ennek megfelelően, a referenciaajánlati tartalommal kapcsolatos egyértelműség érdekében rögzítettem, hogy a számhordozhatóság feltételeit, az ehhez kapcsolódó eljárás részletes feltételeit és a kapcsolódó határidőket a referenciaajánlatnak tartalmaznia kell.
- A korábbi határozatban foglaltakkal megegyezően jelen határozatban is előírtam a szolgáltatások vállalt minőségi paramétereinek referenciaajánlatban való kötelező feltüntetését a Kötelezett Szolgáltatók számára. A szövegezés egyértelműsítése érdekében a jelen határozatban a „minőségi paraméterek”, „minőségi mutatók” kifejezés helyett a „teljesítménymutató” kifejezést használtam. Szerkezeti változást jelent, hogy a kialakítandó teljesítménymutatókkal kapcsolatos rendelkezések jelen határozatban az egyenlő elbánás kötelezettség keretében kerültek meghatározásra (jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontja). A teljesítménymutatók vállalt értékének referenciaajánlatban való feltüntetésével kapcsolatos rendelkezés továbbra is szükséges ahhoz, hogy a Jogosult Szolgáltatók a saját előfizetőik felé vállalt minőségi paramétereiket képesek legyenek pontosan meghatározni. Ennek megfelelően a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján a Kötelezett Szolgáltatók kötelesek minden, a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított teljesítménymutató vállalt értékére vonatkozó számszerű követelményt feltüntetni a referenciaajánlatukban. Mivel az átláthatóság kötelezettség keretében a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. pontjában a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a teljesítménymutatók vállalt és teljesült értékeivel kapcsolatos információk honlapon történő rendszeres közzétételét, ezért – az információk elérhetőségével kapcsolatos átláthatóság biztosítása érdekében – a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a közzétételi helyet beazonosító internetes cím referenciaajánlatban történő feltüntetését.

A korábbi határozatban foglaltakkal megegyezően jelen határozatban is előírtam a Kötelezett Szolgáltatók számára a teljesítménymutatók vállalt értékeinek be nem tartása (tehát a határidők elmulasztása, illetve egyéb teljesítménymutatóknak való meg nem felelés) esetén fizetendő kötbér mértékének referenciaajánlatban való feltüntetését, valamint jelen határozatban meghatároztam a kötbér mérték megállapítására irányadó rendelkezéseket is. A kötbér rendeltetése kettős: egyrészt a szerződésben vállalt szolgáltatás kötelezettjét szankció kilátásba helyezésével a kötelezettsége megfelelő teljesítésére ösztönzi, másrészt a szerződésszegés bekövetkezése esetére a jogosult számára előre kiszámítható mértékű reparációt biztosít. A kötbérnek a polgári jog szabályai alapján fennálló kettős jellegére tekintettel a referenciaajánlatban foglalt kötbérelőírásnak tehát alkalmasnak kell lennie a szerződésszerű teljesítés hatékony előmozdítására, és egyben alkalmasnak kell lennie a hálózati szerződésben foglalt szolgáltatás Kötelezett Szolgáltató általi késedelmes vagy nem a vállalt minőségben történő teljesítése miatt a Jogosult Szolgáltatót ért kár részbeni vagy teljes megtérítésére. A kötbér azon célját, hogy a Kötelezett Szolgáltatót rászorítsa,

ösztönözze arra, hogy az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban és a referenciaajánlatban szabályozott határidőket betartsa, csak akkor érheti el, ha a Kötelezett Szolgáltató számára számottevő hátránnyal jár a késedelmes, illetve a vállalt minőségtől eltérő teljesítés. A kötbér mértékének megállapítása során alapvetően az arányosság követelményének kell érvényesülnie, azaz úgy kell megállapítani, hogy a szerződésszegés súlya és a kötbér egymással arányban álljon. Emellett azonban figyelembe kell venni a felek helyzetét is, így jelen esetben a referenciaajánlati kötelezettség körében létrejövő hálózati szerződés jellegzetességeit. A referenciaajánlat szerint létrejövő szerződés tárgyát képező nagykereskedelmi szolgáltatás jellegéből adódóan a Kötelezett Szolgáltató nem szerződésszerű teljesítése a Jogosult Szolgáltatónak az előfizetőkkel kötött előfizetői szerződéséből fakadó kötelezettségei szerződésszerű teljesítését akadályozhatja, illetve ellehetlenítheti. A Jogosult Szolgáltató által követelhető kötbért ezért olyan mértékben kell megállapítani, hogy annak összege alkalmas lehessen a Jogosult Szolgáltatót ért kár részbeni vagy teljes megtérítésére. A hálózati szerződésben ugyanakkor a Jogosult Szolgáltató is vállal olyan kötelezettségeket, amelyek késedelmes teljesítése a Kötelezett Szolgáltató számára érdeksérelmet okoz. A fentiekhez hasonlóan a kötelezettségek szerződésszerű teljesítésének előmozdítása érdekében, azonos elvek mentén jogosult a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatban meghatározni a Jogosult Szolgáltatóval szemben érvényesíthető kötbér mértékét. A Kötelezett Szolgáltatónak a kötbér mértékének meghatározása során kiemelt figyelmet kell fordítania az arányosság követelményének teljesülésére.

- Az egyértelműség érdekében a referenciaajánlatok kötelező tartalmát előíró felsorolás rögzíti, hogy az Eht. 67. § (2) bekezdésének b) pontja által előírt mintaszerződést a referenciaajánlatnak tartalmaznia kell.

[500] Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a jelen határozatban azonosított piachoz tartozó szolgáltatásokat a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlatok hatályba lépéséig továbbra is a referenciaajánlatban foglalt feltételeknek megfelelően nyújtsák, a jelen határozatban a közléskor hatályos referenciaajánlat átmeneti időszakra vonatkozó további alkalmazását írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. Ezen rendelkezés az Eht. 62-65. §-a szerinti eljárásokban érvényesítendő azon szabályozó cél kifejezése, hogy az új referenciaajánlat jóváhagyásáig vagy tartalmának megállapításáig ne lehessen hiátus a korábbi és az új határozatban előírt szabályozási rezsim között. A közléskor hatályos referenciaajánlat további, átmeneti alkalmazásával kapcsolatos kötelezettség nem terjed ki ugyanakkor a referenciaajánlat HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.3. pontjában foglalt többlétszál kötelezettséggel kapcsolatos rendelkezéseire. Ezt az indokolja, hogy a korábbi határozattól eltérően jelen határozatban nem írtam elő a többlétszál telepítésére és átengedésére vonatkozó kötelezettséget. A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában ennek megfelelően a közléskor hatályos referenciaajánlat további alkalmazása alóli kivételként rögzítettem az érintett szolgáltatással kapcsolatos rendelkezéseket.

[501] Az átláthatóság körében kötelezően nyilvánosságra hozandó információk körében és a nyilvánosságra hozatal megvalósítása tekintetében kisebb változások történtek a korábbi határozathoz képest.

- A többlétszál telepítésére és átengedésére vonatkozó kötelezettség visszavonásával együtt a kötelezettséggel kapcsolatos közzétételi kötelezettséget is megszüntettem.
- A Kötelezett Szolgáltatók számára jelen határozatban is előírtam a referenciaajánlatok honlapon történő közzétételével kapcsolatos – az Eht. 67/A. § (4) bekezdése által is előírt – kötelezettséget. A rendelkezés a közzététel pontos címének Hatóságnak történő bejelentésével kapcsolatos időpontja tekintetében módosult. A legutóbbi határozatom óta

eltelt időszak szabályozói tapasztalatai alapján megállapítható ugyanis, hogy a kötelezettségek megfelelő érvényesüléséhez elegendő, ha a bejelentésre a referenciaajánlat közzétételével egy időben kerül sor, és ez a Kötelezett Szolgáltatóknak is kisebb szabályozói terhet jelent. A határidőt ennek megfelelően módosítottam és a közzététel pontos címének bejelentésére az egyéb információk közzétételével kapcsolatos rendelkezésekben foglaltakkal megegyező határidőt írtam elő.

- A teljesítménymutatók vállalt és teljesült értékeinek nyilvánosságra hozatalával kapcsolatos kötelezettség tartalmilag nem változott a korábbiakhoz képest, a Kötelezett Szolgáltatók továbbra is kötelesek a teljesítménymutatók megfelelő értékeinek összehasonlítható módon történő közzétételére. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a kötelezettség nemcsak a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában nevesített teljesítménymutatókra, illetve azok kiskereskedelmi megfelelőire vonatkozik, hanem valamennyi, a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított és a referenciaajánlatban feltüntetett teljesítménymutatóra kiterjed. Módosult a frissítés gyakoriságával kapcsolatos rendelkezés, a 2013/466/EU Ajánlás 24. cikkével összhangban a Kötelezett Szolgáltató a minőségi mutatók vállalt és teljesült értékeit a korábbiaktól eltérően nem fél-, hanem negyedévente köteles közzétenni honlapján. A rendelkezés az információk átláthatóságának megteremtésével segíti a kötelezettség megfelelő teljesülését, illetve annak ellenőrzését. A kötelezően nyilvánosságra hozott teljesítménymutatók köre a 2013/466/EU Ajánlás 20. pontjában található felsorolásnak megfelelően bővült, a Kötelezett Szolgáltató a továbbiakban a szolgáltató-, szolgáltatásváltáshoz, valamint az előfizetői hozzáférési pont áthelyezéséhez kapcsolódó határidők vállalt és teljesült értékeit is köteles nyilvánosságra hozni honlapján. A honlapon közzétett adatok frissítésének gyakoriságát (negyedév) ebben az esetben is a 2013/466/EU Ajánlás 24. cikkével összhangban határoztam meg. Az egyértelműség érdekében a határozatban rögzítettem az adatok közzétételével kapcsolatos kötelezettség teljesítésének kezdő időpontját, ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatók a teljesítménymutatók megfelelő értékeit a referenciaajánlatuk jóváhagyását követő első teljes negyedéves beszámolási időszak (tehát a január 1-jétől március 31-ig, április 1-jétől június 30-ig, július 1-jétől szeptember 30-ig, illetve október 1-jétől december 31-ig terjedő időszakok valamelyike) leteltét követő hónap végéig kötelesek közzétenni. Annak érdekében, hogy a teljesítménymutatókkal kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatala a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal benyújtott referenciaajánlat jóváhagyását és hatályba lépését megelőzően is biztosított legyen, a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam, hogy az információk nyilvánosságra hozatalával összefüggésben a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését megelőzően továbbra is kötelesek megfelelni a korábbi határozatban foglalt előírásoknak.
- A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás nyújtásához szükséges berendezés díjának kialakításával kapcsolatos kötelezettséggel összefüggésben a jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában előírtam a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy a felajánlott berendezések listáját és a berendezések díját tegye közzé a honlapján, illetve változás esetén az információkat megfelelően módosítsa. Az információk honlapon történő közzétételével kapcsolatban kötelezettség előírására azért volt szükség, mert – a későbbiekben ([536] szakasz) leírt okok miatt – a referenciaajánlat a fenti információkat nem tartalmazza, így az átláthatóság ebben az esetben csak az információk honlapon történő közzétételével biztosítható. Mivel a közzeendő információk pontos tartalma a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás Kötelezett Szolgáltató hálózatában történő berendezése során alakul ki, ezért az információk közzétételének első időpontját a szolgáltatás rendelkezésre állásának kezdő időpontjához, tehát a jelen határozat rendelkező

rész I. D.10.2. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárás alapján módosított referenciaajánlat hatályba lépéséhez kötöttem.

- A korábbiakhoz hasonlóan jelen határozatban is előírtam a szolgáltatások földrajzi elérhetőségének, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetséges pontjainak honlapon történő nyilvánosságra hozatalával és folyamatos frissítésével kapcsolatos kötelezettséget. A jelen határozat rendelkező rész I. A.1.) c) pontjában foglalt kötelezettség tartalmának bővülésével (hozzáférési aggregációs pontok által kiszolgált települések feltüntetése) a honlapon kötelezően közzétett információk köre is bővült. A honlapon történő közzététellel kapcsolatos kötelezettség bővítésére a jelen határozat rendelkező rész I. A.1.) c) pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó indokolásban foglalt okokból került sor. Továbbá módosult a frissítés gyakoriságával kapcsolatos rendelkezés, a korábbi féléves közzététel helyett jelen határozatban negyedéves közzétételt írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A módosításra azért volt szükség, mert a folyamatos újgenerációs hálózati fejlesztések miatt az adatok naprakészsége a féléves közzététellel nem biztosítható megfelelően. Annak érdekében, hogy a hozzáférés lehetséges pontjaival kapcsolatos információk nyilvánosságra hozatala a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal benyújtott referenciaajánlat jóváhagyását és hatályba lépését megelőzően is biztosított legyen, a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam, hogy az információk nyilvánosságra hozatalával összefüggésben a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal jóváhagyott referenciaajánlat hatályba lépését megelőzően továbbra is kötelesek megfelelni a korábbi határozatban foglalt előírásoknak. Az előírásra azért van szükség, mert a hozzáférés lehetséges pontjaival kapcsolatos információk értelemszerűen változhatnak a határozat közlése és a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján első alkalommal benyújtott referenciaajánlat jóváhagyása és hatályba lépése közötti időszakban is, amely tekintetében a Jogosult Szolgáltatóknak információval kell rendelkezniük az esetleges hozzáférési igények benyújthatósága érdekében.
- A jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában előírt kötelezettséggel összefüggésben a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam, hogy az információs hozzáférési felülethez való hozzáférés módját, az információs felület működésének ismertetését (beleértve a felület elérhetőségével kapcsolatos teljesítménymutatók értékeit), az információs felület kezelésének módját köteles a honlapján közzétenni, illetve a működési feltételek változása esetén az információkat megfelelően módosítani. Mivel a korábbiakban ([498][499] szakasz 13. francia bekezdés) leírt okok miatt a referenciaajánlat a fenti információkat nem tartalmazza, ezért az információk honlapon történő közzététele elengedhetetlen az információs hozzáférési felülettel kapcsolatos átláthatóság megteremtéséhez. Az információk közzétételének első időpontját az információs hozzáférési felület rendelkezésre állásának jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában rögzített kezdő időpontjához kötöttem, a Kötelezett Szolgáltató ennek megfelelően a jelen határozat közzétételétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépésétől számított 150 napon belül köteles az információkat első alkalommal közzétenni. Ezt követően a működési feltételek változása esetén – annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára a változásokra történő felkészülésre elegendő idő álljon rendelkezésre – a Kötelezett Szolgáltató a változással kapcsolatos tájékoztatást a honlapján, a változást megelőzően legalább 30 nappal köteles közzétenni.
- Mivel a Kötelezett Szolgáltatók számára a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás tekintetében nem írtam elő a Jogosult Szolgáltatók számára az elérhető sáv szélességek referenciaajánlatban való folyamatos frissítését, ezért az elérhető sáv szélesség választék tekintetében az átláthatóság csak úgy biztosítható, ha a Kötelezett Szolgáltató az elérhető sáv szélességekkel, valamint a

szolgáltatásválaszték megváltozásával kapcsolatos információkat folyamatosan frissítve közzéteszi a honlapján. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. A.1.) g) pontjában a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított szolgáltatás elérhető sáv szélességeinek és díjainak, valamint a megszűnő és újonnan kialakított sáv szélességekkel kapcsolatos tájékoztatásnak honlapon történő közzétételével és folyamatos frissítésével kapcsolatos kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. Mivel a közzéteendő információk pontos tartalma a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás hálózatában történő berendezése során alakul ki, ezért az információk közzétételének első időpontját a szolgáltatás rendelkezésre állásának kezdő időpontjához, tehát a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontjában foglalt kötelezettséghez kapcsolódó eljárás alapján módosított referenciaajánlat hatályba lépéséhez kötöttem.

- A jelen határozat rendelkező rész I. B.2.4. pontjához kapcsolódóan rendelkeztem az ott előírtak alapján közzéteendő információk nyilvánosságra hozataláról.
- A közzététel helyének tekintetében szigorúbb elvárást fogalmaztam meg a korábbi határozathoz képest, a nyilvánosságra hozott információknak a továbbiakban a nyitó honlapról nem három, hanem két egyértelmű menüpont lépésből kell elérhetőnek lenniük. A szigorításra azért került sor, mert a Kötelezett Szolgáltatók honlapjának vizsgálata során megállapítottam, hogy a nyilvánosságra hozott információk nehezen fellelhetők a Jogosult Szolgáltatók számára. Az érintett tartalmak nehezen, gyakran más tartalmak között elhelyezve voltak csak fellelhetők, illetve a tartalmak eléréséhez több esetben keresőszoftver igénybevételére volt szükség.

III.3.2. Egyenlő elbánás

- [502] Az egyenlő elbánással kapcsolatos kötelezettséget az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/44-11/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt.
- [503] A lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák vizsgálata során megállapítottam, hogy az egyenlő elbánás kötelezettség önmagában történő alkalmazása nem tekinthető hatékony szabályozói beavatkozásnak, a kötelezettség ugyanakkor – figyelembe véve a hozzáférési, illetve átláthatóság kötelezettségek alkalmazásának korlátait – az egyenlő elbánás általános követelményének előírásán keresztül megfelelően támogatja a hozzáférési, illetve átláthatóság kötelezettségek érvényesülését. A kötelezettség előírása során ennek megfelelően kiemelt figyelmet kell fordítani a hozzáférési és átláthatóság kötelezettségekkel való összhang megteremtésére.
- [504] Az egyes, korábban azonosított és az egyenlő elbánás kötelezettségen keresztül kezelhető versenyt korlátozó magatartásformákkal összefüggésben a szolgáltatásnyújtás következő területei „érintettek”, tehát a következő területeken szükséges a szabályozónak az egyenlő elbánás megvalósulását biztosítani:

Versenyt korlátozó magatartásforma	Egyenlő elbánás követelményével érintett területek
Információ visszatartása, illetve diszkriminatív felhasználása	Szolgáltatás nyújtásához szükséges információk szolgáltatása
Indokolatlan előírások, követelmények	Szolgáltatásnyújtás külső és belső műszaki, közgazdasági, jogi feltételei
Késleltetési taktikák	Szolgáltatásnyújtás külső és belső határidejei

Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségromlás	Külső és belső szolgáltatásnyújtás minősége, minőség összehasonlíthatósága
---	--

**Egyenlő elbánás figyelembevételével kialakított feltételek, amelyek lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltatók számára a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló vagy azzal megegyező szolgáltatások nyújtását*

27. táblázat: Versenyt korlátozó magatartásformák és az egyenlő elbánás követelményével érintett területek

[505] Jól látható, hogy a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák megfelelő kezelése érdekében az egyenlő elbánás kötelezettségnek gyakorlatilag a szolgáltatásnyújtás valamennyi területére ki kell terjednie és mivel a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák a saját kiskereskedelmi terület és a külső igénybevevők között és több, különböző külső igénybevevő esetén is megvalósulhatnak, ezért a kötelezettség tartalmának meghatározása során az Eht. 104. § (2) bekezdés a) és b) pontjának alkalmazása egyaránt indokolt.

[506] A lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák egyenlő elbánás kötelezettség keretében történő kezelésével összefüggésben a 2013/466/EU Ajánlás két megközelítés (EoI¹⁵⁸, EoO¹⁵⁹) alkalmazását teszi lehetővé. Az Ajánlásban foglaltak szerint a Bizottság az EoI alkalmazását tartja a legmegfelelőbb kötelezettségnek a diszkriminációmentesség megvalósítása tekintetében. Az Ajánlás a szabályozó hatóságok számára előírja az EoI kötelezettség bevezetésének indokoltságával kapcsolatos vizsgálatok elvégzését, amelynek során a szabályozónak a kötelezettség kirovásával elérhető versenyelőnyöket és a kötelezettség alkalmazásának szabályozási terheit kell mérlegelnie¹⁶⁰. Ezzel összefüggésben az Ajánlás többek között a következő szempontok figyelembe vételét javasolja:

- az EoI megfelelés többletköltsége (új szolgáltatások bevezetése, új rendszerek kialakítása során az EoI megfelelés többletköltsége valószínűsíthetően alacsony);
- az EoI alkalmazásának és a költségalapú árakkal kapcsolatos kötelezettség ki nem rovásának lehetősége;
- az EoI lehetséges kedvező hatása a versenyre és az innovációra;
- a jelentős piaci erejű szolgáltató esetleges önkéntes kötelezettségvállalása az Ajánlásban foglaltaknak megfelelő tartalmú EoI alkalmazására;
- a jelentős piaci erejű szolgáltatók száma és mérete.

Az Ajánlás megállapítja továbbá, hogy az EoI alkalmazása elsősorban az NGA hálózaton nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében lehet arányos, ahol a megfelelés többletköltségei alacsonyabbak, mint a hagyományos, réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások esetében.

[507] A fenti szempontokra is tekintettel megvizsgáltam az EoI jelen határozatban történő előírásának lehetőségét és a következőket állapítottam meg:

- Az EoI kötelezettség alkalmazása a réz érpáras hozzáférési hálózatokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók meglévő rendszereinek jelentős átalakítását tenné szükségessé egy kifutó technológia esetében. Az ezzel járó többletköltséget – figyelembe véve a réz érpáras hálózatokon nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások jelenlegi alacsony igénybevételi

¹⁵⁸ Equivalence of Inputs – Bemeneti termékek egyenértékűsége (2013/466/EU Ajánlás 6. g) pontjában foglalt fogalom)

¹⁵⁹ Equivalence of Outputs – Kimeneti termékek egyenértékűsége (2013/466/EU Ajánlás 6. h) pontjában foglalt fogalom)

¹⁶⁰ 2013/466/EU Ajánlás bevezető részének (13)-(17) pontjai, illetve 7. pontja.

szintjét¹⁶¹ és a szolgáltatások folyamatos migrációját – a kötelezettség alkalmazásából származó potenciális versenyelőnyök nem ellensúlyoznák. Ennek megfelelően az Eol kötelezettség előírása a hagyományos, réz érpáras hozzáférési hálózatokon nyújtott hozzáférési szolgáltatások esetében nem tekinthető arányos kötelezésnek.

- A hazai piacon tapasztalható verseny jellege alapvetően infrastruktúra alapú, a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételével nyújtott szolgáltatások piaci szerepe kisebb. Alacsonyabb igénybevétel esetén a kötelezettség bevezetéséből származó pozitív piaci hatások is csekélyebbek és nincsenek arányban a kötelezettség alkalmazásával járó jelentős szabályozási terhekkel. (Természetesen szabályozói cél, hogy a jelen határozatban előírt kötelezettségek eredményeként a szabályozott szolgáltatások igénybevétele nőjön, a kötelezettség előírásával kapcsolatos mérlegelés során azonban ennek a lehetőségnek a figyelembe vétele a spekulatív jelleg miatt nem indokolt.)
- Az új, innovatív szolgáltatások kialakítása és bevezetése a jövőben is elsődlegesen a tőkeerősebb, saját infrastruktúrával rendelkező szolgáltatóktól várható, a szabályozott szolgáltatásokat igénybe vevő szolgáltatók – a korábbi piaci aktivitásuk jellegét és az igénybevételi mennyiségekből fakadó, a szolgáltatásfejlesztés területén is versenyhátrányt jelentő kisebb méretgazdaságosságukat is figyelembe véve – a piaci innováció szintjére valószínűsíthetően még az Eol kötelezettség előírása esetén is csak kisebb hatást lennének képesek kifejteni. Az Eol kötelezettség alkalmazása a másik oldalon ugyanakkor jelentősen korlátozná a jelentős piaci erejű szolgáltatókat a szolgáltatásfejlesztés területén, hiszen a kifelé és befelé nyújtott szolgáltatások teljes azonosságával kapcsolatos elvárás miatt a vertikális szinergiákat kevésbé lennének képesek kihasználni. A szolgáltatásfejlesztés területén jelentkező esetleges pozitív hatások tehát nem ellensúlyozzák az Eol kötelezettség bevezetésével kapcsolatos szabályozói terheket.
- A jelen határozatban három elkülönült érintett piacot és azokon három különböző jelentős piaci erejű szolgáltatót azonosítottam. Mind az azonosított érintett piacok, mind a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók méretében jelentősebb különbségek azonosíthatók. A 2013/466/EU Ajánlás bevezető részének (16) pontja rögzíti, hogy azokban a tagállamokban, ahol nagyobb számú kisméretű jelentős piaci erejű szolgáltató kerül azonosításra, az Eol előírása a kis szolgáltatók esetében nem arányos. A jelen határozatban azonosított piacokon a kötelezettséggel érintett terület méretét tekintve a UPC kisméretű, míg az Invitel közepes méretű jelentős piaci erejű szolgáltatónak tekinthető, a vállalkozás méretét tekintve pedig mindkét szolgáltató közepes méretű. A Magyar Telekom – bár a korábbi határozathoz képest az érintett piac mérete csökkent – mind a kötelezettséggel érintett terület méretét, mind a vállalkozásméretét vizsgálva nagyméretű szolgáltatónak tekinthető. Ennek megfelelően tehát pusztán az Ajánlás rendelkezései alapján a UPC esetében nem, az Invitel esetében kevésbé indokolt az Eol kötelezettség előírása, míg a Magyar Telekom esetében mérlegelni szükséges annak előírását. Ez a gyakorlatban szolgáltatóként eltérő kötelezettségek előírását jelentené, aminek indokoltságát ugyanakkor a piaci erőben meglévő eltérések nem támasztják alá, hiszen a piac elemzése során a jelentős piaci erejűként azonosított három szolgáltató esetében nem azonosítottam az egyes érintett piacok tekintetében a piaci erőben meglévő olyan különbségeket, ami különböző erősségű, differenciált kötelezettségek alkalmazását támasztanák alá.

¹⁶¹ 2014-ben a hurokátengedések száma 10 ezer db körül alakult, míg közeli bitfolyam hozzáférésekből az igénybevétel 10 db alatt maradt.

- Mindhárom jelentős piaci erővel rendelkezőként azonosított szolgáltató esetében megállapítható, hogy az ex-ante kötelezettségek csak a szolgáltatási területük egy részében terhelik őket. Ennek megfelelően az Eol kirovása esetén a kötelezettség csak a szolgáltatásnyújtási területük, illetve hozzáférési hálózatuk egy részét érintené. Ez a kötelezettség gyakorlati alkalmazása során azt jelentené, hogy a Kötelezett Szolgáltatóknak vagy kétféle rendszert kellene működtetniük, vagy – amennyiben a szolgáltatók egységes rendszer, eljárások stb. alkalmazása mellett döntenek – a saját kiskereskedelmi terület kiszolgálását a nem szabályozott területen is a szabályozott területen kirótt kötelezettségek alapján kialakított rendszerekkel, folyamatokkal kellene megvalósítaniuk. Az első esetben a kétféle rendszer fenntartásával járó jelentős addicionális teher, a második esetben a kirótt kötelezettség nem szabályozott területen történő szolgáltatásnyújtást korlátozó hatása okozhat a szabályozás miatt felmerülő piaci problémákat.

[508] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a hazai piaci körülmények között az Eol kötelezettség alkalmazása nem tekinthető arányos intézkedésnek, a kötelezettség bevezetésével kapcsolatos szabályozási terheket a kötelezettség bevezetéséből származó esetleges pozitív versenyhatások nem ellensúlyozzák. Ennek megfelelően a jelen határozatban nem írtam elő az Eol alkalmazását a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók számára.

[509] A 2013/466/EU Ajánlás 9. pontjában foglaltak alapján, amennyiben a szabályozó az Eol kötelezettséget nem írja elő a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatókra, akkor biztosítania kell, hogy a Jogosult Szolgáltatók a nagykereskedelmi szolgáltatásokat az EoO követelményének teljesülése mellett vehessék igénybe. Ez azt jelenti, hogy a hozzáférést igénylők számára kialakított nagykereskedelmi szolgáltatásoknak működésükben és árban hasonlóknak kell lenniük ahhoz, amelyeket a jelentős piaci erejű szolgáltató a saját kiskereskedelmi területe számára biztosít. A hozzáférést igénylők kiszolgálása során a jelentős piaci erejű szolgáltató eltérő rendszereket és eljárásokat is alkalmazhat, mint a belülről nyújtott szolgáltatások esetén. Az egyenlő elbánás kötelezettség keretében foglalt rendelkezéseket úgy állítottam össze, hogy azok megfeleljenek az EoO-val kapcsolatos ezen elvárásoknak.

[510] Az egyenlő elbánás kötelezettség tartalmának kialakítása során ezen kívül figyelembe vettem a 2013/466/EU Ajánlás 11., 19., illetve 27-28. pontjaiban foglalt rendelkezéseket, amelyek az egyenlő elbánással összefüggésben a következő kötelezettségek kirovását minden esetben előírják a tagállami szabályozó hatóságok számára:

- „műszaki lemásolhatóság” biztosítása: a szabályozónak biztosítania kell, hogy a kialakított nagykereskedelmi szolgáltatások lehetővé teszik a jelentős piaci erejű szolgáltató kiskereskedelmi területe által kialakított kiskereskedelmi szolgáltatások reprodukálását. (Ezzel összefüggésben az Ajánlás 12-18. pontjai további részletes előírásokat tartalmaznak.)
- megfelelő teljesítménymutatók (KPI-k) alkalmazásának előírása: a szabályozónak biztosítani kell, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók a szolgáltatásnyújtással összefüggő megfelelő teljesítménymutatókat alakítsanak ki, illetve alkalmazzanak annak érdekében, hogy az egyenlő elbánás kötelezettség teljesítése megfelelően ellenőrizhetővé váljon. (Ezzel összefüggésben az Ajánlás 20-26. pontjai további részletes előírásokat tartalmaznak.)
- SLA¹⁶²-k és a kapcsolódó SLG¹⁶³-k alkalmazásának előírása: a szabályozónak elő kell írnia a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, hogy a kialakított teljesítménymutatók alapján a

¹⁶² Service Level Agreement – Szolgáltatási Szint Megállapodás

¹⁶³ Service Level Guarantee – Szolgáltatási Szint Garancia

szolgáltatási szint tekintetében megállapodjanak az igénybevevőkkel, amely tartalmazza a vállalt szolgáltatási szint nem teljesítése esetén fizetendő ellentételezés mértékét is. (Ezzel összefüggésben az Ajánlás 29. pontja további előírásokat tartalmaz.)

A felsorolt szabályozási elemekkel összefüggésben a korábbi határozat is tartalmazott rendelkezéseket (pl. SLA-alapelvek referenciaajánlatban rögzítése), azonban az Ajánlásban foglaltaknak való teljes megfelelés érdekében az egyenlő elbánás kötelezettség megfelelő módosítására volt szükség.

- [511] A 27. táblázatban és a 2013/466/EU Ajánlásban foglaltak figyelembevételével, a többi kirótt kötelezettségre is tekintettel az egyenlő elbánás kötelezettség részletes tartalmát a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a következőkben részletezett indokok alapján.
- [512] Az egyenlő elbánással kapcsolatos kötelezettséget szerkezetileg módosítottam az előző határozathoz képest a következők szerint:
- A korábbi határozattól eltérően a jelen határozatban a külső szolgáltatók közötti, illetve a külső szolgáltatók és saját üzletág közötti egyenlő elbánással kapcsolatos rendelkezéseket az egyértelműség és a jobb átláthatóság érdekében elkülönítetten rögzítettem.
 - A 2013/466/EU Ajánlásban foglalt rendelkezéseknek megfelelően jelen határozatban az egyenlő elbánás keretében rendelkeztem a KPI-k, SLA-k és SLG-k alkalmazásáról, ami a tartalmi módosítás mellett szerkezeti változást is eredményezett.
- [513] A szolgáltatás külső igénybevevői tekintetében alkalmazandó egyenlő elbánással kapcsolatos rendelkezéseket kis mértékben pontosítottam a korábbi határozathoz képest. A kötelezettség keretében a Kötelezett Szolgáltatóknak továbbra is meg kell felelniük az Eht. 104. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt általános elvárásnak, amelyet a szolgáltatásnyújtás valamennyi területére vonatkozóan érvényesíteniük kell. Mivel a szolgáltatásnyújtás feltételei a referenciaajánlatban rögzítettek, továbbá a rendelkezés az egyenlő elbánás általános követelményéből is következik, a korábbiaktól eltérően jelen határozatban nem rögzítettem azt az elvárást, mely szerint a Kötelezett Szolgáltatók a Jogosult Szolgáltatóknak kötelesek mindazokat a feltételeket biztosítani, amelyeket bármely harmadik szolgáltató számára korábban már biztosítottak. A rendelkezés törlését indokolta az is, hogy a rendelkezés általános jelleggel írta elő a korábbi feltételek alkalmazását a Kötelezett Szolgáltatók számára függetlenül attól, hogy az adott feltétel az aktuális szabályozás által indokolt-e, illetve, hogy az adott feltétel alapján a Kötelezett Szolgáltató nyújt-e még szolgáltatást.
- [514] A szolgáltatás belső (saját üzletág, irányított vállalkozás) és külső igénybevevői számára nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatos egyenlő elbánás keretében a Kötelezett Szolgáltatóknak továbbra is meg kell felelniük az Eht. 104. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt általános elvárásnak. Az általános törvényi követelmény rögzítése mellett az egyenlő elbánással kapcsolatos elvárás tartalmát a 2013/466/EU Ajánlásban foglalt EoO kötelezettség tartalmának megfelelően tovább pontosítottam. Ennek során figyelembe vettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatóknak a jelen határozatban rendelkező rész I. D) pontjában előírt szolgáltatások tekintetében a jelen határozat rendelkező rész I. C) pontjában rögzített költségalapú díjakat kell alkalmazniuk, illetve az ott előírt költségszámítási szabályokat kell alkalmazniuk. A 2013/466/EU Ajánlásban foglalt költségszámítási módszertan figyelembevételével kialakított díjak nem képezik le pontosan a Kötelezett Szolgáltató belső transzferárait, így a Kötelezett Szolgáltató a díjak tekintetében értelemszerűen nem tud megfelelni a 2013/466/EU Ajánlásban rögzített EoO elvárásnak, illetve az Eht. 104. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt általános elvárásnak. Ennek megfelelően a rendelkező részben a külső-belső egyenlő elbánással kapcsolatos elvárást úgy rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltatóknak biztosítania kell, hogy a Jogosult Szolgáltatók működésükben és minőségben egyenértékű szolgáltatásokat vehessenek igénybe azzal, amit a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi területe számára

biztosít, amelynek során a Kötelezett Szolgáltatók a saját kiskereskedelmi területük kiszolgálása során alkalmazottaktól eltérő eljárásokat és rendszereket is alkalmazhatnak.

- [515] A 2013/466/EU Ajánlás 11-18. pontjaiban foglalt rendelkezések előírják a tagállami szabályozó hatóságok számára a műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos kötelezettségek kirovását, különösen abban az esetben, ha az Eol kötelezettség nem kerül teljes egészében alkalmazásra¹⁶⁴. Jelen határozatban az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján kötelezően figyelembe vett 2013/466/EU Ajánlás 11-18. pontjaiban foglalt rendelkezésekkel összhangban műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára, tekintettel arra, hogy a piacelemzés és az ügy összes körülményeinek megfontolt vizsgálata alapján nem merült fel olyan tényező, amely bármilyen módon indokolta volna 2013/466/EU Ajánlás műszaki lemásolhatósági vizsgálatra vonatkozó rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyását. E körben szükséges hangsúlyozni, hogy a műszaki lemásolhatóság követelményének való megfeleléshez nem elegendő, ha a Kötelezett Szolgáltató a saját kiskereskedelmi szolgáltatásával azonos feltételeket biztosít a Jogosult Szolgáltató számára, a nagykereskedelmi szolgáltatásnyújtás feltételeit a Jogosult Szolgáltató saját belső folyamatainak, eljárásainak észszerű időigényére is tekintettel kell kialakítani.
- [516] A műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos elvárást általános jelleggel rögzítettem a határozatban, emellett rendelkeztem az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetése esetén követendő eljárásról. Megállapítottam, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatások esetében az alkalmazott hálózat típus, illetve átviteli technológia, a sáv szélesség és a szolgáltatásminőség azok a jellemzők, amelyek a műszaki lemásolhatóságot befolyásolják. Tekintettel a műszaki lemásolhatósági vizsgálat időigényére és – amennyiben a lemásolhatósági vizsgálat eredményeképpen a referenciaajánlat módosítása és jóváhagyása is szükséges – a vizsgálat időtartamának bizonytalanságára, annak érdekében, hogy a műszaki lemásolhatóság biztosítása a lehető legkevesebb akadályozza az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetését, illetve a Kötelezett Szolgáltató számára tervezhető legyen az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetésének időpontja, megvizsgáltam, hogy a műszaki lemásolhatóság szempontjából releváns műszaki jellemzők közül melyek esetében szükséges a lemásolhatósági vizsgálat lefolytatása és melyek esetében biztosítható a műszaki lemásolhatóság egyéb módon. Ezzel kapcsolatban megállapítottam, hogy az alkalmazott hálózat típus, illetve átviteli technológia módosítása olyan mértékű és komplexitású változást jelent, amely mindenképpen indokolja a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását. Kiemelendő, hogy a hálózat típus, illetve az átviteli technológia változása a legtöbb esetben valószínűsíthetően referenciaajánlat módosítását tenne szükségessé a műszaki lemásolhatóságtól függetlenül is, hiszen ezek olyan mértékű változások a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása során, amely a szolgáltatásnyújtás lényegi jellemzőit befolyásolják, és ezen lényegi jellemzők szabályozása a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjából következően a referenciaajánlatok szükségszerű részét kell, hogy képezzék. Ezért a műszaki lemásolhatóság esetén előírt referenciaajánlat-módosítási kötelezettség nem tekinthető indokolatlannak vagy aránytalannak. A kiskereskedelmi szolgáltatás sáv szélességének, valamint vállalt minőségi jellemzőinek változása esetében ezzel szemben műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatása nélkül, egyértelműen eldönthető, hogy a megajánlott nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások felhasználásával az új kiskereskedelmi szolgáltatás lemásolható-e. Ezért utóbbi esetben nem tartottam indokoltnak és arányosnak a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését jelentősen késleltető lemásolhatósági vizsgálat előírását. Ezekben az esetekben egyéb, a műszaki lemásolhatóságot biztosító eljárásokat határoztam meg. Az előző megfontolások alapján a határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató új

¹⁶⁴ 2013/466/EU Ajánlás 11. pontja: „... in particular, where Eol is not fully implemented.”

hálózat típus, illetve átviteli technológia alkalmazásával megvalósított kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését tervezi, akkor a bevezetést megelőzően köteles műszaki lemásolhatósági vizsgálatot végezni.

[517] Amennyiben a műszaki lemásolhatósági vizsgálat alapján a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával nem lemásolható, akkor az – mivel a jelen határozatban foglalt átláthatóság kötelezettség alapján a Kötelezett Szolgáltatók a hozzáférési szolgáltatásokat a referenciaajánlatban foglalt feltételeknek megfelelően kötelesek nyújtani – a referenciaajánlat módosítását teszi szükségessé. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Elnöknek benyújtani, amihez mellékelnie kell a műszaki lemásolhatósági vizsgálat eredményét bemutató dokumentációt is annak érdekében, hogy a Hatóság a műszaki lemásolhatóság teljesülését a referenciaajánlat módosítása során megfelelően ellenőrizni tudja. Annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak a megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás rendelkezésre állását követően elegendő idejük legyen a saját kiskereskedelmi szolgáltatás kialakítására, a Kötelezett Szolgáltatók az új szolgáltatás nyújtását csak a módosított referenciaajánlat hatályba lépése utáni 45. napot követően kezdenek meg. A 45 napos határidő – figyelembe véve, hogy a nagykereskedelmi ajánlat alapvető jellemzői már a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárás során megismerhetőek a Jogosult Szolgáltatók számára – elegendő felkészülési időt biztosít a Jogosult Szolgáltatók számára a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételére és a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtására való felkészülésre. Ugyanakkor azt is szükséges biztosítani, hogy e nagykereskedelmi ajánlatok alapján létrejövő hálózati szerződések szerint nyújtandó nagykereskedelmi szolgáltatás teljesítésének megkezdésével a Kötelezett Szolgáltató ne kerüljön hátrányba abban az esetben, ha a Jogosult Szolgáltató képes lenne a fenti felkészülési időnél rövidebb időn belül megkezdni a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtását, míg a Kötelezett Szolgáltató – a jelen határozat rendelkező részében foglaltaknak való megfelelés érdekében – csak a fenti 45 napos határidő letelte után kezdené meg jogszerűen a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését. Minderre tekintettel a rendelkező részben előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában jogosult olyan kikötést tenni, amely biztosítja számára, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatáshoz kapcsolódó, a referenciaajánlat szerinti nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásának megkezdését az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének napjához kösse. Kiemelendő, hogy ilyen, a hálózati szerződés hatályba lépését rendező rendelkezés esetében a Kötelezett Szolgáltató sem kezdheti meg a hálózati szerződésben rögzítettnél korábban a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését, még akkor sem, ha egyébként a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének nem lenne egyéb akadálya, hiszen ilyen esetben a Jogosult Szolgáltató – tekintettel arra, hogy a Kötelezett Szolgáltató csak egy későbbi, a hálózati szerződésben meghatározott időpontban kezdené meg a szolgáltatás nyújtását – a saját kiskereskedelmi szolgáltatását nem tudná megkezdni, és így versenyhátrányba kerülhetne.

[518] Amennyiben a műszaki lemásolhatósági vizsgálat alapján a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával lemásolható, akkor a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének tervezett időpontját megelőzően legalább 90 nappal köteles a Hatóság részére benyújtani a műszaki lemásolhatóság ellenőrzéséhez szükséges – a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.1. b) pontjában felsorolt – dokumentumokat. A 90 napos határidő lehetőséget biztosít a Hatóság számára, hogy az Eht. 53/A. §-ában foglalt hatósági ellenőrzési eljárás keretében vizsgálja a műszaki lemásolhatóságot és amennyiben indokolt, általános hatósági felügyeleti eljárás keretében beavatkozzon, amelynek eredményeként, amennyiben szükséges, a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megtilthatja. Amennyiben a Hatóság megállapítja, hogy a

felügyeleti eljárás megindítására nincs szükség – tehát a műszaki lemásolhatóság követelménye teljesül – akkor e döntéséről a Kötelezett Szolgáltatót értesíti, ezt követően a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatást a hivatalos levél kézhezvételét követően bevezetheti. A jelen határozat rendelkező rész I. B.2.1. b) pontjában rögzített eljárás ily módon jelentősen csökkenti a Kötelezett Szolgáltató új szolgáltatás bevezetésével kapcsolatos szabályozói terheit, ugyanakkor megakadályozza, hogy a Kötelezett Szolgáltató úgy vezessen be új kiskereskedelmi szolgáltatást, hogy a műszaki lemásolhatóság követelménye valójában nem teljesül, ami a kiskereskedelmi piacon jelentős és nem reparálható piactorzítást idézhetne elő.

- [519] A műszaki lemásolhatóság biztosítása, valamint a Jogosult Szolgáltatók beruházásainak védelme érdekében a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2.-I. B.2.3. pontjaiban az új, a korábbiaktól eltérő sáv szélességű kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése, illetve valamely adott sáv szélességű kiskereskedelmi szolgáltatás megszűnése esetén követendő eljárásról rendelkeztem. A kiskereskedelmi szolgáltatásválaszték változásának fenti esetei a jelen határozatban előírt hálózati szolgáltatások közül a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. pontjában előírt nem-fizikai szolgáltatások esetében vetik fel a szabályozás szükségességét. Az infrastruktúra fizikai átengedésén alapuló szolgáltatások esetében ugyanis a Jogosult Szolgáltató szabadon alakíthatja az általa az előfizetőinek kínált sáv szélességek választékát, ezért itt nem merül fel, hogy a Jogosult Szolgáltató a megfelelő sáv szélességű nagykereskedelmi szolgáltatás hiányában nem képes a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi ajánlatának megfelelő szolgáltatást kialakítani. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2.-I. B.2.3. pontjaiban rögzített kötelezettségeket csak a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás esetében, értelemszerűen a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás elérhetővé válását követően köteles a Kötelezett Szolgáltató alkalmazni.
- [520] A Kötelezett Szolgáltató az új, a korábbiaktól eltérő sáv szélességű kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően köteles a megfelelő – a tervezett kiskereskedelmi szolgáltatás sáv szélességének megfelelő – nagykereskedelmi szolgáltatás kialakítására. A megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatónak a kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését 60 nappal megelőzően kell elérhetővé tennie a Jogosult Szolgáltatók számára. A 60 napos időtartam megfelelő felkészülési időt biztosít a Jogosult Szolgáltatók számára a saját kiskereskedelmi ajánlatuk kialakítására és az ezzel kapcsolatos esetleges ÁSZF módosítás Eht. 130. § (3) bekezdésében foglalt közzétételi és a Hatóságnak történő megküldési kötelezettség teljesítésére, ugyanakkor a csak arányos és szükséges mértékben korlátozza a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét a kiskereskedelmi szolgáltatásainak kialakítása során. Annak érdekében, hogy az újonnan elérhető nagykereskedelmi szolgáltatásról a Jogosult Szolgáltatók időben értesüljenek, a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam az ezzel kapcsolatos tájékoztatás jelen határozat rendelkező rész I. A.2. g) pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított felületen történő közzétételét.
- Az új nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevételi lehetőségeivel kapcsolatos átláthatóság, illetve ellenőrizhetőség megteremtése érdekében részletesen rendelkeztem a honlapon elhelyezett tájékoztatás kötelező tartalmi elemeiről. A fenti szabályok együttesen biztosítják a műszaki lemásolhatóságot a korábban alkalmazottól eltérő sáv szélességű kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetése esetén. A referenciaajánlat módosítását igénylő új szolgáltatás bevezetéséhez hasonlóan, a fenti [517] szakaszban kifejtett indokokra tekintettel az új, a korábbiaktól eltérő sáv szélességű kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás esetében is biztosítottam a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy – ha a referenciaajánlata azt tartalmazza – az újonnan bevezetni tervezett kiskereskedelmi szolgáltatásának megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtását a saját kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésének időpontjához köthesse.

[521] Valamely adott sáv szélességű kiskereskedelmi szolgáltatás megszűnése esetén eltérő szabályokat állapítottam meg attól függően, hogy a megszüntetésre kerülő kiskereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében van vagy nincs igénybevétele.

Igénybevétellel nem érintett nagykereskedelmi szolgáltatás esetén nem indokolt a kivezetést megelőző hosszabb előzetes időtartam meghatározására. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató a nagykereskedelmi szolgáltatás elérhetőségét a honlapján történő tájékoztatás közzétételét követő egy hónapon belül megszüntetheti azzal, hogy a közzétételt követően a megszüntetésre kerülő nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nem köteles új igényeket befogadni.

Élő igénybevétele esetén – annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak a szolgáltatásváltásra történő felkészülésre és a szolgáltatásváltás lebonyolítására megfelelő idő álljon rendelkezésre – hat hónapos előzetes tájékoztatási kötelezettséget írtam elő. Ezen időtartamra azért van szükség, hogy a Jogosult Szolgáltatók az esetleges előfizetői szerződésmódosításokra megfelelően fel tudjanak készülni, illetve, hogy azokat ezen határidőn belül le is bonyolíthassák. A tájékoztatási kötelezettség mind a honlapon történő közzétételre, mind az érintett Jogosult Szolgáltatók tájékoztatására kiterjed.

A szolgáltatásnyújtás folyamatosságának biztosítása, illetve a Jogosult Szolgáltatók előfizetőinek védelme érdekében valamely adott sáv szélességű nagykereskedelmi szolgáltatás megszűnésével összefüggésben is rögzítettem az egyenlő elbánás általános követelményét. A Kötelezett Szolgáltatóknak ennek megfelelően az áthelyezés feltételeit úgy kell kialakítaniuk, hogy azok biztosítsák, hogy az átállás a Kötelezett Szolgáltatók és a Jogosult Szolgáltatók előfizetői esetében azonos feltételek mellett valósulhasson meg.

A szolgáltatásváltás során előfordulhat, hogy a Jogosult Szolgáltató az ÁSZF-jében a saját előfizetői felé vállalt sáv szélességet a nagykereskedelmi szolgáltatás megszűnését követően csak úgy tudja biztosítani, hogy a korábbinál magasabb sáv szélességű és magasabb díjú nagykereskedelmi szolgáltatást vesz igénybe a Kötelezett Szolgáltatótól. Ez a Jogosult Szolgáltató számára az üzleti terveiben előzetesen tervezetthez képest költségnövekedést jelent. A Jogosult Szolgáltatók beruházásainak védelme érdekében ebben az esetben – mivel a váltásra a Kötelezett Szolgáltató érdekkörében bekövetkező változás miatt került sor – indokolt egy átmeneti időtartam meghatározása, ameddig a Kötelezett Szolgáltató csak a megszűnő nagykereskedelmi szolgáltatásnak megfelelő díjakat számíthatja fel. Az átmeneti időtartamot – a határozott idejű előfizetői szerződések esetén jellemzően alkalmazott – 1 éves időtartamban határoztam meg. Az 1 éves időtartam meghatározásánál figyelemmel voltam arra is, hogy az Eht. 127. § (4a) bekezdése alapján 2017. október 24-ét követően már csak legfeljebb egy éves határozott idejű egyéni előfizetői szerződések köthetőek. Az 1 éves időtartamot attól az időponttól indokolt számítani, amikor a Jogosult Szolgáltató értesül a nagykereskedelmi szolgáltatás tervezett megszüntetéséről.

A nagykereskedelmi szolgáltatás megszüntetésével kapcsolatos átláthatóság, illetve ellenőrizhetőség megteremtése érdekében részletesen rendelkeztem a bejelentés, a honlapon elhelyezett tájékoztatás, illetve a Jogosult Szolgáltatók számára megküldött tájékoztatás kötelező tartalmi elemeiről.

A korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetése esetén (beleértve azt az esetet is, amikor a Kötelezett Szolgáltató a meglévő kiskereskedelmi szolgáltatásának vállalt minőségi jellemzőit módosítja) követendő eljárásról a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.4. pontjában rendelkeztem. A műszaki lemásolhatóság biztosítása érdekében szükséges annak előírása, hogy – amennyiben az új kiskereskedelmi szolgáltatáshoz kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatások esetében nem teljesülnének a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjában foglalt, a teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjével kapcsolatos követelmények – a Kötelezett Szolgáltató az új, korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének napjától köteles biztosítani a jelen határozat rendelkező rész I. B.3. pontjának megfelelő vállalt minőségi szintet az új kiskereskedelmi szolgáltatáshoz kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatások teljesítménymutatói

tekintetében. A Jogosult Szolgáltatók tájékoztatásával kapcsolatban előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetését megelőzően legalább 60 nappal köteles honlapján tájékoztatást közzétenni a teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjének változásáról. A 60 napos időtartam megfelelő felkészülési időt biztosít a Jogosult Szolgáltatók számára a saját kiskereskedelmi ajánlatuk kialakítására, valamint az ezzel kapcsolatos esetleges ÁSZF módosítás Eht. 130. § (3) bekezdésében foglalt közzétételi és a Hatóságnak történő megküldési kötelezettség teljesítésére, ugyanakkor a csak arányos és szükséges mértékben korlátozza a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét a kiskereskedelmi szolgáltatásainak kialakítása során. A teljesítménymutatók vállalt minőségi szintjének változásával kapcsolatos átláthatóság, illetve ellenőrizhetőség megteremtése érdekében részletesen rendelkeztem a honlapon elhelyezett tájékoztatás kötelező tartalmi elemeiről. A fenti szabályok együttesen biztosítják a műszaki lemásolhatóságot a korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetése esetén. A referenciaajánlat módosítását igénylő új szolgáltatás bevezetéséhez hasonlóan, a fenti [517] szakaszban kifejtett indokokra tekintettel a korábban alkalmazottól eltérő vállalt minőségi jellemzőkkel rendelkező kiskereskedelmi szolgáltatáshoz kapcsolódó nagykereskedelmi szolgáltatás esetében is biztosítottam a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy – ha a referenciaajánlata azt tartalmazza – az újonnan bevezetni tervezett kiskereskedelmi szolgáltatásának megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtását a saját kiskereskedelmi szolgáltatása bevezetésének időpontjához köthesse.

- [522] A 2013/466/EU Ajánlás előírja a tagállami szabályozó hatóságok számára a megfelelő teljesítménymutatók (KPI-k) előírását a Kötelezett Szolgáltatók számára. Ilyen jellegű rendelkezést a korábbi határozat is tartalmazott, amely – az átláthatóság kötelezettség keretében – három alapvető minőségi mutató vállalt értékeinek referenciaajánlatban való feltüntetését, illetve a vállalt és ténylegesen teljesült értékeinek nyilvánosságra hozatalát írta elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A jelen határozatban – a 2013/466/EU Ajánlás 20. pontjában foglaltakat figyelembe véve – kibővítettem a kötelezően kialakítandó teljesítménymutatók körét, amely kiterjed a nagykereskedelmi kötelezettséggel összefüggő migrációs esetekre (szolgáltató-, szolgáltatásváltás, előfizetői hozzáférési pont áthelyezése), valamint az újonnan előírt L2-WAP szolgáltatással kapcsolatos egyedi teljesítménymutatókra. Így biztosítható, hogy az egyenlő elbánás kötelezettség teljesítése az L2-WAP szolgáltatás tekintetében is megfelelően ellenőrizhetővé váljon. A hibaelhárítás tekintetében – a 2/2015. (III.30.) NMHH rendeletnek való megfelelés biztosítása érdekében – rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a határidőket oly módon köteles megállapítani, amely a Jogosult Szolgáltató számára is biztosítja a rendeletnek való megfelelést. Hasonlóan rendelkeztem a számhordozással együtt megvalósuló szolgáltató/szolgáltatásváltás tekintetében, ahol a nagykereskedelmi szolgáltatással összefüggésben meghatározott határidők kialakítása során a Kötelezett Szolgáltató a 2/2012. NMHH rendeletben található határidőket köteles szem előtt tartani.
- [523] A 2013/466/EU Ajánlás az SLA¹⁶⁵ és SLG¹⁶⁶ kötelezettség kirovását is előírja a tagállami szabályozó hatóságok számára. Ez azt jelenti, hogy a szabályozónak elő kell írnia a jelentős piaci erejű szolgáltató számára, hogy a kialakított teljesítménymutatók alapján a szolgáltatási szint tekintetében megállapodjon az igénybevevőkkel, amely tartalmazza a vállalt szolgáltatási szint nem teljesítése esetén fizetendő ellentételezés mértékét is. (Ezzel összefüggésben az Ajánlás 29. pontja további előírásokat tartalmaz.) Ennek megfelelően a 2013/466/EU Ajánlás 27. és 28. pontjainak megfelelően jelen határozatban előírtam az SLA megállapodással kapcsolatos kötelezettséget. (Meggjegyzendő,

¹⁶⁵ Service Level Agreement – Szolgáltatási Szint Megállapodás

¹⁶⁶ Service Level Guarantee – Szolgáltatási Szint Garancia

hogy ilyen jellegű – bár szűkebb körű – rendelkezéseket a korábbi határozat is tartalmazott, amely előírta a Kötelezett Szolgáltatók számára, hogy a Jogosult Szolgáltatók erre vonatkozó igénye esetén többféle minőségi szintet ajánljanak meg a Jogosult Szolgáltatók számára, illetve a határozat általános jelleggel előírta a kötbér referenciaajánlatban történő meghatározását.) A jelen határozat rendelkező rész I. B.4. pontjában rögzítettem azokat a tartalmi elemeket, amelyeket az SLA megállapodásnak tartalmaznia kell. Ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatóknak és a Jogosult Szolgáltatóknak legalább az alkalmazott teljesítménymutatókban, az ezekre vonatkozóan vállalt értékekben, a felek közötti tájékoztatás módjában, a teljesítménymutatók ellenőrzésében, a felek között esetlegesen felmerülő viták esetén történő együttműködésben, a szolgáltatási szintet biztosító garanciákban meg kell állapodniuk. Ezek az intézkedések biztosítják, hogy az egyenlő elbánás a szolgáltatásminőség tekintetében megfelelően érvényesüljön. A kötbér mértékének meghatározása során követendő szempontokat az átláthatóság kötelezettségben meghatározottakkal azonos szempontok alapján azonos módon határoztam meg (az ezzel kapcsolatos indokolást lásd a [499] [498]szakaszban).

III.3.3. Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége

- [524] A költségalapúság kötelezettséget az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/44-11/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt.
- [525] Az egyes, korábban azonosított, árjellegű versenykorlátozó magatartásformákkal (túlzó árazás, árdiszkrimináció, keresztfinanszírozás) kapcsolatban megállapítottam, hogy mindhárom versenykorlátozó magatartásforma esetén a stratégiai változó – amelyen keresztül a versenykorlátozás megvalósulhat – az ár, ennek megfelelően a szabályozói beavatkozásnak is a szolgáltatások áraira kell irányulnia. Mivel a versenykorlátozó magatartásformák mind az alap-, mind a felhordó hálózati, mind a kiegészítő szolgáltatások árán keresztül megvalósulhatnak, ezért a költségalapúság kötelezettségnek értelemszerűen minden, a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján nyújtott szolgáltatás árára ki kell terjednie.
- [526] Az Eht. 108. §-ában foglalt költségalapúság kötelezettség széles mérlegelési lehetőséget biztosít a Hatóság számára a költségalapúság kötelezettség pontos tartalmának meghatározása során, a kötelezettség keretében az Elnök költségalapú díjak alkalmazását, meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazását, illetve a szolgáltató által egyébként alkalmazottól eltérő költségszámítás módszer alkalmazását is előírhatja a jelentős piaci erejű szolgáltató számára. A törvény lehetővé teszi továbbá, hogy az Elnök megállapítsa a hálózati szolgáltatás ellenértékének az előfizetői díjhoz viszonyított mértékét vagy a hálózati szolgáltatás díját.
- [527] A jelen határozatban előírt szolgáltatások díjainak megállapítására vonatkozóan a Bizottság 2013/466/EU és 2010/572/EU Ajánlásai is tartalmaznak rendelkezéseket. Az Ajánlásokban megfogalmazott főbb rendelkezések a következők:

2010/572/EU Ajánlás

- Az építőmérnöki infrastruktúrához, az FTTH hálózatok előfizetői szakaszaihoz, az FTTH hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkaihoz és az FTTN hálózatok réz érpáras alhurkaihoz való hozzáférés esetében a szabályozó hatóságnak biztosítania kell az alkalmazott árak költségalapúságát.
- Az építőmérnöki infrastruktúra, illetve az előfizetői szakasz átengedés árát a szabályozó hatóságnak a réz érpáras hurok átengedés árának meghatározásához használt módszertannal összehangban kell megállapítania.

- A szabályozó hatóságnak az FTTH hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkaihoz való hozzáférés esetén az újgenerációs hálózatokba történő beruházással kapcsolatos magasabb kockázatot a tőkeköltség értékén keresztül figyelembe kell vennie. Az előfizetői szakasz átengedése tekintetében a körülményektől függően felmerülhet a kockázati prémium alkalmazásának szükségessége.
- A szabályozónak az FTTH hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkaihoz való hozzáférés esetén értékelnie, illetve vizsgálnia kell a kockázat megosztását célzó, a hosszú távú elkötelezettség, illetve az igénybevett mennyiség alapján differenciált árak alkalmazását.

2013/466/EU Ajánlás

- Amennyiben a szabályozó hatóság a réz érpáras és újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások árai tekintetében költségalapúságra vonatkozó kötelezettséget ír elő, akkor a szabályozó hatóságnak a „hosszú távú előremutató növekményi költségek plusz” (a továbbiakban: **BU-LRIC+**¹⁶⁷) módszertant kell alkalmaznia. (Az Ajánlás a módszertan alkalmazása tekintetében további, részletes szabályokat ír elő, ami kiterjed többek között a modellezett hálózat jellemzőire, az alkalmazandó eszközértékelési módszerekre, költségszámítási elvekre. Ezeket a szabályokat a későbbiekben, a kötelezettség tartalmának részletes ismertetése során mutatom be.)
- A szabályozó hatóság az újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében eltekinthet az árak költségalapúságára vonatkozó kötelezettség alkalmazásától, amennyiben az egyenlő elbánás kötelezettség keretében meghatározott rendelkezések alkalmasak arra, hogy a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák – elsődlegesen a túlzó árazás – előfordulását megakadályozzák. (Az Ajánlás részletesen meghatározza azokat a feltételeket, amelyek fennállása esetén a költségalapú árak alkalmazásával kapcsolatos kötelezettség mellőzhető. Ezeket a feltételeket a későbbiekben, a kötelezettség tartalmának részletes ismertetése során mutatom be.)

A költségalapúság kötelezettség pontos tartalmának meghatározása során az Eht.-ban foglalt lehetőségek közötti mérlegelés során tekintettel voltam a két bizottsági ajánlásban megfogalmazott elvárásokra.

[528] A leírtak alapján, az Eht.-ban és a vonatkozó ajánlásokban foglaltak figyelembevételével, a többi kirótt kötelezettségre is tekintettel a költségalapúság kötelezettség részletes tartalmát a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a következőkben részletezettek szerint.

Alapszolgáltatások és felhordó hálózati szolgáltatások költségalapú díjával kapcsolatos rendelkezések

[529] A HF/44-11/2011. számú határozatban a Kötelezett Szolgáltatókat a TD-LRIC költségmodell szerinti költségmodell alapján kialakított díjak alkalmazására köteleztem az alapszolgáltatások és a felhordó hálózati szolgáltatások tekintetében. A jelen határozatban a korábban kirótt kötelezettséget módosítottam és a Kötelezett Szolgáltatókat a hatósági BU-LRIC+ modell alkalmazásával kialakított díjak alkalmazására köteleztem. A BU-LRIC+ módszertan, illetve a hatósági BU-LRIC+ modell alkalmazásával kialakított díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettség előírása során az alábbi szempontokat tartottam szem előtt:

- A LRIC módszertan alkalmazásával kialakított költségalapú nagykereskedelmi ár (amely magában foglalja a befektetett tőke piaci kockázatnak megfelelő megtérülését is) a közgazdasági elmélet szerint megfelel annak az árak, amely tőkéletes verseny esetén,

¹⁶⁷ Bottom-up long-run incremental cost plus

hosszú távon kialakulna, így a lehetséges versenyt korlátozó magatartásforma – elsősorban a túlzó árazás – kezelésére a LRIC módszertan alkalmazásának előírása tekinthető a legmegfelelőbb szabályozási eszköznek. A LRIC költségmodell alapján kialakított kompetitív díj lehetővé teszi, hogy a Jogosult Szolgáltatók olyan áron vegyék igénybe a nagykereskedelmi szolgáltatásokat, amely egyszerre biztosítja a Kötelezett Szolgáltató hatékonyan felmerült költségeinek megtérülését és a kialakuló versenynek köszönhetően a kiskereskedelmi árak versenyárakhoz való közeledését.

- A 2013/466/EU Ajánlás 30. pontja ajánlja a BU-LRIC+ módszertan alkalmazását, amelyet a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. Az Ajánlás rendelkezései alapján a Hatóság a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásától csak az újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében tekinthet el, amennyiben az egyenlő elbánás kötelezettség keretében meghatározott rendelkezések megfelelnek az Ajánlás 48., 49. pontjaiban megfogalmazott követelményeknek. Mindkét pont alapkövetelményként fogalmazza meg a költségalapúság mellőzése tekintetében az Eol kötelezettség előírását. Jelen határozatban az egyenlő elbánás kötelezettség keretében nem írtam elő az Eol kötelezettséget (az ezzel kapcsolatos részletes indokolást lásd az [506]-[508] szakaszokban), ennek megfelelően nincs lehetőség arra, hogy az újgenerációs hozzáférési hálózatokon megvalósított nagykereskedelmi szolgáltatások árai tekintetében eltekintsek a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásától.
- A BU-LRIC+ módszertan kielégíti a költségalapúság Eht. 108. § (2) bekezdésben foglalt alapkövetelményét, amennyiben a szolgáltatások nyújtásához szükséges (a hatékonyság követelményét figyelembe véve kiszámított) költségeket veszi számba és biztosítja a befektetett tőke méltányos megtérülését.
- A BU-LRIC+ módszertan az inkrementális költségek mellett biztosítja a közös költségek megtérülését is, ami megfelelően ösztönzi az újgenerációs hozzáférési hálózatokba történő befektetéseket.
- A hatékony hipotetikus szolgáltató költségein alapuló, valamennyi azonosított érintett piacon alkalmazandó hatósági BU-LRIC+ ár alkalmazása esetén a Jogosult Szolgáltatók az összes Kötelezett Szolgáltató esetében azonos díj ellenében vehetik igénybe az alapszolgáltatásokat és a felhordó hálózati szolgáltatásokat, ami a Jogosult Szolgáltatók üzleti tervezését támogató átláthatóságot és egységességet teremt.
- A hatósági költségmodell más szabályozott piacokon történő alkalmazásával kapcsolatos hazai szabályozói gyakorlatot vizsgálva megállapítható, hogy a hatósági költségmodellezés mind a díjak kialakítása, mind a díjak bevezetése és alkalmazása, mind a szabályozási célok megvalósítása tekintetében hatékonyabbnak tekinthető, mint a szolgáltatók fentről lefelé építkező költségszámításán alapuló gyakorlat. A múltbeli eljárások tapasztalatai alapján megállapítható, hogy a gyakorlatban a szolgáltatók által benyújtott költségmodellek – a modellek elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokkal ellentétes módon történő felépítése miatt – a legtöbb esetben nem voltak elfogadhatóak és csak számos hiánypótlás után vagy így sem lettek alkalmasak a díj megállapítására. Ilyen esetekben a Hatóság arra kényszerült, hogy a díjakat benchmark felhasználásával, vagy a költségmodell hatósági korrekciójával állapítsa meg. Az ilyen eljárások idő- és erőforrásigénye mind a Kötelezett Szolgáltatók, mind a Hatóság oldalán jelentős. A hatósági költségmodellezés idő- és erőforrásigénye ezzel szemben kisebb, hiszen három elkülönült költségmodell helyett csak egy modell kerül kialakításra, a Kötelezett Szolgáltatók pedig csak a modell feltöltéséhez szükséges adatok szolgáltatására kötelezettek. További előnye a hatósági költségmodellezésnek, hogy a díjak tekintetében egységességet és átláthatóságot teremt, azonos tartalmú szolgáltatások esetén nem kerülnek jelentős piaci erejű szolgáltatóként eltérő díjak megállapításra.

[530] Megvizsgáltam, hogy az Eht. 108. §-ában foglalt előírások lehetővé teszik-e és amennyiben igen, milyen formában teszik lehetővé a Hatóság által a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kiszámított díjak előírását. A jogszabályi környezet vizsgálatának eredményeként a következőket állapítottam meg:

- Az Eht. 108. §-ában foglalt szabályok egyértelműen lehetővé teszik az Elnök számára, hogy a BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kialakított költségmodell alapján állapítsa meg a Kötelezett Szolgáltatók nagykereskedelmi szolgáltatásaira alkalmazandó díjakat (azaz az Elnök joga az egyes díjmegállapítási módszerek és modellek közötti választás). A költségalapúság kötelezettsége az Eht. 108. §-ában foglalt szabályok alapján (alkalmazásával) szabható ki. Az Eht. 108. § (1) bekezdése szerint a Hatóság a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség keretében a következő rendelkezéseket írhatja elő:
 - *"a) költségalapú díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget írhat elő,*
 - *b) meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazására, illetve a díjak ellenőrizhetőségére vonatkozó kötelezettséget írhat elő, továbbá*
 - *c) a hatékony szolgáltatás költségének ellenőrzésére a szolgáltató által egyébként alkalmazottól eltérő költségszámítási módszert alkalmazhat."*

Az Eht. 108. § (1) bekezdése nem fogalmaz meg egymással összefüggő és/vagy konjunktív feltételeket, ezáltal az Eht. fenti és 108. §-ában fogalt egyéb rendelkezések alapján sincs akadálya annak, hogy csak az a) pontban foglalt "költségalapú díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget" írjam elő, a 108. § (5) bekezdésében foglaltak egyidejű alkalmazásával.

- Az Eht. 108. § (1) bekezdés a) pontja, b) pontjának meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazására vonatkozó rendelkezése és 108. § (5) bekezdése alapján hozott aktus (BU-LRIC+ modell alapján történő díjmeghatározás), mint mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási döntés jogilag kötött aktus, mert jogszabályon alapul, továbbá a jogi norma meghatározza a döntés célját, kereteit és tartalmát:
 - A költségalapú díj megállapítása körében biztosított mérlegelési jogkör hírközlés-ágazati specialitásokkal rendelkezik. A BU-LRIC+ modell alapján történő díjmegállapításnak meg kell felelnie egyrészt az Eht. 108. § (2) bekezdésében foglalt speciális szabályoknak, másrészt az Eht. 108. § (1) bekezdés a) pontja alapján kirótt kötelezettség alapján azon feltételnek, hogy alkalmas legyen a költségalapú díj kiszámítására. Harmadrészt a fentiekből következően annak a követelménynek is, hogy a modell a vele szemben támasztott szokásos szakmai szabályoknak megfeleljen.
 - Ezen speciális, hírközlési jogban szükségszerű jogalkotási indokokon túl az Elnököt kötik a költségalapúság körében a mérlegelési jogkör alkalmazásával hozott hatósági aktusokkal szembeni követelmények. Így a mérlegelésnek meg kell felelnie a jogszabályban foglalt normáknak, jogelveknek, célkitűzéseknek és kellő mértékben fel kell tárni a tényállással összefüggő körülményeket, meg kell határozni a mérlegelési szempontrendszer, továbbá megfelelően megindokolni a mérlegelési jogkörben hozott döntés egyes elemeit.

A fentieknek való megfelelés érdekében:

- A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelék részletesen indokolja magát a felépített BU-LRIC+ modellt, megadva az input adatok egységes listáját, illetve a képzett adatok okszerű indokait, valamint az egyes cellaadatokhoz szükséges értelmező magyarázatokat is.

- A jelen határozat indokolás jelen pontjának későbbi része tartalmazza a hipotetikus hatékony szolgáltató méretének meghatározásával kapcsolatos mérlegelési szempontokat.

[531] A BU-LRIC+ módszertan alkalmazásával kialakított költségmodellt a 2013/466/EU Ajánlásban foglaltak rendelkezéseknek megfelelően alakítottam ki. Az Ajánlást a Hatóság az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján köteles figyelembe venni. Megvizsgáltam az Ajánlás alkalmazott költségmodellel kapcsolatos rendelkezéseit és megállapítottam, hogy az Ajánlás alkalmazott költségmodellel kapcsolatos rendelkezéseitől való eltérést a hazai piaci sajátosságok nem indokolják. Ennek megfelelően a modell:

- egy hipotetikus hatékony szolgáltató költségeit modellezi;
- folyóáras költségelszámolást alkalmaz, melynek során az eszközöket – az újrafelhasználható építőmérnöki infrastruktúra kivételével – pótlási (újrabeszerzési) értéken veszi figyelembe;
- NGA hálózatot modellez (modern, hatékony hálózat követelménye)
 - a modellezett hálózat teljesíti a Digitális Menetrendben foglalt célokat a sáv szélesség, lefedettség, penetráció tekintetében,
 - a modellezett hálózat figyelembe veszi a nemzeti sajátosságokat az alkalmazott technológia tekintetében;
- hosszú távú növekményi költségeket veszi figyelembe, továbbá a közös költségek indokolt részére felárral képez fedezetet;
- a tőkeköltség figyelembevételével biztosítja a megfelelő megtérülést.

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelék részletesen bemutatja a BU-LRIC+ modell alapvető feltételezéseit, a modell felépítését, valamint magát a felépített BU-LRIC+ modellt, megadva az input adatok egységes listáját, illetve a képzett adatok okszerű indokait, valamint az egyes cellaadatokhoz szükséges értelmező magyarázatokat is.

[532] A következőkben bemutatom, hogy a modellépítés során alkalmazott főbb feltételezések kialakítása során milyen szempontokat vettem figyelembe:

Az alkalmazott értékcsökkenési leírási módszer

A 2013/466/EU Ajánlás nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy a BU-LRIC+ modellben milyen legyen az alkalmazott értékcsökkenési leírási módszer. E tárgykörben mérlegeltem a figyelembe vehető értékcsökkenési leírási módszereket (lineáris leírás, annuitás módszer, tiltet annuitás módszer) és a tiltet annuitásos módszer alkalmazása mellett döntöttem az alábbi indokok alapján:

- az ezen módszerrel számított évesített költség egyaránt figyelembe veszi a tárgyi eszköz értékcsökkenési költségét és a hozzá tartozó tőkeköltséget;
- a módszer a tárgyi eszköz bruttó helyettesítési értékén alapul, ezáltal megfelel az 2013/466/EU Ajánlás 33. pontjában foglaltaknak, mely szerint a modellezett hálózat szabályozott eszközalapját alkotó valamennyi eszköz értékét – az újrafelhasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények kivételével – azok pótlási értéke alapján kell meghatározni;
- a módszer az alulról felfelé építkező, azaz bottom up (BU) költségmodellek alkalmazása esetén széleskörűen elfogadott megközelítés, mivel a BU modellek azon a megközelítésen alapulnak, hogy a hálózat évente újratervezésre kerül annak érdekében, hogy az előfizetők és a forgalmi igények minél hatékonyabb kielégítése megvalósulhasson. Az eszközök árai minél inkább változnak a jövőben, a tiltet annuitásos módszer annál inkább megfelelő. A tiltet annuitásos módszer egy annuitásos összeggel számol, ami évről évre ugyanazzal a rátával változik, mint az eszköz árának várható változása. Ez csökkenő annuitásos értéket

eredményez, amennyiben az árak várhatóan csökkennek az időtáv alatt. Tehát ez a módszer úgy származtatja a költségeket, hogy tükrözi a tárgyi eszköz folyó árának változását a pénzügyi év folyamán. Így emelkedő/csökkenő eszközárak feltételei között a tőkemegőrzés költsége alacsonyabb/magasabb lehet, mint a jelenlegi értékcsökkenés.

Az alkalmazott árindex

A 2013/466/EU Ajánlás 34. pontjában foglaltak szerint az „újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények és az azokhoz tartozó szabályozott eszközalap értékét indexálási módszer alapján kell meghatározni”, továbbá az indexálást egy megfelelő árindexszel, például a kiskereskedelmi árindexszel kell elvégezni. E tárgykörben megvizsgáltam, hogy a fenti előírásoknak történő indexálás elvégzéséhez mely árindex lehet a legalkalmasabb, és a KSH által közzétett, építésre és gépekre vonatkozó beruházási árindex alkalmazása mellett döntöttem az alábbi indokok alapján:

- 2013/466/EU Ajánlás 34. pontja csupán példaként említi az indexálásnak a kiskereskedelmi árindexszel történő elvégzését, ugyanakkor azt írja elő, hogy az indexálást egy „megfelelő árindexszel” kell elvégezni;
- mivel a hálózat építése nem kapcsolódik a fogyasztáshoz, hanem beruházás jellegű, ezért a fogyasztói árindex alkalmazását nem tartottam a 2013/466/EU Ajánlás 34. pontjában foglalt előírásoknak megfelelőnek;
- az indexálás elvégzéséhez egy olyan árindexet kerestem, amely a távközlési hálózatok építésének árváltozásait megfelelően tükrözi, erre pedig a KSH által közzétett, építésre és gépekre vonatkozó beruházási árindex a legalkalmasabb.

Alkalmazott eszközélettartam újrafelhasználható hírközlési építmények esetén

A 2013/466/EU Ajánlás 35. pontjában foglalt előírás szerint „A nemzeti szabályozó hatóságoknak olyan időtartamban kell meghatározniuk az elektronikus hírközlési építmények élettartamát, amely megfelel az eszköz várható hasznos élettartamának és a keresleti profilnak. Ez a szerelőknek esetében általában legalább 40 év.” Fentieknek megfelelően az újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények (alépítmények) várható hasznos gazdaságos élettartamát 40 évben határoztam meg.

Átfedő hálózat modellezése

A 2013/466/EU Ajánlás 32. pontjában foglaltak szerint „Az NGA-hálózat modelljének készítésekor a nemzeti szabályozó hatóságoknak az általánosságban az NGA-hálózatok kiszolgálására is alkalmas elektronikus hírközlési építményeket, valamint az NGA- hálózat kiszolgálásához újonnan építendő elektronikus hírközlési építményeket egyaránt figyelembe kell venniük. A BU LRIC+ modell kialakításakor ezért a nemzeti szabályozó hatóság nem indulhat ki abból, hogy az NGA-hálózat kiépítésére szolgáló teljesen új elektronikus hírközlési építményhálózatot kell építeni.”

Továbbá a 2013/466/EU Ajánlás 37. pontjában foglaltak szerint „A teljes körűen rézhálózaton alapuló szolgáltatások hozzáférési árainak meghatározásakor a nemzeti szabályozó hatóságoknak a modellezett NGA-hálózatra vonatkozóan kiszámított költséget olyan módon kell kiigazítaniuk, hogy az tükrözze a teljes körűen rézhálózatra épülő nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások eltérő jellemzőit.”, valamint „A nemzeti szabályozó hatóságok a rézhálózat hozzáférési költségét olyan módon is meghatározhatják, hogy olyan NGA átfedő hálózat modelljét készítik el, ahol két (egy réz- és egy optikai, akár FTTH, akár FTTC) hálózat bizonyos mértékben osztozik az elektronikus hírközlési építményeken.”

A 2013/466/EU Ajánlás fenti előírásainak történő megfelelés érdekében olyan NGA hálózat került modellezésre, amely átfedésben van a már meglévő rézhálózattal, azaz a releváns elektronikus hírközlési építmények tekintetében megvalósul a közös használat. A választott megoldás ugyanakkor összhangban van a BU-LRIC módszertan általános hatékonysági követelményeivel és a magyarországi szolgáltatói gyakorlattal is.

Hazai technológiai sajátosságok figyelembe vétele

A 2013/466/EU Ajánlás 37. pontjában foglaltak szerint "A technológiasemlegesség elvére figyelemmel a nemzeti szabályozó hatóságoknak több különböző megközelítést kell mérlegelniük a feltételezett, hatékony NGA-hálózat modellezésére vonatkozóan attól függően, hogy a nemzeti sajátosságoknak mely hozzáférési technológia és hálózati topológia felel meg a leginkább." Fentiekből eredően a korszerű, hatékony NGA-hálózat modelljének kialakításához a nemzeti szabályozó hatóságok számára bizonyos mértékű rugalmasságot kell biztosítani a technológiasemlegesség elvére és az eltérő nemzeti körülményekre figyelemmel. Az NGA-hálózat ennél fogva a hálózatot kiépítő üzemeltetők számára elérhető különféle hozzáférési technológiák és hálózati topológiák bármelyikén alapulhat. Fentiek alapján megvizsgáltam a Kötelezett Szolgáltatók hálózatának technológiai sajátosságait, ennek alapján pedig a modellezendő NGA-hálózat kialakítása során az xDSL, a GPON, a DOCSIS és az FTTH P2P technológiák együttes figyelembe vétele mellett döntöttem. A modellezett hálózat egy jövőbeni feltételezett – hipotetikus hatékony – NGA-hálózat, amely felépítésének kiinduló pontja a hazai piacon legjelentősebb méretű szolgáltatók (a Kötelezett Szolgáltatók és a DIGI) hozzáférési hálózatának jelenlegi lefedettsége, figyelembe véve a meglévő technológiákat és topológiákat. A modellezett hálózati architektúrák és technológiák jellemzőiről a jelen határozat indoklásához kapcsolódó I. számú függelékben található BU-LRIC+ modell dokumentáció részletes leírást tartalmaz.

Hálózat kialakítás során alkalmazott megközelítés (scorched earth vagy scorched node)

Az alulról felfelé építkező hálózatmodellezés egyik kulcs-döntése, hogy scorched earth vagy scorched node feltételezést alkalmazunk-e. A scorched earth megközelítés azt feltételezi, hogy a hálózat zöldmezős módon teljes újratervezésre kerül, aminek során optimálisan méretezett hálózati eszközöket helyezünk ki a hálózat egészére nézve optimális helyekre. A scorched node megközelítés adottan veszi a szolgáltatók meglévő csomópontjainak elhelyezkedését, és ezen feltételezés mellett optimalizálja a hálózat méretezését. A modellezés során a „scorched node” megközelítés alkalmazása mellett döntöttem, ezáltal egyrészt biztosítottam, hogy a hozzáférési csomópontok méretezésekor a BU-LRIC+ modell építéséhez kapcsolódó adatszolgáltatásban megadott hozzáférési csomópontok elhelyezkedése figyelembe vételre kerüljön, másrészt, hogy az alkalmazott megközelítés módszertanilag összhangban legyen a meglévő maghálózati BU-LRIC modellben alkalmazott megoldással is.

HFC hálózati költségek

A költségmodellezés során a HFC hálózaton Data Over Cable Service Interface Specification (DOCSIS) technológiával nyújtott nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés szolgáltatások költségének meghatározásakor azzal a megközelítéssel éltem, hogy a hozzáférési hálózat költségeinek csak egy részét szükséges figyelembe venni. A HFC hálózatban ugyanis az adatátviteli jel 8MHz-es RF csatornákon keresztül továbbítódik, amely csatorna DOCSIS technológia esetén a TV szolgáltatások és a szélessávú szolgáltatások jel továbbítására is használható. Ezen költségek megfelelő megosztása érdekében a BU-LRIC+ modell építéséhez kapcsolódó adatszolgáltatásban a szolgáltatóktól kapott adatok alapján jártam el, a következő módon. A Magyar Telekom által megadott adatok alapján a Szolgáltató jelenleg **Üzleti titok** RF csatornát használ, az alábbi megoszlással:

- **Üzleti titok** RF csatornát a DOCSIS technológián nyújtott szélessávú szolgáltatások esetében;
- **Üzleti titok** RF csatornát a TV szolgáltatások esetében.

Ezt figyelembe véve a nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés szolgáltatás egységkölsége a DOCSIS technológiával működő HFC hálózat költségeinek csak a szélessávú szolgáltatásokra használt RF csatornákra jutó részét kell, hogy tartalmazza. Fentiek alapján a modellezés során DOCSIS technológia alkalmazása esetén a HFC hálózat költségeinek az igénybe vett RF csatornák arányában történő megosztása mellett döntöttem a nagykereskedelmi szélessávú hozzáférés szolgáltatás költségei tekintetében, ahol a szélessávú szolgáltatások nyújtására használt RF csatornáknak az összes RF csatornához viszonyított aránya a fenti szolgáltatói gyakorlatnak felel meg.

Digitális menetrendben megfogalmazott célkitűzéseknek való megfelelés

A 2013/466/EU Ajánlás 32. pontjában foglaltak szerint az NGA hálózat modellezésekor „olyan feltételezett, hatékony NGA hálózatot kell meghatározni, amely képes az európai digitális menetrend sáv szélességre, lefedettségre és elterjedtségre vonatkozó céljainak teljesítésére és teljesen vagy részben optikai elemekből áll.” Az európai digitális menetrend¹⁶⁸ alapján 2020-ig a teljes lakosság számára legalább 30 Mbps sebességű internet-hozzáférést, továbbá az európai háztartások legalább 50%-ának pedig a 100 Mbps-os sáv szélességet meghaladó internetkapcsolatot szükséges biztosítani. Magyarországon a megvalósítás kereteit a Nemzeti Infokommunikációs Stratégia (illetve az erről szóló 1069/2014. (II.19.) Korm. határozat), a stratégia megvalósításának akciótervi kereteit pedig a Digitális Nemzet Fejlesztési Program (1631/2014. (XI. 6.) Korm. határozat) rögzíti. Ezekben rögzítésre került, hogy a kormány célja, hogy az Európai Unióban élenjáróként már 2018-ra biztosítsa az egész országot lefedő, nagy sáv szélességet (legalább 30 Mbps) biztosító infrastruktúra megépítését, a digitális közszolgáltatások biztosításához és igénybeviteléhez szükséges nagysebességű szélessávú hálózatot. E feltételek teljesítése érdekében a BU LRIC+ modell 100%-os NGA lefedettséget modellez úgy, hogy a hálózati fejlesztés kiinduló pontja a Magyarország területén fellelhető hozzáférési hálózatok jelenlegi lefedettsége, figyelembe véve a meglévő technológiákat és topológiákat. Ezt követően az FTTC, FTTB és FTTH hálózat lefedettsége növelésre került annak érdekében, hogy megfeleljen az Európai digitális menetrend követelményeinek, nevezetesen, hogy a háztartások lefedettsége 30 Mbps-ot elérő, vagy azt meghaladó átviteli képességű nagysebességű internettel 100%-os legyen, és a háztartások legalább 50%-a rendelkezzen 100 Mbps feletti internetkapcsolattal.

Alkalmazott tőkekölség szorzó értékének meghatározása

A hipotetikus hatékony szolgáltatóra vonatkozó tőkekölség (WACC) szorzó értékét az NMHH által hivatalosan közzétett tőkekölség (WACC) szorzó értékek és a 3 jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató hálózati eszközeinek nettó könyv szerinti értéke alapján határoztam meg.

Oszlopsor megosztás költségeinek megosztása

A „Kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából” szolgáltatáson belül az „oszlópsor megosztás” egységkölségének meghatározása során figyelembe vettem, hogy az infrastruktúra Jogosult Szolgáltató által történő igénybevétele mellett a Kötelezett Szolgáltató is tovább használja a hálózati elemet. Fentiek okán indokoltnak tartottam az „oszlópsor megosztás” modellezett

¹⁶⁸ Az európai digitális menetrend, a BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

költségének megosztását a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató között, ezért a szolgáltatás havi díjának kalkulációjában csak a teljes költség Jogosult Szolgáltatóra eső $\frac{1}{2}$ részét vettem figyelembe, azaz a szolgáltatók között a fenti szolgáltatás költségében 50-50%-os megosztást alkalmaztam.

- [533] A jelen határozat rendelkező rész I C) pontjában rögzítettem az egyes alapszolgáltatások és felhordó hálózati szolgáltatások BU-LRIC+ modell alkalmazásával kiszámított és a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazandó díjait. A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatás esetén nem állapítottam meg konkrét díjmértéket, hanem csak a díj jövőbeli megállapítása során a Hatóság által alkalmazott megfontolásokat rögzítettem. Erre azért volt szükség, mert az I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatás pontos tartalma jelen határozat összeállításakor nem ismert, az csak a szolgáltatás igénybevételére irányuló megfelelő jogosulti igény megléte esetén, a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontban foglalt eljárást követően alakul ki, ami nem teszi lehetővé a szolgáltatás díjának jelen határozatban történő meghatározását. A rendelkező részben foglaltaknak megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatásra vonatkozó díja(ka)t a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárást követően benyújtott referenciaajánlatának jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatban állapítom meg. A díjakat oly módon állapítom meg és rögzítem a referenciaajánlatban, ami a referenciaajánlat benyújtásakor megajánlott sáv szélességű helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférések mellett valamennyi nem megajánlott, de a későbbiekben a jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2. pontjában foglalt kötelezettség alapján elérhetővé tett, a korábbiaktól eltérő sáv szélességű helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés esetében egyértelművé teszi, hogy a Kötelezett Szolgáltató az újonnan bevezetésre kerülő, a korábbiaktól eltérő sáv szélességű nagykereskedelmi szolgáltatás esetén milyen díjakat köteles alkalmazni. Mivel valamennyi, elméletileg elérhető sáv szélesség esetén területi korlátok miatt nem lehetséges a pontos díj referenciaajánlatban való rögzítése, ezért a díjak megállapítása során a felsorolásban nem szereplő sáv szélességek esetén alkalmazandó díj kialakítására vonatkozóan rögzítem a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazandó eljárást.
- [534] A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatásra vonatkozó díj(ak) megállapításával összefüggésben a rendelkező részben rögzítettem, hogy – a többi alapszolgáltatáshoz hasonlóan – a díjak későbbi meghatározása során valamennyi, az előfizetői hozzáférési pont és a szolgáltatás átadási pont között elhelyezkedő, a BU-LRIC+ modellben modellezett aktív és passzív hálózati elem költségét figyelembe veszem, az előfizetői hozzáférési ponton elhelyezett berendezés kivételével. A díjak BU-LRIC+ modell használatával történő megállapítása ebben az esetben is azt jelenti, hogy a költségszámítás a hatékony hipotetikus szolgáltató költségeinek a megállapítására irányul és a díjak a hatékony hipotetikus szolgáltató költség szintjének megfelelően kerülnek kialakításra. Annak érdekében, hogy a BU-LRIC+ modellel kiszámított díj a lehető legteljesebb mértékben megfeleljen a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárásban kialakított szolgáltatástartalomnak, a BU-LRIC+ modellben a szolgáltatás átadási pontját a referenciaajánlatban ténylegesen megajánlott szolgáltatás átadási pontjának figyelembe vételével alakítom ki. (Ennek megfelelően a hozzáférési aggregációs pont feletti átadás esetén a Hatóság a díjban a hozzáférési aggregációs pont és a modellezett szolgáltatási átadási pont közötti átviteli úton, illetve az átadási pontban elhelyezkedő, a szolgáltatásnyújtás szempontjából releváns hálózati elemek költségét – a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás hálózati elem felhasználásának mértékéig – figyelembe veszi.) Mivel a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatás több hálózat típuson is megvalósítható, ezért a rendelkező részben rögzítettem, hogy – a többi alapszolgáltatáshoz hasonlóan – az I. D.6. pontban foglalt szolgáltatás esetén is hálózat típusonként önálló havi díjat határozok meg. Az I. D.6. pontban foglalt szolgáltatás költségei sáv szélesség függő és sáv szélesség független elemekből állnak, amit a

díjak kialakítása során is indokolt figyelembe venni. Ennek megfelelően a rendelkező részben rögzítettem, hogy a díjmegállapítás során az egyes elérhető sáv szélességekre elkülönült díjat határozok meg. Annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatók a jelen határozatban megállapított konkrét díj hiányában is képesek legyenek az jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. pontjában foglalt szolgáltatás felhasználásával kialakított kiskereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozó üzleti számításokat végezni, a jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben megjelenítettem a helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatásra vonatkozóan – meghatározott feltételezések mellett – előzetesen kiszámított díjakat. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a díjak orientációs jellegűek, azokat a Kötelezett Szolgáltatóknak jelen határozat alapján nem kell alkalmaznia, a díjak szintje a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárásban kialakított pontos szolgáltatástartalomtól függően a díjmeghatározás során módosulhat, és a végső díjak a Kötelezett Szolgáltató jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárást követően benyújtott referenciaajánlatának jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatában kerülnek rögzítésre.

- [535] A jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. pontjában foglaltak alapján az előfizetői hozzáférési ponton elhelyezett berendezést a Kötelezett Szolgáltató és – a referenciaajánlatban foglalt korlátok között – a Jogosult Szolgáltató is biztosíthatja, ez utóbbi esetben a berendezés költségének az alapszolgáltatás havi díjába való beépítése nem megfelelő megoldás, hiszen így a díj olyan költségekre is fedezetet képez, amelyek ténylegesen nem merültek fel a Kötelezett Szolgáltató oldalán. A két eset – tehát amikor a Kötelezett Szolgáltató, illetve amikor a Jogosult Szolgáltató biztosítja a berendezést – eltérő kezelést igényel. Ha a Jogosult Szolgáltató biztosítja a berendezést, akkor ezzel kapcsolatos külön díj kialakítása nem indokolt, ennek megfelelően ezzel kapcsolatos rendelkezést a határozat nem tartalmaz. Abban az esetben, ha a Kötelezett Szolgáltató biztosítja a berendezést, a Kötelezett Szolgáltató ezzel kapcsolatos költségeinek költségalapú díjban való térítése indokolt. Ennek megfelelően a rendelkező részben a Kötelezett Szolgáltató számára külön havi díj alkalmazását tettem lehetővé. A havi díj alkalmazása megfelel a költségfelmerülés időbeliségének, hiszen a Kötelezett Szolgáltatóknak a beszerzett eszközzel kapcsolatos költségei (értékcsökkenés) folyamatosan kerülnek elszámolásra az eszköz teljes élettartamán keresztül.
- [536] Mivel a Jogosult Szolgáltatók számára felajánlott berendezések köre változhat, ezért a szabályozás rugalmasságának biztosítása érdekében a rendelkező részben a Kötelezett Szolgáltató számára nem írtam elő a Jogosult Szolgáltató számára felajánlott berendezésekre vonatkozóan kialakított díjak referenciaajánlatban való feltüntetését. Annak érdekében, hogy az azonosított piactorzító magatartásforma (túlzó árazás) a Kötelezett Szolgáltató által biztosított berendezések esetében ne fordulhasson elő, meghatároztam a berendezés díjak számítására vonatkozó szabályokat, valamint előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetén a számításokat és az azok alapjául szolgáló adatokat kötelesek átadni a Jogosult Szolgáltató számára. Ezen adatok mindenképp szükségesek a Jogosult Szolgáltatóknak ahhoz, hogy megalapozottan tudjon nyilatkozni a Kötelezett Szolgáltató felé arról, hogy ezen díjakon berendezést igénybe veszi-e, vagy esetlegesen – ha a felek között vitatott lenne a díj, akkor az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése mellett – a Hatósághoz fordul jogvitájával. A kötelezettségben foglalt előírások megfelelő teljesülése érdekében, garanciális elemként ezért ebben az esetben is külön rögzítettem a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató számára a jogvitás eljárás lehetőségét.

Kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatos költségalapúság tartalma

- [537] A HF/44-11/2011. számú határozatban a Kötelezett Szolgáltatókat a Hszr. 37. §-ában, valamint a HF/44-11/2011. számú határozat I. számú melléklete F/4. pontjában foglalt szabályok alapján kialakított díjak alkalmazására köteleztem a kiegészítő szolgáltatások tekintetében. A jelen

határozatban a korábban kirótt kötelezettséget módosítottam és a Kötelezett Szolgáltatók számára a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében foglalt szabályok alapján kialakított díjak alkalmazását írtam elő. Jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében található szabályok pontosítják, illetve kiegészítik a korábbi szabályozás alapját jelentő Hszr. 37. §-át. A 2005. év, tehát a kiegészítő szolgáltatások díjképzésére vonatkozó szabályok bevezetésének éve óta, tekintettel a technológiai fejlődésre, a piaci viszonyok változására és az eltelt időszak díjképzéssel kapcsolatos szabályozói tapasztalataira szükségessé vált a kiegészítő szolgáltatások díjazási rendszerének komplex felülvizsgálata. Tekintettel a díjképzés több ponton való változására, illetve az egységes szolgáltatási lista jelen bevezetésére, az átláthatóság és a Kötelezett Szolgáltatók általi alkalmazhatóság megkönnyítése érdekében a jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében egységes szerkezetbe foglaltam és több helyen módosítottam a korábban a Hszr. különböző paragrafusaiban megtalálható szabályokat.

- [538] A jelen határozat rendelkező részének I. számú mellékletében található szabályok szerint kialakított és a referenciaajánlatban feltüntetett szolgáltatásokra vonatkozóan kialakított díjakat az Elnök a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatának jóváhagyása tárgyában hozott határozatában hagyja jóvá. A számítások benyújtásával kapcsolatos kötelezettség a referenciaajánlatban kötelezően feltüntetett kiegészítő szolgáltatások díjaira vonatkozóan terheli a Kötelezett Szolgáltatókat. Azon kiegészítő szolgáltatások esetében, amelyek egyedileg, egy adott hozzáférés kialakítása során merülnek fel, értelemszerűen nem lehetséges az előzetes számítások benyújtásának előírása. Annak érdekében, hogy az azonosított piactorzító magatartásforma (túlzó árazás) ezen kiegészítő szolgáltatások esetében se fordulhasson elő, a Kötelezett Szolgáltatók ezen szolgáltatások díjait is a jelen határozat rendelkező rész I. mellékletében foglalt szabályok szerint kötelesek kialakítani és igény esetén a számításokat kötelesek bemutatni a Jogosult Szolgáltató számára. A Jogosult és a Kötelezett számára külön rögzített jogvitás eljárás lehetősége garanciális elemként segíti a kötelezettségben foglalt előírások megfelelő teljesülését. Habár akár a Kötelezett Szolgáltató, akár a Jogosult Szolgáltatók jogvitájuknak jogvitás eljárásban való rendezését az Eht.-ban megjelölt szabályok szerint, az ott írt bármely esetben jogosultak kérni a Hatóság eljáró tanácsától, ugyanakkor, mivel az egyedileg felmerülő kiegészítő szolgáltatások és díjaik a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában nem szerepelnek, és alkalmazásukat külön, e díjak jóváhagyására, illetve megállapítására irányuló eljárás nem előzi meg, a jelen határozat rendelkező részében külön is kiemeltem, hogy a Jogosult Szolgáltató jogosult jogvitás eljárást kezdeményezni, ha vitatja, hogy a Kötelezett Szolgáltató ezen kiegészítő szolgáltatások díjainak kialakítása során a jelen határozat rendelkező része – különösen annak I. melléklete – rendelkezéseinek megfelelően járt el. Ezzel összefüggésben rögzítettem a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában azt is, hogy a Jogosult Szolgáltató jogvitás eljárás lefolytatását kérheti akkor is, ha a Kötelezett Szolgáltató olyan kiegészítő szolgáltatás igénybe vételét követeli meg tőle, melynek szükségességét a Jogosult Szolgáltató vitatja.
- [539] A díjképzési módszertan tekintetében a korábbi szabályozáshoz képest új, tehát a Hszr.-ben található szabályokhoz képest változást jelentő elemek indokolását az alábbiakban adom meg.
- [540] A jelen határozat rendelkező rész I. mellékletében a kiegészítő szolgáltatások díjképzésére az elkerülhető költségek módszertanának alkalmazását írtam elő a korábbi közvetlen költségek módszere helyett. A Kötelezett Szolgáltató ennek megfelelően mind a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontjában felsorolt kiegészítő szolgáltatások, mind a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. pontjában meghatározott kötelezettség alapján kialakított szolgáltatások díjainak kialakítása során az elkerülhető költségek módszertanát köteles alkalmazni.

- [541] Az elkerülhető és a közvetlen költségek módszere abban a lényegi vonásban megegyezik, hogy a díjak költségalapjában általános költség nem számítható fel. Ugyanakkor a díjak képzésénél az elkerülhető költségek megközelítés jobban alkalmazható, mint a közvetlen költségek megközelítés, mivel a szolgáltatások nyújtásához szükséges, tehát a díjak költségalapjában figyelembe vehető költségeket pontosabban azonosítja be, jobban megfelel az ok-okozatiság elvének. Az elkerülhető költségek testesítik meg ugyanis azt a költségösszeget, amit az adott nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás megvalósításához szükséges kiegészítő szolgáltatás nyújtása a Kötelezett Szolgáltató költségeiben eredményez.
- [542] Az elkerülhető költségek módszerének alkalmazásából közvetlenül is következik, ugyanakkor az egyértelműség érdekében a módszertanban is rögzítettem, hogy a költségek számítása során a Kötelezett Szolgáltató általános költségeket nem vehet figyelembe.
- [543] Az alapszolgáltatások díjszámításához hasonlóan a kiegészítő szolgáltatások díjainak kialakítása során is kiemelt fontossága van a hatékonysági szempont érvényesítésének annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak ne legyen lehetősége a nem hatékony működés költségeit a szolgáltatások díjain keresztül a Jogosult Szolgáltatóval téríttetni. Ennek megfelelően a módszertanban rögzítettem, hogy a díjak költségalapjában nem hatékony működés költségei nem szerepeltethetők.
- [544] A módszertanban rögzítettem, hogy a díjak számítása során a Kötelezett Szolgáltató csak olyan eszközök költségeit veheti figyelembe a díjak számítása során, amelyeket kizárólag a kiegészítő szolgáltatás nyújtása érdekében szerzett be. Csak az ilyen eszközök költsége tekinthető ugyanis elkerülhető költségnek, tehát olyan költségnek, ami nem merülne fel, ha a vállalkozás az adott szolgáltatást nem nyújtaná. Megjegyzendő, hogy az olyan eszközök esetében, amelyeket a Kötelezett Szolgáltató nem a kiegészítő szolgáltatás iránti igény teljesítéséhez kapcsolódóan szerzett be, hanem azok már a Jogosult Szolgáltató igénybejelentést megelőzően a Kötelezett Szolgáltató tulajdonát képezték, a kiegészítő szolgáltatások díjával összefüggésben nem állhat fenn az Eht. 108. § paragrafusában foglaltak szerinti, az adott szolgáltatás nyújtásához szükséges befektetések méltányos megtérülése iránti igény, mivel a beruházás megelőzte az adott kiegészítő szolgáltatás iránti igény felmerülését. Feltételezhető továbbá, hogy az ilyen esetben a Kötelezett Szolgáltató az eszköz költségeinek térülését az adott kiegészítő szolgáltatástól eltérő, valamely korábban már nyújtott szolgáltatás árában érvényesíthette, ezért az ilyen eszközök költségeinek kiegészítő szolgáltatások díjában való ismételt térítésének tiltása a kétszeres megtérülés elkerülése érdekében is indokolt. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak ne legyen lehetősége arra, hogy a kiegészítő szolgáltatás nyújtása érdekében beszerzett eszköz tőkeköltségének megállapításán keresztül az elvárt megtérülésnél jóval magasabb tényleges megtérülést érjen el, rögzítettem, hogy a tőkeköltséget az eszköz teljes élettartamára számított átlagos nettó eszközértékből kiindulva kell meghatározni.
- [545] Az átláthatóság, az egységes értelmezés, valamint a Kötelezett Szolgáltatók díjainak összehasonlíthatósága érdekében – a korábbi áralkulációs tapasztalatok alapján – az elkerülhető költség definícióján túl részletesen rögzítettem azon költségeket, amelyek nem tartoznak az elkerülhető költségek körébe, továbbá meghatároztam azokat az elveket, további egyedi szabályokat, amelyeket az egyes költségelemek, tevékenységek költségszámítása során figyelembe kell venni. A részletezéssel lehetővé válik, hogy a Kötelezett szolgáltató a költségalapú díj számítása során egységes elvek mentén, megalapozott indokolás csatolásával, kizárólag a figyelembe vehető elkerülhető költségeit vegye számításba, gördülékenyebbé téve a kiegészítő szolgáltatások díjainak jóváhagyására/megállapítására irányuló eljárás szakmai folyamatát.
- [546] A kiegészítő szolgáltatás részben vagy teljes egészében alvállalkozó bevonásával történő megvalósítása esetére rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató az alvállalkozóval történő

szerződéskötéssel, kapcsolattartással, illetve az alvállalkozó igénybevételéhez kapcsolódó egyéb adminisztratív jellegű tevékenységgel kapcsolatos költségeket nem vehet figyelembe a díjszámítás során. Ennek indoka, hogy az alvállalkozó igénybevétele más üzleti megfontolásokra vezethető vissza, azt nem a kiegészítő szolgáltatások nyújtása keletkezteti, így a kapcsolódó adminisztratív költségek nem képezhetik a kiegészítő szolgáltatás elkerülhető költségét.

- [547] A módszertanban rögzítettem, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások költségeinek meghatározása során a Kötelezett Szolgáltatók csak a jelen határozat rendelkező rész II. számú mellékletében meghatározott tevékenységek költségeit vehetik figyelembe, illetve rögzítettem, hogy a Jogosult Szolgáltatók kifejezett kérése ellenére a II. számú mellékletben rögzített szolgáltatástartalomnál bővebb tartalommal nyújtott szolgáltatás többletköltségeit a Kötelezett Szolgáltatók a díjban nem érvényesíthetik. Ezek a rendelkezések, amellet, hogy egyértelműséget és egységességet teremtenek a díjak kialakítása során, segítenek megakadályozni, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a kiegészítő szolgáltatás megvalósításához szükségtelen tevékenységek költségét számolják el a díjban, így indokolatlanul megnövelve a Jogosult Szolgáltatók költségeit.
- [548] Az átláthatóság, az egységes értelmezés és a díjak túlzott módon történő megállapításának elkerülése érdekében az elkerülhető költségek módszertanával összhangban a gépjármű költségek megállapításával összefüggésben részletes szabályokat állapítottam meg. Annak érdekében, hogy az az eset ne fordulhasson elő, hogy a Kötelezett Szolgáltatók olyan költségeket is elszámoljanak a díjban, amelyek a kiegészítő szolgáltatások nyújtása nélkül is felmerülnének, a módszertanban rögzítettem, hogy a gépjárművel, mint eszközzel kapcsolatos költségek (pl. értékcsökkenés, javítás-karbantartás) csak abban az esetben érvényesíthetőek a díjban, ha az adott gépjármű csak és kizárólag az adott kiegészítő szolgáltatás érdekében került beszerzésre. A hatékonyság követelményének megfelelő teljesülése és az egységesség érdekében rögzítettem továbbá, hogy a díjak számítása során az üzemanyagköltségek meghatározásához a fogyasztási norma tekintetében a 60/1992. Kormányrendeletben rögzített alapnorma-átalányt, az üzemanyagár tekintetében a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által a jelen határozat kézhezvételének hónapját követő hónapra vonatkozóan közzétett fogyasztási normát kell alkalmazni.
- [549] Az átláthatóság, az egységes értelmezés és a díjak túlzott módon történő megállapításának elkerülése érdekében az elkerülhető költségek módszertanával összhangban a kiegészítő szolgáltatások szakfelügyelet biztosításával történő megvalósítása esetére rögzítettem továbbá, hogy kizárólag az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtásában közvetlenül résztvevő műszaki szakember óradíja és a kiszállás költsége számítható be a költségalapba. Az ok-okozatiság figyelembe vételével kialakított előírás biztosítja, hogy a szakfelügyelet biztosításában közvetlenül részt nem vevő munkaerő és tevékenységek költségét a Kötelezett Szolgáltatók ne tudják érvényesíteni a szolgáltatás díjában, így indokolatlanul ne tudják megnövelni a Jogosult Szolgáltatók költségeit.
- [550] A korábban, az eszközök beszerzésével összefüggésben leírt indokokkal egyező megfontolás alapján rögzítettem a módszertanban, hogy a műszaki vizsgálatok költségszámítása során csak az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtásához beszerzett műszerek, eszközök költsége érvényesíthető.
- [551] A fizikai helymegosztás kialakítási/létesítési díj képzésénél előírtam, hogy a helymegosztás kialakításával kapcsolatos költségek a helyiség tervezett kapacitásából csak az igénybe vevő szolgáltató által foglalt kapacitás arányában építhetők be a díjba. Ez az előírás egyértelműséget teremt a költségek megosztása során és biztosítja, hogy a Kötelezett Szolgáltatók által kialakított díjban csak a kiegészítő szolgáltatás nyújtása miatt felmerülő költségek térüljenek és a Jogosult Szolgáltatókat a költségek a tényleges igénybevétel arányában terheljék.

- [552] Az Ingatlanbérleti díj esetében az eddig a Hszr. 35. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseit kiegészítettem azzal, hogy a független szakértői értébecslésnek az ingatlan beruházások előtti értékén kell alapulnia. A rendelkezésre azért volt szükség, hogy ne fordulhasson elő az az eset, hogy a beruházások helymegosztás-létesítési díjban már térülő költsége az ingatlanbérleti díjban még egyszer felszámításra kerüljön, így kétszeresen térítette a beruházási költségeket a Jogosult Szolgáltatóval.
- [553] Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltató által végzett számítások a Hatóság számára áttekinthetővé, ellenőrizhetővé váljanak, a kiegészítő szolgáltatások díjainak számításával összefüggésben a módszertani rendelkezéseket követően megfogalmaztam azokat a formai követelményeket, amelyeket a Kötelezett Szolgáltató kiegészítő szolgáltatásokkal kapcsolatos dokumentációjának teljesítenie kell. Az egységesség és a kiegészítő szolgáltatások tartalmának a Jogosult Szolgáltatók, illetve a Hatóság számára történő átláthatóvá tétele érdekében rögzítettem továbbá, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontjában foglalt kötelezettség alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások megnevezésében Kötelezett Szolgáltatók mind a számításokban, mind a dokumentációban kizárólag a jelen határozat rendelkező rész II. számú mellékletben, illetve jelen mellékletben rögzített megnevezéseket alkalmazhatják.
- [554] A jelen határozat rendelkező rész C) pontjában a kiegészítő szolgáltatások díjainak referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárásban történő megállapításával összefüggésben rögzítettem, hogy a nevezett szolgáltatások díjainak jóváhagyása során a Hatóság a hatékony működésnek megfelelő díjak megállapításához az adott piacon működő más hazai elektronikus hírközlési szolgáltató(k) díjait, illetve díjelemeit is felhasználhatja. A rendelkezést a díjak meghatározásával kapcsolatos szabályozói tapasztalatok indokolták. A hatékony költségek beépítésével kapcsolatos elvárás szabályozói ellenőrzése a szolgáltatások sokrétűsége miatt nehézségekbe ütközött és azonos vagy hasonló szolgáltatásokra számottevő különbséget mutató díjak alakultak ki és ezek a díjkülönbségek tendenciózusan fennmaradtak. A hatékony verseny ösztönzése a szabályozó feladata, ami a díjszabályozásban úgy jelenik meg, hogy a hatékony működés költségeinek térítése valósul meg (Eht. 108. § (2)). Ennek az elvnek az érvényesítésére törekedve kerestem egyéb, hatékonyságot érvényesítő módszereket és döntöttem a díj/díjelem-összehasonlítás, mint kiegészítő módszer alkalmazása mellett. Ez a díjképzésben általánosan is használt módszer azon alapul, hogy az ugyanazon a piacon működő szolgáltatók közül azt tekintjük hatékonyknak, amelyik a legalacsonyabb díjon képes a szolgáltatást nyújtani, hiszen az adott szolgáltatás nyújtása az adott legkisebb költségen valóságos piaci viszonyok között megvalósult. Hasonló módon alkalmazható egyes díjelemek összetevése (pl munkaidő, bér), hiszen több szolgáltatás „beállítás”-jellegű, amelyek mögött azonos tevékenységek húzódnak meg, s amelyeket a szolgáltatásra fordított élőmunka ideje és bére nagymértékben meghatároz.
- [555] A költségalapúság kötelezettség két részkötelezettségre válik szét: a költségalapú díjak Elnök részére, jóváhagyás céljából történő benyújtásának kötelezettségére és az Elnök által már megállapított, illetve jóváhagyott díjak alkalmazásának kötelezettségére. A referenciaajánlat egészének tartalmi felülvizsgálatára irányuló, a referenciaajánlat elfogadása tárgyában lefolytatandó eljárásban dönt az Elnök arról, hogy a referenciaajánlat – ideértve az abban foglalt díjakat is – az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak megfelelően került-e kialakításra, és a referenciaajánlat csak az ezen eljárást lezáró határozat közlését követően, az ott meghatározottak szerinti időpontban lép hatályba. Tehát, mivel az Elnök a referenciaajánlat jóváhagyása iránti eljárásban a Kötelezett Szolgáltató által – a költségalapú díjak Elnök részére történő benyújtására irányuló részkötelezettség teljesítéseként – meghatározott és benyújtott díjakat jóváhagyja vagy e tekintetben a referenciaajánlat tartalmát megállapító határozatot hoz, és a díjakat is tartalmazó referenciaajánlat csak ezen határozat közlését követően léphet hatályba, a költségalapú díjak Elnök részére történő benyújtására irányuló

részkötelezettség időben szükségszerűen elválik a költségalapúság kötelezettség másiktól, a díjak alkalmazására vonatkozó részkötelezettségétől, és azt időben szükségképpen meg kell, hogy előzze. Ennek megfelelően rendelkeztem a jelen határozat rendelkező részében akként, hogy a referenciaajánlatban feltüntetett alapszolgáltatásokra, felhordó hálózati szolgáltatásokra és kiegészítő szolgáltatásokra vonatkozóan jóváhagyott vagy megállapított díjakat – a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatás díjai kivételével – a Kötelezett Szolgáltató az 1.b, 2.b és 3.b számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra az átláthatóság keretében kirótt referenciaajánlat készítési kötelezettséghez kapcsolódóan benyújtott referenciaajánlat jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat közzétételét követő első napjától köteles alkalmazni. Annak érdekében, hogy a díjak költségalapúsága a jelen határozat közzétételétől a referenciaajánlat jóváhagyásáról vagy tartalmának megállapításáról szóló határozat közzétételéig is megfelelően érvényesüljön, illetve a költségalapú díjak alkalmazása tekintetében ne maradjon szabályozatlan időszak, a rendelkező részben előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató az átmeneti időszakban továbbra is köteles az Elnök HF/22230-25/2011. számú (Magyar Telekom), HF/22231-20/2011. számú (Invitel), illetve HF/22414-21/2011. számú (UPC) határozatában jóváhagyott vagy megállapított díjakat alkalmazni a HF/44-11/2011. számú határozatban előírt szolgáltatások tekintetében. A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatás esetében – mivel a szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltató csak a I. D.10.2.1. pontjában foglaltaknak megfelelő jogosult igény esetén köteles kialakítani – a Kötelezett Szolgáltatónak a szolgáltatásra vonatkozó díjakat az Elnök által a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontja szerinti eljárást követően benyújtott referenciaajánlat jóváhagyása vagy tartalom megállapítása tárgyában hozott határozatának közzétételét követően, a módosított referenciaajánlat hatályba lépésének napjától kell alkalmaznia.

III.3.4. Hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek

- [556] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettséget az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra a HF/44-11/2011. számú határozat is előírta, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt.
- [557] Az egyes, korábban azonosított és a hozzáférési kötelezettségen keresztül kezelhető versenyt korlátozó magatartásformákkal összefüggésben a következő szolgáltatásnyújtási feltételek előírására lehet szükség:

Versenyt korlátozó magatartásforma	Hozzáférési kötelezettség keretében szükséges előírások
Hozzáférés megtagadása	Kötelezően nyújtandó hálózati szolgáltatások előírása (Kötelezett Szolgáltatóéval megegyező kiskereskedelmi szolgáltatások nyújtását lehetővé tevő hálózati szolgáltatások, tevékenységek előírása*)
Késleltetési taktikák	Szolgáltatásnyújtással kapcsolatos határidők, eljárások, felek közötti együttműködés szabályainak előírása (azonos kiskereskedelmi piaci versenyfeltételek biztosítása*)
Alacsony színvonalú szolgáltatás, minőségromlás	Minőségi paraméterek, SLA-k, SLG-k előírása (a belső szolgáltatásokkal azonos minőségi feltételek*)
Stratégiai termék/szolgáltatás konstrukciók	Szolgáltatások tartalmának, szolgáltatásnyújtási feltételeknek a meghatározása

Árkapcsolás, csomagolás	Szolgáltatások tartalmának, szolgáltatásnyújtási feltételeknek a meghatározása
-------------------------	--

**Egyenlő elbánás figyelembevételével kialakított hozzáférési feltételek, amelyek lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltatók számára a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló vagy azzal megegyező szolgáltatások nyújtását*

28. táblázat: Versenyt korlátozó magatartásformák és a hozzáférési kötelezettség keretében szükséges előírások

- [558] A fentiek figyelembevételével és a többi kirótt kötelezettségre is tekintettel a hozzáférési kötelezettség részletes tartalmát a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a következőkben részletezett indokok alapján.
- [559] A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség keretében a jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.9. pontjaiban hálózati elemekhez, illetve hálózati szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A kirótt kötelezettségek biztosítják, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a hozzáférés megtagadásán keresztül ne legyenek képesek megakadályozni a Jogosult Szolgáltatók általi szolgáltatásnyújtást, lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltatók számára a szűk keresztmetszetet jelentő hozzáférési hálózati infrastruktúrához történő hozzáférést és a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló szolgáltatások nyújtását. A hozzáférési kötelezettség keretében előírt szolgáltatások az előző határozathoz hasonlóan lefedik a Kötelezett Szolgáltató teljes hozzáférési hálózati infrastruktúráját, továbbá a kötelezettség keretében jelen határozatban is előírtam az alapszolgáltatások¹⁶⁹ igénybevételéhez szükséges kiegészítő szolgáltatások, valamint a kiskereskedelmi szolgáltatás gazdaságos nyújtását elősegítő felhordó hálózati szolgáltatók nyújtását. Az előírt szolgáltatások köre az előző határozathoz képest több ponton is változott, ennek indokait az alábbiakban adom meg:
- A jelen határozatban a kábelhely megosztást a hozzáférési hálózati szakaszon az előző határozattól eltérően – az NGA ajánlással összhangban¹⁷⁰ – általános jelleggel írtam elő. A párhuzamos hálózatok kiépítése során a hozzáférési hálózati kábelhely jelentős szűk keresztmetszetet jelent, így az infrastruktúra alapú verseny – amelynek szerepe az elmúlt években tovább erősödött a hazai piacon – támogatása érdekében szükségesnek tartottam a kötelezettség általános jellegű előírását. Az Eht.-ban foglalt rendelkezések¹⁷¹ alapján a hálózatüzemeltetőket – így a Kötelezett Szolgáltatókat is – 2016. július 1-jétől általános hozzáférési kötelezettség terheli a fizikai infrastruktúrájuk tekintetében, így a hozzáférési hálózati kábelhely megosztás jelen határozatban történő általános jellegű előírása nem jelent jelentős többletterhet a Kötelezett Szolgáltatók számára. Mindazonáltal a kábelhely megosztásra vonatkozó kötelezettség kirovása az általános törvényi kötelezés mellett is indokolt, mivel csak így biztosítható, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltató az erőfölényét használva a hozzáférési feltételeket – így az alkalmazott árat – ne határozhassa meg oly módon, ami lelassítja, megnehezíti, vagy ellehetetleníti a kábelhely infrastruktúra

¹⁶⁹ Kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából; réz érpáras hurkok és alhurkok teljes és részleges átengedése; FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése; pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése; újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak kialakítása céljából telepített, használaton kívüli kábelek nagykereskedelmi átengedése, amennyiben az átengedés előfizetői szakasz kialakítása céljából történik és a használaton kívüli kábellel biztosítható az előfizetői aggregációs pont és az előfizető ingatlana közötti összeköttetés

¹⁷⁰ NGA ajánlás 13. cikk

¹⁷¹ 94. §

igénybevételét. Mivel a Kötelezett Szolgáltató kábelhelyei eleve alkalmasak a hírközlési célú felhasználásra, ami a hálózatüzemeltetőkre nem feltétlenül igaz, ezért az itt fellelhető szabad kapacitások hasznosulásában bekövetkező bármilyen – akár az általános hozzáférési kötelezettség természetéből (eseti jogalkalmazás) fakadó – késedelem indokolatlanul csökkenti a versenyt és növeli annak társadalmi költségeit. A kötelezettséggel érintett hálózatrész – az NGA ajánlással összhangban – módosult és kiterjed a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózatában található kábelhelyekre. A módosítás eredményeként a kötelezettség egyszerűbbé teszi a több előfizetői hozzáférési pont létesítésére irányuló hálózatfejlesztéseket, így jobban támogatja az infrastruktúra alapú versenyt.

- Az előző határozattól eltérően a jelen határozatban nem írtam elő a többlétszál telepítésére és átengedésére vonatkozó kötelezést. Az elmúlt szabályozási időszakban a szabályozott szolgáltatás tekintetében igénybejelentés, tényleges igénybevétel nem történt, a kötelezettség keretében többlétszál telepítésre nem került sor. A szabályozói tapasztalatok alapján megállapítható továbbá, hogy a kötelezettség alapján biztosított információs hozzáférés szabályozás céljának nem megfelelő használatával a párhuzamos infrastruktúrát fejlesztő versenytársak indokolatlan és a szabályozás céljával ellentétes versenyelőnyre tehetnek szert a Kötelezett Szolgáltatókkal szemben. A jelentős piaci erejű szolgáltatók piaci mozgásterét jelentősen korlátozó kötelezettség fenntartása csak akkor indokolt, ha a kötelezettség alkalmazásából származó piaci előnyök meghaladják a kötelezettség fenntartásával járó szabályozói terheket. Mivel a többlétszál kötelezettség fenntartásával járó terhek – elsősorban a piaci mozgáster szűkülése miatt – jelentősek és a kötelezettség alkalmazásából igénybevétel hiányában közvetlen piaci előny nem származik, így a kötelezettség fenntartását aránytalannak ítélem meg, ennek megfelelően a jelen határozatban a kötelezettség alkalmazását nem írtam elő.
- Az előző határozattól eltérően az újgenerációs hálózatok előfizetői szakaszaira vonatkozó kötelezettségek (előfizetői szakasz átengedése, használaton kívül kábelek átengedése) kiterjednek a koaxiális kábelben végződő /HFC/ kábelmodemes hálózatok előfizetői szakaszaira is. A módosításra a szolgáltatási piac határainak változása miatt volt szükség (ld. jelen határozat indokolás A. fejezet 1.5. pont). A módosítás eredményeként a szabályozás technológiásemleges módon kiterjed valamennyi, a hozzáférési hálózatban alkalmazott technológiára.
- Az újgenerációs hálózatok hozzáférési hurkainak, illetve előfizetői szakaszainak részleges átengedése szolgáltatás nyújtását jelen határozatban nem írtam elő. A kötelezés visszavonását a szabványos műszaki megvalósítási lehetőség – előrettekintő időtávon is várhatóan fennálló – hiánya indokolta.
- Az FTTH PON hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedését a jelen határozatban nem írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A kötelezettség visszavonására a szolgáltatás megvalósításával kapcsolatos, tartósan fennálló műszaki akadályok miatt került sor (ezzel kapcsolatban bővebben lásd a jelen határozat indokolás A. fejezet [10] szakaszát).
- Az előző határozathoz képest új kötelezettségként írtam elő a – piac részeként azonosított – helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosítását a Kötelezett Szolgáltatók számára. A kötelezettség előírására – a tagállami szabályozói gyakorlattal összhangban – azért volt szükség, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtáshoz szükséges nagykereskedelmi szolgáltatások rendelkezésre állása azokban az esetekben is biztosított legyen, ha a Kötelezett Szolgáltató hálózatfejlesztése miatt a fizikai hozzáférési szolgáltatások műszaki megvalósíthatósága nem biztosított. Ebben az esetben ugyanis a közvetlenül a fizikai szintre (az OSI referenciamodell 1. rétegére) épülő L2 szintű hozzáférés biztosíthatja a Jogosult

Szolgáltató számára a legnagyobb szabadságot a hozzáférés igénybevételével nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatás jellemzőinek kialakításában Az L2 szinten előírt kötelezettség a fizikai hozzáférés hiányában is képes megakadályozni, hogy a Kötelezett Szolgáltató a hálózatfejlesztéssel kapcsolatos döntésein keresztül a hálózathoz való hozzáférést megakadályozza, így a szabályozást kiüresítse. A kötelezettség abban az esetben terheli a Kötelezett Szolgáltatót, ha az újgenerációs hozzáférési hurok átengedésére objektív műszaki okok miatt nincs lehetőség, illetve, ha valamely, a hozzáférési hálózatában megvalósított fejlesztés miatt a továbbiakban a fizikai szintű hozzáférési szolgáltatás nyújtása objektív műszaki okok miatt nem lehetséges, illetve a szolgáltatás nyújtása csak a Kötelezett Szolgáltató előfizetőinek nyújtott szolgáltatások valamely paraméterének (pl. átviteli sebesség) rovására valósítható meg. A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában nevesítettem azokat a lehetséges eseteket, amelyek esetén a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos kötelezettség terheli a Kötelezett Szolgáltatót. A Kötelezett Szolgáltató ennek megfelelően egyrészt a pont-multipont (FTTC/B/H) újgenerációs hozzáférési hálózatokra kiterjedően, másrészt a hozzáférési hálózatának vektorring alkalmazásával érintett hozzáférési aggregációs pontjaihoz tartozó hálózatrészek tekintetében köteles a helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosítására. A kötelezettség ugyanakkor nem terjed ki a HFC és az FTTH-RFoG megvalósítású hozzáférési hálózatokra, tekintettel arra, hogy az ezeken a hálózatokon megvalósított L2 nagykereskedelmi hozzáférést a jelen határozat indokolás I.5.2.2.1.2. pontja szerint nem azonosítottam a szolgáltatási piac részeként. Az alkalmazott szabályozási megoldás biztosítja a Jogosult Szolgáltatók számára a hozzáférést, ugyanakkor nem akadályozza a Kötelezett Szolgáltató hálózatfejlesztéseit, ily módon biztosítja a Kötelezett Szolgáltató előfizetői érdekeinek megfelelő érvényesülését is.

- Az előző határozattól eltérően a jelen határozatban nem írtam elő a „Sötétszál átengedés hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából” elnevezésű kötelezettséget. Megvizsgáltam a korábbi határozatban feltételeken kirótt kötelezettség tartalmát és megállapítottam, hogy a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózatában rendelkezésre álló, a megfelelő nagykereskedelmi hozzáférés kialakításához szükséges sötét szálak rendelkezésre állása a jelen határozat rendelkező rész I. D.4., I. D.5. pontjaiban foglalt – a használaton kívül kábelek átengedésére is kiterjedő – kötelezettségeken, illetve a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjában előírt felhordó hálózati kötelezettségen keresztül biztosított. Nem valószínűsíthető továbbá, hogy a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózatában – a felsorolt kötelezettségekkel érintett hálózati szakaszokon kívül – a Kötelezett Szolgáltató előrelátható szolgáltatás-fejlesztési igényeihez nem szükséges sötétszálak érdemi mennyiségben rendelkezésre állnak, ezért a kötelezettség előírása gyakorlati szempontból sem indokolt.

[560] A korábbi határozathoz hasonlóan jelen határozatban is előírtam a DH-26600-26/2007. határozatban előírt és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott és kiterjesztett kötelezettséget, mely szerint a Kötelezett Szolgáltatók a hálózati szolgáltatásokat nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása érdekében is kötelesek biztosítani.

[561] Tartalmi változást jelent a korábbi szabályozáshoz képest, hogy jelen határozatban a rendelkező rész I. D.2. és I. D.4.-I. D.6. pontjaiban előírt hálózati szolgáltatások esetében – mivel azok egyéb, a jelen határozatban azonosított kapcsolódó kiskereskedelmi piacon kívüli kiskereskedelmi szolgáltatások nyújtásához szükséges hálózati fejlesztések alapjául is szolgálhatnak – rögzítettem, hogy az igénybevétel csak a hálózati szolgáltatáshoz tartozó, vagy a hálózati szolgáltatás felhasználásával kiépített előfizetői hozzáférési pont(ok)on megvalósuló előfizetői szolgáltatás nyújtását célozhatja.

[562] A jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjaiban előírt hálózati szolgáltatások esetében az átengedés, illetve hozzáférés biztosítására vonatkozó kötelezettség kiterjedését úgy határoztam meg, hogy a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést a rendelkező rész adott pontjában meghatározott hálózata(i) által lefedett szolgáltatási területen köteles biztosítani. A hálózat által lefedett szolgáltatási terület – a meglévő előfizetői hozzáférési pontokon¹⁷² túlmenően – mindazokra a földrajzi címekre kiterjed, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítésekor nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen. A hozzáférési kötelezettség kiterjedésének fenti meghatározásánál a következőket vettem figyelembe:

- A Kötelezett Szolgáltató a hozzáférési hálózata által lefedett szolgáltatási területen képes kiskereskedelmi szolgáltatást létesíteni. Abban az esetben, ha a hozzáférési kötelezettség ennél szűkebben, például csak a kiépített előfizetői hozzáférési pontokra kiterjedően kerülne meghatározásra, akkor a Jogosult Szolgáltató nem lenne képes a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózata által lefedett teljes előfizetői kört elérni a kötelezettség alapján igénybe vett hozzáférési szolgáltatás segítségével. Ennek következtében a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett, de a Jogosult Szolgáltató számára nem elérhető előfizetői körre vonatkozóan nem érvényesülne a hozzáférési kötelezettség, ami gyakorlatilag kizárná a szabályozáson alapuló verseny lehetőségét ezen előfizetők tekintetében. Ennek következtében a hozzáférési kötelezettséget indokolt az érintett hozzáférési hálózat által lefedett szolgáltatási területre kiterjedően meghatározni.
- A hozzáférési kötelezettség kiterjedésének fenti megközelítéséhez szükséges pontosan meghatározni, hogy mi tekinthető egy hozzáférési hálózat által lefedett szolgáltatási területnek. Ebben a kérdésben azt tekintettem döntő jelentőségűnek, hogy a Kötelezett Szolgáltató a saját kiskereskedelmi internet szolgáltatása¹⁷³ esetében mit tekint a hálózata által lefedett szolgáltatási területnek. Azoknak a földrajzi címeknek az esetében, amikor a Kötelezett Szolgáltató nem, vagy legfeljebb bruttó 5000 Ft értékben számít fel külön létesítési díjat azon a jogcímen, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózata által lefedett szolgáltatási területen, az érintett földrajzi cím a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett szolgáltatási területen lévőnek tekinthető. Ez a megállapítás a Kötelezett Szolgáltató saját előfizetőivel szemben érvényesített feltételeken alapul, vagyis a Kötelezett Szolgáltató saját maga deklarálja az érintett földrajzi címek tekintetében, hogy azok a hálózata által lefedett szolgáltatási területen találhatóak.
- A kötelezettség fenti meghatározása magában foglalhat olyan az eseteket is, ahol az előfizetői hozzáférési pont még nincs kiépítve és a Kötelezett Szolgáltatónak valamilyen létesítési tevékenységet szükséges folytatnia az átengedés, illetve hozzáférés biztosításához (például leágazó kábel kiépítése). Ezzel kapcsolatban figyelembe vettem, hogy a létesítési tevékenység költségei ebben az esetben nem olyan jelentősek, ami miatt a Kötelezett Szolgáltató külön létesítési költséget érvényesítene az előfizetővel szemben (azokhoz az

¹⁷² Az előfizetői hozzáférési pontokba az aktív előfizetéssel rendelkező hozzáférési pontokon kívül beleértendők az adott időpontban aktív előfizetéssel nem rendelkező, de kiépített hozzáférési pontok is (összhangban az előfizetői hozzáférési pont Eht. 188. § 23. pontja szerinti meghatározásával).

¹⁷³ Az egyértelműség érdekében a feltétel meghatározáshoz az érintett nagykereskedelmi szolgáltatásokra ráépülő kiskereskedelmi szolgáltatások közül szükséges egy konkrét szolgáltatást kiválasztani. Az indoklás [14] szakaszában leírtakat figyelembe véve az internet szolgáltatás alapján határoztam meg a feltételt.

előfizetői hozzáférési pontokhoz képest, ahol létesítési tevékenység nem szükséges), továbbá, hogy az érintett hozzáférési szolgáltatások havi díja az előfizetői hozzáférési pontig kiépített infrastruktúrán alapul, vagyis az előfizetői hozzáférési pontig való kiépítés költsége a nagykereskedelmi szolgáltatás havi díjában megterül.

- A hozzáférési kötelezettség jelen határozatban rögzített meghatározása eltér a korábbi határozatban alkalmazottól, amely a hozzáférési kötelezettség kiterjedését a hozzáférés (átengedés) alapjául szolgáló infrastruktúra jellemzői alapján határozta meg. A korábbi határozat szerint a réz érpáras helyi hurok átengedése esetén a kötelezettség kiterjedt a használaton kívüli helyi hurok teljes átengedésére, amennyiben a központtól az előfizetői hozzáférési pontig az infrastruktúra minden eleme adott, csak a végberendezés hiányzik. Újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszai esetében a kötelezettség a használaton kívüli kábelek átengedésére is vonatkozott, amennyiben az átengedett kábellel biztosítható az előfizetői aggregációs pont és az előfizető ingatlana közötti összeköttetés. A hozzáférési kötelezettségnek az infrastruktúra jellemzőin alapuló korábbi meghatározása azonban több problémát vet fel. Egyrészt, a Jogosult Szolgáltató, vagy más külső fél számára nehezen, vagy egyáltalán nem ellenőrizhető az ilyen típusú feltétel teljesülése (vagyis, hogy a használaton kívüli helyi hurok valóban minden eleme rendelkezésére áll-e a végberendezés kivételével, illetve hogy az újgenerációs hozzáférési hálózat előfizetői szakaszával biztosítható-e az előfizetői aggregációs pont és az előfizető ingatlana közötti összeköttetés). Másrészt, ebben az esetben az infrastruktúra teljességének a szolgáltatás létesítése szempontjából jelentéktelen hiánya (például utolsó néhány méteres szakaszon a hiányzó kábelezés hiánya) is alapot adhat a hozzáférési igény elutasítására, abban az esetben is, ha a Kötelezett Szolgáltató számára a saját kiskereskedelmi szolgáltatás létesítését nem akadályozná az adott infrastruktúra hiány. Azaz a Kötelezett Szolgáltató abban az esetben is elutasíthatja a Jogosult Szolgáltató hozzáférési igényét, ha egyébként hasonló esetben a kiskereskedelmi üzletágát kiszolgálta volna, és ezzel fennállhatott az egyenlő elbánás megsértésének veszélye. A hálózat által lefedett szolgáltatási terület rendelkező rész szerinti meghatározása ezzel szemben a Kötelezett Szolgáltató által az előfizetőkkel szemben érvényesített feltételeken alapul, biztosítja a kiskereskedelmi és nagykereskedelmi szolgáltatások közötti megfeleltetést, objektív és jól ellenőrizhető, akár a Kötelezett Szolgáltató honlapján elérhető hozzáférhető adatokból is.
- A bruttó 5000 Ft-os küszöbértéket azért állapítottam meg, hogy a Kötelezett Szolgáltató egy nagyon alacsony mértékben megállapított díj egyoldalú bevezetésével ne tudja a szabályozás célját megkerülve olyan esetekben megtagadni a hozzáférési szolgáltatás nyújtását, amikor a saját előfizetőjét egyébként létesítési díj felszámítása nélkül is kiszolgálja. A bruttó 5000 Ft-os küszöb (amely a 2. táblázatban foglalt önállóan igénybe vehető helyhez kötött internet díjcsomagok közül egy közepes méretű csomag havidíjához közelítő összeg) mellett a Kötelezett Szolgáltató már nem ösztönzött a szabályozás megkerülése érdekében létesítési díj bevezetésére, hiszen az már a saját potenciális előfizetői számára is érzékelhető mértékű terhet jelent, a díj megléte a Kötelezett Szolgáltató saját ügyfélszerzési tevékenységét is negatívan befolyásolná.

[563] A korábbi határozathoz képest a hozzáférési kötelezettség tekintetében a következő főbb szerkezeti, szerkesztési változtatásokat hajtottam végre a jelen határozatban:

- Az áttekinthetőség érdekében a jelen határozat rendelkező rész I. D.1. pontjában rögzítettem a kötelezően nyújtandó szolgáltatások körét, ennek keretében nevesítettem az alapszolgáltatásokat, a felhordó hálózati szolgáltatásokat, illetve rögzítettem a kiegészítő

szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos kötelezettséget (a kiegészítő szolgáltatások felsorolását a jelen határozat rendelkező rész I. D.9. pontjában helyeztem el).

- A kábelhely megosztás különös szabályait az áttekinthetőség és egyértelműség érdekében szerkezetileg módosítottam, az információszolgáltatással, a helyszíni megvalósíthatósági vizsgálattal, az igény elutasításával és a használaton kívül kábelek eltávolításával kapcsolatos rendelkezéseket elkülönülten rögzítettem.
- A korábbi határozatoktól eltérően jelen határozat egységesen tartalmazza a hozzáférés biztosításával, ezzel összefüggésben a hozzáférés tárgyában kötött hálózati szerződésekkel, illetve a szolgáltatók közötti együttműködéssel kapcsolatos rendelkezéseket. A módosításra azért volt szükség, mert a korábbi határozatokban alkalmazott eljárással – amely egyes kötelezettségeket korábbi határozatokra, illetve a Hszr. egyes rendelkezéseire való hivatkozásokkal írt elő – a szabályozás áttekinthetősége és egyértelműsége nem lett volna a továbbiakban biztosítható. (A korábbi határozatok, illetve a Hszr. egyes rendelkezések integrálása során több esetben a kötelezettségek tartalma is módosult, az egyes változásokat és azok okait minden esetben részletesen ismertetem.)

[564] Az egyes hálózati szolgáltatásokkal kapcsolatos kötelezettségek tartalma több ponton is változott. A következőkben a főbb tartalmi változásokat és azok okait részletezem.

[565] Az FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak, illetve a pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedésével összefüggésben a jelen határozatban nem tettem lehetővé a Kötelezett Szolgáltató számára a szolgáltatások megvalósíthatóságának műszaki okok miatti akadályozottságához kapcsolódó indokolás benyújtását. A lehetőség megszüntetésére azért került sor, mivel mind az FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése, mind a pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése műszakilag megvalósítható, a hálózati szolgáltatások nyújtását általánosan érvényesülő műszaki akadály nem gátolja.

[566] A jelen határozatban – az [562] szakaszban részletezett okokból – új kötelezettségként írtam elő a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosítását a Kötelezett Szolgáltatók számára. A kötelezettség – feltétel nélküli – kirovása minden olyan esetben indokolt és arányos kötelezés, amikor a fizikai hozzáférési lehetőség hiánya nem teszi lehetővé a Jogosult Szolgáltató számára a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásaival egyenértékű szolgáltatás előállítását. A kötelezettség a hazai szabályozási gyakorlatban új, a Kötelezett Szolgáltatók ennek megfelelően még nem alakították ki a megfelelő hozzáférési szolgáltatásukat, amelynek költségigénye jelentős lehet. A kötelezettség kirovása során ezért a kötelezettség feltételes előírása mellett döntöttem. Ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatók csak abban az esetben kötelesek a részletes szolgáltatásnyújtási feltételeket kidolgozni, illetve a megfelelő hozzáférési szolgáltatást kialakítani, ha a szolgáltatásra vonatkozóan megalapozott és érdemi igénybevételt jelentő jogosulti igény érkezik.

[567] A helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosítására a Kötelezett Szolgáltatók tehát csak meghatározott – a fizikai hozzáférés biztosítását akadályozó – műszaki korlátok fennállása és a Jogosult Szolgáltatók szolgáltatás igénybevételére vonatkozó megalapozott igényének megléte esetén kötelesek. Ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatók csak abban az esetben kötelesek a szolgáltatás pontos tartalmának meghatározására és a referenciaajánlatban való feltüntetésére, ha a szolgáltatás igénybevételére vonatkozóan legalább a rendelkező részben rögzített mértékű jogosulti vállalat érkezik. Annak érdekében, hogy a ténylegesen kialakított szolgáltatás a lehető legnagyobb mértékben figyelembe vegye a Jogosult Szolgáltató(k) igényeit, illetve a Kötelezett Szolgáltató(k) hálózatának adottságait, indokoltnak tartottam, hogy a szolgáltatás igénybevételére vonatkozóan igényt benyújtó Jogosult Szolgáltató(k) és a Kötelezett Szolgáltató(k) a szolgáltatás pontos tartalma

tekintetében még a referenciaajánlat pontos tartalmának kialakítását megelőzően megállapodjanak (az ezzel kapcsolatos eljáráshoz kapcsolódó indokolást lásd a felek közötti együttműködéshez kapcsolódó indokolás részben). A Kötelezett Szolgáltató(k) és a Jogosult Szolgáltató(k) ugyanakkor a tárgyalásaik során kötelesek figyelembe venni a szolgáltatás tartalmával kapcsolatban a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. pontjában rögzített műszaki minimumfeltételeket.

- [568] A helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés nyújtására vonatkozó kötelezettség a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontja szerinti eljárást követően módosított referenciaajánlat hatályba lépésének napjától terheli a Kötelezett Szolgáltatót. A hatályba lépés napját az Eht. 67/A. § (4) bekezdése alapján határozom meg a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontja szerinti eljárásnak megfelelően benyújtott referenciaajánlat jóváhagyásáról vagy megállapításáról szóló határozatban, amelynek során figyelembe veszem a szolgáltatás műszaki kivitelezés időigényét. Tekintettel arra, hogy a szolgáltatás műszaki tartalma részben a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) referenciaajánlat módosítást megelőzően lefolytatott tárgyalásain alapul, ezért a feleket köteleztem arra, hogy a szolgáltatás műszaki kivitelezésének véghatáridejéről állapodjanak meg. Amennyiben a műszaki kivitelezés véghatárideje a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) ezirányú megállapodásán alapul, akkor a referenciaajánlat hatálybalépését (és egyben a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés rendelkezésre állásának véghatáridejét) a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató által megállapított véghatáridőre tekintettel állapítom meg, ezáltal a felek közös érdeke a kérdésben való megállapodás. Amennyiben a felek a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.2. pontjában foglalt kötelezettség ellenére a szolgáltatás műszaki kivitelezésének véghatáridejéről megállapodni nem tudnak, akkor a szolgáltatás műszaki kivitelezésének véghatáridejét és egyben a referenciaajánlat hatályba lépését a rendelkezésre álló adatok alapján állapítom meg. Annak érdekében, hogy ehhez a döntésemhez minden releváns információ rendelkezésemre álljon, a Kötelezett Szolgáltatót arra kötelezem, hogy a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató(k) között e kérdésben történő megegyezésének hiányában nyújtsa be az általa megfelelőnek tartott megvalósíthatósághoz szükséges időtartamot alátámasztó műszaki dokumentációt, valamint ezzel együtt az előzetes egyeztetésben részt vevő Jogosult Szolgáltató(k)nak a megvalósíthatósághoz szükséges időtartammal kapcsolatos, az előzetes egyeztetések során kifejtett álláspontját is. Ezen dokumentumok – valamint az eljárás során esetlegesen bekért további nyilatkozatok, adatok, információk – elemzése alapján az Eht. 67/B. § (1) bekezdés utaló szabálya alapján alkalmazandó 67/A. § (2) bekezdés alapján a Kötelezett Szolgáltató javaslatától eltérően is megállapíthatom a szolgáltatás műszaki kivitelezésének véghatáridejét és egyben a referenciaajánlat hatályba lépését.
- [569] A nagykereskedelmi szolgáltatások továbbértékesítése létező gyakorlat, a Hatóság korábbi határozatai lehetővé tették, hogy az alapszolgáltatásokat nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása céljából is igénybe vehessék, a Jogosult Szolgáltató és az átengedésre, illetve hozzáférésre vonatkozó igénybejelentésben meghatározott alapszolgáltatás felhasználásával előfizetői szolgáltatást nyújtani kívánó szolgáltató közötti megállapodás alapján. Mivel az L2WAP szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatóknak a fizikai hozzáférést biztosító alapszolgáltatások megvalósításának műszaki akadályozottsága esetén, a fizikai hozzáférés helyett kell biztosítaniuk, ezért e szolgáltatás esetében is indokolt a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása céljából történő igénybevétel lehetővé tételének előírása.
- [570] A jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. pontjában foglaltaknak megfelelően a Kötelezett Szolgáltatóknak a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférést a hozzáférési aggregációs pontban kell biztosítani, vagy magasabb hálózati szinten is biztosíthatja, amennyiben a kialakított hálózati szolgáltatás nem eredményez a Jogosult Szolgáltató helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételével nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatásának műszaki jellemzőit korlátozó

változást. Természetesen a magasabb hálózati szinten biztosított szolgáltatásnak is meg kell felelnie a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. pontjában rögzített minimumfeltételeknek. A magasabb hálózati szinten biztosított szolgáltatás kialakítását azért tettem lehetővé, mert a szolgáltatókkal az Eht. 24. § (1) bekezdésének d) és f) valamint g) pontjaiban foglalt alapelvek valamint a Ket. 7. §-ában foglalt alapelv minél teljesebb érvényre juttatása érdekében lefolytatott előzetes egyeztetések során megállapítottam, hogy a szolgáltatás hozzáférési aggregációs pontban történő kialakítása egyes esetekben a hozzáférési hálózatban telepített berendezések jellemzői miatt műszaki korlátokba ütközik. A magasabb szinten kialakított hálózati szolgáltatás a Jogosult Szolgáltatók számára is előnyös lehet, hiszen így egy adott hozzáférési pontból több előfizetői hozzáférési pontot érhetnek el, kisebb beruházási igény és kedvezőbb méretgazdaságossági feltételek mellett.

- [571] A helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés minimális feltételeinek kialakítása során figyelembe vettem a BEREC e tárgyban készült közös álláspontját¹⁷⁴ (a továbbiakban: **BEREC közös álláspont**) és a BEREC közös álláspont alapjául szolgáló BEREC jelentést¹⁷⁵ valamint a Kötelezett és a potenciális Jogosult Szolgáltatókkal az L2 WAP szolgáltatás kialakítása tárgyában folytatott előzetes egyeztetések eredményeit. A BEREC közös álláspont meghatározza azokat a műszaki jellemzőket, amelyekkel az L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás leírható. A kötelezettség konkrét tartalmának kialakítása során az egyes műszaki jellemzők alkalmazhatóságát egyedileg vizsgáltam és a kötelezettség tartalmát a közös álláspont szerkezeti felépítésének megfelelően alakítottam ki. Az egyes műszaki jellemzők ennek megfelelően a következő mérlegelés alapján kerültek kialakításra (a műszaki jellemzők vizsgálata a rendelkező rész szerinti – a BEREC közös álláspontnak megfelelő – sorrendben, a műszaki jellemzőket a BEREC közös álláspontban alkalmazott megnevezésnek megfelelően azonosítva következnek):

Technológia:

Az Ethernet a legszélesebb körben alkalmazott L2 szintű protokoll és a legelterjedtebb interfész mind a csomagkapcsolt adatátvitelt alkalmazó elektronikus hírközlési hálózatokban, mint a végfelhasználók helyi hálózataiban. A BEREC jelentés szerint az Európai Unió tagállami szabályozói gyakorlat egységesen Ethernet alapú L2 WAP szolgáltatást ír elő, továbbá mind az előfizetői hozzáférési ponton, mind a Jogosult Szolgáltató hálózata felőli szolgáltatás átadási ponton Ethernet interfész alkalmazásával. Ennek megfelelően indokolt annak előírása, hogy az L2 WAP szolgáltatást Ethernet protokollon alapuló szolgáltatásként kell kialakítani, amelyhez a hozzáférést a Jogosult Szolgáltató hálózata felőli csatlakozási ponton és az előfizetői hozzáférési ponton is Ethernet interfészen kell biztosítani.

CPE/modem:

A saját berendezés (modem, ONT) használatának lehetővé tétele nagyobb fokú szolgáltatási szabadságot biztosít a Jogosult Szolgáltató számára, amely elengedhetetlen ahhoz, hogy a Jogosult Szolgáltató a saját előfizetői számára nyújtott szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásaitól érdemben meg tudja különböztetni. A saját berendezések alkalmazása lehetőséget

¹⁷⁴ BEREC közös álláspont: Common Position on Layer 2 Wholesale Access Products (BOR 16 (162)) http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/6482-berec-common-position-on-layer-2-wholesale-access-products

¹⁷⁵ BEREC jelentés: Common Characteristics of Layer 2 Wholesale Access Products in the European Union (BoR (15) 133) http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/5439-berec-report-on-common-characteristics-of-layer-2-wholesale-access-products-in-the-european-union

biztosít arra is, hogy a Jogosult Szolgáltató alacsonyabb költséggel szerezze be és telepítse, konfigurálja a berendezéseket, mint ahogyan azokat a Kötelezett Szolgáltatótól az L2 WAP szolgáltatás részeként igénybe tudná venni. Továbbá, az előfizetőivel való kapcsolat, az ügyfélkezelés szempontjából hátrányos helyzetbe hozná a Jogosult Szolgáltatót, illetve kedvezőtlenül érintené annak előfizetőit is, ha a berendezés telepítését, illetve a berendezés beállításával kapcsolatos tevékenységeket az előfizető lakásában, telephelyén nem az előfizetővel szerződött Jogosult Szolgáltató, hanem a Kötelezett Szolgáltató (vagy a megbízásából eljáró harmadik fél) végezné el. Mindezek a megfontolások indokolják annak kötelezettségként való előírását, hogy a Jogosult Szolgáltató saját maga biztosíthassa az előfizetői hozzáférési ponton az L2WAP szolgáltatás igénybevételéhez szükséges berendezéseket (például modem, ONT).

Szükséges ugyanakkor, hogy a Jogosult Szolgáltató előfizetői hozzáférési ponton telepített, az L2WAP szolgáltatás igénybevételéhez szükséges berendezései együttműködjenek a Kötelezett Szolgáltató hálózatával (annak központ oldali berendezésével) és ne okozzanak zavarokat a Kötelezett Szolgáltató előfizetői számára nyújtott szolgáltatásokban. Ez a követelmény különösen fontos, figyelembe véve, hogy a pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatokban a hozzáférési hálózat közös szakasza több előfizető adatforgalmát szolgálja ki, így valamely előfizető oldali berendezés (modem, ONT) nem megfelelő együttműködése a közös szakaszon osztozó többi előfizető számára nyújtott szolgáltatásokban is zavart okozhat. Ezért indokolt annak lehetővé tétele, hogy a Kötelezett Szolgáltató a hálózatával való együttműködés biztosítása érdekében követelményeket határozhasson meg a Jogosult Szolgáltató berendezéseire, valamint a berendezés konfigurálása során alkalmazható beállításokra vonatkozóan. Ezen utóbbi előírással együtt ugyanakkor nem tartam fel olyan műszaki, jogi vagy egyéb akadályt, amely az L2WAP szolgáltatás igénybevételéhez szükséges berendezés a Jogosult Szolgáltató általi előfizetői hozzáférési ponton történő telepítését gátolná.

Tekintettel arra az eshetőségre, hogy a Kötelezett Szolgáltató által alkalmazhatónak minősített berendezések Jogosult Szolgáltató által harmadik féltől történő beszerzése valamilyen, a Jogosult Szolgáltatótól kívül álló ok miatt akadályba ütközhet, szükséges annak az előírása, hogy a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató számára biztosítsa a berendezések Kötelezett Szolgáltatótól történő igénybevételének a lehetőségét is.

Sávszélesség:

A sávszélesség tekintetében a BERC közös álláspontja szerint szükséges feltétel, hogy a Jogosult Szolgáltató eltérő le- és feltöltési sebességeket alkalmazhasson, mint a Kötelezett Szolgáltató, az előfizetői vonal sávszélesség profilja által meghatározott korlátokon belül. A közös álláspont alapjául szolgáló BERC jelentés szerint azonban a tagállami gyakorlatot tekintve az elérhető sávszélességek gyakran a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásainak sávszélességét tükrözik és azt teszik lehetővé, hogy az alternatív szolgáltatók legalább a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásait képesek legyenek lemásolni.

A sávszélességgel kapcsolatos kötelezés kialakítása során a BERC dokumentumaiban foglaltakon túlmenően figyelembe vettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató – racionális üzleti magatartást feltételezve – a saját előfizetői számára elérhetővé teszi a hálózatának kapacitáskorlátai által lehetővé tett legmagasabb sávszélességeket.

Figyelembe véve, hogy a hozzáférési hálózatban az előfizetők korlátos kapacitású berendezések (például OLT, DSLAM) kapacitásán osztoznak, ugyanakkor az újgenerációs hozzáférési hálózatok részben, vagy teljesen fényvezető szálal előfizetői vonalai igen magas sávszélesség elérését teszik lehetővé, az egyes előfizetők számára biztosított kiugróan magas sávszélesség – ha az előfizetői vonal kapacitás korlátját nem is haladja meg – a közös hozzáférési hálózati berendezést használó többi előfizető számára biztosítható sávszélességet aránytalan mértékben korlátozhatja.

A fentiek alapján nem találtam indokolt és arányos kötelezettségnek, hogy a Kötelezett Szolgáltató a saját előfizetői számára nyújtott legmagasabb sávszélességet meghaladó sávszélességet biztosítson az L2 WAP szolgáltatás keretében a Jogosult Szolgáltató előfizetői számára.

Megvizsgáltam továbbá, hogy indokolt-e annak előírása, hogy a Kötelezett Szolgáltató – a fentiekben meghatározott sávszélesség korlátán belül – a saját kiskereskedelmi szolgáltatásaitól eltérő sávszélességeket biztosítson a Jogosult Szolgáltató számára. Ezzel kapcsolatban figyelembe vettem a következőket:

- Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató által az előfizetőknek kínált legmagasabb sávszélesség megegyezik, érdemi versenyelőny nem várható attól, ha ezen a korlátán belül a szolgáltatók által nyújtott sávszélességek eltérnek (vagyis ha a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott sávszélességek közötti sávszélességű szolgáltatást kínál).
- A Jogosult Szolgáltatónak Layer 3 szinten (OSI referenciamodell szerinti 3. szint) lehetősége nyílik a sávszélesség korlátozására, tehát amennyiben ilyen módon kívánja megkülönböztetni szolgáltatásait a Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásaitól, akkor a magasabb sávszélességű L2 WAP hozzáférés felhasználásával tetszőlegesen alacsonyabb sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatást állíthat elő.
- A szolgáltatókkal folytatott egyeztetések során megállapítást nyert, hogy a különböző sávszélességek alkalmazása különböző műszaki profilok beállítását teszi szükségessé a hozzáférési hálózat berendezéseiben. A berendezésekben beállítható műszaki profilok száma véges és a Kötelezett Szolgáltatóknál a profilok jelentős része valószínűsíthetően már felhasználásra került a különböző igényű előfizetők kiszolgálása érdekében (**Üzleti titok**), ami korlátozza az újabb, a Kötelezett Szolgáltató által nem alkalmazott sávszélességek bevezetésének lehetőségét.

A fentiek figyelembevételével nem találtam indokolt és arányos kötelezettségnek, hogy a Kötelezett Szolgáltató a saját előfizetőinek kínált sávszélességektől eltérő sávszélességű hozzáférésű szolgáltatásokat legyen köteles nyújtani a Jogosult Szolgáltató számára. Annak érdekében, hogy a sávszélesség tekintetében a Jogosult Szolgáltató ne kerülhessen hátrányba a Kötelezett Szolgáltatóval szemben, szükséges ugyanakkor, hogy a Kötelezett Szolgáltató mindazokat a sávszélességeket biztosítsa az L2 WAP szolgáltatás keretében, amely sávszélességeket a saját előfizetői számára is biztosítja. A kötelezettség tartalmát ennek megfelelően állapítottam meg.

Szolgáltatásminőség (QoS):

A pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok esetén az előfizetők adatforgalma a hozzáférési hálózat egy részén osztott közegen (közös szakasz) keresztül halad. A közös szakaszon az előfizetők által egy időben igényelt adatátviteli kapacitás meghaladhatja a rendelkezésre álló teljes adatátviteli kapacitást, azaz versengés alakulhat ki az előfizetők adatforgalmai között. Ez az előfizetők rendelkezésére álló sávszélesség csökkenését és az általuk igénybe vett szolgáltatás minőségi jellemzőinek (késleltetés, késleltetés ingadozás, adatvesztés) romlását eredményezheti, ami – amennyiben a Jogosult Szolgáltató előfizetői számára biztosított szolgáltatásminőség alacsonyabb, mint amit a Kötelezett Szolgáltató saját előfizetői számára biztosít – a Jogosult Szolgáltatót versenyhátrányba hozhatja a Kötelezett Szolgáltatóval szemben. A versengés lehetőségének teljes kizárása – vagyis az adatátviteli kapacitásoknak a lehetséges legmagasabb előfizetői sávszélesség-igény alapján történő meghatározása – azonban az üzemidő nagy részében jelentős kihasználatlanságot eredményező, gazdaságtalan hálózat-túlméretezést követelne meg. A versengésmentes sávszélesség biztosítása helyett ezért a látszólagosan versengésmentes sávszélesség követelménye lehet indokolt, vagyis olyan sávszélesség biztosítása, amely esetén versengés nem érvényesül, vagy mértéke elhanyagolható az előfizetők számára nyújtott

szolgáltatások szempontjából. Ez nem jelenti a versengés lehetőségének teljes kizárását, azonban – a felhasználói szokásokat is figyelembe véve – ebben az esetben a versengés az előfizetői szolgáltatások szempontjából zavaró szint alatt marad. Ugyanakkor a látszólagos versengésmentesség követelménye sem indokolt és arányos az L2 WAP szolgáltatásra épülő összes kiskereskedelmi szolgáltatás esetében. A különböző kiskereskedelmi szolgáltatások eltérő jelátviteli minőségi követelményeket támasztanak: a valós idejű szolgáltatások (telefon, TV/video) érzékenyek az adatvesztésre, késleltetésre, illetve késleltetés ingadozásra, az internet szolgáltatást azonban általában „best effort” jelleggel nyújtják a szolgáltatók, vagyis nem vállalnak minőségi szinteket a jelátvitellel kapcsolatban. Annak előírása tehát, hogy az L2 WAP szolgáltatás minden ráépülő szolgáltatás, így a kiskereskedelmi internet szolgáltatás esetében is látszólagosan versengésmentes sávszélességet biztosítson, vagyis a névleges sávszélesség egyúttal garantált sávszélesség is legyen, piaci szempontból nem indokolt.

A fentiek figyelembevételével az L2 WAP szolgáltatással kapcsolatos minőségi követelményeket a ráépülő kiskereskedelmi szolgáltatásokhoz igazodva szükséges meghatározni. Annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltató a szolgáltatásminőség terén ne kerülhessen versenyhátrányba a Kötelezett Szolgáltatóhoz képest, szükséges annak előírása, hogy a Jogosult Szolgáltató választhasson az L2 WAP szolgáltatás igénybevételével nyújtott előfizetői szolgáltatásoknak megfelelő minőségi szintek között, továbbá, hogy a szolgáltatásminőség legalább olyan szintű legyen, mint amit a Kötelezett Szolgáltató a saját kiskereskedelmi területe számára biztosít. Figyelembe véve, hogy a helyhez kötött szolgáltatások esetében a verseny elsődlegesen a triple-play szolgáltatások (internet, TV, telefon) terén zajlik, illetve emellett egyéb adatátviteli szolgáltatások is nyújthatóak az L2 WAP felhasználásával, továbbá, hogy ezek a szolgáltatások eltérő minőségi követelményeket támasztanak, indokolt annak biztosítása, hogy az L2 WAP szolgáltatás igénybevételével nyújtott különböző típusú előfizetői szolgáltatásokhoz (internet, hang, video, üzleti adat) eltérő, az adott szolgáltatásnak megfelelő minőségi szinteket rendelhessen a Jogosult Szolgáltató.

Forgalom priorizálás:

Az Ethernet protokoll lehetővé teszi különböző adatforgalmakhoz eltérő prioritási szint hozzárendelését (például az ún. p-bit alkalmazásával). A magasabb prioritásúként megjelölt forgalom torlódás esetén előbbre sorolódik, így az esetleges forgalmi torlódás kevésbé érinti a magasabb prioritású forgalommal rendelkező szolgáltatást. Az L2 WAP igénybevételével nyújtott különböző kiskereskedelmi szolgáltatások érzékenysége eltérő a forgalom minőségi jellemzőit illetően, például a valós idejű szolgáltatások (telefonszolgáltatás, élő videoszolgáltatás) érzékenyek a késleltetésre, késleltetés ingadozásra. Amellett, hogy a priorizálás a szolgáltatások nyújtásában a Jogosult Szolgáltató számára nagyobb rugalmasságot biztosít, hatékonyabb sávszélesség kihasználást is lehetővé tesz. Ezeket figyelembe véve szükséges annak a lehetőségét biztosítani, hogy a Jogosult Szolgáltató a különböző kiskereskedelmi szolgáltatásokhoz eltérő prioritásokat rendelhessen. A prioritási szintek minimális számának meghatározásánál figyelembe vettem, hogy a triple-play szolgáltatások (internet, TV, telefon) mellett egyéb adatátviteli szolgáltatások is nyújthatóak az L2 WAP felhasználásával, ezért szükséges annak biztosítása, hogy a Jogosult Szolgáltató legalább négy prioritási szint közül választhasson az L2 WAP igénybevételével nyújtott különböző kiskereskedelmi szolgáltatásai adatforgalmának priorizálásakor. Ez összhangban van az Európai Unió szabályozói gyakorlatával is: a BEREC jelentés szerint a vizsgált hét tagállam közül, amelyek a helyi szintű L2 WAP szolgáltatást előírták, hat tagállam négy, vagy több prioritási szint biztosítását írta elő.

Multicast:

A multicast kerettöbbszörözési funkció (a továbbiakban: multicast funkcionalitás) előírása során a következőket vettem figyelembe:

- A kiskereskedelmi piaci verseny egyre kevésbé egyedi szolgáltatások között, hanem komplex, több szolgáltatást tartalmazó szolgáltatáscsomagok között zajlik. E szolgáltatáscsomagokban a kulcsszolgáltatásoknak az internet és a televíziós szolgáltatás tekinthető. A komplex szolgáltatáscsomagok kialakításának képessége alapvető fontosságú a piaci siker szempontjából. Ez azt is jelenti, hogy egy olyan szabályozott hálózati szolgáltatás előírása, amely a televízió szolgáltatás nyújtását nem teszi lehetővé a Jogosult Szolgáltatók számára, nem elégséges a piaci probléma kezeléséhez, hiszen a Jogosult Szolgáltatók számára nem biztosít a Kötelezett Szolgáltatóéhoz hasonló lehetőségeket a kiskereskedelmi szolgáltatások kialakítása során, így nem biztosítja a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatáscsomagjainak lemásolhatóságát sem. Ez a korlátozottság olyan hátrányt jelent a piaci versenyben, amely önmagában megakadályozhatja, hogy a hozzáférési szolgáltatás alkalmas legyen az azonosított versenyprobléma kezelésére.
- Az L2 WAP kötelezettség által érintett hálózatokon a televízió szolgáltatás nyújtása a hatékony kapacitáskihasználás és versenyképes költségszint követelményeit figyelembe véve a multicast funkcionális segítségével valósítható meg. A multicast funkcionális biztosítja, hogy az egyes televízió csatornák jelfolyama az L2 WAP szolgáltatás által használt összes hálózati szakaszon csak egyszeresen (egy példányban) kerüljön továbbításra. Ezzel szemben az ún. unicast jeltovábbítás esetében a továbbítás annyi példányban történik, ahány – az érintett hálózati szakasz segítségével kiszolgált – előfizetői hozzáférési ponton a televízió csatorna adását az adott időpontban veszik. Az unicast jeltovábbítás tehát a multicast jeltovábbításhoz képest a kiszolgált előfizetők számának függvényében sokszoros sávszélesség igényt vonhat maga után. Feltételezve, hogy a Jogosult Szolgáltató (az L2 WAP szolgáltatással kapcsolatos szabályozói célnak megfelelően) nagyobb számú előfizető számára kíván televízió szolgáltatást nyújtani, az unicast jeltovábbítás amellett, hogy a Kötelezett Szolgáltató érintett hálózati szakaszai esetében is jelentős, akár a meglévő szolgáltatásokat ellehetetlenítő forgalmi terhelést jelentene, a többszörös sávszélesség igényből következő többletköltsége miatt is versenyképtelenné tenné a Jogosult Szolgáltató szolgáltatását. Az unicast jeltovábbítással kapcsolatos problémák vonatkoznak az ún. over-the-top (OTT) televízió szolgáltatás esetére is, amelynek esetében a televíziós tartalom az internet szolgáltatás jelfolyamának részeként jut el az előfizetőhöz. A jeltovábbítás ebben az esetben is unicast módban történik, ennek a fentiekben leírt kapacitásterhelési vonzatával együtt. Emellett, mivel az internet szolgáltatás adatforgalma „best effort” jellegű (azaz az adatátvitelre vonatkozó minőségi szint vállalása nélküli), ezért az OTT televízió szolgáltatás a szolgáltatás minőségi garanciákat tekintve sem egyenértékű az internet szolgáltatástól elkülönülten nyújtott televízió szolgáltatással.
- Megvizsgáltam továbbá, hogy multicast funkcionálissal rendelkező L2 WAP szolgáltatás nélkül lehetséges-e annak biztosítása, hogy az L2 WAP szolgáltatást igénybe vevő Jogosult Szolgáltatók versenyképes televízió szolgáltatást alakíthassanak ki. Az egyik elvi lehetőség, hogy a Kötelezett Szolgáltatók nem az L2 WAP szolgáltatás keretében, hanem külön szolgáltatás keretében biztosítanák a multicast jeltovábbítást a Jogosult Szolgáltatók számára. Ezzel kapcsolatos lehetőséget az L2 WAP szolgáltatással kapcsolatos konzultáció során a Kötelezett Szolgáltatók nem jeleztek. A másik lehetőség, hogy a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató számára nem biztosít külön multicast jelfolyamot, hanem a televízió szolgáltatásának átvételét teszi lehetővé a Jogosult Szolgáltató számára. Ennek a megoldásnak az előnye, hogy nem szükséges párhuzamos multicast kialakítása a Jogosult Szolgáltató számára, továbbá, hogy a Jogosult Szolgáltató képes a Kötelezett Szolgáltató televízió szolgáltatását reprodukálni. Azonban ez a megoldás nem tenné lehetővé, hogy a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltatóétól eltérő televízió szolgáltatást alakíthasson ki,

kiskereskedelmi szolgáltatását a Kötelezett Szolgáltatótól megkülönböztesse, továbbá a Kötelezett Szolgáltató által megvásárolt televíziós tartalom Jogosult Szolgáltatónak történő továbbadásának lehetőségét a Kötelezett Szolgáltató és a tartalomszolgáltatók közötti szerződéses kötöttségek is akadályozzák. A leírtak alapján nem azonosítottam olyan lehetőséget, amellyel az L2 WAP multicast funkcionálitása kiváltható lenne.

A fentiek alapján ahhoz, hogy az L2 WAP szolgáltatás felhasználásával a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltató televízió szolgáltatásához hasonló minőségben, de attól akár eltérő tartalommal, hatékony sávszélesség felhasználással és versenyképes költségszint mellett képes legyen televízió szolgáltatást nyújtani, a multicast funkcionálitás biztosítása elengedhetetlenül szükséges. Megállapítottam továbbá, hogy a multicast funkcionálitás hiányában a kialakított hálózati szolgáltatás nem felel meg a jelen határozat indokolás A. fejezet I.5.1. pontjában foglalt hármas szempontrendszer harmadik feltételének, hiszen a termékdifferenciálás és a termékfejlesztés tekintetében nem képes a fizikai hozzáféréshez hasonló szabadságot biztosítani a szolgáltatást igénybe vevő vállalkozás számára.

A szolgáltatókkal folytatott konzultációk alapján megállapítottam, hogy nem áll fenn olyan műszaki akadály, amely a multicast funkcionálitás kialakításának lehetőségét kizárná.

A multicast funkcionálitással kapcsolatban megvizsgáltam továbbá a kapcsolódó európai szabályozást:

- A BEREC közös álláspont CP8. pontja rögzíti, hogy a multicast funkcionálitás lehetővé teszi a multicast forgalmat generáló szolgáltatások (például IPTV) hatékony sávszélesség-felhasználás mellett történő nyújtását, ugyanakkor a multicast funkcionálitás növeli az L2 WAP szolgáltatás komplexitását és költségeit. Ezért az L2 WAP szolgáltatásnak multicast funkcionálitással rendelkeznie kell, ha ez szükséges és arányos a versenyző kiskereskedelmi (csomag)ajánlatok lemásolhatóságához.
- A BEREC jelentésben vizsgált tíz tagállamból hét tagállam írt elő helyi szintű L2 WAP szolgáltatásra vonatkozó kötelezettséget. Az érintett tagállamok többsége előírta a multicast funkcionálitást, vagy egyéb módon, nem az L2 WAP szolgáltatás keretében (megosztott IPTV platform, vagy külön multicast szolgáltatás révén) biztosítja a televízió szolgáltatás nyújtásának lehetőségét az L2 WAP szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók számára.¹⁷⁶

A fent leírtak alapján megállapítottam, hogy a multicast funkcionálitás biztosítása szükséges a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatáscsomagjainak lemásolhatóságához, a multicast funkcionálitás hiányában nem várható, hogy az L2 WAP szolgáltatás érdemben elősegítse a bevezetését szükségessé tevő piaci problémák megoldását. Ezért a multicast funkcionálitás előírása indokolt. Ugyanakkor, figyelembe véve, hogy a multicast funkcionálitás kialakítása megnöveli az L2 WAP műszaki komplexitását és költségeit, továbbá, hogy nem zárható ki, hogy olyan Jogosult Szolgáltató jelent be igényt az L2 WAP szolgáltatásra, amely az L2 WAP szolgáltatás felhasználásával nem kíván televízió szolgáltatást nyújtani (például mert más platformon nyújt televízió szolgáltatást), a kötelezettség arányosságának biztosításához indokoltnak láttam annak előírását, hogy a multicast funkcionálitást a Kötelezett Szolgáltató csak a Jogosult Szolgáltató erre vonatkozó igénye esetén köteles kialakítani.

VLAN-ok száma:

Az Ethernet protokoll szintjén definiálható VLAN-ok lehetővé teszik, hogy a szolgáltatók az egyes VLAN-okhoz tartozó adatforgalmakat elkülönítve kezeljék, azokhoz külön sávszélességet

¹⁷⁶ BEREC jelentés 35-36. oldala.

(„sávszélesség-csövet”) rendeljenek. A VLAN-ok használata ezáltal lehetővé teszi az adatátviteli kapacitás hatékony felhasználását, illetve a különböző kiskereskedelmi szolgáltatásokhoz kapcsolódó adatforgalom megfelelő sávszélesség és minőségi szint melletti továbbítását. Az előfizetőként több VLAN biztosítása a fentiek alapján elősegíti az előfizetőként több szolgáltatás nyújtását és az ehhez kapcsolódó forgalom továbbítását. Az előfizetőként több VLAN biztosítása tehát jelentősen növeli a Jogosult Szolgáltató szolgáltatási szabadságát és az L2 WAP felhasználásával nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatásainak versenyképességét.

A fentiek alapján – összhangban a BEREC közös álláspont CP9. pontjában foglaltakkal¹⁷⁷ – indokolt az előfizetőként több VLAN biztosításának előírása. A VLAN-ok minimális számának meghatározásánál figyelembe vettem, hogy a triple-play szolgáltatások (internet, TV, telefon) mellett egyéb adatátviteli szolgáltatások is nyújthatók az L2 WAP felhasználásával, ezért – az egyes kiskereskedelmi szolgáltatások számára külön VLAN biztosításának érdekében – szükséges annak biztosítása, hogy a Jogosult Szolgáltató számára előfizetőként legalább négy VLAN kialakítására legyen lehetőség. Ez összhangban van az Európai Unió szabályozói gyakorlatával is: a BEREC jelentés szerint a helyi szintű L2 WAP szolgáltatást előíró 7 tagállam közül 5 tagállam legalább négy VLAN-t írt elő előfizetőként, egy további tagállam esetében pedig kiegészítő nagykereskedelmi szolgáltatások állnak rendelkezésre a jogosult szolgáltatók számára.¹⁷⁸

Előfizetők azonosítása:

Az előfizetők azonosítása szükséges ahhoz, hogy a Jogosult Szolgáltató az egyes előfizetői számára egyedi szolgáltatásokat nyújthasson. Így például lehetővé teszi a hálózati kapcsolat felépítését (beleértve az IP cím hozzárendelését), a hálózati kapcsolat állapotának ellenőrzését, illetve a hálózati erőforrásokhoz (például sávszélességhez) való hozzáférés korlátozását. Az előfizetők azonosíthatók a fizikai port és DSLAM azonosítók, illetve a VLAN azonosítók alapján. Mindezeket figyelembe véve, a BEREC közös állásponttal összhangban határoztam meg az L2 WAP szolgáltatás előfizetők azonosítására vonatkozó jellemzőjének tartalmát.

Biztonság:

A hálózat integritásának és működőképességének fenntartása érdekében biztonsági eljárások alkalmazása szükséges. Tekintettel arra, hogy az L2 WAP szolgáltatás L2 szinten nyújtott szolgáltatás, szükséges, hogy a 3. és magasabb hálózati szinten a Jogosult Szolgáltató a saját maga által meghatározott biztonsági eljárásokat alkalmazhassa. Ugyanakkor a 2. hálózati szinten is indokolt lehet bizonyos biztonsági eljárások alkalmazása, erre azonban – a szolgáltatás L2 jellemzőjéből adódóan – csak a Kötelezett Szolgáltató képes. Az L2 szintű eljárások közül alapvető jelentőségű – a BEREC jelentésben vizsgált tagállamok többségében is alkalmazott – eljárás a duplikált MAC címek kiszűrése és a végfelhasználók közötti közvetlen kommunikáció tiltása. A szolgáltatókkal lefolytatott egyeztetések során a **Üzleti titok** megerősítést nyert, hogy ezek alkalmazása nem ütközik műszaki akadályba¹⁷⁹. A BEREC közös álláspont az L2 biztonsági eljárások alkalmazására nem tér ki, tekintettel arra, hogy – amint azt a BEREC jelentés megállapítja – az L2 WAP szolgáltatás részét képező (vagyis L2 szintű) biztonsági eljárások csökkenthetik az L2 WAP szolgáltatás által biztosított

¹⁷⁷ A BEREC közös álláspont az előfizetőként több VLAN előírásának indokoltságát ahhoz az esethez köti, ha egyéb, kiegészítő nagykereskedelmi szolgáltatások nem biztosítják a különböző kiskereskedelmi szolgáltatások nyújtását; ilyen nagykereskedelmi szolgáltatások azonban Magyarországon nem kerültek kialakításra.

¹⁷⁸ BEREC jelentés 35-36. oldala.

¹⁷⁹ **Üzleti titok**

jelátvitel transzparenciáját, ezért a szolgáltatók igényei eltérhetnek abban a tekintetben, hogy az L2 WAP szolgáltatás tartalmazza-e biztonsági eljárásokat, és ha igen, melyeket. Ennek megfelelően a Jogosult Szolgáltató igényétől tettem függővé az L2 szintű biztonsági eljárások biztosítására vonatkozó kötelezettséget.

Hibakezelés:

Hiba esetén, annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltató minél előbb azonosítani tudja, hogy a hiba a saját felelősségi határán belül következett-e be, illetve a hibaelhárítást minél kisebb késedelemmel meg tudja kezdeni, szükséges, hogy információt kapjon az érintett előfizetői hozzáférések aktuális paraméter értékeiről. (Ez elengedhetetlenül szükséges az elektronikus hírközlési előfizetői szerződések részletes szabályairól szóló 2/2015. (III. 30.) NMHH rendeletben [a továbbiakban: **Eszr.**] foglalt határidők betartásához.) Ennek megfelelően, a BEREK közös állásponttal összhangban határoztam meg az L2 WAP szolgáltatás előfizetők azonosítására vonatkozó jellemzőjének tartalmát.

- [572] A kábelhely megosztás különös szabályai tekintetében tartalmi változást jelent, hogy pontosítottam a Kötelezett Szolgáltató által az információszolgáltatás során megadandó adatok körét. Erre a Kötelezett Szolgáltató adatszolgáltatással kapcsolatos terheinek csökkentése érdekében volt szükség, a korábbi megfogalmazás ugyanis lehetővé tette a Jogosult Szolgáltató számára, hogy olyan információkat is kérjen a Kötelezett Szolgáltatótól, ami nem feltétlenül szükséges a hozzáférés megvalósításához. Az egyértelműség érdekében jelen határozatban pontosan rögzítettem a kábelhely megosztásra vonatkozó igény elutasításának lehetséges eseteit, illetve a határozat által lehetővé tett, egyértelmű esetben az elutasítással kapcsolatos általános indokolási kötelezettségtől eltérést tettem lehetővé. A használaton kívül kábelek eltávolításával kapcsolatos rendelkezéseket úgy módosítottam, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak csak az adott kábelhely szakasz átengedésére vonatkozó szerződés megkötését követően kell gondoskodnia a kábelek eltávolításáról. Így elkerülhető az a – korábbi rendelkezések alapján elképzelhető – eset, hogy a Jogosult Szolgáltató igényli a Kötelezett Szolgáltatótól a használaton kívüli kábelek eltávolítását, arra sor kerül és ezt követően mégsem történik tényleges igénybevétel, ami a Kötelezett Szolgáltatónak, illetve a kábel tulajdonosának indokolatlan költséget okoz.
- [573] A jelen határozat rendelkező rész I. D.9. pontja az előző határozattól eltérően – tekintettel és összhangban a 3(b) piaci határozatban foglalt hasonló rendelkezésre is – tételesen meghatározza azokat a kiegészítő szolgáltatásokat, amelyeket – amennyiben az a kiegészítő szolgáltatás értelmezhető hálózatukban – a Kötelezett Szolgáltatók kialakíthatnak. Ezidáig a Kötelezett Szolgáltatók – figyelembe véve a Hszr. előírásait – maguk határozták meg a referenciaajánlatukban a kiegészítő szolgáltatásokat és azok tartalmát. A referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárások során kiderült, hogy a Kötelezett Szolgáltatók sok esetben eltérően értelmezik az egyes kiegészítő szolgáltatások tartalmát, továbbá több esetben indokolatlanul, az alap-, illetve felhordó hálózati szolgáltatás nyújtásához nem szükséges kiegészítő szolgáltatásokat alakítottak ki. Ennek eredményeként Kötelezett Szolgáltatónként eltérő elnevezésű és tartalmú, több esetben indokolatlanul kialakított szolgáltatások születtek, amely nehezítette a szolgáltatások összehasonlítását, mind a Hatóság, mind a Jogosult Szolgáltatók számára. Az eltérő szolgáltatás tartalom miatt a szolgáltatások díjai is jelentős eltéréseket mutattak, a díjak hatósági összehasonlítása a jóváhagyás folyamatában nem vagy korlátozottan volt lehetséges. Az eltérő szolgáltatás tartalom és díjak a Jogosult Szolgáltatók számára is nehezítették azok átláthatóságát, illetve az elszámolást. Mindezen tapasztalatokat figyelembe véve, az egyértelműség és az egységes értelmezés, valamint az átláthatóság Jogosult Szolgáltatók számára történő megteremtése érdekében a kiegészítő szolgáltatások körében egységes tartalmú szolgáltatások alkalmazásáról döntöttem. Ezen szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltatók jelen határozat rendelkező részének II. Mellékletben

meghatározott definíciók szerint és tartalommal kötelesek nyújtani. A kiegészítő szolgáltatások egységes körének kialakítása érdekében megvizsgáltam a Hszr. 30. §-ában felsorolt, valamint a más jogszabályi kötelezettségek alapján nyújtandó, a referenciaajánlatban kötelezően feltüntetendő szolgáltatásokat, továbbá vizsgáltam a szolgáltatók referenciaajánlataiban kialakított szolgáltatásokat. Az elvégzett műszaki vizsgálatok alapján került összeállításra az az egységes szolgáltatási kör, amelyben megtalálhatóak azok a kiegészítő szolgáltatások, amelyek – az esetek döntő többségében – lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltató számára az alap- és/vagy felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételét. A vizsgálat alapján megállapítottam, hogy az alap- és/vagy felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételéhez az esetek döntő többségében szükségesek a következők: a hozzáférés megvalósíthatóságára irányuló műszaki vizsgálatok, a Jogosult Szolgáltató berendezéseinek elhelyezéséhez szükséges helymegosztás, a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató hálózata közötti csatlakoztatás biztosítása, valamint egyéb, a Kötelezett Szolgáltató hálózati infrastruktúráját érintő munkálatok (kábelek telepítése, szakfelügyelet biztosítása). Ennek figyelembe vételével kerültek meghatározásra az egyes kiegészítő szolgáltatások. A kiegészítő szolgáltatások listája – az átláthatóság és egyértelműség érdekében – egységesen tartalmazza a jelen határozatban és a 3(b) piaci határozatban kirótt kötelezettség alapján kialakítható kiegészítő szolgáltatásokat. A kiegészítő szolgáltatások körét a következő szempontok alapján határoztam meg:

Műszaki vizsgálatok:

A hozzáférési szolgáltatások igénybevételét megelőzően indokolt lehet annak vizsgálata, hogy a szolgáltatás a Jogosult Szolgáltató által megadott helyszínen megvalósítható-e, a hálózat fizikai jellemzői, az alkalmazni tervezett berendezések jellemzői, a szabad férőhely hiánya, vagy az érintett helyszín adottságai nem akadályozzák-e az adott igény teljesítését. A megvalósíthatóság tekintetében kérdéses esetekben a jelen határozatban szabályozott módon elvégzett műszaki vizsgálatok elkerülhetővé teszik az olyan esetek előfordulását, amikor a megvalósítási szakaszban (a megkötött szerződés teljesítésének szakaszában) derül ki, hogy a hozzáférési szolgáltatás nyújtása nem lehetséges. Ezért szükséges a műszaki (alkalmassági, megvalósíthatósági) vizsgálatok szerepeltetése a kiegészítő szolgáltatások között.

Az alkalmassági, megvalósíthatósági vizsgálatok elvégzése a fenti okok miatt indokolt lehet az alap- és felhordó hálózati szolgáltatásokhoz (rész érpáras helyi hurok átengedése, nem rész érpáras előfizetői szakasz átengedése, kábelhely megosztás, sötétszál átengedés) kapcsolódóan, valamint a helymegosztás és a távoli hozzáférés esetében.

A műszaki vizsgálatok körébe tartozik a Jogosult Szolgáltató által a Kötelezett Szolgáltató hálózatához csatlakoztatott berendezés alkalmassági vizsgálata is. A berendezés alkalmassági vizsgálatot a Hszr. 3. § (1) bekezdés 1. pontja definiálja, ugyanakkor a Hszr. 3. § (1) bekezdés 16. pontjában meghatározott próbavizsgálat nevű kiegészítő szolgáltatás a Hszr. 30. § (3) bekezdése alapján szintén a jogosult szolgáltató berendezésének vizsgálatára irányult. Ebben az értelemben módosította a próbavizsgálattal kapcsolatos rendelkezéseket a DH-26600-26/2007. határozat HF/44-11/2011. határozattal fenntartott I. c) viii. pontja is. A berendezés alkalmassági vizsgálat és a próbavizsgálat tartalmi átfedése és a megnevezésben érvényesülő következtetlenség a referenciaajánlatokban is megjelent: azonos tartalmú, a Jogosult Szolgáltató berendezésének vizsgálatával kapcsolatos szolgáltatások az egyes Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlataiban – de referenciaajánlaton belül is – eltérő megnevezésekkel szerepeltek. Mindezekre tekintettel a jelen határozatban berendezés alkalmassági vizsgálat néven határoztam meg a Jogosult Szolgáltató berendezésének vizsgálatával kapcsolatos kiegészítő szolgáltatást, amely tehát a Hszr. szerinti próbavizsgálat és berendezés alkalmassági vizsgálat helyébe lép. Ezen vizsgálatok elvégzése a jelen határozatban foglalt esetekben a jelen határozatban szabályozott módon indokolt lehet, a nem megfelelő berendezések alkalmazása ugyanis az előfizető számára nyújtott szolgáltatásokban is zavart okozhat, amelynek járulékos költségei jóval meghaladhatják a berendezés alkalmassági vizsgálat költségét.

Helymegosztással kapcsolatos szolgáltatások:

A hozzáférési szolgáltatások igénybevételéhez szükséges annak biztosítása, hogy a Jogosult Szolgáltató a hozzáférési szolgáltatások igénybevételéhez szükséges berendezéseit a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési pontnak helyt adó épületében, ingatlanán elhelyezhesse. Ennek megfelelően továbbra is szükséges az eddigiekben is a kiegészítő szolgáltatások között szereplő fizikai helymegosztás és távoli helymegosztás előírása.

A helymegosztáshoz kapcsolódik a Jogosult Szolgáltató kábelének bevezetése a Kötelezett Szolgáltató ingatlanának külső határától a helymegosztási egységig, amellyel biztosítható a Jogosult Szolgáltató berendezése és hálózata közötti összeköttetés. Tekintettel arra, hogy ez az összeköttetés a Jogosult Szolgáltató hálózatának része, így a Kötelezett Szolgáltató összeköttetés kiépítésével kapcsolatos költségei nem aktiválhatóak saját beruházásként és nem számolhatóak el a helymegosztás havi díjában, hanem egyszeri díjban téríthetők, ezért erre vonatkozóan külön kiegészítő szolgáltatást („Kábel bevezetés helymegosztáshoz” néven) határoztam meg.

Csatlakoztatási szolgáltatások:

Az alap- illetve felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételéhez szükséges, hogy az érintett szolgáltatás Jogosult Szolgáltató hálózata felőli végpontja és a Jogosult Szolgáltató hálózata, berendezése között hálózati összeköttetés létesüljön.¹⁸⁰ A hálózatok csatlakoztatása lehetővé teszi a Jogosult Szolgáltató számára az alapszolgáltatásokhoz való hozzáférést, így módon az ehhez kapcsolódó – a választott csatlakoztatási módnak megfelelő – kiegészítő szolgáltatások alapvető fontosságúak az alapszolgáltatások igénybevételéhez. Az összeköttetés az alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatás jellegétől, illetve a helyszíni adottságtól függően két módon valósítható meg:

- Kábel átadása hozzáférési link nélkül: A Kötelezett Szolgáltató az alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatás tárgyát képező kábelt (például: sötétszál) átadja a Jogosult Szolgáltató számára; ebben az esetben a Jogosult Szolgáltató a kábelt közvetlenül csatlakoztathatja a saját kábeléhez, berendezéséhez. Erre a lehetőségre tekintettel határoztam meg a „Kábel átadása hozzáférési link nélkül” kiegészítő szolgáltatást.
- Hozzáférési link (helymegosztáshoz, vagy távoli hozzáféréshez): Amennyiben az alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatáshoz való hozzáférés a szolgáltatás tárgyát képező kábel közvetlen átadásával nem valósítható meg, akkor az alap- illetve felhordó hálózati szolgáltatás Jogosult Szolgáltató hálózata felőli végpontja és a Jogosult Szolgáltató hálózata, berendezése között további összeköttetés kialakítása szükséges. Ez az összeköttetés a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató hálózata közötti elhatárolás alapján a Kötelezett Szolgáltató hálózatának részét képezi. Erre az összeköttetésre vonatkozóan a Hszr. külön kiegészítő szolgáltatást nem határoz meg, azonban a referenciaajánlatokban a kiegészítő szolgáltatások között szerepeltek az összeköttetés kialakításával kapcsolatos szolgáltatások, díjlemek (rendezőmodul, átadó keret, összekötő kábel, hozzáférési link). A referenciaajánlatok nem egységesek a szolgáltatások megnevezését, tartalmát, díjstruktúráját, a Jogosult Szolgáltató hálózata felőli szolgáltatás átadási pont meghatározását illetően. A kiegészítő szolgáltatások egységesítése érdekében a jelen pontban leírt összeköttetés biztosításával kapcsolatos kiegészítő szolgáltatást „hozzáférési link”

¹⁸⁰ Az ebben a pontban leírt hozzáférési link szolgáltatás nem értelmezett a kábelhely megosztáshoz, mint alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatáshoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatásként. A kábelhely megosztás esetében ugyanis a Kötelezett Szolgáltató kábelhelyében a Jogosult Szolgáltató kábeli helyezkednek el, vagyis nem értelmezett a Kötelezett Szolgáltató hálózatának részeként definiált hozzáférési link a kábelhely megosztás és a Jogosult Szolgáltató hálózata között.

megnevezéssel és egységes tartalommal határoztam meg. Tekintettel arra, hogy a Jogosult Szolgáltató berendezései helymegosztás igénybevételével, vagy távoli hozzáférés megvalósításával csatlakozhatnak az alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatáshoz, erre a két – eltérő műszaki megvalósítást igénylő és ezért a költségek tekintetében is eltérő – esetre külön hozzáférési link szolgáltatást határoztam meg („Hozzáférési link helymegosztáshoz”, illetve „Hozzáférési link távoli hozzáféréshez”).

Egyéb kiegészítő szolgáltatások:

- Kábelek telepítése, eltávolítása kábelhely megosztás esetén: A kábelhely megosztás esetében a Jogosult Szolgáltató kábeleinek telepítése, illetve eltávolítása a Kötelezett Szolgáltató alépítményeiben, illetve oszlopsorain történő munkavégzést igényel, ezért szükséges annak biztosítása, hogy a Kötelezett Szolgáltató ezeket a tevékenységeket kiegészítő szolgáltatás keretében elvégezze. Ugyanakkor, mivel a megfelelő előírások betartásával – indokolt esetben a Kötelezett Szolgáltató által biztosított szakfelügyelet mellett – ezeket a tevékenységeket a Jogosult Szolgáltató is elvégezheti a Kötelezett Szolgáltató hálózatának veszélyeztetése nélkül, adott esetben alacsonyabb költségek mellett, mintha a Kötelezett Szolgáltatótól venné igénybe a kiegészítő szolgáltatást, indokolt annak rögzítése a kiegészítő szolgáltatással kapcsolatban, hogy a kábelek telepítését, eltávolítását a Jogosult Szolgáltató is elvégezheti.
- Szakfelügyelet biztosítása: Az alap- és felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódóan szükséges lehet, hogy a Jogosult Szolgáltató hálózatépítési, vagy -üzemeltetési tevékenységet végezzen a saját helymegosztási egységén kívül, de a Kötelezett Szolgáltató létesítményein belül. Ez különösen a kábelhely megosztással kapcsolatban lehet szükséges. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató hálózatának, szolgáltatásainak védelme érdekében indokolt lehet, hogy a Kötelezett Szolgáltató szakfelügyeletet biztosítson a Jogosult Szolgáltató munkavégzéséhez.

A kiegészítő szolgáltatások listája az előzőeken felül – a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet 3. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezésnek¹⁸¹ való megfelelés és az egyértelműség érdekében – tartalmazza a számhordozáshoz kapcsolódó „Hordozott szám beállítás” elnevezésű kiegészítő szolgáltatást is.

A fentiekben ismertetett szolgáltatásokon túl nem azonosítottam olyan kiegészítő szolgáltatást, amelynek esetében általános érvennyel megállapítható lenne, hogy szükséges az alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatások Jogosult Szolgáltató általi igénybevételéhez.

A Kötelezett Szolgáltatók hálózati sajátosságai miatt ugyanakkor kivételes esetben előfordulhat, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontjában felsoroltakon kívül egyéb, az alap- és/vagy felhordó hálózati szolgáltatások nyújtásához nélkülözhetetlen szolgáltatások kialakítására van szükség. Mivel ezen kiegészítő szolgáltatások esetében is előfordulhatnak a jelen határozat indokolás A. fejezet III.1. pontjában azonosított lehetséges piactorzító magatartásformák, ezért a kötelezettségeknek, ezen belül a hozzáférési kötelezettségnek ezen kiegészítő szolgáltatásokra is ki kell terjednie, tehát a Kötelezett Szolgáltatóknak ezeket a kiegészítő szolgáltatásokat is nyújtaniuk kell a Jogosult Szolgáltatók számára. A jelen határozat rendelkező rész I. D.9.1. pontjában felsoroltakon kívüli kiegészítő szolgáltatások kialakításának szükségessége felmerülhet általános jelleggel (tehát az adott alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatáshoz kapcsolódó valamennyi hozzáférés esetén, vagy

¹⁸¹ „...az előfizetői hurok átengedésről rendelkező referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltató a referenciaajánlatában is köteles a számhordozhatóságról, illetve a számhordozással összefüggő, szolgáltatók közötti, szükséges együttműködésről rendelkezni”

előre meghatározható esetekben) és egyedileg, egy konkrét hozzáférés megvalósításához kapcsolódóan is. A két lehetséges eset eltérő kezelést igényel.

- Az első esetben, tehát amikor a kiegészítő szolgáltatás szükségessége általánosan, minden hozzáférés megvalósítása során, vagy előre meghatározható esetekben felmerül, indokolt az adott kiegészítő szolgáltatás referenciaajánlatban való feltüntetése. Erre az esetre vonatkozóan az adott kiegészítő szolgáltatás szükségességével kapcsolatban részletes indokolási kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. a) pontjában foglaltaknak megfelelően. Ez biztosítja, hogy ténylegesen csak olyan – a Jogosult Szolgáltatók által kötelezően igénybe veendő – kiegészítő szolgáltatásokat alakítsanak ki a Kötelezett Szolgáltatók, amelyek a hozzáférés megvalósításához valóban nélkülözhetetlenek. Az egyértelműség és az egységes kezelés érdekében a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. a) pontjában rögzítettem azokat a tartalmi elemeket, amit az Elnök számára benyújtott indokolásnak minimálisan tartalmaznia kell. Ennek megfelelően az indokolásnak értelemszerűen tartalmaznia kell a kiegészítő szolgáltatás ismertetését, az alap- vagy felhordó hálózati szolgáltatás megnevezését, amelyhez a kiegészítő szolgáltatás kapcsolódik, valamint annak bemutatását, hogy miért nélkülözhetetlen az adott kiegészítő szolgáltatás az adott alap- és/vagy felhordó hálózati szolgáltatás nyújtásához. A felsorolt tartalmi elemekre mindenképpen szükség van ahhoz, hogy a Hatóság az adott kiegészítő szolgáltatás műszaki tartalmát megismerhesse és a referenciaajánlatban való szerepeltetésének indokoltságáról érdemben dönthessen.
- A második esetben, tehát amikor az adott kiegészítő szolgáltatás szükségessége esetileg merül fel, a referenciaajánlatban való szerepeltetés nem célszerű, illetve nehezen megvalósítható. Ennek megfelelően ezen kiegészítő szolgáltatásokat a Kötelezett Szolgáltatóknak nem kell feltüntetniük a referenciaajánlatukban, a szolgáltatás nyújtásáról az adott összekapcsolásra vonatkozó hálózati szerződésben kell megállapodniuk. Annak érdekében, hogy jelen rendelkezés alapján a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók ne kényszeríthessék a Jogosult Szolgáltatókat indokolatlan kiegészítő szolgáltatások igénybevételére, valamint az ezen szolgáltatások esetében hiányzó referenciaajánlati kötöttség hiányának ellensúlyozása céljából a határozat garanciális elemként külön rendelkezik arról, hogy a Kötelezett Szolgáltatóknak ezen speciális kiegészítő szolgáltatások szükségességét részletes műszaki indokolással alátámasztva be kell mutatniuk a Jogosult Szolgáltatók számára. A műszaki indokolás tartalmi elemeiről a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. a) pontjában foglaltakhoz hasonlóan, az I. D.9.2. a) ponthoz kapcsolódóan bemutatott indokok alapján rendelkeztem. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a műszaki indokolás alapján vitatja az adott kiegészítő szolgáltatás szükségességét, akkor jogvita eljárást kezdeményezhet a Hatóságnál.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.9. pontjában foglalt kötelezettségek nem befolyásolják a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató azon lehetőségét, hogy amennyiben a Jogosult Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.9. pontjában említett szolgáltatásokon kívül további, a hozzáférés megvalósításához kapcsolódó szolgáltatások nyújtását kéri a Kötelezett Szolgáltatótól, az ilyen szolgáltatások nyújtásának feltételeiről – beleértve a díjakat is – a felek szabadon állapodjanak meg.

[574] Az Eht. 106. § (4) bekezdése értelmében, a Hszr. 1. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezésre is figyelemmel az Elnök határozatában állapítja meg a hozzáférés és a kapcsolódó közös eszközhasználat részletes feltételeit, továbbá az Eht. 106. § (6) bekezdése szerint az összekapcsolási és hozzáférési szerződés részletes feltételeit, valamint az erre irányuló ajánlattal és tárgyalással kapcsolatos eljárási szabályokat a Hatóság határozza meg. Tekintettel arra, hogy a tárgybani piac

szabályozása során jelentős szabályozói és szolgáltatói gyakorlat alakult ki mind a referenciaajánlat alapján, mind az a nélkül megkötött hálózati szerződések vonatkozásában, megállapítottam, hogy a korábbi piachatózatokhoz képest – amelyek a Hszr. megfelelő rendelkezéseire történő utalással szabályozták ezen eljárásokat – a hálózati szerződések megkötésének, módosításának és megszűnésének egységes, egyszerűsített és a szolgáltatói gyakorlatokra tekintettel is történő újraszabályozása indokolt, figyelemmel a hivatkozott felhatalmazások korlátaira. A jelen határozat rendelkező részének I. D.10.1. pontjában részletesen rögzítettem a Felek között e körben folytatott együttműködésre vonatkozó főbb rendelkezéseket. A rendelkezések tartalmának kialakítása során tekintettel voltam a Hszr.-ben foglalt megfelelő rendelkezésekre, valamint felhasználtam a referenciaajánlatokkal kapcsolatos eljárások tapasztalatait, ezzel összefüggésben lehetőség szerint törekedtem arra, hogy a módosítások eredményeként a hatályos referenciaajánlatok felek közötti együttműködésre vonatkozó szabályait a Kötelezett Szolgáltatóknak csak kisebb mértékben kelljen módosítani. Az áttekinthetőség érdekében a felek együttműködésével kapcsolatos rendelkezéseket a szolgáltatás igénybevételének megfelelően alakítottam ki. Ennek megfelelően külön rendelkeztem a Jogosult Szolgáltató ajánlatának benyújtását megelőző együttműködés, a hálózati szerződés megkötése és módosítása, a szerződés teljesítése és a szerződés megszűnése esetén alkalmazandó szabályokról.

- [575] A Jogosult Szolgáltató ajánlatának benyújtását megelőző együttműködés körében rendelkeztem az előrendelésről, a kábelhely megosztással kapcsolatos információszolgáltatásról, illetve a berendezés alkalmassági vizsgálatról. A Hszr. előrendeléssel kapcsolatos rendelkezéseinek (Hszr. 20. §) alkalmazását valamennyi korábbi határozat előírta a Kötelezett Szolgáltatók számára. A HF/44-11/2011. határozat ezen felül a rendelkezések alkalmazását az újgenerációs hozzáférési hálózatokon nyújtott hozzáférési szolgáltatásokra is kiterjesztette. Az átadandó információk körének, valamint az előrendeléssel kapcsolatos eljárás egyértelműsítése érdekében jelen határozatban – az újgenerációs hozzáférési hálózatok jellemzőit is figyelembe véve – pontosan meghatároztam a kötelezően átadott információk körét és az átadásra vonatkozóan határidőt állapítottam meg. A meghatározott területen megvalósítandó átengedéssel összefüggésben kötelezően átadott információk köre nem változott, az előrendelés keretében a Kötelezett Szolgáltatók továbbra is olyan, a hozzáférési hálózattal kapcsolatos alapvető információk (előfizetői hozzáférési pontok, előfizetői és hozzáférési aggregációs pontok¹⁸² elhelyezkedése, helymegosztási lehetőségek) átadására kötelesek, amelyek a Jogosult Szolgáltatók számára lehetővé teszik, hogy a hálózati szolgáltatások igénybe vételével történő piacra lépés, piaci terjeszkedés lehetőségét mérlegelhessék. Jelen határozatban – a korábbi határozatoktól eltérően – 5, illetve 20 napos határidőt írtam elő az információk átadására vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltatók számára. A határidő rögzítését azért tartottam szükségesnek, mert ennek hiányában az információk visszatartásával a Kötelezett Szolgáltatók képesek lehetnek arra, hogy a hálózati szolgáltatások igénybevételét lassítsák, illetve megakadályozzák. A határidő meghatározása során megvizsgáltam a referenciaajánlatokban a szolgáltatók által meghatározott határidőket és megállapítottam, hogy hosszabb határidő meghatározása csak abban az esetben indokolt, ha a szolgáltató nyilvántartási rendszereiben valamely információ nem lelhető fel. Megvizsgáltam az adatok tartalmát is és megállapítottam, hogy ezek az adatok a hálózatra vonatkozó alapszolgáltatások, amelyek esetében hosszabb határidő meghatározása nem indokolt, ennek megfelelően az információk átadására vonatkozóan 5, illetve – amennyiben a kért alapszolgáltatások megadásához egyedi felmérés szükséges – 20 napos határidőt határoztam meg. Jelen határozatban nem írtam elő a Hszr. 20. § (5)

¹⁸² A hozzáférési aggregációs pontok magukba foglalják a hagyományos réz érpáras hurkokat aggregáló központokat is.

bevezetésben részletezett, valamely adott helyi hurokkal kapcsolatos információk előrendelés keretében történő kötelező átadását. A rendelkezésre a hurokátengedés megvalósításához nincs szükség, a hurok, vagy előfizetői szakasz átengedésre való alkalmasságának a referenciaajánlatból, vagy az ajánlattételt követően, a Jogosult Szolgáltató erre irányuló igénye esetén elvégzett alkalmassági vizsgálatból ki kell derülnie, további, az ajánlattételt megelőző, az átengedés megvalósítását lassító eljárás beépítése ennek megfelelően nem indokolt. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatók ne legyenek képesek további indokolatlan előírásokkal, feltételekkel késleltetni, illetve megakadályozni a hálózati alapinformációk Jogosult Szolgáltatók számára történő átadását, rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató az adatok átadását a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontjában nem szereplő további feltételhez nem kötheti. A Kötelezett Szolgáltató hálózati információinak védelme érdekében lehetővé tettem a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy az információk átadását előzetes titoktartási nyilatkozat meglététől tegye függővé, ez azonban nem járhat a Jogosult Szolgáltató számára aránytalan teherrel. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az adatok átadására meghatározott határidő a Jogosult Szolgáltató előfizetőitől származó szándéknyilatkozattal kapcsolatos nyilatkozatának kézhezvételétől számítandó, ettől a határidőtől a Kötelezett Szolgáltató csak abban az esetben tekinthet el, ha a Kötelezett Szolgáltató titoktartási nyilatkozat meglététől teszi függővé az információk átadását és a titoktartási nyilatkozatot a Jogosult Szolgáltató a határidő leteltéig nem adta át. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a kábelhely megosztás megvalósíthatóságával, vagy valamely berendezés alkalmasságának megállapításával összefüggésben se legyenek képesek az információk visszatartásával, illetve indokolatlanul hosszú határidők vállalásával a hálózati szolgáltatások igénybevételének lassítására, jelen határozatban e tevékenységek esetében is határidőket írtam elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A jelen határozat rendelkező rész I. D.8.1. pontjában a kábelhely megosztáshoz kapcsolódó információszolgáltatásra vonatkozóan meg kell különböztetni a kábelhely megosztás különböző felhasználási eseteit. A jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontja szerinti felhordó hálózati szolgáltatás a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató hálózatának alapszolgáltatások igénybevétele céljából történő összeköttetését célozza, ezért ebben az esetben két földrajzi pont közötti kábelhely infrastruktúrára vonatkozó információszolgáltatás előírása tekinthető indokolt kötelezésnek. A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. pontja szerinti kábelhely megosztási kötelezettség esetében az információszolgáltatás a Jogosult Szolgáltató saját hozzáférési hálózata fejlesztésének tervezéséhez szükséges információk átadását célozza, ebben az esetben nem csak a kábelhely infrastruktúra egyes szakaszaira, hanem meghatározott területre vonatkozóan információszolgáltatás előírása is indokolt kötelezésnek tekinthető. A két földrajzi pont közötti szakaszra vonatkozó információszolgáltatás esetében 5 napban, a határvonalával meghatározott földrajzi területre vonatkozó információszolgáltatás esetében 10 napban határoztam meg a teljesítés időtartamát. A határvonalával meghatározott földrajzi területre vonatkozó információszolgáltatás nagyobb mennyiségű adat lekérdezését igényelheti, ezért láttam indokoltnak ebben az esetben hosszabb teljesítési időtartam meghatározását. Ugyanakkor, mivel mindkét esetben a kötelezettség a Kötelezett Szolgáltató nyilvántartásaiban már rendelkezésre álló információkra terjed ki, a meghatározott időtartamok elegendő időt biztosítanak a Kötelezett Szolgáltató számára az adatok átadására. A berendezés alkalmasságával összefüggésben 5 napban határoztam meg a berendezés alkalmassági vizsgálat szükségességével kapcsolatos döntésre vonatkozó időtartamot. Az időtartam meghatározása során figyelembe vettem, hogy a döntés előre lefektetett paraméterek mentén történik, illetve hasonló vizsgálatokat a Kötelezett Szolgáltatók a belső működésük során is rendszeresen végeznek. A berendezés vizsgálatra való átadásához szükséges tájékoztatás, illetve a berendezés átadásának lehetővé tétele egyszerű, adminisztratív jellegű tevékenységek, így az ezekre vonatkozóan meghatározott 3, illetve 5 nap elegendő a tevékenységek lebonyolítására. A berendezés alkalmassági vizsgálatra vonatkozó 15 napos határidőt a korábbi határozatokban előírt, munkanapban (10 munkanap) megadott határidő figyelembevételével határoztam meg.

- [576] A DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (iii) pontjában előírt és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezéssel összhangban jelen határozatban is előírtam a Kötelezett Szolgáltatók számára, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára biztosítsák a felek jogait és kötelezettségeit általános jelleggel szabályozó keretszerződés megkötésének lehetőségét. A keretszerződés növeli a hosszabb távú jogviszonyok körében a felek számára az előreláthatóságot, a kiszámíthatóságot, stabilizálja a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató együttműködését, valamint egyszerűsíti az egyedi átengedések létrehozását célzó ügyleteket, mivel a feleket terhelő jogok és kötelezettségek, valamint az egyedi átengedési eljárások szabályai a keretszerződésben kerülnek lefektetésre, így az egyedi szerződésekben a feleknek már csak az adott átengedés esetlegesen előforduló speciális körülményei tekintetében kell rendelkezniük. A keretszerződés ily módon – túl azon, hogy a szabályozói cél felek érdekével is összhangban álló módon történő teljesülését hatékonyan segíti elő – jelentősen meggyorsíthatja az egyedi átengedés folyamatát. A leírtak alapján a keretszerződés megkötésére vonatkozó lehetőség biztosításával kapcsolatos kötelezettség rendelkező részben foglaltak szerint történő rögzítése, figyelemmel arra, hogy az a korábbi piacelemzési határozatok alapján is fennállt, a továbbiakban is indokolt. A keretszerződés megkötésének kezdeményezése – bár a fent írtak szerint a keretszerződés számos előnnyel jár a felek számára – ugyanakkor csak lehetőség a Jogosult Szolgáltató számára, de azt a Kötelezett Szolgáltató nem követelheti meg tőle. A Jogosult Szolgáltatónak kell mérlegelnie, hogy – figyelemmel az átengedési igényeinek számára, a keretszerződés megkötésének időigényére, illetve az ennek megkötésével kapcsolatos esetleges többletköltségekre – szükséges-e, indokolt-e az adott Kötelezett Szolgáltatóval a keretszerződés kötése, vagy csak egyedi szerződés(ek) megkötését igényli. A Jogosult Szolgáltató tehát saját belátása szerint dönthet arról, hogy kezdeményezi-e a Kötelezett Szolgáltatónál keretszerződés megkötését, mely esetben a Kötelezett Szolgáltató köteles biztosítani ennek lehetőségét.
- [577] A hálózati szerződés megkötésével összefüggésben jelen határozatban rögzítettem a minimális ajánlati tartalmat, tehát azon információk körét, amelyek ajánlatban való átadása esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles a Jogosult Szolgáltató szerződéskötésre vonatkozó ajánlatára érdemben nyilatkozni. A korábbi határozatok a Jogosult Szolgáltató ajánlatának tartalmát a Hszr. hivatkozásával rögzítették. A Hszr. vonatkozó rendelkezései a Hszr. 5. §-ában, a Hszr. 20. § (1) bekezdésében és a – DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (i) pontjában módosított és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott – 21. §-ában található meg. A Hszr. 5. § általános jelleggel határozta meg a hálózati szerződések kezdeményezése során a kezdeményező fél által benyújtott ajánlat minimális tartalmát, a Hszr. 20. § (1) bekezdése az átengedés esetén kötelező ajánlati elemeket írta elő, a Hszr. – DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (i) pontjában módosított és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott – 21. §-a pedig további, a szerződéskötésre vonatkozó ajánlat benyújtása esetén kötelezően átadandó dokumentumokat határozott meg. Jelen határozatban az idézett rendeleti pontokban felsorolt ajánlati elemeket – a jelen piac sajátosságainak figyelembe vételével – pontosítottam, illetve kiegészítettem. A módosítás, kiegészítés során figyelembe vettem a Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlataiban található rendelkezéseket és az egyes szolgáltatások egyedi jellemzőit. A rendelkező rész Jogosult Szolgáltató ajánlatának tartalmi elemeit tartalmazó felsorolás a)-h) pontjai a benyújtott ajánlat általános, míg az i)-l) pontjai a szolgáltatás specifikus tartalmi elemeket tartalmazzák. Az i)-l) pontok minden esetben megjelölik, hogy az adott információ feltüntetése az ajánlatban mely szolgáltatásokra vonatkozóan kötelező. A meghatározott információk szükségesek ahhoz, hogy a Kötelezett Szolgáltató pontosan azonosítani tudja a Jogosult Szolgáltató által igényelt szolgáltatást, illetve szolgáltatásjellemzőket, valamint képes legyen megvizsgálni az igény megvalósíthatóságát. Az általános tartalmi elemek a Hszr. 5. §-ában foglaltakon felül kiegészültek a Jogosult Szolgáltató azonosítására szolgáló elemekkel (Jogosult Szolgáltatót azonosító egyedi adatok – név, székhely, cégjegyzékszám stb.), valamint – annak érdekében, hogy a Kötelezett

Szolgáltató a szerződéskötésre vonatkozó igényt pontosan be tudja azonosítani – a Jogosult Szolgáltatónak nyilatkoznia kell arról, hogy az ajánlat egyedi vagy keretszerződés megkötésére irányul. A szerződéskötés és teljesítés mihamarabbi lebonyolítása, illetve a későbbi hiánypótlások, további egyeztetések elkerülése érdekében a Jogosult Szolgáltató ajánlatában köteles jelezni, ha megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igénye van. Az i)-l) pontokban található szolgáltatás specifikus elemek ajánlatban történő benyújtása – a korábban leírtaknak megfelelően – csak az adott pontban megjelölt szolgáltatásokra vonatkozó igénybejelentés esetén indokolt.

- Az i) pontban meghatározott elemek a jelen határozat rendelkező rész I D.2. pontjában előírt kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából elnevezésű szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódó alapinformációk (végpontok, elhelyezni kívánt kábelek), amelyek alapján a Kötelezett Szolgáltató a tervezett igénybevétel pontos helyét és megvalósítását be tudja azonosítani.
- A j) pontban meghatározott elemek a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.6. pontjaiban foglalt alapszolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódó alapinformációk. Az első francia bekezdésben található adatok (előfizetői hozzáférési pont címe, érintett előfizető neve) az igény Kötelezett Szolgáltató általi beazonosítását szolgálják. A második, harmadik és negyedik bekezdésben található, a Hszr. – DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (i) pontjában módosított és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott – 21. §-ának megfelelően az előfizetői igény oldaláról alapozzák meg az igénybejelentést. A szerződéskötés és teljesítés mihamarabbi lebonyolítása, illetve a későbbi hiánypótlások, további egyeztetések elkerülése érdekében az ötödik francia bekezdés a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (xi) pontjában módosított és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezés alapján előírt, az előfizetői díjtartozásával kapcsolatos Kötelezett Szolgáltató általi tájékoztatás feltételeként megkövetelt – az előfizetőtől származó felhatalmazás meglétével kapcsolatos – jogosulti nyilatkozat ajánlatban történő benyújtását írja elő. Szintén a szerződéskötési, egyeztetési folyamat lebonyolításának lerövidítését célozza a hatodik francia bekezdésben található, a csatlakoztatni kívánt berendezések megnevezésével és az esetlegesen elvégzett alkalmassági vizsgálatokkal kapcsolatos igazolás ajánlati tartalomként való feltüntetése.
- A jelen határozat rendelkező rész I D.6. pontjában előírt szolgáltatás kialakítására a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontjában szabályozott eljárás eredményeként kerül sor, amelynek eredményeként a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlata tartalmazni fogja a szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos részletes szolgáltatásnyújtási feltételeket. E szolgáltatás esetében – figyelembe véve, hogy a szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatók a korábbiakban nem nyújtották és így a szolgáltatásnyújtási feltételek csak a referenciaajánlatok jóváhagyását követően lesznek megismerhetők – a pontos ajánlati tartalom kialakítására a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontjában foglaltak szerint benyújtott referenciaajánlatok jóváhagyására irányuló eljárásban van lehetőség. Ennek megfelelően az ajánlat tartalmi elemeit tartalmazó felsorolás k) pontjában azt rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató akkor köteles érdemben nyilatkozni a Jogosult Szolgáltató jelen határozat rendelkező rész I D.6. pontjában előírt szolgáltatás igénybevételére vonatkozó ajánlatára, ha az a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlatában meghatározott választható szolgáltatásjellemzőknek megfelelően tartalmazza a jogosulti igényt.
- Az l) pontban meghatározott elemek a jelen határozat rendelkező rész I. D.7. pontjaiban foglalt felhordó hálózati szolgáltatások igénybevételéhez kapcsolódó alapinformációk, amelyek alapján a Kötelezett Szolgáltató be tudja azonosítani az alapszolgáltatást (amihez az igény kapcsolódik), továbbá a tervezett igénybevétel pontos helyét és megvalósítását

(végpontok, alkalmazott kábelek, elhelyezni kívánt berendezések, igényelt berendezések és kapacitás, minőség).

[578] Mivel a keretszerződés meghatározott földrajzi területen történő átengedésre vonatkozik és általános jelleggel szabályozza a felek jogait és kötelezettségeit, ezért a keretszerződés esetében az f)-l) pontokban található, szolgáltatás specifikus információk átadása nem indokolt, ennek megfelelően a határozatban rögzítettem, hogy a keretszerződésre irányuló ajánlat esetén az f)-l) pontokban foglalt információk átadását a Kötelezett Szolgáltató nem követelheti meg a Jogosult Szolgáltatóktól. A szerződéskötéssel kapcsolatban a Jogosult Szolgáltató, illetve a Kötelezett Szolgáltató oldalán felmerülő adminisztratív terhek csökkentése érdekében rögzítettem továbbá, hogy amennyiben valamely adat a keretszerződéssel összefüggésben már a Kötelezett Szolgáltató rendelkezésére áll, akkor az egyedi hálózati szerződéssel összefüggésben nem írhatja elő annak ismételt benyújtását. A korábbi rendelkezésekhez képest változást jelent, hogy a jelen határozatban rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató az ajánlat befogadása, illetve a szerződéskötés feltételeként nem rögzítheti a várhatóan igénybe vett szolgáltatásokkal kapcsolatos előrejelzés elkészítését. A módosítást a következők indokolták:

- a forgalmi szolgáltatásokkal ellentétben a jelen határozatban előírt hozzáférési szolgáltatások esetében az igénybevétel egyedi jellege miatt a várható igénybevételi mennyiség kevésbé tervezhető (a várható igénybevétel egyedi előfizetői döntésektől is függ, a Jogosult Szolgáltatók üzleti tervei az egyedi előfizetői döntésektől függően teljesülnek);
- a szolgáltatások átengedésre irányulnak, amelynek során az előfizetőt kiszolgáló szolgáltató változik, az igénybevett szolgáltatás mennyisége jellemzően nem, így az átengedés kapacitástervezést, méretezést a legtöbb esetben nem tesz szükségessé, így az ehhez szükséges előrejelzések megkövetelése sem indokolt;
- a Kötelezett Szolgáltató az előrejelzésekből előzetesen értesül a Jogosult Szolgáltató piaci terveiről, ami alkalmas lehet arra, hogy piaci előnyt szerezzen¹⁸³, végső esetben a hálózati szolgáltatás Jogosult Szolgáltató általi igénybevételét megakadályozza. Mivel a korábbiak alapján az előrejelzés szükségességét hálózati, kapacitástervezési okok nem indokolják, ezért a verseny korlátozását lehetővé tevő előrejelzés készítési kötelezettség megkövetelése nem tekinthető arányos intézkedésnek.

[579] Az egyes esetek eltérő jellemzői (határidők, eljárások) miatt jelen határozatban különválasztottam a keretszerződés és az egyedi hálózati szerződések megkötésével kapcsolatos rendelkezéseket.

[580] A keretszerződés esetében a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (x) pontjában előírt és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezéssel összhangban 20 napos határidőt határoztam meg a szerződéskötésre, míg ugyanezen pont rendelkezéseit fenntartva az ajánlat kézhezvételét követő visszajelzés esetében továbbra is a Hszr. 5. § (2) bekezdésében foglalt 10 napos határidőt kell alkalmaznia a Kötelezett Szolgáltatónak. Az ajánlat hiányossága esetén a Jogosult Szolgáltatónak címzett hiánypótlás megküldésére 10 napos határidőt írtam elő a Kötelezett Szolgáltató számára. Mivel jelen határozat pontosan rögzíti az ajánlatban a Jogosult Szolgáltató által kötelezően megadott információkat, illetve a referenciaajánlatokban található igény bejelentési adatlapok szintén egyszerűsítik a Jogosult Szolgáltatók által átadott információk áttekintését, teljességük vizsgálatát, ezért az ajánlat ellenőrzésére a 10 nap elegendő időt biztosít. A Jogosult

¹⁸³ A Kötelezett Szolgáltató számára a Jogosult Szolgáltató előrejelzései lehetővé teszi az előfizetők elvesztését megakadályozó piaci aktivitás kifejtését. Ez ezután akár az előrejelzések megalapozottságának vitatását, kötbérezést is lehetővé tesz számára.

Szolgáltatókat védő szabály, hogy a Kötelezett Szolgáltató a hiánypótlást követően már csak a hiánypótlás nem megfelelő teljesítése okán kérhet a Jogosult Szolgáltatótól újabb hiánypótlást. A szerződéskötésre vonatkozó határidő egységes kezelése érdekében rögzítettem, hogy a hiánypótlás időtartama a szerződéskötésre vonatkozóan meghatározott határidőbe nem számít be. Amennyiben a Jogosult Szolgáltató a hiánypótlást nem teljesíti, az ajánlat elutasítható, azonban a korábban alkalmazott rendelkezésekhez képest szükséges volt annak a kikötése is, hogy a nyitva álló határidő Jogosult Szolgáltató általi elmulasztása esetén pontosan mely időpontban intézkedhet a Kötelezett Szolgáltató. Ennek hiányában ugyanis nem megállapítható, hogy valójában mikor következik be az elutasítást megalapozó mulasztás, és a felek között vitás helyzet állhat elő akkor, ha a felhívásban megjelölt határidőt a jogosulti megküldés határidejeként, és nem a kötelezetti kézhezvétel határidejeként határozzák meg. A Jogosult Szolgáltatók védelmét szolgáló szabály, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre nyitva álló határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni. A rendelkezés hiányában a szerződéskötési eljárások gyakorlatilag bármeddig elhúzódhatnak a Kötelezett Szolgáltató „hallgatásával”. Szintén a Jogosult Szolgáltatók védelmét szolgálja az a rendelkezés, hogy amennyiben az igény elutasításra kerül, az természetesen nem akadályozza annak, hogy a Jogosult Szolgáltató az adott igénybejelentést ismételtel megtegye. Ellenkező esetben a Jogosult Szolgáltató egyszeri mulasztása megakadályozhatná a keretszerződés megkötését.

[581] Az egyedi szerződések megkötésével összefüggő cselekmények esetén a határidőket a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (x) pontban előírt és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezésekből kiindulva, ugyanakkor a korábbiaktól eltérően egységesen, naptári napban határoztam meg. Ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatónak a korábbi 2 munkanaptól eltérően 5 nap áll rendelkezésére, hogy a Jogosult Szolgáltató ajánlatát elbírálja. A határozatban rögzítettem, hogy az 5 napos határidő minden esetben a teljes, hiánytalan ajánlat beérkezésétől számítandó. Amennyiben hiánypótlásra van szükség, akkor az erre meghatározott határidő nem számít bele az elbírálásra vonatkozóan meghatározott 5 napos határidőbe. A hiánypótlás kiküldésére vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltató számára a korábbi határozatban meghatározott 2 munkanapos határidőt az ajánlat elbírálására vonatkozó határidővel összhangban 5 napra módosítottam. A keretszerződés megkötéséhez hasonlóan a jogosulti érdekek védelme érdekében az egyedi hálózati szerződések megkötésével összefüggésben is rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a hiánypótlást követően már csak a hiánypótlás nem megfelelő teljesítése okán kérhet a Jogosult Szolgáltatótól újabb hiánypótlást. Az ajánlatnak a hiánypótlás nem teljesítése miatti elutasítását is a keretszerződések megkötésével kapcsolatos rendelkezésekhez hasonlóan – az ott található indokolásnak megfelelően – az ott található határidővel egyezően rendeztem. Amennyiben az ajánlathoz kapcsolódóan a Jogosult Szolgáltató információszolgáltatásra, illetve megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatra vonatkozó igényt jelentett be, akkor az információszolgáltatás, illetve a vizsgálatok lebonyolításának időtartama az elbírálásra vonatkozóan meghatározott határidőbe nem számít be. Míg a korábbi rendelkezések csak a hurok alkalmassági vizsgálat esetén engedték meg az elbírálásra meghatározott határidőtől való eltérést, jelen határozatban – a lehetséges vizsgálati esetekhez igazodva – kibővítettem az elbíráláshoz kapcsolódó szolgáltatások körét. Az egyes megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok a következőképpen módosítják az elbírálásra vonatkozóan meghatározott határidőt:

- A berendezés alkalmassági vizsgálat esetében a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (viii) pontjában előírt és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott, az elektronikus hírközlő eszköz próbavizsgálatára vonatkozó 10 munkanapos határidőt 15 napra módosítottam, a határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel.
- A réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálat esetében a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (x) pontjának a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezése szerint a részletes helyi hurok alkalmassági vizsgálat esetén 3 munkanappal hosszabbodhat

meg az elbírálásra megadott határidő (2 helyett 5 munkanap). Ezt 5 napra módosítottam, a határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel.

- A nem réz érpáras előfizetői szakasz átengedés megvalósíthatósági vizsgálat esetében a réz érpáras helyi hurok alkalmassági vizsgálat időráfordításával megegyező mértékben, 5 napban állapítottam meg a figyelembe vehető időráfordítást.
- A helymegosztás megvalósíthatósági vizsgálat esetében összetettebb vizsgálatok lehetnek szükségesek, ugyanakkor ezek a vizsgálatok – az adott helymegosztás tekintetében – egy földrajzi pontra, jellemzően a Kötelezett Szolgáltató telephelyére korlátozódnak, továbbá helymegosztásra megajánlott, vagyis helymegosztásra előzetesen alkalmasnak minősített helyszínekre vonatkoznak. Ennek alapján 15 napban állapítottam meg a figyelembe vehető időráfordítást.
- A távoli hozzáférés megvalósíthatósági vizsgálat esetében, ha a távoli hozzáférés megvalósításához a Kötelezett Szolgáltató alépítmény-, vagy oszlopsor infrastruktúrájának felhasználása szükséges, a megvalósíthatósági vizsgálat keretében szükséges lehet annak vizsgálata, hogy az adott szakaszon az alépítmény-, vagy oszlopsor megosztás megvalósítható-e. Ez helyszíni kiszállást, illetve nyomvonalas vizsgálatot tehet szükségessé. Ugyanakkor – a távoli hozzáférés fogalmából adódóan – az érintett nyomvonalas szakasz rövid kiterjedésű lehet, ami a szükséges időráfordítást jelentősen korlátozza. Mindezeket figyelembe véve 10 napban állapítottam meg a figyelembe vehető időráfordítást. Amennyiben a távoli hozzáféréshez nem szükséges a Kötelezett Szolgáltató alépítmény-, vagy oszlopsor infrastruktúrájának felhasználása, a távoli hozzáférés megvalósíthatósági vizsgálat tartalma lényegesen szűkebb, mivel nyomvonalas telepítés lehetőségének felmérésére nincs szükség. Ezért ebben az esetben 5 napban határoztam meg a figyelembe vehető időráfordítást.
- A kábelhely megosztás helyszíni megvalósíthatósági vizsgálat esetében a HF/44-11/2011. határozat I. D.6. c) pontja által meghatározott 15 munkanapos határidő alapján 20 napban határoztam meg a figyelembe vehető időráfordítást, a határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel. Nem átjárható alépítmény esetén, amennyiben az átjárhatóság biztosíthatóságának vizsgálata szükséges, további időráfordítás figyelembe vétele indokolt, amelyet 5 napban – a teljes megvalósíthatósági vizsgálatra összesen 25 napban – határoztam meg.
- A sötétszál átengedés megvalósíthatósági vizsgálat több helyszínen – a sötétszál átengedés igényelt végpontjain – folytatott helyszíni vizsgálatot igényelhet, ugyanakkor a nyomvonal vizsgálata – ellentétben a kábelhely megosztással – ebben az esetben nem szükséges. Ennek figyelembe vételével 10 napban határoztam meg a figyelembe vehető időráfordítást.

[582] A korábbi rendelkezésektől eltérően a szerződéstervezet összeállítására és a Jogosult Szolgáltató számára történő megküldésre a teljes, valamennyi előírt információt tartalmazó ajánlat kézhezvételétől számított 4 munkanap helyett 5 napot írtam elő a Kötelezett Szolgáltató számára, a határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel. Ugyanezen ok miatt a szerződés megkötésére vonatkozóan meghatározott határidőt úgy módosítottam, hogy a korábbi 8 munkanapos határidő helyett a teljes ajánlat kézhezvételét követően $5 + 5 = 10$ nap (amibe a Kötelezett Szolgáltató szerződéskötésre vonatkozó ajánlatának kiküldésétől a Jogosult Szolgáltató válaszáig számított időtartam nem számít bele) áll rendelkezésre a szerződés megkötésére. A határidők mindkét esetben a teljes, tehát az előírt összes adatot tartalmazó ajánlat kézhezvételétől kezdődnek, ugyanakkor a hiánypótlás, az egyedi vizsgálatok időtartamát, illetve a Jogosult Szolgáltató szerződéstervezetre adott válaszához kapcsolódó időtartamot az 5, illetve a 10 napos határidő számítása során sem kell figyelembe venni. A keretszerződések megkötésével kapcsolatos rendelkezésekhez hasonlóan az egyedi hálózati szerződések megkötésével összefüggésben is

rögzítettem, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötésre nyitva álló határidőn belül az ajánlatra érdemben nem nyilatkozik, azt elfogadottnak kell tekinteni. A rendelkezés ebben az esetben is annak a megakadályozására irányul, hogy a Kötelezett Szolgáltató a szerződéskötési eljárást a „hallgatásával” indokolatlanul megnyújtsa. Szintén a Jogosult Szolgáltatók védelmét szolgálja az a rendelkezés, hogy amennyiben az igény elutasításra kerül, az természetesen nem akadálya annak, hogy a Jogosult Szolgáltató az adott igénybejelentést ismételtlen megtegye. Ellenkező esetben a Jogosult Szolgáltató egyszeri mulasztása megakadályozhatná az egyedi szerződés megkötését. Továbbá a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet 6. § b) pontjára figyelemmel rögzítettem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltatót köteles az előfizető 30 napnál régebben lejárt díjtartozásáról értesíteni, de a Kötelezett Szolgáltató pusztán erre történő hivatkozással nem utasíthatja el a Jogosult Szolgáltató ajánlatát, mivel a Kötelezett Szolgáltató és az előfizető közötti előfizetői jogviszonyból eredő követelés kiegyenlítésének elmaradása, illetve egy esetleges elszámolási vita önmagában nem alapozhatja meg a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató között létrehozandó hálózati szerződés megkötésére irányuló kötelezettség alóli mentesülést.

[583] A szerződés megkötésével kapcsolatos rendelkezések kiegészültek a műszaki okok miatt elutasításra, illetve a műszaki elutasítás esetén lefolytatandó eljárásra vonatkozó rendelkezésekkel. A korábban a Hszr. 29 §-ában előírt szabályok kellően részletezettek voltak és egy egyértelmű eljárásrendet biztosítottak a műszaki elutasítás esetén lefolytatandó eljárás tekintetében. A szabályok alkalmazásával kapcsolatos szabályozási tapasztalatok alapján sem merült fel olyan körülmény, ami a korábbi szabályozás módosítását indokolná. A korábban a Hszr. 29. §-ának alkalmazni rendelt előírásainak tartalmára tekintettel megállapított rendelkezések közvetlenül és közvetve hatékonyan támogatják a hozzáférési kötelezettség megfelelő érvényesülését, hiszen már a jogvitás eljárás lehetősége is visszatarthatja a Kötelezett Szolgáltatót a szolgáltatás nyújtásától való indokolatlan elzárkózástól. A költségek viselésével kapcsolatos szabályok ugyanakkor csökkentik a felek arra való ösztönözöttségét, hogy a szerződéskötés műszaki megvalósíthatóságát indokolatlanul vitassák. A Hszr. szabályaival egyezően a jelen határozat is a Kötelezett Szolgáltató számára teszi lehetővé a jogvitás eljárás megindítását, ami – a műszaki vizsgálatokkal kapcsolatos előírásokkal együtt – kevésbé teszi lehetővé a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy a hozzáférés megvalósítását késleltesse. A jogosulti érdekek védelme érdekében a Kötelezett Szolgáltatók számára előírtam a műszaki okok miatti elutasítás eseteinek referenciaajánlatban való rögzítését. Ez – a referenciaajánlatok tartalmának jóváhagyásán keresztül – lehetővé teszi az egyes elutasítási esetek indokoltságának Hatóság általi előzetes ellenőrzését és átláthatóságot teremt a hozzáférés műszaki feltételei tekintetében, valamint megakadályozza, hogy a Kötelezett az ajánlatok elbírálása során a hozzáférést egyéb, nem nevesített műszaki okokra való hivatkozással kizárja. Ez az előírás megfelel a jelenlegi gyakorlatnak is, a szolgáltatók referenciaajánlati jelenleg is tartalmazzák a műszaki okok miatti elutasítás egyes eseteit.

[584] A jelen határozatban módosítottam, illetve kiegészítettem a szerződés módosításával kapcsolatos rendelkezéseket, amelyeket korábban a Hszr. alkalmazására történő utalással határoztam meg. A rendelkező részben ennek megfelelően rögzítettem a módosításra vonatkozó ajánlat minimális tartalmát, valamint a felek között a szerződés módosításával kapcsolatos eljárás alapvető szabályait, figyelemmel arra, hogy a korábbi szabályozás alapján a szerződéskötésre vonatkozó szabályok alkalmazása alapján a szerződésmódosítás esetei nem voltak maradéktalanul rendezhetők. A szerződés módosításával kapcsolatos ajánlat kötelező tartalmi elemei eltérnek a szerződéskötésre vonatkozó ajánlat elemeitől, a szerződés módosítása során a szerződés módosítását kezdeményező félnek – az ezzel kapcsolatos szabályozási terhek csökkentése érdekében – csak a szerződés módosítással érintett részeivel kapcsolatos információkat kell átadnia a másik fél számára. A hálózati szerződés módosításának két esetét egyértelműen elkülönítettem a jelen határozat rendelkező

részében. Az egyik eset, amikor a szerződésmódosítás valamelyik fél önálló kezdeményezésére történik, úgy, hogy a hálózati szerződés módosítása egyébként nem kötelező. A másik esetben pedig a felek kötelesek a hálózati szerződést módosítani, annak érdekében, hogy az a referenciaajánlattal, az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabállyal vagy az Elnök által hozott egyéb döntéssel összhangba kerüljön (ez utóbbi eset részletes indokolását az [586] szakasz tartalmazza). Amikor a szerződésmódosítás valamelyik fél önálló kezdeményezésére történik, akkor a szerződés módosítását elsősorban a Jogosult Szolgáltató kezdeményezheti, de a kizárólag a referenciaajánlatban rögzített esetekben ezt a Kötelezett Szolgáltató számára is lehetővé tettem. Annak, hogy a Kötelezett Szolgáltató kizárólag a referenciaajánlatban foglaltak szerint kezdeményezheti a hálózati szerződés módosítását, az indokai az alábbiak:

- A Kötelezett Szolgáltató egyrészt az Eht. 103. § (3) bekezdése szerint a referenciaajánlathoz annak hatálya alatt kötve van és attól hálózati szerződéseiben még a Jogosult Szolgáltató bejegyzésével sem térhet el. A Kötelezett Szolgáltató ebből a szabályból kifolyólag nem módosíthatja a hálózati szerződést olyan tekintetben, ami esetleg ellentmondana a referenciaajánlat tartalmának. A jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában előírt, a referenciaajánlatban szerepeltetendő részletes tartalom miatt a referenciaajánlatot nem érintő szerződésmódosítás pedig eleve szűk körben lehetséges a Kötelezett Szolgáltató részéről.
- A Jogosult Szolgáltatók védelme érdekében szükséges annak biztosítása, hogy a Kötelezett Szolgáltató ne tudjon visszaélni a jelentős piaci erejével, a Jogosult Szolgáltatóknak a hálózati szerződések alapján megtett beruházásai ne sérüljenek, ugyanakkor elengedhetetlen az, hogy a Kötelezett Szolgáltatók egyes esetekben kezdeményezhessék a szerződésmódosítást. A fentiekben részletezett lehetséges visszaélések elkerülése érdekében a Kötelezett Szolgáltató részéről szóba jöhető szerződésmódosítási okoknak a referenciaajánlatban történő rögzítését írtam elő. A Kötelezett Szolgáltató által kezdeményezett szerződésmódosítási esetek referenciaajánlatban történő feltüntetése lehetővé teszi az egyes szerződésmódosítási esetek Hatóság általi előzetes vizsgálatát, amely keretében biztosítható, hogy a szerződésmódosítás ne járjon a Jogosult Szolgáltató jogainak korlátozásával és a hálózati szolgáltatási jogviszonyok ágazati szabályozás szempontjaival ellentétes befolyásolásával. A rendelkezés összhangban áll a jelenlegi szabályozói gyakorlattal, kiszámíthatóságot teremt a Jogosult Szolgáltatók számára és megakadályozza a szerződések indokolatlan módosításának lehetőségét.

[585] A fentebb rögzített azon esetben, amikor szerződésmódosítás valamelyik fél önálló kezdeményezésére történik, a szerződés módosítására vonatkozóan meghatározott 30 napos határidő megfelel a korábbi – Hszr.-ben, illetve referenciaajánlatokban meghatározott – időtartamnak. A felek közötti esetleges vita esetére garanciális elemként a szerződésmódosítás esetében is rögzítettem a jogvitás eljárás lehetőségét. Ezen felül a szerződéskötéshez hasonlóan (az ott található rendelkezésekkel egyezően) a szerződésmódosítás esetén is rögzítettem a felek „hallgatása” esetén követendő eljárást. E tekintetben három alesetet azonosítottam. A *Hálózati szerződés módosítása* alcímen belül a b) pontban foglalt eset arra vonatkozik, amikor a megkeresett fél a megkeresésre egyáltalán nem reagál. Ebben az esetben – a méltányosság és arányosság alapelveit is figyelembe véve – azt írtam elő, hogy az ajánlatot bármelyik fél legalább kétszer köteles kiküldeni a másik félnek és megfelelő időt kell hagyni a másik fél általi nyilatkozattételre. Az egymással hálózati szerződéses jogviszonyban lévő és ezáltal a hozzáférési szolgáltatások feltételezhető igénybevétele miatt kapcsolatban lévő Kötelezett és Jogosult Szolgáltatótól is elvárható magatartás, hogy legkésőbb a másodszori megkeresésre biztosított határidőn belül a szerződésmódosítási ajánlatra érdemben nyilatkozzék. Ennek megfelelően állapítottam meg azt a jogkövetkezményt a b) pontban foglalt esetben, hogy amennyiben a megkeresett fél a szerződés módosítására vonatkozó ajánlatára az ajánlat második alkalommal történő megküldését követően sem nyilatkozik érdemben, azt

elfogadottnak kell tekinteni, és a szerződés módosítása létrejön a válaszadási határidő utolsó napjával. A válaszadásra adott kétszer 10 napos határidő megfelelő időt biztosít bármely félnek az érdemi nyilatkozat megtételére, hogy az általa esetlegesen nem kívánt jogkövetkezményt elkerülje. A *Hálózati szerződés módosítása* alcímen belül a c) és d) pontok azt az esetet foglalják magukban, amikor már egy megindult hálózati szerződés módosítására irányuló folyamatban valamelyik fél nem reagál a másik fél által küldött eredeti módosítási ajánlatra vonatkozó ellenajánlatára. Ezen esetre nézve különbséget tettem a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató helyzetének megítélése között: míg a Jogosult Szolgáltató által küldött ellenajánlatot a válaszadásra megadott határidőn belüli kötelezeti nyilatkozat (válasz) hiányában elfogadottnak kell tekinteni, addig a Kötelezett Szolgáltató általi ellenajánlat csak a kétszeri megküldést követő válaszadási határidő eredménytelen elteltével hatályosul. A Kötelezett Szolgáltatót e tekintetben terhelő szigorúbb szabályok meghatározását a Jogosult Szolgáltatók beruházásainak védelme valamint a szerződésmódosításon keresztül megvalósuló kizorító jellegű magatartásformák előfordulásának megakadályozása indokolja. A b)-d) pontokban foglalt válaszadási határidőt egységesen a kézhezvételtől számított 10 napban állapítottam meg, amely elegendő időt biztosít arra, hogy a megkeresett fél az ajánlatot érdemben meg tudja vizsgálni és arra a megfelelő álláspontját ki tudja alakítani.

[586] A hálózati szerződések módosításának másik esetét képezi, ha a hálózati szerződés módosítása nem a felek ezirányú akarat-elhatározásán, hanem valamilyen kötelezettségen alapszik. Ezen eset részeként a következő eseteket azonosítottam:

- az Elnök hálózati szerződés feltételeit meghatározó döntése módosul,
- a hálózati szerződésre vonatkozó, az Eht. 188. § 16. pontja szerinti elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabály a hálózati szerződés feltételeit érintő módon módosul,
- az Eht. 103. §-a szerinti kötelezettség keretében az Elnök döntésével kirótt, új referenciaajánlat készítésére, és annak az Elnök részére való benyújtására irányuló kötelezettség nyomán a Kötelezett szolgáltató új referenciaajánlatot készít, amely nyilvánvalóan érintheti a hatályban lévő hálózati szerződések tartalmát,
- a referenciaajánlat módosítása (amennyiben az a hálózati szerződés tartalmát érinti).

Az első esetet (amikor a felek az Elnök döntésével vagy a jogszabály hálózati szerződést érintő előírásával összhangban kötelesek módosítani hálózati szerződésüket) a Hszr. korábban alkalmazni előírt rendelkezésével összhangban állapítottam meg. A hálózati szerződésre vonatkozó jogszabály módosulásával kapcsolatos rendelkezést az indokolja, hogy a hálózati szerződésekre vonatkozó előírások változhatnak oly módon is, amely a hálózati szerződések tartalmát a referenciaajánlatban foglaltaktól függetlenül érintheti (például az Eht. hálózati szerződésekre vonatkozó 88. §-ának módosulása esetén). Figyelemmel azonban arra, hogy a hálózati szerződésekben az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok által nem szabályozott, ugyanakkor e szabályokkal maradéktalanul összhangban lévő szerződéses feltételek is szerepelhetnek, az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak nem minősülő jogszabályok, így például a polgári jog különböző diszpozitív normáinak a hálózati szerződés feltételeit érintő módosulása nem keletkeztet e határozat alkalmazásában hálózati szerződés módosítási kötelezettséget. Erre tekintettel kizárólag az Eht. 188. § 16. pontja szerinti elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabály hálózati szerződés feltételeit érintő módosulása esetére írtam elő a jelen határozat szerinti hálózati szerződés-módosítási kötelezettséget. Külön esetként rögzítettem a szabályozás egyértelműsége érdekében, hogy a hálózati szerződést értelemszerűen akkor is megfelelően módosítani szükséges a feleknek, ha az Elnök által kiszabott, referenciaajánlat készítésére irányuló kötelezettség kerül megállapításra akként, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak új referenciaajánlatot kell készítenie és azt az Elnöknek jóváhagyásra benyújtania. Ebben ez esetben az új referenciaajánlat – tekintettel arra, hogy abban a

nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatás alapvető feltételei kerülnek megállapításra – szinte kivétel nélkül a hatályos hálózati szerződések módosítását teheti szükségessé. Utolsó alesetként pedig azt az alesetet rögzítettem, amikor már a hatályban lévő referenciaajánlat módosul akár az Eht. 67/B. §-a szerinti kérelemre akár az Eht. 67/A § (5) bekezdése szerinti hivatalból történő módosítás esetén. Ebben az esetben szintén valószínűsíthető, hogy a referenciaajánlat tartalmában beálló változás hatással van a hálózati szerződés tartalmára is, amely annak módosítását is szükségessé teszi. Mindezen esetekben a hálózati szerződés módosításának kötelezettségét a felek kezdeményezésére tekintet nélkül elő kell írni és azt a Kötelezett Szolgáltatónak a referenciaajánlatában is fel kell tüntetnie. A szerződésmódosítás egyes esetei tekintetében egységesen – a Hszr.-ben az Elnök döntésével vagy az Eht. 188. § 16. pontja szerinti elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabály módosítással összefüggő módosítás esetére meghatározott – 60 napos határidőt biztosítottam. Ezáltal lehetővé válik, hogy az ilyen kötelező módosítási alesetek tekintetében, ahol a szerződés módosítása alapvető fontosságú, a feleknek a szerződés módosításának előkészítésére megfelelő ideje legyen. Az új referenciaajánlat készítése, valamint a referenciaajánlat módosítása miatti szerződésmódosításra vonatkozó határidő kezdeti időpontját – a Hszr.-ben szereplő szabályozástól eltérően – a módosított referenciaajánlat hatályba lépésének megfelelően állapítottam meg. Tekintettel arra, hogy a hálózati szerződések módosítására értelemszerűen csak a referenciaajánlat hatályba lépését követően kerülhet sor, így a módosított szabály lehetővé teszi a szerződésmódosításra való felkészülést a Kötelezett Szolgáltató számára, illetve indokolt esetben a Hatóság a referenciaajánlat hatálybalépésének meghatározásánál figyelembe tudja venni a szerződésmódosítás előkészítésének időigényét.

Fontos hangsúlyozni, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontja szerinti *Hálózati szerződés módosítása* című A) *Hálózati szerződés módosítása a Jogosult vagy a Kötelezett Szolgáltató kezdeményezésére* alcímen belül szabályokat – így különösen a hálózati szerződés módosítását kezdeményező fél ajánlatának tartalmi elemeire vonatkozó rendelkezéseket és a hálózati szerződés módosításának létrejöttével kapcsolatos szabályokat – a B) *A hálózati szerződés kötelező módosításának esetei* alcím szerinti esetekben is értelemszerűen alkalmazni szükséges a feleknek azzal, hogy a jogvita ebben az esetben bármely fél által kezdeményezhető, de csak a módosításra nyitva álló hosszabb, 60 napos határidő eredménytelen elteltét követően.

- [587] A jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.7. pontokban található szolgáltatások esetében a rendelkező részben rögzítettem a teljesítésre vonatkozó maximális határidőket. A jelen határozat rendelkező rész I. D.2. és I. D.7. pontjaiban foglalt szolgáltatások esetén a határidőt a korábbi határozatokban előírtakkal összhangban állapítottam meg. A jelen határozat rendelkező rész I. D.3., I. D.4. és I. D.5. pontjaiban foglalt szolgáltatások esetén a korábbi határozatokban szereplő 2 munkanapos határidőt 5 napra módosítottam, a határidők egységes, naptári napban történő meghatározására tekintettel. A jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában foglalt szolgáltatás esetében nem azonosítottam olyan tényezőt, amely az I. D.3., I. D.4. és I. D.5. pontokban foglalt többi alapszolgáltatás esetében alkalmazandó 5 naptól eltérő határidő meghatározását indokolta volna. Továbbá rögzítettem azokat az eseteket, amikor a Kötelezett Szolgáltató az előírt határidőtől eltérhet. Ilyen eset, amikor a hálózati szolgáltatás nyújtásához helymegosztásra, illetve egyéb, jelentős átalakításra van szükség. Ebben az esetben a felek legfeljebb 30 napos határidőben állapodhatnak meg. Ez a határidő összhangban van a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (x) pontban előírt és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezésben foglalt határidővel. Szintén lehetőséget ad a maximum 30 napos határidőben való megegyezésre a határozat, amennyiben alap- és felhordó hálózati szolgáltatás együttes igénybevételére kerül sor. Ez utóbbi engedményre azért van szükség, mert előfordulhat olyan eset, hogy a felhordó hálózati szolgáltatás hiányában az alapszolgáltatás nyújtása objektív okok miatt nem lehetséges. Amennyiben a határozat ebben az esetben is 5 napos teljesítést írna elő, a Kötelezett Szolgáltató önhibáján kívül eshetne késedelembe.

Az építési engedély benyújtására vonatkozóan meghatározott 10 napos időtartam meghatározásánál figyelembe vettem, hogy a korábbi határozatban előírt határidő munkanapban (5 munkanap) került megállapításra. Kábelhely megosztás esetén előfordulhat, hogy az igényelt kábelhely szakaszon található használaton kívüli kábel a kábelhely megosztás megvalósításának objektív, de elhárítható akadályát képezi. Erre az esetre vonatkozóan a határozat lehetővé teszi, hogy a teljesítésre vonatkozóan meghatározott határidő az objektív műszaki akadály elhárításához szükséges tevékenységek – tulajdonosi hozzájárulás beszerzése, kábelek eltávolítása (5 nap) – elvégzésének idejével meghosszabbodjon.

[588] A szerződés teljesítésével összefüggésben a további – korábban a Hszr.-ben szereplő – rendelkezéseket helyeztem el a határozatban:

- A Hszr. 24. § (5) bekezdésével összhangban – a jelen határozatban előírt kötelezettségekkel összefüggésben értelmezhető esetek figyelembe vételével – a határozatban rögzítettem a felek közötti együttműködés főbb területeit. A felsorolt területek alapvető fontosságúak a Jogosult Szolgáltató előfizetők felé nyújtott szolgáltatásainak megvalósítása során, ezért mindenképpen indokolt ezek határozatban elkülönülten történő előírása.
- A Hszr. 25. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a határozatban rögzítettem, hogy a szolgáltatás korlátozására csak az elektronikus hírközlő eszközök, illetve a szolgáltatásnyújtás biztonsága érdekében kerülhet sor. A rendelkezés tehát leszűkíti azokat az eseteket, amikor a szolgáltatás korlátozására kerülhet sor, ami megakadályozza, hogy a Kötelezett Szolgáltató erőfölényével visszaélve a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató közötti információs aszimmetriát kihasználva indokolatlanul korlátozza a Jogosult Szolgáltató kiskereskedelmi piaci szolgáltatásnyújtását.
- A Hszr. 26. §-ában foglaltaknak megfelelően rögzítettem az előfizetővel szembeni felelősségvisseléssel kapcsolatos általános elveket. Az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok rendezik, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatások nyújtása során milyen esetekben és miként felelnek az elektronikus hírközlési szolgáltatók – így a Jogosult Szolgáltatók is – az előfizetőikkel szemben a hibás teljesítésért. A Jogosult Szolgáltató és az előfizetője közötti, az előfizetői szerződésen alapuló, elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtására irányuló jogviszonynak nem alanya a Kötelezett Szolgáltató, így őt az e jogviszonyból eredő kötelezettségek nem szerződésszerű teljesítéséért az előfizetővel szemben felelősség nem terhelheti. Tehát a Jogosult Szolgáltató köteles az előfizetővel szemben helyt állni akkor is, ha a hibás teljesítés oka az, hogy az alapul szolgáló nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtására irányuló jogviszonyból eredő valamely kötelezettség Kötelezett Szolgáltató általi nem szerződésszerű teljesítése folytán nem tud a Jogosult Szolgáltató az előfizetőjének szerződésszerűen teljesíteni. Ez esetben bár a kiskereskedelmi szerződés alapján a Jogosult Szolgáltató felel az előfizetője felé, ugyanakkor az alapul szolgáló nagykereskedelmi jogviszonyban a Jogosult Szolgáltató érvényesítheti – az e jogviszonyra irányadó szabályok alapján – a Kötelezett Szolgáltatóval a nem szerződésszerű teljesítésből eredő követelését. Ennek a szabálynak a hiányában a Jogosult Szolgáltatót minden olyan esetben veszteség érné, amikor az előfizető felé ugyan helytállni köteles, azonban az előfizető felé történő hibás teljesítés oka kizárólag a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott szolgáltatás nem szerződésszerű teljesítése.

[589] A hálózati szerződések megszűnésére vonatkozó előírásokat a Hszr. általános rendelkezéseire tekintettel, a szolgáltatók számára irányadó szabályok, az általuk követendő szerződéskötési eljárás egyértelműsége, átláthatósága érdekében, a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg. E szabályok meghatározása során támaszkodtam a Hszr. rendelkezéseiben szereplő feltételekre, valamint a referenciaajánlatok jóváhagyására irányuló eljárások során szerzett tapasztalatokra. A

korábbi, a Hszr. 13. §-ában, illetve a DH-26600-26/2007. határozat rendelkező rész I. c) (vi) pontjában előírt és a HF/44-11/2011. határozattal fenntartott rendelkezések a következőképpen módosultak:

- A korábbi rendelkezések alapján nem volt megállapítható, hogy felszámolás vagy végelszámolás esetén mely időpontban nyílik meg a felmondási jog, továbbá, a felmondást a felszámolási eljárás megindításához fűző rendelkezés arra is lehetőséget adott, hogy a felszámolási kérelem benyújtása folytán megindított bírósági eljárás alapján az egyik fél a szerződést felmondja azt megelőzően, hogy a felszámolási kérelem megalapozottságáról a bíróság jogerősen meghozta döntését. A cégeljárás szabályainak a Hszr. hatályba lépése óta bekövetkezett változása indokolja továbbá a kényszertörés esetének e körben való megfelelő szabályozását, e körülményekre és a szolgáltatók korábbi eljárásokban tett észrevételeire is tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint állapítottam meg a felszámolás, végelszámolás és kényszertörés esetén lehetséges felmondás szabályait.
- A rendkívüli felmondás új eseteként került szabályozásra az az eset, amikor a Jogosult Szolgáltató már nem minősül elektronikus hírközlési szolgáltatónak, ez esetben megfelelően biztosítani kell, hogy a Határozatban megfogalmazott kötelezettségek alanyaként fellépő, elektronikus hírközlési szolgáltató Kötelezett Szolgáltató számára megfelelő szabályozott módon felszámolható legyen a hálózati szerződéses jogviszony. Minderre tekintettel önálló, a Kötelezett Szolgáltató számára rendkívüli felmondási okot jelentő esetként, a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam meg ezt az esetet.

A Hszr. korábbi 13. § (3) bekezdése akként rendelkezett, hogy amennyiben a Hatóság megállapítja, hogy a Kötelezett Szolgáltató esetében a szerződéskötési kötelezettség feltételei már nem állnak fenn, a Kötelezett Szolgáltató a Hatóság döntésének jogerőre emelkedésétől számított 60. napra a szerződést felmondhatja. Ehhez képest az Eht. 67/C. § jelen határozat meghozatalakor hatályos rendelkezése az alábbiakat tartalmazza:

- *„67/C. § (1) Ha az Elnök határozatában megállapítja, hogy egy korábban kötelezett szolgáltatónak minősülő szolgáltatót már nem terhel referenciaajánlat közzétételi kötelezettség, e határozat jogerőre emelkedésétől számított naptól az ilyen szolgáltató akkor sem köteles a referenciaajánlat szerinti szerződés megkötésére, ha azt egy másik szolgáltató a jogerőre emelkedést megelőzően kezdeményezte.*
- *(2) A referenciaajánlat alapján kötött szerződéseket a kötelezett szolgáltató az (1) bekezdés szerinti napon, amennyiben az határozatlan időre jött létre, legalább 90 napos felmondási idővel felmondhatja. Amennyiben a határozott idejű szerződésből 6 hónapnál hosszabb idő van hátra, úgy ebben az esetben ugyancsak 90 napos felmondási határidővel gyakorolhatja felmondási jogát a kötelezett szolgáltató.”*

Amennyiben tehát egy adott szolgáltatás tekintetében egy Kötelezett Szolgáltatót referenciaajánlat tételi kötelezettség terhel, de a kötelezettség megszűnik, akkor a fent idézett rendelkezésekben a felmondási idő legrövidebb tartamára előírt rendelkezések eltérése miatt szükséges a korábbi Hszr. szabályt felülvizsgálva a szerződés fenti esetben való felmondásának szabályait egyértelműen megállapítani. Tekintettel arra, hogy mind a jelen határozatban, mind a HF/44-11/2011. számú határozatban szabályozott valamennyi szolgáltatás esetében referenciaajánlat tételi kötelezettség terheli a Kötelezett Szolgáltatókat, a felmondási idő legrövidebb tartamának meghatározásánál az Eht. jelenleg hatályos fent idézett rendelkezéseit vettem figyelembe és 90 napban állapítottam meg a felmondási idő legrövidebb időtartamát arra az esetre, ha akár a határozat rendelkező részének I. pontja, akár annak II. pontja szerinti, a Kötelezett Szolgáltatót terhelő szolgáltatásnyújtási kötelezettség megszűnését követően a Kötelezett Szolgáltató a hálózati szerződést meg kívánja szüntetni.

- [590] A Hszr. korábbi határozatokban hivatkozott 28. § (1) bekezdésével összhangban rögzítettem jelen határozatban, hogy az Eht. 67/C. § (2) bekezdésében foglalt felmondási lehetőség mellett a referenciaajánlati kötelezettség megszűnése nem érinti az az alapján kötött hálózati szerződések hatályát. A rendelkezésből kétséget kizáróan, a piaci működés keretében valamennyi szereplő számára nyilvánvalóan következik, hogy önmagában a referenciaajánlati kötelezettség megszűnése nem rontja le a hálózati szerződések hatályát, azaz a felek hálózati szerződéses jogait és kötelezettségeit nem befolyásolja közvetlenül és automatikusan pusztán az a körülmény, hogy a Kötelezett Szolgáltató Eht. 103. §-a szerinti kötelezettsége már nem áll fenn. Ez ugyanis egyértelműen következik abból, hogy a felek közötti szerződéses kapcsolatot a referenciaajánlat előírásait aktualizáló, konkrét kötelmi viszonyt keletkeztető hálózati szerződés szabályozza, amelyhez képest a referenciaajánlati, mint piacsabályozási kötelezettség áttételes, és amelynek egyoldalú címzettje a Kötelezett Szolgáltató.
- [591] Az [566]-[567] szakaszokban leírt indokok alapján a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés nyújtását csak a szolgáltatásra vonatkozóan megalapozott és érdemi igénybevétel jelentő jogosulti igény esetén írtam elő. A feltételes kötelezés szükségessé teszi, hogy a határozatban külön rendelkezek a Jogosult Szolgáltató igénybejelentését követően a felek közötti egyeztetés szabályairól és ütemezéséről. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2. pontjában rögzítettem a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosításával kapcsolatos feltételek kialakításához kapcsolódó, a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató között folytatott együttműködésre vonatkozó eljárás kereteit. A jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.1. pontja rögzíti a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésének kötelező tartalmi elemeit, amely magában foglalja a Jogosult Szolgáltató azonosításához szükséges adatokat, a Jogosult Szolgáltatónak a szolgáltatás tervezett igénybevételére vonatkozó nyilatkozatát. Az igénybejelentés benyújthatóságával kapcsolatos egyértelműség és átláthatóság, valamint a benyújthatósággal kapcsolatos egyeztetés okozta idővesztés elkerülése érdekében a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam a már benyújtott igénybejelentésekkel kapcsolatos alapvető információk honlapon történő közzétételét.
- [592] Amennyiben a Jogosult Szolgáltató által benyújtott igénybejelentés nem tartalmazza a határozatban előírt tartalmi elemeket, a Kötelezett Szolgáltató az igénybejelentés benyújtását követően hiánypótlásra hívhatja fel a Jogosult Szolgáltatót. Az ezzel kapcsolatos eljárást a keretszerződés, illetve az egyedi szerződések megkötését megelőző együttműködéshez hasonlóan határoztam meg.

A Kötelezett Szolgáltató a teljes, hiánytalan igénybejelentés beérkezését követően 10 napon belül köteles a szolgáltatástartalommal és a szolgáltatásnyújtási feltételekkel kapcsolatos tárgyalások megkezdéséről, tervezett menetéről tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót és ezt követően köteles jóhiszemű tárgyalásokat folytatni a Jogosult Szolgáltatóval a szolgáltatástartalom és a szolgáltatásnyújtási feltételek kialakítása érdekében. A tárgyalások lefolytatásához kapcsolódóan a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontjában időkeretet is meghatároztam, a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésétől számított 120 napon belül köteles a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmet benyújtani a Hatóság számára. A meghatározott időtartam – figyelembe véve, hogy a minimális szolgáltatástartalommal kapcsolatos előírásokat a jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. pontja már tartalmazza – elegendő időt biztosít a Kötelezett és a Jogosult Szolgáltató számára, hogy a jelen határozatban rögzített, a szolgáltatástartalmat érintő kereteken belül megállapodjanak a részletes szolgáltatástartalom és szolgáltatásnyújtási feltételek tekintetében, illetve a Kötelezett Szolgáltató benyújtsa a módosított referenciaajánlatának tervezetét a Hatóság számára. A jóhiszemű tárgyalással kapcsolatos követelmény előírása, valamint a tárgyalásokkal kapcsolatos időkorlát meghatározása csökkenti a valószínűségét a tárgyalási feltételek kialakítása során előforduló lehetséges versenykorlátozó magatartásformák (pl. késleltetési taktikák) előfordulásának. A tárgyalási folyamat átláthatósága és Hatóság általi ellenőrizhetősége érdekében

rendszeres beszámolási kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltató számára, amelynek keretében a Kötelezett Szolgáltató a tárgyalások megkezdését követően a tárgyalások lezárásáig minden hónap végén köteles beszámolni a Hatóság számára a tárgyalások tartalmáról és az elért eredményekről. További garanciális intézkedésként rögzítettem a határozatban, hogy az igénybejelentés elutasítása esetén az elutasítás elektronikus hírközlési szabályoknak való megfelelését a Hatóság kérelemre vagy hivatalból általános hatósági felügyeleti eljárás során vizsgálhatja és jogsértés esetén a Kötelezett Szolgáltatóval szemben a jogszabályban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja. Ennek külön rögzítése azért szükséges, mert visszatárhathja a Kötelezett Szolgáltatót egy olyan esetleges magatartásforma alkalmazásától, amely a tárgyalások megkezdésére vonatkozó jogosulti igénybejelentések valódi elbírálásnak késleltetését célozzák. Szintén a tárgyalási feltételek kialakítása során előforduló lehetséges versenykorlátozó magatartásformák (pl. késleltetési taktikák) megakadályozása céljából nem tettem lehetővé, hogy a felek a tárgyalásokra meghatározott 120 napos határidőt bármilyen okból túllépjék. Ez esetben ugyanis a Kötelezett Szolgáltató érdekelt lehet abban, hogy a tárgyalások minél további elhúzásával a Jogosult Szolgáltató a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás igénybevételével történő piacra lépését ellehetetlenítse. Ezért arról rendelkeztem, hogy a Kötelezett Szolgáltató a tárgyalások lezárását követően haladéktalanul, de legkésőbb a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésének kézhezvételétől számított 120 napon belül köteles a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Eht. 67/B. §-ában foglaltaknak megfelelően az Elnöknek benyújtani. A referenciaajánlat tervezetnek tartalmaznia kell a helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás tartalmát és a szolgáltatásnyújtás feltételeit (a díj kivételével).

A 120 napos tárgyalási határidő ellenére is előfordulhat, hogy a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató nem tud megegyezni a szolgáltatás tartalma, illetve a szolgáltatásnyújtási feltételek minden eleme tekintetében. Tekintettel arra, hogy a 120 napos határidő túllépését a fentiekben kifejtett okokból ebben az esetben sem tettem lehetővé, a Kötelezett Szolgáltató ilyen esetben legkésőbb a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésének kézhezvételétől számított 120. napon ugyanúgy köteles a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférésnek a jelen határozat rendelkező része I. D.6.2. pontjában meghatározott minimális feltételeinek megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatást tartalmazó referenciaajánlat tervezetet és a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét az Elnöknek az Eht. 67/B. §-ában foglaltaknak megfelelően benyújtani, ugyanakkor emellett nyilatkoznia kell arról is, hogy e szolgáltatás azon feltételeire vonatkozó jogosulti igényeknek, amelyekre nézve a felek megállapodni nem tudtak, a Kötelezett Szolgáltató mely objektív gazdasági vagy műszaki ok miatt nem tudott eleget tenni. Hangsúlyozandó, hogy a Jogosult Szolgáltató igényét ebben az esetben csak objektív műszaki vagy gazdasági ok esetében tagadhatja meg a Kötelezett Szolgáltató, és az Elnök a referenciaajánlat jóváhagyásra illetve tartalmának megállapítására irányuló eljárásban a Kötelezett Szolgáltató benyújtott nyilatkozata és a szükség szerint a Jogosult Szolgáltató eljárásban történő nyilatkoztatása alapján abban is dönt, hogy ezen objektív műszaki vagy gazdasági okok valóban fennállnak-e. Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlat tervezet mellett benyújtott nyilatkozata szerinti objektív műszaki vagy gazdasági okok meglétét nem tudja bizonyítani, akkor az Elnök a rendelkezésre álló adatok alapján a Jogosult Szolgáltató tárgyalás során megnevezett igénye szerint állapítja meg a referenciaajánlat tartalmát.

A kötelezettség teljesítésének megfelelő kikényszeríthetőségét szolgálja annak rögzítése, hogy amennyiben a rendelkező részben előírt határidőn belül a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlat tervezetet és a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelmét (illetve szükség szerint az arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy mely feltételekben nem tudtak megállapodni a Jogosult Szolgáltatóval) az Elnök részére nem nyújtja be, az Elnök általános hatósági felügyeleti eljárást indít és az e pontban

előírt kötelezettség megsértésének megállapítása esetén a Kötelezett Szolgáltatóval szemben a jogszabályban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja. Ebben az esetben az Elnök a referenciaajánlat benyújtását a rendelkezésre álló jogkövetkezmények szükség szerinti és arányos alkalmazásával kényszeríti ki.

[593] Amennyiben az első jogosulti igény beérkezését követő 60 napon belül újabb jogosulti igény(ek) érkezik be, a Kötelezett Szolgáltató valamennyi Jogosult Szolgáltatóval köteles tárgyalni a szolgáltatás tartalmáról, illetve a szolgáltatásnyújtási feltételekről. A 60 napos határidő biztosítja, hogy a szolgáltatás pontos tartalmának kialakítása során ne csak az igénybejelentést elsőként benyújtó Jogosult Szolgáltató igényei érvényesüljenek, ugyanakkor időbeli korlátot szab a tárgyalásoknak annak érdekében, hogy a szolgáltatás észszerű időben a Jogosult Szolgáltatók számára rendelkezésre álljon. Több jogosulti igény beérkezése esetén a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelem benyújtására vonatkozóan meghatározott 120 napos határidőt a 60 napos időtartamon belül utolsóként beérkezett kérelem kézhezvételétől kell számítani. A határidő ilyen módon történő meghatározása minden esetben biztosítja a 120 napos határidőt az egyeztetés lebonyolítására. A benyújtásra előírt 60 napos határidőből következik, hogy az ezen túl beérkezett, helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosításával kapcsolatos tárgyalások megkezdésére vonatkozó jogosulti igényt a Kötelezett Szolgáltató határidő túllépésre hivatkozással elutasíthatja, azonban értelemszerűen a referenciaajánlat jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pont szerinti módosításának hatályba lépését követően a helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatást a módosított referenciaajánlatban foglaltak szerint köteles megajánlani és nyújtani valamennyi Jogosult Szolgáltató részére (tehát azon Jogosult Szolgáltató részére is, amelynek L2 nagykereskedelmi hozzáféréssel kapcsolatos tárgyalások megkezdésére vonatkozó igényét korábban elutasította, illetve további, a szolgáltatás kialakításában részt nem vevő, az igényüket a módosított referenciaajánlat alapján benyújtó Jogosult Szolgáltatók részére is). Annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára minden esetben átláthatóak legyenek a szolgáltatásra vonatkozó igénybejelentéssel kapcsolatos lehetőségek, a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.1. pontjában, a Jogosult Szolgáltató igénybejelentésével kapcsolatos rendelkezések között előírtam a Kötelezett Szolgáltató számára a jogosulti igénybejelentéssel kapcsolatos meghatározott információk (igénybejelentést benyújtó szolgáltatók, igénybejelentések kézhezvételének dátuma) folyamatosan aktualizált állapotban történő közzétételét. A több jogosulti igény beérkezése esetén egyebekben a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.2. pontjában foglaltak megfelelően alkalmazandók, ennek megfelelően az igénybejelentés elutasítása esetén az elutasítás elektronikus hírközlési szabályoknak való megfelelését a Hatóság kérelemre vagy hivatalból ebben az esetben is vizsgálhatja általános hatósági felügyeleti eljárás során, amelynek eredményeként jogsértés esetén a Kötelezett Szolgáltatóval szemben a jogszabályban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

[594] A Jogosult Szolgáltató igénybejelentésének még a hálózati szerződés létrejötte előtti visszavonásából, illetve – a megfelelően módosított, a helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférést tartalmazó referenciaajánlat hatályba lépését, és így a szolgáltatás tényleges elérhetőségét követően – a hálózati szerződés létrejöttének elmaradásából eredő, a Kötelezett Szolgáltatót terhelő felesleges beruházások elkerülése érdekében a rendelkező részben a Kötelezett Szolgáltató számára lehetővé tettem, hogy a jogosulti igénybejelentéshez kapcsolódóan jogosulti vállalás rendelkezésre bocsátását követelje meg a Jogosult Szolgáltatótól. Ezen előírás azért is indokolt, mert a piacon eddig még jelen nem lévő, jelentős beruházási igényű szolgáltatás kialakításáról van szó, amelyre vonatkozó tényleges piaci igények még nem ismertek. A jogosulti vállalásnak két eleme van: az igénybejelentést előterjesztő Jogosult Szolgáltató szerződési szándéka komolyságát jelző, általa megtett egyoldalú jognyilatkozatból, amelyben kifejezetten kijelenti és kötelezettséget vállal arra, hogy amennyiben a tárgyalások folytán létrejött megállapodás szerinti tartalommal kerül a Kötelezett Szolgáltató

referenciaajánlata módosításra a helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés tekintetében, akkor a vele a szolgáltatás igénybevételére vonatkozóan hálózati szerződést fog kötni, továbbá a szándéknyilatkozathoz kapcsolódó biztosítékból. Mivel a biztosíték azt a célt szolgálja, hogy a Kötelezett Szolgáltatót ért kárt enyhítse abban az esetben, ha – a referenciaajánlat módosítása iránti kérelme benyújtását követően – a helyi szintű, L2 virtuális nagykereskedelmi hozzáférés tényleges kialakítása megkezdődik, majd ezután a Jogosult Szolgáltató a szerződéskötési szándékától eláll, illetve kifejezett elállás hiányában is, ha a Jogosult Szolgáltató a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés tényleges rendelkezésre állásától számított 1 éven belül sem köt a Kötelezett Szolgáltatóval a szolgáltatás igénybevételére vonatkozó hálózati szerződést, ezért a határozatban rögzítettem, hogy bár a Kötelezett Szolgáltató a tárgyalások megkezdését nem kötheti a jogosulti vállalás meglétéhez, a referenciaajánlat módosítására irányuló kérelem benyújtására azonban – ha a Kötelezett Szolgáltató a jogosulti vállalás rendelkezésre bocsátását megköveteli – csak abban az esetben köteles, ha a Jogosult Szolgáltató azt a rendelkezésére bocsátotta. Egyidejűleg azonban szükséges volt azon követelménynek megfelelő szabályozás rögzítése is, hogy e jogosulti vállaláson belül nyújtandó biztosítékként legfeljebb olyan mértékű kötelezettségvállalás írható elő, amely figyelembe veszi a garancia intézményének biztosítéki természetét. A garancia ugyanis nem egy büntető, represszív jellegű jogintézmény, hanem a polgári jog elveire tekintettel reparatív funkciót tölt be, s mint ilyen, arra az esetre szolgál, hogy amennyiben a Jogosult Szolgáltató nem teljesíti kötelezettségét, abban az esetben a Kötelezett Szolgáltató a garanciából, mint biztosítékból kielégítést kereshessen. Erre tekintettel a garanciaszerződésben, illetve a garanciavállaló nyilatkozatban nem írható elő olyan mértékű kötelezettség sem, amely önmagában alkalmas arra, hogy a Jogosult Szolgáltatót visszatartsa a hálózati szerződés megkötésétől, illetve fenntartásától. A megkövetelhető biztosíték legmagasabb mértékének a meghatározása során a fentiekén túl a következőket mérlegeltem:

- A helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés kialakításának a költségigénye jelentős – a szolgáltatók előzetes konzultáció során előterjesztett nyilatkozatai alapján százmillió forintot meghaladó nagyságú is lehet;
- A biztosítéknak olyan mértékűnek kell lennie, amely jelentős elkötelezettséget jelent a Jogosult Szolgáltató részéről a szolgáltatás igénybevétele tekintetében.
- A biztosíték mértékének emelkedésével a Jogosult Szolgáltatók belépési kockázata jelentősen nő, a túlzottan magas összegben meghatározott biztosíték önmagában elrettentő hatású;
- A túlzottan alacsonyan meghatározott küszöb könnyen vezethet kisméretű, a piacra érdemi hatást kifejteni nem képes szolgáltatók belépéséhez.

A fenti tényezők figyelembevételével a belépési küszöböt, tehát az első, a szolgáltatás igénybevételére vonatkozó igényt bejelentő Jogosult Szolgáltatótól megkövetelhető biztosítékot 40 millió Ft értékben határoztam meg. Ez hozzávetőlegesen megfelel 500 hozzáférés 2 éven keresztül történő igénybevétele esetén a szolgáltatás igénybevételéért fizetendő összegnek¹⁸⁴. Ez az igénybevételi mennyiség még nem elrettentő mértékű, ugyanakkor a Jogosult Szolgáltató részéről jelentős elkötelezettséget jelent, a másik oldalon pedig a Kötelezett Szolgáltató számára is jelentős bevételeket generál. Ismételten fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy – ahogyan az [566] szakaszban rögzítettem – minden olyan esetben indokolt és arányos a kötelezettség feltétel nélküli kirovása, amikor a fizikai hozzáférési lehetőség hiánya nem teszi lehetővé a Jogosult Szolgáltató számára a

¹⁸⁴ $500 \cdot 2 \cdot 12 = 12000$ számlázott hónapot és 3300 Ft egy hozzáférésre jutó havi nagykereskedelmi bevételt feltételezve.

Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásaival egyenértékű szolgáltatás előállítását, azonban ebben az esetben a hazai szabályozási gyakorlatban új kötelezettség bevezetésével kapcsolatban felmerülő költségek és a várható igénybevétel bizonytalansága miatt indokolt egy belépési küszöbként is funkcionáló biztosítéki rendszer alkalmazása. A megkövetelhető biztosíték maximális mértékét ennek megfelelően jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.4. pontjában foglaltak szerinti mértékben rögzítettem. A biztosítékként szolgáltatott garanciaszerződésben, illetve garanciavállalási nyilatkozatban megfizetni vállalt összeg maximumának meghatározása mellett azt is meg kellett határozni, hogy a Kötelezett Szolgáltató annak lehívását miként kötheti ki. A szándéknyilatkozatot a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.3. pontja szerinti eljárásnak megfelelően módosított referenciaajánlat alapján a Kötelezett Szolgáltató és a jogosulti vállalatot tevő Jogosult Szolgáltató között a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételére vonatkozóan létrejött hálózati szerződés hatályba lépésének napjáig követelheti meg a Kötelezett Szolgáltató. A biztosítékot a Kötelezett Szolgáltató a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés igénybevételére vonatkozó szerződés megkötésének napjáig, de legfeljebb a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés tényleges rendelkezésre állását követő 1 évig követelheti meg a Jogosult Szolgáltatótól. Ha a Jogosult Szolgáltató a szándéknyilatkozatot annak fenntartására meghatározott idő lejártát megelőzően visszavonja, vagy a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató között az L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás igénybevételére vonatkozó hálózati szerződés egyébként nem jön létre a szolgáltatás tényleges rendelkezésére állását követő 1 éven belül, a Kötelezett Szolgáltató élhet a biztosíték lehívásának lehetőségével. A lehívás lehetőségének ekképpen történő szabályozása biztosítja azt, hogy a Kötelezett Szolgáltató a biztosítékból a Jogosult Szolgáltatóval történő szerződéskötés elmaradása miatt keletkező követelését kielégítse, ugyanakkor a Jogosult Szolgáltatótól a korábban megtett szándéknyilatkozat miatt elvárható, hogy a szolgáltatást a rendelkezésre állástól számított egy éven belül valóban igénybe vegye, és a Kötelezett Szolgáltatót ne kényszerítse olyan beruházásra, ami a tényleges igénybevétel hiányában neki komoly veszteséget okoz. Az erre szolgáló egy éves időtartam – tekintettel arra is, hogy a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás tényleges tartalmának kialakítása a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.2. pontja szerint a Kötelezett és Jogosult Szolgáltató(k) közötti tárgyalások eredményeképp alakul ki – elegendő felkészülési időt biztosít a Jogosult Szolgáltatónak is a szolgáltatás igénybevételére való felkészülésre. A jogosulti vállalat visszavonását, illetve a hálózati szerződés létrejöttének meghiúsulását előidézheti a Kötelezett Szolgáltató magatartása is, ezért szükséges volt előírni, hogy a Kötelezett Szolgáltató el kell fogadja a biztosítékot akkor is, ha az tartalmazza azon kitétel, hogy a lehívás teljesítése megtagadható akkor, ha a Kötelezett Szolgáltató nyilvánvalóan visszaélészerűen vagy rosszhiszeműen él a lehívás jogával, így különösen, de nem kizárólagosan abban az esetben, ha az igénybejelentés visszavonását a Kötelezett Szolgáltató szándékos magatartása idézte elő.

- [595] A jogosulti vállalatot – figyelembe véve, hogy a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.2.4. pontjában rögzített belépési korlát mértékét a teljes piac tekintetében határoztam meg – a Kötelezett Szolgáltató csak az igényét elsőnek bejelentő (illetve annak visszalépése esetén a soron következő) Jogosult Szolgáltatótól követelheti meg. Megvizsgáltam annak a lehetőségét, hogy több igénybejelentő esetén a jogosulti vállalatot a Kötelezett Szolgáltató – valamilyen módszer szerint csökkentet mértékben – valamennyi érintett Jogosult Szolgáltatótól együttesen követelje meg és megállapítottam, hogy az igénybejelentéssel kapcsolatos lehetséges forgatókönyvek sokfélesége miatt valamennyi lehetséges esetet egyértelműen rendező, átlátható és ellenőrizhető szabályrendszer nem fektethető le. Ennek megfelelően a jogosulti vállalattal járó költségek az igényét elsőnek bejelentő Jogosult Szolgáltatót terhelik.

- [596] Mivel a jogosulti vállaláshoz kapcsolódó biztosíték a referenciaajánlat módosítás Kötelezett Szolgáltató általi beadása és a jóváhagyott referenciaajánlat alapján létrejövő hálózati szerződés hatályba lépésének napja közti időszakban tölti be funkcióját, ezért szükséges volt előírni, hogy a szerződés létrejöttét követően a biztosíték fenntartása nem követelhető meg. Ugyanakkor a jogosulti vállalat kikötése lehetőségének biztosításával kapcsolatban kifejtett indokokra figyelemmel a hálózati szerződés megkötése után, a szerződéses jogviszony keretében is szükséges a Kötelezett Szolgáltató számára azt biztosítani, hogy amennyiben a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés elérhetősége érdekében beruházást eszközöl, azonban – a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférésre irányuló hálózati szerződések létrejötte mellett – az alacsony igénybevétel miatt a Kötelezett Szolgáltató beruházása a biztosíték mértékénél kisebb mértékben térülne meg, akkor az ebből eredő vesztesége csökkentése céljából a jogosulti vállalatot nyújtó Jogosult Szolgáltatótól kötbér megfizetését követelhesse meg. Erre tekintettel a mennyiségi kötbér megfizetését csak arra az esetre kötheti ki a Kötelezett Szolgáltató, ha a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás igénybevételére vonatkozó, bármely Jogosult Szolgáltatóval kötött első hálózati szerződés megkötését követő harmadik év utolsó napjáig a Kötelezett Szolgáltatónak a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatásból származó bevétele (ideértve a jogosult vállalatot nyújtó Jogosult Szolgáltatótól és a más Jogosult Szolgáltatóktól az L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatásból származó bevételt is) nem éri el a biztosítékban megfizetni vállalt összeget. A szerződéses jogviszony létrejötte esetén csak az teremthet jogalapot kötbérkövetelésre, ha a Kötelezett Szolgáltatónál azt a minimális igénybevételi mennyiséget sem éri el a tényleges igénybevétel a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás rendelkezése állásától számított 3 éves időtartamon belül, amit a biztosíték maximális összegének meghatározásánál figyelembe vettem. Ugyanígy a kötbér maximális mértékét is a biztosíték legmagasabb megkövetelhető mértékének összegéből kiindulva határoztam meg akként, hogy ezen összeget (40 millió forint) csökkenteni kell azzal a bevétellel, amit a Kötelezett Szolgáltató realizál a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatás nyújtásából, mivel ez a bevétel csökkenti azt a veszteségét, amelyet a kötbér összege célzott fedezni. Bár a mennyiségi kötbér csak a jogosulti vállalatot rendelkezésre bocsátó Jogosult Szolgáltatóval kötött hálózati szerződésben köthető ki, a kötbérkikötés szabályozásának fent írt céljára figyelemmel a Kötelezett Szolgáltatónak a más Jogosult Szolgáltatókkal kötött, helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatásra vonatkozó hálózati szerződésekből származó bevétele is csökkenti a kötbér címén követelhető összeget, mivel a beruházás folytán eszközölt ráfordítás ezen bevételek összegével is – részben – térülni fog.
- [597] A HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.9. pontjában található – a jogosulti beruházások védelmét szolgáló – migrációs kötelezettséget több helyen módosítottam és kiegészítettem. A legfőbb módosítást az jelentette, hogy a korábban biztosított hozzáférések visszavonásával kapcsolatos rendelkezések mellett a migrációs kötelezettségek között helyeztem el a hozzáférési pontok áthelyezésével kapcsolatos rendelkezéseket is.
- [598] A korábban biztosított hozzáférések visszavonásával kapcsolatos rendelkezések több ponton is változtak a korábbi határozathoz képest. A jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1. pontjában részletesen rendelkeztem a visszavonás lehetséges eseteit és a visszavonás során alkalmazandó szabályokról. A részletes szabályok biztosítják a Jogosult Szolgáltatók érdekeinek érvényesülését a visszavonás során, ennek megfelelően a továbbiakban nem indokolt a hozzáférés visszavonásának előzetes hatósági engedélyhez kötése, a Kötelezett Szolgáltató a jövőben – a jelen határozatban előírt szabályok betartásával – valamely korábban biztosított hozzáférést a Hatóságnak történő előzetes bejelentést követően és a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1. pontjában előírt megfelelő határidő leteltét követően megszüntetheti.

- [599] A határozatban az egyértelműség érdekében rögzítettem azokat az eseteket, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató visszavonhatja a korábban biztosított hozzáféréseket. Két alapvető esetet azonosítottam, amely esetén indokolt lehet a korábban biztosított hozzáférés lehetőségének a megszüntetése.
- [600] Az egyik ilyen eset, amikor a Kötelezett Szolgáltató valamely hozzáférési aggregációs ponthoz tartozó hálózatrész tekintetében saját üzleti döntése alapján megszünteti a saját kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásának lehetőségét és azt más szolgáltató számára sem teszi lehetővé az adott hálózatrészen. Ebben az esetben – figyelembe véve az igénybe vett nagykereskedelmi hozzáféréseknek a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi hozzáféréseihez viszonyított arányát is – aránytalan beavatkozásnak tekinthető pusztán a nagykereskedelmi igények kiszolgálása érdekében a Kötelezett Szolgáltató számára előírni a hozzáférés további biztosítását. Mivel a szolgáltatásnyújtás megszüntetése miatti visszavonás esetén az adott hálózatrészen a szolgáltatásnyújtás lehetősége megszüntetésre kerül, ezért alternatív hozzáférési szolgáltatás kialakításával kapcsolatos kötelezettség alkalmazása ebben az esetben nem indokolt. A visszavonás tekintetében ebben az esetben – figyelembe véve, hogy a hálózati hozzáférés lehetősége teljesen megszűnik – kiemelten fontos a visszavonás rendezett keretek közötti lebonyolítása és a megfelelő hosszúságú átmeneti időszak meghatározása. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.1. pontjában részletesen rendelkeztem a visszavonás ütemezéséről. Igénybevétellel nem érintett hozzáférési hálózatrész tekintetében az előzetes bejelentésre és a honlapon történő közzétételre vonatkozó határidőt 6 hónapban állapítottam meg. Ez az időtartam elegendő időt biztosít a visszavonással kapcsolatban felmerülő esetleges vitás kérdések kezelésére és – figyelembe véve a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás megszüntetésének időigényét is – a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét sem korlátozza indokolatlanul. Igénybevétellel érintett hozzáférési hálózatrészekre vonatkozó hozzáférés visszavonása esetén – figyelembe véve, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak ebben az esetben saját maguknak kell gondoskodniuk az alternatív hozzáférési lehetőségek felkutatásáról (pl. saját hálózat építése, más szolgáltatótól kereskedelmi alapon igénybe vett szolgáltatás) – az előző határozathoz hasonlóan az NGA Ajánlás 39. pontjában foglaltakat figyelembe véve 5 éves általános időtartamot határoztam meg a visszavonás előzetes bejelentése, honlapon történő közzététele és az érintett Jogosult Szolgáltatók tájékoztatása tekintetében. A határozatban ugyanakkor lehetőséget biztosítottam az 5 éves időtartamtól való eltérésére abban az esetben, ha a Kötelezett Szolgáltató meg tud állapodni valamennyi érintett Jogosult Szolgáltatóval. Ez a rendelkezés az igénybevétellel érintett hozzáférési hálózatrészek tekintetében is biztosítja a megfelelő mozgásteret és rugalmasságot a Kötelezett Szolgáltató számára a visszavonás során. Ez esetben a megegyezést követően a Kötelezett Szolgáltató bejelentheti a Hatóságnak a hozzáférés korábbi időpontban történő visszavonását. A visszavonás Jogosult Szolgáltatókkal történő egyeztetést követő előzetes bejelentése és a tényleges visszavonás időpontja között – az igénybevétellel nem érintett hozzáférési hálózat esetében alkalmazott szabályokkal egyezően, az ott leírt indokok alapján – ebben az esetben is legalább 6 hónapnak el kell telnie. (A gyakorlatban előfordulhat olyan eset, hogy az igénybevétellel érintett hozzáférési hálózat tekintetében a Jogosult Szolgáltatókkal való megegyezés hiányában az 5 éves időtartam lejárta előtt megszűnik a tényleges igénybevétel. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató értelemszerűen alkalmazhatja az igénybevétellel nem érintett hozzáférési hálózat esetén alkalmazandó szabályokat.)
- [601] Alapul szolgálhat a hozzáférés visszavonására, ha a Kötelezett Szolgáltató olyan fejlesztést hajt végre a hálózatában, amely valamely fizikai hozzáférési szolgáltatás további nyújtását nem teszi lehetővé. Ilyen eset lehet, amikor a hálózat technológiai fejlesztése nyomán a korábbi fizikai szolgáltatás a továbbiakban nem elérhető és az új hálózaton fizikai szolgáltatás kialakítására objektív műszaki okok miatt nincs lehetőség (ezeket a lehetséges eseteket részletesen rögzítettem a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.2. pontjában). Szintén visszavonásra adhat alapot, ha a Kötelezett

Szolgáltató valamely hálózatrésze tekintetében a vektoring megoldás alkalmazása mellett dönt. Ebben az esetben a fizikai hozzáférési szolgáltatás nyújtása műszakilag továbbra is lehetséges, de csak oly módon, hogy az a Kötelezett Szolgáltató által a saját előfizetői számára nyújtott szolgáltatás minőségét korlátozza. Mind a technológiai fejlesztés, mind a vektoring megoldás alkalmazása miatti visszavonás esetén a Kötelezett Szolgáltató az adott területen továbbra is nyújtja a kiskereskedelmi szolgáltatást, így mindenképpen indokolt, hogy a Jogosult Szolgáltató számára továbbra is rendelkezésre álljon olyan nagykereskedelmi szolgáltatás, ami lehetővé teszi a Kötelezett Szolgáltatóéval egyenértékű kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtását. Ezért mind a technológiai fejlesztés, mind a vektoring megoldás alkalmazása miatti visszavonás esetén a Kötelezett Szolgáltató számára alternatív hozzáférési szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettséget írtam elő, e körben a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.2. pontjában részletesen rendelkeztem az egyes műszaki változások esetén kialakítandó szolgáltatások köréről, illetve a visszavonás ütemezéséről. Az alternatív szolgáltatások körénél arra törekedtem, hogy a Jogosult Szolgáltatók számára a műszakilag megvalósítható fizikai szolgáltatások minden esetben rendelkezésre álljanak és a Jogosult Szolgáltatók számára az előfizetői aggregációs pont feletti, méretgazdaságossági szempontból kedvezőbb adottságú hálózati szinten is elérhetőek legyenek – fizikai, vagy a fizikai szolgáltatásokhoz hasonló szolgáltatásnyújtási lehetőséget biztosító – hozzáférési szolgáltatások. A visszavonás ütemezése tekintetében ebben az esetben is külön rendelkeztem az igénybevétellel érintett és az igénybevétellel nem érintett hozzáférési pontokról. Igénybevétellel nem érintett hozzáférési pontok tekintetében az előzetes bejelentésre és a honlapon történő közzétételre vonatkozó határidőt a szolgáltatásnyújtás megszüntetése miatt visszavonás esetéhez hasonlóan ebben az esetben is 6 hónapban állapítottam meg. A Kötelezett Szolgáltató ugyanakkor a bejelentését csak abban az esetben teheti meg, ha az alternatív hozzáférési szolgáltatások már rendelkezésre állnak (kivételez ez alól a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontban foglalt szolgáltatás, ha az erre vonatkozó igény hiányából kifolyólag a Kötelezett Szolgáltató referenciaajánlata még nem tartalmazza a szolgáltatás pontos tartalmát, illetve kapcsolódó szolgáltatásnyújtási feltételeket). Ez az időtartam ebben az esetben is elegendő időt biztosít a visszavonással kapcsolatban felmerülő esetleges vitás kérdések kezelésére, az alternatív szolgáltatás meglétének Hatóság általi ellenőrzésére és – figyelembe véve a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás megszüntetésének időigényét is – a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét sem korlátozza indokolatlanul. Igénybevétellel érintett hozzáférési pontokra vonatkozó hozzáférés visszavonása esetén az előző határozatban szereplő 5 évtől eltérően 2 éves általános időtartamot határoztam meg a visszavonás előzetes bejelentése, honlapon történő közzététele és az érintett Jogosult Szolgáltatók tájékoztatása tekintetében. Az időtartam csökkentése során figyelembe vettem, hogy jelen határozatban pontosan rendelkeztem a visszavonás esetén kötelezően biztosítandó alternatív szolgáltatásokról, így a Jogosult Szolgáltatók számára a visszavonást megelőző 2 éves időtartam – az alternatív szolgáltatás előzetes rendelkezésre állására vonatkozóan meghatározott 1 éves időtartammal együtt – megfelelő időt biztosít a szolgáltatásváltásra történő felkészülésre és a szolgáltatásváltás lebonyolítására. Figyelembe vettem továbbá, hogy az időtartam csökkentése a párhuzamos hozzáférés biztosításával kapcsolatos időtartam jelentős lerövidítésével a Kötelezett Szolgáltatók terheit is csökkenti és megfelelőbben támogatja a hálózati fejlesztéseket. A határozat ebben az esetben is lehetővé teszi az általános határidőnél rövidebb időtartam alatt lebonyolított migrációt, amennyiben a Kötelezett Szolgáltató valamennyi érintett Jogosult Szolgáltatóval megegyezik a korábbi visszavonás és – erre vonatkozó jogosulti igény esetén – az alternatív szolgáltatás igénybevételéről. Az erre vonatkozóan meghatározott időtartam – az igénybevétellel nem érintett hozzáférési pontok esetében alkalmazott szabályokkal egyezően, az ott leírt indokok alapján – ebben az esetben is legalább 6 hónap. Jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.2. pontjában részletesen rendelkeztem arról az esetről, amikor a migráció során a visszavonással érintett hozzáférést igénybe vevő Jogosult Szolgáltató a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatásra vonatkozó igényt nyújt be és a Kötelezett Szolgáltató

referenciaajánlata még nem tartalmazza a szolgáltatás pontos tartalmát. Ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató az igénybevételi volumentől függetlenül, az igénybevételre vonatkozó jogosulti vállalás hiányában is köteles kidolgozni és referenciaajánlatában feltüntetni a szolgáltatás pontos tartalmát és a szolgáltatásnyújtási feltételeket és a visszavonásra csak a szolgáltatás tényleges rendelkezésre állását követő 12 hónap elteltével kerülhet sor. Erre az intézkedésre azért volt szükség, hogy a szolgáltatásfolytonosság ne sérüljön, tehát átmeneti ideig se fordulhasson elő az az eset, hogy a Jogosult Szolgáltató számára nem áll rendelkezésre a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges megfelelő hozzáférési szolgáltatás. Egy ilyen piaci helyzet ugyanis könnyen a Jogosult Szolgáltató kiszorításához vezethet.

- [602] A visszavonás, illetve az alternatív szolgáltatások igénybevételi lehetőségeivel kapcsolatos átláthatóság, illetve ellenőrizhetőség megteremtése érdekében a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.3. pontjában részletesen rendelkeztem a bejelentés, a honlapon elhelyezett tájékoztatás, illetve a Jogosult Szolgáltatók számára megküldött tájékoztatás kötelező tartalmi elemeiről.
- [603] Az egyértelműség, az átláthatóság és az ellenőrizhetőség érdekében a jelen határozat rendelkező rész I. D.11.1.3. pontjában rögzítettem azokat a főbb tartalmi elemeket, amelyeket a Kötelezett Szolgáltató bejelentésének, tájékoztatásának minimálisan tartalmaznia kell. Ennek megfelelően a bejelentésnek, tájékoztatásnak minimálisan tartalmaznia kell azoknak a hozzáférési szolgáltatásoknak, helymegosztási helyszíneknek a megnevezését, amelyeket a visszavonás érint és a Kötelezett Szolgáltatónak a bejelentést, tájékoztatást úgy kell összeállítania, hogy az alapján pontosan beazonosítható legyen a visszavonással érintett előfizetők köre, illetve a visszavonás ütemezése. Az alternatív szolgáltatás kialakításával, illetve megajánlásával kapcsolatos kötelezettség ellenőrizhetősége érdekében a Kötelezett Szolgáltatónak a bejelentésben rögzítenie kell a visszavonást követően az adott területen elérhető alternatív szolgáltatás(oka)t is, az azokhoz való hozzáférés feltételeit.
- [604] A korábban biztosított hozzáférés visszavonásával kapcsolatos szabályozással összefüggésben jelen határozatban is rögzítettem a Kötelezett Szolgáltató honlapján kötelezően elhelyezendő információk közzétételével kapcsolatos határidőket is. Mivel a hozzáférések visszavonását a korábbi határozattól eltérően jelen határozat nem köti a Hatóság jóváhagyásához, ezért a jelen határozatban lehetséges volt a közzétett információk frissítésére vonatkozó pontos határidő előírása. Ennek megfelelően a jelen határozatban – a visszavonás bejelentésére, illetve az alternatív szolgáltatás(ok) megajánlására vonatkozó rendelkezésekben meghatározott határidőkkel összhangban – rendelkeztem a frissítések elvégzésére vonatkozó határidőkről is, így a Kötelezett Szolgáltatónak a frissítés során a visszavonás bejelentésére, illetve az alternatív szolgáltatás(ok) megajánlására vonatkozó határidőkre kell tekintettel lennie. Ezen kötelezettségek betartását a Hatóság utólag általános hatósági felügyeleti vagy piacfelügyeleti ellenőrzés során vizsgálhatja.
- [605] Az újgenerációs hálózati fejlesztések, illetve a hozzáférési hálózat egyéb okból történő optimalizálása együtt járhatnak a lehetséges hálózati hozzáférési pontok helyének megváltozásával is. Ez nem jelenti szükségszerűen az igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatás megváltozását, előfordulhat, hogy csak a szolgáltatás átadási pont változik meg. Annak érdekében, hogy a hozzáférési pontok helyének megváltozása ne vezessen a Jogosult Szolgáltatók szolgáltatásnyújtási lehetőségeinek korlátozásához, illetve a szolgáltatásnyújtás folytonossága ebben az esetben is biztosított legyen a Jogosult Szolgáltatók számára, szükségesnek tartottam a jelen határozatban közvetlenül rendelkezni

a hozzáférési pontok megváltoztatásával kapcsolatos eljárás során alkalmazandó szabályokról¹⁸⁵. Általános szabályként rögzítettem, hogy hozzáférési pont áthelyezésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha az erre vonatkozó szándékát a Kötelezett Szolgáltató előzetesen bejelentette a Hatóságnak, erről értesítette az érintett Jogosult Szolgáltatókat, illetve az ezzel kapcsolatos tájékoztatást elhelyezte a honlapján. A határidők kialakítása során törekedtem arra, hogy azok a lehető legkevésbé korlátozzák a Kötelezett Szolgáltatókat a hálózatfejlesztés során. Ennek megfelelően az általános – a Hszr. 7. § (6) bekezdésben foglalt hasonló rendelkezésének megfelelően meghatározott – 12 hónapos határidőtől a Kötelezett Szolgáltató több esetben is eltérhet. Amennyiben az adott hozzáférési ponton nincs igénybevétel, akkor az áthelyezéssel kapcsolatos korlátozás nem indokolt, ennek megfelelően ebben az esetben az áthelyezés a bejelentést követően azonnal megtörténhet. Eltérést enged a határozat abban az esetben is, ha a Kötelezett Szolgáltató az áthelyezéssel érintett hozzáférési ponton jelen lévő Jogosult Szolgáltatókkal korábbi időpontban egyezik meg. Ebben az esetben az áthelyezés a Jogosultakkal egyeztetett időpontban történhet meg. Gyakorlatilag azonnali (60 napon belüli) áthelyezést tesz lehetővé a Kötelezett Szolgáltató számára a határozat abban az esetben is, ha a Kötelezett Szolgáltató vállalja a Jogosult Szolgáltatók áthelyezéssel kapcsolatos költségeinek megtérítését. Ez utóbbi rendelkezés a Hszr. 7. § (6) bekezdésben található, a tájékoztatási kötelezettség megszegése esetén követendő eljárással kapcsolatos rendelkezést figyelembe véve került kialakításra.

- [606] A szolgáltatásnyújtás folyamatosságának biztosítása, illetve a Jogosult Szolgáltatók előfizetőinek védelme érdekében a hozzáférési pont migrálásával összefüggésben is rögzítettem az egyenlő elbánás általános követelményét. A Kötelezett Szolgáltatóknak az áthelyezés feltételeit úgy kell kialakítaniuk, hogy azok biztosítsák, hogy az átállás a Kötelezett Szolgáltatók és a Jogosult Szolgáltatók előfizetői esetében azonos feltételek mellett valósulhasson meg.
- [607] Az egyértelműség és átláthatóság érdekében a hozzáférési pont áthelyezésével összefüggésben is rögzítettem azokat a főbb tartalmi elemeket, amelyeket a Kötelezett Szolgáltató bejelentésének, illetve tájékoztatásának minimálisan tartalmaznia kell. Ennek megfelelően a bejelentésnek minimálisan tartalmaznia kell a megszűnő és az új hozzáférési pont címét, az áthelyezés időpontját, ütemezését, illetve, amennyiben az áthelyezés eredményeként az elérhető előfizetői hozzáférési pontok köre is változik, akkor az ezzel kapcsolatos tájékoztatást.
- [608] A Kötelezett Szolgáltatóknak a rendelkező rész I. A) pontjában foglalt, az elérhető hozzáférési pontokkal kapcsolatos információk honlapon történő közzétételével és frissítésével kapcsolatos kötelezettségére, az egyértelműség érdekében az áthelyezéssel kapcsolatos rendelkezések között külön is rögzítettem az áthelyezett hozzáférési pontokkal kapcsolatos információk honlapon történő elhelyezésével kapcsolatos határidőt. Ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltatók a szolgáltatások földrajzi elérhetőségét, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetséges pontjait tartalmazó adatbázisukat nem azonnal, hanem csak az áthelyezés bejelentését követő első (féléves) felülvizsgálat során kötelesek frissíteni.
- [609] A kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a nagykereskedelmi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyes információkhoz való azonnali hozzáférés kritikus fontosságú a Jogosult Szolgáltató

¹⁸⁵ Erre az esetre vonatkozóan – a rendező áthelyezésére vonatkozó esetre leszűkítve – korábban a Hszr. 7. § (6) bekezdése is tartalmazott rendelkezést, amelyet a Kötelezett Szolgáltatóknak a korábbi határozatokban foglalt kötelezettségek alapján alkalmazniuk kellett. Mivel jelen határozat nem írja elő a Hszr. alkalmazását a Kötelezett Szolgáltatók számára, ezért szükséges közvetlenül rendelkezni a határozatban a hozzáférési pont megváltoztatásával kapcsolatos eljárás során alkalmazandó szabályokról.

saját előfizetőinek nyújtott szolgáltatás megvalósítása során. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató közötti együttműködés során az információk cseréje a lehető leggyorsabban, legkisebb költséggel és utólag ellenőrizhető módon valósulhasson meg, a jelen határozat rendelkező rész I. D.8., illetve I. D.10. pontjaiban foglalt eljárások során elektronikus kapcsolattartással kapcsolatos kötelezettséget írtam elő a Kötelezett Szolgáltató számára, továbbá egyes, a Jogosult Szolgáltató által a Kötelezett Szolgáltatótól igénybe vett nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatások szempontjából kritikus fontosságú, a Kötelezett Szolgáltató működést támogató rendszereiben található információk tekintetében előírtam a Kötelezett Szolgáltató számára, hogy az információk közvetlen elérését biztosító információs hozzáférési felületet alakítsa ki a Jogosult Szolgáltatók számára. (Ez utóbbi kötelezés előírását az Eht. 106. § (3) bekezdés h) pontja teszi lehetővé a Hatóság számára.) Az elektronikus kapcsolattartásra kialakított rendszernek alkalmasnak kell arra lennie, hogy a Kötelezett Szolgáltató számára megküldött dokumentumok átvételének pontos időpontjáról a Jogosult Szolgáltató igazolható módon értesüljön. Erre a kötelezettségre az egyértelműség megteremtése, a felek közötti vitás helyzetek elkerülése, továbbá a jelen határozatban előírt kötelezettségekhez kapcsolódóan a Kötelezett Szolgáltató számára előírt határidők teljesülésének Jogosult Szolgáltató és a Hatóság általi ellenőrizhetőségének megteremtése érdekében van szükség.

- [610] A kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából kritikus információkhoz való hozzáférés tekintetében általános követelményként rögzítettem a jelen határozat rendelkező rész I. B.2. pontjában megfogalmazott követelménynek való megfelelést. Ez a rendelkezés az információkhoz való hozzáférés tekintetében is biztosítja az egyenlő elbánást a Jogosult Szolgáltató, valamint a Kötelezett Szolgáltató saját működési köre viszonylatában, a saját kiskereskedelmi terület számára biztosított információkra kiterjedően. Az információs hozzáférési felületen a Jogosult Szolgáltatók számára kötelezően hozzáférhetővé tett információk minimális körének beazonosítása érdekében megvizsgáltam a jelen határozatban előírt nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával kialakított kiskereskedelmi szolgáltatásokat és megállapítottam, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatások létesíthetőségével, megrendelhetőségével kapcsolatos információkhoz való, a lehető legrövidebb¹⁸⁶ időn belül megvalósuló hozzáférés kritikus fontosságú az előfizetők megfelelő kiszolgálásához azon nagykereskedelmi szolgáltatások esetében, amelyek megrendelése közvetlenül előfizetői igény alapján történik. Ennek hiányában ugyanis a Jogosult Szolgáltató jelentős versenyhátrányba kerülne a Kötelezett Szolgáltatóval szemben potenciális előfizetőinek a kiskereskedelmi szolgáltatás elérhetőségével kapcsolatos tájékoztatását és ezáltal ügyfélszerzési képességét tekintve. Kritikus fontosságú továbbá, hogy a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi üzletágához képest késedelem nélkül hozzáférjen a Kötelezett Szolgáltatótól igénybevett nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával nyújtott előfizetői szolgáltatás folytonosságát, vagy minőségét érintő, a Kötelezett Szolgáltató hálózatában felmerülő hibával, illetve karbantartással kapcsolatos információkhoz. Ennek hiányában a Jogosult Szolgáltató Kötelezett Szolgáltató oldali hiba esetén nem lenne képes olyan gyorsaságú és tartalmú tájékoztatást nyújtani előfizetői számára, mint a Kötelezett Szolgáltató a saját előfizetői számára, amelynek következtében jelentős versenyhátrányba kerülne a Kötelezett Szolgáltatóval szemben az előfizetők kiszolgálása tekintetében. Ennek megfelelően jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató az ezen szolgáltatásnyújtási területek információi tekintetében közvetlen, azaz a Kötelezett Szolgáltató érdekkörében megvalósuló és az egyes információ lekérdezésekhez kapcsolódó emberi közreműködés nélküli hozzáférést biztosítson a Jogosult Szolgáltató számára. A

¹⁸⁶ A Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletágával azonos időn belüli hozzáférés.

szolgáltatás létesíthetőségével és a megrendeléssel kapcsolatban az információs hozzáférési felületen megjelenítendő információk körét úgy határoztam meg, hogy az minden esetben biztosítsa a Jogosult Szolgáltatók számára, hogy egy adott előfizetői hozzáférési pont tekintetében a kiskereskedelmi szolgáltatás létesíthetőségét megállapítsák (eltekintve a későbbi esetleges műszaki megvalósíthatósági vizsgálatok során azonosított akadályoktól) és erről a potenciális előfizetőik felé nyilatkozni tudjanak. Hasonlóképpen, a hibakezeléssel kapcsolatos információk körének kialakítása során is az volt a cél, hogy a kötelezően hozzáférhetővé tett információk az előfizetők tájékoztatása, illetve a hibakezelés során a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi területéhez hasonló lehetőségeket biztosítson a Jogosult Szolgáltatók számára. Az információkhoz való hozzáférést a Kötelezett Szolgáltató egy, a Jogosult Szolgáltatók számára kialakított információs hozzáférési felület kialakításával köteles biztosítani. Ennek hiányában ugyanis nem biztosítható, hogy a Jogosult Szolgáltató az információkhoz késedelem nélkül hozzáférhessen. Az egyéb információ-hozzáférési módok (például telefon, e-mail) a Kötelezett Szolgáltató részéről emberi közreműködést igényelnének, ami az információs szolgáltatás elkerülhetetlen késedelme mellett bizonytalanabb válaszidőt eredményezne, valamint növelné a téves tartalmú információátadás valószínűségét. Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltató az információs hozzáférési felület üzemeltetési feltételeinek kialakításával, az információs felület elérhetőségének akadályozásával ne legyen képes az információkhoz való hozzáférést, ezen keresztül a Jogosult Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtását indokolatlanul korlátozni, az információs hozzáférési felület elérhetőségével kapcsolatos teljesítménymutatókat (rendelkezésre állás, üzemszünet maximális hossza) szükséges meghatározni. Tekintettel arra, hogy ebben az esetben a teljesítménymutatók vállalt értékeinek a Kötelezett Szolgáltató által történő, az egyenlő elbánás követelményét figyelembe vevő meghatározása és ennek Hatóság általi ellenőrzése problematikus (a nagykereskedelmi információs felületnek megfelelő kiskereskedelmi információs rendszer esetében értelmezhető és ellenőrizhető teljesítménymutatók hiánya miatt), ezért az információs hozzáférési felület esetében a teljesítménymutatók minimális értékeit rögzítettem a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában. A pontos értékeket az európai szabályozási gyakorlat vizsgálata alapján határoztam meg.

- [611] Annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak megfelelő idő álljon rendelkezésre az információs hozzáférési felület kialakítására, a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában előírt kötelezettség alapján a jelen határozat közzétételétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlatának hatályba lépésétől számított 150 napos határidőt határoztam meg a kötelezettség teljesítésére vonatkozóan.
- [612] A jelen határozat rendelkező rész I. D.12.3. pontjában előírtam, hogy a Kötelezett Szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás minőségét befolyásoló események (szolgáltatáskiesés, minőségromlás, a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában előírt információs hozzáférési felület elérhetőségének korlátozottsága) előfordulása esetén köteles a saját kiskereskedelmi üzletágával egy időben tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót az adott esemény bekövetkezéséről. A rendelkezés ebben az esetben is a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletága közötti egyenlő elbánás megvalósulását célozza. A kötelezés hiányában fennáll annak a lehetősége, hogy a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi üzletágához képest késedelmesen értesül a kiskereskedelmi szolgáltatás hibájáról, vagy az információs felület üzemszünetéről, ami az előfizetőinek tájékoztatását, kiszolgálását tekintve hátrányt jelentene számára a Kötelezett Szolgáltatóval szemben, továbbá nem tenné lehetővé vagy megnehezítené a jogszabályok (Eht., Eszr.) alapján fennálló, a Jogosult Szolgáltató részéről az előfizetője irányába megteendő tájékoztatási kötelezettségeket.
- [613] Az Eht. 63. § (1a) bekezdésének megfelelően rendelkeztem arról, hogy a Kötelezett Szolgáltatót a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség abban az esetben is terheli, ha a

kötelezettséggel érintett területen a saját kiskereskedelmi szolgáltatása nyújtásához használt hálózatnak nem üzemeltetője, de a hálózat használatára vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltatót és/vagy a vele egy vállalatcsoportba tartozó szolgáltatót kizárólagos jog illeti meg, vagy a hálózat tulajdonosával vagy üzemeltetőjével olyan megállapodást kötött, ami a hálózathoz való hozzáférést más, az előző kötelezeti érdekkörön kívüli szolgáltatók számára végeredményben kizárja. Az előírás célja, hogy megakadályozza, hogy a Kötelezett Szolgáltató a jelen határozatban előírt kötelezettség teljesítése alól a kötelezettségek teljesítéséhez szükséges hálózattal kapcsolatos rendelkezési viszonyok alakításával (pl. tartós bérlet konstrukció külső vállalkozás általi hálózatépítéssel), illetve átrendezésével (pl. hálózat értékesítés, visszabérlés) mentesüljön. Az ilyen konstrukciók esetén az Eht. 63. § (1a) bekezdésének megfelelő rendelkezés hiányában a Kötelezett Szolgáltató mentesülhet az őt egyébként saját üzemeltetésű hálózat esetén terhelő kötelezettségek alól, ami nyilvánvalóan ellentétes a szabályozói céllal.

III.3.5. Számviteli szétválasztás

- [614] A számviteli szétválasztás kötelezettséget a HF/44-11/2011. számú határozat előírta az 1.b, 2.b, 3.b számú érintett piacon jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatókra, az elvégzett vizsgálatok pedig azt támasztják alá, hogy a kötelezettség fenntartása továbbra is indokolt.
- [615] A számviteli szétválasztás a nagykereskedelmi díjak kialakításával kapcsolatos üzletági költséginformációkon keresztül visszacsatolást nyújt a költségalapúság kötelezettséggel kapcsolatos szabályozás eredményességéről. A nagykereskedelmi piacon szabályozott szolgáltatásokat érintő díjképzés alapjául szolgáló – a Hatóság által kidolgozott – BU modell alkalmazásával a díjak megfelelő mértéke számviteli szétválasztás alapján történő ellenőrzésének, valamint az egyenlő elbánás vizsgálatának a feltételei érdemben nem változtak (a költségalapúság kötelezettség lényegét jelentő LRIC-alapú díjkialakítási kötelezettség nem, csupán a költségalapú díjak kialakításával kapcsolatos módszertan változott), így ezen szabályozói tevékenység megvalósításában a számviteli szétválasztás továbbra is jelentős szerepet tölt be. A számviteli szétválasztás ezen kívül a nagykereskedelmi és kiskereskedelmi árak és költségek átláthatóvá tételével lehetővé teszi a szabályozó számára, hogy a keresztfinanszírozás esetleges előfordulását megfelelően monitorozza és a szabályozó irányába megvalósuló teljes átláthatóság és ellenőrizhetőség miatt – a szabályozás lehetőségével együtt – a kötelezettségnek visszatartó hatása is lehet.
- [616] Minden, a nagykereskedelmi piacon kirótt kötelezettség végső célja a kiskereskedelmi piaci verseny elősegítése, ezért elengedhetetlen, hogy a szabályozó megfelelő információval rendelkezzen a Kötelezett Szolgáltató nagykereskedelmi és kiskereskedelmi tevékenységéről, azok eredményességéről. Ezek az információk teljes körűen és ellenőrizhetően csak az előírásoknak megfelelően elkészített számviteli szétválasztási kimutatásokból nyerhetőek ki. A nagykereskedelmi piacon kirótt szabályozás elégségességének vizsgálatához tehát a számviteli szétválasztásból származó információk elengedhetetlenek.
- [617] A leírtak alapján megállapítottam, hogy a számviteli szétválasztási kötelezettség kirovását megalapozó tények az előző határozat óta nem változtak érdemben, a kötelezettség elősegíti az árjellegű lehetséges versenytorzító magatartások (túlzó árazás/keresztfinanszírozás) kezelését, valamint támogatja a költségalapúság kötelezettség megfelelő érvényesülését, ezért ennek a kötelezettségnek a jelen határozat rendelkező rész III. melléklet szerinti fenntartása arányos és indokolt.
- [618] A kötelezettség teljesítése nem jelent aránytalan terhet egyik szolgáltató esetén sem, mivel számviteli szétválasztási kimutatást a Kötelezett Szolgáltatók eddig is készítettek, annak alkalmazásában gyakorlatuk van, így annak további alkalmazása – figyelembe véve azt is, hogy a módszertani

változások miatt a szabályozói terhek jelentős mértékben csökkennek – nem jelent érdemi többletterhet a Kötelezett Szolgáltatók számára.

[619] A számviteli szétválasztási kötelezettség pontos tartalma a HF/44-11/2011. számú piaci határozat rendelkező részének II. számú mellékletében foglalt szabályokhoz képest változott. A változtatások főbb okai a következők voltak:

- A költségalapúsággal kapcsolatos kötelezettség változott, a korábbi, a szolgáltatók által készített TD-LRIC modellen alapuló díjkialakítás helyett a jelen határozatban foglalt kötelezettség alapján a szélessávú szolgáltatások díjainak meghatározása a Hatóság által épített alulról-felfelé építkező költségszámítási modell (BU-LRIC modell) felhasználásával történik. Ennek megfelelően a korábbi költségszámítási melléklet, amely a TD-LRIC költségszámítás szabályait írta elő, nem szerepel a határozatban. A korábbi számviteli szétválasztási módszertan több helyen a TD-LRIC módszertanban foglalt fogalmakat, módszereket hivatkozta, amely jelen határozatban a leírtak miatt nem lehetséges. Ennek megfelelően a számviteli szétválasztási módszertan felülvizsgálatára volt szükség annak érdekében, hogy a módszertan önmagában zárttá, mindenre kiterjedővé váljon.
- A számviteli szétválasztási eljárások jóváhagyásával kapcsolatos eljárások során összegyűlt szabályozói tapasztalatok alapján a nem egyértelműen megfogalmazott módszertani szabályok pontosításra, illetve a felesleges ismétlődések megszüntetésre kerültek, annak érdekében, hogy a szabályok egyértelműsítésén keresztül a kötelezettség teljesítés feltételei javuljanak.
- Az elmúlt évek szabályozói tapasztalatai alapján világossá vált, hogy néhány módszertani szabály esetében az adott szabály alkalmazása miatti szolgáltatói terhek nincsenek arányban a módszertani szabály alkalmazásából származó szabályozói információ hasznosságával. A szolgáltatói terhek csökkentése érdekében a Hatóság több ponton egyszerűsítette, könnyítette a számviteli szétválasztási kimutatás összeállításával kapcsolatos előírásokat.

[620] A változtatások a következő területekre terjedtek ki:

A módszertan szerkezete az átláthatóság és egyértelműség javítása érdekében átalakult. A tartalmilag a módszertani szabályok közé tartozó – korábban a modellel és kimutatással kapcsolatos követelmények után tárgyalt – FDC modellépítési lépésekkel kapcsolatos előírások megfelelő módon áthelyezésre kerültek a módszertani előírások közé.

Az egyszerűsítés érdekében a Kötelezett Szolgáltatóknak a számviteli szétválasztási kimutatást a korábbi folyóáras költségelszámolás (CCA) és múltbeli költségelszámolás (HCA) helyett az elkövetkezőkben már csak kizárólag HCA alapon kell összeállítaniuk.

A TD-LRIC kötelezettség megszűnésével és az ehhez kapcsolódó – a korábbi számviteli szétválasztási módszertanban a fogalmak kapcsán hivatkozott – TD-LRIC költségszámítási melléklet hiányában szükségessé vált a módszertanban használt fogalmak, meghatározások bővítése. Ennek megfelelően a korábban a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. mellékletben található, a számviteli szétválasztás szempontjából releváns fogalmak bekerültek a számviteli szétválasztási módszertanba.

A HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész II. számú mellékletének 3. pontjában található **általános szabályok** tényleges tartalmuknak megfelelően felülvizsgálatra kerültek. Ennek megfelelően a valójában egyedi szabályokat tartalmazó előírások – ilyen pl. a korábbi 3. e) és j) pont – tartalmuknak megfelelően áthelyezésre kerültek a módszertan adott kérdést tárgyaló részeibe, az ellentmondások – pl. a korábbi 3. b) és g) pont között – kiszűrésre, a CCA módszertannal kapcsolatos előírások törlésre kerültek. Ezen kívül a tartalmilag általános szabálynak minősülő, de a korábbi

módszertanban a transzferek kialakításával kapcsolatban (5. (1) pont) tárgyalt, valójában a számviteli szétválasztás lényegét jelentő előírás átkerült az általános szabályok közé.

A **transzferek kialakításával kapcsolatos előírások** jelentősen módosultak a HF/44-11/2011. számú határozatban foglaltakhoz képest. A korábbi előírásban szereplő szabályozott nagykereskedelmi díjakon alapuló-, valamint CCA alapú transzferek helyett a jelen határozat rendelkező rész III. mellékletében foglalt módszertanban az üzletágak között FDC alapú transzferek kerülnek előírásra. A módosítást a szabályozás egyszerűsítése, valamint a – BU-LRIC alapú kötelezettség mellett – a szabályozott díj beépítésével kapcsolatos számítási nehézségek indokolják.

A jelen határozat rendelkező rész III. mellékletében előírt módszertan elkülönítetten kimutatandó üzletágakkal kapcsolatos pontja (4. pont) nem tartalmazza a szolgáltatások felsorolását. A módosításra azért volt szükség, mert az egyes üzletágakhoz tartozó – a korábbi módszertanban részletesen felsorolt – szolgáltatások a táblázatokban megtalálhatóak, ezért a párhuzamos felsorolásuk az elkülönítetten kimutatandó üzletágakkal kapcsolatos előírások (HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész II. számú melléklet 6. pontja) között nem indokolt.

A **bevételek, költségek, ráfordítások, illetve a befektetett tőke elkülönített kimutatásával** kapcsolatos előírások jelentős mértékben egyszerűsödtek. A HF/44-11/2011. számú határozat II. számú melléklet 7-9. pontjában található leírásból törlésre kerültek azok a szövegrészek, amelyek megismélik a 4. pontban (HF/44-11/2011. számú határozat II. számú melléklet 6. pontja) is megtalálható információkat (egyes üzletágak tartalma), illetve amelyek a 9. pontban található táblázatokból is egyértelműek (egyes üzletágak bevétel és költségsorai) és ehelyett – a bevételek, költségek, ráfordítások, illetve a befektetett tőke megfelelő elkülönített kimutatása érdekében – megfelelő hivatkozás került az 5. (1) pontba.

Az **FDC-módszertan** és a módszertan esetében követendő **lépések** a korábban leírtak alapján megfelelő módon áthelyezésre kerültek a módszertani előírások közé és a módszertani lépések több helyen módosításra, illetve pontosításra kerültek. A CCA átértékeléssel kapcsolatos rendelkezések a CCA módszertan kivezetésével párhuzamosan törlésre kerültek a modellépítési lépések közül. A modellépítési lépések tartalma a megszűnő TD-LRIC kötelezettség megfelelő – korábban hivatkozott – rendelkezéseinek számviteli szétválasztási módszertanba való beépítésével bővült. Az FDC-módszertani lépésekhez kapcsolódóan a leírásban elhelyezésre kerültek a modell adatforrásaival, a homogén költségkategóriák kialakításával, a költségek besorolásával, a kialakítható hálózati elemekkel, a költségek hálózati elemekre, illetve szolgáltatásokra osztásával kapcsolatos – korábban a TD-LRIC mellékletben részletezett – módszertani előírások. A HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. melléklet E/6. pontjában felsorolt hálózati elemek listája egyszerűsödött, mivel az elektronikus hírközlési piacon végbemenő technológiai változás hatására a PSTN hálózati elemek kialakítása már nem tekinthető általános előírásnak, továbbá egyes hálózati elemek megnevezései pontosításra kerültek. Az egyértelműség és az egységes alkalmazás érdekében a költségek felosztásával kapcsolatos módszertani lépések pontosításra kerültek. Ennek keretében a módszertan a költségek homogén költségkategóriákról hálózati elemekre osztásával kapcsolatban részletesen meghatározza a különböző típusú (közvetlen, közvetett, általános) költségek felosztásának módját. Ezen felül az útvonaltényezővel kapcsolatos számítások pontosításra kerültek és az egyes hálózati elemekhez kapcsolódó szolgáltatásmennyiség meghatározására vonatkozóan új rendelkezés került elhelyezésre a jelen határozat rendelkező rész III. mellékletének 6. pontjában.

A TD-LRIC kötelezettség megszűnésével és az ehhez kapcsolódó – a korábbi számviteli szétválasztási módszertanban hivatkozott – költségszámítási melléklet hiányában szükségessé vált a modellel kapcsolatos **részletes funkcionális követelmények és a modelldokumentációval kapcsolatos rendelkezések** számviteli szétválasztási módszertanban való közvetlen elhelyezése.

Ennek megfelelően a korábban a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. számú mellékletének A) és E/12. pontjaiban található előírások egységesen, az ismétlődések és az FDC-módszertan esetén nem releváns előírások kiszűrésével a módszertan 7. pontjában kerültek elhelyezésre.

A korábbi számviteli szétválasztási módszertan 11-13. pontjaiban foglalt, a **számviteli kimutatásokkal** és **adatszolgáltatással** kapcsolatos rendelkezések a módszertan 8. pontjában kerültek elhelyezésre.

A Kötelezett Szolgáltatók által kötelezően benyújtandó **számviteli kimutatásokat** a jelen határozat rendelkező rész III. mellékletének 9. pontja tartalmazza. A táblázatok tartalma a CCA módszertan kivezetésével párhuzamosan módosult, az új táblázatok értelemszerűen nem tartalmazzák a folyóáras költségelszámoláshoz kapcsolódó sorokat. Mivel az üzletágak átlagos befektetett tőke és jövedelmezőség táblázatai azonos tartalmú sorokat tartalmaznak, ezért a felesleges ismétlés elkerülése érdekében egy táblázat sablont alakítottam ki az átlagos befektetett tőkéhez és a jövedelmezőséghez kapcsolódóan, amely minden üzletág és szolgáltatás esetében alkalmazandó. A szolgáltatásokat részletező sorok megnevezései igazodnak a jelen határozat rendelkező rész I. D.1. pontjában felsorolt szolgáltatások megnevezéséhez, ennek érdekében a módszertan 9. pontjában a 2. a) és a 6. tábla sorainak megnevezései részben megváltoztak. Annak érdekében, hogy a 2007/879/EK Ajánlás mellékletében szereplő 6/2007. számú piacon, vagy a 2014/710/EU Ajánlás mellékletében szereplő 4/2014. piacon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltató szabályozott szolgáltatásból származó bevételei, az ezzel kapcsolatos költségei és befektetett tőkéje egyértelműen elkülönüljön, a 2. a), a 2. c) és a 6. táblában található bontás módosult (szabályozott bérelt vonali szolgáltatás – nem szabályozott bérelt vonali szolgáltatás). Ez a bontás biztosítja, hogy a szabályozott bérelt vonali szolgáltatásból származó bevételek a 6/2007. számú piacon korábban kirótt kötelezettségek felülvizsgálatát követően is lehetővé tegyék a bevételek, költségek, befektetett tőke megfelelő elkülönítését a kimutatásokban. Változást jelent, hogy a korábbi módszertantól eltérően a jelen határozat rendelkező rész III. melléklet 9. pontjában található táblák nem írják elő az internet hívásokból származó bevételek, költségek, befektetett tőke elkülönített kimutatását. A módosítást a szolgáltatás alacsony igénybevételi szintje, illetve a szolgáltatással kapcsolatos szabályozás megszűnése indokolta.

IV. Kötelezettségek visszavonása

IV.1. Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítás megszüntetése

- [621] A jelen határozat indokolás A. fejezet II.2. pontjában elvégzett vizsgálatok során a jelen határozat indokolás A. fejezet I. pontjában azonosított 1.a, 2.a és 3.a piacokon nem azonosítottam jelentős piaci erejű szolgáltatót.
- [622] Az Eht. 62. § (5) bekezdése szerint: *„Amennyiben az Elnök a piacelemzés alapján egy, a piacelemzés megkezdésének időpontjában jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatónak minősülő szolgáltatót nem határoz meg jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként, határozatában megszünteti az ilyen szolgáltató jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását.”* Ennek megfelelően jelen határozat rendelkező részében az 1.a, 2.a és 3.a piacok tekintetében megszüntettem a Magyar Telekom, az Invitel és a UPC – HF/44-11/2011. számú határozatban előírt – jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását.

IV.2. Kötelezettségek visszavonása

- [623] Az Eht. 63. § (4) bekezdése szerint amennyiben az Elnök megszünteti egy szolgáltató jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását, határozatában az ilyen szolgáltatót a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítására tekintettel terhelő valamennyi kötelezettség alkalmazását megszünteti. Az Eht. 63. § (5) bekezdése ugyanakkor lehetővé teszi az Elnök számára, hogy a korábban kirótt kötelezettségeket átmeneti ideig hatályban tartsa.
- [624] A fentiekben kifejtettek alapján megállapítottam, hogy a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részében a Kötelezett Szolgáltatóra kirótt kötelezettségek alkalmazásának megszüntetése az 1.a, 2.a és 3.a piacok tekintetében indokolt. Ugyanakkor – a jelen határozatban azonosított piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott szabályozott hálózati szolgáltatások csekély mértékű igénybevétele ellenére – a kötelezettségek megszűnése a piac érintett szereplői számára jelentős változást jelent, az alternatív szolgáltatásnyújtási lehetőségek felkutatása jelentős idő- és erőforrásigénnyel jár, ami megfelelő átmeneti idő meghatározását teszi indokoltá annak érdekében, hogy a piaci szereplők alkalmazkodni tudjanak a megváltozott szabályozói környezethez.
- [625] Ennek megfelelően az Eht. 63. § (5) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján jelen határozat rendelkező rész II. pontjában a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részében előírt kötelezettségek alkalmazását az 1.a, 2.a és 3.a piacok tekintetében a jelen határozat rendelkező rész II. pontjában megszüntettem, ugyanakkor a kötelezettségek alkalmazását átmeneti ideig továbbra is hatályban tartottam az 1.a, 2.a és 3.a piacokon korábban jelentős piaci erejüként azonosított Kötelezett Szolgáltatók számára.
- [626] Az átmeneti időszak előírásának célja, hogy megfelelő felkészülési idő álljon rendelkezésre mind a szabályozott hálózati szolgáltatásokat igénybe vevő szolgáltatók, mind az előfizetők számára. Bár a jelen határozatban azonosított piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatások igénybevétele csekély, de kimutatható számú hálózati szerződés és erre épülő előfizetői szerződés van hatályban. Az előfizetők egy része tehát továbbra is igénybe veszi a jelen határozatban azonosított piacon kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatásokra épülő kiskereskedelmi szolgáltatásokat, ezért a szabályozott szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók mellett az előfizetők számára is megfelelő felkészülési időt kell biztosítani a szabályozás változásának

következtében kialakuló új feltételekhez való alkalmazkodásra. Az átmeneti időszak lehetővé teszi az alkalmazott üzleti modellek felülvizsgálatát, az ügyfelek megtartását lehetővé tevő helyettesítő szolgáltatások felkutatását, az általános szerződési feltételek, illetve az egyedi előfizetői szerződések megfelelő módosítását, illetve a változások megfelelő kommunikációját, illetve az előfizetők számára az esetleges helyettesítő lehetőségek felkutatását.

[627] Figyelembe véve az indokoltság és arányosság szempontjait, az átmeneti időszak hosszát a már megkötött hálózati szerződésekre egységesen a jelen határozat közzétételének napját követő hónap első napjától számított 12 hónapban határoztam meg, melynek során a következőket vettem figyelembe:

- A jelen határozatban azonosított piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatások kiváltásához a Jogosult Szolgáltatóknak hozzáférési hálózati szakaszokat kell kiépíteniük és/vagy bérelniük. Egy ilyen kiváltás idő- és költségigénye jelentős lehet.
- A szabályozott hozzáférési szolgáltatásokat igénybe vevő szolgáltatók az igénybevett szolgáltatások felhasználásával előfizetői szerződés alapján szolgáltatásokat nyújtanak előfizetők számára. Az Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt általános szabály alapján az előfizetői szerződés legfeljebb 12 hónap tartamú határozott időre jöhet létre. Az Eht. jelenleg hatályos 127. § (4b) bekezdésében foglalt 12 hónapos időtartam megfelelő kiindulási alapnak tekinthető az átmeneti idő meghatározása során. Figyelembe véve, hogy a korábban jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók jelentős piaci erejű szolgáltatóként való azonosítása jelen határozat alapján megszűnik és a korábban kirótt kötelezettségek csak a körülményekkel indokolt és arányos átmeneti ideig tarthatók fenn, 12 hónapnál hosszabb időtartam meghatározása még az Eszr. 4. § (2) alapján két évnél hosszabb időtartamra kötött előfizetői szerződésekre tekintettel sem indokolt, különösen úgy, hogy az Eszr. 4. § (2) bekezdése semmilyen felső időkorlátot nem határoz meg a szerződések maximális időtartamára, ami a gyakorlatban azt jelentheti, hogy a jelen határozatban visszavont kötelezettség egyes előfizetői szerződésekhez igénybevett hálózati szolgáltatások tekintetében jóval a piacelemzés előretekintő időtávján túl is terheli a jelen határozatban már jelentős piaci erejűként nem azonosított szolgáltatókat.
- A meghatározott időtartamnak elegendőnek kell lennie arra, hogy a Jogosult Szolgáltatók az általános szerződési feltételeiket módosítsák, illetve azt megfelelően kommunikálják, valamint a kötelezettség megszüntetésével összefüggésben szerződéses kapcsolataikat (előfizetői szerződések, hálózati szerződések) rendezni tudják.
- Tekintettel arra, hogy a HF/44-11/2011. számú határozatban kirótt kötelezettségek – az átmeneti idő elteltével – megszüntetésre kerülnek, a kötelezettségek átmeneti ideig való hatályban tartása pedig a kötelezettségek fokozatos kivezetését szolgálja, indokolatlan lenne, ha a kötelezettségek hatályban tartásának időtartama alatt a jelen határozatban az 1.a, 2.a és 3.a piacokon jelentős piaci erejűként nem azonosított szolgáltatóknak új igényeket kellene befogadniuk. Az új igények befogadásával kapcsolatos rendelkezések meghatározása során ugyanakkor indokolt a jelen piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatások igénybevételével előfizetői szolgáltatást nyújtó szolgáltatók általános szerződési feltételeik módosításához szükséges időigény figyelembe vétele.

A fentieknél rövidebb átmeneti idő meghatározása önhibájukon kívül olyan helyzetbe hozná a Jogosult Szolgáltatókat, amelyben rákényszerülhetnének az előfizetőkkel kötött határozott idejű szerződések idő előtti felmondására, amely azon túl, hogy a Jogosult Szolgáltatók részéről anyagi ráfordítással is járhat az előfizetők felé (ti. a Jogosult Szolgáltató is szerződészegést követ el a határozott idejű szerződések határozott idő eltelté előtti felmondásával, amelynek lehet pénzügyi jellegű jogkövetkezménye), az előfizetők Jogosult Szolgáltatók irányában fennálló bizalmát és így a piaci

helyzetüket is befolyásolhatja. Bár ahogyan korábban is említésre került, a jelen határozatban azonosított piacon korábban kirótt kötelezettségek alapján nyújtott hálózati szolgáltatások igénybevétele csekély, de az indokoltság és az arányosság követelményét figyelembe véve ez a körülmény azt támasztja alá, hogy a korábbi szabályozott szolgáltatások azonos mennyiségben történő fenntartása a Kötelezett Szolgáltatóknak jelentős megterhelést éppen ezért nem okoz, figyelembe véve azt is, hogy az átmeneti időszakban a Kötelezett Szolgáltatók az érintett nagykereskedelmi szolgáltatásaikat a HF/44-11/2011. számú határozat alapján kialakított – a jelen határozatban meghatározott díjakhoz képest magasabb – nagykereskedelmi díjon kell, hogy nyújtsák.

Összességében a fentiek alapján megállapítottam, hogy az 1.a, 2.a és 3.a piacokon fennálló kötelezettségeknek az Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt egy éves határidő előtti megszüntetése nagyobb hátránnyal járna a Jogosult Szolgáltatók számára, mint amennyi hátrányt azok fenntartása a Kötelezett Szolgáltatóknak jelent. A kötelezettségek Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt egy éves határidőn túli fenntartása azonban már aránytalannak minősülne, hiszen ezen időtartamon túl az előfizetői szerződések tekintetében nem áll fenn a Jogosult Szolgáltatót érintő idő előtti felmondás kényszere.

- [628] A felsorolt szempontok figyelembe vételével a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettség – az I. D.3 pontban foglalt szolgáltatás kivételével – hatályban tartásának időtartamát az Eht. által meghatározott legfeljebb 12 hónapos időtartamból kiindulva állapítottam meg. A jelen határozat rendelkező rész II. D) pontjában foglaltaknak megfelelően a Kötelezett Szolgáltató a határozat közlését megelőzően, illetve a határozat közlésének napját követő harmadik naptári hónap első napját megelőzően beérkezett új igények alapján biztosított hozzáféréseket a hálózati szerződéseiben foglalt időpontig, de legkésőbb a jelen határozat közlésének napját követő harmadik naptári hónap 1. napjától számított 12 hónapos átmeneti ideig köteles biztosítani az érintett Jogosult Szolgáltatók számára. Ennek során továbbra is köteles megfelelni a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D) pontjában kirótt kötelezettségnek. Új igények befogadására tehát a Kötelezett Szolgáltató a határozat közlését követő harmadik naptári hónap első napjától nem köteles. Az Eht. 132. § (2) bekezdés b) pontja alapján a szolgáltató az előfizetői szerződést az egyedi előfizetői szerződésre is kiterjedően hatósági döntés esetén jogosult egyoldalúan módosítani. Az Eht. 130. § (3) bekezdés alapján az általános szerződési feltételeket azok minden módosítása esetén a módosítás hatálybalépését 30 nappal megelőzően köteles a szolgáltató a Hatóság részére megküldeni. A 60-90 napos időtartam a szabályozott szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatóknak megfelelő időt biztosít arra, hogy az általános szerződési feltételek módosítását kidolgozhassák, a jogszabályban foglalt kötelezettségeiknek a Hatóság felé határidőben eleget telessenek, valamint a módosításról megfelelően tájékoztathassák előfizetőiket. A köztes időszak előírása tehát lehetővé teszi az általános szerződési feltételekben és a jelen határozatban foglaltak közötti összhang megteremtését, így nem állhat elő olyan eset, hogy bár a szolgáltató az általános szerződési feltételei alapján megajánlja a szabályozott hálózati szolgáltatásra épülő kiskereskedelmi szolgáltatást az előfizetőinek, a tényleges szolgáltatásnyújtás a hálózati szolgáltatásra vonatkozóan benyújtott igény – jelen határozatban foglaltakra való hivatkozással történő – visszautasítása miatt nem kerül sor. A HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. D.3 pontban foglalt szolgáltatás esetében a korábbiakban – az [559] szakaszban – megállapítottam, hogy a kötelezettség alapján az elmúlt szabályozási időszakban igénybejelentés, tényleges igénybevétel nem történt, a kötelezettség alkalmazása ugyanakkor a jelentős piaci erejű szolgáltatók mozgásterét jelentősen korlátozza, a kötelezettség alkalmazásából származó piaci előnyök meghaladják a kötelezettség fenntartásával járó szabályozói terheket. Ennek megfelelően – figyelembe véve a kötelezettségben előírt szolgáltatás iránti kereslet hiányát és a kötelezettség fenntartásával járó szabályozói terheket – a kötelezettség alkalmazása tekintetében további átmeneti

időszak meghatározását nem tartottam indokoltnak és a kötelezettség alkalmazásának átmeneti időszak nélküli megszüntetéséről döntöttem.

- [629] A HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettség hatályban tartásának időtartamával összhangban a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. A), I. B), I. C) pontjaiban előírt, a hozzáférés alapvető feltételeit meghatározó kötelezettségek tekintetében is előírtam a kötelezettségek további, átmeneti időtartamra vonatkozó alkalmazását azzal, hogy a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.3. pontjában foglalt kötelezettség átmeneti időszak alkalmazása nélküli visszavonásával összefüggésben a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. A) pontjában a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D.3. pontjában foglalt szolgáltatáshoz kapcsolódóan előírt valamennyi kötelezettség alkalmazását átmeneti időszak előírása nélkül megszüntettem.
- [630] A számviteli szétválasztási kötelezettség a hozzáférést, a szabályozott szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók, az előfizetők érdekeit nem befolyásolja, ennek megfelelően e kötelezettség tekintetében nem tartottam indokoltnak átmeneti időszak meghatározását.

V. Jogutódlás esetén alkalmazandó szabályok

- [631] Az Eht. 26. §-a kifejezetten és a Ket.-től eltérően szabályozza a jogutódlást, azonban jelen határozat és eljárás sajátosságai okán indokoltnak láttam jelen határozat rendelkező részében részletesen és pontosan rögzíteni a jelen határozatban előírt, vagy átmeneti ideig hatályában fenntartott kötelezettség kapcsán a jogutódlás esetén a Szolgáltató(k), illetve jogutódja(ik) által alkalmazandó szabályokat.
- [632] A rendelkező rész III. pontjában foglalt szabályok előírására az alábbi ok miatt volt szükség: az Eht. 26. § (2) bekezdése szerint a jogerős határozattal kötelezett ügyfél helyébe – amennyiben a kötelezettség célja és jogalapja a jogutóddal szemben is fennmarad – a Szolgáltató jogutódja lép, de az Eht. 62-65. §-a szerinti eljárás olyan speciális, általában kötelezettségek kiszabásával is együtt járó hatósági eljárás, amelyben a kötelezettségek jogutódlásáról célszerű speciálisan is rendelkezni.
- [633] A jelen határozat rendelkező része – figyelemmel az eljárás és határozat általánostól eltérő, speciális jogi jellegére – külön szabályt tartalmaz egyetemes (általános) és az egyedi (ügyleti) jogutódlás esetére.
- Egyedi (ügyleti) jogutódlás esetén – figyelemmel az Eht. 26. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezésre – az ügyleti jogutódo(ka)t terheli a jogelőd jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő valamennyi kötelezettség, az azt kirovó határozatban meghatározott tartalommal. Az ügyleti jogutódlás esetén tehát a jogutód valamennyi – jelen határozatban előírt, vagy átmeneti ideig hatályában fenntartott, a Kötelezett Szolgáltatót terhelő – kötelezettséget a jelen határozatban foglaltak szerinti tartalommal köteles továbbra is jogfolytonosan teljesíteni.
 - Egyetemes (általános) jogutódlás eseteit a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) határozza meg. Tekintettel arra, hogy a felek magánjogi viszonyaiba történő beavatkozásra – így a Ptk. szerinti jogutódlási formák (átalakulás, egyesülés, szétválás) eseteinek külön vizsgálatára – hatáskörrel nem rendelkezem, ezért csak az Eht. 26. § (2) bekezdése által is szabályozott általános jogutódlás esetére általánosságban és csak a Határozattal érintett kötelezettségekre vonatkozóan rendeztem a jogutódlás kérdését. Az Eht.-ban szabályozott, az Elnök által kiszabható kötelezettségek egyrészt önmagukban is változatos képet mutatnak aszerint, hogy azok miképpen terhelik a Szolgáltatókat, másrészt az Eht. hatálybalépését követően már az Elnök határozza meg a jelentős piaci erejű szolgáltatókat terhelő kötelezettségek pontos tartalmát, ezért az általános jogutódlás esetére előírt rendelkezés szerint a jelentős piaci erejű szolgáltatót jelen határozat alapján terhelő kötelezettség annak jelen határozatban meghatározott céljához, jellegéhez és tartalmához igazodva fogja terhelni a jogutódo(ka)t. Ebből következően mindig a jogutódlás konkrét esetében állapítható meg az, hogy a jogutódot miképpen terhelik a korábbi kötelezettségek, figyelembe véve azt, hogy az Eht. értelmében a Szolgáltató jogutódját csak akkor nem terhelik a jogelőddel szemben jogerős határozatban megállapított kötelezettségek, ha a kötelezettség célja és jogalapja a jogutóddal szemben már nem áll fenn.
- [634] A jogutódlásra vonatkozó rendelkezések egyebekben az Eht. 26. §-án és a vonatkozó általános közigazgatási jogszabályokon alapulnak.

B. fejezet

Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal

A GVH álláspontja a PC/17915-13/2017. számú határozattervezethez

A GVH eljáróban jelzi, hogy a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 37. § (1) bekezdése értelmében a jövőben folytatandó versenyfelügyeleti eljárásokban a jelen eljárásban közölt álláspont a GVH Versenytanácsát nem köti. Ennek megfelelően a tárgyban megjelölt elektronikus hírközlési piacokkal kapcsolatos konkrét versenyfelügyeleti eljárásokban a GVH Versenytanácsa az Elnök határozataiban meghatározottól eltérő piacokat határozhat meg, illetőleg az egyes vállalkozások piaci helyzetét, gazdasági erőfölényes pozícióját eltérően ítélni meg. Tekintettel ugyanakkor a jogbiztonság és a jogalkalmazás kiszámíthatóságának általános követelményére, valamint arra, hogy az ilyen eltérések csak valóban indokolt esetben forduljanak elő, a GVH az ilyen ügyek vizsgálati szakaszában a két hatóság között létrejött megállapodásnak megfelelően a jogalkalmazás egységének megőrzése érdekében konzultálni fog a Hatósággal.

A GVH az érintett piacok azonosítása és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölése kapcsán ismerteti a határozattervezetek tartalmát, mely szerint a határozattervezetek összesen hat, inkumbens szolgáltatóként 2-2 elkülönült érintett piacot azonosítanak és a jelentős erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása ezen piacokra vonatkozóan történik meg. A GVH elfogadja a határozattervezetek indokolásának azon megközelítését, miszerint elsősorban ésszerűségi szempontokból kezelhető mennyiségű kategóriát érdemes elkülöníteni az érintett (földrajzi) piacok meghatározása során. Ugyanakkor jelzi, hogy az általa – kiemelten a vezetékes távközlési szolgáltatókat érintő összefonódások vizsgálata során – követett gyakorlat a településszintű, vagy akár annál is szűkebb érintett piacok meghatározását követi, részletesen vizsgálva az adott település versenyviszonyait, továbbá jellemzően csak egymással összefüggő földrajzi területek egy földrajzi piacra történő összevonására kerül sor.

A GVH álláspontját tudomásul vettem.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a piacelemzés során a Hatóság Magyarország teljes területére és az összes piaci szolgáltatóra kiterjedően vizsgálja a földrajzi piacokat, míg a GVH által követett gyakorlat általában a kevés számú kérelmező hálózati lefedésével behatárolható területre korlátozódik, ami mind földrajzi kiterjedésében, mind az érintettek számában szűkebb és fókuszáltabb elemzésre adhat lehetőséget. Továbbá az ex-ante szabályozás során alapelv az előretekintő – a mindenkor aktuális szabályozási periódushoz igazodó – mérlegelés, ahol a stabilitás és kiszámíthatóság elvárásként jelenik meg a hatósági döntéssel szemben, aminek egyben alapja a stabil, kiszámítható és konzisztens adatbekérési gyakorlat is.

Ezért a földrajzi piacok kiterjedésével kapcsolatos észrevételre vonatkozóan utalnék a jelen határozat indokolás A. fejezet [238] szakaszában foglalt ésszerűségi, óvatossági és stabilitási szempontokra, ami lehetőséget biztosít a Hatóság számára, hogy elkerülje a BERC közös álláspontjának (129) bekezdésében leírt problémát: a túlzottan kisméretű területi egységek elhatárolása, a vizsgálati egységek „elaprózása” könnyen ahhoz vezethet, hogy a versenyviszonyok eltéréseiben nem lesznek azonosíthatók olyan mértékű eltérések, amelyek a versenyző és kevésbé versenyző területek egyértelmű elhatárolását lehetővé tennék. Ennek ismeretében aránytalan lett volna az összes szolgáltató települési szintnél alacsonyabb, pl. utcaszintű adatok megadására való kötelezése.

Megjegyzendő, hogy a földrajzi piacok azonosítása során az 1. kategóriába eső települések esetén a Hatóság vizsgálta az alternatív hálózatok települési lefedettségét és amennyiben úgy találta, hogy a párhuzamos hálózatok kiterjedtsége nem megfelelő, az adott települést nem sorolta az 1. kategóriába (jelen határozat indokolás A. fejezet [254] szakasz). A fentiek alapján könnyen belátható, hogy a településenkénti, vagy annak szintje alatti (több mint 3000 település, potenciálisan ennyi vagy ennek egész számú többszörösét elérő földrajzi piac) földrajzi piacok megállapítása, elemzése piacelemzési szempontból nem kezelhető.

A GVH földrajzi területek egy földrajzi piacra történő összevonására vonatkozó észrevételével kapcsolatosan hivatkozom a jelen határozat indokolás A. fejezet [240] szakaszában leírtakra: a BEREC közös álláspontjának (129)-(131) bekezdései alapján a földrajzi egységek elhatárolása során az tekinthető a megfelelőbb és praktikusabb megközelítésnek, ha a szabályozó hatóság előzetes kritériumokat és küszöbértékeket állít fel, amelyek alapján az egyes területi egységek besorolásra kerülnek az előzetesen kialakított kategóriákba. A BEREC közös álláspont egyértelműen a területi egységek előzetesen kialakított kategóriákba sorolását javasolja a kezelhetetlen méretű elemzési egységek elkerülése érdekében. A kiterjedt tagállami szabályozói gyakorlatban sehol sem figyelhető meg olyan korlátozó kritérium, ami csak az egymással szomszédos területi egységek összevonhatóságát támogatja. Ennek inkább az ellenkezője tapasztalható, hiszen a sűrűben lakott és több hálózattal lefedett települések egymástól távolabb, egymástól elkülönülten helyezkednek el.

A GVH álláspontja szerint a piaci szereplők átlagos piaci részesedéseinek bemutatása azon települések esetében, amelyekben az inkubens szolgáltatók továbbra is jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként kerülnek azonosításra olyan értelemben megtévesztő lehet, hogy – ahogy a határozattervezetek is bemutatják – a települések többségében már legalább egy alternatív szolgáltató jelen van az inkubens szolgáltató mellett, azonban továbbra is vannak olyan települések, ahol csak az inkubens szolgáltató van jelen. Ezen települések versenyviszonyai érdemben eltérhetnek egymástól, amelyet egy átlagos piaci részesedés mutató elfed.

A GVH álláspontját tudomásul vettem.

Ahogy a jelen határozat indokolás A. fejezet [189] szakaszában foglaltakból is kiderül, a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor. Ennek kapcsán a piaci részesedés csupán egy a sok vizsgált kritérium közül, azaz a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölésének szabályozói indokoltsága nemcsak az átlagos piaci részesedéseken alapul, azaz több lábbon áll. Ennek ismeretében a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölése kapcsán a földrajzi piacok újból vizsgálata a lefedő hálózatok száma alapján újratermelné a földrajzi piacok meghatározása során említett – kezelhetetlen méretű elemzési egységek – problémát. A piacelemzés lefolytatása során szerencsére nem állhat elő ilyen helyzet, mert a verseny feltételeiben meglévő különbségek földrajzi alapú figyelembe vételére a tagállami hatóságoknak a piacmeghatározás és kötelezettségek kirovása kapcsán van csak lehetősége. A vonatkozó tagállami gyakorlatra alapozva több nem versengő kategória kialakítására nem láttunk példát, de könnyű belátni, hogy ellenkező esetben – a kategóriák számának emelésével – a következő piacelemzés során a kategóriák számával exponenciálisan arányos átsorolási lehetőség adódik a települések besorolására, ami kaotikus szabályozási viszonyokat eredményezne.

A GVH a kiróni tervezett kötelezettségek kapcsán üdvözlendőnek tartotta az infrastruktúra alapú verseny – a határozattervezetekben is bemutatott – elmúlt időszakban bekövetkezett érdemi fejlődése

mellett a szolgáltatás alapú verseny további elősegítésének szándékát, így különösen a kiróni tervezett kötelezettségek tartamának határozattervezetekben foglalt érdemi módosítását, kiemelten az egyenlő elbánásra, a műszaki lemásolhatóságra vonatkozóan. Hasonlóan fontos fejleménynek tartotta a hozzáférési kötelezettségek új szolgáltatásokra való kiterjesztését is. A költségalapúságra vonatkozó követelmények kapcsán üdvözölte a BU-LRIC+ modellre történő átállást, amely álláspontja szerint a jövőben a költségek (és ezáltal az árak) érdemi csökkenéséhez vezethet.

A GVH álláspontját tudomásul vettem.

C. fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel

Szolgáltatók és társadalmi szervezetek észrevételei a határozat tervezetéhez

Jelen határozat tervezetét 2017. augusztus 31-én, PC/17915-14/2017. számon az Eht. 40. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően, az érdekeltekkel folytatott egyeztetés érdekében tettem közzé.

Az egyeztetés során az észrevételeket előterjesztők által levélben kifejtett észrevételeket összefoglalva idézem, válaszaimmal együtt.

1. Invitech észrevételei

1.1. Az Invitech álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. B.3. pontjában meghatározott éves rendelkezésre állás teljesítménymutató számítása tört év esetén nehezen értelmezhető, ezért javasolja, hogy a vállalt minőségi szint az adott szolgáltatás évfordulójához legyen kötve, vagy ehhez lehessen kötni a Jogosult Szolgáltató választása szerint.

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A rendelkezésre állás értéke a jelen határozat rendelkező részének I. B.3. pontjában szereplő meghatározás szerint az adott szolgáltatásra vonatkozó használhatósági időnek a naptári évre vonatkoztatott aránya. Ez a számítás egyszerű arányosítással alkalmazható tört év esetére. Továbbá, a teljesítménymutató Invitech által javasolt módon történő számítása nem illeszkedne a teljesítménymutatók ténylegesen megvalósult értékeinek nyilvánosságra hozatalával, illetve a Jogosult Szolgáltatók ezzel összefüggő tájékoztatásával kapcsolatos, a jelen határozat rendelkező részének I. A.2. c) pontjában, valamint I. B.4. c) pontjában meghatározott, naptári negyedévhez kötődő szabályokhoz.

1.2. Az Invitech javasolja, hogy a határozattervezet rendelkező részének I. B.3. pontjában meghatározott, 24, illetve 72 órán belül elhárított hibák arányára vonatkozó teljesítménymutató helyett a Jogosult Szolgáltató intézkedési idejét és az egyeztetés időtartamát is figyelembe vevő értékek, például 22, 70 óra kerüljenek megadásra, továbbá kerüljön előírásra a Jogosult Szolgáltató hibavizsgálatról történő 48 órán belüli értesítéséhez tartozó mutató is (például 46 óra), a hozzá tartozó kötbérrel együtt.

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. B.3. pontja a hibaelhárításhoz kapcsolódó teljesítménymutatók tekintetében előírja, hogy a 72 órán belül elhárított hibák aránya esetében a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az – a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató közötti egyeztetés időigényét is figyelembe véve – biztosítsa a Jogosult Szolgáltató számára az elektronikus hírközlési előfizetői szerződések részletes szabályairól szóló 2/2015. (III.30.) NMHH rendelet 22. §-ában foglalt határidőknek való megfelelést. Ez a rendelkezés biztosítja, hogy a Jogosult Szolgáltató intézkedési idejét és az egyeztetés időtartamát is figyelembe véve a Jogosult Szolgáltató a saját előfizetői számára a hibaelhárítás tekintetében a vonatkozó jogszabályi rendelkezésnek megfelelő minőségű szolgáltatást nyújthasson. Ezen túlmenően, a jelen határozat rendelkező részének I. B.3. pontja általánosan, az összes

teljesítménymutatóra vonatkozóan rögzíti, hogy azok értékei nem jelenthetnek alacsonyabb minőséget, mint amit a Kötelezett Szolgáltató, illetve az irányítása alatt álló bármely vállalkozás az adott nagykereskedelmi szolgáltatásra tartalmában ráépülő, az adott teljesítménymutató tekintetében legmagasabb minőségi szintű kiskereskedelmi szolgáltatása esetében a saját előfizetői számára biztosít. A jelen határozat hivatkozott rendelkezései megfelelő keretet nyújtanak az egyenlő elbánás követelményét teljesítő hibaelhárítás biztosításához, ezért nem láttam indokoltnak az előző határozatban is alkalmazott 24, illetve 72 órás hibaelhárítási időtartamoktól eltérő értékek meghatározását.

A hibavizsgálattal kapcsolatos tájékoztatás tekintetében a jelen határozat rendelkező részének I. D.12.3. a) pontja rögzíti a Kötelezett Szolgáltató kötelezettségeit a Jogosult Szolgáltató tájékoztatásával kapcsolatban, biztosítva az egyenlő elbánást mind az átadott információk köre, mind a tájékoztatás időpontja tekintetében. Ezen túlmenően további határidő megadását a Jogosult Szolgáltató tájékoztatásával kapcsolatban nem láttam indokoltnak.

1.3. Az Invitech a határozattervezet rendelkező részének I. D.3., I. D.4., I. D.5. és I. D.6.2. pontjához kapcsolódóan észrevételezi, hogy a hozzáférési kötelezettség kiskereskedelmi díjszabás alapú meghatározása kizárhatja a "zöldmezős" telepítést. Javasolja ezért, hogy a Jogosult Szolgáltatónak legyen lehetősége a kiépítés többletköltségének teljes vagy részleges megfizetésével az 5000 Ft-os kiskereskedelmi árba bele nem férő végpont kiépítését megrendelni ugyanolyan elvek szerint, mint amit a Kötelezett Szolgáltató a saját előfizetője számára biztosítana. Az Invitech jelzi továbbá, hogy nem egyértelmű, hogy az 5000 Ft nettó, vagy bruttó összeg.

Az Invitech észrevételét részben figyelembe vettem, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.3., I. D.4., I. D.5. és I. D.6.2. pontjai szerint a hozzáférési kötelezettség a Kötelezett Szolgáltató hozzáférési hálózata által lefedett szolgáltatási területre terjed ki.

A hozzáférési kötelezettség észrevételnek megfelelő kiterjesztése, amely alapján a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató igénye esetén a saját hálózata által le nem fedett területen, kizárólag a Jogosult Szolgáltató érdekében köteles lenne hálózatépítést folytatni, aránytalan súlyú kötelezettséget jelentene, ami jelentősen túlmutatna az egyenlő elbánás követelményén.

Az észrevételben tett javaslat gyakorlati megvalósíthatóságával kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy az észrevétel tárgyát képező létesítési igények az esetek jelentős részében valószínűsíthetően a nagyobb üzleti ügyfelek kiszolgálását céloznák, az Invitech is alapvetően ezt az ügyfélkört szolgálja ki. Ennek az ügyfélkörnek az esetében a szolgáltatások létesítése nem nyilvános, ÁSZF szerinti feltételek, hanem egyedi megállapodások alapján történik, amelyek gyakran komplex szolgáltatások biztosítására irányulnak. Ezekben az esetekben nehézségekbe ütközne annak megállapítása, illetve ellenőrzése, hogy a Kötelezett Szolgáltató az adott ügyfél számára milyen feltételek szerint, milyen díj ellenében létesítené a kiskereskedelmi szolgáltatást, illetve az ehhez kapcsolódó hálózati szakaszt. Ebből következően az Invitech javaslata a kiskereskedelmi feltételeken alapuló nagykereskedelmi létesítésre nehezen, vagy egyáltalán nem lenne megvalósítható.

Ennek megfelelően az Invitech azon észrevételét, amely a Kötelezett Szolgáltató szolgáltatási területén kívül is javasolja a hozzáférési kötelezettség kiterjesztését, nem vettem figyelembe.

Az Invitech észrevétele alapján ugyanakkor pontosítottam a jelen határozat rendelkező részének I. D.3., I. D.4., I. D.5. és I. D.6.2. pontja, valamint ehhez kapcsolódóan a jelen határozat indokolás A. fejezet [562] szakasza esetében, hogy az 5000 Ft-os értékhatár bruttó összeget jelent, tekintettel arra, hogy előfizetők felé felszámítható kiskereskedelmi díj összegéről van szó. Fontos hangsúlyozni, hogy

a jelen határozatban szereplő díjak egyéb esetekben nettó díjakat jelentenek, ezzel ellentétes jelzés hiányában.

1.4. Az Invitech javasolja a határozattervezetben megjelenő sáv szélességek közötti kapcsolat vagy összefüggés meghatározását, például a határozattervezet rendelkező részének I. D.6.2. pontjában (a Kötelezett Szolgáltató által biztosítandó „névleges és garantált le- és feltöltési sebesség” és a Jogosult Szolgáltató internet szolgáltatására jellemző „kínált sebesség és garantált le- és feltöltési sebesség”).

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkezései szerint a nagykereskedelmi szolgáltatások adatátviteli sebességei (névleges és garantált le- és feltöltési sebesség) a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásai adatátviteli sebességeinek kell, hogy megfeleljenek. Ezért általános jelleggel nem határozható meg kapcsolat vagy összefüggés ezek között a sebesség kategóriák között; ezt a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi kínálatában megjelenő adatátviteli sebesség-kategóriák közötti összefüggések (például névleges és garantált letöltési sebesség aránya stb.) határozzák meg.

1.5. Az Invitech véleménye szerint nem egyértelmű, hogy a határozattervezet rendelkező részének I. D.9.1. pontja, illetve a rendelkező rész II. számú mellékletének 4.3. pontja szerinti „Hordozott szám beállítás” szolgáltatás milyen vonatkozásban értelmezhető a helyhez kötött helyi hozzáférések piacán (ide nem értve a számhordozás során előírt együttműködési kötelezettséget).

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [573] szakasza rögzíti, hogy a hordozott szám beállítás kiegészítő szolgáltatások között való szerepeltetése a számhordozás részletes szabályairól szóló 2/2012. (I.24.) NMHH rendelet 3. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezésnek való megfelelés és az egyértelműség érdekében szükséges.

1.6. Az Invitech javasolja az előrendeléssel kapcsolatban az alapinformációk átadásánál a térkép formátum vagy felbontás (legalább pl. utca, vagy épület szint) meghatározását, tekintettel arra, hogy egy kislebontású képfájl az adott célnak nem felel meg.

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az egyenlő elbánás kötelezettség körében a jelen határozat rendelkező részének I. B.2. pontja rögzíti, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak a határozat rendelkező részének I. D) pontjában foglalt kötelezettség teljesítése során biztosítania kell, hogy legalább ugyanolyan minőségű szolgáltatásokat és ugyanolyan tartalmú és részletezettségű információt nyújtson mások számára, mint amelyeket saját szolgáltatásaira, illetve bármely általa irányított más szolgáltató szolgáltatásaira alkalmaz. Ennek megfelelően a Kötelezett Szolgáltató a térkép formátumú információátadás esetében sem biztosíthat alacsonyabb szintű információt (alacsonyabb felbontású térképet), mint ami egyébként saját céljaira rendelkezésére áll. Ezen túlmenően további részletszabály meghatározását a térképes megjelenítés felbontására vonatkozóan nem tartottam indokoltnak.

1.7. Az Invitech jelzi, hogy negatív tapasztalatai vannak a használaton kívüli réz érpáras helyi hurok átengedésével kapcsolatban. A kötelezettség abban az esetben terjedt ki a használaton kívüli helyi hurok teljes átengedésére, amennyiben a központtól az előfizetői hozzáférési pontig az infrastruktúra minden eleme adott, csak a végberendezés hiányzik. Az Invitech számos esetben találkozott azzal a problémával, hogy nem csak a végberendezés hiányozott, hanem a hurok egy-egy minimális eleme, és így a Kötelezett Szolgáltató már nem szabályozott, hanem kereskedelmi díjat kért

a hurok folytonossá tételéért. Az Invitech megjegyzi, hogy egy ilyen folytonosságban fellépő „szakadás” igen könnyen előidézhető és kis költséggel javítható, ezért javasolja a jövőbeli folytonosság biztosítása érdekében kiskereskedelmi limithez kötött, illetve a „zöldmezős” beruházáshoz kapcsolódó javaslata szerint kibővített mechanizmus előírását.

Az Invitech észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Részben éppen az Invitech észrevételében jelzett probléma, illetve potenciális versenykorlátozó magatartás kiküszöbölése érdekében módosítottam a hozzáférési kötelezettség kiterjedését az előző határozathoz képest (a réz érpáras helyi hurok átengedés vonatkozásában lásd a jelen határozat rendelkező részének I.D.3. pontjában, valamint a jelen határozat indokolás A. fejezet [562] szakaszában, különösen annak negyedik francia bekezdésében). A jelen határozat szerint már nem feltétele a használaton kívüli réz érpáras helyi hurok átengedésének az infrastruktúra teljes rendelkezésre állása. Ebből következően a hozzáférési kötelezettség jelen határozat szerinti tartalma alapján már nem áll fenn az Invitech által jelzett probléma, illetve versenykorlátozó magatartás lehetősége sem.

2. Invitel észrevételei

Összefoglalóan tett észrevételek

2.1. Az Invitel a részletes észrevételek megtételét megelőzően összefoglalóan ismerteti a határozattervezettel kapcsolatos álláspontját. Ebben az Invitel üdvözli a határozattervezet megjelenését, valamint üdvözli az előző piachatózatokhoz (HF/44-10/2011., illetve HF/56-12/2011.) képest bekövetkezett módszertani változásokat, többek között azt, hogy az Invitelre vonatkozó kötelezettségek, a verseny előrehaladott állapotára tekintettel, néhány földrajzi területen visszavonásra kerülnek. Álláspontja szerint ugyanakkor a határozattervezetben azonosítottnál több olyan terület van, ahol a kötelezettségek visszavonása indokolt, ezt konkrét településlistával is alátámasztja. Ezzel összefüggésben megállapítja, hogy több ponton nem realisztikus a Hatóság által az érdemi verseny kritériumaként felállított keretrendszer. Az Invitel álláspontja szerint e körben, más megközelítés alapján kell figyelembe venni a Kormány által támogatott Szupergyors Internet Program (SZIP) hatásait. Ennek elsődleges oka, hogy az új hálózatok megjelennek az előrettekintő időtávban, valamint lényegesen eltérő gazdaság feltétellel épülnek (állami támogatással). Az Invitel nem tartja elfogadhatónak, hogy a határozattervezet 2014-es adatokra épít, amikor is 2018-tól életbe lépő szabályozásról van szó; különösen, hogy nemrég teljesítették a szolgáltatók az internet szolgáltatásra vonatkozó adatszolgáltatást a 2016-os adatokkal. Megítélése szerint a Hatóság számára minden információ rendelkezésre áll ahhoz, hogy a határozattervezetre kapott észrevételek értékelésével egyidejűleg a frissítést is elvégezze. Az Invitel nem látja szükségesnek a szabályozott termékek körének bővítését a virtuális hurokátengedés – helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférés – szolgáltatással, különösen, mivel az Invitel maga számára sem nyújt ilyen tartalmú nagykereskedelmi szolgáltatásra épülő kiskereskedelmi szolgáltatást. Nem látja műszakilag indokoltnak, hogy az internet szolgáltatás nyújtásához kell ilyen szolgáltatás. Kéri, hogy amennyiben a Hatóság ezen szolgáltatást előírja, akkor a Jogosult Szolgáltatót terhelje a Kötelezett Szolgáltatóknál felmerülő, a szolgáltatásnyújtási képességhez szükséges beruházások költsége. Az Invitel a kiegészítő szolgáltatások tartalmának, illetve az együttműködési szabályoknak a részletes, határozati szintű szabályozása helyett szerencsésebbnek tartaná, ha továbbra is jogszabályi szinten, és nem hatósági határozat szintjén kerülnének szabályozásra a szolgáltatások, hiszen az előbbi változtatása az aktuális igények alapján egyszerűbb, gyorsabb és átláthatóbb is. Az Invitel leszögezi, hogy aggályosnak tart minden olyan, a határozattervezetben szereplő rendelkezést, amely korlátozza a

saját kiskereskedelmi szolgáltatásának fejlesztését, innovációját, így különösen az új szolgáltatások bevezetéséhez kötődő határidőket. Az Invitel túlzónak tartja a határozattervezet elektronikus ügyintézés keretében előírt informatikai rendszerre vonatkozó követelményeit, illetve egyes eljárási határidőket. Az Invitel a költségalapúság kapcsán megjegyzi, hogy a helyi hurok átengedésének 1610 Ft-os díja (alig több mint 5 euró) ismeretei szerint az EU egyik legalacsonyabb ilyen díja. Az új generációs hálózatok esetén a hasonló szolgáltatás díja még ennél is alacsonyabb. Ugyanígy ítéli meg pl. az oszlopsor megosztás költségét is. Továbbá, a konkrét díjak kapcsán indokoltnak tartana egy olyan díjstruktúrát, amely évenkénti korrekciós mechanizmust tartalmaz egy megfelelő index alapján.

Az Invitel összefoglalóan tett észrevételei közül jelen pontban azokra válaszolok, amelyekre az Invitel által benyújtott dokumentum a későbbiekben, a részletes észrevételek során nem tér ki.

Az Invitel kiegészítő szolgáltatások tartalmának, illetve az együttműködési szabályoknak továbbra is jogszabályi szinten történő meghatározásával kapcsolatos észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A kiegészítő szolgáltatások tartalmának, illetve a felek közötti együttműködés részletes szabályainak jelen határozatban történő rögzítésére több okból került sor. Elsődlegesen hangsúlyozni kell, hogy az Invitel által kért jogszabályi szintű meghatározást maguk az erre vonatkozó elektronikus hírközlési szabályok zárták és zárják ki, illetve nem teszik lehetővé. Az Eht. 62-63. §-ában foglalt rendelkezésekből és ehhez kapcsolódóan az Eht. jelentős piaci erejű szolgáltatókkal szemben kiszabható kötelezettségek címet viselő XII. Fejezetéből egyértelmű, hogy a Hatóság a jelentős piaci erejű szolgáltatókkal szemben kiszabható kötelezettségek részletes tartalmát – így a kiegészítő szolgáltatások részletes tartalmát és a felek közötti együttműködés részletes szabályait is – kizárólag az Eht. 62-63. §-ok szerint lefolytatott eljárásokban hozott érdemi határozatokban jogosult meghatározni, erre vonatkozó rendeleti felhatalmazást az Eht. 182. §-a nem tartalmaz. Az Eht. XII. fejezetében rögzített keretszabályon belüli határozati tartalmak részletes megállapítására maga az Eht. kötelezi az Elnököt azzal, hogy minden egyes kiszabható kötelezettségfajtánál külön is nevesíti, hogy az adott kötelezettség részletes tartalmát az Elnök az Eht. 62-63. §-ok szerint meghozandó határozatban állapíthatja meg (így többek között: Eht. 102. § (1) bekezdés, 103. § (1) bekezdés, 104. § (1) bekezdés, 105. § (1) bekezdés, 106. § (1), (3) és (6) bekezdés, 106. § (6), 108. § (1) és (2) bekezdés). Emellett fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a Hszr. 1. § (4) bekezdése maga is úgy állapítja meg a rendelet hatályát, hogy az időközben hatályon kívül helyezett Eht. 163. § (1) bekezdésében meghatározott időpontot követően (azaz az Eht. 2004. január 1. napján történő hatályba lépését követő első piacelemzések elvégzését követően) a Hatóság a referenciaajánlatok és hálózati szerződések tartalmával kapcsolatos kötelezettségeket a piacelemzés tárgyában hozott határozataiban állapítja meg.

Azon túl, hogy a fentiek alapján nincs lehetőség jogszabályi szabályozásra e kérdésekben, a kiegészítő szolgáltatások tartalmának határozati szabályozására – ahogyan azt a jelen határozat indokolás A. fejezet [573] szakaszában is rögzítettem – azért is szükség van, mert a korábbi gyakorlat (amikor a Kötelezett Szolgáltatók – figyelembe véve a Hszr. előírásait – maguk határozták meg a referenciaajánlatukban a kiegészítő szolgáltatásokat és azok tartalmát) ahhoz vezetett, hogy a Kötelezett Szolgáltatók sok esetben eltérően értelmezték az egyes kiegészítő szolgáltatások tartalmát, továbbá több esetben indokolatlan, az alap-, illetve felhordó hálózati szolgáltatások nyújtásához nem szükséges kiegészítő szolgáltatásokat alakítottak ki. Ennek eredményeként Kötelezett Szolgáltatóként eltérő elnevezésű és tartalmú, több esetben indokolatlanul kialakított szolgáltatások születtek, ami nehezítette a szolgáltatások összehasonlítását, mind a Hatóság, mind a Jogosult Szolgáltatók számára. Az eltérő szolgáltatás tartalom miatt a szolgáltatások díjai is jelentős

eltéréseket mutattak, a díjak hatósági összehasonlítása a jóváhagyás folyamatában nem vagy korlátozottan volt lehetséges. Az eltérő szolgáltatás tartalom és díjak a Jogosult Szolgáltatók számára is nehezítették azok átláthatóságát, illetve az elszámolást. Mindezen tapasztalatokat figyelembe véve, az egyértelműség és az egységes értelmezés, valamint az átláthatóság Jogosult Szolgáltatók számára történő megteremtése érdekében döntöttem a kiegészítő szolgáltatások körében egységes tartalmú szolgáltatások alkalmazásáról.

A felek közötti együttműködés részletes szabályainak jelen határozatban történő rögzítésére a fentiekben foglalt okok miatt került sor. Ezzel kapcsolatban fontosnak tartom megjegyezni, hogy a 2003-ban kiadott Hszr.-ben szereplő rendelkezések jelentős része a technológiai fejlődés és az új nagykereskedelmi szolgáltatások megjelenése miatt mára elavulttá vált és a Hszr. több rendelkezéséről a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárások során kiderült, hogy azok értelmezése nem egyértelmű.

Megjegyzem továbbá, hogy az Invitel által a javaslata alátámasztásaként felhozott indok, mely szerint a jogszabályi szintű szabályozás esetén a jogszabály – itt kormányrendelet – változtatása az aktuális igények alapján egyszerűbb és gyorsabb, nem állja meg a helyét.

Az Invitel azon észrevételét, amelyben rögzíti, hogy aggályosnak tart minden olyan rendelkezést, amely korlátozza a saját kiskereskedelmi szolgáltatásának fejlesztését, innovációját, így különösen az új szolgáltatások bevezetéséhez kötődő határidőket, figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az Invitel észrevételében nem jelölte meg, hogy a határozatnak pontosan mely rendelkezését vitatja, mindazonáltal valószínűsíthető, hogy az új szolgáltatások közül a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában – feltételesen – előírt szolgáltatásra vonatkozik az észrevétele. Az Invitel észrevételében nem ismertette továbbá, hogy az új szolgáltatások bevezetése milyen módon korlátozza a saját kiskereskedelmi szolgáltatásának fejlesztését, innovációját. Az észrevétel érdemi vizsgálatára ezért nem volt lehetőség. Fontosnak tartom ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatókra vonatkozó szabályozás a Kötelezett Szolgáltatók mozgásterét – pontosan az erőfölényes helyzet kezelésének szükségessége miatt – minden esetben korlátozza. A jelen határozatban foglalt szabályozás az új kiskereskedelmi szolgáltatások fejlesztése tekintetben a korábbiakhoz képest jóval kevésbé korlátozó szabályokat tartalmaz, sőt, a jelen határozat rendelkező rész I. D.6. pontjában – feltételesen – előírt kötelezettség egyik célja, hogy az erőfölényes helyzet miatt szükséges szabályozás a korábbiaknál kevésbé korlátozza a Kötelezett Szolgáltatók mozgásterét a hálózatfejlesztések során.

Az Invitel a költségalapúság keretében meghatározott díjak szintjével kapcsolatos észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat rendelkező részében meghatározott díjakat a kötelezően alkalmazandó 2013/466/EU Ajánlásban foglalt szabályok alapján – amelytől való eltérés nem volt indokolt –, a szolgáltatók által benyújtott input adatok felhasználásával számítottam ki, a díjak szintje e számítások alapján alakult ki. Önmagában az, hogy a korábbi szabályozás alapján kialakított referenciaajánlatban szereplő, a jelen határozatban előírtól eltérő módszertannal kiszámított díjak a jelen határozatban meghatározott díjaktól eltérnek, nem befolyásolja az alkalmazott eljárás, illetve a kiszámított díjak helyességét.

Az Invitel a díjak évenkénti korrekciójára vonatkozó mechanizmus bevezetésével kapcsolatos észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat rendelkező részében előírt díjakat a Hatóságnak az Eht. 24. § (2) bekezdése alapján alkalmazni rendelt 2013/466/EU Ajánlásban foglalt szabályok alapján kell kialakítania. Az Invitel által javasolt eljárás – amely a költségalapú díjak szintjét egy kiválasztott index alapján fokozatosan elszakítaná a költségalaptól – nem elfogadható, hiszen az annak alkalmazásával kialakított díjak már nem tekinthetők a kötelezően alkalmazandó 2013/466/EU Ajánlásban foglalt szabályok alapján kialakított díjnak. A hazai piac tekintetében pedig – mint azt a jelen határozatban is megállapítottam – nem azonosítható semmilyen olyan sajátosság, amely az említett Ajánlástól való eltérést indokolná, és maga az Invitel sem említett ilyet észrevételében. Megjegyzem továbbá, hogy nem azonosítható olyan index, amely a jelen határozatban előírt szolgáltatásokkal kapcsolatos költségváltozásokat megfelelően le tudná képezni, illetve a szolgáltatások költségét befolyásoló jelentős számú, akár ellentétes irányú hatást gyakoroló tényező (pl. eszközár, volumen) évenkénti változása nem eredményezi szükségszerűen az árak növekedését. Figyelembe véve a leírtakat, valamint a BU-LRIC+ modell folyamatos, évenkénti frissítésével kapcsolatos, kötelezetti oldalon jelentkező szabályozói terheket, valamint az árak évenkénti változtatásával járó, a jogosulti tervezést nehezítő jelentős piaci kockázatokat, a jelen határozatban a teljes szabályozási periódusra vonatkozóan határoztam meg a díjak szintjét. (Ez a gyakorlat egyébként nem tér el az eddigiektől, amikor a Kötelezett Szolgáltatók a referenciaajánlatukban szereplő díjakat a hatósági jóváhagyást követően a teljes szabályozási ciklusban folyamatosan alkalmazták.)

Részletes észrevételek

Észrevételek a földrajzi piacok meghatározása témában [187] – [277]

2.2. Az Invitel egyetért a település, mint alapegység azonosításával. Ugyanakkor nem tartja indokoltnak a volt koncessziós terület (LTO terület) alapú megközelítés fenntartását a továbbiakban. Álláspontja szerint ez a földrajzi piac definíciójából és a határozattervezet indokolás A. fejezet [236] szakaszában tett megállapításából is következik, mely szerint az LTO területen a versenyfeltételek nem elég homogének. Véleménye szerint a települések az elemzésben ezt követően meghatározandó versenyfeltételek alapján kategorizálhatók és az eltérő versenyfeltételekhez igazodó kategóriák alapján csoportosítva szintén eljutunk az ország teljes területéhez, benne a domináns szolgáltatók területeihez. Álláspontja szerint módszertani szempontból is az olyan megközelítés a helyes, amely egy objektív szempont szerint a sorrendtől függetlenül ugyanazt az eredményt adja. Álláspontja szerint a Hatóság által első lépésben felállított „szűrő” feltétel – az LTO területek azonosítása – és a későbbiekben alkalmazott további „szűrési” szempontok egymás utáni alkalmazása azt eredményezik, hogy a korábban szabályozott szolgáltatók (Invitel, Magyar Telekom Nyrt., UPC Magyarország Kft., a továbbiakban: LTO szolgáltató(k)) a korábbi LTO területeken továbbra is a versenyszempontoktól eltérő okok miatt kiemelt helyzetben vannak (határozattervezet indokolás A. fejezet [242], [245] szakaszai).

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Ahogy azt a jelen határozat indokolás A. fejezet [204] szakaszában is kifejtettem, a helyhez kötött internet szolgáltatás hazai piaca a verseny földrajzi dimenzióját tekintve európai összehasonlításban atipikusnak tekinthető, a legtöbb európai országra ugyanis az jellemző, hogy a piacvezető szolgáltató országos hálózati lefedettséggel rendelkezik. Ezzel szemben a hazai piacon a teljes lefedettség csak az adott volt koncessziós terület volt koncessziós szolgáltatója tekintetében érvényesül. Az internet szolgáltatás hazai piacán ennek megfelelően a versenyviszonyok földrajzi elemzése során a volt koncessziós területek „természetes” kiindulási egységnek tekinthetők, a piaci verseny, a volt koncessziós szolgáltatók és az alternatív szolgáltatók hálózatfejlesztései az egyes területek közötti különbségeket egyelőre nem oldották fel. Önmagában az, hogy néhány alternatív szolgáltató az adott

volt koncessziós területen belül egyes településeken, akár települések csoportjaira vonatkozóan valamekkora lefedettségű hálózatot kiépített (felhívom e körben az Invitel figyelmét a jelen határozat I.7.1.2.2. pontjában foglaltakra), nem elegendő ahhoz, hogy a volt koncessziós területek – mint eltérő versenyfeltételekkel rendelkező területek – elkülönítésétől eltekintsek. A jelen határozat indokolás A. fejezet Invitel által – csak részben – idézett [236] szakasza az Invitel által idézett rész mellett kimondja azt is, hogy mind a strukturális, mind a magatartási tényezők alapján jelentős eltérések fedezhetők fel a volt koncessziós területek között. Megjegyzem továbbá, hogy a jelen határozat indokolás A. fejezet I.7.2.1. pontjában részletesen vizsgáltam a volt koncessziós területek elkülönítésének szükségességét, az itt tett megállapításokat az Invitel érdemben nem vitatja, az álláspontját – mely szerint a versenyfeltételekben nincs eltérés az egyes volt koncessziós területek között – nem támasztja alá bizonyítékokkal. Szintén a volt koncessziós területekből való kiindulás helyességét támasztja alá a BEREK közös álláspont 5. oldalán található megfogalmazás¹⁸⁷, amely kiemeli, hogy azokban az esetekben, amikor valamelyik országban több, nem teljes országos lefedettséggel rendelkező inkumbens szolgáltató található, az inkumbens hálózatok lefedettsége alapján indokolt elkülöníteni a piacokat. Az Invitel vizsgálati lépések sorrendjére vonatkozó álláspontjával kapcsolatban megjegyzem, hogy általánosságban vitatható, hogy egy módszertan helyességének alapfeltétele, hogy a módszertani lépések felcserélésével ugyanaz az eredmény álljon elő. A leírtak alapján az Invitel észrevételét a volt koncessziós területenkénti elkülönítés szükségtelensége tekintetében figyelmen kívül hagytam. Ennek megfelelően figyelmen kívül hagytam azokat az észrevételeket is, amikor az Invitel az országos szintű vizsgálati egységből levezetve fogalmazta meg a kívánatos lépéseket (pl. országos részesedések alapján választott jelentős méretű szolgáltató).

2.3. Az Invitel észrevétele szerint az LTO terület, mint földrajzi piac meghatározási szempont – amelyből véleménye szerint a Hatóság definíciója szerinti „jelentős méretű alternatív szolgáltató” megállapítása is következik (határozattervezet indokolás A. fejezet [242] [245] szakaszok) – esetében a Hatóság tárgyilagos indokok nélkül, önkényesen választotta meg a piacrészesedési küszöbszámot. E körben egyetért azzal, hogy szükséges valahol határt húzni, de a kiválasztott küszöbértéket vitatja. Álláspontja alátámasztásaként előadja, hogy a Hatóság által többször hivatkozott dokumentum pl. az országos piaci részesedést említi, így az LTO piaci részesedés már eleve eltérés ettől. Ezt követően megvizsgálja a Hatóság vezetékes piaci jelentésében található számokat és az általa számított országos piaci részesedések alapján megállapítja, hogy öt szolgáltató rendelkezik a 3%-os küszöb feletti piacrésszel, az egyéb nem nevesített szolgáltatók a piac 10,1%-át bírják. Eközben az Invitel részesedése 9%. Megállapítja, hogy az Invitel piaci része így kisebb, mint azoké a szolgáltatóké összesen, amelyek nem is kerülnek említésre. Ez álláspontja szerint azért lényeges, mert lehet ugyan, hogy egy-egy versenytárs sokkal kisebb előfizetői bázissal rendelkezik, mint az Invitel, azonban a nagyszámú versenytárs miatt az Invitel egy versenyző „tömegeggyel” áll szemben. Álláspontja szerint az Invitel országosan csekély piaci részesedése miatt ezért nem eshet olyan megközelítés alá, mint olyan, erősebb pozícióban lévő szolgáltatók, amelyek piaci részesedése sokkal nagyobb, és így önmagukban is jelentősen megelőzik a nem nevesített szolgáltatókat. Megjegyzem továbbá, hogy a

¹⁸⁷ „However, in some countries there are several fixed network incumbent operators with less than national coverage, each of which operates in a different area. In these countries markets have usually been defined according to the area covered by each of these operators. Examples are Finland, Hungary, and the Hull-area in the UK. This approach of using the incumbent(s) network coverage as a determining criterion for geographic market definition has been used by virtually all of the NRAs so far and remained undisputed by the European Commission and national courts.”

vezetékes gyorsjelentés alapján az Invitel piaci részesedése 1%-ot csökkent 2011. július – 2017. július között és a csökkenés az utolsó évet tekintve már ügyfélszámban is jelentkezik.

Az Invitel álláspontja szerint a nagyszámú, egyenként hatással bíró versenytárs jelenléte miatt a határozattervezet által idézett összejátszás (indokolás A. fejezet [245] szakasz), mint lehetséges veszély esete sem állhat fenn.

Megállapítja továbbá, hogy a fenti piaci struktúra miatt az Invitel nincs abban a helyzetben, hogy tevékenységét a többi szolgáltatótól függetlenül, vagy akaratát azokra kényszerítve tudna működni, mint egy erőfölényes szolgáltató. Álláspontja szerint, még ha az Invitel egy-egy kisebb versenytársától tudná is függetleníteni a piaci magatartását, összességében ez már nem áll meg, ráadásul a kisebb szereplők bizonyos esetben egységben tudnak fellépni. Ezzel összefüggésben említi a beszerzési társaságokat, amelyekben keresztül már leküzdhető a méretbeli probléma, a vélhető költséghátrány számos, a szolgáltatásokat érintő, kritikus elem kapcsán (végberendezések etc.).

Következtetésként megállapítja, hogy az Invitel területein nem lehet az alapján a versenytársak köréből kizárni egy-egy szereplőt, hogy az LTO területen a piacrészesedése kisebb, mint 3%, hiszen így a versenytársak nagy részét kiveszi a Hatóság az elemzésből, holott az Invitel által tartósan tapasztalt piaci dinamika ennek az ellentéte. Az Invitel e körben hiányolja az Invitel LTO területi magatartását befolyásolni képes szolgáltatók listájáról a Tarr Kft.-t, amely a piac 2,8%-át bírja.

Az Invitel megállapítja továbbá, hogy a fenti példán túl előfordulhat olyan eset is, amely a fentieknek némiképpen az ellentéte; tehát amikor egy egyébként nagy szolgáltató csak marginálisan van jelen az adott településen (vagy az Invitel LTO területen általában), de mérete miatt már jelentős versenynyomást képes gyakorolni (mivel képes viselni egy-egy településen az agresszív árazásából fakadó átmeneti veszteséget).

A leírtak alapján az Invitel kéri az az LTO terület figyelmen kívül hagyását és a 3%-os küszöbszám településenként történő figyelembevételét.

Az észrevételeket figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Ahogy az előző észrevételre adott válaszban leírtam, a hazai piac földrajzi szempontból atipikusnak tekinthető, ezért mindenképpen indokolt az egyes volt koncessziós területek elkülönítése a földrajzi vizsgálatok során (az ezzel kapcsolatos részletes indokolást lásd az előző észrevételre adott válaszban). Ennek megfelelően helytelen az az Invitel által javasolt megközelítés, amely a 3%-os küszöb alkalmazása során az országos piaci részesedést venné figyelembe, hiszen a vizsgálati egységnek nem megfelelő szűrő alkalmazását tenné szükségessé. Ez olyan helyzeteket eredményezhet, amikor az adott volt koncessziós területen esetlegesen jelen sem lévő szolgáltató piaci részesedését, szolgáltatáskínálatát stb. kellene vizsgálni. (E körben megjegyzem, hogy a jelen határozat nem tartalmaz olyan megállapítást, mely szerint a volt koncessziós területek megállapításából következne a jelentős méretű szolgáltatók megállapítása, mint ahogyan az Invitel észrevétele tartalmazza. Bármilyen más vizsgálati egység kiválasztása esetén is helyes módszertani lépés lenne a jelentős méretű szolgáltatók azonosítása és kiemelt kezelése.) A BEREK közös álláspontjának 110. pontjában szereplő megállapítást a közös álláspont 5. oldalán leírtakkal együttesen kell értelmezni. Az 5. oldalon található megfogalmazás¹⁸⁸ kiemeli, hogy azokban az

¹⁸⁸ „However, in some countries there are several fixed network incumbent operators with less than national coverage, each of which operates in a different area. In these countries markets have usually been defined according to the area covered by each of these operators. Examples are Finland, Hungary, and the Hull-area in the UK. This approach of using the incumbent(s) network coverage as a determining criterion for geographic

esetekben, amikor valamelyik országban több, nem teljes országos lefedettséggel rendelkező inkubens szolgáltató található, az inkubens hálózatok lefedettsége alapján indokolt elkülöníteni a piacokat. A BEREC közös álláspontjának 110. pontjában szereplő megfogalmazás szó szerinti alkalmazása tehát jelen esetben módszertanilag helytelen eredményre vezetne.

Az Invitel észrevételében egyetért azzal, hogy valamekkora küszöbértéket meg kell állapítani a jelentős méretű szolgáltatók azonosítása során, azonban a jelen határozatban alkalmazott 3%-os küszöbérték helyességét vitatja. E körben becsatolja a vezetékes gyorsjelentés alapján általa kiszámított piaci részesedéseket, amelyekből azonban önmagukban az országos szintű küszöb alkalmazásának szükségessége nem következik. A 3%-os küszöbértékkel kapcsolatos döntés során természetesen mérlegelésre volt szükség, melynek során figyelembe vettem a piaci részesedések megoszlását az egyes volt koncessziós területen. Ezen kívül a küszöb megállapítása során figyelembe vettem a jelen határozat A. fejezet indokolás [239] szakaszában foglalt szabályozási szempontokat. A 3%-os küszöbérték kiválasztása tehát okszerűen, a vizsgálati egységnek megfelelően, a piaci részesedések és a [239] szakaszban rögzített speciális szabályozási szempontok figyelembe vételével történt. A leírtak alapján nem indokolt a volt koncessziós területenként alkalmazott 3%-os küszöb módosítása, és az Invitel nem is hozott fel olyan érvet, amely a jelen határozat [239] szakaszában foglalt szempontokat érdemben vitatná.

Az Invitel versenyző tömeggel, beszerzési társaságokkal kapcsolatos észrevétele tartalmában nem a földrajzi piac meghatározásához, hanem a jelentős piaci erő értékeléséhez kapcsolódik. Ahogyan a jelen határozat indokolás A. fejezet [189] szakaszában foglaltakból is kiderül, a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor. Megjegyzem ugyanakkor, hogy az Invitel által felvázolt, versenyző „tömeggel” kapcsolatban kifejtett piaci jelenségek a hazai piacon nem tapasztalhatóak, az eltérő szolgáltatáskínálattal, eltérő földrajzi területen tevékenykedő, egymástól jogilag független kisebb szolgáltatók Invitel által említett összehangolt magatartására, fellépésére vonatkozó bizonyítékot az Invitel sem mutatott be.

Az Invitel által megfogalmazott javaslat, melyben az Invitel kéri az LTO terület figyelmen kívül hagyását és a 3%-os küszöbszám településenként történő figyelembevételét, ellentmond az általa korábban leírtaknak, ahol az országos küszöbérték használatát említi, illetve az országos piaci részesedéseket vizsgálja. A két megközelítés teljesen eltérő eredményre vezet. A település szintű küszöb megállapítása ellentmond a jelen határozat indokolás A. fejezet [238] szakaszában foglalt ésszerűségi, óvatossági és stabilitási szempontoknak és szabályozói szempontból kezelhetetlen területi egységekhez vezethet, ezért a javaslat nem elfogadható.

2.4. Az Invitel a határozattervezetben szereplő 3%-os küszöbszám végső alakulásától függetlenül vitatja a Hatóság által alkalmazott osztályozás következő elemét: a legalább két darab egyenként 15%-os részesedést. Az Invitel kifejti, hogy az esetek nagy részében az Invitel elfogadja a három szolgáltatós modellt, mint annak feltételét, hogy az adott településen érdemi verseny lehessen, ugyanakkor ilyen esetben álláspontja szerint csak a településen belüli piaci részesedésére lehet

market definition has been used by virtually all of the NRAs so far and remained undisputed by the European Commission and national courts.”

támaszkodni, hiszen a település a földrajzi piac alapegysége, és minden szolgáltatót figyelembe kell venni a JPE azonosítás során, szemben a Hatóság megközelítésével.

Az Invitel álláspontja szerint a településenként történő elemzés során előfordulhat, hogy olyan szolgáltatók rendelkeznek a legnagyobb piaci részesedéssel, amelyek abszolút méretüket nézve csekélyek a kisebb piaci részesedéssel rendelkező szolgáltatókhoz képest. Az Invitel álláspontja szerint ezen esetekben (településeken) sem alakulna ki kezelhetetlen helyzet, hiszen a JPE útmutató is tartalmaz a JPE státusz megállapításához a piaci részesedésen túl értékelendő egyéb szempontokat.

Az Invitel megjegyzi továbbá, hogy a JPE útmutató az erőfölény vizsgálatánál bár első körben a piaci részesedést veszi alapul, azt is előírja, hogy azt a többi tényezővel együtt kell vizsgálni (75-78). Itt kerül említésre, hogy 40%-os piaci részesedésnél merül fel „normál esetben” az erőfölény kérdése, kinyitva azt a lehetőséget, hogy lehetnek a szokásostól eltérő, a következtetést módosító adottságok. Az Invitel megítélése szerint a határozattervezet akkor járna el helyesen, ha a piaci részesedések során a településeket például a referencia (küszöb) piaci részesedések alapján kategorizálná, a JPE útmutatóban említett 25%, 40% és 50% értékek szerint, és így vonna le következtetéseket az Invitel által ellátott településekről.

Az észrevételeket figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az Invitel álláspontja szerint az általa javasolt településenként történő elemzés – ami egyenértékű településenkénti (több mint 3000 település, potenciálisan ennyi földrajzi piac) földrajzi piacok megállapításával – piacelemzési szempontból kezelhető, ezzel szemben a jelen határozat által idézett BERC közös álláspont egyértelműen a területi egységek előzetesen kialakított kategóriákba sorolását javasolja a kezelhetetlen méretű elemzési egységek elkerülése érdekében.

Az Invitel szerint a JPE útmutatóban található JPE kritériumok használata a küszöbértékek kialakításánál megfelelő eljárás lehet. Ezzel összefüggésben ismételten felhívom a Szolgáltató figyelmét, hogy ezen eszköz nem a földrajzi piac meghatározásához, hanem a jelentős piaci erő értékeléséhez kapcsolódik. Ahogyan a jelen határozat indokolás A. fejezet [189] szakaszában foglaltakból is kiderül, a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor.

Az Invitel által a mennyiségében nem (JPE plusz két versengő infrastruktúra), de mértékében vitatott 15%-os küszöbértékkel kapcsolatos döntés során természetesen mérlegelésre volt szükség, amit a jelen határozat indokolás A. fejezet [245] szakaszában ki is fejtettem. Erre vonatkozóan az Invitel által a JPE útmutatóból idézett százalékos értékeket, mint alternatív küszöbértékeket nem tudtam figyelembe venni, hiszen azokat a Bizottság a JPE szolgáltatókra, nem pedig a jelen határozatban vizsgált jelentős méretű alternatív szolgáltatókra vonatkoztatva jelölte meg. A küszöbértékkel kapcsolatban ilyen javasolt érték nem létezik, és az Invitel semmilyen olyan érvet nem hozott fel észrevételeiben, amely a jelen határozat indokolás A. fejezet [245] szakaszában foglalt szempontrendszerrel vitatná.

2.5. Az Invitel a piacelemzés súlyos hibájának tarja, hogy a 2014-es év tényadataira építi következtetéseit, amikor egy ez ex-ante (előre mutató) szabályozás során különösen fontos a legfrissebb adatok használata. A határozattervezet álláspontja szerint tehát egy időközben jelentős mértékben megváltozott piacra vonatkozó szabályozást tartalmaz.

Álláspontja szerint 2014 óta számos hálózatfejlesztés történt, és nem csak új hálózatok épültek, de a nyújtott szolgáltatások minősége is változott. Továbbá a piac mérete is nőtt mintegy 250 000 előfizetővel (~+10%). A Hatóság rendelkezésére állnak mind a 2015. mind a 2016. évek adatai.

Az Invitel álláspontja szerint a piacelemzés gyakorlatilag átugorja a 2014. december – 2018. március (hatályba lépés) közötti időszakot, sőt a kötelezettségek átmeneti fenntartása mellett további 2 évvel (2020-ig) meghosszabbítja a (2011 előtti adottságokra tekintettel ilyennek kijelölt) JPE szolgáltatók kötelezettségeit.

Az Invitel észrevételét figyelembe vettem, az alábbiak szerint:

Természetesen a Hatóságnak is célja, hogy a jelen határozat a lehető legfrissebb adatokat tartalmazza, ugyanakkor az adatok frissítésének – elsősorban számos szolgáltató adatszolgáltatási fegyelmeinek, illetve adatszolgáltatási pontosságának alacsony szintje miatt – objektív korlátai vannak. A piacok meghatározásához a Hatóságnak a hazai piac több száz szolgáltatójától kell évenként bekérni az adatokat és az érdemi elemzés csak abban az esetben lehetséges, ha az adatok a kisebb szolgáltatóktól is beérkeztek, hiszen a településszintű vizsgálatoknál ezeknek is van jelentősége. A Hatóság folyamatosan gyűjti az adatokat, ugyanakkor számos esetben több körös hiánypótlásra és bírságotra is szükség van, hogy a megfelelő adatokhoz hozzájusson. Ez objektív korlátot jelent az elemzések során. A 2015. évre vonatkozó adatszolgáltatás 2016 második negyedévében indult és az adatszolgáltatás lezárására egyes piaci szereplők adatszolgáltatásának elhúzódnása (ezzel kapcsolatban lásd még a Magyar Telekom 3.2. pontban ismertetett észrevételeire adott választ) miatt csak a határozattervezetek közzétételét követően kerülhetett sor. Tekintettel a jelen határozat meghozatalával kapcsolatos eljárási határidőkre, továbbá a piac mielőbbi szabályozásának szempontjára, a határozat Eht. 40. §-a szerinti közzétételét nem lehetett függővé tenni a szolgáltatók adatszolgáltatási fegyelmeiből adódó késedelemről. Ezt követően ugyanakkor lehetőség volt arra, hogy a beérkezett adatokat a Hatóság feldolgozza és a jelen határozatban található releváns táblázatokat frissítse. Ennek eredményeként az Invitel terület tekintetében meghatározott földrajzi piacok határa kismértékben (7 kisméretű település, hozzávetőleg 12 ezer előfizető) változott. A 2015-ös adatok tehát a korábbi évekhez képest elhanyagolható mértékben változtatták meg a piaci határokat. Megjegyzem továbbá, hogy az Invitel állításával ellentétben, bár a piac mérete valamelyest nő, érett piacról van szó és a települési piaci részesedések változása – néhány, alternatív szolgáltatók hálózatfejlesztéseivel érintett kisebb település kivételével – lassú, vagy a piaci részesedések érdemben egyáltalán nem változtak a 2011-2014-es időtávon. Tehát a piacon egyáltalán nem tapasztalhatók olyan jelentős átrendeződések, amit az Invitel észrevételében jelez. Ennek megfelelően már a 2011-2014-es adatokból a későbbi időszakra vonatkozóan is megbízható következtetések vonhatóak le. Mindazonáltal a jelen határozatot kiegészítettem a 2015-ös adatokkal, amelynek eredménye a 2.a és 2.b piacok határainak – elhanyagolható mennyiségű hozzáférést érintő – megváltozása. A jelen határozatban meghatározott földrajzi piacok határai – a fent említett 7 kisméretű, lokális fejlesztéssel érintett település kivételével – lényegében nem változtak a 2013-2015-ös időszakban és az eltérés a 2011-2012-es időszakkal összevetésben is csak kisebb települések tekintetében mutatkozik. A 2016-os évre vonatkozó adatszolgáltatás – annak érdekében, hogy a szolgáltatóknak 2016-os év lezárását követően valamennyi releváns volumen és bevételi adata rendelkezésre álljon – 2017. első negyedévében indult, a településszintű elemzésre alkalmas adatbázis összeállítására – a szolgáltatók adatszolgáltatási pontosságától függően – reálisan leghamarabb 2018. első negyedévében kerülhet sor. Nem felel meg tehát a valóságnak az Invitelnek az az állítása, hogy a Hatóság rendelkezésére állnak a 2016. év adatai.

2.6. Az Invitel álláspontja szerint a határozattervezet nem kellő mélységben foglalkozik a SZIP hatásával (pl. indokolás A. fejezet [376] [378] [382] szakaszai és ismételések). Az Invitel

észrevételében ismerteti a SZIP program célját: több tíz milliárd Ft állami támogatás mellett 2018 év végére szinte minden magyar háztartásban elérhető legyen a valódi szélessávú internet szolgáltatás (30 Mbit/s). Álláspontja szerint a SZIP program előrehaladása, az építések azt támasztják alá, hogy ennek megvalósulása reális, tényként kezelendő.

Az Invitel megjegyzi, hogy a SZIP program célkitűzése – azaz valódi szélessávú internet szolgáltatás – egyben azt is felveti, hogy megfontolandó a határozattervezetben szereplőnél több termékpiacot meghatározni. A határozattervezet nem különböztet meg a vezetékes szolgáltatáson belül valódi szélessávú internet és egyéb internetet; legalábbis is nincs a határozattervezetben ilyen típusú szegmentáció. Megjegyzi, hogy a Hatóság által idézett BEREK közös álláspont is tartalmaz hasonló esetre példát (32-33. bekezdés).

Az Invitel tapasztalatai szerint érdemes lenne megvizsgálni legalább a SZIP-ben is megjelenő 30 Mbit/s alatti és feletti piacokat. Az alacsonyabb sebességek esetén (ADSL 1/2, Kábelmodem Docsis 2.0) álláspontja szerint a mobil helyettesítés és a helyhez kötött vezeték nélküli szolgáltatások helyettesítő szerepe, verseny nyomása más (valós, érdemi), mint a 30 Mbit/s feletti valódi szélessávú szolgáltatásoknál (ahol az LTE sebességek és kapacitásnövekedés időben később hat majd). Véleménye szerint egy ilyen vizsgálat alapján lehetne eldönteni, hogy érdemes-e további piacokat megkülönböztetni.

Az Invitel ezen felül a SZIP kapcsán további szempontok figyelembe vételét tartja szükségesnek a határozattervezetben: A nem LTO szolgáltató által megépített SZIP háztartások a megítélése szerint a határozattervezet időhorizontjában már releváns potenciális előfizetők, melyeket a piaci részesedések számításakor figyelembe kellene venni (akár a lefedett háztartások számával, akár egy reális becsült ügyfélszámmal). Hangsúlyozza, hogy a SZIP hálózatok körültekintő figyelembe vételét az is indokolja, hogy mivel a kiépítés költsége részben állami pénzből történik, így a nyertes szolgáltató árazási szabadsága is nagyobb lesz.

A SZIP háztartások vizsgálata megítélése szerint nem csak, és nem elsősorban az LTO szolgáltató esetén érdekes. Álláspontja szerint ezért a határozattervezet egyes megállapításai (indokolás A. fejezet [377], [419] szakaszai) a SZIP-el kapcsolatban így nem relevánsak, hiszen nem az a kérdés, hogy az LTO szolgáltatót nem érinti az open access kötelezettség, hanem, hogy milyen új versenytárs fog ott biztosan megjelenni és mekkora méretű hálózattal.

Az észrevételeket figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat a SZIP pályázat keretében épített nyílt hozzáférésű hálózatok szerepét mind a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása, mind a kötelezettségek meghatározása során figyelembe veszi. Bár a SZIP hálózati fejlesztések hatást gyakorolnak a piaci versenyre, ugyanakkor ezeknek a hálózatoknak a kiépülése a jelen határozatban azonosított piacokon a piaci viszonyokat nem rendezi át olyan mértékben, amely a jelen határozatban foglalt következtetéseket érdemben befolyásolná. A SZIP pályázatok keretében kiépített hálózati végpontok száma (várhatóan 400 ezer körüli) a piac potenciális méretéhez – teljes lefedés esetén a háztartások és a további hozzáférési pontok (üzleti, közületi) száma 4,5-5 millió potenciális végpontot jelent – képest csekély, 10% alatti. A SZIP pályázatok keretében – a kiírásban foglaltak alapján – döntően olyan település- és utcarészek kerülnek lefedésre, melyek az adott település háztartásokban mérve kisebb részét teszik ki, így a jelen határozat ezen településekre vonatkozó megállapításai érdemben nem változnak. Magát a kiépítést sok esetben a volt koncessziós szolgáltató végzi, ami szintén érintetlenül hagyja a fennálló versenyviszonyokat. Az Invitel által a Hatóság számára javasolt spekulatív és önkényes eljárás, amely a piaci részesedések vizsgálata során fiktív előfizetőszámokat rendelne a SZIP hálózatokat fejlesztő szolgáltatókhoz, nem elfogadható. Ez különösen nem indokolt annak fényében, hogy a piaci

penetráció növekedésének korlátjává a keresleti oldal vált (ezzel a megállapítással egyébként a szélessávú meghallgatás tapasztalatai alapján a szolgáltatók is egyetértenek), azaz a SZIP fejlesztések keretében kiépülő végpontok előfizetőkkel történő benépesítése különösen nagy kihívást jelent a szolgáltatók részére ezeken a kereskedelmi alapon le nem fedett területeken. A piac elemzése során a Hatóság a rendelkezésre álló adatokat előretekintő módon elemzi, ez azonban nem jelentheti azt, hogy spekulatív piaci forgatókönyvek alapján alakítja ki a szabályozást.

Az Invitel felvetése, amely a vezetékes szolgáltatáson belül valódi szélessávú internet és egyéb internet szolgáltatás piacok elkülönítését javasolja, megalapozatlan. Ilyen elkülönítés nem fedezhető fel a szolgáltatók ajánlataiban és az igény oldalon sem azonosítható ilyen elkülönülés. A magasabb sáv szélességek felé irányuló előfizetői migráció is azt támasztja alá, hogy a szélessávú piacon nem indokolt sáv szélességenként elkülönülő alpiacok azonosítása. Az Invitel álláspontja alátámasztásául idézett BEREK álláspont jelen esetben nem releváns, az ugyanis nem a jelen határozatban szabályozott piachoz kapcsolódó kiskereskedelmi piacra vonatkozik, hanem a bérelt vonali végződtetési szegmens nagykereskedelmi piaca esetében az Ofcom által alkalmazott megközelítésre hivatkozik. Az idézett álláspontban tehát teljesen más piacról van szó és a tagállami szabályozó hatóság által alkalmazott szegmentálás nem kapcsolódik a támogatott hálózatfejlesztésekhez, vagy a digitális menetrend célkitűzéseikhez.

Az Invitel tévesen értelmezi a jelen határozat indokolás A. fejezet [377] és [419] szakaszait. A jelen határozat ezen pontokban a lehetséges versenyt korlátozó magatartásformák előfordulásának lehetőségét vizsgálja, ami a jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatók esetében vizsgálandó, így értelemszerűen nem lehet irreleváns.

2.7. Az Invitel az észrevételéhez mellékelte a földrajzi piacokra vonatkozó saját számításai eredményét. Ebben bemutatja azon települések listáját, ahol (a frissebb adatokra és az általa előadott pontosított megközelítésre tekintettel) más következtetésre jut, mint a Hatóság. Ennek keretében egyrészt bemutatja, hogy hol van jelen két további, a Hatóság által is jelentős alternatív szolgáltatónak minősített piaci szereplő. Ezek a településeken a Hatóság által is alkalmazott szempontok miatt az Invitel megítélése szerint nem minősül JPE szolgáltatónak, így kéri a szabályozás visszavonását itt is. Ezen kívül bemutatja azokat a településeket is, ahol az Invitel piaci részesedését 50% alatt látja és legalább két figyelembe vehető vezetékes internet szolgáltató is jelen van az adott településen. Ezekkel a településekkel kapcsolatban az Invitel megítélése szerint a JPE útmutató (75-79) és a versenyjogi gyakorlat alapján nem lehet erőfölényes helyzetről beszélni, így kéri ezen településeken is a kötelezettségek visszavonását, átsorolásukat a 2.a földrajzi piac alá.

Az Invitel az észrevételéhez tartozó lábjegyzetben a határozattervezetben található sajtóhibára (Ajka felsorolása hiányzik a határozattervezet 2. oldaláról) hívja fel a Hatóság figyelmét.

Az Invitel észrevételeit – a sajtóhibával kapcsolatos észrevétele kivételével – figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az Invitel az észrevételéhez nem mellékelte az általa elvégzett számításokat, nem csatolta be a számítások alapjául szolgáló adatokat, azok forrását, így a számítások helyessége érdemben nem vizsgálható. Megjegyzendő, hogy nehezen elképzelhető, hogy az Invitel számításai a tényleges piaci helyzetet tükrözik, mivel valószínűsíthető, hogy a versenytársak megfelelő volumen adatai nem állnak a rendelkezésére, így az általa végzett számítások becslésnek tekinthetők. A Hatóság a tényállás tisztázása során a piaci szereplőktől bekért adatok alapján végezte el a számításokat és ennek eredményeként különítette el a 2.a és a 2.b piachoz tartozó településeket. A leírtak alapján nem indokolt a 2.a piachoz tartozó települések listájának bővítése az Invitel által megadott településekkel.

Az Invitel az első csoportba sorolt települések listájának összeállítása során az észrevétele alapján azokat a településeket választotta ki, ahol az Invitelen kívül további két, a jelen határozatban jelentős méretűként azonosított alternatív szolgáltató jelen van. Ezzel kapcsolatban felhívom az Invitel figyelmét, hogy valamely település 2.a piachoz tartozóként azonosításához – a jelen határozatban részletesen kifejtett szempontok és indokok alapján (jelen határozat indokolás A. fejezet 1.7.2.2.5. pontja) – nem elegendő, hogy az adott településen az Invitel mellett két, a jelen határozatban jelentős méretűként azonosított alternatív szolgáltató jelen legyen, annak az is feltétele, hogy a két jelentős méretű alternatív szolgáltató piaci részesedése egyenként legalább 15%-ot érjen el, illetve az együttes piaci részesedésük haladja meg az 50%-ot, valamint megfelelő nagyságú települési lefedést biztosító hálózattal rendelkezzenek az adott településen. Az Invitel által az első csoportba sorolt települések – 6 település kivételével, amelyet a 2015-ös adatok alapján a 2.a piachoz soroltam – nem felelnek meg ennek a kritériumnak, így a 2.a piacba vonásuk indokolatlan.

A második csoportba sorolt települések listájának kialakítása során az Invitel által alkalmazott kiválasztási szempontok szintén nem felelnek meg a jelen határozatban foglalt módszertannak, ugyanakkor az Invitel a jelen határozatban szerepeltetett és részletesen indokolt, valamint érzékenységvizsgálatokkal is alátámasztott módszertannal szemben nem adja meg a saját felállított kiválasztási módszertanának koherens szempontrendszeréhez kapcsolódó indokolását, illetve nem vitatja érdemben a jelen határozat szempontrendszerét. Feltételezhető, hogy az Invitel szempontrendszerének fő vezérlőelve, hogy az Invitel minél több településen mentesülhessen az öt terhelő kötelezettségek alól, ez ugyanakkor nyilvánvalóan nem lehet a jelen határozat kiválasztási módszertanának alapja. Itt megjegyzendő, hogy az Invitel érvelésében ismételten keverednek a földrajzi piacok meghatározása és a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosítása során alkalmazott szempontok. Ezzel kapcsolatban ismételten felhívom az Invitel figyelmét, hogy – bár a földrajzi piacok vizsgálata során a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során alkalmazottakhoz hasonló kritériumok (pl. piaci részesedés) vizsgálatára kerül sor – a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor.

Az Invitelnek a jelen határozat 2. oldalán található sajtóhibával kapcsolatos észrevételét figyelembe vettem, a felsorolást ennek megfelelően kibővíttem.

Invitel további észrevételei

2.8. Az Invitel álláspontja szerint a korábban kirótt kötelezettségek megszüntetése (II.D.1. 55. o.) kapcsán a határozattervezetben szereplő 26 naptári hónap, mint átmeneti idő egyértelműen túlzott elvárás (főként, hogy a megszüntetés a határozattervezet megjelenésével már várható fejlemény). Az Invitel megállapítja, hogy a releváns kiskereskedelmi piacon (vezetékes internet-hozzáférés) már 2017. októbertől az Eht. változása miatt egy éves határozott idejű szerződések lesznek, az „alatta” lévő nagykereskedelmi szerződéssel együtt és a legutolsó kétéves kiskereskedelmi szerződés is megszűnik vagy határozatlanná módosul 2019 októberében. Ezért kéri a Hatóságtól a két időpont összehangolását, azaz a határozattervezet módosítását úgy, hogy az átmeneti kötelezettségek legkésőbbi időpontja 2019. október 31. legyen. A módosítás álláspontja szerint a jogosultak esetleges befektetéseinek megtérülését nem érintené, hiszen azok már a múltban lezajlottak, és ha nem így lenne, azzal az Eht. módosítás is számol(hatot)t volna.

Az Invitel észrevételét – a Magyar Telekom 3.3. pontban ismertetett észrevétele tekintetében a későbbiekben kifejtett indokok alapján, az ott írt módon – részben figyelembe vettem, és a jelen határozat rendelkező rész II. D.1. pontját akként módosítottam, hogy a kötelezettség fenntartására előírt átmeneti időt 26 hónapról 14 hónapra módosítottam, valamint ennek megfelelően módosítottam a jelen határozat indokolását is.

2.9. Az Invitel a határozattervezet rendelkező rész I. D.3-I. D.6. pontjában a kötelezettség kiterjedésének meghatározása során alkalmazott 5000 Ft-os limitdíjjal kapcsolatban kifejti, hogy a megoldás elvi helyessége mellett a gyakorlatban problémát lát a megközelítéssel. Álláspontja szerint az, hogy egy szolgáltató kér-e létesítési díjat egy nem kiépített előfizetői pont létesítése esetén, végső soron a műszaki vizsgálat során derül ki, hiszen minden ilyen bekötést egyedileg kell vizsgálni. Ezeket az egyébként 0 Ft-os belépési díjat korlátozó (módosító) feltételeket a véleménye szerint a potenciális előfizetők is ismerik (része az ÁSZF-nek). Így a jogosult szolgáltató esetében sem lát arra lehetőséget, hogy a tényleges műszaki felmérés előtt már előre megadható legyen a hálózattal érintett ilyen terület vagy lokáció. Megjegyzi, hogy a megfelelő műszaki vizsgálat előtt a kötelezett szolgáltató saját kiskereskedelmi területe előtt sem ismertek ezek az adottságok, így az egyenlő elbánás alapján erre nem is lehet kötelezni a kötelezett szolgáltatót. Bár álláspontja szerint az eseteket kis számát érinti csak, hogy a kiépítés végül műszaki akadály miatt megghiúsulna, azonban ezt sem lehet figyelmen kívül hagyni. Kéri ezért ennek a szabálynak a kibővítését ezekre az esetekre is.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az észrevétellel érintett kötelezettség nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a Kötelezett Szolgáltató műszaki vizsgálat útján állapítsa meg, hogy egy adott előfizetői hozzáférési pont a hálózata által lefedett szolgáltatási területhez tartozik-e. Az észrevételben jelzett eset – vagyis a létesítés lehetőségének műszaki vizsgálat során történő megállapítása – tehát nem áll ellentétben a kötelezettség tartalmával.

Ugyanakkor nem életszerű és az Invitel kiskereskedelmi gyakorlata alapján sem felel meg a valóságnak az észrevételben foglalt megállapítás, amely szerint műszaki felmérés előtt nincs lehetőség annak eldöntésére, hogy egy adott terület, vagy cím a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett-e. Az Invitel (és a többi Kötelezett Szolgáltató is) nyilvánvalóan rendelkezik adatokkal a hálózata által lefedett területekről, címekről. Ezt jelzi az is, hogy az Invitel honlapján lekérdezhető, hogy adott földrajzi címen az Invitel helyhez kötött szolgáltatásai elérhetőek-e, ami a hozzáférési hálózatok területi lefedettségére vonatkozó, azonnal lekérdezhető nyilvántartást feltételez. Továbbá az Invitel – észrevételben is hivatkozott – Általános Szerződési Feltételei is megkülönböztetik az Invitel hálózata által lefedett szolgáltatási területet („ellátási terület”), illetve az ezen kívüli területet és csak az utóbbi esetében rendelkeznek a belépési díjon túl további létesítési díj felszámításáról.¹⁸⁹ Ez, az ÁSZF-ben szereplő megkülönböztetés is alátámasztja annak – a hozzáférési kötelezettség kiterjedésének alapjául szolgáló – megközelítésnek a helyességét, amely a hálózatok által lefedett szolgáltatási területet meghatározó jelentőségűnek tekinti a szolgáltatás létesítése, illetve annak díja szempontjából.

Megjegyzem továbbá, hogy az észrevétellel érintett kötelezettség nem zárja ki a nagykereskedelmi hozzáférés létesíthetőségével kapcsolatos – a kiegészítő szolgáltatások körében meghatározott – műszaki vizsgálatok elvégzését és indokolt esetben a hozzáférési igény elutasítását, amely azonban nem érinti a hozzáférési kötelezettség területi kiterjedését.

¹⁸⁹ https://www.invitel.hu/lakossagi/ASZF/ASZF_Torzsszoveg_20170924.pdf, 7.2.1 (8) pont (40-41.o)

2.10. Az Invitel a határozattervezet rendelkező rész I. D.10. pontja alatt szereplő „5 nap” határidőket (több esetben) túlzónak tartja, tekintettel pl. a hétfégi időszak, munkaszüneti napok és ezek kombinációja esetén (hosszú hétfégék), kéri ezért ennek módosítását 5 munkanapra.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indoklás A. fejezet [581] szakaszában részletesen indokoltam az egyes határidők meghatározása során figyelembe vett szempontokat. Ezek a határidők a korábbi szabályozáshoz képest hosszabb időt biztosítanak a Kötelezett Szolgáltatók számára, a határidők módosítását több esetben pontosan a korábbi szabályozásban alkalmazott munkanapban történő meghatározás változása miatt tartottam szükségesnek. A leírtak alapján – tekintettel arra, hogy az Invitel semmilyen konkrét gyakorlati problémát nem jelzett észrevételében a határidők teljesítésével kapcsolatban, csak általánosságban tartja azokat „túlzónak” – a határidők további növelését nem tartom indokoltnak, ezért a jelen határozatot nem módosítottam az Invitel ezen észrevétele alapján.

2.11. Az Invitel álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező rész I. D.10. pontjában, a hálózati szerződés módosítása kapcsán megadott 10 napos határidőt („a hálózati szerződés módosítására irányuló szövegtervezet megküldése”) szintén nem tartja elégségesnek, tekintettel arra, hogy ilyen típusú szerződés előkészítése több szervezeti egység bevonásával valósul meg. A 10 munkanapra való módosítást még a pihenő és munkaszüneti napok heti rendszeressége is indokolja.

Az Invitel észrevételét részben elfogadtam, az alábbiakra tekintettel.

Az Eht. 67/B. § (1) bekezdése szerint a referenciaajánlat módosítása esetén is alkalmazandó Eht. 67/A. § (4) bekezdése alapján az Elnöknek meg kell határoznia a referenciaajánlat hatálybalépésének a dátumát, amely nem feltétlenül, sőt, leggyakrabban nem esik egybe a határozat közlésének dátumával, ezért az Invitel által észrevételezett 10 napos határidőt nem a referenciaajánlat módosítása tárgyában hozott döntés kézhezvételéhez, hanem a módosított referenciaajánlat hatálybalépéséhez kötöttem. Tekintettel arra, hogy a hálózati szerződések módosítására értelemszerűen csak a referenciaajánlat hatályba lépését kerülhet sor, így a módosított szabály lehetővé teszi a szerződésmódosításra való felkészülést a Kötelezett Szolgáltató számára, illetve indokolt esetben a Hatóság a referenciaajánlat hatálybalépésének meghatározásánál figyelembe tudja venni a szerződésmódosítás előkészítésének időigényét. Hasonló okokból a referenciaajánlat módosulása esetén előírt hálózati szerződésmódosítással kapcsolatos határidő kezdő időpontját is módosítottam és a korábbi szabályozástól eltérően – amely a referenciaajánlat módosításával kapcsolatos határidőt az Elnök referenciaajánlat módosítása tárgyában hozott döntése kézhezvételétől számította – a jelen határozatban foglalt szabályozás alapján a kezdő időpontot a módosított referenciaajánlat hatályba lépésétől kell számítani.

Az Invitel észrevétele nyomán észleltem, hogy a határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontja a „Hálózati szerződés módosítása” alcímében található, a hálózati szerződés módosításának kötelező eseteit meghatározó rendelkezés pontosításra szorul, mivel a szövegezésből nem állapítható meg egyértelműen, hogy a hálózati szerződés módosítására akkor is kötelesek-e a felek, ha nem a hatályos referenciaajánlat módosítására, hanem a referenciaajánlat készítésére vonatkozó kötelezettség akként történő kirovására kerül sor, amelynek következtében a Kötelezett Szolgáltatónak új referenciaajánlatot kell készíteni, és az ily módon elkészített és az Elnök által jóváhagyott vagy tartalmában megállapított referenciaajánlatnak megfelelően kell a hálózati szerződést módosítani. Továbbá megállapítottam, hogy bár a Hszr. korábbi szabályozása eltérő határidőt szabott a feleknek a szerződésmódosítás egyes eseteinek végrehajtására (30, illetve 60 napot biztosítva erre), azonban ezen eltérést – figyelembe véve a szerződésmódosítás előkészítésének, a szükséges tárgyalásoknak, egyeztetéseknek az időigényét – nem láttam

indokoltnak. Ezért a szabályozás egységesítése érdekében a hálózati szerződés módosításának valamennyi esetére 60 napos határidőt állapítottam meg, de – az egyes esetek egyedi jellemzőire figyelemmel – a határidő számításának kezdő időpontját eltérően határoztam meg, valamint ezen túlmenően előírtam a szerződésmódosítás ezen eseteinek a referenciaajánlatban való feltüntetését. Az egyértelműség kedvéért továbbá külön alpontra szerkesztettem a hálózati szerződés módosításának két esetét. Az egyik eset, amikor a szerződésmódosítás valamelyik fél önálló kezdeményezésére történik, úgy, hogy a hálózati szerződés módosítása egyébként nem kötelező. A másik esetben a felek kötelesek a hálózati szerződést módosítani, annak érdekében, hogy az az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabálynak minősülő jogszabállyal, a referenciaajánlattal, vagy az Elnök által hozott döntéssel összhangba kerüljön. Szintén az egyértelműség kedvéért azt is rögzítettem, hogy az első eset szerinti szabályokat – így különösen a hálózati szerződés módosítását kezdeményező fél ajánlatának tartalmi elemeire vonatkozó rendelkezéseket és a hálózati szerződés módosításának létrejöttével kapcsolatos szabályokat – a második esetben is alkalmazni kell eltérő rendelkezés hiányában. A fentiekre tekintettel a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontja a „Hálózati szerződés módosítása” alcímében található, a hálózati szerződés módosításának kötelező eseteit meghatározó rendelkezést és a kapcsolódó – a jelen határozat indokolás A. fejezet III.3.4. pont alatti [586] bekezdésben foglalt – indokolást módosítottam.

A szövegtervezet elküldésére vonatkozó határidőt ugyanakkor nem módosítottam. Annak érdekében ugyanis, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a szerződéstervezet Jogosult Szolgáltató általi vizsgálatára, az azzal kapcsolatos nyilatkozattételre, valamint a szerződésmódosítással kapcsolatos tárgyalásokra, a szerződéstervezet elkészítésével kapcsolatosan nem indokolt a 10 napos határidőnél hosszabb idő meghatározása.

2.12. Az Invitel a határozattervezet rendelkező rész I. D.12.2. pontjában előírt kötelezettséggel (Működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés biztosítása) kapcsolatban rögzíti, hogy ilyen rendszer az Invitel esetében a saját kiskereskedelmi oldal támogatására sem áll rendelkezésre. Ennek megfelelően túlzó anyagi ráfordításnak tartja egy ilyen rendszer kialakítását. Jelzi továbbá, hogy nem csak az előírt rendszer funkcionalitása, hanem a minőségi paraméterei (pl. rendelkezésre állás, üzemszünet maximális hossza) sincsenek összhangban a jelenlegi szolgáltatás támogatásához használt rendszer megfelelő paramétereivel. Álláspontja szerint – tekintettel a szabályozott termékeknek a Hatóság által is ismert alacsony igénybevételére – csak abban az esetben tartja indokoltnak a határozattervezetben szereplő elképzelést, amennyiben az igények száma a jövőben növekedésnek indul, tartósan ígérkezik és elér egy ésszerű küszöb értéket. Az Invitel szerint a piachatózatnak a szolgáltatók meglévő adottságaira kell alapoznia, hiszen a szolgáltatók kiskereskedelmi tevékenysége se épül másra, és nem terjedhet ki nem szükségszerű fejlesztésre. Álláspontja szerint, amennyiben ezzel szemben a kötelezett szolgáltató informatikai rendszerének fejlesztésére kötelezett, akkor ezen költségeket tételes kimutatás mellett a jogosult szolgáltatóknak kell finanszíroznia. Ez álláspontja szerint természetesen nem érinti azt, hogy az Invitel az egyenlő elbánás elv maradéktalan megvalósítása érdekében a meglévő rendszereiből az információt rendelkezésre bocsássa.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogy az a jelen határozatban is rögzítettem, a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a nagykereskedelmi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyes információkhoz való azonnali hozzáférés kritikus fontosságú a Jogosult Szolgáltató saját előfizetőinek nyújtott szolgáltatás megvalósítása során. A jelen határozatban azonosítottam azokat az információkat, amelyek a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a legkritikusabbak (a szolgáltatás létesíthetőségével és a megrendeléssel kapcsolatos alapvető információk, illetve a hibakezeléssel kapcsolatos információk)

és ennek megfelelően ezen információk körére vonatkozóan írtam elő a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában foglalt kötelezettségeket. Ezek olyan információk, amelyek egyrészt a saját kiskereskedelmi előfizetőik kiszolgálásához is szükségesek (hálózat típusa, alkalmazott átviteli technológia, elérhető sáv szélességek, hibakezeléssel kapcsolatos információk) másrészt a korábbi határozatban és a jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírt kötelezettségek alapján rendelkezésre kell, hogy álljanak (elérhető nagykereskedelmi szolgáltatások). Természetesen előfordulhat, hogy az információk egységes adatbázisba szervezése, illetve egy külső illesztő felület kialakítása a Kötelezett Szolgáltató számára költséggel jár, ugyanakkor az információk megfelelő időben történő rendelkezésre állásának hiánya önmagában ellehetetlenítheti a Jogosult Szolgáltató szolgáltatásnyújtását. Ennek megfelelően az Invitel azon észrevételét, amely egy igénybevételi küszöb értéktől tenné függővé a kötelezettség teljesítését, nem fogadtam el, hiszen a leírtak alapján az információk megfelelő időben történő rendelkezésre állásának a hiánya a Jogosult Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtását önmagában korlátozhatja, megakadályozhatja.

A szabályozás költségeivel kapcsolatban ezen kívül fontosnak tartom rögzíteni a következőket. Az ex ante szabályozás annak jellegéből adódóan azt határozza meg, hogy mely magatartás jogszerű, és ennek részletes feltételeit is rögzíti. Az ilyen típusú, nem a jogsértésre utólag reagáló, hanem a piaci szereplők vagy azok egy részének magatartását a jövőre nézve meghatározó hatósági jogalkalmazói eljárás eredményeképpen megszülető döntésekben kiszabott kötelezettségek szükségszerűen többletköltségekkel járhatnak. A szabályozás jellegéből fakad tehát, hogy önmagában az a tény, hogy a szabályozásnak való megfelelés költséget jelent egy vagy több, a szabályozással érintett szolgáltatóknak, még nem teszi aránytalanná és indokolatlanná a döntésben foglalt kötelezést. A jelen piacelemzési eljárásban az Eht. szerint megállapított hatáskörömben eljárva, a jelen határozat indokolásában részletesen hivatkozott jogszabályok alapján állapítottam meg kötelezettségeket a Kötelezett Szolgáltatók számára. Ezen ex ante típusú szabályozás tehát okozhat többletköltséget és a jelen eljárásban azt kell vizsgálnom, hogy arányos és indokolt-e a kötelezettség kirovása. A jelen határozat indokolás A. fejezet [504] szakaszában rögzítettem, hogy a szabályozónak az egyenlő elbánás megvalósulását biztosítani kell a szolgáltatás nyújtásához szükséges információk rendelkezésre bocsátása terén. A jelen határozat rendelkező részének I. B.2. pontjában előírt egyenlő elbánás kötelezettség körében megfogalmazott kötelezettség biztosítja az információhoz való hozzáférés tekintetében is az egyenlő elbánás követelményének teljesülését. Az ezzel összefüggésben a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában előírt kötelezettségek kiszabását az indokolás A. fejezetének [610] szakaszában részletesen indokoltam, amely indokok megfelelően alátámasztják, hogy e kötelezettségek kiszabása indokolt és arányos. Az, hogy a kötelezettségnek való megfeleléshez szükséges eszköz nem áll a Kötelezett Szolgáltató rendelkezésére és annak létrehozása többletteleherként jelentkezik nála, nyilvánvalóan nem lehet önmagában akadálya a szabályozásnak, illetve pusztán ettől nem lesz a kötelezettség kiszabása megalapozatlan, hiszen ha a Kötelezett Szolgáltatók adottságaira, meglévő eszközeire kellene alapoznom a döntésemet, akkor az ellehetetleníthetné az ex ante szabályozást. A nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásához – szabályozás hiányában – nem feltétlenül állnak a szolgáltatók rendelkezésére a szükséges eszközök, a nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettség hiányában ugyanis értelemszerűen a szolgáltató döntése, hogy az adott szolgáltatást nagykereskedelmi szinten nyújtja-e vagy sem, és hogy az ezzel kapcsolatos többletköltségeket a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásából remélt bevételei reményében vállalja-e vagy sem. A szabályozás – amint az a fentiekben rögzítésre került – sok esetben fejlesztéseket igényelhet a Kötelezett Szolgáltatók oldalán. Az Invitel észrevételében nem bizonyította, hogy a kifogásolt kötelezés olyan terhet jelentene számára, amely nem áll arányban az elérhető előnyökkel, pusztán annyit hozott fel észrevételében, hogy a kötelezésnek való megfeleléshez szükséges felület jelenleg nem áll rendelkezésére. Megjegyzem, hogy a jelenleg nagykereskedelmi szolgáltatásként kínált

hozzáférés típusok (pl. hurokátengedés, országos bitfolyam szolgáltatás) szintén nem vagy nem szabályozott módon álltak a szolgáltatók rendelkezésére a szabályozást megelőző időszakban, azaz ezen szabályozott formában nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások kialakítása is szükségszerűen költséget okozott a szolgáltatóknak, önmagában ettől nem lett aránytalan és/vagy indokolatlan a kirótt kötelezettség.

Az Invitelnek a kötelezettségben előírt információs rendszer minőségi paramétereinek meghatározásával kapcsolatos észrevételét nem fogadtam el. Ahogyan a jelen határozat indokolás A. fejezet [610] szakaszában rögzítettem, annak érdekében, hogy a Kötelezett Szolgáltató az információs hozzáférési felület üzemeltetési feltételeinek kialakításával, az információs felület elérhetőségének akadályozásával ne legyen képes az információkhoz való hozzáférést, ezen keresztül a Jogosult Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtását indokolatlanul korlátozni, az információs hozzáférési felület elérhetőségével kapcsolatos teljesítménymutatókat (rendelkezésre állás, üzemszünet maximális hossza) szükséges meghatározni. Az elmúlt szabályozási időszakokban az Invitel, mint Jogosult Szolgáltató, illetve más Jogosult Szolgáltatók részéről számos panasz érkezett egyes szolgáltatók partnerei kiszolgálására kialakított elektronikus ügyfélszolgálat rendszerével kapcsolatban, ami szintén azt támasztja alá, hogy az ilyen rendszerekkel kapcsolatos minimális elvárások rögzítése mindenképpen indokolt a jelen határozatban. A minimális elvárások egyenlő elbánás keretében történő rögzítése – a nagykereskedelmi információs felületnek megfeleltethető kiskereskedelmi információs rendszer esetében értelmezhető és ellenőrizhető teljesítménymutatók hiánya miatt – ebben az esetben nem volt lehetséges, ezért az információs hozzáférési felület esetében a teljesítménymutatók minimális értékeit rögzítettem.

2.13. Az Invitel az újonnan előírt helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférés bevezetése kapcsán megjegyzi, hogy amennyiben a kötelezett szolgáltató hálózata ennek a szolgáltatásnak a nyújtására nem képes, akkor a hálózatnak az alkalmassá tétele, kizárólag csak a jogosult szolgáltató érdekében, nem arányos teher a kötelezett szolgáltatóra nézve. Ilyen esetben kéri egy költség-megosztási folyamat kialakítását. E körben hivatkozik más területen alkalmazott költségmegosztási gyakorlatokra, pl. az áramszolgáltatói oszlopok alkalmassá tétele.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az L2 WAP szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezés arányosságával kapcsolatos észrevételével összefüggésben fontosnak tartom rögzíteni, hogy a kötelezettség – feltétel nélküli – kirovása minden olyan esetben indokolt és arányos kötelezés, amikor a fizikai hozzáférési lehetőség hiánya nem teszi lehetővé a Jogosult Szolgáltató számára a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásaival egyenértékű szolgáltatás előállítását. A kötelezettség előírására ilyen esetben azért van szükség, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak ne legyen lehetősége arra, hogy a hálózatfejlesztéssel kapcsolatos döntésein keresztül a hálózatához való hozzáférést megakadályozza, így a szabályozást kiüresítse (ezzel kapcsolatban lásd bővebben a jelen határozat indokolás A. fejezet [559] szakaszának hatodik francia bekezdésében, valamint [566] szakaszában foglaltakat). Önmagában tehát az, hogy a Kötelezett Szolgáltató olyan hozzáférési technológiát választ, amely nem megosztható fizikailag, még nem jelenthet alapot a szabályozás központi elemét jelentő hozzáférési kötelezettség alóli mentesülésre, különösen akkor, ha egyébként a fizikai megosztást helyettesíteni képes műszaki megoldás rendelkezésre áll. Természetesen a kötelezettségnek megfelelő szolgáltatás kialakítása – mint valamennyi korábbi, ex-ante szabályozás keretében előírt szolgáltatás kialakítása is – költséggel jár, mindazonáltal az indokolásban foglaltak alapján, illetve érdekében, hogy a hálózatához való hozzáférés olyan módon valósulhasson meg, ami a lehető legkevésbé korlátozza a Kötelezett Szolgáltatót a hálózatfejlesztés területén, mindenképpen szükséges a kötelezettség előírása.

Az Invitel észrevételével kapcsolatban fontosnak tartom ismételten hangsúlyozni, hogy az, hogy valamely, a jelentős piaci erőre tekintettel előírt szabályozás a Kötelezett Szolgáltatótól fejlesztést követel meg és költséggel jár, önmagában nem jelent aránytalanságot, vagy indokolatlanságot. A kirótt kötelezettségek arányosságát és indokoltságát elsősorban a feltárt lehetséges versenyre korlátozó magatartásformákhoz képest kell vizsgálni.

A Hatóság által a BU-LRIC+ modellel a jelen határozatban foglaltak alapján a későbbiekben kiszámított havi díjak az eszközök értékén keresztül a szolgáltatással kapcsolatos fejlesztési költségeket is figyelembe veszik. Az Invitel költségmegosztással kapcsolatos javaslata ennek megfelelően ahhoz vezetne, hogy a szolgáltatás kialakításával kapcsolatos költségeket a Jogosult Szolgáltatók kétszeresen térítenék, egyszer a fejlesztési hozzájárulás, egyszer a havi díjak formájában, ami nem elfogadható.

Az észrevétellel kapcsolatban lásd még a Magyar Telekom 3.23. pontban ismertetett észrevételeire adott válaszokat is.

2.14. Az Invitel észrevételében jelzi, hogy a helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáféréssel kapcsolatosan még számos olyan műszaki részlet van, amely a határozattervezet alapján nem egyértelmű; ezeknek a követelményeknek a véglegesítése majd az esetleges jogosultakkal folytatandó termék kialakítás és költség megosztás részét kell, hogy képezze.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az észrevétel az L2 WAP szolgáltatás műszaki jellemzőinek kialakítását illetően nem mond ellent a jelen határozat rendelkező részének I. D.6. pontjában foglalt rendelkezéseknek, amelyek szerint az L2 WAP szolgáltatás részletes tartalmának, igénybevételi feltételeinek kialakítására a Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltatóval lefolytatott – a rendelkező rész I. D.10.2.1. pontjában szabályozott – egyeztetéseket követően köteles. Az észrevétel ezért ebben a tekintetben nem értelmezhető a jelen határozathoz kapcsolódó módosítási javaslatként.

Az észrevételnek a költségmegosztás kialakítására vonatkozó részét az Invitel előző észrevételére adott válaszában leírtak alapján nem vettem figyelembe.

2.15. Az Invitel megállapítja, hogy a helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférés műszaki paraméterei számos olyan követelményt tartalmaznak (VLAN szám, QoS osztályok, versengési ráta) mely nem része a jogosult kiskereskedelmi szolgáltatásának. Az Invitel álláspontja szerint a helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférés olyan követelményeket is támaszt (pl. multicast funkció), mely nem áll kapcsolatban az internet hozzáférési szolgáltatással, hanem az attól független IPTV szolgáltatás nyújtása miatt használ a kötelezett a hálózatában. Így, álláspontja szerint, a Hatóság valójában a TV szolgáltatás nyújtását kívánja megteremteni a többi (internet szolgáltatásra) jogosult számára. Az Invitel szerint, mivel a határozattervezet célja, hogy a kiskereskedelmi internet hozzáférési piacon (a Hatóság által) vélt versenyproblémát kezelje, a határozattervezet túlterjeszkedik a hatósági hatáskörön, amikor is az egyébként párhuzamos platformokon zajló, a hatóságok által sem azonosított, TV piaci versenybe kíván beavatkozni.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az L2 WAP szolgáltatás esetében meghatározott műszaki jellemzők – szolgáltatás minőség stb. – szükségessége alapvetően abból következik, hogy az L2 WAP szolgáltatás esetében a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató megosztott hálózati erőforrásokat (közös átviteli közeg, eszközkapacitás) használ, és ilyen feltételek mellett szükséges biztosítani a Jogosult Szolgáltató által igénybe vehető szolgáltatás megfelelő minőségét, funkcionális jellemzőit, valamint a Jogosult

Szolgáltató szolgáltatásjellemzők kialakításával kapcsolatos mozgásterét. Az L2 WAP szolgáltatás szempontjából lényeges műszaki jellemzők ugyanakkor szükségtelenek lehetnek a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi szolgáltatásai esetében, amennyiben a saját hozzáférési hálózatán egyedül nyújt szolgáltatásokat az előfizetői számára. Ezért az L2 WAP szolgáltatás esetében az egyes műszaki jellemzők indokoltsága nem vezethető le közvetlenül abból, hogy az adott műszaki jellemző a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi szolgáltatásai esetében érvényesül-e.

A jelen határozat rögzíti, hogy mi tekinthető a jelen határozatban azonosított piachoz tartozó kiskereskedelmi piacnak. A jelen határozat indokolás A. fejezet [14] szakaszából egyértelműen kiderül, hogy mivel a kiinduló nagykereskedelmi piacot alkotó fizikai vagy passzív hozzáférési szolgáltatások a kiskereskedelmi internet hozzáférés szolgáltatás mellett más adatok átvitelén alapuló szolgáltatás nyújtását is lehetővé teszik (pl. beszédátvitelen, illetve műsorjelek átvitelén alapuló kiskereskedelmi szolgáltatások), ezért az ilyen kiskereskedelmi szolgáltatások is a kapcsolódó kiskereskedelmi piachoz tartoznak. Ennek megfelelően a helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáféréssel kapcsolatban előírt multicast kötelezettség tekintetében sincs szó arról, hogy az túlterjedne a hatósági hatáskörön, hiszen a használata a kiskereskedelmi piachoz tartozóként azonosított szolgáltatás nyújtását teszi lehetővé (a példa egyébként teljes mértékben analóg a Jogosult Szolgáltatók által a hozzáférési szolgáltatások felhasználásával nyújtott telefonszolgáltatás esetével). Megjegyzem továbbá, hogy a határozatban előírt helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés célja, hogy azokban az esetekben, amikor a fizikai hozzáférési lehetőség hiánya nem teszi lehetővé a Jogosult Szolgáltató számára a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásaival egyenértékű szolgáltatás előállítását, megfelelő – a fizikai hozzáférést helyettesíteni képes – hozzáférési lehetőség álljon rendelkezésre a Jogosult Szolgáltató számára. A fizikai hozzáférést biztosító szolgáltatások lehetővé teszik a Jogosult Szolgáltató számára mindazon szolgáltatások nyújtását, amire a Kötelezett Szolgáltató képes, így a fizikai hozzáférést kiváltó kötelezettségek is alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szolgáltatások kialakítása során a fizikai hozzáféréshez hasonló szabadságot biztosítson a Jogosult Szolgáltató számára. Ez mindenképpen szükségessé teszi a multicast kötelezettség előírását.

2.16. Az Invitel álláspontja szerint a kiskereskedelmi internet hozzáférési piacon tapasztalt versenyfeltételnek az ex-ante szabályozás által történő javítása, annak szükséges műszaki megvalósítása alapján, teljes körűen teljesülhet az előírt hozzáféréssel kapcsolatos kötelezettségek helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférés nélküli előírása által is.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az L2 WAP szolgáltatás szükségtelenségével kapcsolatos észrevételével összefüggésben ismételten fontosnak tartom rögzíteni, hogy a kötelezettség – feltétel nélküli – kirovása minden olyan esetben indokolt és arányos kötelezés, amikor a fizikai hozzáférési lehetőség hiánya nem teszi lehetővé a Jogosult Szolgáltató számára a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásaival egyenértékű szolgáltatás előállítását. A kötelezettség előírására ilyen esetben azért van szükség, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak ne legyen lehetősége arra, hogy a hálózatfejlesztéssel kapcsolatos döntésein keresztül a hálózatához való hozzáférést megakadályozza, így a szabályozást kiüresítse (ezzel kapcsolatban lásd bővebben a jelen határozat indokolás A. fejezet [559] szakaszának hatodik francia bekezdésében, valamint [566] szakaszában foglaltakat. A kötelezettség indokoltságával és arányosságával kapcsolatban lásd még az Invitel korábbi, az L2 WAP kötelezettséggel kapcsolatos túlzó ráfordításokkal kapcsolatos észrevételére (2.13. pont) adott válaszomat.

2.17. Az Invitel a határozattervezet helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés felett, a hálózati topológia magasabb szintjén (pl. regionális) esetlegesen kialakítandó szolgáltatással kapcsolatos

rendelkezésével összefüggésben rögzíti, hogy – tekintettel arra, hogy a regionális szolgáltatás a helyihez képest már a felhordó hálózat átalakításával is járna (pl. forgalom és kapacitás kezelés), aminek beruházás igénye még nagyobb lenne a kötelezettre nézve – ilyen esetleges kötelezettséget még kevésbé tart elfogadhatónak.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat rendelkező rész I. D.6.2. pontja tartalmazza az Invitel által kifogásolt rendelkezést. Ebből egyértelműen kiderül, hogy a hozzáférési aggregációs pontnál magasabb hálózati szinten megvalósuló hozzáférési pont kialakítása a Kötelezett Szolgáltató számára nem kötelezettség, hanem egy lehetőség. (A magasabb hálózati szintű szolgáltatás kialakításának lehetőségével kapcsolatos indokolást a jelen határozat indokolás A. fejezet [570] szakasza tartalmazza.)

2.18. Az Invitel üdvözli, hogy a határozattervezet szerint a helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás esetében a kötelezett szolgáltató biztosíték nyújtására kötelezheti a jogosult szolgáltatót. Ugyanakkor a biztosíték összegét megítélése szerint a határozattervezet tévesen állapítja meg, annak összege lényegesen alacsonyabb, mint a kötelezett várható beruházásainak összege.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, a Magyar Telekom 3.23. pontban ismertetett hasonló észrevételére adott válaszában részletesen kifejtett indokok alapján.

2.19. Az Invitel a határozattervezet rendelkező rész I. B.2.1. és I. B.2.2. pontjában a saját kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőző 45, illetve 60 napos határidővel kapcsolatban megállapítja, hogy ez azt is jelenti, hogy a jogosult szolgáltató hamarabb piacra tud lépni saját kiskereskedelmi szolgáltatásával, ami versenyelőnyt jelent számára. Az Invitel szerint méltányolható a jogosult szolgáltató igénye, hogy megismerhesse a kötelezett szolgáltató új kiskereskedelmi szolgáltatás alapját képező nagykereskedelmi szolgáltatás tartalmát; ugyanakkor a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételenek kezdő napjának egybe kell esnie a 45 illetve 60 napos határidők által meghatározott nappal. Az Invitel megjegyzi továbbá, hogy amennyiben más, saját infrastruktúrára szolgáltató versenytárs is megismerheti az Invitel tervezett kiskereskedelmi szolgáltatást, akkor korábban tud piacra lépni saját termékével, ami nyilvánvalóan versenyhátrány az Invitel számára – hiszen az Invitel e versenytársak lépéseit legkorábban a piacra vitellel egy időben ismerheti meg.

Az Invitel azon észrevételét, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételenek kezdő napja egyezzen meg a 45, illetve 60 napos határidők által meghatározott nappal, az alábbiak szerint vettem figyelembe.

A jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírtam, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően mely esetben köteles műszaki lemásolhatósági vizsgálatot végezni. Amennyiben a műszaki lemásolhatósági vizsgálat alapján a Kötelezett Szolgáltató megállapítja, hogy az új kiskereskedelmi szolgáltatás a referenciaajánlatban megajánlott nagykereskedelmi szolgáltatások felhasználásával nem lemásolható, akkor köteles a referenciaajánlatának módosítására. A határozat rendelkező rész I. B.2.1. pontja „Új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetésének feltételei a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását követően” alcím a) alpontja alapján Kötelezett Szolgáltatók az új szolgáltatás nyújtását csak a módosított referenciaajánlat hatályba lépése utáni 45. napot követően kezdenek meg. Ezen, a Kötelezett Szolgáltató által kialakított új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezethetőségére megállapított határidő arra tekintettel került meghatározásra, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak az új, a Kötelezett Szolgáltató által kialakítandó nagykereskedelmi szolgáltatás felhasználásával, annak – a referenciaajánlat módosítása Elnök általi jóváhagyása, illetve megállapítása tárgyában hozott határozat hatályba lépéséhez köthető – rendelkezésre állását követően elegendő idejük legyen a saját kiskereskedelmi

szolgáltatásuk kialakítására. A határozatban rögzített határidőt a Jogosult Szolgáltató általános szerződési feltételei valószínűsíthető módosításának időigényét is figyelembe véve, a Jogosult Szolgáltató saját belső folyamatainak, eljárásainak ésszerű időigényére, illetve a jogszabályi rendelkezésekre – így különösen az Eht. 130. § (2) bekezdésében foglalt azon előírásra, amely szerint az elektronikus hírközlési szolgáltató a hatályba lépését megelőzően legalább 30 nappal köteles a Hatóság számára benyújtani az általános szerződési feltételeinek módosítását – figyelemmel alakítottam ki, tekintetbe véve azt is, hogy a nagykereskedelmi ajánlat alapvető jellemzői már a referenciaajánlatok jóváhagyásával kapcsolatos eljárás során megismerhetők a Jogosult Szolgáltatók számára. Mindezek alapján csak egy legalább 45 napos határidő biztosíthat elegendő felkészülési időt a Jogosult Szolgáltatók számára a nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevételére és a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtására való felkészülésre.

Az Invitel által az észrevételében szintén hivatkozott – a bevezetést legalább 60 nappal megelőző –, az eltérő sáv szélességű kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetéséhez kapcsolódó új nagykereskedelmi szolgáltatásról való tájékoztatás, illetve a nagykereskedelmi szerződés elérhetővé válása kapcsán hivatkozva a jelen határozat indokolásának [520] szakaszában foglaltakra, valamint a fent kifejtettekre, a 60 napos időtartam a legrövidebb, a Jogosult Szolgáltató számára szükséges időtartam, figyelembe véve azt is, hogy ebben az esetben nem kerül sor a módosított referenciaajánlat tervezetének, illetve az Elnök e tárgyban indult eljárásában hozandó határozat tervezetének nyilvánosságra hozatalára, így a Jogosult Szolgáltatók számára előzetesen – a tájékoztatás közzététele előtt – nem lesz megismerhető az új nagykereskedelmi szolgáltatás feltételrendszere.

Az Invitel által jelzett aggályokat – miszerint a Jogosult Szolgáltató hamarabb piacra tudna lépni saját kiskereskedelmi szolgáltatásával és így versenyelőnyre tehet szert – elfogadtam. Ezzel kapcsolatban a Jogosult Szolgáltató számára rendelkezésre álló felkészülési idő mellett, a felek közötti nagykereskedelmi szerződés megkötése során biztosítható, hogy a fentiek szerinti, Kötelezett Szolgáltató által bevezetendő kiskereskedelmi szolgáltatás és a Kötelezett Szolgáltató új – a Jogosult Szolgáltató által a megállapodás alapján igénybe vehető – nagykereskedelmi szolgáltatás bevezetésének kezdő napja ne térjen el egymástól. Annak érdekében, hogy a hálózati szerződés teljesítésének megkezdéséről a fentiek szerint állapodhassanak meg a felek, a rendelkező rész I. B.2.1., I. B.2.2. és I. B.2.4. alpontjait kiegészítettem azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában a rendelkező rész I. B.2.1. pontja szerinti esetben és I. B.2.2., I. B.2.4. pontja szerinti esetekben jogosult a hálózati szerződés teljesítéséről – az I. B.2.1. pontban, illetve az I. B.2.2. és I. B.2.4. pontban írt határidők betartásával – akként rendelkezni, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi díjcsomagja bevezetésének napjával egyező napon kezdődjön meg, azzal, hogy ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató akkor sem vezetheti be a hálózati szerződésben a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásának megkezdésére vonatkozóan rögzített időpontnál korábbi időpontban a kiskereskedelmi szolgáltatását, ha egyébként a rendelkező rész I. B.2.1. pontjában rögzített, a módosított referenciaajánlat hatályba lépését követő 45 napos időtartam, illetve az I. B.2.2., valamint I. B.2.4. pontokban előírt, a tájékoztatás napjától számított 60. nap eltelt.

Az új kiskereskedelmi szolgáltatás más, saját infrastruktúrára szolgáltatást nyújtó szolgáltató általi megismerésével kapcsolatosan előadott észrevétel kapcsán megjegyzem, hogy a rendelkező rész I. B.2.2. pontja szerinti tájékoztatási kötelezettség nem a kiskereskedelmi szolgáltatás feltételeire, hanem a nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkozik. Hasonlóképpen, a referenciaajánlat rendelkező rész I. B.2.1. pontja alapján történő módosításához kapcsolódóan közzétett paraméterek is a nagykereskedelmi szolgáltatásra vonatkoznak. Ezekből ugyan valóban lehet a kiskereskedelmi szolgáltatás műszaki jellemzőire (pl. sáv szélesség, minőség, technológia) következtetni, a kiskereskedelmi szolgáltatás további jellemzői (pl. ár) ugyanakkor ebben az esetben sem ismerhetők

meg a Jogosult Szolgáltatók számára. A műszaki jellegű információk előzetes ismerete mérhető, érdemi versenyelőnyt nem biztosít azon szolgáltatók számára, amelyek az adott területen saját infrastruktúrával kívánnak versenyezni, mivel egy új kiskereskedelmi szolgáltatás kialakítása során rájuk is vonatkozik az Eht. 130. § (2) bekezdésében foglalt ÁSZF előzetes benyújtására vonatkozó határidő, valamint a kiskereskedelmi szolgáltatás ÁSZF-ben történő kialakításának szintén van időigénye. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az egyenlő elbánás elvére tekintettel ugyanakkor elengedhetetlen a nagykereskedelmi szolgáltatás alapvető műszaki jellemzőinek, igénybevételi feltételeinek előzetes megismerése a Jogosult Szolgáltatók számára, hiszen csak így válik lehetségessé, hogy a Jogosult Szolgáltató a kiskereskedelmi szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatóval azonos időben vezesse be a piacra. Nem zárható ki továbbá az sem, hogy az adott területen jelen lévő és hálózattal rendelkező Jogosult Szolgáltató szabályozott terméken keresztül (pl. azért mert az adott sávszélességű szolgáltatás nyújtására a hálózata nem képes) kíván az adott sávszélességű kiskereskedelmi szolgáltatással versenyezni, azaz a hálózattal rendelkező Jogosult Szolgáltató is lehet nagykereskedelmi termék potenciális igénybevevője, így nem zárható el a nagykereskedelmi feltételek megismerésétől.

2.20. Az Invitel javasolja, hogy a kötelezett szolgáltató által, de a jogosult szolgáltató érdekkörében tartozó indokok miatt módosított referencia ajánlat jóváhagyása tárgyában indított eljárásban a kötelezett szolgáltató mentesüljön az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése alól.

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság egyes eljárásainak igazgatási szolgáltatási díjairól és a díjfizetés módjáról szóló 5/2011. (X. 6.) NMHH rendelet (Díjrendelet) 15. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az Elnöknek a referenciaajánlat jóváhagyása, illetőleg módosítása érdekében induló eljárásáért fizetendő díj összege 750 000 Ft. Mivel jelen eljárás az Eht. és a Ket. alapján lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás, és nem a törvényi felhatalmazás alapján fennálló, rendeletalkotási jogkörömben alkotott, jelen határozat meghozatalakor is hatályos Díjrendelet módosítására vonatkozó jogalkotási egyeztetés, továbbá a jogszabályban megállapított igazgatási szolgáltatási díj módosítására, attól való eltérés előírása a jelen, piacelemzési tárgyú közigazgatási hatósági eljárásnak nem lehet tárgya, ezért az észrevétel fiyelembe vételére nem volt lehetőség.

2.21. Az Invitel jelzi, hogy az a "A.2 Honlapon történő közzététellel kapcsolatos kötelezettségek" d) pontjában szereplő "berendezések beszerzési ára" egyes esetekben a gyártó/importőr/beszállító üzleti titka, így a honlapon történő nyilvánosságra hozatal akadályba ütközik. Kéri, hogy a Hatóság mellőzze a beszerzési ár közzétételi kötelezettségét. Nem látja ugyanakkor akadályát annak, hogy a beszerzési árakat a Hatóság részére megküldje.

Az Invitel észrevételét figyelembe vettem, az alábbiak szerint:

Fontosnak tartom rögzíteni, hogy az Eht. 33. § (4) bekezdése és 102. § (1) bekezdése lehetővé teszi a Hatóság számára, hogy valamely információ közzétételét előírja a Kötelezett Szolgáltató számára, akkor is, ha az egyébként üzleti titoknak minősül. Az Eht. 33. § (4) bekezdése kifejezetten rendelkezik arról, hogy az Elnök 62-65. §-ok szerinti eljárásában hozott határozatában kirótt 102. §-a szerinti átláthatóság kötelezettség körében közzétenni rendelt adatok, információk nem minősülnek, nem minősíthetők üzleti titoknak. A 102. § (1) bekezdés a)-d) pontjai részletesen szabályozzák, hogy mely információk közzétételét írhatja elő a Hatóság ezen kötelezettség keretében. A 102. § (1) bekezdés c) pontja kifejezetten megengedi, hogy a Hatóság a határozatában árak nyilvánosságra hozatalát is előírja. Hangsúlyozandó, hogy e tekintetben nyilvánvalóan nem érvényesül a szolgáltató azon joga, hogy bármely általa szolgáltatandó adatot üzleti titoknak nyilváníthat, ez a jog az Eht. 33. § (2) bekezdése alapján kizárólag az adott eljárásában általa szolgáltatott adatokkal kapcsolatban illeti meg

a szolgáltatót, de ezt a jogát az Eht. 33. § (4) bekezdése a 102. § (1) bekezdése szerinti információk tekintetében explicit kizárja. Nyilvánvaló tehát, hogy az Eht. 33. § (4) bekezdésében és 102. § (1) bekezdésében a közjog korlátozza a szolgáltató azon jogát, hogy tetszőlegesen üzleti titoknak nyilvánítson bármely adatot, információt, hiszen ellenkező esetben a szabályozás lényegi kötelezettségét, az átláthatóságot tudná ellehetetleníteni, és a piacon kialakuló versenyt hátráltatni vagy megakadályozni.

Mindazonáltal jelen esetben mérlegeltem az Invitel által előadottakat és megállapítottam, hogy a szabályozói cél (ténylegesen az eszköz beszerzési ára alapján meghatározott díj) megvalósítható a Kötelezett Szolgáltató által biztosított, előfizetői hozzáférési ponton elhelyezett berendezés díjának számításához felhasznált adatok kötelező közzétételének előírása nélkül is. Az alkalmazott berendezés díjak közzététele ugyanakkor a díjak átláthatósága érdekében elengedhetetlen. Ennek megfelelően a jelen határozat rendelkező rész I. A.2. d) pontját, valamint ehhez kapcsolódóan az indokolás A. fejezet [501] szakaszát úgy módosítottam, hogy a közzétételi kötelezettség a berendezések listájára és díjaira terjed ki.

A költségalapúság kötelezettség tekintetében, az azonosított piactorzító magatartásforma (túlzó árazás) lehetőségének elkerülése érdekében szükséges ugyanakkor, hogy a Jogosult Szolgáltató megismerhesse a berendezés díjának számítását és a számításokhoz felhasznált adatokat, valamint – amennyiben a Jogosult Szolgáltató a számítások megfelelőségét vitatja – akár a Jogosult Szolgáltató, akár a Kötelezett Szolgáltató jogvitás eljárást kezdeményezhessen a Hatóságnál. Ennek megfelelően módosítottam a jelen határozat rendelkező részének I. C. pontját, valamint ehhez kapcsolódóan az indokolás A. fejezet [536] szakaszát. A módosítás összhangban van a referenciaajánlatában nem szereplő, a jelen határozat rendelkező rész I. D.9.2. b) pontja alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások díjainak ellenőrizhetőségéhez kapcsolódó, a jelen határozat rendelkező rész I. C. pontjában előírt eljárással.

2.22. Az Invitel kéri az üzleti titokra való hivatkozással kitakart információk körét áttekinteni. Álláspontja szerint az, hogy egy településen hány és melyik internet szolgáltató van jelen, nem képezheti üzleti titok tárgyát, hiszen ezek nyilvános szolgáltatások, az ÁSzF-ek is tartalmazzák a településeket (a piaci részesedés mértéke ettől függetlenül természetesen üzleti titok lehet).

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az Invitel észrevétele nyomán megvizsgáltam a jelen határozatban üzleti titokra való hivatkozással kitakart információk körét. Megállapítottam, hogy az Invitel által kifogásolt, szolgáltatószámot tartalmazó térképek egyes települések esetében – a nyilvánosan hozzáférhető információkkal együtt – lehetővé teszik, hogy abból a szolgáltatók piaci részesedésére, piaci jelenlétének mértékére, hálózati lefedettségére (5% alatti, illetve felett) vonatkozóan következtetéseket lehessen levonni, ezért mindenképpen indokolt a térképek üzleti titokként történő kezelése. A piaci részesedéseket megállapító számítások alapját képező adatok esetében, azoknak a Hatóság részére történő rendelkezésre bocsátásakor az Eht. 33. § (2) bekezdésben foglaltak alapján az adatot szolgáltató elektronikus hírközlési szolgáltatók egy része akként nyilatkozott, hogy az üzleti titok védelmére tekintettel kéri az adatok zárt kezelését. A térképeken megjelenített piaci részesedési adatokból pedig egyértelműen lehetne következtetni a szolgáltatók által rendelkezésre bocsátott és üzleti titoknak minősített adatokra. A jelen határozatban erre tekintettel került üzleti titokra való hivatkozással kitarakásra az Invitel által megismerni kért adat. Az ügyfél által megjelölt üzleti titkokat üzleti titokként vagyok köteles kezelni, s ennek keretében köteles vagyok biztosítani, hogy az üzleti titok sértetlenségéhez fűződő érdek ne sérüljön, továbbá azokat nem tehetem közzé az érdekeltekkel folytatott egyeztetés során. Ennek terjedelmét elsősorban az ügyfél általi minősítés határozza meg,

tehát csak szűk körben – kifejezetten, ha a jogalkalmazás megfelelő gyakorlása, a jogérvényesítés vagy, ha az ügyfelek jogainak gyakorlása érdekében indokolt – van lehetőségem arra, hogy az ügyfelet a minősítés feloldására felhívja, illetve, amennyiben az ügyfél felhívásra nem oldja fel a zárt adatkezelést, maga intézkedjen annak feloldásáról. Ez különösen fontos szempont akkor, ha – ahogy jelen piacelemzési eljárás tárgyát képező piac esetében is – az üzleti titok a versenytársak számára válna hozzáférhetővé, mivel ez esetben az ügyfél üzleti titok védelméhez fűződő érdeke fokozottabb. Megvizsgáltam a zárt adatkezelés feloldásának indokoltságát az Eht. 33. § (6) bekezdése alapján. Megállapítottam, hogy az Invitel, mint ügyfél jogérvényesítéséhez nem elengedhetetlenül szükséges az üzleti titokként kezelt részesedési adatok megismerése, a jelen határozatban alkalmazott mérlegelési szempontok az üzleti titkos adatok ismerete nélkül is egyértelműen kiderülnek, ezért az adatok – az adatszolgáltatást teljesített szolgáltatóknak az üzleti titok megóvásához fűződő méltányolható érdeke alapján elrendelt – zártan történő kezelésének feloldása, az ezzel okozott jogsérelem nem állna arányban azzal, hogy a részesedési adatok megismerése az Invitel a jogérvényesítését milyen mértékben mozdíthatja elő.

2.23. Az Invitel az átláthatóság jegyében kéri jelen nyilatkozatának, valamint a határozattervezetre érkező valamennyi észrevételnek is a közzétételét a határozattervezettel közös internetes oldalon. Kéri továbbá, hogy ezen észrevételek tartalmának üzleti titokra való korlátozása csak olyan terjedelemben történhessen, és csak azon pontok vonatkozásában, ahol az valóban indokolt (így pl. közgazdasági és jogi megközelítések esetében biztos nem).

Az Invitel észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Az Eht. 40. § (1) és (2) bekezdése írja elő a Hatóság számára a jelen piacelemzési eljárásban a határozattervezet egyeztetésével és a beérkezett észrevételek kezelésével kapcsolatos kötelezettségeket. E rendelkezés alapján a Hatóság a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és az azonosításra irányuló eljárásban a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra e törvény szerint kiszabott kötelezettség tárgyában hozott hatósági döntés meghozatalát megelőzően egyeztetést kezdeményez az érdekelttekkel (a továbbiakban: egyeztetés). Ennek keretében hatósági döntésének meghozatala előtt legalább harminc nappal közzéteszi a döntés tervezetét, valamint az egyeztetés lefolytatásához szükséges, az adott döntéshez kapcsolódó előkészítő anyagokat. A hatósági döntés tervezetére bárki írásban megküldheti a Hatóság részére a tervezett döntésre vonatkozó álláspontját, javaslatát, egyéb észrevételét (a továbbiakban: észrevétel). A beérkezett észrevételek a Hatóságot nem kötik, a Hatóság számára tájékoztató jelleggel bírnak és a hatósági döntés meghozatala során a Hatóság ezeket nem köteles figyelembe venni. Az Eht. ugyanakkor nem teszi kötelezővé a Hatóság számára, hogy magukat az észrevételeket teljes terjedelemben nyilvánosságra hozza. Az Eht. 33. § (4) bekezdése továbbá előírja, hogy a 40. §-ában meghatározott érdekelttekkel történő egyeztetés során benyújtott észrevételek nem minősülnek, nem minősíthetők üzleti titoknak. A jelen eljárásban a határozattervezetre tett észrevételek üzleti titoknak minősülését és ekként történő minősítését tehát jogszabály eleve kizárja. A jelen határozat indokolásának ezen C. fejezetében valamennyi, a határozattervezetre az Eht. 40. §-a szerinti egyeztetés eredményeként érkezett észrevétel szolgáltatóként megjelenítésre kerül, ezáltal az észrevételek tartalma jelen határozatból megismerhetővé válik.

3. Magyar Telekom észrevételei

3.1. A Magyar Telekom üdvözli, hogy az Elnök lefolytatta a PC/17915/2017. számú piacelemzési eljárást a „Helyhez kötött helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosítása” elnevezésű, 3(a) számú piacon, és hangsúlyozza, hogy a határozattervezetnek időszerű, és a jelenlegi piaci helyzetnek

megfelelő szabályozást kell tartalmaznia, megfelelően kell értékelnie a piaci sajátosságokat, és ebből adódóan szükséges, hogy ne telepítsen több kötelezettséget a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókra, mint ami a hatékony verseny kialakításához elengedhetetlenül szükséges.

A Magyar Telekom kiemeli, hogy – az Európai Unió elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályozási keretrendszerével összhangban – az Eht. 65. § (1) bekezdésére tekintettel a piachatózatok időszerűsége különös súllyal esik latba egy olyan időszakban, amikor a szabályozott piac jelentős fejlődésen megy keresztül, amelyre tekintettel fontos, hogy a több (akár hat) éven keresztül fenntartott kötelezettségek olyan piachatózatokon alapuljanak, amelyek időszerű adatokra támaszkodva megfelelően tükrözik a piac jelenlegi helyzetét és előreutató módon képesek szabályozni egy akár dinamikusan változó piacot is.

A Magyar Telekom észrevételét tudomásul vettem.

Általános észrevételek

A Magyar Telekomnak a határozattervezet, különösen a piacmeghatározás alapjául szolgáló adatokra vonatkozó észrevételei

3.2. A Magyar Telekom álláspontja szerint az Elnök megsértette a Keretirányelv (27) preambulumbekkezdésében foglalt előreutatóság követelményét, s ezáltal a Ket. 50. § (1) bekezdése szerinti tényállás-tisztázási kötelezettségét azzal, hogy a határozattervezet a 2011., 2012., 2013. és 2014. évet érintő helyhez kötött internet-szolgáltatásra vonatkozó adatszolgáltatási eljárások eredményeként benyújtott adatokon alapul, míg a 2015., 2016. és 2017. évi piaci adatokat – ideértve a „Szupergyors Internet Projekt” eredményeit, és a piaci szereplőknek az elmúlt két és fél év alatt eszközölt befektetéseit is – az Elnök a piacelemzési eljárása során nem vette figyelembe. A Magyar Telekom hangsúlyozta, hogy a tényállás tisztázásra vonatkozó hatósági kötelezettség nem orvosolható más jellegű adatokra való támaszkodással.

A Magyar Telekom továbbá kiemelte, hogy amennyiben a határozattervezet a 2015-2017. évek adatait is elemezte volna, úgy több földrajzi piac tekintetében került volna megállapításra a hatékony verseny fennállása, így jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, és kötelezettség kiszabására nem került volna sor.

A piacmeghatározás körében a Magyar Telekom hiányolja az engedélyeztetési eljárások, Szélessáv.net mérések eredményeit, a Digital Agenda Scoreboard, valamint a szolgáltatók adatszolgáltatása alapján beszerzett adatokat, amelynek része a jövőbeli fejlesztések felvázolása, gyorsjelentések adatait stb. Hiányolja továbbá a földrajzilag kisebb területre koncentrálódó, modern hálózattal rendelkező internet-hozzáférési szolgáltatást nyújtó szolgáltatók versenyre gyakorolt hatásának elemzését, nem tartja továbbá indokoltnak azt, hogy az Elnök csak három párhuzamos hálózat esetén tartja versenyzőnek az adott földrajzi kiskereskedelmi internet-hozzáférési piacot egy olyan tőkeigényes infrastruktúra esetében, mint amilyen a hírközlési hálózat.

A Magyar Telekom észrevételét részben figyelembe vettem, tekintettel az alábbiakra:

A jelen határozat indokolásában ismertetésre került, hogy a piacelemzési eljárás lefolytatása és a jelen határozat összeállításakor a piacelemzési eljárás indokoltságának megítélése és a piacelemzési eljárás megalapozása érdekében milyen bizonyítékok kerültek figyelembe vételre. Ennek során a jelen határozat indokolásában foglaltak szerint a Magyar Telekom által is hivatkozott, 2011., 2012., 2013. és 2014. évi piacelemzési adatbekéréseken túlmenően figyelembe vettem a BU-LRIC adatszolgáltatási eljárás során teljesített adatszolgáltatások összesített és rendszerezett eredményeit is. Megvizsgáltam továbbá a fentiekben túlmenően a tárgyban kiskereskedelmi piac elemzése

szempontjából releváns, nyilvánosan (pl. a Szolgáltatók honlapján, statisztikákban) hozzáférhető adatokat, a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információkat, a szabályozói szervezetek nyilvánosan elérhető honlapjain foglaltakat, valamint a Hatóság saját nyilvántartásainak adatait is. Mindezekon túlmenően a jelen határozat indokolása rögzíti azt is, hogy felhasználtam az NMHH lakossági piackutatási eredményeit, továbbá a Bellresearch Kft. a „Távközlési szolgáltatások használata az üzleti felhasználók körében 2016.” című tanulmányát és a KSH folyamatosan bővülő táblarendszerét is.

Az Eht. 62-65. § szabályai a piacelemzési eljárásokban, így a jelen piacelemzési eljárásban sem írnak elő kötött bizonyítási rendszert, így a bizonyítás módjának és terjedelmének meghatározása, a bizonyítékok kiválasztása, valamint a bizonyítékok és azok súlyának értékelése – a Ket. 2. § (3) bekezdésére, 3. § (2) bekezdés b) pontjára, továbbá 50. §-ára tekintettel – a szabad bizonyítási rendszer jegyében történik. Mindezek alapján a jelen határozat indokolásában részletesen ismertetett bizonyítékok figyelembevételével állapítottam meg a tényállást, ezen adatok alapján a piacelemzési eljárás teljeskörűen megalapozható volt, és eleget tettem tényállás-tisztázási kötelezettségemnek.

A Magyar Telekom azon észrevétele vonatkozásában, hogy sérelmezi a piacelemzési eljárás lefolytatása és a határozattervezet meghozatala során a 2015., 2016. és 2017. évi piaci adatok figyelembe vételének elmaradását, az alábbi megállapításokat teszem:

Utalva az Invitel 2.5 pontban ismertetett észrevételére adott válaszban kifejtettekre, a Hatóságnak is célja, hogy a jelen határozat a lehető legfrissebb adatokat tartalmazza, ugyanakkor az adatok frissítésének – elsősorban számos szolgáltató adatszolgáltatási fegyelmeinek, illetve adatszolgáltatási pontosságának alacsony szintje miatt – objektív korlátai vannak. A Hatóság folyamatosan gyűjti az adatokat, ugyanakkor számos esetben több körös hiánypótlásra és bírságotra is szükség van, hogy a megfelelő adatokhoz hozzájusson. A 2015. évre vonatkozó adatszolgáltatás 2016. év második negyedévében indult és az adatszolgáltatás lezárására egyes piaci szereplők adatszolgáltatással kapcsolatos magatartása miatt csak a határozattervezet közzétételét követően kerülhetett sor. Tekintettel jelen határozat meghozatalával kapcsolatos eljárási határidőkre, továbbá a piac mielőbbi szabályozásának szempontjára, a határozattervezet Eht. 40. §-a szerinti közzétételét nem lehetett függővé tenni a szolgáltatók adatszolgáltatási fegyelmeiből adódó késedelemről.

Rögzíteni kívánom, hogy a 2015. évre vonatkozó adatok beszerzése többek között a Magyar Telekom saját eljárási cselekményei miatt húzódott el, tekintettel arra, hogy ezen – a korábbi évek adatszolgáltatásaival azonos tartalmú – adatok vonatkozásában mindösszesen három alkalommal vált szükségessé a Magyar Telekom adatszolgáltatásra történő felhívása, illetve határozatban történő kötelezése, amely adatszolgáltatást már első ízben is jogszerűen és hiánytalanul teljesíthetett volna, azonban azt elmulasztotta teljesíteni, illetve hibásan, hiányosan teljesítette. Figyelembe veendő továbbá, hogy a Magyar Telekom ezen PC/9234-3/2017. számú piacelemzési adatszolgáltatási eljárás során határidő-hosszabbítási kérelmet is előterjesztett, amelyre tekintettel rendelkeztem a teljesítési határidő meghosszabbításáról, ugyanakkor a Magyar Telekom a teljesítés határnapjaként ily módon megállapított határnapot követően másfél hónap késéssel, már jelen határozat tervezetének Eht. 40. §-a szerinti egyeztetésre történő közzétételét követően, 2017. szeptember 16-án terjesztette csak elő a hiánytalan adatszolgáltatását. Összességében tehát a Magyar Telekom eljárás során tanúsított magatartása jelentősen közrejátszott abban, hogy a 2015. évre vonatkozó szolgáltatói adatok jelen határozat tervezetének 2017. augusztus 31-én történt közzétételéig nem voltak bizonyítékként figyelembe vehetőek.

Mivel a határozattervezet közzététele után, a hiányzó adatok beérkezését és annak feldolgozását követően a 2015. évi adatokra vonatkozó piacelemzési adatbekérések rendszerezésre és összegzésre kerültek, így lehetőség nyílt arra, hogy a határozattervezetben található releváns

táblázatok frissítése megtörténjen, amelyek így a jelen határozat alapjául szolgálnak, és ezen adatokat a piacelemzési eljárás megalapozása során figyelembe vettem.

A 2016. és 2017. évi adatokra vonatkozó piacelemzési adatbekérések vonatkozásában – szemben a 2015. évre vonatkozó adatokkal – azonban nincs lehetőség arra, hogy ezen adatok a piacelemzési eljárásban figyelembe veendő bizonyítékként értékelésre kerüljenek, tekintettel az alábbiakra:

A 2016-os évre vonatkozó adatszolgáltatás – annak érdekében, hogy a szolgáltatóknak 2016-os év lezárását követően valamennyi releváns adata rendelkezésre álljon – 2017. első negyedévében, a szolgáltatók 2016. üzleti éve lezárását követően indulhattak meg, amely adatszolgáltatások maradéktalan teljesítése – hasonlóan a 2015. évre vonatkozó adatokhoz – szintén nem valósult meg az első piacelemzési adatszolgáltatásra kötelező határozatok alapján, az ott az adatszolgáltatásra megállapított határidőn belül. A településszintű elemzésre alkalmas adatbázis összeállítására – a szolgáltatók adatszolgáltatási pontosságától függően – reálisan leghamarabb 2018 első negyedévében kerülhet sor. Rögzíteni kívánom, hogy a 2016. évre vonatkozó adatok beszerzése részben a Magyar Telekom saját eljárási cselekményei miatt húzódik el, tekintettel arra, hogy a Magyar Telekom a PC/19493-254/2017. számú határozatomban foglalt adatszolgáltatási kötelezettséget a megállapított 2017. augusztus 17-i határidőig nem teljesítette, a teljesítésre halasztást kért, de a halasztási kérelme folytán megállapított új, 2017. szeptember 22-i határidőn belül sem tett eleget az adatszolgáltatási kötelezettségének. A 2016. évre vonatkozó piacelemzési adatbekérések tehát jelen piacelemzési eljárás során még mindig folyamatban vannak, a 2017. évi adatokat érintő piacelemzési adatbekérések pedig még nem is voltak megindíthatóak, hiszen ezek az adatok – mivel az időszak még le sem zárult – értelemszerűen nem állnak a szolgáltatók rendelkezésére, így a 2017-es adatokra vonatkozó adatgyűjtés az időszak lezárását megelőzően értelmetlen. A 2017-re vonatkozó adatokra vonatkozó adatgyűjtést csak a 2017. üzleti év lezárását követően szükséges és célszerű majd megindítanom. Minderre tekintettel a 2016. és 2017. évi adatok beszerzése és azok rendszerezése, összegyűjtése jelen piacelemzési eljárás keretében nem lehetséges, ezen adatok a jelen határozat alapját nem képezhetik.

Megjegyzem továbbá, hogy szemben a Magyar Telekom állításával – miszerint amennyiben a határozattervezet a 2015-2017. évek adatait is elemezték volna, úgy több földrajzi piac tekintetében került volna megállapításra a hatékony verseny fennállása, így jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, és kötelezettség kiszabására nem került volna sor, a 2011-2015-ös időszak tekintetében rendelkezésre álló adatok nem támasztják alá. Bár a kiskereskedelmi piac mérete valamelyest nő, érett piacról van szó és a települési piaci részesedések változása – néhány, alternatív szolgáltatók hálózatfejlesztéseivel érintett kisebb település kivételével – lassú, vagy a piaci részesedések érdemben egyáltalán nem változtak a 2011-2015-ös időtávon. Ennek megfelelően már a 2011-2014-es adatokból a későbbi időszakra vonatkozóan is megbízható következtetések voltak levonhatóak és az eredmények a 2015-ös adatok vizsgálatát követően sem módosultak a Magyar Telekom volt koncessziós területe tekintetében, a határozattervezetben meghatározott földrajzi piacok határai a 2015-ös adatok vizsgálatát követően is változatlanok maradtak.

A Magyar Telekom által a bizonyítékok körében hiányolt „SZIP Projekt”-ként hivatkozott hálózatfejlesztések vonatkozásában megállapítom, hogy a jelen határozat a „SZIP Projekt” hálózatfejlesztéseket a jövőben a támogatott hálózatfejlesztések eredményeként kiépülő „open access” hálózatok terminológia alatt hivatkozza és értékeli, hiszen szabályozói szempontból ezen hálózatfejlesztések legfontosabb eleme a támogatással járó hozzáférési kötelezettség (open access) biztosítása. Az open access hálózatok terminológiát követve látható, hogy mind a JPE kijelölés, mind a kötelezettségek előírása során értékeltem a rendelkezésre álló információkat. Hangsúlyozom továbbá, hogy az adatszolgáltatás során a szolgáltatók hálózatfejlesztési terveikre vonatkozóan

településre nem, csak hálózat típus és technológia vonatkozásában közölnek információt. Bár a SZIP hálózati fejlesztések hatást gyakorolnak a piaci versenyre, ugyanakkor ezeknek a hálózatoknak a kiépülése a jelen határozatban azonosított piacokon a piaci viszonyokat nem rendezi át olyan mértékben, amely a jelen határozatban foglalt következtetéseket érdemben módosítaná. A SZIP pályázatok keretében kiépített hálózati végpontok száma (várhatóan 400 ezer körüli) a piac potenciális méretéhez – teljes lefedés esetén a háztartások és a további hozzáférési pontok (üzleti, közületi) száma 4,5-5 millió potenciális végpontot jelent – képest csekély, 10% alatti. A SZIP pályázatok keretében – a kiírásban foglaltak alapján – döntően olyan település- és utcarészek kerülnek lefedésre, melyek az adott település háztartásokban mérve kisebb részét teszik ki, így a jelen határozat ezen településekre vonatkozó megállapításai érdemben nem változnak. Magát a kiépítést sok esetben a volt koncessziós szolgáltató végzi, ami szintén érintetlenül hagyja a fennálló versenyviszonyokat. Fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az adatszolgáltatás során a szolgáltatók hálózatfejlesztési terveikre vonatkozóan településre nem, csak hálózat típus és technológia vonatkozásában közölnek információt.

A Magyar Telekom által a későbbiekben sérelmezett azon észrevételt, hogy nem használtam fel a rendelkezésre álló összes aktuális, a piacra vonatkozó információt (engedélyeztetési eljárások, Szélessáv.net mérések eredményei, Digital Agenda Scoreboard, szolgáltatók adatszolgáltatása, amelynek része a jövőbeli fejlesztések felvázolása, Gyorsjelentések, stb.), nem vettem figyelembe az alábbiak miatt:

A Magyar Telekom által hivatkozott Gyorsjelentések önkéntes – és nem a Hatóság által határozattal elrendelt kötelező – adatszolgáltatáson alapulnak, így ezekkel kapcsolatban a szolgáltatókat értelemszerűen nem terhelik az Eht. 47. § (12) bekezdésében foglalt azon kötelezettségek, amelyek szerint az adatszolgáltatás során a szolgáltató felelős az adat tartalmának megfelelőségért, időszerűségért, hitelességért, pontosságáért, ellenőrizhetőségéért és helyességért. A Gyorsjelentések alapján tehát – mivel nem a Hatóság által elrendelt kötelező adatszolgáltatáson alapulnak és az ahhoz szolgáltatott adatok megbízhatósága tekintetében a szolgáltatókat külön kötelezettségek nem terhelik – a jelen határozatban azonosított piacok egészéhez való következtetések levonására kevésbé alkalmasak. Megjegyzem, a Hatóság a 2015-ös évig a piacelemzés érdekében elrendelt adatszolgáltatások útján beérkezett adatokat teljeskörűen figyelembe vette, és a 2016-os Gyorsjelentések, valamint egyéb piaci információk sem utalnak olyan változásra, amely a jelen határozatban foglalt következtetések módosítását tette volna szükségessé. A Szélessáv.net mérések eredményei nem reprezentatívak, továbbá nem képezik le valamennyi – a jelen határozatban azonosított piacokon jelen lévő – elektronikus hírközlési szolgáltató kiskereskedelmi ajánlatait, ezért ezen eredmények maradéktalan figyelembe vétele torz és valótlan piaci eredményekre vezetett volna. Az engedélyeztetési eljárások eredményei kapcsán fontos hangsúlyozni, hogy egyrészt a Hatóság az engedélykérelem időpontjában nem feltétlenül, sőt, általában nem is tudja, hogy valamely hálózat melyik szolgáltató érdekében épül (később azt melyik szolgáltató fogja használni), mivel az engedély benyújtója nem feltétlenül a hírközlési szolgáltató, másrészt ugyanakkor a megvalósult engedélyek útján eszközölt építési munkákról, hálózatokról a szolgáltatóknak a piacelemzés érdekében történt adatszolgáltatásokban számot kell adniuk, azaz az adatszolgáltatások alapján láthatóak az évről-évre megvalósult fejlesztések. Valamennyi építési engedélyezési eljárás áttekintése ezért (tekintettel az évi több 10 ezer engedélykérelemre) aránytalan lett volna ahhoz képest, hogy ezen adatok feldolgozása a fentiek miatt a piac meghatározása és elemzése szempontjából más eredményre nem vezetett volna.

Bár a fentiekben részletesen indokoltam, hogy a Magyar Telekom által felvetett további bizonyítási eszközök figyelembe vétele miért nem volt indokolt, megjegyzem, hogy a közigazgatási eljárásokban a Ket. 2. § (3) bekezdésében, 3. § (2) bekezdés b) pontjában, továbbá 50. §-ában rögzített szabad bizonyítási rendszerre tekintettel nem elegendő vitatni ezen bizonyítási eszközök hiányát, hanem azt

is szükséges bemutatni, hogy a hiányolt bizonyítási eszközök felhasználása miatt vezetett volna a jelen határozatban foglaltakhoz képest más tényállás megállapítására. Ilyen megállapításokat a Magyar Telekom nem tett.

A Magyar Telekomnak a kisebb, internet hozzáférési szolgáltatást nyújtó szolgáltatók versenyre gyakorolt hatásával kapcsolatos vizsgálatok hiányára vonatkozó észrevételében szintén nem jelzi, hogy a hiányolt bizonyítási eszköz felhasználása miatt vezetett volna a jelen határozatban foglaltakhoz képest más tényállás megállapítására, illetve a Hatóság által alkalmazott módszertan okszerűségét mennyiben érinti. Mindazonáltal fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosításához kapcsolódó, a verseny hatékonyságával kapcsolatos vizsgálatok során valamennyi, a piacon jelen lévő szolgáltató figyelembe vételre kerül. A jelen határozat tehát a verseny hatékonyságának vizsgálata során figyelembe veszi a kisebb méretű szolgáltatókat is. Ami a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatokat illeti, ezek során – a [239] szakaszban részletesen bemutatott okok miatt, a BEREC közös álláspontjának (110) bekezdésben foglaltakkal összhangban – csak a jelentős méretű alternatív szolgáltatók figyelembe vétele volt indokolt a települési szolgáltató számok meghatározása során (a települési piaci részesedések számítása során a kisebb szolgáltatók ebben az esetben is figyelembe vételre kerülnek).

A Magyar Telekomnak a három párhuzamos hálózattal kapcsolatos észrevételét később, a földrajzi piacok meghatározásához kapcsolódóan megismétli, az észrevételre a 3.12. pontban válaszolok.

A Magyar Telekomnak az átmeneti rendelkezésekre vonatkozó észrevételei

3.3. A Magyar Telekom vitatja az 1.a, 2.a és 3.a számú érintett piacokon átmeneti ideig hatályban tartott kötelezettségek tekintetében, hogy akár az átmeneti rendelkezések tartalma, akár pedig azok alkalmazásának ideje összhangban állna a Keretirányelvben, valamint az uniós ajánlásokban, különösen a 2014/710/EU Ajánlás (20) preambulumbekkezdésében foglaltakkal. A Magyar Telekom álláspontja szerint, amennyiben valamely piacon a verseny hatékony és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató nem azonosítható, a korábban ekként azonosított szolgáltatókra már nem érvényesíthetők a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat nem terhelő kötelezettségek, úgy az Eht. 67/C. § szerint referenciaajánlat közzétételére, szerződés megkötésére nem kötelesek, illetőleg a referenciaajánlat alapján megkötött szerződéseiket jogosultak 90 napos felmondási idővel felmondani, kivéve, ha a határozott időre kötött szerződésből 6 hónapnál rövidebb időtartam van hátra.

A Magyar Telekom sérelmezi, hogy a határozattervezet nem tartalmaz megfelelő indokolást arra nézve, hogy miért szükséges az Eht. 63. § (5) bekezdésben foglalt felhatalmazás alapján egyes kötelezettségek átmeneti ideig történő hatályban tartása. Érvéle szerint, figyelemmel arra, hogy a piac hatékony versenypiac, úgy a szükséges nagykereskedelmi szolgáltatások beszerzésére a 90 napos határidőnek elegendőnek kell lennie. Vitatja továbbá a Magyar Telekom a határozattervezet indokolásának [627] pontjában foglalt azon állítás okszerűségét, hogy az átmeneti időtartam hosszának meghatározásánál a szabályozott hozzáférési szolgáltatások felhasználásával nyújtott előfizetői szerződések teljesítése szolgált kiindulási alapul, tekintettel arra, hogy az előfizetői szerződések folyamatosan, nem pedig a piachatózatok jogerőre emelkedése napján jönnek létre.

Kifogásolja a Magyar Telekom érvelésében azt is, hogy a határozattervezet indokolása csak a Jogosult Szolgáltatók befektetéseit értékeli, azonban elmulasztja értékelni a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók oldalán felmerülő befektetési igényt, valamint a verseny hatékonyságának fenntartására vonatkozó követelményt. Okszerűtlennek és a szabályozás céljával ellentétesnek tartja a Magyar Telekom ezen kívül azt, hogy a határozattervezet jogerőre emelkedését követően a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók oldalán fennmarad az új igények befogadására vonatkozó kötelezettség.

Az átmeneti rendelkezések időtartama vonatkozásában a Magyar Telekom előadja, hogy a 26 hónapos átmeneti időszak fenntartása azt eredményezi, hogy a korábbi piaci határozatban foglalt kötelezettségek 2018-2019. évekre is fennmaradnak olyan piacelemzési eljárás alapján, amely alapjául 2009. évi adatok szolgáltak, amely nem szolgálja a verseny hatékonyságát és az előfizetők érdekeit. A Magyar Telekom álláspontja továbbá az, hogy az 1.a, 2.a és 3.a piacok már 2015 óta versengő piacnak minősülnek, amelyre tekintettel az átmeneti idő már 2015 óta tart.

Minderre tekintettel a Magyar Telekom javaslata az, hogy kerüljenek törlésre a határozattervezetből a rendelkező rész II. pontjában foglaltak, s azok helyére az Eht. 67/C. §-ában foglalt szabályok kerüljenek. Amennyiben az átmeneti idő és átmeneti rendelkezés alkalmazása mégis szükséges, úgy javasolja az új igény befogadására vonatkozó kötelezettség törlését, valamint az átmeneti idő hosszát 6 hónapban javasolja maximalizálni.

A Magyar Telekom átmeneti rendelkezések törlésére és helyette az Eht. 67/C. § alkalmazására irányuló észrevételeit figyelmen kívül hagytam, míg az átmeneti rendelkezések időtartamával kapcsolatos észrevételeit az alábbiak szerint vettem figyelembe:

Az Eht. 67/C. § az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Ha az Elnök határozatában megállapítja, hogy egy korábban kötelezett szolgáltatónak minősülő szolgáltatót már nem terhel referenciaajánlat közzétételi kötelezettség, e határozat jogerőre emelkedésétől számított naptól az ilyen szolgáltató akkor sem köteles a referenciaajánlat szerinti szerződés megkötésére, ha azt egy másik szolgáltató a jogerőre emelkedést megelőzően kezdeményezte.

(2) A referenciaajánlat alapján kötött szerződéseket a kötelezett szolgáltató az (1) bekezdés szerinti napon, amennyiben az határozatlan időre jött létre, legalább 90 napos felmondási idővel felmondhatja. Amennyiben a határozott idejű szerződésből 6 hónapnál hosszabb idő van hátra, úgy ebben az esetben ugyancsak 90 napos felmondási határidővel gyakorolhatja felmondási jogát a kötelezett szolgáltató.”

A Magyar Telekom észrevételeiben hivatkozott Eht. 67/C. § (1)-(2) bekezdései a jelen esetben nem releváns jogszabályi rendelkezések. Az Eht. 67/C. § ugyanis kizárólag abban az esetben lenne alkalmazandó, ha az Elnök azt állapította volna meg a jelen határozat rendelkező rész II. A) pontjában, hogy egy korábban kötelezett szolgáltatónak minősülő szolgáltatót már nem terhel referenciaajánlat közzétételi kötelezettség. A jelen határozat rendelkező rész II. A) pontja azonban nem feltétel nélkül, hanem a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. A) pontjában foglalt referenciaajánlat készítési és közzétételi kötelezettség átmeneti ideig történő hatályban tartásával szüntette meg az 1.a, 2.a és 3.a földrajzi piacokon a szolgáltatók referenciaajánlat készítési és közzétételi kötelezettségét. A jelen határozat rendelkező rész II. A.1. pontjában foglaltak továbbá nem ütköznek a 2014/710/EU Ajánlás (20) preambulum-bekezdésébe sem, mivel a jelen határozat rendelkező rész II. A.1. pontja nem ír elő az 1.a, 2.a és 3.a földrajzi piacokon újabb szabályozói kötelezettségeket, hanem kizárólag átmeneti jelleggel hatályban tartja a HF/44-11/2011. határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában foglaltakat.

A HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. pontjában előírt kötelezettségeknek a jelen határozat rendelkező rész II. pontja szerinti átmeneti ideig történő hatályban tartására tehát nem a Magyar Telekom által hivatkozott 67/C. § rendelkezései az irányadók, hanem az átmeneti rendelkezések jogalapját – ahogy az a jelen határozat indoklás A. fejezet [623] szakasza is megfelelően tartalmazza – az Eht. 63. § (5) bekezdése teremti meg.

A szabályozás indokát és célját szintén megfelelően támasztják alá a jelen határozat indokolásában foglaltak, hiszen a kötelezettségek megszüntetése a piac érintett szereplői számára jelentős változást eredményeznek, és mivel a szabályozott piacokon jelenleg van a szabályozott nagykereskedelmi szolgáltatások tekintetében jogosulti igénybevétel, ezért az alternatív szolgáltatásnyújtási és szolgáltatás-igénybevételi lehetőségek feltérképezése és megteremtése kiemelt idő- és energia befektetést követel meg, amelynél fogva szükséges, hogy a piaci szereplőknek megfelelő idő álljon rendelkezésre annak érdekében, hogy az új szabályozási környezethez alkalmazkodni tudjanak. E felkészülési idő biztosításához mind a szolgáltatók, mind az előfizetői szolgáltatásokat igénybe vevő előfizetők szempontjából kiemelt érdek fűződik.

Mindezek alapján a jelen határozat rendelkező rész II. A.1. pontja – az Eht. 63. § (5) bekezdésére és az ismertetett szabályozói célra tekintettel, a jelen határozat indokolásában megfelelően alátámasztva – jogszerűen rendelkezik a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. A.1. pontjában foglalt referenciaajánlat készítési és közzétételi kötelezettség átmeneti ideig történő hatályban tartásáról.

A Magyar Telekom átmeneti rendelkezések időtartamára vonatkozó észrevételeit részben figyelembe vettem.

A határozattervezet II. D) pontjában foglaltak szerint a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettség – az I. D.3 pontban foglalt szolgáltatás kivételével – hatályban tartásának időtartamát az Eht. által meghatározott legfeljebb 24 hónapos időtartamból kiindulva, a határozat indokolásának [628] szakaszában részletesen rögzített indokok figyelembe vételével állapítottam meg. A határozattervezet 2017. augusztus 31-i közzétételekor az Eht.-nak a 2017. évi LXXXVIII. törvénnyel történő módosítása – amelynek 127. § (4b) bekezdése alapján a határozott idejű előfizetői szerződések főszabály szerint 12 hónapra köthetők meg – nem volt hatályos része a hazai elektronikus hírközlési jognak, mivel a törvénymódosítás csak 2017. október 24-én lép hatályba. Figyelemmel arra, hogy a jogalkotónak lehetősége van a kihirdetés és hatályba lépés közötti időszakban is módosítani a törvényt, az Eht. fenti módosítását a közzétételig a határozattervezet nem minden elemében tudtam figyelembe venni, és ahol tekintettel is voltam a módosításra, abban az esetben is csak azzal a feltétellel, hogy a módosítás valóban hatályba lép október 24-én.

Az átmeneti rendelkezések időtartamának meghatározása során elsősorban az Eht. 2017. október 24-ét megelőzően hatályban volt 127. § (4b) bekezdését vettem figyelembe, amely nem kizárólag kivételes lehetőségként ismerte és szabályozta a 24 hónapos határozott időre szóló előfizetői szerződés megkötésének lehetőségét. Az Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt általános szabály alapján az előfizetői szerződés a továbbiakban legfeljebb 12 hónap tartamú határozott időre jöhet létre. Az Eht. 127. § (4b) bekezdésében foglalt 12 hónapos időtartam megfelelő kiindulási alapnak tekinthető tehát az átmeneti idő meghatározása során, figyelemmel arra, hogy amennyiben az előfizetőikkel kötött, határozott idejű előfizetői szerződésekben vállalt szolgáltatási kötelezettségeik teljesítéséhez a Jogosult Szolgáltatóknak a HF/44-11/2011. számú határozat szerinti hozzáférési szolgáltatások igénybe vétele szükséges, akkor a határozott idő lejártáig a szerződés teljesítéséhez szükségszerűen rendelkezésre kell állnia a Kötelezett Szolgáltató által nyújtott szolgáltatásnak. A meghatározásra kerülő időtartamnak továbbá összességében elegendőnek kell lennie arra, hogy a szolgáltatók az általános szerződési feltételeiket módosítsák, illetve azt megfelelően kommunikálják, valamint a kötelezettség megszüntetésével összefüggésben szerződéses kapcsolataikat (előfizetői szerződések, hálózati szerződések) rendezni tudják. Az új előfizetői szabályozási környezet figyelembe vételével indokolt és elegendő, ha – a jelen határozat [628] szakaszában írt egyéb indokokra is tekintettel – összesen 14 hónap időtartamban állapítom meg a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettség fenntartásának átmeneti idejét. E körben ugyanakkor nem értettem egyet a Magyar Telekom azon észrevételével, hogy okszerűtlen és a

szabályozás céljával ellentétes, hogy a jelen határozat jogerőre emelkedését követően a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók oldalán fennmarad az új igények befogadására vonatkozó kötelezettség. A Magyar Telekom ugyanis e körben elmulasztja figyelembe venni a jelen határozat [628] szakaszában is említett azon tény, hogy a Jogosult Szolgáltatóknak mindenképpen ÁSZF-et szükséges módosítani ahhoz, hogy a szabályozott termékek útján nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatásaikat kivezessék. Tekintettel arra, hogy az Eht. 130. § (3) bekezdés alapján az ÁSZF-et minden módosítás esetén a módosítás hatálybalépését 30 nappal megelőzően köteles a szolgáltató a Hatóság részére megküldeni, így mindenképp szükséges egy 30-60 napos időtartam annak érdekében, hogy a szabályozott szolgáltatást igénybe vevő szolgáltatók az általános szerződési feltételek módosítását kidolgozhassák, a jogszabályban foglalt kötelezettségeiknek a Hatóság felé határidőben eleget tehessenek, valamint a módosításról megfelelően tájékoztathassák előfizetőiket. A köztes időszak előírása lehetővé teszi az általános szerződési feltételekben és a jelen határozatban foglaltak közötti összhang megteremtését, így nem állhat elő olyan eset, hogy bár a szolgáltató az általános szerződési feltételei alapján megajánlja a szabályozott hálózati szolgáltatásra épülő kiskereskedelmi szolgáltatást az előfizetőinek, a tényleges szolgáltatásnyújtás a hálózati szolgáltatásra vonatkozóan benyújtott igény – jelen határozatban foglaltakra való hivatkozással történő – visszautasítása miatt nem kerül sor. A köztes időszak előírásának hiánya tehát oda vezethetne, hogy a Jogosult Szolgáltató önhibáján kívül – a szabályozás megszűnése miatt – nem tud szerződészerűen teljesíteni az előfizetője felé.

A leírtak alapján a jelen határozat rendelkező rész II. D.1. pontjában foglalt átmeneti határidőt 26 hónapról 14 hónapra módosítottam, valamint módosítottam ennek megfelelően a jelen határozat indokolását is. A HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. D) pontjában előírt kötelezettség hatályban tartásának időtartamával összhangban a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező rész I. A), I. B), I. C) pontjaiban előírt, a hozzáférés alapvető feltételeit meghatározó kötelezettségek tekintetében is ugyanilyen időtartamban szükséges a kötelezettségek további, átmeneti időtartamra vonatkozó alkalmazását előírni, ezért a jelen határozat rendelkező rész II. D.1. pontjában foglalt átmeneti határidő fentiek szerinti módosítása – a jelen határozat szövegéből adódóan – ezen többi kötelezettségre is kihat.

A Magyar Telekom észrevételei a DIGI/Invitel fúzióknak a határozattervezet jogerőre emelkedése után kialakuló piaci viszonyokra való hatása kapcsán

3.4. A Magyar Telekom az Invitel Csoport 2017. július 21-i közleményében foglaltakkal összefüggésben, amely szerint a DIGI Távközlési és Szolgáltató Korlátolt Felelősségű Társaság és az Invitel Csoport megállapodást írtak alá a cégcsoport lakossági és kisvállalati üzletágát jelentő Invitel részvényeinek adásvételéről, és amely megállapodás a szükséges versenyhatósági hozzájárulások megszerzését követően, várhatóan 2018 első negyedévében zárul, a következő észrevételeket tette:

A Magyar Telekom a 2013/466/EU Ajánlás (4) preambulumbekkezdésére, a Keretirányelv 15. cikkének (1) bekezdésére, 16. cikk (1)-(2), (4) és (6) bekezdéseire hivatkozva előadta, hogy az Elnök a DIGI és az Invitel közötti tranzakció jóváhagyása esetén új, az Eht. 65. § (3) bekezdése szerinti piacelemzési eljárás keretében módosíthat a földrajzi piacok felsorolásán a 2015-2017. évi adatok értékelésével, amelynél fogva a módosítás feltehetően olyan irányú lesz, hogy az Elnök a jelenleginél több piacról állapítja meg a verseny hatékonyságát.

Ezzel szemben a szűk körben, kizárólag a 2.a és 2.b piacok vonatkozásában lefolytatott újabb piacelemzési eljárás azt is jelenthetné, hogy Magyarország egyes földrajzi piacian korábbi, míg másokon későbbi adatok alapján történne a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók számára előírható kötelezettségek megállapítása, ami nyilvánvalóan nem felel meg a piacelemzésre vonatkozó uniós és magyar jogszabályoknak.

A Magyar Telekom ennek kapcsán előadta, hogy előzetes várakozásai szerint a referenciaajánlatok 2018 nyarán lépnek hatályba, azonban piaci és szabályozási anomáliákhoz vezetne az, ha a jóváhagyott referenciaajánlatban rögzített feltételek szerint és kötelezettségek alapján, olyan földrajzi terület vonatkozásában kötnének a szolgáltatók szerződéseket, amely röviddel ezután kikerülne a szabályozás alól.

A Magyar Telekomnak a DIGI/Invitel fúzióval kapcsolatos észrevételét figyelmen kívül hagytam.

A határozattervezet 2017. augusztus 31-i közzététele alkalmával tájékoztatást adtam ki a DIGI és az Invitel közötti összefonódásnak a piacelemzési eljárásra gyakorolt várható hatásairól. E tájékoztatásban is megerősítésre került, hogy az Invitel Csoport által kiadott közlemény szerint a DIGI megvásárolta az Invitel részvényeit e részvények jogosultjától, azonban a tranzakció hatályosságához szükséges a GVH versenyfelügyeleti eljárásban hozott, az összefonódást engedélyező határozata. Figyelemmel arra, hogy mind e GVH döntésének kimenetele, mind a döntés meghozatalának időpontja, mind a DIGI üzleti szándékai és tervei az általa megvásárolt Invitel részvényekkel kapcsolatban a Hatóság előtt ismeretlenek és fel sem tárhatóak, felesleges és nem lehetséges ennek a piacra gyakorolt várható hatásait vizsgálni jelen piacelemzési eljárás keretében. E tájékoztatáshoz semmilyen joghatás nem fűződik, a célja csupán az, hogy felhívja a felek figyelmét arra, hogy az Elnök az e körben a jövőben megvalósuló esetleges változásokat figyelemmel fogja kísérni, és szükség szerint a releváns piacokon ismételten beavatkozik, piacelemzési eljárást folytat le.

Ahogy a Magyar Telekom is megerősítette észrevételében, a határozat közzétételének és alkalmazandóságának időszerűsége különös súllyal esik latba a tárgyi piacon, nincs törvényes lehetőségem arra, hogy jelen piacelemzési eljárás keretében egy bizonytalan kimenetelű és idejű hatósági döntés meghozatalától tegyem függővé a jelen határozat meghozatalát és alkalmazandóságát. Felhívom továbbá a Magyar Telekom figyelmét, hogy a piacelemzési eljárásokra szubszidiáriusan alkalmazandó Ket. rendelkezései sem teszik lehetővé ilyen esetekben a folyamatban lévő eljárás felfüggesztését.

Amennyiben a GVH döntése értelmében jóváhagyásra kerül a két szolgáltató közötti fúzió, abban az esetben a Hatóság kiterjedt vizsgálat keretében fogja elemezni, hogy ez az összefonódás milyen hatással van a tárgyi piacokra, és szükség esetén a jogszabályok által biztosított hatáskörében eljárva jogkörében fog dönteni ezzel összefüggésben a hatósági eljárás megindításáról (illetve esetlegesen annak mellőzéséről), továbbá a rendelkezésére álló adatok, bizonyítékok értékelése alapján dönt majd a jelen határozatban foglaltak esetleges módosításáról.

Termékpiacra vonatkozó megállapítások

3.5. A Magyar Telekom észrevételében bemutatja a Hatóság által a kiskereskedelmi helyettesítési vizsgálatok során követett eljárást, ennek keretében ismerteti, hogy a vizsgálatok milyen technológiai keresleti helyettesítési lehetőségekre terjednek ki (kábelmodemes internet szolgáltatás, helyhez kötött vezeték nélküli, (WLAN) internet szolgáltatás, mobil rádiótelefon szolgáltatás, bérelt vonali hozzáféréseken nyújtott internet szolgáltatás). A kábelmodemes internet szolgáltatással kapcsolatban megállapítja, hogy az ezzel kapcsolatos vizsgálat kizárólag a 3(b) piac esetén kerül elvégzésre.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevétele a jelen határozat rendelkezéseit nem vitatja, pusztán a határozat tartalmát ismerteti. Megjegyzem ugyanakkor, hogy a kábelmodemes keresleti helyettesítés kapcsán a Magyar Telekom megállapítása téves, hiszen az általa felvázolt viszony a 3(a) és 3(b) piac között pont ellentétes a határozatban foglaltakkal (jelen határozat indokolás A. fejezet [17] szakasz és 3(b) piaci határozat indokolás A. fejezet [22] szakasz), ugyanis a kábelmodemes helyettesítés vizsgálatára a

3(a) piacon került sor. (A 3(b) piacon – mivel a kábelmodemes szolgáltatást már a korábbi határozat is a piac részeként azonosította – ilyen vizsgálat ismételt elvégzése nem volt indokolt, hiszen a kiinduló szolgáltatás ezen piacon már magában foglalja a kábelmodemes szolgáltatást.)

3.6. A Magyar Telekom észrevételében idézi, hogy a határozattervezetek a mobilinternet-szolgáltatás tekintetében megállapítják, hogy az ezen szolgáltatásra vonatkozó szolgáltatói költségek struktúrája jelentősen eltér a vezetékes szolgáltatásokétól, a fogyasztók a vezetékes szolgáltatás minőségét jobbnak ítélik meg, mint a mobilinternet-szolgáltatásét, valamint a Hatóság megállapítása szerint a két szolgáltatás inkább kiegészítő, mint helyettesítő jegyeket mutat. Az elvégzett vizsgálatok alapján a Hatóság megállapította, hogy a két szolgáltatás közötti helyettesítés az árak oldaláról korlátozott.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevételében szelektíven emel ki néhány, a mobil helyettesítés vizsgálata során figyelembe vett szempontot. Fontosnak tartom kiemelni, hogy a Magyar Telekom által idézett megállapításoknál nagyobb súllyal esett a latba a helyettesítés vizsgálatánál a felhasználói magatartás (jelen határozat indokolás A. fejezet I.4.2.3.6. pontja) és a várható fogyasztói reakciók (jelen határozat indokolás A. fejezet I.4.2.3.7. pontja) vizsgálatának eredményei.

3.7. A Magyar Telekom álláspontja szerint, a határozattervezetek megállapításaik során elmulasztják számos, a mobilinternet-szolgáltatás helyettesíthetőségére vonatkozó körülmény vizsgálatát kifejezetten az árazás vizsgálata körében:

- A korlátlan mobilinternet-csomagok megjelenése és árazása,
- Az ún. FMS szolgáltatások megjelenése és árazása,
- Az ún. FMC szolgáltatások megjelenése és árazása.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevételében felsorol néhány piaci jelenséget, ugyanakkor nem mutatja be, hogy ezek a piaci jelenségek milyen módon befolyásolják a jelen határozat indokolás A. fejezet I.4.2.3. pontjában elvégzett vizsgálat következtetéseit. Nem mutatja be, hogy az általa megnevezett szolgáltatások milyen hatást gyakorolnak a fogyasztók magatartására, nem támasztja alá semmilyen kutatással, számítással, hogy a fogyasztók ténylegesen helyettesítő szolgáltatásként tekintenek a mobil szolgáltatásra és a jelen határozatban ismertetett költség oldali korlátokat sem vitatja. A Magyar Telekom tehát úgy állapítja meg a jelen határozatban található következtetésekről, hogy megalapozatlanok, hogy közben a jelen határozat egyetlen megállapítását sem cáfolja.

A Hatóság által évente elvégzett piackutatások alapján nem tapasztalható a Magyar Telekom állítását esetlegesen alátámasztó tömeges migráció a vezetékes internet szolgáltatások irányából a mobil szolgáltatások irányába. A piackutatói adatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a fogyasztók nem tekintenek a mobilinternet szolgáltatásra a vezetékes internet szolgáltatás helyettesítőjeként. A 10%-os áremelésre adott válaszok – 2016-ban a lakossági előfizetők 4%-a, illetve az üzleti előfizetők 3%-a mondta volna le a vezetékes internet előfizetését a havidíj 10%-os emelése esetén – alapján adódó saját árrugalmasság mértéke olyan alacsony, ami önmagában kizárja a piac más szolgáltatásokkal való bővítését (ráadásul a szándékolt preferencia alapján számított árrugalmasság a gyakorlatban felülbecsli a tényleges árrugalmasságot). Megállapítható továbbá, hogy a vezetékes és a mobil internet piac növekedése között semmilyen szignifikáns összefüggés nem fedezhető fel. Semmilyen keresleti oldali jele nincs tehát annak, hogy ez a két szolgáltatás helyettesítő lenne. Megjegyzem továbbá, hogy néhány marginális és vitatott esetet kivéve

nincs arra példa, hogy valamely tagállami szabályozó mobil helyettesítést állapított volna meg az internet szolgáltatás tekintetében. Természetesen a jövőben előfordulhat, hogy a fogyasztók magatartása változik és a fogyasztók nagyobb hányada tekint a mobilinternet szolgáltatásra a vezetékes internet szolgáltatást ténylegesen helyettesítő szolgáltatásként, ugyanakkor a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján erre vonatkozó megalapozott következtetés nem vonható le.

3.8. A Magyar Telekom megjegyzi továbbá, hogy szerinte a határozattervezetekben szereplő, és a helyettesítő, illetve kiegészítő szolgáltatás kérdésében meghatározónak tűnő lakossági piackutatás 2014. évi adatfelvételre hivatkozik. Szerinte frissebb adatok hiányában a határozattervezetek nem értékelhették az utóbbi években az MNO-szolgáltatók által kiépített 4G-technológia átvitelére alkalmas hálózatok helyettesíthetőségre gyakorolt hatását, illetve az ezen hálózatok segítségével nyújtott magas minőségű szolgáltatások hatását.

A Magyar Telekom észrevételét részben figyelembe vettem, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat indokolás A. fejezet [107] szakasza valóban egy helyen – a frissítés elmaradása miatt – hivatkozik 2014-es adatokra. A jelen határozatot kiegészítettem a 2016-os adatokkal. Mivel a közzétett határozattervezetben a következtetéseket a 2016-os piackutatási adatok alapján vontam le (a Magyar Telekom által kifogásolt 2014-es adat tévedésből nem került frissítésre), ezért a jelen határozat megállapításait a hiba nem befolyásolja. Az adatok alapján levont következtetéssel kapcsolatban lásd az előző észrevételre adott válasz saját árrugalmassággal kapcsolatos részét.

3.9. A Magyar Telekom idézi a 651/2014/EU rendelet 2. Cikkének 138. pontját, melyben szerepel, hogy az új generációs (NGA) hálózatok körébe tartoznak egyes fejlett, vezeték nélküli hozzáférési hálózatok, amelyek minden előfizetőnek megbízható, nagy sebességet képesek biztosítani. A fentiekre alapozva a Magyar Telekom szerint az ún. LTE-Advanced hálózatok akár helyettesíthetők is a vezetékes NGA-hálózatokat, megítélése szerint ez is arra utal, hogy a keresleti oldali helyettesíthetőség elvetése mélyebb megalapozottságot igényel.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Hatóság tisztában van azzal, hogy a fent idézett kitétel iránymutatás lehet az államilag támogatott szélessávú hálózatépítési pályázatok (SZIP projekt) elbírálása során. Azonban a Hatóság ismeretei szerint a Magyar Telekom és versenytársai által kínált garantált sáv szélességi értékek alacsony volta nem tette lehetővé, hogy érvényesen pályázhassanak ilyen hálózatok mobil technológiával történő megvalósítására. Így a Magyar Telekom által fent leírt, a helyettesítés lehetőségére vonatkozó megállapítást tényként a Hatóság nem tudja megalapozottan figyelembe venni. Megjegyzem továbbá, hogy önmagában attól, hogy egy technológiai megoldás bizonyos műszaki paraméterek tekintetében képes a piac részeként azonosított helyhez kötött szolgáltatások helyettesítésére, még nem következik, hogy a két technológián nyújtott szolgáltatás egy piachoz tartozik. A helyettesítés vizsgálata nem korlátozódhat pusztán a műszaki paraméterek összehasonlítására, a piaci kínálat, az előfizetői magatartás vizsgálata és a piaci folyamatok figyelembe vétele kiemelt fontosságú.

A mobilinternettel való helyettesítés hiányával kapcsolatban lásd a korábbi észrevételekre adott válaszokat.

3.10. A Magyar Telekom álláspontja szerint a mobilinternet-szolgáltatás tekintetében a határozattervezetek nem felelnek meg a Ket. 50. § (1) bekezdésében foglalt, a tényállás feltárására vonatkozó kötelezettségnek. Álláspontja szerint a mobilinternet-szolgáltatás keresleti oldali helyettesíthetőségének elvetésére vonatkozó indokolás okszerűtlen, és nem tár fel minden, a határozattervezet szempontjából releváns körülményt.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevételével kapcsolatban fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a helyettesítési vizsgálatok módszertana egy már több, mint egy évtizedes szabályozói gyakorlatra vezethető vissza, mely megfelel az uniós és hazai jogszabályokban és ajánlásokban leírtaknak. A Magyar Telekom fenti megválaszolt észrevételeiben nem tárt a Hatóság elé olyan releváns körülményt, amely a jelen határozatban foglalt következtetéseket érdemben befolyásolta volna. A Hatóság korábban a szélessávú meghallgatás folyamán vázolta a piaccal kapcsolatos terveit, ahol a Magyar Telekom nem fogalmazott meg a mobil helyettesítéssel kapcsolatban eltérő álláspontot. A Magyar Telekom legutolsó adatszolgáltatásához kapcsolódó kvalitatív kérdőívben a következőket nyilatkozta a 20. kérdésre¹⁹⁰:

„A kérdés összetett. A használatot célszerű kis- (telefon) és nagy képernyős (PC, laptop, tablet) esetekre vizsgálni. A helyettesítés nem szigorúan technológiák vagy helyszínek között történik, hanem a nagyképernyős felhasználás egy jelentős része átkerül okos telefonra, ill. tablet-re, kisebb része pedig okos TV-re. Maguk az eszközök viszont alkalmasak lehetnek több access technológia használatára, így ezek egymással helyettesíthetők. A nagyobb adat igényű (pl. HD videó) tartalmak fogyasztására viszont továbbra is a vezetékes technológia alkalmasabb. Továbbá az is jellemző, hogy a nagyobb adat igény a képernyőmérettel is összefügg (nem célszerű HD minőségű videót kis képernyőn nézni), ezért ez az igény otthon, illetve fix hozzáféréssel ellátott helyszínen jelentkezik. A fix (vezetékes) és mobil adat használók átlagforgalma között továbbra is megfigyelhető egy körülbelül tízszeres szorzó és ez várhatóan sokáig meg is marad. A koncentrált, nagy adatigény sűrűn lakott területeken jelentkezik, amit célszerűbb vezetékes hálózaton kiszolgálni. Vidéki területeken, kisebb koncentrációjú igény kiszolgálására részben alkalmas az LTE mobil technológia.”

A Magyar Telekom idézett nyilatkozata egybecseng a jelen határozat vonatkozó fejezetében leírtakkal.

3.11. A Magyar Telekom véleménye szerint a szélessávú internet hozzáférési kiskereskedelmi piac része a WiMax és a FTTH-RFOG is, melyekből az elsőt az NMHH nem vizsgálta, míg utóbbit nem tulajdonította a piac részének.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Bár a Magyar Telekom észrevételében helyesen állapítja meg, hogy „...egy adott technológiájú hálózaton miként lehet nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatást létesíteni, elkülönül attól a kérdéstől, hogy az arra ráépülő kiskereskedelmi szolgáltatások részét képezik-e a ráépülő kiskereskedelmi piacnak”, az észrevételének megtétele során mégis együttesen kezeli a két kérdést és az L2 nagykereskedelmi szolgáltatás FTTH-RFOG hálózaton történő bevezetésének objektív műszaki korlátaival kapcsolatos vizsgálatokra hivatkozva tartja szükségesnek az FTTH-RFOG hálózatok figyelembe vételét a kiskereskedelmi piaci vizsgálatok során. A Magyar Telekom észrevétele alapján megállapítható, hogy tévesen értelmezi a jelen határozatban foglaltakat. A jelen határozat a kiskereskedelmi piac részeként azonosította valamennyi kábelmodemes hálózaton nyújtott kiskereskedelmi szolgáltatást, így az FTTH-RFOG hálózaton nyújtott szolgáltatásokat is. (A kábelmodemes szolgáltatás a jelen határozat indoklás A. fejezet [124] szakasza alapján a piac részeként került azonosításra, a jelen határozat II. függelékében szereplő kábelmodemes és kábeltelevíziós hálózatok definíciója egyértelműen tartalmazza az az FTTH-RFOG megvalósítást.) A

¹⁹⁰ Tapasztalatai szerint az előfizetők többsége a Szolgáltató által nyújtott helyhez kötött internet szolgáltatáshoz képest a mobilinternet szolgáltatást kiegészítő, vagy helyettesítő szolgáltatásként használja? Véleménye szerint, mik a helyettesítés feltételei és mikorra következhet be?

WiMax hálózat típust a vezeték nélküli (WLAN) szolgáltatások között vizsgáltam (jelen határozat indokolás A. fejezet [52] szakasz) és megállapítottam, hogy a szolgáltatás a többi vezeték nélküli szolgáltatással együtt a kiskereskedelmi piac részét képezi. A jelen határozatban megállapítottam továbbá, hogy a WiMax szolgáltatások piaci súlya és jelentősége csekély. Megjegyzem továbbá, hogy a WiMax szolgáltatás alapjául szolgáló frekvencia használatára vonatkozó engedély lejárt, ezt megelőzően a kiszolgált előfizetők száma folyamatosan csökkenve 2015-re 300 db alá csökkent.

A leírtak alapján tehát a Magyar Telekom észrevétele a határozattervezet téves értelmezésén alapul, így megalapozatlan, ezért azt figyelmen kívül hagytam.

A földrajzi piacra vonatkozó megállapítások

3.12. A Magyar Telekom idézi, hogy a határozattervezetek a földrajzi piac meghatározása során megállapítják a megfelelő földrajzi alapegységet, majd pedig ezen alapegységeken vizsgálják 1) a strukturális tényezőket, 2) magatartási tényezőket, valamint a 3) belépési korlátokat. Ezt követően a strukturális tényezők kapcsán felveti, hogy szerinte a határozattervezetek nem kínálnak indokolást arra, hogy miért épp három versengő infrastruktúra a hatékony verseny strukturális feltétele. A Magyar Telekom szerint könnyű belátni, hogy akár két versengő infrastruktúra mellett is kialakulhatnak a hatékony verseny feltételei, amennyiben egy jelentős és agresszív árazású alternatív szolgáltató készíti versenyre az inkumbens szolgáltatót.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogy a jelen határozat indokolás A. fejezet [189] szakaszában foglaltakból is kiderül, a földrajzi piacok meghatározásával kapcsolatos vizsgálatok elsődleges célja nem a verseny hatékonyságának vizsgálata, hanem a különböző földrajzi területeken tapasztalható versenyviszonyok eltéréseinek beazonosítása és ez alapján homogén területek kialakítása. A verseny hatékonyságának vizsgálatára a földrajzi piacok vizsgálatát követően beazonosított piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítása során kerül sor. A Magyar Telekom tehát olyan mérlegelést – verseny hatékonyságának vizsgálata – hiányol a földrajzi piaci vizsgálatokhoz kapcsolódóan, amely más vizsgálati lépéshez kapcsolódik. A földrajzi piac meghatározása során a Hatóság nem tesz – nem is tehet – megállapítást a verseny hatékonyságával kapcsolatban. Megjegyzendő, hogy a jelen határozat indokolás A. fejezet [245] szakasz a Magyar Telekom által vitatott, a hatékony versennyel kapcsolatos megállapítást a legjobb tagállami gyakorlatokat összegző BEREK közös álláspontjára tekintettel teszi. Függetlenül attól, hogy a Hatóság általában egyetért a BEREK közös álláspontban foglaltakkal, a korábban leírtaknak megfelelően a hatékony versennyel kapcsolatos megállapítás nem szükséges eleme az elkülönült földrajzi piacok azonosításának.

3.13. A Magyar Telekom álláspontja szerint a magatartási tényezők vizsgálata körében a határozattervezetek nem említik és nem is értékelik az Eht. módosítás árazásra gyakorolt hatását, mely alapján 2017. október 24-e után a szolgáltatók nem tarthatják fenn korábbi gyakorlatunkat, miszerint a határozott idejű szerződések „hűségkedvezménye” a határozatlan idejű szerződés előfizetési díjához képest kerül meghatározásra. Szerinte a fenti jogszabály hatásai a határozattervezetek hatályba lépését követő teljes piacelemzési ciklusban befolyásolni fogják a szolgáltatók árazási gyakorlatát.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Hatóság nem tartja indokoltnak, hogy egy a piac teljes egészére vonatkozó szabályozási változás árakra gyakorolt hatását vizsgálja a strukturális kritériumok alapján meghatározott területi egységekre vonatkozóan. Egy ilyen elemzéstől – tekintettel a jelen határozat indokolás A. fejezet [240]

szakaszában foglalt gyakorlati problémákra, a határozatlan idejű listaárak és a ténylegesen alkalmazott árak közötti eltérés szolgáltatónkénti jelentős szóródására, valamint a várható szolgáltatói és előfizetői reakciók spekulatív értékelhetőségére – érdemi eredmény a szabályozás szempontjából nem várható. Fontosnak tartom azt is hangsúlyozni, hogy az Eht. módosításból eredő határozott idejű szerződések időtartamának maximális két évről egy évre történő csökkentése önmagában nem determinálja a szolgáltatók kiskereskedelmi árazási politikáját, azt számos egyéb tényező is befolyásolhatja.

3.14. A Magyar Telekom szerint a belépési korlátok, illetve a piacok támadhatósága körében a határozattervezetek elmulasztják értékelni azon piaci változásokat, amelyek a mobil- és helyhez kötött internet szolgáltatás piaci közötti átjárhatóságot erősítik.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozatban nem azonosítottam kapcsolódó kiskereskedelmi piac részeként a mobilinternet szolgáltatást (ezzel kapcsolatban lásd bővebben a 3.6.-3.10. pontokban ismertetett észrevételekre adott válaszokat), illetve ennek megfelelően a nagykereskedelmi szolgáltatási piac részeként sem kerültek mobil hálózati szolgáltatások azonosításra, ezért ezen hálózat típus vizsgálatára a földrajzi piacok belépési korlátai kapcsán módszertanilag nincs lehetőség.

A piacmeghatározás alapjául szolgáló adatok

3.15. A Magyar Telekom a piacmeghatározáshoz kapcsolódóan is megjegyzi, hogy a Hatóság nem használta fel a rendelkezésére álló összes aktuális piacra vonatkozó információt (engedélyeztetési eljárások, Szélessáv.net mérések eredményei, Digital Agenda Scoreboard, szolgáltatók adatszolgáltatása, amelynek része a jövőbeli fejlesztések felvázolása - Gyorsjelentések stb.). Ismételten jelzi, hogy véleménye szerint ezen elemzések teljes körű vizsgálatával végezhető csak el a piacmeghatározás.

A Magyar Telekom észrevételében megismétli a korábban, az általános észrevételei között is előadott észrevételét. A Magyar Telekom észrevételét a korábban, a 3.2. pontban foglalt észrevételre adott válasznak megfelelően ebben az esetben sem vettem figyelembe.

3.16. A Magyar Telekom kifogásolja, hogy míg a határozattervezet a kötelezeti pozíciót sokkal korábbi adatok (2009, 2014.) alapján határozza meg, addig a jogosulti pozíció definiálásánál már figyelembe veszi az Eht. jövőbeli, 2017. évi módosítását, illetve annak hatásait.

A Magyar Telekom 3.3. pontban ismertetett észrevételére adott válaszban kifejtettek szerint a Kötelezett Szolgáltatókat a jelen határozat rendelkező rész II. pontja alapján átmeneti ideig terhelő, a HF/44-11/2011. határozatban foglalt kötelezettségek esetében, ezen időszak meghatározásánál figyelembe vettem az Eht. 127. § (4b) bekezdésének a 2017. évi LXXXVIII. törvénnyel történt módosítását.

Részletes észrevételek

Publikálási kötelezettséggel kapcsolatos kérdések

3.17. A Magyar Telekom álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. C. pontjában foglalt, a rendelkező rész I. D.6. pontjában előírt szolgáltatáshoz (L2 WAP) kapcsolódóan a Kötelezett Szolgáltató által biztosított, előfizetői hozzáférési ponton elhelyezett berendezés díja alapjául szolgáló adatoknak a közzétételétele – bár megfelel az NGA Ajánlás II. melléklet 1. pontjában rögzített egyenértékűség elvének – sértené a Magyar Telekom üzleti partnereinek a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:47. § (1) bekezdésében részletezett üzleti titokhoz fűződő jogát. A

határozattervezetben foglaltaknak való megfeleléssel a Magyar Telekom vélhetően számos beszerzési szerződésének titoktartási klauzuláját szegné meg, és kénytelen volna viselni az ebből fakadó szerződéses jogkövetkezményeket.

A Magyar Telekom álláspontja szerint a beszerzési árak közzététele a határozattervezet céljával ellentétes hatást fejtene ki, ugyanis az ártranszparencia a verseny csökkenéséhez vezetne az érintett piaco(ko)n, amely végső soron a fogyasztó számára akár áremelkedéssel is járhat.

A Magyar Telekom véleménye szerint a beszállító árának közzétételevel annak versenytársai jutnának indokolatlan versenyelőnyhöz, ezért a beszerzési árak közzététele az upstream piac horizontális viszonyaiban versenykorlátozó hatással járna. Az egyik vállalkozás árának ismeretében a versenytársak összeegyeztethetik piaci magatartásukat, árakat közelíthetik egymáshoz (Tpvt. 11. §). A határozattervezetben előírt kötelezettség a berendezés beszállítóját versenytársaival szemben indokolatlanul hátrányos helyzetbe hozná, a hátrányára növelve az információs aszimmetriát.

A fentiekkel kapcsolatban a Magyar Telekom hivatkozik egy korábbi versenytanácsi megállapításra, amely szerint „a versenyszabályozás egyik alapvető célja az, hogy a piaci szereplők szabadon és önállóan hozzák meg üzleti döntéseiket. [...] Ellentétesek a versenyszabályozási céllal azok az információcsere rendszerek, melyeknek az a célja vagy hatása, hogy a versenytársak bizonytalan viselkedéséből eredő kockázatokat csökkentsék.” (Vj-56/2004.) A Magyar Telekom hivatkozik továbbá a Gazdasági Versenyhivatal korábban közzétett véleményére, amely speciális piaci körülmények között elfogadhatónak tartja az árinformációk közzétételevel kapcsolatos előírásokat, azonban csak akkor, ha arra diszkrimináció-mentesen kerül sor. A Magyar Telekom véleménye szerint a határozattervezetben foglalt kötelezettség ennek az elvárásnak nem tesz eleget, indokolatlanul diszkriminatív hatással jár ugyanis a berendezés beszállítójára nézve.

A Magyar Telekom észrevételét figyelembe vettem és a jelen határozatot ennek megfelelően módosítottam. Az észrevétel kezelésével kapcsolatban lásd az Invitel 2.21. pontban ismertetett hasonló észrevételére adott válaszomat.

A műszaki lemásolhatóságra vonatkozó megállapítások

3.18. A Magyar Telekom kifogásolja a határozattervezet rendelkező részének I. B.2.1. pontjában a műszaki lemásolhatóság követelményével kapcsolatos szabályokat.

A műszaki lemásolhatósági vizsgálat a Magyar Telekom véleménye szerint a kiskereskedelmi termék piaci bevezetésének kvázi engedélyezését jelenti, ugyanis a referencia ajánlat jóváhagyása, hatósági ellenőrzési eljárás lezárása szükséges ahhoz, hogy az új kiskereskedelmi termék bevezetésre kerülhessen. Így az utólagos piacfelügyelet helyett, előzetesen, kvázi engedélyezési eljárás kerülne bevezetésre, ez pedig teljesen ellentétes az Engedélyezési irányelv céljaival.

A Magyar Telekom véleménye szerint a műszaki lemásolhatósági vizsgálat szabályai alapján extrém módon növekedne meg a kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetésének ideje: a referenciaajánlat módosítását követően is csak a jóváhagyott referenciaajánlat hatálybalépését követő 45. naptól lehetne az új kiskereskedelmi szolgáltatást bevezetni, lemásolható szolgáltatás esetén pedig az NMHH eljárásának lezárásáról szóló levél kézhezvételét követően lehetne a szolgáltatást bevezetni. A Magyar Telekom megjegyzi ezzel kapcsolatban, hogy az eljárás sajátosságai miatt a bevezetési dátumok egyetlen esetben sem lennének pontosan számíthatóak, ezzel gyakorlatilag ellehetetlenítve a kiskereskedelmi termék bevezetésével összefüggő ÁSZF módosítás megtételét, a kapcsolódó marketing és egyéb akciók időzítését.

A Magyar Telekom véleménye szerint a piachatórozatnak olyan szabályozást kell tartalmaznia, amely egyrészt megfelel a 2013/466/EU Ajánlásnak, másrészt szem előtt tartja, és nem teszi terheesebbé a kötelezett szolgáltatók helyzetét a saját, új kiskereskedelmi szolgáltatásaik bevezetése körében. A szabályozásnak az is célja kell legyen, hogy az előfizetők számára nyújtandó új, innovatív kiskereskedelmi szolgáltatások minél egyszerűbben, költséghatékony módon, a keresletre rugalmasan reagálva jelenhessenek meg a szolgáltatási piacon. A túlzottan szigorú és időigényes szabályok ellehetetlenítik a piaci alapú innovációt, mert gyakorlatban korlátozzák az új műszaki megoldások (és ezzel új szolgáltatások) piaci alapú bevezetését. Ez pedig nem csak a Kötelezett-, hanem a Jogosult Szolgáltatók és végső soron az előfizetők érdekeivel ellentétes.

A Magyar Telekom észrevételét figyelembe vettem, az alábbiak szerint:

A Magyar Telekom észrevétele alapján megvizsgáltam, hogy van-e lehetőség arra, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatások műszaki lemásolhatóság szempontjából releváns jellemzői esetében tovább egyszerűsítsem az új kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetését, a műszaki lemásolhatóság biztosításának sérülése nélkül.

A releváns jellemzők körét illetően megállapítottam, hogy az alkalmazott hálózat típus, illetve átviteli technológia, a sávszélesség és a szolgáltatásminőség jellemzőin túlmenően nem azonosítható olyan egyéb tényező, amelynek módosulása a kiskereskedelmi szolgáltatások esetében a műszaki lemásolhatóságot érintené. Ennek megfelelően egyértelműsítettem a jelen határozat rendelkező részének I. B.2.1. pontjában, hogy a műszaki lemásolhatósági vizsgálat a felsorolt három jellemző változása esetén lehet indokolt. Ehhez kapcsolódóan pontosítottam az alkalmazott megnevezéseket (hozzáférési technológia helyett átviteli technológia), továbbá az egyértelműség érdekében definiáltam a hálózat típus és az átviteli technológia fogalmát.

A hálózat típus, illetve átviteli technológia módosításával kapcsolatban megállapítottam, hogy ez olyan mértékű és komplexitású változást jelent mind a kiskereskedelmi, mind a nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében, amely mindenképpen indokolja a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatását, illetve ehhez kapcsolódóan – amennyiben a lemásolhatóság nem biztosított – a referenciaajánlat módosítását. A hálózat típus, illetve átviteli technológia módosítása olyan, viszonylag ritkán előforduló és hosszú átfutási idejű változás, amelynek esetében nem tekinthető aránytalan kétsedelemnek a műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatása és a referenciaajánlat módosítása. Ezzel kapcsolatban hangsúlyoznom szükséges, hogy a hálózat típus, illetve az átviteli technológia változása a legtöbb esetben valószínűsíthetően a referenciaajánlat módosítását tenné szükségessé a műszaki lemásolhatóságtól függetlenül is, hiszen ezek olyan mértékű változások a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása során, amely a szolgáltatásnyújtás lényegi jellemzőit befolyásolják, és ezen lényegi jellemzők szabályozása a jelen határozat rendelkező rész I. A.1. pontjából következően a referenciaajánlatok szükségszerű részét kell, hogy képezzék. Ezért az itt kifejtett, továbbá a jelen határozat indokolás A. fejezet [515]-[520] szakaszaiban részletesen kifejtett indokokra tekintettel a műszaki lemásolhatósággal kapcsolatos, a Magyar Telekom által kifogásolt eljárások az Eht.-nak és egyebek mellett az uniós jogszabályoknak való megfelelés érdekében kerültek előírásra, és azok nyilvánvalóan sem közvetlenül, sem közvetetten nem a kiskereskedelmi termék engedélyezésére irányuló eljárások. A referenciaajánlat módosítása, illetve a hatósági ellenőrzés lefolytatása annak érdekében kerül előírásra, hogy a Jogosult Szolgáltatók által esetlegesen kialakítandó kiskereskedelmi szolgáltatásokhoz a Kötelezett Szolgáltató által nyújtandó nagykereskedelmi szolgáltatások rendelkezésre álljanak. A kiskereskedelmi szolgáltatás minőségi jellemzői változtatásának esetét azonban – a Magyar Telekom észrevételeit figyelembe véve – kiemeltem a műszaki lemásolhatósági vizsgálat köréből. A minőségi jellemzők változása esetén műszaki lemásolhatósági vizsgálat lefolytatása nélkül, egyértelműen eldönthető, hogy a megajánlott

nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások felhasználásával az új kiskereskedelmi szolgáltatás lemásolható-e. Ezért ebben az esetben – az új sávszélességek bevezetésénél előirtakhoz hasonló szabályokhoz hasonlóan – a megfelelő nagykereskedelmi szolgáltatások időben történő biztosítása, valamint az ezzel kapcsolatos információk előzetes közzététele megfelelően biztosítja a műszaki lemásolhatóságot, a kiskereskedelmi szolgáltatások bevezetésének indokolatlan késedelme nélkül. A fentieknek megfelelően kiegészítettem a rendelkező részt az I. A.2. h) és I. B.2.4. pontokkal, valamint módosítottam a jelen határozat rendelkező részének I. B.2.1. pontját, továbbá az indoklás A. fejezet [516] és [521] szakaszait.

A kiegészítő szolgáltatások díjai

3.19. A Magyar Telekom a kiegészítő szolgáltatások díjszámítására előírt „elkerülhető költségek” módszertana kapcsán kifejti, hogy megítélése szerint az I. számú melléklet (6) pontjában nevesített, a kiegészítő szolgáltatások költségalapjából kizárt költségek közül a termékfejlesztési költségek, a nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek, az informatikai, nyilvántartási rendszerekből történő lekérdezések költsége, valamint a gépjárművekkel kapcsolatos karbantartási, javítási költségek, továbbá azok értékcsökkenése elkerülhető költségeknek tekinthetők, ezért azokat figyelembe kell venni a kiegészítő szolgáltatások költségalapjában.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat rendelkező rész I. számú mellékletben az elkerülhető költségek módszertanának megfelelően olyan részletszabályok kerültek kialakításra, amik egyrészt biztosítják, hogy a Kötelezett Szolgáltatók részéről a szolgáltatások nyújtásához közvetlenül szükséges tevékenységek költségei térítésre kerüljenek, másrészt, hogy olyan költségeket ne tudjanak elszámolni a Kötelezett Szolgáltatók, amelyek akkor is felmerülnének, ha az adott kiegészítő szolgáltatást nem nyújtánák. A fentiekkel összhangban tehát, ha a Magyar Telekom bizonyítani tudja, hogy egy informatikai, nyilvántartási rendszer kialakítására, fejlesztésére csak és kizárólag egy adott kiegészítő szolgáltatás nyújtása érdekében került sor, akkor annak költsége beleszámítható az adott kiegészítő szolgáltatás költségalapjába. Ugyanez igaz a gépjárműköltségekre is, ugyanis a jelen határozat rendelkező rész I. számú melléklet (10) pontjában a gépjárműköltségek kapcsán rögzítésre került az a speciális rendelkezés, ami szerint a gépkocsi értékcsökkenése vagy egyéb kapcsolódó költségek, különösen a gépjármű üzemeltetéséhez kapcsolódó adó, biztosítási díj, javítási-karbantartási díj abban az esetben vehető figyelembe, ha a Kötelezett Szolgáltató igazolni tudja, hogy az adott gépjárművet kifejezetten az adott kiegészítő szolgáltatás nyújtása érdekében szerezte be.

A Magyar Telekom észrevételében megjelölt termékfejlesztési költségek és nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek költségalapból történő kizárása kapcsán a döntésem meghozatala előtt részletesen megvizsgáltam, hogy felmerülhetnek-e egyáltalán olyan termékfejlesztési és nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek, amik csak és kizárólag valamely, a határozatban nevesített kiegészítő szolgáltatások nyújtásához kapcsolódnak. Az elvégzett vizsgálatot követően nem azonosítottam ilyen költségeket és a Magyar Telekom a vonatkozó észrevételében sem jelölte meg, hogy mely kiegészítő szolgáltatás vonatkozásában tartja indokoltnak a termékfejlesztési és nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek figyelembe vételét, ezért a Magyar Telekom erre vonatkozó észrevételét nem vettem figyelembe. Megjegyzem továbbá, hogy egy kiegészítő szolgáltatás Jogosult Szolgáltató általi igénybevétele sohasem önmagában történik, hanem valamely alapszolgáltatáshoz kapcsolódik, ezért a Magyar Telekom által említett termékfejlesztési költségek, valamint nagykereskedelmi ügyfélkezelési költségek minden esetben valamely alapszolgáltatás és nem a kapcsolódó kiegészítő szolgáltatás nyújtásához kapcsolódhatnak. Ezen költségek térítése pedig az alapszolgáltatások költségének meghatározására alkalmazott BU-LRIC+ költség számítási

módszer alapján, az alapszolgáltatások megállapított költségalapú díjában, felárak révén figyelembe vételre kerül.

Mindazonáltal az egyes költségek indokoltságát, ok-okozatosságát, mértékét a Hatóság a referenciaajánlat jóváhagyására irányuló eljárásokban benyújtott költségszámítások ellenőrzése során minden esetben külön-külön, tételesen fogja vizsgálni.

3.20. A Magyar Telekom nem ért egyet a határozattervezet rendelkező rész I. C) pontjában foglalt azon kötelezettséggel, miszerint a „Kötelezett Szolgáltató a Jogosult Szolgáltató kérésére köteles a költségalapú díjak kialakítására vonatkozó számításokat átadni a Jogosult Szolgáltató számára”, tekintettel arra, hogy a részletes számítások olyan üzleti információkat tartalmazhatnak (pl. óradíjak, alvállalkozói díjak, egyéb feltételek), amelyek a Kötelezett Szolgáltatók üzleti titkát képezhetik. A fentiek helyett javasolta a Magyar Telekom, hogy jogvita helyzetben a Hatóság folytassa le a számítások megfelelési vizsgálatát.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének Magyar Telekom által hivatkozott I. C) pontja meghatározza azt is, hogy mely szolgáltatások esetében kell a referenciaajánlathoz kapcsolódóan a Kötelezett Szolgáltatónak igazolnia, hogy azok díjai költségalapúak és a határozat rendelkezéseinek megfelelően kerültek kialakításra. Az Elnök ezen szolgáltatások esetében előzetes jóváhagyás útján tudja közigazgatási hatósági eljárás keretében ellenőrizni, hogy az azokra vonatkozó díjak az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak megfelelően kerültek-e kialakításra. A jelen határozat rendelkező részének I. C) pontjának utolsó bekezdése a referenciaajánlatban nem szereplő, a rendelkező rész I. D.9.2. b) pontja alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások esetében költségalapú díjak kialakítását írja elő a Kötelezett Szolgáltatók számára. A Magyar Telekom által kifogásolt, a Kötelezett Szolgáltatót terhelő, a Jogosult Szolgáltató irányába fennálló adatszolgáltatási kötelezettség kizárólag ebben az esetben áll fenn. A rendelkező rész I. D.9.2. b) pontja alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások díjait nem tartalmazza a referenciaajánlat, így az Elnök előzetesen nem tudja ellenőrizni, hogy a Kötelezett Szolgáltató azokat az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak megfelelően alakította-e ki, ezért szükséges azt biztosítani a Jogosult Szolgáltatók számára, hogy amennyiben a rendelkező rész I. D.9.2. b) pontja alapján kialakított kiegészítő szolgáltatások valamelyikét kívánják igénybe venni, de vitatják ezen, a Kötelezett Szolgáltató által megállapított díjakat, akkor közvetlenül a Kötelezett Szolgáltatótól kapott információ alapján vizsgálhassák meg és alakíthassák ki álláspontjukat arról, hogy a díjak megfelelően lettek-e kialakítva. Csak ezen információ birtokában tudnak megalapozottan nyilatkozni a Kötelezett Szolgáltató felé arról, hogy ezen díjakon a szolgáltatást igénybe veszik-e, vagy esetlegesen – ha a felek között vitatott lenne a díj, akkor az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése mellett – a Hatósághoz fordulnak jogvitájukkal. Ha a Jogosult Szolgáltató a szükséges adatok hiányában nem tudja előzetesen ellenőrizni a díjszámítás megfelelését, akkor nem tud megalapozott álláspontot kialakítani, és e bizonytalanság visszatarthatja őt a jogvita eljárás kezdeményezésétől. Utolva a Magyar Telekom javaslatára, mivel az Eht. 57. §-a szerinti jogvita eljárás kizárólag kérelemre induló közigazgatási hatósági eljárás, ilyen esetben – kérelem hiányában – a Hatóság sem szerezne tudomást a felek közötti jogvitáról, és nem vizsgálhatná meg a számítások megfelelését. Így fontos hangsúlyozni, hogy ha ilyen esetben kizárólag jogvita eljárás állna rendelkezésre a Jogosult Szolgáltató részére a díjak vitatására, akkor egyrészt elméleti lehetőséget adna a Kötelezett Szolgáltatóknak a visszaélésszerű magatartásra, mivel a Jogosult szolgáltató nem biztos, hogy élni kíván a jogvita indítási jogával, másrészt a jogvita eljárás időtartama és megindításával kapcsolatos adminisztratív és/vagy jogi képviselő igénybevételevel járó tevékenységeknek eleve elrettentő hatása lehet egy kisebb szolgáltató számára, amely a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtása érdekében akkor

is elfogadja a Kötelezett Szolgáltató által számítással alá nem támasztott díjat, ha egyebekben azzal nem ért egyet. A Magyar Telekom javaslata – miszerint egyet nem értés esetén minden esetben a Hatóság folytassa le a számítások megfelelőségi vizsgálatát jogvitás eljárásban – a jogosulti kérelem megalapozottsága esetén önmagában csak feleslegesen meghosszabbítaná a szerződéskötési folyamatot, ugyanakkor nagy valószínűséggel ugyanúgy ahhoz vezethet, hogy a Jogosult Szolgáltatónak meg kell ismernie a díj kialakításához szükséges adatokat a jogvitás eljárás során, hogy azokra a jogvitás eljárás ügyfeleként érdemben nyilatkozni tudjon, azokat érdemben vitatni tudja. Ezen felül megjegyzem, hogy a Jogosult Szolgáltató a díjak alapjául szolgáló számítások hiányában eleve nem vagy csak korlátozottan tudna eleget tenni az Eht. 59. § (4) bekezdésében foglalt azon kötelezettségének, hogy a kérelmében foglaltaknak tény- és jogalapját hitelt érdemlően bizonyítsa, így a Magyar Telekom javaslatának elfogadása esetén maga a határozati szabályozás zárná ki vagy nehezítené meg a Jogosult Szolgáltató valamely, Eht.-beli kötelezettségének teljesítését.

3.21. A Magyar Telekom álláspontja szerint – fenntartva a 2011. évi határozatok esetében tett észrevételét – a kiegészítő szolgáltatások kialakításához kapcsolódó határidők a gyakorlatban vállalhatatlanok.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Magyar Telekom észrevételében nem határozza meg, hogy konkrétan mely határidő esetében és miért tartja vállalhatatlannak a megadott határidőt. A határidőket – ahol ez értelmezhető volt – a Hszr.-ben foglalt határidők alapján határoztam meg, a Hszr.-ben, illetve az előző határozatban foglaltakhoz képest a határidők nem rövidültek. A Hszr. egy 2004. óta, azaz több mint 13 éve hatályban lévő jogszabály, így nem életszerű, hogy a Magyar Telekom 2017-ben jelzi ezen határidők „tarthatatlanságát”. A jelen határozatban a határidők meghatározása egységesen napban (munkanap helyett) történt. Annak érdekében, hogy ez ne járjon a határidők rövidülésével, a korábban munkanapban megadott határidők esetében megnöveltem a napban számított határidőt. Álláspontom szerint a kiegészítő szolgáltatások körében elvégzendő tevékenységeket figyelembe véve megadott határidők teljesíthetőek. A határidők teljesíthetősége érdekében azokban az esetekben, amikor a kiegészítő szolgáltatás teljesítése harmadik fél közreműködését igényli (például építési engedély kiadása), a határidő számítását úgy határoztam meg, hogy abba a harmadik fél általi közreműködés ideje nem számít bele. A határidők további növelése – figyelembe véve egyes esetekben a kiegészítő szolgáltatások egymásra épülését is – a Jogosult Szolgáltató által igénybe venni kívánt alapszolgáltatás igénybevételének túlzott késedelmét eredményezhetné.

Az L2WAP-ra vonatkozó megállapítások

3.22. A Magyar Telekom nem ért egyet azzal, hogy a határozattervezet kötelező jelleggel rendelkezik a „Helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosításáról”, így teljes mértékben figyelmen kívül hagyva – többek között – a Magyar Telekomnak az eljárás konzultációs szakaszában tett észrevételeit. A Magyar Telekom véleménye szerint a piachatározat lehetőséget kell, hogy biztosítson a Kötelezett Szolgáltatók számára, hogy a hálózati infrastruktúrájuknak és topológiájuknak megfelelő, leghatékonyabb módon alakíthassák ki az „L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás”-t. Egyes szolgáltatók hálózati topológiájának a helyi, míg más szolgáltatók hálózati topológiájának a regionális L2 nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás kialakítása felelhet meg. A Magyar Telekom kéri, hogy a végleges határozat szerint legyen lehetősége a Kötelezett Szolgáltatóknak mérlegelni és dönteni abban, hogy „Helyi szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés”, illetve „Regionális szintű, L2 nagykereskedelmi hozzáférés” szolgáltatást alakítanak-e ki. Ellenkező esetben az NMHH egy aránytalan és méltánytalan szabályozási kötelezettséget róna ki. A Magyar Telekom kéri az

arányosság elve mentén figyelembe venni a Kötelezett Szolgáltató beruházás-térületi elvárását. Ezzel összefüggésben a Magyar Telekom idézi a határozat következő megállapítását: „a korábbi határozatban előírt szolgáltatások igénybevétele a Jogosult Szolgáltatók számára befektetéssel járt, amelyek megtérülését a hozzáférési kötelezettség egy éven belüli megszüntetése indokolatlanul veszélyeztetné.”

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Magyar Telekom észrevételével ellentétben a jelen határozat lehetővé teszi a Kötelezett Szolgáltatók számára a hozzáférési aggregációs pontnál magasabb szinten, az Ethernet aggregációs hálózat és a gerinchálózat határpontján megvalósított L2 WAP hozzáférést. A magasabb szintű hozzáférés biztosításának lehetőségével éppen a Magyar Telekommal lefolytatott előzetes egyeztetéseket figyelembe véve egészült ki a jelen határozat rendelkező részének I. D.6.2. pontjában foglalt kötelezettség, tekintettel a Magyar Telekom által ismertetett műszaki problémákra a hozzáférési aggregációs pont szintű hozzáféréssel kapcsolatban. Az Ethernet aggregációs hálózat és a gerinchálózat határpontján megvalósított hozzáférési pontoknak a Magyar Telekom által megadott információk alapján (lásd az L2 WAP szolgáltatás tárgyában kiküldött második hatósági kérdőívre 2017. március 17-én beadott válasz 1. számú mellékletében szereplő ábra a Magyar Telekom hálózatának felépítéséről) megfelelnek a Magyar Telekom által javasolt „edge router” helyszínek. A hozzáférési aggregációs pontnál magasabb szinten megvalósított L2 WAP hozzáférés feltétele a rendelkező rész I. D.6.2. pontja szerint ugyanakkor, hogy ez nem korlátozhatja a Jogosult Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásait a hozzáférési aggregációs pont szintű hozzáféréshez képest. A Magyar Telekom által az előzetes egyeztetés során szolgáltatott információk alapján (lásd az L2 WAP szolgáltatás tárgyában kiküldött harmadik hatósági kérdőívre 2017. május 17-én beadott válasz 2. pontját) ilyen funkcionális, vagy minőségbeli korlát az „edge router” szintű hozzáférés esetében a hozzáférési aggregációs pontban megvalósított hozzáféréshez képest nem merül fel. A rendelkezésre álló információk alapján tehát a jelen határozat rendelkező részének I. D.6.2. pontjában foglalt kötelezettség nem zárja ki a Magyar Telekom által javasolt magasabb szintű hozzáférési pontok („edge router” helyszínek) használatát.

3.23. A Magyar Telekom kérelmezi annak indokolását, hogy az „L2 nagykereskedelmi hozzáférés szándéknyilatkozata” és az ahhoz kapcsolódó „biztosíték” miért került legfeljebb 40 millió Ft értékben meghatározásra. Álláspontja szerint a tervezet szerinti feltételezésekkel a Kötelezett Szolgáltató L2WAP-pal kapcsolatos fejlesztési költségei egyáltalán nem térülnek meg, ezért javasolta, hogy a biztosíték az L2WAP szolgáltatás kialakítási költségének minimálisan 50%-ában, maximálisan 100%-ában kerülhessen meghatározásra, illetve a Kötelezett Szolgáltató befektetéseit is óvja egy, a Jogosultak számára előírt minimális értékesítési vállalási kötelezettség.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.9. pontjában kirótt kötelezettségek biztosítják, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a hozzáférés megtagadásán keresztül ne legyenek képesek megakadályozni a Jogosult Szolgáltatók általi szolgáltatásnyújtást. A hozzáférési kötelezettség akként került előírásra, hogy az lefedje a Kötelezett Szolgáltató teljes hozzáférési hálózati infrastruktúráját. Amint a jelen határozat indoklás A. fejezet [559] szakaszában kifejtettem, az L2 nagykereskedelmi szolgáltatás előírására azért volt szükség, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges nagykereskedelmi szolgáltatások rendelkezésre állása biztosított legyen akkor is, ha a Kötelezett Szolgáltató hálózatfejlesztése miatt a fizikai hozzáférési szolgáltatások műszaki megvalósíthatósága nem biztosított. Tekintettel arra, hogy kizárólag a Kötelezett Szolgáltató üzleti döntésén múlik, hogy hálózatfejlesztés esetén milyen technológiát alkalmaz, ezért a műszaki lehetőségek rendelkezésre

állása esetén – csak azért, mert a Kötelezett Szolgáltató olyan hozzáférési technológiát választ, amely nem megosztható fizikailag – még nem mentesülhet a hozzáférési kötelezettség alól, ha egyébként a fizikai megosztással gyakorlatilag egyenértékű megoldás áll rendelkezésre, de a megoldásnak beruházásigénye van. Ebből következően, ha a fizikai átengedésre objektív műszaki okok miatt nincs lehetőség, akkor – a szabályozás lehetséges kiüresedésének megakadályozása érdekében – szükségszerűen, a tagállami gyakorlatokkal is összhangban a hozzáférést más műszaki megoldással biztosító, helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférés biztosítását kellett előírnom a Kötelezett Szolgáltatók számára. Amint azt a jelen határozat indokolás A. fejezet [566] szakaszában is rögzítettem, a kötelezettség feltétel nélküli kirovásának is helye lett volna, de a kötelezettséget – éppen a Kötelezett Szolgáltatók felesleges beruházástól való védelme érdekében – a rendelkező részben foglaltak szerint feltételesen szabtam ki. A kötelezettség teljesítésének előfeltétele egy kellően megalapozott és komoly, a helyi szintű L2 nagykereskedelmi hozzáférés jövőbeni igénybevételére irányuló jogosulti szándék. Mivel már maga a referenciaajánlat módosítás, majd a szolgáltatás nyújtására felkészülés is ráfordítást igényel a Kötelezett Szolgáltató oldalán, ezért indokoltnak láttam a Jogosult Szolgáltató szerződési szándékának komolyságát jelző biztosíték megkövetelésének lehetőségét biztosítani a Kötelezett Szolgáltató számára.

Amint azt a jelen határozat indokolás A. fejezet [594] szakaszában kifejtettem, ennek a biztosítéknak a funkciója nem az és nem is lehet az, hogy a Kötelezett Szolgáltató beruházásának megtérülését biztosítsa. Az ex ante szabályozás annak jellegéből adódóan azt határozza meg, hogy mely magatartás jogszerű, és ennek részletes feltételeit is rögzíti. Az ilyen típusú, nem a jogsértésre utólag reagáló, hanem a piaci szereplők vagy azok egy részének magatartását a jövőre nézve meghatározó hatósági jogalkalmazói eljárás eredményeképpen megszülető döntésekben kiszabott kötelezettségek szükségszerűen többletköltségekkel járhatnak. A nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásához – szabályozás hiányában – nem feltétlenül állnak a szolgáltatók rendelkezésére a szükséges eszközök, a nagykereskedelmi szolgáltatások nyújtására vonatkozó kötelezettség hiányában ugyanis értelemszerűen a szolgáltató döntése, hogy az adott szolgáltatást nagykereskedelmi szinten nyújtja-e vagy sem, és hogy az ezzel kapcsolatos többletköltségeket a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásából remélt bevételei reményében vállalja-e vagy sem. A szabályozás – amint az a fentiekben rögzítésre került – sok esetben fejlesztéseket igényelhet a Kötelezett Szolgáltatók oldalán. Megjegyzem, hogy a jelenleg nagykereskedelmi szolgáltatásként kínált hozzáférés típusok (pl. hurokatengedés, országos bitfolyam szolgáltatás) szintén nem vagy nem szabályozott módon álltak a szolgáltatók rendelkezésére a szabályozásukat megelőző időszakban, azaz ezen szabályozott formában nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatások kialakítása is szükségszerűen költséget okozott a szolgáltatóknak, önmagában ettől nem voltak aránytalanok és/vagy indokolatlanok a kirótt kötelezettségek. A Jogosult Szolgáltatónak a hálózati szerződés megkötésére irányuló készsége és szándékának komolysága, és ezzel összefüggésben a Kötelezett Szolgáltatót terhelő felesleges beruházások elkerülése érdekében, a tényleges piaci igények bizonytalan voltára tekintettel a Kötelezett Szolgáltató jogosulti vállalás rendelkezésre bocsátása keretében legfeljebb 40 millió összegben biztosítékot követelhet meg a Jogosult Szolgáltatótól. Kiemelendő azonban, hogy az L2-WAP nyújtási kötelezettség mint szabályozási eszköz nem a Kötelezett Szolgáltató beruházásainak és fejlesztéseinek megtérülését és rentábilisságát célozza. A garanciaszerződés/garanciavállalási nyilatkozat esetében a kötelezettségvállalás funkciója elsősorban a szerződési szándék komolyságának jelzése, és ehhez képest állapítottam meg annak maximális mértékét – a jelen határozat indokolás A. fejezet [594] szakaszában kifejtettek mérlegelésével – 40 millió forint összegben. A biztosíték összege egyebekben, másodlagosan reparatív funkcióval is bírhat, de ezt az összeg meghatározásakor nem vettem figyelembe. A Kötelezett Szolgáltatónak ugyanis – figyelemmel az uniós és hazai jogszabályi környezetre, illetve a megelőző piacelemzési eljárásokra – tudomással kell bírnia arról, hogy a tárgyban piac előzetes szabályozás alá vonható érintett piac, és e piacon a

jogszabályban megállapított feltételek teljesülése alapján, az Elnök piacelemzési eljárásban hozott határozatában vele szemben kötelezettség kiszabására kerülhet sor. A kötelezettség teljesítésének költsége a Kötelezett Szolgáltatót terheli, azzal, hogy az részben vagy egészben megtérülhet, különösen, ha a költség hozzáférési szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódó beruházásból ered. A jelen határozat indokolásában, különösen annak A. fejezet [594] szakaszában kifejtett indokok szerinti célból és annak megfelelő összegben megállapított biztosíték maximális összegét mindezekre tekintettel nem módosítottam.

Megjegyzem továbbá, hogy a Hatóság által a BU-LRIC+ modellel a jelen határozatban foglaltak alapján a későbbiekben kiszámított havi díjak az eszközök értékén keresztül a szolgáltatással kapcsolatos fejlesztési költségeket is figyelembe veszik. A fejlesztési költségek egy részének közvetlenül a Jogosult Szolgáltatóra terhelése ahhoz vezetne, hogy a szolgáltatás kialakításával kapcsolatos költségeket a Jogosult Szolgáltatók kétszeresen térítenék, egyszer a fejlesztési hozzájárulás, egyszer a havi díjak formájában, ami nem elfogadható.

3.24. A Magyar Telekom álláspontja szerint a határozattervezet szerint nyújtandó szolgáltatások esetében – különösképpen, amennyiben kizárólag a sáv szélesség módosul – az előzetes partneri értesítésre a Magyar Telekom által jelenleg is alkalmazott 30 nap elégséges időtartamnak tekintendő. Ezen sáv szélesség módosulásakor a partneri oldalon egy megfelelő (kiskereskedelmi) szolgáltatás bevezetése nem igényel további többlet felkészülést. Ennek megfelelően kéri a határozattervezet B.2.2. pontjában előírt 60 nap helyett 30 napban meghatározni az előzetes, honlapon elhelyezendő publikálási kötelezettséget, illetőleg azt, hogy ugyancsak a jelenlegi 30 napos határidő legyen alkalmazandó az információk partnerek részére történő elérhetővé tételére is.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező rész I. B.2.2. pont előírja, hogy amennyiben a Kötelezett Szolgáltató a korábban alkalmazottól eltérő sáv szélességű helyhez kötött kiskereskedelmi internet hozzáférési szolgáltatás bevezetését tervezi és az új kiskereskedelmi szolgáltatással megegyező sáv szélességű hálózati szolgáltatás nem elérhető a Jogosult Szolgáltatók számára, akkor a Kötelezett Szolgáltató köteles az új kiskereskedelmi szolgáltatással megegyező sáv szélességű nagykereskedelmi szolgáltatás(ok) kialakítására és az(oka)t köteles legalább az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőzően 60 nappal a Jogosult Szolgáltatók számára elérhetővé tenni. Ezen 60 napos határidőnek a Magyar Telekom javaslata szerinti 30 időtartamra való csökkentése – a Jogosult Szolgáltatónak a hatályos jogszabályi rendelkezések figyelembe vételével megállapítható legrövidebb szükséges felkészülési idejére tekintettel – nem lehetséges. Az Eht. 130. § (3) bekezdése alapján az általános szerződési feltételeket – első alkalommal a 76. § (6) bekezdésében meghatározott tájékoztatási kötelezettséggel egyidejűleg, és minden módosítás esetén a módosítás hatálybalépését 30 nappal megelőzően – egységes szerkezetben az (1)-(2) bekezdés szerint kell közzétenni, valamint a Hatóságnak meg kell küldeni. Amint azt a jelen határozat indokolás A. fejezet [520] szakaszában kifejtettem, a jelen határozatban előírt, az új kiskereskedelmi szolgáltatás bevezetését megelőző legalább 60 napos időtartam biztosíthat megfelelő felkészülési időt a Jogosult Szolgáltatók számára saját kiskereskedelmi ajánlatuk kialakítására és az azzal kapcsolatos – a fenti, az Eht. 130. § (3) bekezdésből adódó – esetleges ÁSZF módosításnak a közzétételére, illetve a Hatóság részére való megküldésére irányuló kötelezettség teljesítésére. A Magyar Telekom észrevételének elfogadása azt jelentené, hogy – amennyiben a Jogosult Szolgáltató a Kötelezett Szolgáltatóval egy időben kíván megjelenni a piacon az új kiskereskedelmi ajánlatával – a Jogosult Szolgáltató az Eht. 130. § (3) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítése miatt egyáltalán nem maradna ideje a megfelelő kiskereskedelmi termék kialakítására, azaz a Kötelezett Szolgáltató mindenképp előnybe kerülne a Jogosult Szolgáltatóval szemben. Hangsúlyozom ugyanakkor, hogy az Invitel 2.19. pontban

ismertetett észrevétele alapján a rendelkező rész I. D.10. pont „Hálózati szerződés teljesítése” alpontját kiegészítettem azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltató a referenciaajánlatában a rendelkező rész I. B.2.1. pontja szerinti esetben és I. B.2.2., I. B.2.4. pontja szerinti esetekben jogosult a hálózati szerződés teljesítéséről – az I. B.2.1. pontban, illetve az I. B.2.2. és I. B.2.4. pontban írt határidők betartásával – akként rendelkezni, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi díjcsomagja bevezetésének napjával egyező napon kezdődjön meg, azzal, hogy ebben az esetben a Kötelezett Szolgáltató is csak akkor vezetheti be a hálózati szerződésben a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásának megkezdésére vonatkozóan rögzített időpontnál korábbi időpontban a kiskereskedelmi szolgáltatását, ha egyébként a rendelkező rész I. B.2.1. pontjában rögzített, a módosított referenciaajánlat hatályba lépését követő 45 napos időtartam, illetve az I. B.2.2., valamint I. B.2.4. pontokban előírt, a tájékoztatás napjától számított 60. nap eltelt. Ez biztosítja, hogy az új kiskereskedelmi ajánlat bevezetésével a Jogosult Szolgáltató se tudjon előnyt szerezni a Kötelezett Szolgáltatóval szemben, hiszen a Kötelezett Szolgáltató ez alapján a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtásának megkezdésére csak akkor köteles, ha maga is megkezdí a kiskereskedelmi szolgáltatás tervezett időben történő értékesítését.

BU-LRIC költségmodell megalapozottsága

3.25. A Magyar Telekom a BU-LRIC költségmodell megalapozottsága kapcsán kifejti, hogy a modell transzparenciájának biztosításához, valamint a tervezett díjak megalapozottságának ellenőrzéséhez minden olyan bemenő paraméter ismeretét szükségesnek tartja, ami jelentősen befolyásolja a modell eredményét, így a modellezett infrastruktúra hosszát befolyásoló paramétereket, a modellben alkalmazott eszköz gazdaságos élettartamokat és az eszközök „leírtsági” fokát.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben található modell dokumentáció I.4. és II.4. „Modell input lista” című fejezetében található táblázatok „A bemeneti adat leírása” oszlopában egyértelműen ismertetem, hogy az adott input paraméter modell feltételezés-e vagy a BU-LRIC költségmodellek kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott adatok alapján számított érték.

Hangsúlyozandó továbbá, hogy az eljárás ügyfelei – így a Magyar Telekom is – természetesen megismerhetik magát a hozzáférési BU-LRIC modellt, valamint a helyhez kötött alaphálózati BU-LRIC modellt is (a többi közigazgatási irattal együtt) a vonatkozó jogszabályi rendelkezések keretei között, az üzleti titok védelmére is figyelemmel, amennyiben élnek a Ket. 68-69/A. §-ában rögzített iratbetekintési jogukkal. A szolgáltatók által üzleti titoknak minősülő adatokat nem tartalmazó, ún. betekintheső modellek működése és algoritmusai megismerhetők a szolgáltatók, így a Magyar Telekom számára is, ezekről másolat készíthető és a Magyar Telekom saját adataival fel is tölthető (ezen jogával a Magyar Telekom élt is az eljárás során). Ezen modellek működőképeseek, azaz a modell végeredményeként számítandó hozzáférési szolgáltatások díjának kalkulációjához valamennyi számítási algoritmus be van építve bennük, továbbá minden olyan adatot tartalmaznak (alkalmazott árfolyam értéke, alkalmazott WACC értéke, szolgáltatók által elfogadott feltételezések), amelyek nem képezik a szolgáltatók üzleti titkát, így a további adatfeltöltést követően alkalmasak a díjszint modellezésére. Az ún. betekintheső modellekben a szolgáltatói adatokat jelentő üres cellák feltöltésével tehát a szolgáltató ellenőrizheti a modellek működését, annak végeredményeire következtetéseket vonhat le.

Az észrevételben kiemelt bemenő paraméterek – az aléptímenyekre vonatkozó hasznos élettartam kivételével, amely az 2013/466/EU Ajánlás 36. pontjában foglaltaknak történő megfelelés érdekében 40 évben, modell feltételezésként került meghatározásra – a BU-LRIC költségmodellek kialakításához

kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásokban a szolgáltatók által benyújtott adatok alapján számított értékek, ezért megismertetésük a fentiek miatt csak az üzleti titok minősítés feloldása mellett lenne lehetséges. A UPC a PC/17915-43/2017. számú, az Invitel a PC/17915-44/2017. számú, a DIGI a PC/17915-41/2017. számú nyilatkozatában az általuk szolgáltatott adatok tekintetében nem járultak hozzá azok üzleti titkos minősítésének feloldásához, ezért azok továbbra is törvény által védett titoknak minősülnek, így továbbra sincs arra lehetőségem, hogy a betekinthes modelltben fel nem lelhető, üzleti titkot tartalmazó adatokat a szolgáltatók számára hozzáférhetővé tegyem.

3.26. A Magyar Telekom a BU-LRIC költségmodell megalapozottsága kapcsán kéri, hogy a hatóság vizsgálja felül a BU-LRIC+ modellben alkalmazott hipotetikus szolgáltató szolgáltatói területén feltételezett 50%-os penetrációs szint mértékét.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [532] szakaszában, a „Digitális menetrendben megfogalmazott célkitűzéseknek való megfelelés” részben részletesen kifejtettem, hogy miért döntöttem az NGA cél penetráció 50%-os szintjének megállapítása mellett, ami a 100 Mbps feletti sávszélességű szolgáltatások nyújtására képes hozzáférési pontok penetrációját jelöli. Alapos mérlegelést követően úgy ítélt meg, hogy egy előrettekintő BU-LRIC+ modellben a jövőre vonatkozó Nemzeti Infokommunikációs Stratégia célkitűzésének, illetve az Európai Digitális Menetrend követelményének, ezáltal az 2013/466/EU Ajánlás 32. pontjában foglaltaknak az NGA hálózat modellezése során történő figyelmen kívül hagyása nem indokolt, továbbá a Magyar Telekom az észrevételében sem jelölt meg semmilyen indokot a felülvizsgálati kérése kapcsán, fentiek okán a Magyar Telekom észrevételét érdemben nem tudtam vizsgálni.

3.27. A Magyar Telekom a BU-LRIC költségmodell megalapozottsága kapcsán kifejtette, hogy a BU-LRIC+ költségmodellt nem tartja transzparensnek, mivel a Magyar Telekom által nem ismert, hogy az általa az eljárásban szolgáltatott adatok milyen formában kerültek felhasználásra, illetve az, hogy a modell milyen alapfeltételezésekkel élt. A Magyar Telekom kérte továbbá a modell futtatható, a modell összefüggéseit megérteni engedő verziójának hozzáférhetővé tételét a Kötelezett Szolgáltatók számára.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben található modell dokumentáció I.4. „Modell input lista” című fejezetében található táblázatban tételesen megadásra került a BU-LRIC+ modell során felhasznált bemeneti adatok teljes listája. Az input lista a bemeneti adatokat tartalmazó munkalapok – „A1 Statistics”, „A2 Demand”, „A3 Unit prices” és „A4 SAPI index” – celláit veszi sorra, amelynek „Az adat felhasználásának helye” oszlopában részletesen megjelölésre került, hogy az adott bemeneti adat melyik munkalapokon, mely cellákban kerül felhasználásra, ezzel is rávilágítva az egyes cellák közötti, modellben használt összefüggésekre. A fenti táblázat „A bemeneti adat leírása” oszlopában az is egyértelműen ismertetésre kerül, hogy az adott input paraméter modell feltételezés-e vagy a BU-LRIC+ költségmodell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott adatok alapján számított érték.

Megjegyzem továbbá, hogy a szolgáltatók által üzleti titoknak minősülő adatokat nem tartalmazó ún. betekinthes modellek működése és algoritmusai megismerhetők a szolgáltatók, így a Magyar Telekom számára is, és amelyről másolat készíthető és a Magyar Telekom saját adataival fel is tölthető (ezen jogával a Magyar Telekom élt is az eljárás során). Ezen modellek működőképeseek, azaz a modell végeredményeként számítandó hozzáférési szolgáltatások díjának kalkulációjához valamennyi számítási algoritmus be van építve bennük, továbbá minden olyan adatot tartalmaznak

(alkalmazott árfolyam értéke, alkalmazott WACC értéke, szolgáltatók által elfogadott feltételezések), amelyek nem képezik a szolgáltatók üzleti titkát, így a további adatfeltöltést követően alkalmasak a díjszint modellezésére.

Fentiekre tekintettel megállapítható, hogy a BU-LRIC+ modell futtatható, összefüggéseinek megértését engedő verziója jelenleg is a Magyar Telekom rendelkezésére áll.

Arányosság elve

3.28. A Magyar Telekom – a Hozzáférési irányelv (15) preambulumbekzdésére hivatkozva – kifogásolja, hogy az Elnök elmulasztotta mélyebben elemezni a határozattervezetben megállapított kötelezettségek valódi hatását, azt, hogy a bevezetésre kerülő, fenntartott vagy szigorodó kötelezettségek a Kötelezett Szolgáltatóktól milyen ráfordításokat igényelnek, illetve, hogy a vonatkozó nagykereskedelmi szolgáltatások iránti igény, illetve kereslet érzékelhetően pozitív hatással lesz-e a fogyasztók jólétére a szolgáltatásalapú verseny további ösztönzése által. A Magyar Telekom továbbá ellentmondásosnak véli a kötelezettségek kiszabását és a határozattervezetben tett azon megállapítást, hogy a szabályozott hálózati szolgáltatások igénybe vétele csökkenő mértékű.

A Magyar Telekom észrevételét az alábbi indokokra tekintettel figyelmen kívül hagytam:

A jelen határozat indokolás A. fejezet III.2. Arányos és indokolt kötelezettségek cím alatt, összefoglalóan és egyenként, kötelezettségenként is részletesen kifejtettem, hogy a jelen határozat rendelkező részében kiszabott kötelezettségek előírására milyen indokok alapján volt szükség, milyen esetleges mértlegelési szempontokat vettem figyelembe, azoknak milyen várt hatása lehet a piaci szereplők viselkedésére, a piaci versenyre, és e körben vizsgáltam azt is, hogy az előírt kötelezettségek az elérni kívánt céllal arányban vannak-e. E körben az is mélyrehatóan vizsgálatra és feltárára került, hogy az előírt kötelezettségek milyen korábban a jelen határozatban azonosított, és részletesen indokolt versenyt korlátozó, torzító magatartásformák kiküszöbölésére, megelőzésére alkalmasak. Hangsúlyozandó, hogy a jelen piacelemzési eljárás ex ante jellegű jogalkalmazási eljárás: a múltbeli tények értékelése és azokból levont okszerű következtetések alapján határozom meg a jelentős piaci erejűként azonosított szolgáltatók által követendő előírásokat. Az ex ante eljárás lényege abban áll, hogy a vélt, feltételezett, esetlegesen csak a jövőben bekövetkező, versenykorlátozó magatartásformák tényleges előfordulását kell a megfelelő kötelezettségek előírásával megakadályoznom. Így a meglévő, a szabályozás (illetve annak módosítása) előtti, a szabályozott szolgáltatások igénybevétele mértékére vonatkozó megállapításnak nincs befolyása a kötelezettség kirovására megalapozott voltára, mint ahogyan annak sem, hogy a szabályozásból immanensen következő kötelezettségek rendszere konkrétan milyen számban fogja növelni a nagykereskedelmi szolgáltatások igénybevétele számát. A Magyar Telekom észrevételében tehát nem veszi figyelembe az ex ante szabályozás alapvető jellemzőjét: a Hatóságnak elegendő a versenyt korlátozó, torzító lehetséges magatartásformák azonosítása és azok okszerű indokolása majd ezen feltárt lehetséges magatartásformákkal arányos és indokolt kötelezettségek kiszabása. Nem szükséges a kötelezettség arányosságához és indokoltságához annak bizonyítása, hogy a kötelezettség hatására a nagykereskedelmi igénybevétel számszerűen növekedni fog (megjegyzem a nagykereskedelmi verseny és a szabályozott szolgáltatások igénybevétele növekedése – a Magyar Telekom által sugalmazottakkal ellentétben – nemcsak a kirótt kötelezettségeken, hanem egyéb más tényezőkn is múlik) vagy az, hogy a növekvő nagykereskedelmi szolgáltatás igénybevétel miatt mindenképpen növekedni fog a fogyasztói jólét. Az ex-ante szabályozás keretében kirótt kötelezettség megfelelő indokoltsága és arányossága tehát azt jelenti, hogy a Hatóság okszerűen indokolja, hogy a kirótt kötelezettségek miképpen kezelik az azonosított versenyt korlátozó, torzító lehetséges magatartásformákat, és bizonyítja, hogy ezen kezelés nem aránytalan, azaz a szükséges legkisebb szabályozói teherrel jár a Kötelezett Szolgáltatók számára, ugyanakkor a kötelezettségek

indokoltságához és arányosságához nem szükséges annak igazolása, hogy a kirótt kötelezettségek az azonosított lehetséges versenyproblémákat ténylegesen és teljeskörűen felszámolják. Megjegyzem, hogy a Magyar Telekom által hivatkozott Hozzáférési irányelv (15) preambulum-bekezdése sem mond ehhez képest többet: a hivatkozott bekezdés ugyanis éppen azt hangsúlyozza, hogy valamely kötelezettség jelentős piaci erejű szolgáltatók részére történő előírása (kirovása) nem igényel további piacelemzést (hatásvizsgálatot), csak annak igazolását, hogy a kötelezettség a szóban forgó probléma jellegéhez képest megfelelő és arányos. Ennek az indokolási kötelezettségnek pedig részletesen eleget tettem.

A fentiekkel egyező következtetésre jutott a hasonló tárgyú korábbi közigazgatási perekben a Fővárosi Ítéltábla is. Így 2.Kf.27.284/2006. számú jogerős ítéletében külön kiemelte, hogy:

„Az alperes (ti.: a Hatóság) az ex ante szabályozás részeként folyamatos piacelemzést végez, és a lépéseit az határozza meg, hogy lát-e az érintett piacon lehetőséget arra, hogy a versenyhelyzet romlása következék be. Az alperesnek tehát a feladata nem az, hogy tényhelyzetben, megvalósult jogsértés esetén intézkedjen, hanem az, hogy a lehetőségét is elhárítsa a versenyproblémának (versenykorlátozásnak). Ennek megfelelően az alperesnek a kötelezettséget megállapító határozatában elégséges azt valószínűsítienie, hogy az általa feltárt körülmény(ek együttes) hatására versenyprobléma jelentkezhet. Ennek a problémának (torzulásnak) a bekövetkezése a felperesi érvekkel ellentétben - nem kívánalom, és nem előfeltétel az alperesi intézkedés(ek)hez.”

Majd később a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.139/2010/6. számú jogerős ítéletében szintén a fentieket erősítette meg:

„A Fővárosi ítéltábla hangsúlyozza, hogy az ex-ante szabályozásnak nem feltétele az azonosított versenyprobléma tényleges bekövetkezése, elegendő annak valószínűsítése. Ezzel szembe a II.r. felperes vitába nem szállt. Az pedig, hogy álláspontja szerint az alperesi (ti.: a Hatóság) szabályozás a versenyproblémát esetleg nem oldja meg, nem igazolja magának a versenyproblémának a hiányát.”

3.29. A Magyar Telekom a határozattervezet rendelkező részének I. D.11.1.3. és I. D.11.1.4. pontjaival kapcsolatban továbbra is aránytalanak tartja, hogy legalább 12 hónap átmeneti idővel lehet csak a hozzáférési pontok áthelyezését és megszüntetését megvalósítani. Javasolja a 12 hónapos időtartamot 6 hónapra csökkenteni a használt hozzáférési csomópontok esetében is.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Magyar Telekom észrevételében megjelölt I. D.11.1.4. pontot a jelen határozat nem tartalmazza, illetve az I. D.11.1.3. pont sem tartalmaz határidőt. Téves továbbá az észrevétel hozzáférési pontok megszüntetésével kapcsolatos megállapítása is. A jelen határozat hozzáférés visszavonásáról rendelkező I. D.11.1. és I. D.11.2. pontja ugyanis nem határoz meg 12 hónapos átmeneti időt a hozzáférési pontok megszüntetésével kapcsolatban, 12 hónapos időtartam csak a folyamat részhatáridejeként jelenik meg az I. D.11.2. pontban. A jelen határozat rendelkező részének I. D.11.2. pontja a hozzáférési pontok áthelyezésével kapcsolatban fő szabályként valóban 12 hónapos átmeneti időt határoz meg, azonban meghatározott esetekben lehetővé teszi, hogy a Kötelezett Szolgáltató ennél rövidebb idő alatt áthelyezhesse a hozzáférési pontot.

A hozzáférési pontok megszüntetésével, illetve áthelyezésével kapcsolatban a jelen határozat rendelkező részének I. D.1. és I. D.2 pontjában foglalt határidők álláspontom szerint megfelelnek az arányosság követelményének és ezt a jelen határozat indokolás A. fejezet [600]-[601], illetve [605] szakaszában ismertetett szempontok megfelelően alátámasztják. A Magyar Telekom észrevétele nem tartalmaz olyan konkrét szempontokat, indokokat, amelyeket az indokolásban foglaltakkal szemben mérlegelni tudtam volna.

A.1. Referenciaajánlat készítésével és közzétételével kapcsolatos kötelezettség

3.30. A Magyar Telekom egyetért azzal, hogy a hozzáférési pontok módosítását nem kell a referenciaajánlatban átvezetni. Azt javasolja azonban, hogy egyáltalán ne legyen kötelezettség a hozzáférési pontok feltüntetése a referenciaajánlatban, csak a honlapon, mert így eltérés lesz a ténylegesen felajánlott hozzáférési pontok és a hatályos referenciaajánlat között, ami jogi aggályokat vet fel. Ehhez kapcsolódóan javasolja törölni a határozattervezet rendelkező részének I. A.2. b) pontját, amely a hozzáférési pontok honlapon való közzétételével kapcsolatos.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A hozzáférési kötelezettségnek megfelelő hozzáférési pontok meghatározása a kötelezettség teljesítésének alapvető eleme. Lényegesnek tartom ezért, hogy a referenciaajánlat jóváhagyására irányuló eljárásnak részét képezze a hozzáférési pontok megfelelőségének vizsgálata is, a hozzáférési aggregációs pontok szintjén. Ezért indokoltnak tartom, hogy a referenciaajánlat benyújtásakor aktuális hozzáférési pontokat – a jelen határozat rendelkező részének I. A.1. c) pontjában foglaltak szerinti esetekben – tartalmazza a referenciaajánlat. A jelen határozat I. A.1. c) pontja szerint a hozzáférési pontok aktuális listájára mutató internetes címet (URL) a referenciaajánlatnak tartalmaznia kell. Ennek alapján álláspontom szerint a referenciaajánlatban a hozzáférési pontokkal kapcsolatos információk kellően egyértelműek, így a Magyar Telekom által vélelmezett jogi aggályok nem merülnek fel. A hozzáférési pontok aktuális listájának a Kötelezett Szolgáltató honlapján való közzététele az átláthatóság követelménye miatt elengedhetetlenül szükséges, ezért nem veszem figyelembe a Magyar Telekom jelen határozat rendelkező részének I. A.2. b) pontjának törlésére vonatkozó javaslatát, amely nem felel meg a Magyar Telekom saját – a hozzáférési pontokkal kapcsolatos információk kizárólagosan honlapon történő közzétételét javasoló – észrevételének sem.

3.31. A határozattervezet rendelkező részének I. A.2. d) pontjával kapcsolatban a Magyar Telekom azt az észrevételt teszi, hogy az eszközök beszerzési értéke, bekerülési érték, élettartam stb. a Kötelezett Szolgáltató üzleti titkait képezik, ezek közzététele nem írható elő.

A Magyar Telekom észrevételét figyelembe vettem, a Magyar Telekom 3.17. pontban, illetve ezzel összefüggésben az Invitel 2.21. pontban ismertetett észrevételére adott válaszban leírtak szerint.

3.32. A Magyar Telekom véleménye szerint feleslegesen duzzasztja a referenciaajánlatot az adatlapok – vagy azok mintájának – helye. Javasolja, hogy azok legyenek online elérhetőek a Kötelezett Szolgáltató honlapján.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Jogosult Szolgáltatók ajánlattételéhez szükséges adatlapok referenciaajánlatban történő feltüntetésére vonatkozó kötelezettség a referenciaajánlatok tartalmában nem jelent változást, a Kötelezett Szolgáltatók referenciaajánlatai jelenleg is tartalmazzák az Eht. 67. § (2) bekezdésének c) pontja által előírt adatlapokat.

Az adatlapok megfelelő kialakítása lényeges része a jelen határozatban előírt kötelezettségek teljesítésének, ezért a referenciaajánlat jóváhagyására irányuló eljárás keretében fontos ezek megfelelőségének ellenőrzése (például, hogy az adatlapok nem tartalmazznak-e indokolatlan jogosulti adatszolgáltatásra, nyilatkozattételre vonatkozó részeket). Ezért – a korábbi gyakorlatnak megfelelően – indokoltnak tartom az adatlapok referenciaajánlatban történő szerepeltetését.

A.2. Honlapon történő közzététellel kapcsolatos kötelezettségek

3.33. A határozattervezet rendelkező részének I. A.2. pontjában előírt publikációs határidők a Magyar Telekom észrevétele szerint az IT fejlesztési folyamatokhoz képest rövidek, jelentős ráfordításokat igényelnek, mindamellett, hogy a kötelezettség hasznossága megkérdőjelezhető.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az észrevétel nem tartalmaz arra vonatkozó konkrétumokat, hogy a Magyar Telekom a jelen határozat rendelkező részének I. A.2. pontjában előírt, honlapon történő közzététellel kapcsolatos kötelezettségek közül melyek esetében és miért kérdőjelezi meg a kötelezettség hasznosságát. Álláspontom szerint az előírt kötelezettségek indokoltságát és arányosságát a jelen határozat indoklás A. fejezet [501] szakaszában ismertetett megfontolások kellően alátámasztják. Az észrevétel kapcsán hangsúlyozom, hogy az érintett kötelezettségek azokra az információkra kiterjedően írnak elő a Kötelezett Szolgáltató honlapján történő közzétételt, amelyek az átláthatóság, a Jogosult Szolgáltató tájékozódásának biztosítása szempontjából lényegesek, ugyanakkor az információk változékonysága miatt (kizárólagosan) a referenciaajánlatban való megjelenítésük nem lenne megfelelő.

Az előírt közzétételi határidőkkel kapcsolatban, a jelen határozat rendelkező részének I. A.2. f) pontjában előírt határidőt a 3.37. pontban ismertetett észrevételre adott válasznak megfelelően figyelembe vettem.

A jelen határozat rendelkező részének I. A.2. pontjában előírt egyéb közzétételi kötelezettségek egy része esetében (az I. A.2. a), b), c), e) pontokban foglalt, a referenciaajánlat közzétételével, valamint a hozzáférési pontok listájával, a minőségi paraméterekkel, a hozzáférések visszavonásával, migrációjával kapcsolatos információk közzétételével kapcsolatos kötelezettségek) a Kötelezett Szolgáltatók honlapján való közzétételi kötelezettség az eddigiekben is fennállt az információk megegyező, vagy hasonló körére vonatkozóan, jogszabály, illetve az előző határozat alapján.

A jelen határozat rendelkező részének I. A.2. pontjában előírt egyéb közzétételi kötelezettségek esetében a közzéteendő információk (d): Kötelezett Szolgáltató által biztosított berendezések típusai és díjai, g): L2 WAP szolgáltatás sávszélességei és díjai, h): nagykereskedelmi szolgáltatások teljesítménymutatóinak vállalt minőségi szintje, azok módosulása esetén) csekély mennyisége és jellege nem indokol informatikai fejlesztést, továbbá az L2 WAP szolgáltatáshoz kapcsolódó közzétételi kötelezettség csak feltételesen, az L2 WAP szolgáltatással kiegészített referenciaajánlat hatályba lépésének napján lép életbe, amely jelentős felkészülési időt biztosít a Kötelezett Szolgáltatók számára. (Megjegyzem a Magyar Telekom nem bizonyította és nem is valószínű, hogy egy honlapon történő publikálási kötelezettség jelentős IT fejlesztési költséggel járna).

A fentiek alapján a jelen határozat rendelkező részének I. A.2. pontjában meghatározott közzétételi kötelezettségek, illetve az ehhez kapcsolódó határidők nem rónak aránytalan terhet a Kötelezett Szolgáltatókra.

B.3. Teljesítménymutatók (KPI-k)

3.34. A Magyar Telekom nem ért egyet a határozattervezet rendelkező részének I. B.3. pontja szerint kialakítandó teljesítménymutatók körének bővítésével (késleltetés, késleltetés ingadozás, keretvesztési arány és bithiba arány), ami szintén további ráfordításokat, erőforrásokat igényel a Kötelezett Szolgáltatótól, annak bizonyíthatósága nélkül, hogy e kötelezés hasznai nagyobbak lennének annak költségeinél.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Magyar Telekom észrevételében jelzett új teljesítménymutatók (késleltetés, késleltetés ingadozás, keretvesztési arány) előírása az L2 WAP szolgáltatáshoz kapcsolódik. Tekintettel az L2 WAP szolgáltatás műszaki jellemzői kapcsán a jelen határozat rendelkező részének I. D.6.2. pontjában meghatározott minőségi követelményre, mindenképpen szükséges, hogy az L2 WAP szolgáltatás bevezetése esetén a szolgáltatás transzport minőségi jellemzőire vonatkozóan a Kötelezett Szolgáltató meghatározza a vállalt minőségi szintet és lehetővé tegye a megvalósult minőségi szint ellenőrizhetőségét. Ehhez kapcsolódóan – amennyiben az L2 WAP szolgáltatás bevezetésre kerül – elengedhetetlenül szükséges a felsorolt teljesítménymutatók kialakítása.

D.3., D.4., D.5.

3.35. A Magyar Telekom álláspontja szerint a határozattervezet olyan végpontokra is kiterjeszti a hozzáférési kötelezettségnek a rendelkező rész I. D.3, I. D.4. és I. D.5. pontjaiban szereplő rendelkezéseit, amelyek nem is minősülnek – az Eht. 188. § 23. pontjában foglalt definíció szerint – előfizetői végpontnak. Az észrevételében rögzíti, hogy a kapcsolódó indokolás hibás, mert a hozzáférési kötelezettség nem vonatkozhat ki nem épített hálózati szakaszra, az nem jelenthet kiépítési kötelezettséget. A Magyar Telekom ennek alátámasztásaként hivatkozik a 2002/19/EK irányelv 2. és 12. Cikkelyére.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom az Eht. 188. § 23. pontjában foglalt előfizetői hozzáférési pont fogalmára és a 2002/19/EK irányelv 2. és 19. cikkére visszavezelve kívánja alátámasztani, hogy a hozzáférési kötelezettség nem terjeszthető ki azon esetekre, amikor az adott terület ugyan a Kötelezett Szolgáltató hálózatával lefedett, de a hálózati végpont nincs kiépítve. A Magyar Telekom észrevételével nem értek egyet, a hatályos jogszabályi rendelkezések lehetőségét adnak a kötelezettség ilyen módon történő kiszabására az alábbi okok miatt:

A Magyar Telekom hivatkozik az Eht. 188. § 23. pontjában foglalt előfizetői hozzáférési pont definíciójára, ugyanakkor nem fejt ki azt, hogy álláspontja szerint ezen definíció milyen összefüggésben van a kiszabott kötelezettség alapjául szolgáló Eht. 188. § 56. pontjában foglalt hozzáférés fogalmával. Amint az Eht. 188. § 56. pontjában foglalt hozzáférés definíciójából is jól látszik, a jogalkotó nem követeli meg a hozzáférési szolgáltatás nyújtása és/vagy kötelezettségként való előírása szempontjából azt, hogy annak alapfeltétele lenne az előfizetői hozzáférési pont rendelkezésre állása, ehhez képest az Eht. 188. § 56. pontjában foglalt fogalom (amely a Magyar Telekom által idézett 2002/19/EK irányelv 2. cikkében foglalt „hozzáférés” fogalmának lényegében szó szerinti implementálása) csak azt tartalmazza, hogy hozzáférésnek minősül eszközök vagy szolgáltatások rendelkezésre bocsátása más elektronikus hírközlési szolgáltató vagy vállalkozás részére meghatározott feltételek mellett, kizárólagos vagy nem kizárólagos jelleggel, elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása céljából. A definíció szerint a hozzáférés magában foglalhatja többek között a berendezések vezeték vagy vezeték nélküli módon történő csatlakoztatását. Az Eht. 106. § (3) bekezdése továbbá (amely a Magyar Telekom által idézett 2002/19/EK irányelv 12. cikkében foglaltak implementációja) – nem taxatív felsorolásban – rendelkezik arról, hogy a Hatóság többek között arra kötelezheti a szolgáltatót, hogy hozzáférést biztosítson a Hatóság által meghatározott hálózati elemekhez és kapcsolódó eszközökhöz, illetve, hogy biztosítsa a helyhez kötött hálózat fizikai infrastruktúrájához való nagykereskedelmi hozzáférést.

A hivatkozott Eht. rendelkezések alapján megállapítható, hogy a jogalkotó egyrészt nem támaszt olyan feltételt, amely szerint a hozzáférési kötelezettség kiszabására kizárólag akkor kerülhet sor, ha az előfizetői hozzáférési pont kiépítésre került, másrészt az Eht. kifejezetten nevesíti, hogy hozzáférésnek minősül szolgáltatások rendelkezésre bocsátása a jogosult szolgáltatók részére

elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása céljából (azaz nem kizárólag abból a célból, hogy a Kötelezett Szolgáltató előfizetőjét a Jogosult Szolgáltató kiszolgálja, hanem általában elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtása céljából), sőt az Eht. 106. § (3) bekezdés a) pontja kifejezetten tartalmazza, hogy a kötelezettség keretében előírható a helyhez kötött hálózat fizikai infrastruktúrájához való nagykereskedelmi hozzáférés. Jelen esetben ez a kötelezettség kerül előírásra azzal, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak a helyhez kötött hálózat fizikai infrastruktúrájához való nagykereskedelmi hozzáférést úgy kell biztosítani, hogy az infrastruktúra teljességének a szolgáltatás létesítése szempontjából jelentéktelen hiányát (például utolsó néhány méteres szakaszon a hiányzó kábelezés hiánya) pótolnia szükséges. A fenti idézett rendelkezések alapján ugyanis az a következtetés is levonható, hogy az Eht. a hozzáférési kötelezettség körében szintén nem támaszt olyan feltételt a kötelezettség tekintetében, hogy az csak akkor előírható kötelezettséggént, ha ez nem járt együtt a Kötelezett Szolgáltató egyéb beruházásával. Könnyen belátható, hogy a hozzáférési kötelezettség ilyen módon történő értelmezése gyakorlatilag kizárná bizonyos szolgáltatások nyújtását, amelyet az Eht. egyértelműen nevesít (pl. a helymegosztási szolgáltatások esetén ilyen alapon nem kellene nyújtania a Kötelezett Szolgáltatónak a csatlakozónyaláb szolgáltatást stb.). A hozzáférési kötelezettség esetében tehát a Magyar Telekom által jelzett korlátozásokat nem tartalmazza az Eht. és az irányelvek sem, így a fenti korlátozások hiányában a kiszabott hozzáférési kötelezettségnek az arányosság és az indokoltság feltételeinek kell megfelelnie, amelynek legfőbb mérlegelési szempontjait az Eht. 106. § (2) bekezdése tartalmazza. Az Eht. 106. § (2) bekezdése kifejezetten nevesíti, hogy ilyen típusú kötelezettséget a Hatóság különösen akkor írhat elő, ha a hozzáférés megtagadása vagy hasonló hatással járó ésszerűtlen feltételek kikötése a Hatóság mérlegelése szerint megakadályozná a hatékony piaci verseny kialakulását az előfizetői szolgáltatások terén, és ebből eredően a végfelhasználók érdekeivel ellentétes eredményre vezetne. A jelen határozat indokolás A. fejezet [562] szakasza részletesen tartalmazza annak elemzését, hogy az Eht. 106. § (2) bekezdésében szerinti mérlegelési szempontok figyelembevételével milyen piaci probléma felmerülése miatt van szükség a korábbi kötelezettség módosítására illetve, hogy a kötelezettség miért tekinthető indokoltnak és arányosnak (jelen határozat indokolás A. fejezet [562] szakasz első, harmadik és negyedik albekezdésében foglalt indokolás).

Az indokolásban foglaltakat nem megismételve hangsúlyozom, hogy az ilyen előírás hiányában a Kötelezett Szolgáltató érdemben akadályozhatja a kiskereskedelmi verseny kialakulását (amit piaci jelzések is alátámasztanak), azaz a kötelezettség ilyen formában történő kiszabása mindenképpen indokolt. Pusztán logikai alapon sem nehéz ugyanis belátni, hogy – miután a hálózatépítés tekintetében a Kötelezett Szolgáltatónak teljes szabadsága van – nincs elzárva attól, hogy az élő előfizetői hozzáférési szakaszokon kívül a hozzáférési hálózatát eleve úgy alakítsa ki, hogy a potenciális előfizetőig terjedő szakasz esetében valamilyen, a szolgáltatás létesítése szempontjából jelentéktelen hiányt idézzon elő. Ezzel elkerülheti, hogy az adott szakasz a szabályozás alá kerüljön, ugyanakkor az előfizetőt a jelentéktelen hiány pótlásával bármikor különösebb költségek nélkül ki tudja szolgálni. (A Kötelezett Szolgáltató a kötelezettség ilyen módon történő kiszabása hiányában elméletileg azt is megteheti, hogy a már kiépített előfizetői hozzáférési szakasz tekintetében tevőlegesen idéz elő „hiányt” valamely hálózatrészben, hogy a kötelezettség alól mentesülni tudjon). Összegezve tehát: semmi sem indokolja a szabályozáson alapuló verseny kizárását azon potenciális előfizetők tekintetében, akik a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett területen élnek, és akik számára a Kötelezett Szolgáltató minden további jelentősebb költség nélkül (ezt tükrözi a jelen határozatban foglalt bruttó 5000 Ft-os létesítési díj) képes biztosítani az előfizetői szolgáltatások elérését, csak amiatt, mert a nagykereskedelmi szolgáltatás nyújtása érdekében ezt a jelentéktelen beruházást a Kötelezett Szolgáltatónak a Jogosult Szolgáltató javára is el kell végeznie.

A kötelezettség indokoltságán túl a jelen határozat indokolásának [562] szakasza tartalmazza a kötelezettség kirovásának arányossági szempontjait is. Szintén a jelen határozat e körben tett megállapításainak megisméltése nélkül hangsúlyozom, hogy egy kötelezettség kirovása semmiképpen nem tekinthető aránytalannak, ha az olyan nagykereskedelmi tevékenység végzésére vagy szolgáltatás nyújtására kötelezi a szolgáltatót, amelyet egyébként ugyanolyan feltételekkel a saját nagykereskedelmi üzletága a kiskereskedelmi üzletága felé nyújt. Hangsúlyozom azt is, hogy az arányosság érdekében a kötelezettség értelemszerűen csak a Kötelezett Szolgáltató hálózata által lefedett szolgáltatási területre, és azon belül is csak azokra a földrajzi címekre terjed ki, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató az adott hálózaton nyújtott kiskereskedelmi internet szolgáltatás létesítésekor nem, vagy legfeljebb 5000 Ft értékben számítana fel azon a jogcímen külön szolgáltatás létesítési díjat, hogy az adott földrajzi cím kívül esik a hálózat által lefedett szolgáltatási területen. Ezek tekintetében értelemszerűen csak a Kötelezett Szolgáltató tudja a hozzáférési szolgáltatás nyújtása érdekében az infrastruktúra teljességét biztosítani.

D.10. Felek közötti együttműködés szabályai; A Jogosult Szolgáltató ajánlatát megelőző együttműködés; Előrendelés

3.36. A Magyar Telekom álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. D.10. pontjában foglalt, előrendeléssel kapcsolatos kötelezettség értelmében jelentős, stratégiai jellegű információkat (fejlesztési tervek és teljes hálózati leírás) kell megosztani, térben és időben korlátlanul, anélkül, hogy a határozattervezet az adatigény célját és kereteit szűkítené. Ennél fogva a Kötelezett Szolgáltatót semmi sem védi a visszaéléstől, ezen a Jogosult Szolgáltató titoktartási nyilatkozata sem segít. Ez a kötelezettség versenytorzító, ellentmond a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi üzleti tevékenységek információjának elkülönítésére szolgáló rendelkezéseknek, nem felel meg az egyenlő elbánás elvének, mert a Jogosult Szolgáltatókat versenyelőnyhöz juttatja.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat rendelkező részének I. D.10.1. pontjában előírt, előrendeléssel kapcsolatos kötelezettség nem jelent változást az eddigi szabályozáshoz képest. Az előrendeléssel kapcsolatban átadandó információkról a Hszr. is rendelkezett, illetve ezt a korábbi határozatok is előírták. Az előrendelés keretében átadandó információk elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy egy adott földrajzi terület vonatkozásában a Jogosult Szolgáltatók mérlegelni tudják a hozzáférési szolgáltatások igénybevételét és az ehhez kapcsolódó tervezést (például hozzáférési pontok megtervezése) el tudják végezni. Az átadandó információk köre kifejezetten a hozzáférési szolgáltatások igénybevételét támogatja, a Magyar Telekom észrevételével szemben nem terjed ki a Kötelezett Szolgáltató fejlesztési terveire (a réz érpáras helyi hurkok felújítása ennél jóval szűkebb kört jelent), vagy a Kötelezett Szolgáltató hálózatának teljes leírására. Nem helytállóak a Magyar Telekom által felhozott azon indokok sem, amelyek szerint az előrendelés nem felel meg kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi üzleti tevékenységek információinak elkülönítésére szolgáló rendelkezéseknek, illetve az egyenlő elbánás elvének, mert a Jogosult Szolgáltatókat versenyelőnyhöz juttatja. A Jogosult Szolgáltató az előrendelés keretében ugyanis csak a Kötelezett Szolgáltató rendelkezésére álló információkhoz (pontosabban azok egy részéhez) férhet hozzá, tehát a Jogosult Szolgáltató esetében a Kötelezett Szolgáltatóval szemben érvényesülő információs előny, illetve ebből származó versenyelőny nem értelmezhető. Továbbá, nincs olyan kötelezettség, amely megtiltaná, hogy a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi üzletága hozzáférjen az előrendelés körébe tartozó információkhoz a Kötelezett Szolgáltató saját hálózata tekintetében. A fenti szempontokat is figyelembe véve az előrendeléssel kapcsolatos szabályozás módosítását a Magyar Telekom észrevétele alapján nem látom indokoltnak.

D.12. Elektronikus kapcsolattartás, működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés

3.37. A határozattervezet rendelkező rész I.D.12. pontjában „Elektronikus kapcsolattartás, működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés” cím alatt előírt kötelezettség tekintetében a Magyar Telekom hangsúlyozza, hogy „Partner Portál” felülete megfelelő információkat tartalmaz a Jogosult Szolgáltatók számára a kötelezettségeken alapuló, szabályozott szolgáltatások megrendeléséhez. Amennyiben az e felületen található információk körének bővítésére kötelezi az Elnök a Magyar Telekomot, akkor azt a határozat közzétételétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépését követő 120 napon belül nem tudja teljesíteni, ezért elengedhetetlennek tartja a 120 napos határidő módosítását a Kötelezett Szolgáltatókkal történő, a reális megvalósíthatósági időket figyelembe vevő egyeztetéseket követően, illetve azok eredményeképpen.

A Magyar Telekom észrevételét részben figyelembe vettem az alábbiakra tekintettel:

A Magyar Telekom észrevétele ellentmondásos a tekintetben, hogy megállapítása szerint a „Partner Portál” felülete megfelelő információkat tartalmaz a Jogosult Szolgáltatók számára a kötelezettségeken alapuló, szabályozott szolgáltatások megrendeléséhez, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a jelen határozat közzétételétől számított 90 napon belül benyújtott referenciaajánlat hatályba lépésétől számított 120 nap nem elegendő a kötelezettség megfelelő végrehajtásához. Ha a Magyar Telekom úgy gondolja, hogy a „Partner Portál” jelenleg is megfelelő felület a jogosult szolgáltatói igények megfelelő kezeléséhez, akkor természetesen nincs elzárva attól, hogy ezen felületet fejlessze tovább a jelen határozatban foglalt kötelezettségeknél megfelelően. Amennyiben tehát a Magyar Telekom a kötelezettségét a meglévő felület továbbfejlesztésével szeretné megvalósítani, annak nyilvánvalóan kisebb időigénye kell, hogy legyen, mintha új rendszert és felületet kellene fejlesztenie. Azon túl, hogy a Magyar Telekom nem bizonyította, hogy a határozattervezetben található 120 nap ne lenne elegendő az információs felület és rendszer kialakítására, a Partner Portál átalakítására – tekintettel arra, hogy a rendszer kialakítása külső IT forrás igénybevételét igényelheti – az észrevételt tevő egyéb szolgáltatók észrevételeit is figyelembe véve a megvalósításhoz rendelkezésre álló időt a jelen határozatban 120 napról 150 napra emeltem. Ezen idő – figyelembe véve azt is, hogy a kötelezettség alapvető elemei már a jelen határozatban is szerepelnek, és csak a részletfeltételek kialakítása szükséges a referenciaajánlatban, továbbá azt, hogy ezen információk kiskereskedelmi üzletág részére történő átadására a szolgáltatónak nyilvánvalóan rendelkeznie kell valamilyen információs rendszerrel – elegendő idő ahhoz, hogy a Kötelezett Szolgáltató kialakítsa a jelen határozatnak megfelelő információs rendszert és felületet. Az információs rendszer és felület kialakítási idejénél figyelembe kellett vennem azt is, hogy a piaci verseny szempontjából alapvető fontosságú a kiskereskedelmi szolgáltatások megrendelés utáni mielőbbi rendelkezésre állása az előfizetők részére. Amíg az információs rendszer nem áll rendelkezésre, az indokolatlan előnybe hozza a Kötelezett Szolgáltatót ugyanazon a kiskereskedelmi piacon, amelyen a Jogosult Szolgáltató is versenyezni kíván, hiszen az információs rendszer hiányában fennáll a veszélye annak, hogy a Kötelezett Szolgáltató nagykereskedelmi üzletága jóval pontosabb és gyorsabb információkkal tudja kiszolgálni a saját kiskereskedelmi üzletágát, mint a Jogosult Szolgáltatót. Ezért nem megengedhető, hogy az IT fejlesztésekre hivatkozva a Kötelezett Szolgáltatók a teljes új szabályozás hatályba lépését indokolatlan és bizonytalan ideig késleltessék.

D.2. Kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából

3.38. A Magyar Telekom a határozattervezet rendelkező rész I. D.2. pontjában előírt kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából kötelezettség vonatkozásában kéri, hogy a határozattervezet ne közreműködési, hanem tūrési kötelezettséget írjon elő a Kötelezett Szolgáltató

számára abban az esetben, ha a kábelhely megosztásra vonatkozó igény csak olyan kábelhely szakasz felhasználásával teljesíthető, amely nem a Kötelezett Szolgáltató tulajdona, de azt használja, vagy azzal kapcsolatban egyéb jogokkal rendelkezik, tekintettel arra, hogy a Jogosult Szolgáltató és a hálózat tulajdonosának feladata és érdeke a megvalósítás.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Amennyiben a Kötelezett Szolgáltató használati vagy egyéb jogosultságokkal rendelkezik egy adott kábelhely szakasz felett, abban az esetben nem elegendő a nem tevéssre, túrésre irányuló magatartás, mivel a használat, haszonélvezet vagy egyéb jogosultságánál fogva az érintett kábelhely szakasz tulajdonosa a birtoklás, használat és hasznok szedésének jogát a Ptk. 5:152. § (5) bekezdése, illetve az 5:159. § (2) bekezdése alapján csak korlátozottan gyakorolhatja, így adott esetben a Kötelezett Szolgáltató elzárkózása, negatív magatartása megghiúsíthatja a hálózat tulajdonosa és a Jogosult Szolgáltató közötti jogviszony létrejöttének lehetőségét, s ezáltal az adott hálózati szolgáltatás igénybevételét a Jogosult Szolgáltató által, ami versenyhátrányt eredményez az ilyen szolgáltatást igénylő Jogosult Szolgáltatókkal szemben.

Rendelkező rész C)

3.39. A Magyar Telekom a határozattervezet rendelkező részének I. C. pontjában a réz érpáras helyi hurkok és alhurkok teljes és részleges átengedésének díjával kapcsolatban kéri annak rögzítését, hogy a használaton kívüli helyi hurok folytonossá tétele kereskedelmi alapon érvényesíthető (kiszámlázható) a Jogosult Szolgáltató felé.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A helyi hurok átengedés havi díja a teljes kiépítettségű (az előfizetői hozzáférési pontig folytonos összeköttetést biztosító) helyi hurok költségeinek felel meg. A használaton kívüli helyi hurok – folytonossági hiány esetén – tehát a folytonossá tétel eredményeképpen éri el azt a kiépítettséget és műszaki tartalmat, amelyre a réz érpáras helyi hurkok és alhurkok teljes és részleges átengedésének díja vonatkozik. Ebből következőleg a használaton kívüli, folytonossá tett helyi hurok teljes költségét fedezi a helyi hurok átengedés havi díja. A havi díjon túlmenően külön díj felszámítása a folytonossá tétellel kapcsolatban a költségek kétszeres megtéríttetését jelentené.

3.40. A Magyar Telekom nem tartja indokoltnak az FTTH pont-pont újgenerációs hozzáférési hálózatokra vonatkozó kötelezettség megállapítását, tekintettel arra, hogy hazai szolgáltatók hozzáférési hálózataiban FTTH pont-pont újgenerációs hozzáférési hálózatok nem kerültek kiépítésre.

A Magyar Telekom észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az FTTH pont-pont hálózatok újgenerációs hozzáférési hurkainak átengedése a jelen határozat indoklás A. fejezet [186] szakasza szerint a szolgáltatási piac része. Tekintettel arra, hogy ilyen hálózatok kiépítésére a piacelemzés előretékintő időtávja alatt sor kerülhet, a hálózatokra vonatkozó kötelezettségek kirovását indokoltnak tartottam. Amennyiben valamely Kötelezett Szolgáltató nem rendelkezik ilyen hálózatokkal, akkor értelemszerűen az ezzel kapcsolatos kötelezettségek sem terhelik, tehát a kötelezettség aránytalansága sem merülhet fel.

4. UPC észrevételei

4.1. A UPC üdvözli a határozattervezetek közzétételének tényét és a szolgáltatók számára nyitott észrevételezési lehetőséget. Előljáróban megjegyzi, hogy álláspontja szerint a határozattervezetek és

mellékleteik, függelékeik észrevételezésére a szolgáltatói egyeztetés keretében rendelkezésünkre álló 20 napos visszajelzési idő nagyon rövid, különös tekintettel azok terjedelmére, az előrevetített, sok tekintetben teljesen új elemekkel bíró szabályozási megközelítésre. Emiatt a határozattervezetek teljes körű feldolgozásán alapuló észrevételezésre és ezzel jogos szempontjaink kellő mélységű érvényesítésére sajnos nem, csak egy mélységében korlátozott, általános jellegű visszajelzésre volt módja. Véleményét az EU JPE irányelvek 145. pontjában foglaltakra is alapozza, mely szerint alapesetben egy két hónapos észrevételezési időtartam tekinthető ésszerűnek és elegendőnek.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A Hatóság által közzétett határozattervezetek észrevételezésére vonatkozóan meghatározott időtartamot az Eht. 40. § (2) bekezdése rögzíti, az időtartam meghosszabbítására a törvény nem ad lehetőséget.

A UPC piacmeghatározáshoz fűzött észrevételei

4.2. A UPC álláspontja szerint nem indokolt a szabályozás kiterjesztése a koaxiális kábelben végződő HFC és az azonos módon DOCSIS átviteli közeget használó FTTH-RFoG kábeltelevíziós hálózatok előfizetői szakaszainak átengedésére, mivel a megítélése szerint a jelenleg hatályos 4. piaci szabályozásban foglalt megállapítások – amelyek alapján a korábbi határozat e hálózatok előfizetői szakaszait nem vonta be a szabályozási körbe – továbbra is érvényesek. Álláspontja szerint továbbra is igazak a hatályos 4. piaci határozatban szereplő megállapítások, tehát a koaxiális kábelben végződő HFC és az azonos módon DOCSIS átviteli közeget használó FTTH-RFoG kábeltelevíziós hálózatok esetében az alacsony kábelhely infrastruktúrával való ellátottság, valamint az előfizetői aggregációs pont hozzáférhetőségével és megoszthatóságával kapcsolatos problémák miatt a HFC és FTTH-RFoG hálózatok esetében továbbra sem tartja indokoltnak, illetve megvalósíthatónak az előfizetői szakasz jogosult szolgáltatóval történő megosztását. Ezzel kapcsolatban kifejti, hogy a kábeltelevíziós hálózatok esetén az előfizetői aggregációs pont az esetek nagy részében az RF splitter/optikai kötődoboz előfizetői oldali része, melyhez való hozzáférés aléptípusos esetben megoldhatatlan – párhuzamos aléptípusos hálózatok között nincs lehetőség átjárásra, tömbházas esetben nehezen, sok esetben egyáltalán nem megoldható – mivel a meglévő elosztószekrény mellé sok esetben nincs lehetőség újat építeni egy második szolgáltatónak, mivel nincs rá fizikailag hely. Oszlopsoros hozzáférés esetén pedig a jelenlegi gyakorlat és szabályozás mellett az áramszolgáltatók jellemzően 2 párhuzamos telekommunikációs infrastruktúrát engedélyeznek az oszlopsorokon, amely így érdemben további technológiai korlátot jelent az előfizetői szakasz átengedés szolgáltatás implementálása szempontjából.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A HF/44-11/2011. számú határozat a koaxiális kábelben végződő /HFC/ kábeltelevíziós hálózatok és a nem inkumbens kábeltelevíziós szolgáltatók egyéb hozzáférési hálózatainak előfizetői szakaszainak átengedését nem azonosította a 4/2007. piachoz tartozóként. A szolgáltatás figyelmen kívül hagyását az indokolta, hogy a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges felhordó hálózati kábelhely infrastruktúra kiterjedtsége, elérhetősége a kábeltelevíziós hálózatok esetében alacsonyabb, mint a nem kábeltelevíziós hálózatok esetében. Megállapítottam, hogy önmagában az, hogy a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges – az előfizetői szakasz megosztás szolgáltatás részét nem képező – kiegészítő szolgáltatások nem állnak minden potenciális helyszínen rendelkezésre, nem indokolja a szolgáltatás kizárását a piacból. A felhordó hálózattal kapcsolatos szűk keresztmetszetek, a gyakorlati megvalósítással kapcsolatos problémák figyelembe vétele a kötelezettségek részletszabályainak meghatározása során indokolt. A jelen határozat ennek megfelelően lehetővé teszi, hogy a Kötelezett Szolgáltató a hozzáférést akadályozó esetleges objektív műszaki akadályok fennállása esetén –

amennyiben ilyen vizsgálatra sor került, az elvégzett megvalósíthatósági vizsgálatok eredményével alátámasztva – a hozzáférési igényt elutasítsa. A UPC által jelzett műszaki akadályok más technológiai megvalósítás esetén is előfordulhatnak, önmagában az, hogy a megvalósítást néhány esetben objektív műszaki tényezők akadályozzák, nem lehet indok a szabályozás teljes mellőzésére. Megjegyzem továbbá, hogy a UPC által a szabályozás alól mentesíteni kért FTTH-RFoG előfizetői szakaszok (amelyek egy pont-multipont újgenerációs hálózatok előfizetői szakaszai) átengedését a hatályos szabályozás alapján is biztosítania kell a szolgáltatóknak, a UPC referenciaajánlata tartalmazza is ezt a szolgáltatást.

4.3. A UPC álláspontja szerint az L2 WAP szolgáltatás megjelenése a szabályozásban nem szükséges. Véleménye szerint a korábbi 4. és 5. piacokon előírt RUO és nagykereskedelmi hozzáférésekhez hasonlóan teljes érdektelenség vagy csak elenyésző mértékű kereslet várható az L2 WAP vonatkozásában is, mely sok tekintetben hasonlóságot mutat a jelenleg is előírt, de igénybe nem vagy/alig vett helyi- és országos bitfolyam szolgáltatásokhoz, tekintettel a hazai erősen infrastruktúra alapú versenyre.

A UPC különösen aggályosnak és problémásnak tartja a határozattervezet szerinti bevezetését a réz érpáras technológián, azaz egy jellemzően rövidesen kivezetésre kerülő, elavult réz technológián, mint például a UPC 29-es számozási körzetében, ahol nagymértékű többlet beruházásokat igényelne és nagyon hosszú időtávlatban valósulhatna meg ezek, a UPC működési struktúrájából kifolyólag szükségszerűen anyavállalati szintű fejlesztése, ha egyáltalán műszakilag megvalósítható az elvárás, mely a vélelmezhető reális igénybevételi mérték figyelembe vétele esetén, illetve ezt bőven meghaladó esetben sem jelentene gazdasági szempontból valaha is megtérülést, tekintettel az aránytalan mértékű fejlesztési igényekre. Emellett a UPC véleménye szerint a SZIP célokkal feltétlenül szükséges összhang sem áll fenn az L2 WAP szolgáltatás réz érpáras technológián történő előírása esetén, mivel ezzel az elavult és kivezetendő technológia kiváltását akadályozná a szabályozás az EU által is elvárt szélessávú fejlesztéssel szemben.

A UPC észrevételében jelzi, hogy melyek azok a műszaki jellemzők, amelyeket az L2 WAP szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban nem tud teljesíteni (CPE/modem telepítésnek lehetősége igénybevevő részéről, sáv szélesség biztosítása versengésmentesen és/vagy igénybevevő elvárása alapján, szolgáltatásminőség (QoS) biztosítása a különböző előfizetői szolgáltatások vonatkozásában, előfizetőnként legalább 4 VLAN biztosítása igénybevevő részére, 3. és magasabb hálózati rétegekben saját biztonsági eljárások alkalmazása igénybevevő részéről, hibakezelés, hiba esetén információ nyújtása az előfizetői hozzáférések aktuális paramétereiről.)

Az észrevételében jelzettekre tekintettel a L2 WAP szolgáltatás szabályozási eszközökkel történő bevezetése helyett a műszaki korlátokat is magában foglaló, jelenleg is elérhető és működőképes Layer 3-as szélessávú hozzáférés termék fenntartását, korszerűsítését tartaná megfelelő megoldásnak. Ennek indokoltságát támasztja alá álláspontja szerint az is, hogy a L2 WAP szolgáltatáshoz kapcsolódó számlázási rendszert érintő fejlesztések mértéke – a technológiai korlátosságon felül – aránytalanul nagy terhet jelentene az ebből várható szabályozási hozadékhöz viszonyítva.

Jelzi továbbá, hogy tekintettel arra, hogy a HFC és FTTH-RFoG technológiákon az L2-WAP szolgáltatás nyújtása műszakilag nem megvalósítható, a UPC 29-es körzetben zajló hálózat modernizációja kapcsán technológiai migrációs akadályokat jelenthet, ha a szolgáltatás esetlegesen réz érpáras hálózaton történő nagykereskedelmi igénybevétele miatt nem, vagy csak későbbi időpontban valósulhatna meg a technológiai migráció befejezése, mely nemcsak számára jelent aránytalan többletterhet, hanem kiskereskedelmi előfizetői részére is hátrányos helyzetet eredményez, illetve a verseny kialakulását is hátráltatja.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A UPC-nek az L2 WAP szolgáltatás sürgősségével kapcsolatos észrevételével összefüggésben fontosnak tartom rögzíteni, hogy a kötelezettség – feltétel nélküli – kirovása minden olyan esetben indokolt és arányos kötelezés, amikor a fizikai hozzáférési lehetőség hiánya nem teszi lehetővé a Jogosult Szolgáltató számára a Kötelezett Szolgáltató kiskereskedelmi szolgáltatásaival egyenértékű szolgáltatás előállítását. A kötelezettség előírására ilyen esetben azért van szükség, hogy a Kötelezett Szolgáltatónak ne legyen lehetősége arra, hogy a hálózatfejlesztéssel kapcsolatos döntésein keresztül a hálózatához való hozzáférést megakadályozza, így a szabályozást kiüresítse (ezzel kapcsolatban lásd bővebben a jelen határozat indokolás A. fejezet [559] szakaszának hatodik francia bekezdésében, valamint [566] szakaszában foglaltakat, illetve az Invitel 2.13. pontban, valamint a Magyar Telekom 3.23. pontban ismertetett észrevételére adott válaszokat).

Mindazonáltal a UPC észrevétele alapján több ponton is tévesen értelmezi a jelen határozatot és a jelen határozat alapján őt terhelő kötelezettségeket. A UPC értelmezésével szemben a jelen határozat nem terjed ki automatikusan a réz érpáras hálózatokra, a szolgáltatást a Kötelezett Szolgáltatóknak csak megfelelő jogosulti igény esetén kell kialakítaniuk abban az esetben, ha a réz érpáras hálózatukon a fizikai szolgáltatás igénybe vételét lehetetlenné tevő vektoring megoldást alkalmaznak (jelen határozat rendelkező rész I. D.6. b) pont). Nem terjed ki továbbá a kötelezettség az FTTH-RFoG megvalósítású hozzáférési hálózatokra (I. D.6. b) pontjához tartozó lábjegyzet). A UPC-nek tehát csak abban az esetben kellene biztosítani az L2 WAP szolgáltatást a Jogosult Szolgáltatók számára, ha a migrációs tervei szerint leszerelésre kerülő réz érpáras hálózatán a vektoring megoldás bevezetése mellett döntene és az L2 WAP szolgáltatásra vonatkozó megfelelő jogosulti igény jelentkezne.

A UPC a földrajzi piac meghatározásával összefüggésben rögzíti, hogy megfelelő szabályozói eszköznek gondolja az eddig alkalmazott számozási körzet alapú szabályozás település szintű kivételekkel történő enyhítését a piacon fennálló verseny biztosítása érdekében, de a módszerrel kapcsolatosan további észrevételeket tesz. Megítélése szerint a 2011 és 2014 közötti település szintű előfizetői adatokon túl, szükséges lenne az elmúlt időszakok – 2015. és 2016. év - már benyújtott piacelemzési adatait is figyelembe venni ahhoz, hogy az előretekintő időtávon megalapozott következtetéseket lehessen levonni. Továbbá szükségesnek tartaná a piacelemzéssel érintett szolgáltatók Általános Szerződési Feltételei alapján a 2017-ben szélessávú internet szolgáltatással érintett területek településszinten történő figyelembe vételét, a lehetséges piaci részesedések előretekintő módon történő meghatározásával. Fentiek bevonásával a szabályozott piacok további csökkenthetőségét és a nem szabályozott települések számának jelentős bővülését prognosztizálja, tekintettel arra, hogy a UPC vonatkozásában kivételként említett 3.a piacként meghatározott 6 településen felül – Ecsér, Gyál, Gyömrő, Mende, Üllő, Vecsés – több olyan 29-es számozási körzetben lévő településről van tudomása, ahol a piaci részesedésének mértékét – illetve ez alapján más szolgáltatók vélelmezett előfizetői bázisát –, és az elérhető alternatív szolgáltatók számát figyelembe véve azt feltételezi, hogy a UPC szabályozottsága már jelenleg sem időszerű, előretekintő módon vizsgálva pedig biztosan nem az.

A UPC észrevételét részben figyelembe vettem, a 2015. évi adatokra vonatkozó piacelemzési adatbekérések összegzését követően a jelen határozatban található releváns táblázatok frissítése ezek alapján megtörtént, amelyek így a jelen határozat alapjául szolgálnak, és ezen adatokat a piacelemzési eljárás megalapozása során figyelembe vettem, azonban a 2016. és 2017. évi adatok jelen eljárásban való figyelembe vételére nem volt lehetőség. Ezzel kapcsolatban lásd még az Invitel 2.5. pontban, illetve a Magyar Telekom 3.2. pontban ismertetett észrevételeire adott válaszokat.

A UPC ÁSZF-ek alapján történő piacmeghatározással kapcsolatos javaslatát nem vettem figyelembe. A földrajzi piacok meghatározásánál kiemelt szerepe van a piaci részesedések vizsgálatának. Az ÁSZF-ek legfeljebb a szolgáltatások elérhetőségével kapcsolatban tartalmaznak információt, a piaci részesedések számításához szükséges volumen adatokat nem tartalmaznak. Az ÁSZF-ekben szereplő információkból ennek megfelelően nem lehet megalapozott következtetéseket levonni a földrajzi piacok kiterjedésére vonatkozóan.

A Hatóság a tényállás tisztázása során a piaci szereplőktől bekért adatok alapján végezte el a számításokat és ennek eredményeként különítette el a 3.a és a 3.b piachoz tartozó településeket. A vizsgálatok alapján a rendelkező részben meghatározott 6 települést azonosítottam a 3.a piachoz tartozóként, további települések 3.a piacba vonásának szükségességét a települési szintű vizsgálatok nem támasztották alá.

A UPC piacelemzéshez, jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításához fűzött észrevételei

4.4. A UPC észrevételében az Invitel–Digi összefonódásával kapcsolatos, a jelentős piaci erejű szereplők azonosításához kapcsolódó szempontokat ismerteti. Álláspontja szerint a jelenleg szabályozás alól kivételként jelölt 1.a, 2.a és 3.a piacokon a DIGI vonatkozásban is szükséges lefolytatni a teljes körű elemzést, a 3 jelenlegi JPE esetében alkalmazotthoz hasonló módon. Az Inviteltől versenyhatósági jóváhagyás esetén átadásra kerülő előfizetői bázis mellett a DIGI és Invitel által is lefedett területek előfizetői bázisainak együttes figyelembe vételét és értékelését is szükségesnek tartja a fennálló verseny szempontjából. Valamint szükségesnek tartja a Digi–i-TV partnerei figyelembe vételét és értékelését a releváns piac és a fennálló verseny szempontjából.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, tekintettel arra, hogy az észrevétel az összefonódás lezárását követően esetlegesen szükségessé váló piacelemzési eljárás során a UPC megítélése szerint figyelembe veendő vizsgálati szempontokat ismerteti, a jelen határozat tételes megállapításai tekintetében nem releváns.

A UPC hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettséggel kapcsolatos észrevétele

4.5. A UPC a határozattervezetekben előre vetített jogosultak részére történő elektronikus kapcsolattartási lehetőség megadását megoldhatónak és jelenleg is alkalmazott és működő megoldásnak gondolja, de ez egyes esetek vonatkozásában megcélzott elektronikus információs felület létrehozását túlzónak és aránytalannak tartja. Álláspontja szerint a csekély vagy adott esetben nulla szolgáltatás igénybevételével szemben nem lenne arányos kötelezettség egy elektronikus nagykereskedelmi portál kialakítása, mely az egyszerű nagymértékű beruházás igényen túl, folyamatos karbantartást, más rendszerekhez való illeszkedések biztosítását és fejlesztését igényelné, nagy valószínűséggel soha meg nem térülő, azaz kötelezett oldalon aránytalan többletterhet jelentő módon.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogy az a jelen határozatban is rögzítettem, a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a nagykereskedelmi szolgáltatásokkal kapcsolatos egyes információkhoz való azonnali hozzáférés kritikus fontosságú a Jogosult Szolgáltató saját előfizetőinek nyújtott szolgáltatás megvalósítása során. A jelen határozatban azonosítottam azokat az információkat, amelyek a kiskereskedelmi szolgáltatásnyújtás szempontjából a legkritikusabbak (a szolgáltatás létesíthetőségével és a megrendeléssel kapcsolatos alapvető információk, illetve a hibakezeléssel kapcsolatos információk) és ennek megfelelően ezen információk körére vonatkozóan írtam elő a jelen határozat rendelkező rész I. D.12.2. pontjában foglalt kötelezettségeket. Ezek olyan információk, amelyek egyrészt a saját

kiskereskedelmi előfizetőik kiszolgálásához is szükségesek (hálózat típusa, alkalmazott átviteli technológia, elérhető sávszélességek, hibakezeléssel kapcsolatos információk) másrészt a korábbi határozatban és jelen határozatban a Kötelezett Szolgáltató számára előírt kötelezettségek alapján rendelkezésre kell, hogy álljanak (elérhető nagykereskedelmi szolgáltatások). Természetesen előfordulhat, hogy az információk egységes adatbázisba szervezése, illetve egy külső illesztő felület kialakítása a Kötelezett Szolgáltató számára költséggel jár, ugyanakkor az információk megfelelő időben történő rendelkezésre állásának hiánya önmagában ellehetetlenítheti a Jogosult Szolgáltató szolgáltatásnyújtását.

Az elektronikus felület kialakításához kapcsolódó szabályozási költségekhez kapcsolódóan lásd még az Invitel 2.12., illetve a kötelezettség arányosságához kapcsolódóan lásd még a Magyar Telekom 3.23. pontban ismertetett észrevételeire adott válaszaimat.

A UPC költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettséggel kapcsolatos észrevételei

4.6. A UPC észrevételében jelzi, hogy a Hatóság által épített, az árak vonatkozásában kötelezettségként előírt BU-LRIC+ modell érdemi megtekintésére nincs lehetősége, csak a modell dokumentációja és leírása alapján lehet elképzelése a modell részleteiről.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A UPC észrevételével ellentétben, az eljárás ügyfelei – így a UPC is – természetesen megismerhetik magát a hozzáférési BU-LRIC modellt, valamint a helyhez kötött alaphálózati BU-LRIC modellt is (a többi közigazgatási irattal együtt) a vonatkozó jogszabályi rendelkezések keretei között, az üzleti titok védelmére is figyelemmel, amennyiben élnek a Ket. 68-69/A. §-ában rögzített iratbetekintési jogokkal. A szolgáltatók által üzleti titoknak minősülő adatokat nem tartalmazó, ún. betekintheső modellek működése és algoritmusai megismerhetőek a szolgáltatók, így a UPC számára is, ezekről másolat készíthető és a UPC saját adataival fel is tölthető. Ezen modellek működőképeseek, azaz a modell végeredményeként számítandó hozzáférési szolgáltatások díjának kalkulációjához valamennyi számítási algoritmus be van építve bennük, továbbá minden olyan adatot tartalmaznak (alkalmazott árfolyam értéke, alkalmazott WACC értéke, szolgáltatók által elfogadott feltételezések), amelyek nem képezik a szolgáltatók üzleti titkát, így a további adatfeltöltést követően alkalmasak a díjszint modellezésére. Az ún. betekintheső modellekben a szolgáltatói adatokat jelentő üres cellák feltöltésével tehát a szolgáltató ellenőrizheti a modellek működését, a végeredményekre vonatkozó következtetéseket vonhat le.

4.7. A UPC a határozattervezet rendelkező rész I. D.5. pontjában foglalt „Pont-multipont újgenerációs hozzáférési hálózatok előfizetői szakaszainak átengedése” elnevezésű szolgáltatások esetében a fényvezető szál és a koaxiális kábeles átengedés havi díja közötti kétszeres szorzót nem látja indokoltnak a szükséges beruházások hasonló mértéke miatt és a koaxiális díj megemelését kéri az optikai hálózaton előre jelzettel egyező mértékűre. Továbbá az oszlopsor megosztás szolgáltatás havi díját egyrészt az I. D.2. pontban foglalt „Kábelhely megosztás hozzáférési hálózati szakasz kiépítése céljából” megnevezésű szolgáltatás, másrészt az I. D.7. pontban foglalt kábelhely megosztás felhordó hálózat esetén a UPC a korábban alkalmazott díjakhoz képest, a költségstruktúráját nem tükröző módon alacsonynak tartja, mivel álláspontja szerint azok nem nyújtanak fedezetet az oszlopok állagának megóvására, valamint a szükséges fejlesztések, korszerűsítések megvalósítására.

A UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben található modell dokumentáció I.3.4.6. „C6 Service cost” munkalap fejezetében részletesen bemutattam az egyes szolgáltatások egységköltségének számítási módszerét. A szolgáltatások egységköltségének kiszámításakor a BU-

LRIC+ költségmodell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott adatok alapján az adott szolgáltatáshoz szükséges összes hálózati elem összes releváns költsége figyelembe vételre került. Miután a fentiek alapján a koaxiális hálózaton nyújtott szolgáltatások költsége is a BU-LRIC+ költségmodell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott adatokon – beleértve a UPC által megadott adatokat is – alapul, ezért az optikai hálózaton nyújtott szolgáltatások díjszintjére történő megemelését – miután a költségviszonyok ezt nem igazolják – nem láttam indokoltnak, ennek okán pedig a UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam.

A jelen határozat indokolásához kapcsolódó I. számú függelékben található modell dokumentáció 1.3.4.4. „C4 Valuation” munkalap fejezetében részletezettek alapján az oszlopsor megosztás szolgáltatás havi díjában megfelelő mértékben figyelembe vételre kerültek a UPC észrevételében nevesített, az oszlopok megóvásának, valamint a szükséges fejlesztések és korszerűsítések költségei. Az oszlopok állaga megóvásának költsége a felárak segítségével számított értékben, a szükséges fejlesztések, korszerűsítések költsége pedig a BU-LRIC+ költségmodell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatási eljárásban a szolgáltatók által benyújtott, az eszközökhöz kapcsolódó munkabér- és anyagköltségek alapján számított bruttó helyettesítési értékben jelenik meg, majd az ez alapján számított hálózati elemhez kapcsolódó értékcsökkenési leírásban és tőkeköltségben kerül figyelembe vételre az oszlopsor megosztás szolgáltatás havi díjában. Megjegyzem továbbá, hogy a jelen határozat indokolás A. fejezet [532] szakaszában, az „Oszlopsor megosztás költségeinek megosztása” részben részletesen kifejtettem, hogy az oszlopsor szolgáltatás havi díjának kalkulációjában csak a teljes költség Jogosult Szolgáltatóra eső 1/2-ed részét vettem figyelembe, mivel az infrastruktúra a Jogosult Szolgáltatónak történő átengedés mellett a Kötelezett Szolgáltató számára is tovább használható, így a hálózati elem teljes költségének térítését nem láttam indokoltnak az oszlopsor megosztás szolgáltatás megállapított havi díjában (a költségek megosztására 50-50%-os arányt alkalmaztam). Ezt a következtetést a UPC érdemben nem vitatta. Fentiek alapján a UPC észrevételét figyelmen kívül hagytam.

5. Vodafone észrevételei

A Vodafone üdvözi a határozattervezetek megjelenését, mert az előző piacelemzés óta eltelt időszakban a szélessávú elektronikus hírközlési piacokon bekövetkezett jelentős változások mindenképpen időszerűvé teszik az eddigi szabályozás felülvizsgálatát és az ex-ante reguláció új irányainak meghatározását. Álláspontja szerint az új L2 szintű hozzáférési szolgáltatás kötelezettségek közötti megjelenése új fejezetet nyithat a hazai helyhez kötött szélessávú szolgáltatások piacán, a fogyasztók számára a szolgáltatók és szolgáltatások közötti valódi választás lehetőségének megteremtésével élénkítheti a versenyt, valós lehetőséget biztosíthat új (pl. 4play) szereplők piaci belépésére.

Észrevételek a piacmeghatározás, földrajzi piacok, jelentős piaci erejű szolgáltatók megállapítása témában

A Vodafone egyetért azzal, hogy a határozattervezet a nagykereskedelmi szolgáltatásra, mint inputra ráépülő kiskereskedelmi szolgáltatások árazását tekinti az egyik nagyon lényeges szempontnak a piac földrajzi alapegységeinek kiválasztása során és a határozattervezetek előkészítése során a Hatóság alaposan megvizsgálta az ehhez a szempontokhoz tartozó adatokat.

A Magyar Telekom Flip ajánlatának hatása

5.1. A Vodafone szerint a 2017. első félévében indított Flip szolgáltatás, mint a korábbiaktól eltérő kereskedelmi logikájú szolgáltatás hatását már ebben a piacelemzési határozattervezetben is indokolt külön elemezni és figyelembe venni. Álláspontja szerint a Flip megjelenése óta nem helytálló az, a határozattervezet indoklás részének [218] pontjában szereplő állítás, amely szerint megállapítható, hogy a legnagyobb szolgáltatók ÁSZF-jeikben településenként egységes árazást alkalmaznak. Véleménye szerint az, hogy nem az összes deregulálandó településen érhető el a Flip szolgáltatás annak a jele lehet, hogy a Magyar Telekom megítélése szerint nem az összes deregulálandó területen érzékelhető elég nagy versenynyomás. Ebből a Vodafone szerint az is következik, hogy lesznek olyan előfizetők, akik az 1.a földrajzi piacon élnek, de nem érhető el három párhuzamos szélessávú infrastruktúra.

A Vodafone szerint a gyakorlatban az ÁSZF-ben foglalt listaárakon ténylegesen alig köttetnek előfizetői szerződések a szolgáltatók, ezért egyetért az Indoklás [266] pontjában szereplő állítással, mely szerint az ÁSZF-en kívüli területi ajánlatok vizsgálata azok egyedi jellege miatt nehézségekbe ütközik. Ugyanakkor szerinte valamilyen módon ezeket is elemeznie és értékelnie kellene, akár csak részlegesen is a Hatóságnak, hogy a szabályozás a valós piaci helyzetre épüljön.

A Vodafone fontosnak tartja, hogy a határozat reflektáljon a Flippel megjelent kereskedelmi gyakorlatra és hozza meg az ezzel elért versenyelőny illetve okozott versenyhátrány kiküszöböléséhez szükséges intézkedéseket.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Természetesen a Hatóságnak tudomása van a Magyar Telekom által bevezetett díjcsomagról. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a fent nevezett szolgáltatás esetében a Magyar Telekom ÁSZF-je alapján nem határolható be egyértelműen azon települések köre, ahol a szolgáltatás elérhető. Így erre alapozva nem vonhatók le egyértelmű következtetések az árazási gyakorlat területi megoszlására vonatkozóan. (A Flip ÁSZF-fel kapcsolatosan egyébként a jelen határozat 40. §-a szerinti egyeztetése alatt közigazgatási eljárás van folyamatban a Hatóságnál). A Flip szolgáltatás becsült elérhetőségére alapozott elhatárolás ezen kívül sem az óvatosság, sem a stabilitás szempontjának nem felel meg. Könnyen belátható ugyanis, hogy az ÁSZF-ekben szereplő – a szolgáltatók által a jogszabályi keretek között szabadon változtatható – díjcsomagok figyelembe vétele a gyakorlatban időben folyamatosan változó határokkal rendelkező földrajzi piacokat eredményeznének, sőt, a díjcsomagok kialakításával a szolgáltatók is képesek lennének a piaci határok és így a szabályozás befolyásolására akár a tényleges versenyhelyzettől függetlenül is. A leírtak alapján nem tartottam indokoltnak egy, a közelmúltban bevezetett díjcsomag alapján a strukturális szempontok alapján elhatárolt földrajzi piacok határainak felülvizsgálatát.

A jelen határozat indoklás A. fejezet [240] szakaszában részletesen ismertettem az árak területi eltéréseinek vizsgálatával kapcsolatos problémákat, illetve az ilyen elemzések korlátait. Önmagában egy, a Vodafone által javasolt részleges vizsgálat – egy díjcsomag kiemelése, vizsgálata és abból a piaci árakra, árszínvonalra gyakorolt hatásra történő következtetés – félrevezető eredményre vezethet különösen úgy, hogy az igénybevételi volumen sem ismert. Egy teljes vizsgálathoz ugyanakkor olyan mennyiségű adatra van szükség (díjcsomagok igénybevételi volumenei és árai szolgáltatóként, településenként – illetve a Vodafone észrevételéből következően – utcánként), amely nem áll a Hatóság rendelkezésére és amelynek bekérése aránytalan terhet jelentene a szolgáltatóknak, figyelembe véve különösen az árak vizsgálatával kapcsolatban a jelen határozat indoklás A. fejezet [240] szakaszában ismertetett gyakorlati problémákat. Ráadásul – az előző észrevételre adott válaszban leírt okokból – egy ilyen részletes vizsgálat eredményeként sem lenne lehetséges stabil határokkal rendelkező földrajzi piacok azonosítása.

Hálózatépítési adottságbeli különbségek az 1a, 2a, 3a piacok érintett településein belül

5.2. A Vodafone álláspontja szerint a hálózatépítés fajlagos költségei a városnál kisebb településtípusokon a legmagasabbak, ahol a lineáris épület-típus a meghatározó, ennek megfelelően a tényleges hálózatépítés elterjedtsége is különbözik. A határozattervezet pénzügyi mutatóira alapozva egyben azt feltételezi, hogy a Digi épít fajlagosan a legolcsóbban helyhez kötött szélessávú hálózatot. Szerinte ezen két feltételezésből következik, hogy a Digi az 1.a., 2.a. és 3.a. települések kertvárosias részein saját hálózattal valószínűleg akkor sem jelenik meg, ha egyébként az adott településen már jelen van (még akkor is, ha van példa az ellenkezőjére is). A Vodafone szerint a hálózati jelenlét és a település teljes lefedése két önálló beruházási döntést igényel, ami gátja a versenynyomás érvényesülésének és ezáltal az intenzív verseny kialakulásának.

A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet indokolás részének [201] pontjában szereplő állítás, amely szerint a hírközlési beruházásokkal kapcsolatos döntések alapvető egysége a település, pontosításra szorul. Álláspontja szerint a dereguláció által érintett településeken belül található eltérő hálózatkiépítési költségekkel jellemezhető településrészekre is terjedjen ki az elemzés, mert ennek hiányában a korábbi monopolhelyzet fennmaradhat, vagy – ha mégsem fordul elő monopolhelyzet ezen településrészeken – két piaci szereplő jelenléte esetén nehézségekbe ütközik a piaci verseny kialakulása.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Természetesen előfordulhat, hogy az alternatív szolgáltatók első lépésben a nagy településeken is a könnyebben lefedhető területeken jelennek meg, ugyanakkor számos példa van arra, hogy ezt követően, vagy ezzel párhuzamosan kertvárosias területeket is lefednek. A Hatóság által kiküldött adatszolgáltatási felhívásokra adott válaszaikban a legnagyobb szolgáltatók – köztük a jelenleg is jelentős piaci erejű szolgáltatók – hangsúlyozták, hogy a hálózatépítési döntéseik során a sűrűn lakott, vagy társasházi övezet jelleg nem az elsődleges szempont. Az üzleti modellezés és megtérülés számítás során az előfizetős szám és a beruházás aránya a meghatározó, előbbi kapcsán lényegesebb szempont a település vagy településrész fizetőképes kereslete és versenyhelyzete, utóbbinál a helyi hatóságok szabályozási gyakorlata.

Ahogy a jelen határozat is rögzíti, az adatszolgáltatás településszintű adatokra épül, ennél részletesebb adatokkal a Hatóság nem rendelkezik és aránytalan lett volna az összes szolgáltató utcaszintű adatok megadására való kötelezése. Ennek megfelelően nem lehetséges a Vodafone által elvárt elemzés elkészítése. Ezeknek a településeknek az esetében két lehetőség van: vagy teljes egészében szabályozás alatt maradnak, vagy teljes egészében kikerülnek a szabályozás alól. Megjegyzendő, hogy a földrajzi piacok azonosítása során az 1. kategóriába eső települések esetén vizsgáltam az alternatív hálózatok települési lefedettségét és amennyiben úgy találtam, hogy a párhuzamos hálózatok kiterjedtsége nem megfelelő, az adott települést nem soroltam az 1. kategóriába (jelen határozat indokolás A. fejezet [254] szakasz).

A jelentős piaci erejű szolgáltató azonosításának szempontjai

5.3. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezetek indoklásának II. részében részletesen elemzésre került a piaci erőfölény elemzésével kapcsolatos minden releváns szempont. Ugyanakkor a piaci részesedések leírásból számára nem teljesen egyértelmű, hogy az „a” jelű piacokon belül az egyes települések, mint önállóan azonosított földrajzi piacok vonatkozásában valóban 40% alá csökkent az inkumbens szolgáltatók részesedése, vagy esetleg vannak lényeges különbségek ezen települések között.

A Vodafone észrevételére megerősítem, hogy az 'a' jelű piacokon belül minden település esetén 40% alá csökkent az inkumbens szolgáltatók részesedése, illetve ezen települések többsége esetében akár 30, vagy 20%-nál alacsonyabb részesedés is megfigyelhető.

5.4. A Vodafone álláspontja szerint az Indoklás [292] pontjának végén szereplő azon állítás, amely szerint a volt koncessziós szolgáltatók az 1.a., 2.a. és 3.a. piacokon nem lesznek képesek érdemben növekedni, részletesebb elemzésre, kifejtésre szorulna az 1.a. piac vonatkozásában. A Vodafone szerint ennek oka, hogy a helyhez kötött szélessávú piacokon jelentősnek számító piaci szereplők közül (független) 4P szolgáltatásra csak a Magyar Telekom képes, ezért a Magyar Telekom mobilhálózata, a mobilpiacon meglévő piaci pozíciói a JPE szempontok közül a méretgazdaságosság, választékgazdaságosság és a termék és szolgáltatásdiverzifikáció esetén külön is értékelendő. Erre alapozva a Vodafone indokoltnak tartja, hogy az 1a piac elemzése terjedjen ki a volt koncessziós szolgáltató mobilszolgáltatási képességének, a helyhez kötött szolgáltatásokkal együtt kínált mobilszolgáltatások piaci versenyt befolyásoló szerepének elemzésére is.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat Indokolás A. fejezet [292] szakaszának végén található következtetést, mely szerint a volt koncessziós szolgáltatók az 1.a, 2.a és 3.a piacokon nem lesznek képesek érdemben növekedni, az elmúlt években tapasztalható piaci folyamatok előtekintő vizsgálata alapján vontam le. Ezekon a piacokon a volt koncessziós szolgáltatók tévesztése folyamatos és nem azonosítottam olyan tényezőt, ami arra utalna, hogy ez a folyamat az előtekintő időtávon olyan mértékben megváltozna, ami akár egyes települések szintjén is felvetné, hogy a volt koncessziós szolgáltató részesedése újra elérné a 40%-os küszöböt, vagy akár a 30%-os részesedést. Megjegyzem továbbá, hogy a jelen határozat rendelkező rész 1.4. pontjában nem azonosítottam csomagpiacot kapcsolódó kiskereskedelmi piacként. Ennek megfelelően a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosítása során sem indokolt a jelen határozatban azonosított piachoz nem kapcsolódó kiskereskedelmi piaci hatások vizsgálata.

5.5. A Vodafone álláspontja szerint indokolt lenne azt is megvizsgálni, hogy a szélessávú nagykereskedelmi szolgáltatás, mint input elemzésénél a ráépülő kiskereskedelmi piacok közül a 4play szolgáltatások piacán milyen versenyhelyzet várható, ha marad a szabályozás, illetve, ha a nagyvárosok nagy részén eltűnik.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogy az előző észrevételre adott válaszban rögzítettem, a jelen határozat rendelkező rész 1.4. pontjában nem azonosítottam csomagpiacot kapcsolódó kiskereskedelmi piacként. Ennek megfelelően a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosítása során sem indokolt a jelen határozatban azonosított piachoz nem kapcsolódó kiskereskedelmi piaci hatások vizsgálata.

Az erőfölényes helyzet vizsgálata a deregulációs döntés fényében

5.6. A Vodafone szerint a három párhuzamos hálózat megléte önmagában nem jelenti szükségszerűen megfelelően versenyző piaci környezet kialakulását. Szerinte ezt erősíti, ha a szolgáltatók a deregulációt követően valamilyen okból nem motiváltak – alacsony kapacitáskihasználtság mellett sem – kereskedelmi alapú nagykereskedelmi megállapodások megkötésére, az ilyen szolgáltatások nyújtása nem, vagy csak nehezen valósítható meg. Ezt erősíti, hogy a hálózatok és a definiált piacok határai nem feltétlenül esnek egybe. Álláspontja szerint ez olyan elsőfajú szabályozási hibára vezethet, ami az alulszabályozottságból következően a versenynyomás csökkenését, árnövekedést és a mennyiség csökkenését eredményezi.

Mindezek miatt a deregulációs döntés meghozatalakor indokoltnak tartja megvizsgálni, hogy szabályozás híján várható-e, hogy lesz-e egyáltalán nagykereskedelmi piac, és a szabályozás visszavonása nem eredményezheti-e a ráépülő kiskereskedelmi piacokon a verseny intenzitásának csökkenését. A Vodafone álláspontja szerint a dereguláció eredményeként a szabályozás alól felszabaduló földrajzi területek következtében megnehezül egy országos szolgáltató piacra lépése, az ország területén a szabályozott és nem szabályozott területek szigetszerű elhelyezkedése, az egyes földrajzi piacokon elérhető különböző feltételek (pl szabályozott és kereskedelmi alapú díjak stb) miatt komoly nehézségekbe ütközhet egy országosan elérhető szolgáltatás üzleti modelljének, az igénybevétel feltételeinek kialakítása, egységes kommunikációja.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Ahogy a jelen határozat is rögzíti, az adatszolgáltatás településszintű adatokra épül, ennél részletesebb adatokkal a Hatóság nem rendelkezik. A földrajzi piacok azonosítása során az 1. kategóriába eső települések esetén vizsgáltam az alternatív hálózatok települési lefedettségét és amennyiben úgy találtam, hogy a párhuzamos hálózatok kiterjedtsége nem megfelelő, az adott települést nem soroltam az 1. kategóriába (jelen határozat indoklás A. fejezet [254] szakasz). A vizsgált településeken a versenytársak lefedettsége jelentős, valamint a volt koncessziós szolgáltató piaci részesedése jelentős mértékben lecsökkent, ami nem alapozza meg a jelentős piaci erejüként való azonosítást. Ilyen körülmények között a jelentős piaci erejű státusz és az ezzel járó kötelezettségek fenntartása indokolatlan. Az Eht. 62. § (5) bekezdése alapján: „Amennyiben az Elnök a piacelemzés alapján egy, a piacelemzés megkezdésének időpontjában jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatónak minősülő szolgáltatót nem határoz meg jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként, határozatában megszünteti az ilyen szolgáltató jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítását.” Ebben az esetben az Elnöknek határozatában az ilyen szolgáltatót a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként való azonosítására tekintettel terhelő valamennyi kötelezettség alkalmazását meg kell szüntetnie (Eht. 63. § (4)). E bekezdések alapján a Hatóságnak nincs lehetősége a mérlegelésre, így arra sem, hogy a piaci alapú szolgáltatások várható alakulásával kapcsolatos spekulatív vizsgálatok alapján valamely kötelezettség fenntartásáról döntsön. Ennek megfelelően értelemszerűen a jelen határozat sem tartalmaz ezzel kapcsolatos mérlegelést.

Fontosnak tartom hangsúlyozni továbbá, hogy a szabályozás 'a' jelű piacokon való fenntartásával a szabályozó által elkövetett másodfajú hiba mértéke jóval jelentősebb lenne, mint a szabályozás megszüntetéséből származó – csekély számú hozzáférést érintő – esetleges elsőfajú hiba.

A kötelezettségek megállapításával és a kötelezettségek részleteivel kapcsolatos észrevételeink

Átláthatóság

5.7. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező része alapján a kötelezően közzeéteendő információk, illetve az előrendelés keretében megismerhető adatok nem teljes mértékben biztosítják a Jogosult Szolgáltatók számára az egyes területek, illetve előfizetői hozzáférési pontok esetében a hozzáférési lehetőségekre vonatkozó információk megismerését. A rendelkező rész I. A.1. c) pontja szerint a Kötelezett Szolgáltatónak a referencia-ajánlatban az aggregációs pontok címét és az általuk kiszolgált településeket kell feltüntetniük. Az előrendelés során átadandó adatok (rendelkező rész I. D.10.1. pontja) a Vodafone véleménye szerint majdnem teljes körű információt biztosítanak, azonban mindenképpen szükséges annak az információknak az átadása is, hogy melyik előfizetői szakasz van valóban az adott lakásig (igényhelyig) kiépítve, ez ugyanis a Jogosult Szolgáltató számára elengedhetetlenül fontos a szolgáltatás létesítési idejének számításához. Emellett a Vodafone álláspontja szerint azt is biztosítani kell, hogy a Jogosult Szolgáltató ezekhez az

adatokhoz ne csak az előrendelés kapcsán, hanem általánosan is hozzáférhessen, ami az üzleti tevékenységét általánosan is támogatná.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Jogosult Szolgáltató számára a hozzáférési lehetőségek átláthatóságát a jelen határozat rendelkező részének I. A.1. c) pontja alapján a referenciaajánlatban közzétett információk, a rendelkező rész I. A.2.b) pontja alapján a rendelkező rész I. D.10.1. pontja alapján az előrendelés során átadott információk, valamint a rendelkező rész I. D.12.2. pontja alapján a Kötelezett Szolgáltató működést támogató rendszereiből hozzáférhető információk együttesen biztosítják. A felsorolt információforrások megfelelően biztosítják a Jogosult Szolgáltató tájékozódását a hozzáférési lehetőségekről, ezért az előrendelés során elérhető részletes hálózati információk Vodafone által javasolt általános hozzáférhetőségére (és naprakészen tartására) vonatkozó kötelezettség nem lenne indokolt és arányos.

A Jogosult Szolgáltató által hozzáférhető információk körének kibővítését az előfizetői szakasz kiépítettségére vonatkozó információval nem tartottam indokoltnak, tekintettel arra, hogy – amennyiben a jelen határozat rendelkező rész I. D.3.-I. D.5., valamint I. D.6.2. pontja szerint az érintett földrajzi címre kiterjed a hozzáférési kötelezettség – a jelen határozat rendelkező részének I. D.10.1. pontjában foglalt, a szerződés teljesítésével kapcsolatos határidők mind a kiépített, mind a ki nem épített előfizetői hozzáférési pontokra vonatkoznak. A kiépítettségre vonatkozó információ ezért a Jogosult Szolgáltató számára a létesítési idő számítását nem befolyásolja. Az igényelt információ biztosítása ugyanakkor tovább növelné a Kötelezett Szolgáltató információszolgáltatásának összetettségét és költségeit. A fentieket figyelembe véve a Vodafone által igényelt többlet információ biztosításának előírását nem találtam arányos és indokolt kötelezettségnek.

Egyenlő elbánás

Equivalence of Inputs kötelezettség

5.8. A Vodafone elfogadhatónak tartja a határozattervezet indoklás részében olvasható megállapítást, azaz az alapvetően rézalapú hálózaton nyújtott nagykereskedelmi szolgáltatásokra vonatkozóan nem tartja indokoltnak az Equivalence of Inputs (Eol) kötelezettség előírását. Ugyanakkor a jelentős piaci erejű szolgáltató azonosításának szempontjaival kapcsolatban általa tett észrevételekre (a piaci erőben meglévő eltérések az önálló mobilhálózattal rendelkezés miatt) alapozva véleménye szerint indokolt lenne részletesebben megvizsgálni az Eol kötelezettség előírását a Magyar Telekomra.

A Vodafone megállapítja, hogy valóban kevés helyen alkalmazzák egyelőre az Eol kötelezettség előírását, de ezen szerinte a már 4 éve hatályban lévő 2013-as EU ajánlás alkalmazása változtatható. Példaként említi az Egyesült Királyságot, ahol szerinte a működő rendszer tapasztalatai alapján aligha állítható, hogy a hálózati szolgáltatások inputjainak azonos feltételek és folyamatok mellett való igénybevételi lehetősége minden kiskereskedelmi piaci szereplő számára visszavetette volna az innovációt. Megfelelő Eol kötelezettség mellett a jogosult szolgáltatók maguk is motorjai lehetnek az innovációnak, például ha önállóan, saját elképzeléseik mentén egyfajta megrendelőként tudnak viselkedni a hálózati szolgáltatóval való kapcsolatukban.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [507] szakaszában részletesen vizsgáltam az Eol kötelezettség esetleges kirovására indokoltságát. Az ezzel kapcsolatos mérlegelés során a szolgáltatók méretén kívül további szempontokat (pl. Eol lehetséges hatása a versenyre, innovációra, megfelelés költségei)

is vizsgáltam. E szempontok összevont értékelése alapján megállapítottam, hogy nem tekinthető indokolt és arányos intézkedésnek az Eol kötelezettség előírása.

Egyetértek a Vodafone azon megállapításával, mely szerint az Eol kötelezettséget kevés tagállamban alkalmazzák. Ennek oka, hogy a többi európai szabályozó hatóságnak is ugyanazon szempontrendszer alapján kell döntést hoznia a bevezetésről, mint amit a Hatóság a jelen határozat indokolás A. fejezet [507] szakaszának 3. bekezdésében megfelelően mérlegelt. Fontosnak tartom ugyanakkor hangsúlyozni, hogy a Vodafone által felhozott példa egy funkcionális szétválasztáson alapuló modell, melyre a hatályos hírközlési irányelvek és az Eht. sem biztosít lehetőséget. E helyett az Egyesült Királyság szabályozási hatóságának általános versenyjogi hatásköre alapozta meg ezt a szabályozási megoldást.

Az egyenlő elbánás keretében kirótt kötelezettségekkel kapcsolatos részletes észrevételek

5.9. A Vodafone nem ért egyet azzal, hogy a határozattervezet rendelkező részének I. B.3. b) pontja szerint az éves rendelkezésre állás értékének számításakor a használhatósági időbe nem tartozik bele a hibák és karbantartások miatti szolgáltatás kiesési idő. A Vodafone véleménye szerint ebben az esetben semmi sem ösztönzi a Kötelezett Szolgáltatót a hibajavítás megfelelő elvégzésére. Javasolja ezért, hogy a hibajavítási idő is számítson bele a mutató számításába.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Vodafone tévesen értelmezi az éves rendelkezésre állás teljesítménymutató számítását. A jelen határozat rendelkező részének I. B.3. b) pontja szerint a „rendelkezésre állás értéke az adott szolgáltatásra vonatkozó használhatósági időnek a naptári évre vonatkoztatott aránya. A használhatósági időbe nem tartozik bele a hibák és karbantartások miatti szolgáltatás kiesési idő”. Az idézett meghatározás szerint a hibák és a karbantartások miatti szolgáltatás kiesés nem tartozik bele a használhatósági időbe, ezért ezekkel a szolgáltatás kiesésekkel csökken a használhatósági idő (a teljesítménymutató nevezőjében szereplő naptári év időtartam ugyanakkor nem változik), tehát romlik a teljesítménymutató értéke. Vagyis a teljesítménymutató értéke figyelembe veszi a hibák és karbantartások miatti szolgáltatáskiesést.

5.10. A Vodafone véleménye szerint szükséges a határozattervezet rendelkező rész I. B.3. pontjában az „A fenti d)-e) pontok szerinti teljesítménymutatók esetében a vállalt minőségi szintet a Kötelezett Szolgáltató úgy köteles meghatározni, hogy az biztosítsa a Jogosult Szolgáltató(k) számára a szolgáltató- és szolgáltatásváltás egyidejű lebonyolítását is” rendelkezés pontosítása, mivel nem egyértelmű, hogy ebben az esetben a két folyamat együttes ideje pontosan hogyan számítható, illetve hogyan számít bele a KPI számításába. A Vodafone szerint lehet, hogy külön KPI lenne szükséges arra az esetre, ha a két folyamat egyszerre zajlik. Ilyen esetben logikailag a hosszabb folyamat időigénye határozná meg a teljes folyamat időigényét.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az észrevételben idézett rendelkezés szerint az érintett teljesítménymutatók esetében vállalt minőségi szintnek (időtartamnak) vonatkoznia kell a szolgáltató- és szolgáltatásváltás egyidejű lebonyolítására is. Ezért a párhuzamos lebonyolítás esetében külön számítás, illetve erre az esetre külön teljesítménymutató meghatározása nem indokolt.

5.11. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. B.2. pontjában szereplő kötelezést indokolt pontosítani a második bekezdést követő alábbi ponttal: „Az előző bekezdésben említett más rendszerek és eljárások mindenben legalább azonos képességekkel kell, hogy rendelkezzenek a Kötelezett Szolgáltató rendszereivel, annak érdekében, hogy kiskereskedelmi

szinten a Jogosult Szolgáltató képes legyen ugyanolyan módon működni, mint a kötelezett (így például a rendszer adatainak valós idejű lekérdezését is biztosítani kell).”

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező rész I. B.2. pontjának első két bekezdésében foglaltak megfelelnek az egyenlő elbánás körébe tartozó kötelezettségek alapjául szolgáló EoO (Equivalence of Outputs, Kimeneti termékek egyenértékűsége) elvnek. (Az EoO elv alkalmazásának indokairól lásd a jelen határozat indokolás A. fejezet [506]-[509] szakaszait.) A Vodafone által javasolt kiegészítés az EoO elven túlmutató követelményeket fogalmazza meg a Kötelezett Szolgáltató rendszereivel kapcsolatban. Ugyanakkor, a Jogosult Szolgáltató versenyképessége szempontjából kritikus információk tekintetében a jelen határozat rendelkező részének I. D.12.2. pontja biztosítja a Kötelezett Szolgáltató működéstámogató rendszereiből történő valós idejű lekérdezés lehetőségét a Jogosult Szolgáltató számára.

Költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége

5.12. A Vodafone álláspontja szerint a LRIC alapon számított nagykereskedelmi díjak elméletben lehetővé teszik, hogy a Jogosult Szolgáltatók olyan áron vegyék igénybe a nagykereskedelmi szolgáltatásokat, amely egyszerre biztosítja a Kötelezett Szolgáltató hatékonyan felmerült költségeinek megtérülését és a kialakuló versenynek köszönhetően a kiskereskedelmi árak versenyárakhoz való közeledését. Ugyanakkor véleménye szerint a kiskereskedelmi árak csökkenését feltételezve a modell alapján számított nagykereskedelmi árak magasak, ami álláspontja szerint nem támogatja a piacra lépést és így a verseny élénkítését. Javaslatára alapján ez korrigálható lenne a BU-LRIC modell éves felülvizsgálatával.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

Egyetértek a Vodafone véleményével, hogy a Hatóság által alkalmazott – LRIC alapon számított – nagykereskedelmi díjak lehetővé teszik, hogy a Kötelezett Szolgáltató hatékonyan felmerült költségei megtérüljenek és a kialakuló versenynek köszönhetően a kiskereskedelmi árak a versenyárakhoz közeledjenek. Figyelembe véve a BU-LRIC+ modell folyamatos, évenkénti frissítésével kapcsolatos, kötelezeti oldalon jelentkező szabályozói terheket, valamint az árak évenkénti változtatásával járó, a jogosulti tervezést nehezítő jelentős piaci kockázatokat, a jelen határozatban a teljes szabályozási periódusra vonatkozóan határoztam meg a díjak szintjét. (Ez a gyakorlat egyébként nem tér el az eddigiektől, amikor a Kötelezett Szolgáltatók a referenciaajánlatukban szereplő díjakat a hatósági jóváhagyást követően a teljes szabályozási ciklusban folyamatosan alkalmazták.) Ezen felül eljárásjogi szempontból sem kezelhető a Vodafone javaslata. Tekintettel arra, hogy az Eht. 108. §-a alapján a BU-LRIC+ modellen alapuló nagykereskedelmi díjakat a jelen határozat tartalmazza, ezért ezen határozatban foglalt díj módosítására csak úgy kerülhet sor, ha a Hatóság a határozatot magát módosítja, vagy azonos tárgyban új határozatot hoz. Mivel ez esetben a Ket. 114. §-a szerinti módosításról nem lehet szó (hiszen ezen § kizárólag jogszabálysértés esetén és csak egy alkalommal teszi lehetővé a jogerős határozat módosítását), ezért a díjak évenkénti felülvizsgálata csak évenkénti új határozat meghozatalával lenne lehetséges. Ebben az esetben viszont az Eht. 62-65. §-aiban foglaltak alapján el kellene végezni a piac teljes újraazonosítását és újraelemzését, ami azon túl, hogy a piacon kirótt hosszabbtávon érvényesülő kötelezettségek (pl.: L2WAP szolgáltatás, referenciaajánlat elkészítése és jóváhagyásra történő benyújtása) végrehajthatatlanságához vezetne (hiszen mire a kötelezettség teljesítési határideje eltelve, addigra a Vodafone észrevétele alapján új határozatot kellene hoznia a Hatóságnak), egyben teljesen bizonytalanná tenné a szabályozást.

5.13. A Vodafone javaslata szerint a BU-LRIC modell keretén belül előremutató lenne az is, ha a modell logikájának megfelelően – amely figyelembe veszi az egyes fő településszerkezet típusait, és ezek egy adott településtípusra jellemző mixe alapján építi fel az adott helyre jellemző költségmodellt – lenne külön városi területekre vonatkozó ár és rurális területekre vonatkozó ár (és esetleg még egy köztes – pl.: kisvárosi – kategória), hiszen a fajlagos költségkülönbségek ezt indokolhatják.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

Az egységes díj alkalmazása átláthatóságot, egységességet teremt és lehetővé teszi a Jogosult Szolgáltatók belépését a telepítési szempontból kedvezőtlenebb adottságú területekre. A Vodafone által javasolt megoldási javaslat ezzel szemben ahhoz vezethet, hogy a kedvezőtlenebb telepítési adottságú területeken – ahol a párhuzamos infrastruktúrák kiépítettsége alacsonyabb és a verseny intenzitása is jellemzően alacsonyabb – a szabályozott szolgáltatások igénybevétele alacsonyabb lehet. Az egységes díj alkalmazása megfelel a sok éves hazai és európai szabályozási gyakorlatnak, átláthatóságot és stabilitást teremt és megfelelőbben támogatja a szabályozói cél teljesülését, ezért az ettől való eltérés nem indokolt.

5.14. A Vodafone javasolja, hogy a Hatóság fontolja meg az általa javasolt éves felülvizsgálatok során a gazdasági lemásolhatóság teszt (Economic Replicability Test) alkalmazását, amely megfelelő eszköz a szerinte fennálló árazási probléma kezelésére.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A gazdasági lemásolhatósági teszt alkalmazását a 2013/466/EU Ajánlás arra az esetre irányozza elő, ha valamely tagállami szabályozó döntésében nem írja elő konkrét szabályozott költségalapú díjak alkalmazását (48. és 49. pont). Jelen esetben ez a feltétel nem teljesül, így a gazdasági lemásolhatósági teszt alkalmazására nincs lehetőség. A Vodafone által javasolt megoldás alkalmazására a BU-LRIC+ modell évenkénti felülvizsgálatának indokolatlanságával kapcsolatban korábban leírtak miatt sincs lehetőség.

Az alkalmazott költségmodell

5.15. A Vodafone az alkalmazott költségmodellel kapcsolatban kifejti, hogy a BU-LRIC+ modell kialakítása során alkalmazott, a KSH építésre és gépekre vonatkozó árindexe helyett, a telekommunikációs hálózati eszközöket halmozottan érintő műszaki és erkölcsi elavulásra tekintettel, egy magasabb árindex alkalmazása lenne indokolt.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [532] szakaszában, az alkalmazott árindex kapcsán részletesen kifejtettem, hogy az újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények és az azokhoz tartozó szabályozott eszközalap értékének meghatározásakor a 2013/466/EU Ajánlás 34. pontjában foglaltaknak történő megfelelés érdekében miért döntöttem a KSH által közétett beruházási árindexek közül a választott árindex mellett.

Azon túl, hogy a Vodafone az észrevételében megjegyzi, hogy egy magasabb árindex alkalmazása lenne indokolt, nem ad érdemi javaslatot a BU-LRIC+ modellben alkalmazott árindex helyett alkalmazandó árindexre, ezért az észrevételt érdemben nem tudtam vizsgálni.

Megjegyzendő továbbá, hogy csak az újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények (alépítmények) és az azokhoz tartozó szabályozott eszközalap értékének indexálással történő megállapítása során kerül sor a KSH által közétett index alkalmazására a BU-LRIC+ modellben. Ezen újrahasználható meglévő elektronikus hírközlési építmények esetében az észrevételben említett gyors

elavulás nem helytálló, hasznos gazdaságos élettartamuk az 2013/466/EU Ajánlás 36. pontjában meghatározottak szerint 40 év, ami inputadatként a modellbe is beépítésre került. A fentiek szerinti hasznos élettartam egyértelműen meghatározza ezen eszközök amortizációs kulcsát, ami nem összekeverendő az átértékeléshez használt KSH árindex értékével. A modellezett hálózat értékcsökkenési leírása kiszámítása során használt további inputadatok – pl. egységárak, NBV/GBV arány – a szolgáltatók által a BU-LRIC modell kialakításához kapcsolódó adatszolgáltatásban benyújtott adatok alapján kerültek meghatározásra. Mindezek alapján az észrevételt figyelmen kívül hagytam.

5.16. A Vodafone az alkalmazott költségmodellel kapcsolatban kifejti, hogy a költségmodellben túlnyomó részben alkalmazott scorched node megközelítés – azon túl, hogy véleménye szerint is biztosítja a modellépítéshez nyújtott adatszolgáltatás eredményeihez való jobb illeszkedést, ezáltal javítja a modell minőségét – kevésbé hatékony a scorched earth megközelítéshez képest, emiatt a kalkulált elméleti hálózat költségeit növeli, valamint ennek következtében a szabályozott nagykereskedelmi hozzáférésre alapuló verseny feltételeit rontja.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indokolás A. fejezet [532] szakaszában, a hálózat kialakítás során alkalmazott megközelítés kapcsán részletesen kifejtettem, hogy miért döntöttem a scorched node megközelítés mellett.

Egyetértve a Vodafone észrevételében foglaltakkal a scorched earth megközelítés – azáltal, hogy a hálózati csomópontok elhelyezkedése tekintetében nincs semmilyen megkötés, így a hálózat kialakítása a legoptimálisabb módon valósulhat meg – valóban olyan hálózatot eredményezhet, ami elméletileg hatékonyabb a scorched node megközelítéssel kialakított hálózatnál. A gyakorlatban azonban csak abban az esetben lehet hatékonyabb a scorched earth megközelítéssel kialakított hálózat, ha a modellezés során figyelembe vett szolgáltatói hálózati topológiák távol állnak az optimálistól.

Döntésem során mérlegeltem azt is, hogy mivel a scorched earth megközelítés értelmében a hálózat teljes mértékben újratevezhető a hálózati konfiguráció korlátozása nélkül, az olyan hálózatot eredményezhet, amely nem hasonlít szükségszerűen a szolgáltatók tényleges hálózatához, így elképzelhető, hogy reálisan meg sem valósítható, ennek eredményeként pedig az alkalmazott BU-LRIC+ modell pontatlan módon számíthatja ki az ebből eredő hálózati költségeket.

Továbbá tekintettel kellett lennem arra a körülményre is, hogy míg egy átviteli- és maghálózat esetében az adott ország településszerkezete kevésbé meghatározó tényező – és így a hálózat ezen részein indokolt lehet a scorched earth megközelítés alkalmazása –, addig egy hozzáférési hálózat tervezésénél meghatározó az adott ország településszerkezete, emiatt a tényleges településszerkezetre optimalizált hozzáférési csomópontok beépítése révén megalapozottabb a scorched node megközelítés alkalmazása.

Fenti indokok alapján úgy ítélt meg, hogy a scorched node megközelítés összességében jobban illeszkedik a BU-LRIC+ modell hozzáférési hálózatépítési folyamatába, mivel létező, megvalósítható hálózati topológiát vesz figyelembe kiindulópontként, a nem hatékony megoldások hatékonyabbá tétele mellett (pl. a kapcsoló hierarchia egyszerűsítése).

Hozzáféréssel kapcsolatos kötelezettségek a 3(a) piacon

Az L2WAP szolgáltatás előírása és feltételei

5.17. A Vodafone hangsúlyozza, hogy a piaci verseny szempontjából kiemelt jelentőségű, hogy a határozattervezet tartalmazza az L2 WAP szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettséget. A Vodafone álláspontja szerint ugyanakkor a határozattervezet rendelkező részének I. D.6. pontjában szereplő feltételek bizonyos tekintetben pontosításra szorulnak.

A Vodafone véleménye szerint a határozattervezet rendelkező részének I. D.6.2. pontjában a hozzáférési aggregációs pontnál eggyel magasabb szintű (nemzetközi terminológiában „parent central office” szintű) hozzáférésnek nem választható lehetőségként, hanem kötelezettségként kellene megjelennie. Ehhez kapcsolódóan a határozattervezet Indokolás részében a nagykereskedelmi piac meghatározásáról szóló rész kiegészítendő a parent central office szintű L2 WAP szolgáltatással, a piacmeghatározás pedig a helyettesítési viszonyok alapján bővítendő. Észrevételének indokaként a Vodafone megjegyzi, hogy az Európai Unió több tagállamában is szabályozzák a parent central office szintű L2 WAP szolgáltatást, és minden esetben egyértelműen a 3(a) piachoz tartozik a szolgáltatás. Továbbá, a parent central office szintű L2 WAP szolgáltatás akár már viszonylag rövidtávon is meghatározó igénybevételi lehetőséget jelenthet a Jogosult Szolgáltatók számára, ezért annak előírása indokolt.

A Vodafone megjegyzi, hogy ha a parent central office szintű hozzáférési szolgáltatás külön kötelezettségként szerepel a határozatban, akkor egyértelmű, hogy a RUO-ban arra is külön egységár lenne érvényes, míg a jelenlegi szöveg alapján ez (legalábbis) nem egyértelmű. A magasabb hozzáférési pontra vonatkozóan a határozattervezet nem zárja ki, hogy azon a hozzáférési ponton csak felhordó-hálózati szolgáltatás igénybevételével együtt lehet hozzájutni a szolgáltatáshoz, amely a vonatkozó feltételek ismeretében (elsősorban) a kiskereskedelmi szolgáltatás indításakor (kevés ügyfél) hátrányosabb lenne a Jogosult Szolgáltatókra nézve.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A helyi szintű L2 WAP szolgáltatás alapvető jellemzője, hogy helyi szintű, azaz a hozzáférési hálózat szintjén megvalósított hozzáférést biztosít. A hozzáférés helyi szintje az Explanatory Note 4.2.2.1. pontjában meghatározott, a piacba tartozás szempontjából döntő jelentőségű hármas szempontrendszernek is elemét képezi. Ebből következően az ennél magasabb hálózati szinten történő hozzáférés szolgáltatási piacba vonása és kötelező előírása túlterjeszkedne a 3(a) piac határain. A magasabb szintű hozzáférés biztosítása a 3(a) piacon tehát csak opcionális lehetőségként képezheti kötelezettség tárgyát, a jelen határozat rendelkező részének I. D.6.2. pontjában leírt esetekben, a jelen határozat indokolás A. fejezet [570] szakaszában leírt indokok alapján. A hozzáférés helyi szinten történő előírása összhangban van az európai szabályozói gyakorlattal is: az L2 WAP szolgáltatással kapcsolatos BEREC közös álláspont alapjául szolgáló BEREC jelentés szerint az L2 WAP szolgáltatást a 3(a)/2014 piacon, illetve az előd 4/2007 piacon előíró tagállamok helyi szintű (Central Office/MDF) hozzáférés biztosítását írtak elő (BEREC jelentés 2-3. táblázat).

A Vodafone arra vonatkozó észrevételét, amely szerint nem egyértelmű, hogy a magasabb szintű hozzáférésnek külön díja lenne-e a referenciaajánlatokban, illetve hogy a jelen határozat szövege nem zárja ki, hogy ebben az esetben csak felhordó hálózati szolgáltatással lehetne hozzáférést igénybe venni, nem találtam megalapozottnak. A jelen határozat rendelkező részének I. C. pontja rögzíti, hogy a szolgáltatás díja a hozzáférés szintjének figyelembe vételével kerül megállapításra, a szolgáltatás pontos tartalmának kialakítását követően. Az L2 WAP szolgáltatás jelen határozat I. számú függelékének III. részében szereplő előzetes, orientációs jelleggel bemutatott díjaiban is érvényesül a hozzáférési szint szerinti megkülönböztetés. Továbbá, a jelen határozat rendelkező részének I. C. pontja szerint a díj – szolgáltatás pontos tartalmának kialakulását követő – megállapításánál az előfizetői hozzáférési pont és a szolgáltatás átadási pont közötti valamennyi felhasznált hálózati elem költsége figyelembe vételre kerül (az előfizetői hozzáférési ponton

elhelyezett berendezés kivételével). Vagyis a jelen határozatból egyértelmű, hogy a hozzáférés igénybevételéhez külön felhordó hálózati szolgáltatás igénybevétele nem szükséges, a szolgáltatás díja a hozzáférési pont és az előfizetői hozzáférési pont közötti teljes összeköttetés költségét tartalmazza.

5.18. A Vodafone nem ért egyet azzal, hogy a határozattervezet nem írja elő az L2 WAP szolgáltatás nyújtását a HFC hálózatok esetén. Véleménye szerint ennek részletesebb indoklása fontos lenne, tekintettel arra, hogy ezek súlya Magyarországon még a jelentős piaci erejű szolgáltatóknál sem elhanyagolható. A Vodafone szerint bár a határozattervezet Indoklás [157] pontja tartalmaz megfontolásokat a HFC hálózatokon nyújtandó L2 WAP szolgáltatás megvalósíthatatlanságával kapcsolatban, de ezek alapján még nem lenne szükséges eleve elvetni ezt a lehetőséget, lehetne ezt is a Jogosult Szolgáltató és a Kötelezett Szolgáltató közötti tárgyalásra bízni.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat indoklás A. fejezet [157] szakaszában foglalt, az L2 WAP szolgáltatás kialakításának műszaki korlátaival és Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi szolgáltatásainak minőségére gyakorolt hatásával kapcsolatos megállapítások a Vodafone észrevételével szemben kellően megalapozzák, hogy a kábelmodemes hálózaton megvalósított L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatást nem azonosítottam a 3(a) piachoz tartozó szolgáltatásként. E tekintetben a Vodafone érdemi ellenérvet nem hozott fel az indoklás A. fejezet [157] szakaszában foglaltakkal kapcsolatban.

A kábelhely megosztás szabályai

5.19. A Vodafone álláspontja szerint annak érdekében, hogy a Jogosult Szolgáltatók valóban tudják használni a határozattervezet rendelkező részének I. D.2. pontjában leírt kábelhely megosztási kötelezettséget, annak feltételeit pontosítani szükséges. A Vodafone szerint fontos, hogy a kötelezés terjedjen ki olyan, a Jogosult Szolgáltatók számára on-line módon elérhető információk nyújtására, amelyek alapján megítélhető a számukra, hogy az általuk igénybe venni kívánt kábel nyomvonalon milyen bérelhető kapacitás áll rendelkezésre, a kábelhely átjárható-e. Ezek az információk legkésőbb a megrendeléskor a Jogosult Szolgáltató rendelkezésére kell, hogy álljanak annak érdekében, hogy a hálózatépítést a kábelhely megosztási kötelezettség hatékonyan tudja segíteni.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.8.1. pontjában előírt, a kábelhely megosztással kapcsolatos információszolgáltatásról rendelkező kötelezettségek az indokoltság és arányosság követelményének megfelelően támogatják a kábelhely megosztás igénybevételét a Jogosult Szolgáltatók számára. A kötelezettségben foglalt 5, illetve 10 napon belül megvalósított adatszolgáltatás még nem jelent olyan késedelmet, amely a Jogosult Szolgáltató versenyképességét hátrányosan befolyásolná és ezért indokolná az azonnali, online adatszolgáltatásra vonatkozó kötelezettség előírását. Ezzel kapcsolatban szükséges figyelembe venni, hogy a kábelhely megosztás közvetett módon – a Jogosult Szolgáltató hálózatfejlesztésének lehetővé tételén keresztül – kapcsolódik az előfizetői szolgáltatások nyújtásához, ezért a kábelhely infrastruktúrával kapcsolatos információk azonnali, online rendelkezésére állásának a Jogosult Szolgáltató előfizetői szolgáltatásainak kialakítása, illetve ennek időigénye szempontjából lényegesen kisebb a jelentősége, mint a konkrét előfizetői igényhez kapcsolódó, a rendelkező rész I. D.3.–I. D.6. pontjai szerinti szolgáltatások esetében. Figyelembe vettem továbbá, hogy a kábelhely infrastruktúrával, szabad kapacitásokkal és átjárhatósággal kapcsolatos információkhoz való online hozzáférés biztosítása igen

jelentős ráfordítást igényelne a Kötelezett Szolgáltatók részéről, továbbá az információ előállítása is jelentős költséggel járhat (például szabad kapacitás, átjárhatóság vizsgálatához helyszíni felmérés lehet szükséges). Mindezekre tekintettel a kábelhely megosztásra vonatkozó információk esetében az eseti, meghatározott határidőn belüli adatszolgáltatás előírását találtam indokolt és arányos kötelezettségnek.

Felhordó hálózati szolgáltatások nyújtásának szabályai

5.20. A Vodafone nem ért egyet azzal, hogy a határozattervezet I. D.7. pontja szerint felhordó hálózati szolgáltatás legfeljebb 25 km-es távolságú hálózati szakaszra vonatkozóan terheli a Kötelezett Szolgáltatót, a 25 km-es távolságot a Kötelezett Szolgáltató hálózatának az adott pontig vezető legrövidebb felhasználható nyomvonala alapján számítva. Ez a megfogalmazás a Vodafone tapasztalatai alapján visszaélésszerű alkalmazásra ad lehetőséget. Megítélése szerint a „legrövidebb felhasználható nyomvonal” a Jogosult Szolgáltató szempontjából nem ellenőrizhető meghatározás és ennek következtében nem lehet vele megbízhatóan tervezni, továbbá ez a meghatározás nem ösztönzi arra a Kötelezett Szolgáltatót, hogy valóban a lehető legrövidebb hálózati szakaszt bocsássa a Jogosult Szolgáltató rendelkezésére. A 25 km-es nyomvonalhossz így a gyakorlatban elégtelennek bizonyulhat, tehát a Kötelezett Szolgáltatót semmi nem kötelezi arra, hogy a felhordó-hálózati szakaszt szabályozott feltételek mellett a Jogosult Szolgáltató rendelkezésére bocsássa. A Vodafone további problémaként említi, hogy a 25 km-es távolság kevésnek bizonyulhat a „parent central office” pontok eléréséhez.

A Vodafone a fenti problémákkal kapcsolatban azt javasolja, hogy a felhordó hálózati szolgáltatás hossza a végpontok között légvonalban mért távolság alapján kerüljön meghatározásra és a szolgáltatás díja is ettől a távolságtól függjön. A felhordó hálózati szolgáltatás távolsága legalább 25 km legyen, de ne legyen rövidebb, mint az adott Kötelezett Szolgáltató hálózatában a central office és a parent central office közötti leghosszabb távolság. A javaslat elfogadása esetén a Vodafone szerint a Kötelezett Szolgáltatónak erős ösztönzése lenne arra, hogy valóban a legrövidebb hálózati szakaszt biztosítsa a Jogosult Szolgáltató számára, illetve a felhordó hálózati szolgáltatásra vonatkozó jogosulti igények sokkal nagyobb része esne a szabályozás hatálya alá, tehát hatékonyabban tudná betölteni a kirótt kötelezettség a szabályozás célját.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A javaslat elfogadása esetén a felhordó hálózati szolgáltatás tényleges nyomvonalhossza a Kötelezett Szolgáltató hálózatának felépítése, szabad kapacitásai, illetve a domborzati viszonyok függvényében jelentősen, akár többszörösen is meghaladhatná a végpontok légvonalban mért távolságát. Ez a körülmény, továbbá a central office és a parent central office közötti legnagyobb távolság figyelembe vétele a szolgáltatás kiterjedésének meghatározásánál a felhordó hálózati szolgáltatásra vonatkozó kötelezettség jelentős területi kiterjesztését jelentené az előző határozat szerinti szabályozáshoz képest, jelentős részben érintve a hozzáférési hálózat részét nem képező hálózati szakaszokat (a central office – parent central office szakaszok nem részei a hozzáférési hálózatnak). Tekintettel arra, hogy a 3(a) piaci szabályozás tárgya alapvetően a hozzáférési hálózathoz való hozzáférés biztosítása, a felhordó hálózati szolgáltatások kiterjedésének bővítését nem tartom indokoltnak. Továbbá, a felhordó hálózati szolgáltatások többségének (alépítmény megosztás, sötétszál átengedés, átviteli kapacitás biztosítása) költségei nem a légvonalban mért távolságtól, hanem a nyomvonalhossztól függnének, ezért a légvonalban mért hossz alapján számított díj minden esetben alacsonyabb – esetenként jelentősen alacsonyabb – lenne, mint a költségalapú díj, ami ellentmondana a költségalapúság követelményének.

5.21. A Vodafone álláspontja szerint problémát jelent a felhordó hálózati szolgáltatások esetében a határozattervezet rendelkező rész I. D.7. pontjának az a rendelkezése, amely szerint „Amennyiben a Jogosult Szolgáltató által választott szolgáltatás nyújtása az adott hálózati szakaszon objektív műszaki okok miatt nem megvalósítható, a Kötelezett Szolgáltató köteles erről a Jogosult Szolgáltatót tájékoztatni”. A Vodafone szerint ennek alapján a Jogosult Szolgáltató ki van szolgáltatva a Kötelezett Szolgáltatónak. Javasolja ezért, hogy az objektív műszaki okokat a Kötelezett Szolgáltató a referencia ajánlatban legyen köteles kategorizálni, azt a Jogosult Szolgáltatók opponálhassák és legyen egy megbízható és független ellenőrzési mechanizmus.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontjának „Egyedi hálózati szerződések megkötése” része tartalmazza a Vodafone által hiányolt rendelkezést, amely szerint az ajánlat műszaki okok miatti elutasításának lehetséges eseteit a Kötelezett Szolgáltató szolgáltatásonként köteles a referenciaajánlatában meghatározni.

A rendelkező rész fenti pontja rendelkezik arról is, hogy az ajánlat műszaki okok miatti elutasítása esetén a Kötelezett Szolgáltató köteles az elutasítás okait írásban ismertetni, az elvégzett megvalósíthatósági, alkalmassági vizsgálatok eredményével együtt, amennyiben ilyen vizsgálatokra sor került. A rendelkező rész fenti pontja szabályozza a hozzáférési igény elutasításának Jogosult Szolgáltató által történő vitatásával kapcsolatos lehetőségeket, beleértve a Hatóság által lefolytatott jogvita eljárás kezdeményezését is.

A jelen határozat fenti rendelkezései megfelelnek a Vodafone észrevételében tett javaslatoknak, így a jelen határozat módosítása az észrevétel alapján nem indokolt.

A hálózati szerződés megszűnése

5.22. A Vodafone javasolja a határozat hálózati szerződés megszűnéséről szóló rész c) pontjában, a díjfizetési kötelezettség megszegéséhez kapcsolódó rendkívüli felmondásra vonatkozóan meghatározott 30 napos 60 napra történő emelését. Megítélése szerint a 60 napos határidő az előfizetőket kevésbé teszi ki annak a bizonytalanságnak, amit a két szolgáltató közötti egyet nem értés okozhat. A Vodafone szintén javasolja ugyanezen határozati hely h) pontjában rögzített felmondási joggal kapcsolatban annak a határozatban történő rögzítését, hogy a leírt feltétel ne keletkeztessen rendkívüli felmondási jogot, ha a jogosult szolgáltató az előfizetői szerződését ennyi időn belül nem tudja megfelelően lezárni.

A Vodafone észrevételét részben figyelembe vettem, az alábbiakra tekintettel:

A Vodafone által hivatkozott, a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontja „Hálózati szerződés megszűnése” alcím c) – illetve a határozattervezet közzétételét követő módosítások után b) – pontja alapján a feleket illető, a díjfizetési kötelezettség megszegése esetén megnyíló felmondási jog esetében a szerződés azonnali hatállyal megszüntethető. A felmondás feltétele, hogy előzetesen fel kell szólítani a díjfizetési kötelezettséget nem teljesítő másik felet és legalább 30 napos időtartamot kell biztosítani számára a szerződésszegő állapot megszüntetésére, azaz a díjtartozás kiegyenlítésére. A fenti rendelkezés a Hszr. 13. § (4) bekezdésében szereplő rendelkezéssel azonos tartalommal került a jelen határozatban megállapításra (amelyet a Hszr. hatályba lépése óta folyamatosan alkalmazni rendeltek a piacelemzési határozatok), és az attól való eltérést jelen határozatban sem láttam indokoltnak, az alábbiakra tekintettel. A hálózati szolgáltatást igénybe vevő fél alapvető kötelezettsége a szerződés alapján teljesített szolgáltatás ellenértékének megfizetése. A szerződés teljesítése során a szolgáltatást nyújtó fél számlát bocsát ki, amelyet a megfelelő, a számlán feltüntetett határidőn belül köteles a másik fél kiegyenlíteni, tehát a fizetési felszólítást már

elève megelőzi egy, a számla kiegyenlítésére biztosított időtartam. Csak ennek eredménytelen eltelte esetén szólíthatja fel a fél a díjfizetést nem teljesítő másik felet a díjtartozás kiegyenlítésére, pótlólagos, legalább 30 napos határidőt biztosítva. Tehát összességében nem 30 nap, hanem ennél hosszabb időtartam áll a díjfizetésre kötelezett fél rendelkezésére, amely időtartam alatt a díjat megfizetheti vagy – ha a díjat vitatja – a másik féllel egyeztetethet. Amennyiben a felek között a díj jogalapja vagy mértéke vitatott, azt a felek a polgári jog szabályai alapján rendezhetik, de ez önmagában nem támaszthatja alá azt, hogy a díjfizetésre kötelezett fél számára további időtartam legyen biztosított a szolgáltatást nyújtó fél által követelt díj megfizetésére.

A Vodafone által szintén hivatkozott, a határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontja „Hálózati szerződés megszűnése” alcím h) – illetve a határozattervezet közzétételét követő módosítások után g) – pontja alapján a Kötelezett Szolgáltatót a szerződéskötési kötelezettség megszűnése esetén megillető felmondási jog esetében a Kötelezett Szolgáltató a hálózati szerződést legalább 60 napos felmondási idővel szüntetheti meg. A Vodafone észrevétele nyomán észleltem, hogy a határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontja „Hálózati szerződés megszűnése” alcím g) pontjának szövegezése nem áll maradéktalanul összhangban a határozat rendelkező része II. D.1. pontjában foglaltakkal, és annak együttes értelmezése során nem minden esetkorre állapítható meg egyértelműen a határozatban kiszabott kötelezettség tartalma. A határozat II. D.1. pontjában írtak szerint ugyanis a Kötelezett Szolgáltató az 1.a, 2.a és 3.a sz. piacokon a HF/44-11/2011. számú határozat rendelkező részének I. D) pontjában kirótt „hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos” kötelezettség alapján nyújtott hozzáférési, illetve átengedési szolgáltatásokra vonatkozó, határozatlan időre kötött hálózati szerződéseit a jelen határozat rendelkező részének II. pontjában meghatározott átmeneti időszak leteltét követően az Eht. 67/C. § (2) bekezdésben foglaltak szerint felmondhatja, mely jogszabályi rendelkezés legalább 90 napos felmondási idő biztosítását írja elő. Annak érdekében, hogy a határozat rendelkező rész I. és II. pontja szerinti szolgáltatásnyújtási kötelezettség alapján fennálló, illetve létrejövő hálózati szerződések – szolgáltatásnyújtási kötelezettség megszűnése okán történő, Kötelezett Szolgáltató általi – felmondására vonatkozó szabályok egységesen és ellentmondásmentesen kerüljenek szabályozásra, a jelen határozat rendelkező rész I. D.10.1. pontja „Hálózati szerződés megszűnése” alcím g) pontjának szövegezését akként módosítottam, hogy ha akár a határozat I. pontja, akár annak II. pontja szerinti szolgáltatásnyújtási kötelezettség megszűnése esetén kívánja felmondani a Kötelezett Szolgáltató a hálózati szerződését, azt csak legalább 90 napos felmondási idő biztosításával teheti meg, továbbá ezzel összefüggésben módosítottam a jelen határozat indokolás rész A. fejezet III.3.4. pontjában foglaltakat is ([589] szakasz).

A szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódó vállalás és a hálózati szerződésben kiköthető kötbér

5.23. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező rész I. D.10.2.5. pontjában foglaltak szerinti biztosítéknyújtási kötelezettség hátrányosan diszkriminálja azt a jogosult szolgáltatót, amelyik elsőként jelenti be igényét az L2WAP szolgáltatás igénybevételére. Javaslatára szerint a legfeljebb 40 millió Ft összegű kötelezettségvállalást vagy egyik jogosult szolgáltatótól se kérhesse a kötelezett szolgáltató, vagy mindenkitől, figyelemmel az egyenlő elbánás kötelezettségére is.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel:

A jelen határozat rendelkező rész I. D.2.-I. D.9. pontjában kirótt kötelezettségek biztosítják, hogy a Kötelezett Szolgáltatók a hozzáférés megtagadásán keresztül ne legyenek képesek megakadályozni a Jogosult Szolgáltatók általi szolgáltatásnyújtást. Amint az a jelen határozat indokolás A. fejezet [559] szakaszában kifejtésre került, az L2 nagykereskedelmi hozzáférés előírására azért volt szükség, hogy a kiskereskedelmi szolgáltatás nyújtásához szükséges nagykereskedelmi szolgáltatások rendelkezésre állása biztosított legyen akkor is, ha a Kötelezett Szolgáltató hálózatfejlesztése miatt a

fizikai hozzáférési szolgáltatások műszaki megvalósíthatósága nem biztosított. A kötelezettség teljesítésének előfeltétele egy kellően megalapozott és komoly, az L2 nagykereskedelmi szolgáltatás jövőbeni igénybevételére irányuló jogosult szolgáltatói szándék, tekintettel arra, hogy olyan új szolgáltatásról van szó, amely szükségszerűen beruházást igényel a Kötelezett Szolgáltató részéről. Mivel már maga a referenciaajánlat módosítás, majd a szolgáltatás nyújtására felkészülés is ráfordítást igényel a Kötelezett Szolgáltató oldalán, ezért indokoltnak láttam a Jogosult Szolgáltató szerződési szándékának komolyságát jelző biztosíték megkövetelésének lehetőségét biztosítani a Kötelezett Szolgáltató számára. A garanciaszerződés/garanciavállalási nyilatkozat esetében a kötelezettségvállalás funkciója tehát elsősorban a szerződési szándék komolyságának jelzése, és ehhez képest állapítottam meg, hogy azt csak az igényt elsőként bejelentő Jogosult Szolgáltatótól lehet megkövetelni. Ez a rendelkezés a biztosítéknak a fent rögzített, a hivatkozott indoklási pontokban részletesen kifejtettek szerinti funkciójából eredően nem diszkriminatív, hiszen elsődlegesen azt biztosítja, hogy a jelen határozat rendelkező részében az L2 nagykereskedelmi szolgáltatással kapcsolatosan feltételeken kiszabott kötelezettségeknek a Kötelezett Szolgáltató csak egy kellően komoly szándékon alapuló igény esetében legyen köteles eleget tenni. A feltételeken kiszabott kötelezettségnek való megfelelés részeként módosítania kell az első igénylő szolgáltatóval lefolytatott tárgyalások eredménye alapján a referenciaajánlatát és ki kell alakítania a szolgáltatás igénybevételének megkezdéséhez szükséges feltételeket. Ennek fényében ugyanakkor felesleges és ésszerűtlen a többi lehetséges potenciális Jogosult Szolgáltatótól ennek az összegnek a megkövetelése, hiszen az összeg egyrészt nem a beruházás megtérülését hivatott biztosítani (mint azt a korábbi Magyar Telekom 3.23. pontban ismertetett észrevételére adott válaszban is kifejtettem), másrészt azért, mert ha már legalább egy igénybevevő van a jogosulti oldalon, akkor a Kötelezett Szolgáltatónak mindenképp ki kell alakítania az L2 nagykereskedelmi hozzáférést. Ezzel kapcsolatban nem értelmezhető a Vodafone diszkriminációra utaló észrevétele sem, hiszen az L2 nagykereskedelmi hozzáférés kialakítását követően valamennyi potenciális jogosult számára elérhető lesz ez a szolgáltatás a referenciaajánlatban foglalt feltételekkel, ugyanakkor a kötelezettségvállalás a funkciója szerint kizárólag a szolgáltatás kialakításához szükséges kellően komoly jogosulti szándékot hivatott biztosítani. Indokolatlan lenne minden további Jogosult Szolgáltató esetében ennek a biztosítéknak a megkövetelése azért is, mert az ő igénybejelentésüket megelőzi az első Jogosult Szolgáltató igénye alapján a kötelezettségnek való megfelelés céljából a Kötelezett Szolgáltató kérelmére lefolytatott, a referenciaajánlat-módosítási eljárás és a szolgáltatás nyújtásához szükséges fejlesztések, beruházások megtörténte. A biztosíték lehívásának a rendelkező részben rögzített szabályrendszere is ezzel összhangban került kialakításra: a 40 millió forintos biztosítéki összeg nem egy egyszeri, az igényt elsőként jelző Jogosult Szolgáltatót kizárólag terhelő belépési díj, hanem az csak akkor vehető igénybe, ha a tényleges megrendelés a Jogosult Szolgáltató részéről elmarad vagy a megállapított mennyiséget nem éri el. Azaz amennyiben a beruházás megvalósulását követően a kötelezettségvállalást tevő Jogosult Szolgáltató igénybe veszi az L2 nagykereskedelmi hozzáférés szolgáltatást, akkor ezen kötelezettségvállalást csak a létrejött hálózati szerződés hatályba lépésének napjáig követelheti meg a Jogosult Szolgáltatótól, összhangban a határozat rendelkező rész I. D.10.2.4. pontjában foglaltakkal. Jól látható tehát, hogy a Jogosult Szolgáltatónak kizárólag a garanciaszerződés, illetve garanciavállalási nyilatkozat fenntartásával kapcsolatban merülnek fel költségei, a szolgáltatás tényleges igénybevétele esetén ezen 40 millió forint nem kerül kifizetésre létesítési díjként a Kötelezett szolgáltató számára.

Hozzáférési pontok áthelyezése

5.24. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. D.10.2. pontjában az áthelyezéssel kapcsolatos értesítési határidőre vonatkozóan megjelölt 12 hónapos időszak túlságosan rövid, tekintettel arra, hogy a Jogosult Szolgáltatók részéről komoly előzetes beruházást

igényel az adott hozzáférés elérése, és az adott hozzáférési pontról kiszolgált ügyfelek szempontjából is fontos, hogy egy ilyen áthelyezésre megfelelően fel lehessen készülni. Ez a határozattervezetben szereplő 12 hónap helyett inkább a dupláját igényli. Emellett lényeges, hogy a Hatóság előzetes jóváhagyó döntése szükséges legyen az áthelyezéshez.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.11.2. pontjában a hozzáférési pontok áthelyezésével kapcsolatban meghatározott 12 hónapos előzetes bejelentési időt a Hszr. 7. § (6) bekezdésben foglalt hasonló rendelkezésnek megfelelően határoztam meg. Álláspontom szerint ez az időtartam elégséges időt biztosít a Jogosult Szolgáltató számára az áthelyezéssel kapcsolatos tevékenységek előkészítéséhez. Ennél hosszabb időszak előírása az előzetes bejelentésre megítélésem szerint indokolatlanul korlátozná a Kötelezett Szolgáltató mozgásterét hálózatának fejlesztésében. Továbbá, a jelen határozat I. D.11.2. pontja alapján a szolgáltatásfolytonosság tekintetében biztosított az egyenlő elbánás a Kötelezett Szolgáltató és a Jogosult Szolgáltató előfizetői között, ezért az ügyfelek kiszolgálása tekintetében nem okoz versenyhátrányt a Jogosult Szolgáltató számára az észrevétellel érintett rendelkezés. Az áthelyezés előzetes engedélyeztetésének előírását nem tartottam indokoltnak, mivel nem azonosítottam olyan körülményt, amely a jelen határozat rendelkező részének I. D.11.2. pontjában foglalt rendelkezéseknek való megfelelés ellenére a hozzáférési pont áthelyezésének Hatóság általi megtiltását eredményezhetné. Az engedélyhez kötöttség ezért indokolatlanul korlátozná a Kötelezett Szolgáltató hálózatának fejlesztését, szükségtelenül növelve mind a Hatóság, mind a Kötelezett Szolgáltató adminisztrációs terheit.

Fizikai hozzáférés, illetve hozzáférés lehetőségének vektoring megoldás alkalmazása miatti visszavonása

5.25. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező részének I. D.11.1.2. pontjában említett visszavonással kapcsolatos, az áthelyezést megelőzően számított 6 hónapos értesítési határidő túlságosan rövid. A Vodafone szerint a Kötelezett Szolgáltatónak is több időre van szüksége az előkészületekhez, nem is beszélve az ezzel kapcsolatos beruházási döntésről, ami szükségképpen jóval korábbi kell, hogy legyen. A Vodafone a Jogosult Szolgáltatók számára 24 hónapos felkészülési idő biztosítását, valamint a Hatóság előzetes jóváhagyó döntéséhez kötöttséget javasolja.

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A Vodafone észrevételében jelzett 6 hónapos bejelentési határidő a jelen határozat rendelkező részének I. D.11.1.2. pontjában ahhoz az esethez kapcsolódik, ha a visszavonással érintett hozzáférési ponton fizikai szintű hozzáférési szolgáltatás tekintetében nincs igénybevitel. Ebben az esetben nem értelmezhető a Vodafone észrevételében jelzett, Jogosult Szolgáltatók számára szükséges felkészülési idő, mivel a visszavonás nem érinti a Jogosult Szolgáltatók által igénybe vett hozzáférési szolgáltatásokat.

Arra az esetre, ha a visszavonással érintett hozzáférési ponton fizikai szintű hozzáférési szolgáltatás tekintetében van igénybevitel, a jelen határozat fenti pontja a Vodafone javaslatával megegyező, 24 hónapos előzetes bejelentést ír elő. Ezzel kapcsolatban tehát a jelen határozat módosítása nem indokolt.

A hozzáférés visszavonásának előzetes engedélyeztetését nem tartom indokoltnak, mivel nem azonosítottam olyan körülményt, amely a jelen határozat rendelkező részének I. D.11.1.2. pontjában foglalt rendelkezéseknek való megfelelés ellenére a hozzáférés visszavonásának Hatóság általi megtiltását eredményezhetné. Az engedélyhez kötöttség ezért indokolatlanul korlátozná a Kötelezett

Szolgáltató hálózatának fejlesztését, szükségtelenül növelve mind a Hatóság, mind a Kötelezett Szolgáltató adminisztrációs terheit.

A működést támogató rendszerekben található információkhoz való hozzáférés biztosítása

5.26. A Vodafone álláspontja szerint a határozattervezet rendelkező rész I. D.12.2. pontjának tartalmát több vonatkozásban is szükséges pontosítani, annak érdekében, hogy az valóban biztosítsa a szabályozási cél elérését. Az információknak álláspontja szerint minimálisan tartalmazniuk kell:

- a hálózat topológiájára vonatkozó adatokat,
- a rendelkezésre álló kapacitásokról szóló adatokat,
- az adott végponton elérhető szolgáltatás típusát,
- a kiépítettség állapotát az adott végponton,
- a hálózatban meglévő foglaltságra vonatkozó adatokat.

A Vodafone álláspontja szerint nem csupán arra van szükség, hogy emberi beavatkozás nélkül működjön a rendszer, hanem arra is, hogy ún. push üzeneteket is küldjön a Jogosult Szolgáltatók felé. Tehát ha valamelyik megrendelésnek módosul a státusza, akkor arról a Jogosult Szolgáltató rendszerei automatikusan, és haladéktalanul értesüljenek. Nem elég tehát, hogy ugyanazt az információt megkapja a Jogosult Szolgáltató, hanem az is fontos, hogy automatizált kiszolgáló rendszert tudjon hozzá fejleszteni (API interface).

A Vodafone észrevételét figyelmen kívül hagytam, az alábbiakra tekintettel.

A jelen határozat rendelkező részének I. D.12.2. pontjában előírt elektronikus információs hozzáférési felületen biztosított információk körének meghatározásakor a jelen határozat indokolás A. fejezet [610] szakaszában ismertetett szempontokat vettem alapul. Az indokolásban foglaltaknak megfelelően meghatározó jelentőségűnek tekintettem, hogy a Jogosult Szolgáltató a lehető legkisebb késedelemmel hozzáférjen azokhoz az információkhoz, amelyek potenciális, vagy meglévő előfizetői tájékoztatásához szükségesek az előfizetői szolgáltatás létesíthetőségével, megrendelésével, vagy a szolgáltatás hibájával kapcsolatban. Megítélésem szerint ezek az információk alapvető fontosságúak a Jogosult Szolgáltató versenyképessége szempontjából. Figyelembe véve az információs hozzáférési felület és a kapcsolódó nyilvántartások fejlesztésének jelentős ráfordítás igényét, nem tartottam arányosnak, hogy az előfizetők tájékoztatásához, kiszolgálásához közvetlenül nem kapcsolódó információkra (ilyen a Vodafone észrevételében felsorolt hálózati topológia, rendelkezésre álló kapacitás, hálózatban meglévő foglaltság) is kiterjedjen az azonnali információ hozzáférés biztosításának kötelezettsége. Az észrevételben igényelt információk közül az adott végponton elérhető szolgáltatás típus megadását előírja a jelen határozat rendelkező részének I. D.12.2. pontja („Valamennyi elérhető nagykereskedelmi szolgáltatás megnevezése” néven). A kiépítettség állapotára vonatkozó információval kapcsolatos igényt illetően lásd a Vodafone előrendeléssel kapcsolatos észrevételére adott választ.

A Vodafone észrevételében igényelt ún. push üzeneteket illetően, a jelen határozat rendelkező részének I. D.12.3. pontja meghatározza azoknak az eseményeknek a körét, amelyek esetében a Kötelezett Szolgáltató köteles a saját kiskereskedelmi üzletágával egy időben tájékoztatni a Jogosult Szolgáltatót. Ezek az előfizetői szolgáltatásokat érintő szolgáltatás kieséssel, vagy minőségromlással kapcsolatos események, amelyek esetében kritikus fontosságú, hogy a Jogosult Szolgáltató késedelem nélkül értesüljön az esemény bekövetkezéséről és az előfizetői szolgáltatását érintő egyéb kapcsolódó információkról (az ezzel kapcsolatos részletes indokolást a jelen határozat Indokolás A. fejezet [612] szakasza tartalmazza). A push üzenetek automatizált, emberi beavatkozás útján történő küldésének előírását nem tartottam arányos kötelezettségnek, ebben a tekintetben álláspontom

szerint elegendő a Kötelezett Szolgáltató saját kiskereskedelmi üzletágával egy időben történő tájékoztatás előírása. Az észrevételben jelzett, megrendelések státuszával kapcsolatos információk esetében a Jogosult Szolgáltató késedelem nélküli tájékoztatására vonatkozó kötelezettség előírását nem tartottam indokoltnak, tekintettel arra, hogy a nagykereskedelmi szolgáltatások megrendelésével, teljesítésével kapcsolatos folyamatot a kapcsolódó határidőkkel együtt a jelen határozat rendelkező részének I. D.10.1. pontja szabályozza, ezért a Jogosult Szolgáltató számára ezek a folyamatok tervezhetőek, a Kötelezett Szolgáltató esetleges nem megfelelő teljesítése a jelen határozatban foglalt rendelkezések alapján megállapítható és szankcionálható.

D. fejezet

Notifikációs eljárás eredménye

Az Elnök az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. 71. § (1) bekezdése, valamint a 2002/21/EK Irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján 2017. október 20-án bejelentette a tervezetet – annak részletes indoklásával együtt – az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak (a továbbiakban: Bejelentés).

A Bejelentés az alábbi dokumentumokat tartalmazta:

- a) kísérő levél és a 2008. október 15-én megjelent 2008/850/EK Ajánlásban előírt formájú notifikációs összefoglaló (Standard Notification Form) angol nyelven,
- b) az egyeztetés az érdekeltekkel keretében érkezett észrevételek alapján átdolgozott határozattervezet és függeléke magyar nyelven,
- c) a GVH határozattervezetre vonatkozó szakmai álláspontja magyar nyelven, és
- d) a szolgáltatók által adott észrevételek magyar nyelven.

Az Elnök a b) pontban foglalt dokumentum kapcsán azzal a kérelemmel fordult az Európai Bizottsághoz, hogy a dokumentum egyes részeit – szolgáltatói kérésre tekintettel – az Európai Bizottság bizalmas információként kezelje. Ennek megfelelően a b) pontban foglalt dokumentumokat az Elnök két (üzleti titkot tartalmazó, illetve nem tartalmazó) változatban küldte meg a Bizottság részére.

A Bejelentést az Európai Bizottság HU/2017/2021 számon 2017. október 20-án vette nyilvántartásba.

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság 2017. október 31-én kiegészítő információk szolgáltatását kérte. A Hatóság a megjelölt határidőben (2017. november 6-án) elküldte válaszát, amelyben az Európai Bizottság által kért, a tervezetben foglalt szabályozást alátámasztó információkat részletesen kifejtette. Ezt követően az Európai Bizottság 2017. november 8-án további kiegészítő információk szolgáltatását kérte, amelyre a Hatóság a választ ugyanazon a napon megküldte az Európai Bizottság számára.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2017. november 20-án kelt magyar nyelvű levelet küldött, amelyben a 3(a)/2014. piaci határozattal kapcsolatban az alábbi észrevételeket tette.

A versenyfeltételek elemzése Magyarország különböző területein

A Bizottság észrevételében tudomásul veszi, hogy a kábelmodemes és a fényvezető szálas infrastruktúrák egyre jobban elterjednek Magyarországon mind a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók, mind az alternatív infrastruktúrák tulajdonosai által végzett beruházásoknak köszönhetően. A Bizottság tudomásul veszi azt is, hogy az alternatív szolgáltatók mindeddig inkább saját hálózataik kiépítése révén növelték piaci jelenlétüket, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató által biztosított hozzáférési szolgáltatások igénybevétele helyett.

A Bizottság észrevételében nyugtázza, hogy Magyarországon a verseny jellegét alapvetően a korábbi koncessziós szolgáltatók és a nagyméretű alternatív szolgáltatók közötti verseny határozza meg. E tekintetben a Bizottság elismeri, hogy versengő területek ott alakultak ki, ahol az alternatív infrastruktúrák jelenlétének köszönhetően az ügyfelek több szolgáltató közül választhatnak (mindegyik versengő területen legalább három szolgáltató van).

A Bizottság továbbá tudomásul veszi, hogy azokat a területeket, ahol nincs verseny, még mindig a kiskereskedelmi szintű tényleges versenyt hátráltatni képes feltételek jellemzik, és itt még mindig szabályozói beavatkozásra van szükség annak biztosításához, hogy az alternatív szolgáltatók is elérjék az ügyfeleket azokban az esetekben, amikor azok még nem képesek, illetve nem készek saját infrastruktúrájuk kiépítésére.

A Bizottság továbbá elismeri, hogy a helyi hozzáférési szolgáltatások igénybevétele alacsony volt, részben a nagykereskedelmi díjak szintje miatt, és hogy a jelenleg javasolt intézkedéstervezetben ezek a díjak jelentősen csökkentek, többek között egy új költségmodell alkalmazásának köszönhetően. Figyelembe véve azonban, hogy a kiszabott nagykereskedelmi korrekciós intézkedések igénybevétele a múltban igen korlátozott volt, a Bizottság megítélése szerint a Hatóságnak a következő felülvizsgálati időszakban szoros figyelemmel kell kísérnie, hogy a hozzáféréssel kapcsolatban előírt korrekciós intézkedések ezúttal elérik-e céljukat. Amennyiben a hozzáférést kérelmezők továbbra is figyelmen kívül hagyják a hozzáférési termékeket, mégpedig azokon a területeken is, ahol nem valószínű, hogy saját hálózataikat kiépítenék, a Bizottság felkéri az Hatóságot, hogy aktualizált adatok alapján végezzen további vizsgálatokat annak kiderítése érdekében, hogy mindez arra vezethető-e vissza, hogy a korrekciós intézkedések kialakítása valamilyen szempontból nem célravezető. Az arányosság és a megfelelő szabályozás elvével összhangban a Hatóság ebben az esetben fontolóra veheti, hogy módosítja, vagy visszavonja a javasolt korrekciós intézkedések egy részét, amelyek alkalmazási köre a javasolt intézkedéstervezet értelmében igen széles.

A Bizottság továbbá felkéri a Hatóságot, hogy kísérje szoros figyelemmel mind a piacon végbemenő konszolidációs folyamatot, amelynek a közeljövőben néhány nagyobb szolgáltató is részét képezheti, mind a nyílt hozzáférésű hálózatok fejlesztését előmozdító, folyamatban lévő projekteket. E két fejlemény legalább az ország bizonyos területein jelentős hatással lehet a versenyfeltételekre, minek nyomán szükségessé válhat a versengő és nem versengő területeken található települések besorolásának aktualizálása.

A Bizottság észrevételét tudomásul vettem. Ahogyan a jelen határozatban foglalt szabályozás kialakítása során, úgy a jelen határozatban foglalt szabályozás alkalmazása és felülvizsgálata során is kiemelt figyelmet fordítok a piaci körülmények vizsgálatára, amelynek során a versenyfeltételek földrajzi eltéréseit, illetve a piaci koncentrációt befolyásoló összefonódásokat is megvizsgálom. A kötelezettségek készletének kialakítása során a továbbiakban is elsődlegesen az arányosság és az indokoltság szempontjait tartom szem előtt. A Bizottság észrevételével kapcsolatban fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatókat már önmagában valamely szabályozott szolgáltatás nyújtására vonatkozó kötelezettség előírása és a szabályozott szolgáltatás igénybevételével történő belépés lehetősége visszatarthatja egyes versenyt korlátozó magatartásoktól (pl. kiskereskedelmi árak emelése). Ennek megfelelően a szabályozás jövőbeli felülvizsgálatakor az indokoltság és az arányosság mérlegelése során valamely kötelezettség tényleges igénybevételi mennyiségei mellett a kötelezettségnek az egyes versenyt korlátozó magatartásformák előfordulását korlátozó hatását is szem előtt tartom majd. Továbbá az egyes kötelezettségek előírása során a továbbiakban is kiemelt figyelmet fordítok a Bizottság vonatkozó ajánlásaiban foglaltaknak való megfelelésre.

A kábelmodemes hálózatokkal kapcsolatos piaci fejlemények nyomon követésének szükségessége

A Bizottság észrevételében tudomásul veszi, hogy a Hatóság javaslata szerint a helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosításának piacán a kábelmodemes hálózatok előfizetői szakaszai tekintetében hozzáférési kötelezettséget kell előírni, amelyet a passzív infrastruktúrához való hozzáférés

egészítene ki, mivel a HFC-infrastruktúra alapú hozzáférés a releváns piacon rendelkezésre álló többi hozzáférési szolgáltatás megfelelő helyettesítőjének tekinthető.

A Bizottság megjegyzi, hogy a Hatóság nem mutatta be kellő részletességgel és előretekintő módon, hogy a felülvizsgálati időszakban lehet-e számítani egy, a többi hozzáférési termékkel helyettesíthető, VULA-típusú hozzáférési szolgáltatás kifejlesztésére, és ha igen, milyen piaci és szabályozási feltételek mellett. Ezért a Bizottság arra kéri a Hatóságot, hogy a releváns piac következő felülvizsgálatának keretében elemezze, hogy a kábelmodemes hálózatok előfizetői szakaszaira vonatkozóan előírt hozzáférés megfelelő helyettesítő megoldást jelent-e a hozzáférést igénylők számára a helyi hozzáférés nagykereskedelmi biztosításának piacán elérhető más hozzáférési szolgáltatásokhoz képest, különösen annak figyelembevételével, hogy műszaki akadályai lehetnek a kábelmodemes hálózatokon alapuló, jobb teljesítményű hozzáférési termékek biztosításának.

A Bizottság észrevételét tudomásul vettem. Megjegyzem ugyanakkor, hogy a jelen határozat indokolás A. fejezet 1.5.2.2.1.2. pontjában megvizsgáltam, hogy a kábelmodemes hálózatok hozzáférési aggregációs pontjaiban kialakítható-e a hagyományos fizikai szintű hozzáférési szolgáltatásokhoz hasonló paramétereket biztosítani képes, virtuális nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatás. Megállapítottam, hogy a kábelmodemes hálózatok hozzáférési aggregációs pontjában az L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások kialakítása a jelen piacelemzés előretekintő időtávján inkább csak elméleti lehetőség, a kábelhálózatok felépítésének és működésének alapvető eltéréseiből fakadó szűk keresztmetszetek az L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások kialakítását és tömeges alkalmazását a jelen technológiai-szabványosítási körülmények között nem teszik lehetővé. Megállapítottam továbbá, hogy a szolgáltatás kialakítása a jelenlegi technológiai feltételek mellett csak a kábelmodemes hálózattal rendelkező szolgáltató saját kiskereskedelmi szolgáltatásai minőségének rovására történhet, ami a gyakorlatban azt jelentheti, hogy kisszámú előfizetőt érintő átengedés esetén is az előfizetők széles köre a szolgáltatás minőségének romlásával szembesülhet. Természetesen a technológiai-szabványosítási körülmények változásának eredményeként előfordulhat, hogy a jövőben olyan, kábelmodemes hozzáférési hálózatokon megvalósított, L2 szintű nagykereskedelmi hozzáférési szolgáltatások válnak elérhetővé, amelyek képesek helyettesíteni a fizikai szintű hozzáférési szolgáltatásokat. Ebben az esetben a szabályozás felülvizsgálata során – az indokoltság és arányosság szempontjait is figyelembe véve – mérlegelni fogom ezen hozzáférési szolgáltatások esetleges előírását. Továbbá a szabályozás felülvizsgálata során természetesen vizsgálni fogom a kábelmodemes hálózatokon megvalósított hozzáférési szolgáltatások tényleges igénybevételi volumeneit.

A versenypiacok deregulációjának átmeneti időszaka

A Bizottság emlékeztet arra, hogy a keretirányelv 16. cikkének (3) bekezdése értelmében a szabályozási kötelezettségeket vissza kell vonni, amint a piac ténylegesen versenyképpé vált, és a kötelezettségek megszüntetése által érintett feleket erről megfelelő időben előzetesen értesíteni kell.

A fentiek fényében a Bizottság tudomásul veszi, hogy a három jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató esetében a versengő területeken jelenleg elrendelt korrekciós intézkedések a jelenlegi intézkedéstervezet hatálybalépését követő tizennégy hónap elteltével hatályukat veszítik.

A Bizottság észrevétele szerint a Hatóság nem ad magyarázatot arra, hogy a szabályozási kötelezettségeket miért kell további tizennégy hónapon keresztül fenntartani a ténylegesen versenyképpé nyilvánított piacokon. A Bizottság ezért felkéri a Hatóságot, hogy a végleges intézkedéstervezetben szolgáljon további indokolással a jelentős piaci erővel kapcsolatos kötelezettségek megszüntetését megelőző tizennégy hónapos átmeneti időszak megfelelőségét

illetően, és adott esetben vizsgálja felül annak időtartamát, különösen a szabályozott szolgáltatások korlátozott igénybevételére való tekintettel.

Az átmeneti időtartam hosszának meghatározásával kapcsolatos mérlegelési szempontokat a jelen határozat indokolás A. fejezet [624]-[628] szakaszai tartalmazzák. A Bizottság észrevételét követően az egyértelműség érdekében a [627] szakaszban foglalt indokolást megfelelően kiegészítettem.

Budapest, 2017. december „ ”.

P.H.

dr. Karas Monika

elnök